

ISTORIA GENERALA
A
DACIEI,

SAŨ A TRANSILVANIEI, ȚEREI MUNTENESCİ ȘI A MOLDOVEI.

DE

DIONISIU ROTINO,

traducere de

GEORGE SION.

TOMUL Ț III.

BUCURESCİ.

Imprimeria Națională a lui Iosef Romanov et Companie.

1859.

ISTORIA GENERALA

A

ȚIEPEI MUNTENESCII ȘI A MOLDOVEI.

PARTEA A PATRA.

ЕРОС'А ІV.

CAPITULŪ I.

Domnitorii Moldovei.

În zilele împărației lui Ioan VII Kantakuzenș la Konstantinopol, ale lui Orkan I împăratului Otomanilor în Asia, ale marelui Kazimirș III regelui Poloniei, ale marelui Ladovikș regelui Ungariei, ale lui Laiotș fișul lui Karolș Domnului Transilvaniei, mi ale lui Aleksandrș Vodș I Domnului țerei Măntenemții; — ne timpulș acestora, s'a ȳrmatș mi deskrıkarea Dako-Pomanilorș din Maramărușulș Transilvaniei în Moldova, din kassa inkărsisnei (năvălirei) Tătarilorș în Ungaria mi Transilvania mi din kassa violingelorș ce se făceaș ortodoksilorș din partea Krăciagilorș ordinăliș papalș. Nișăi zăniș din istorișă nișă deskrіe prelargș istoria țelorș întăi Domni ai Moldovei, ȳi nămai ne skărtș mi făruș eksaktitate, adskăndș mi mălte nenprobabilități fa-

bălose. Bomfiniș; astorislă istoriei Ţngărenti, în Kartea X kapă II ală operei sale zice că în zilele lui Lădovikș rege-lă Ţngariei, ză Bogdanș Vodă, părgăindă Domnia sa din Maramăreșă, din kassa săpărgărei veciniloră. s'a rădikată de akolo că Dako-Romanii seii mi a trekăte de s'a amezată în țeara Moldovei. Avestașă skriitoră adaoge, că mai pe zămă nămităle Lădovikș a săpărgă la tribăte pe Bogdanș Vodă; či minte vederată sūre a fi plăkăte Ţngăriloră. Că tôte că, în zăma strămăteiei Dako-Romaniloră din Mara-măreșă, Domniă avărgă adeseori răsbăe între sine mi-mi căkăăș țerile că reuipăitate, niči odată însă Moldova n'a stată tribătară Ţngăriloră; mi ațela țe a deskălekată mai întă în Moldova n'a fostă Bogdanș Vodă, či fiăle seă Dragomă. Așa o dovedemte istorikăle Moldovei Vornikăle Ţreke, că tôte că mi elă sūne mălte neadevărate desūre în-țenătele ațesta. Elă zice că, viindă Dragomă Vodă că trei sate de bărbăci în Moldova mi, văpăndă ză Zimbă (boă sălbatekă) l'a zăisă lăngă ză părgă; că akolo cănele seă de vănată, țe se nămea Molda, de măltă osteneală mi sete băndă măltă așă, ar fi kăpăată; iar Dragomă Vodă, pentă dragostea țe a avăte kătre căne, a nămită părgăle Molda, mi de la părgă s'a nămită tôte țeara Moldavia 1). Kăte de-

- 1). Eă kreză că, tôte kăte se sūnă desūre origina Moldovei, a Valaxiei mi a Ardealăle, sănt neprobabile. Mai de sigăre este că ațeste țeri s'aă nămită așa dintre înțenăte de kătre kiară lăkăitorii loră. Kăvăntăle Moldava saă Moldavia s'a formată de la Slavoneskăle kăvăntă *Mals*, țe însemnează lokă rădikată, mi de la *Davi*, kare (dăpă Strabone) însemnează poporăle țe lăksia aice; așa dară, de la *Mals mi Davi* țeara s'aă nămită *Mals-davia*, mi prin korepăisne *Moldava mi Moldavia*. Asemine kăvăntăle *Valaxia* s'a formată de la kăvăntăle Slavoneskă *Valea* kare însemnează lokă sūpăvălită mi *ana* kare latinețe se zice *akua*, aqua; așa dară de la *Valea-ane* saă *Valea aksa*, s'a răkăte *Valaxia* saă *Valakua* mi prin korepăisne *Valakia* mi *Valasia*, saă *Valaxia* mi *Vlaxia*. Tote asemine mi Transilvania s'a nămit Ardeală, de la kăvăntăle *Arie* kare Slavonețte însemnează lokă netedă (făđă de trierată) mi *deală*, țe însemnează mănte; prin zămare, fiindă că țeara în mijlokă este deskăle ka o arie mi inkăpăjărată de dealărele, saă măpăi Karpăgiloră, s'a nămită Ardeală.

spre nămirea orașului Iași, Dreke zice că, lokșindă akolo zăd omă ce se nămea Iaskă, împereșă că alți slavoni, de la ačesta mi-a lăatș lokșlă nămirea. Kantemiră însă zice că Iassii are nămirea de la vekile kolonii Romane. Ačesta mai zice despre Săceava, că akolo mai întăiș lokșeaș Saksoni mi Ţngări; mi, fiindă că Ţngării se nămeaș Kojokari (dăpă kojokăș, xăina de pele de oae ce pórta lokșitorii mi păpă astăzi) kare în zngăreute se zice Ssuiș, apoi de la kăvântăș Ssuiș a lăatș nămirea de Săceava mi risă mi jădeușă. Dar noi, lășăndă la o parte ipotezele ačeste, ka lăkrăi neprobabile, venimă să facemă nămai biografia Domniloră, că tóte că mi ačesta din origină este fórte obskără, skărtă mi fără mărțării sigăre. Kălegăndă prekăts amă pătăș, asserđișnile čele mai probabile din astori, deskriemă xronologičesute fantele čele mai essenđiale, fără fabulismă mi fără înfloritări. Înčenemă că čelă întăiș Domnă, Dragomă Vodă. Istorikăș Poloniei, Strikofski, zice că ačesta a domniță pe timpăș împăryđiei lăi Mixailă Paleologă împăratăș Konstantinoplei; se înmală însă, kăčă pe timpăș ačesta domnea tatăș lăi Dragomă, Bogdană Vodă în Maramășă, iar nă în Moldova.

DOMNULU I.

Dragoșiu Vodă.

Ačesta, prekăm s'a zisă mai sșșă, a fostă fiășă lăi Bogdană, Domnăș Maramăreșășă din Transilvania. Ră-
dikăndăse din pămăntășă seă natală, împereșă că }
alți nobili mi nepođi din familia sa, a venită că o mikă }
kolonie de Dako-romani în Moldova. Alegăndămi de resi- }
dență Săceava, i s'aș sșpășă fără ničă o opănere tođi lokș- }
itorii de prinprejășă, fiindă că eraș totă Dako-romani, saș }
Slavini če vorbeaș totă o limbă mi aveăș totă o religisne. }
Čeara nă era, prekămă zikă șni, de totă-demeartă; lokș- }
itoră eraș, însă prea păđini din kassa neinčetateloră inkă- }

sizni ale popórelorş Scitice. Achei ce se okzpaş kş agrikl-
tşra saş kş pşstoria tşbeaş rşspşndiđi prin mşnđi mi lokşri
ripóse, gşvernşndşse de mai mşlđi kanı mai miçı, kari eraş
desnervadı mi kş totşlş slabi din kassa neınchetatorş rşs-
bóe. Niçı şnlşş din istoriçı nş spşne mai mşltş despre
Dragomş Vodş, de kşttş kş, domnindş doi anı, a mşritş.
Acesta a fşkşttş mi o biserikş de lemnş la Volovşđđ, şnde
fş mi înmormşntatş; dar mai tşrziş Stefanş Vodş V a strş-
mştatş biserika ačeasta la Pşstna, fşkşndş akolo o altş bi-
serikş totş din lemnşlş ačela; iar la Volovşđđ o altş bise-
rikş de peatrş.

DOMNULU II.

Sasu Vodă.

Acesta a fostş fişş lşi Dragomş Vodş. Nimikş mai
 D. Chr. } mşltş nş se vorbeshite despre ačesta, de kşttş kş,
 1354. } domnindş patrş anı pe tronşlş pşrintelşi seş. a
 Chronolog. }
 locală. } mşritş 1).

DOMNULU III.

Iliaşii Vodă.

Vornikşlş Şreke zice kş ačesta a fostş fişş lşi Sasş
 D. Chr. } Vodş. Dar Kantemirş mi Mironş Logofşttşlş, şnş
 1358. } altş istorikş alş Moldovei, pretindş kş arş fi fostş
 vşrş lşi Sasş Vodş; elş, momtenindş tronşlş, a întinsş pe
 închetşlş marginele stşpnşreii sale şpre Basarabia mi şpre

- 1). Dşpş şn diplomatş alş re elşi Şngşreskş Lşdovikş, qitatş de Hin-
 kai la reg. 326, se vede kş Sasş Vodş a avşttş 4 fişş mi anşne
 Balk, Drag, Dragomirş mi Stefanş. Se mai vede kş pe Sasş Vodş
 l'aş omoritş Bogdan Vodş kş feşioriı seı, karele (dşpş Fotino) a
 venitş dşpş domnia lşi Iliaşş (saş Lagko) Vodş.

(Traducştorulş.):

pripile din josŭ ale Moldovei; iar dŕpnŭ optŭ ani de domnie, a mŕritŭ totŭ într'unŭ timpŭ kŕ Nikolae Vodŭ din ȝeara Mŕnteneaskŭ.

DOMNULU IV.

Bogdanŭ I.

Niŭi zŕŭ skriitorŭ nŕ sŕsne alŭ kŕi fiŭ este Domnŭlŭ aŭesta, de kŕtŭ kŕ a fostŭ totŭ din familia nŕmŭi-
 lorŭ, kŕ s'a sŕitŭ pe tronŭ odatŭ kŕ Radŭ Vodŭ II } D. Chr. 1366.
 Bassarabŭ în ȝeara Mŕnteneaskŭ, mi kŕ domnŭndŭ mŕse
 ani mi kŕteva lŕni, a mŕritŭ.

DOMNULU V.

Petru Vodă I.

Aŭesta a fostŭ fiŭlŭ zŕŭi Mŕuiatŭ Vodŭ, karele a fostŭ
 domnŭtŭ în Maramŕrŭŭŭ înainte de Bogdanŭ Vodŭ. } D. Chr. 1372.
 Petrŭ Vodŭ a domnŭtŭ 16 ani, mi a mŕritŭ. Vorni- } Chronolog. Terei.
 kŕlŭ Ŗreke se mirŭ kŕmŭ de nŕ sŕsŕŭ nimikŭ skrii-
 torŭi desure Domnŭlŭ aŭesta, karele a domnŭtŭ atŭtŭ de
 mŕltŭ. Elŭ nresŕsne kŕ lokŭitorŭi nŕ se întinseserŭ în kŕm-
 niŭ de teama înkŕrgerei Tŭtarilorŭ, mi, din kaŕŕŭ kŕ nŕ e-
 raŭ în komŕnikŭŭŕsne kŕ ponŕrele veŭine, nŕ eraŭ kŕno-
 skŕte niŭi fantele Domnŭlorŭ. Dar Strikofski, zŕŭ istorikŭ
 Polonŭ, totŭ sŕsne kŕ aŭestŭ Domnŭŭ a aŭtŭ rŭsbŕe kŕ
 Poloniŭ mi kŕ Tŭtariŭ din Bassarabia.

DOMNULU VI.

Romanŭ Vodă I.

Pe la anŭlŭ alŭ natŕslea alŭ domnieŭ lŕi Mirŭea Vodŭ

D. Chr. 1388. Chronolog. Tierei. } în țeara Mənteneaskă, a domniț în Moldova Romanș Vodă I, karele a fostș frate kă Petrș Vodă. Ačesta a strəmstatș mi skasnslș domniei de la Șeavea la Romanș, întinzəndșse mslț kă xotarele țerei. Dositelș, Mitropolitșlș Moldovei, vorbindș despre Domnișlș ačesta, șpșne, dșpș mърtєria lși Șreke, kă dșpș dъnselș s'a nșmitș mi oramșlș mi jșdeșlșlș întregș. Aməndoi ɦnsș se ɦnșmalș, kčy ɦșmirea ačesta s'a datș kă o mie de ani mai nșinte de la kolonia Romanș, kare o trimisese akolo ɦmpьratșlș Romei Karakala. (Vezi tomșlș I Partea II Kapș VII.) Domnișlș ačesta a avțș fișș ne Stefanș, Petrș, Aleksandrș, Bogdanș mi alđi doi, prekșmș se vede dintr'єnș xrisovș alș seș țe se gъșemte ɦn Monastirea Proboța, ɦn kare se aratș mi xotarele Moldovei, de la marginea Poloniei mi a Șngariei nșnș la Marea Neagrș, ne kare le deskrie mi fișlș seș Aleksandrș kă deamърntelș. Dșpș trei ani de domnie, Romanș Vodă a mșritș.

DOMNULU VII.

Stefanș Vodă I.

D. Chr. 1391. } Ačesta a fostș fișlș ȳelș mai mare alș lși Romanș Vodă. Istoriciu ștreini nimikș nș șpșuș despre elș, đdșpș o greșealș kare se va lșmșri mai departe la domnia lși Petrș Vodă. ɦi daș ɦnsș mēse ani de domnie, kčndș ɦntrș adevърș n'a domniț ničy șnș anș întregș, destitsatș fiindș de kčtre fratele seș Petrș mi de kčtre boeri ¹⁾.

- 1). Astorislș s'a lșatș dșpș kronikariu Moldoveni Mironș Kostinș mi Șreke. Dșpș tőtș probabilitatea ɦnsș, istoria este gremitș. Șinkai, karele a avțș ɦn vėdere mi ne kronikariu Moldoveni mi ne ștrini, nș determineaș anii mi mișlș Domnilorș astfel. — Nșnș la anșlș 1359 nș ɦnsėmnș a nșme kčndș a venitș Dragomș mi kčte kčđi anș aș domniț Domni; ȳi ɦnșirș ne Domni ɦn kinslș șrmtorish: 1. Dragomș; 2. Sasș, fișlș seș; 3. Bogdanș, șuigъtorslș lși Sasș; 4. Stefanș I fișlș lși Bogdanș; 5. Petrș I, fișlș lși Stefanș I; 6. Лауко, (ne kare Fotino 'lș nșmemte Пиамș) Fișlș lși Petrș I; 7. Petrș Mș-

DOMNULU VIII.

Petru Vodă II.

Acesta, kă toate kă era mai june de kătră fratele seș, a fostă însz preferată de kătre boeri mi de попорѣ, } D. Chr. 1392.
 nentră blândega mi talentele sale cele rari. De a-
 ceea, kă pătorea acestora mi kă ajstoriș de la Ūngari, a
 destitutată ne fratele seș Stefanș mi i-a lătată skasnslă dom-
 niei. Stefanș Vodă, simțindăse strămbățdăită dăpă drents-
 rile sale de primogenitură mi temândăse ka nă kămya să
 fie șcisă de kătre fratele seș, a fșgăită kă kăpă-va boeri
 din țeară mi a cherștă protekșisnea lăi Ladislăș VI regelăi
 Poloniei, kă rșgăminte ka să-lă ajste a-mi rekăpăta tronălă
 domniei. Acesta, kreșndă momentălă favorabilă ka să-mi
 întinză xotatyle regatălăi, s'a arătată îndăiomată de sorta
 Domnălăi alăngată, mi i-a mi dată de ajstoriș șnă nșmătră
 însemnată de omțiră ka să meargă asșura fratelăi seș. Pe-
 tră Vodă, kă tôte kă nă avea pșteri analoge, însz s'a opșșă
 kă bērbēdie în mai mșlte loviri. În cele de ne șrmă, în-
 dălegăndăse în sekretă kă boeri fșgari de ne lăngă Stefanș
 Vodă, a alergată la o stratagemă ingeniōșă, kare fș fatală
 nentră armia Polonă. A pșșă de a tbeată o mălșime de
 arbări kă ferăstrălă, lășndă-i însz în nișiore mi gata a
 se rșsturna la cea dintăi apromiere. Dăpă ačeastă operă-
 țisne, făkășă într'o pădșre deasă mi poroiōșă, atrase omțiră-

mată. Pe lăngă ačeste, kă nensmărate akte mi dovezi astentive în
 măpă, dovedemte kă Stefanș Vodă I a mșrită la anulă 1359. — Prin
 șrmare Stefanș Vodă, ačest arătată de Fotino ka I este fiș lăi Ste-
 fanș I, prin șrmare e Stefanș II mi frate kă Petre Vodă II, desne
 kare șrmează istoria. — Nă ingelegă însz konfășisnea dateloră: kăpă,
 dăpă Șinkaï, frații Stefanș II mi Petre II înșenă a jșka rolă de la
 anulă 1359, iar nă de la 1391, prekămă skrie Fotino. Eș kreșă kă
 asserșisnea lăi Șinkaï este mai adevărată, fiind kă țitează șn ekstrăță
 din Dlșgomă, kronikariș Polonă, kă detailări interesante desne lănta
 dintre ačestă doi frații kare se notriveskă kă istoria lăi Petre II des-
 krișă de Fotino.

(Nota Traducătorului)

rea Polonă acolo, mi de odată închipiri arborii a kădea așupra sa. Astfelă Poloniă înkărkăndăse ka într'o kărsă, a kăzătă mi Petru Vodă kă oștirea sa așupra loră mi a făkătă o vărșare de sârge înfrikomată. Stefană Vodă abia skăpă kă o râmășniță de ômenî; iar Petre Vodă apăkă tôte provisisonile oștirei, doț-sure-zече stindarde, o mălgime de arme mi prisionierî, măi mălgî Xatmanî mi doi Voievozi din Podolia, pe kari măi țerziă Ladislă trimisă mi-î reskămpărtă, kă kondițișni de pace avantajioșe pentru Moldova.

Kromeră mi Bomfinie zikă kă nămităș Stefană Vodă ar fi fșgitiș în Polonia pe timpăș lăi Kasimiră țelă mare mi kă Petru Vodă oștile ačestăia le-ar fi bătătă. Ačeste însă le sursăș din greșeală, kăci Kazimiră dăpă 37 ani de domnie a mărită la 1370 mi, neavăndă mouțenitoriă de partea bătăteaskă, a lăsată pe fișlă Elisabetei sșrorei sale Lădovikă țe era rege ală Ţngariei; dăpă ačesta a domniță Edvigă, apoî Iagelone, dățele Litsaniei, karele a lătată tronăș, dăpă țe s'a însouită kă Edviga fiika lăi Kasimiră țelă mare mi dăpă țe a promisă kă elă kă sșpășmiî sei va îmbrășșina kristianismăș; mi ačesta s'a prenămită Ladislă VI în anulă 1386. Așa dară la ačesta a fșgitiș Stefană Vodă mi kă oștirile ačestăia s'a bătătă Petru Vodă.

Bomfinie măi vorbește (mi dăpă ačesta se ia mi istorikăș Moldovei Ţreke Vornikăș) despre sșș Stefană Vodă I, karele ar fi fostă dăpă Romană Vodă mi karele ar fi avătă fiî pe Stefană țe-lă nămește ală II-lea mi pe Petru Vodă III. Este însă vederată greșeală: kăci Stefană Vodă este totă fișlă lăi Romană Vodă mi frate kă Petru Vodă, iar nă tată. Așa dară, nămăi ka să akopere datele, adaogă sșș Stefană Vodă măi măltă, pșindă-lă totă pe ațela mi I, ka tată în zilele lăi Kazimiră, mi apoî ală II-lea ka fiș în zilele lăi Vladislă, prekăș este totă Stefană I. Așemi-ne greșeli se găseskă mălte atătă în skriitorii Poloni mi Ţngări, kăță mi între ai Romăniloră, kari se vede kă aș skrisă măi măltă dăpă tradițișne; mi nămăi kăndă țerțetează țineva kronologia kă skămpățate mi kompară lăkră-

rile k̄s alte kroniĉi, deosebente adev̄r̄sl̄ 1). Bomfinie mai adaoge k̄s d̄np̄ aceste a venit̄s as̄p̄ra l̄si Petrs Vod̄s fraatele sē Stefan̄ k̄s om̄tiri Polone, dar s'a întors̄ învins̄; mi mai s̄p̄ne k̄s, d̄np̄ mórtea l̄si Petrs, Ladislās a amezat̄s Domn̄s în Moldova pe Petrs Vod̄s, f̄k̄k̄nd̄s-l̄s mi vassal̄ al̄s sēs pentrs asemine îndatorire, dar acesta mai t̄rzīs s'a lep̄dat̄s de vasselagīs. Asemine s̄p̄ne k̄s Mircea Domn̄sl̄s pereī Msnteneuti, fiind̄s vassal̄ la Œngsri, mi-a sk̄strat̄s j̄ḡsl̄s, pre k̄nd̄s Mircea învinsese pe S̄ltan̄sl̄s Baiazet̄s Pdirim̄s, (karele p̄r̄p̄dise pe Œngsri la Nikopole) mi-l̄s al̄ngase p̄n̄s la Andrianopole. K̄m̄s dar̄ n̄stea s̄s fie vassal̄s, n̄s la învinḡtori, ĉi la învinuī de k̄tre ĉei învinuī de el̄s? Din aceste tóte j̄sdeĉe fie-kare adev̄r̄sl̄s.

Petrs Vod̄s, domnind̄s m̄nte anī, a m̄srit̄s.

DOMNULU IX.

Iuga Vod̄s.

D̄np̄ mórtea l̄si Petre Vod̄s, boerii Moldovenī ās ales̄s Domn̄s pe s̄n̄s Iuga Vod̄s, carele n̄s se mtie al̄s k̄sī fīs a fost̄s. Acesta a ĉerst̄s de la Patriarx̄sl̄s Oxridei, de a înaintat̄s pe Episkops̄sl̄s Moldovei Teoklit̄s la demnitatea de Mitropolit̄s. Acesta a str̄mstat̄s mi m̄lte orame de ale Moldovei în posigīsni mai b̄ne 2) înt̄rind̄sle mi k̄s zid̄sri, spre a servi de ap̄r̄are în kontra ink̄rsisnilor̄ T̄tarilor̄. El̄s a f̄k̄k̄t̄s din nōs mi ĉetatea Kiliei k̄tr̄s ḡsrile D̄np̄reī, pe care mai pe s̄m̄s a venit̄s

1). Apa este. Dar astoris̄l̄s n̄s ne s̄p̄ne k̄s ĉe astorit̄sđi kombat̄e pe Bomfinie? N̄s s̄p̄ne m̄kar̄s k̄s a koniat̄s pe Miron̄s Kostin̄s. Dak̄s ar fi ĉetit̄s pe D̄lsgom̄s, negremit̄s k̄s alt̄s fel̄s ar̄s fi r̄agionat̄s.

(Traduc̄torul̄).

2). Vornik̄sl̄s Œreke adaoḡs k̄s acesta a înĉep̄t̄s a împ̄r̄đi mom̄iī (kare se vede k̄s p̄n̄s at̄nĉi erās ale stat̄sl̄s) pe la ĉei ĉe f̄ĉeas̄ vitejii în resboae. Ast-fel̄s s'a înĉep̄t̄s originea propriet̄đii în Moldova.

(Traduc̄torul̄)

Mircea Vodă mi o lătat'o kă bŕtae. Atănce Aleksandră, fi-
ișlă lăi Romană Vodă, profităndă de învingerea ce reuștase
Mircea asupra lăi lăga, s'a înțeleșă kă boerii mi l'aș desti-
tăată, dăpă doī anī de domnie. Țeara a privită kă mare
măștură mi băkărie sșirea ne tronă a lăi Aleksandră Vo-
dă, fiindă kă elă era singărlă ce se trăgea de-a drentălă
din familia strălăvită a Domniloră Romanī, kari s'aș ame-
zată în Dacia kă koloniile trimise de împăratălă Traiană ¹).

DOMNULU X.

Alesandru Vodă I.

D. Chr. 1401. } Acesta kă drentă kăvântă s'a urensmită *chelă Mare*²)
După chro- } fiindă kă a întrodășă mălă mi băne răndăele a-
nice locale } tătă în partea bisericească kătă mi în cea civiltă.
și Polone. } Elă a săpășă ne Mitropolitălă Moldovei Patriarchiei de la
Konstandinopole; iar Mitropolia a amezat'o la Săceava, în-
zestrănd-o kă mălă momii, sklavi mi diferite odóre sakre;
a făkătă mi din episkopi; ne chelă de Romană, a kăriea e-
parxie a hotărăt'o în țeara de josă desure mănte; mi ne
chelă de la Rădășă, hotărănd-i de eparxie țeara de sșă
desure Polonia. În ală doile ană ală domniei lăi elă a trimisă
la Traneșnta dinkolo de Marea Neagră în Asia, mi a adășă
kă marī keltsele mômtele Sântălăi Ioană chelă Noă, ne ka-
re le-a pășă în țetatea Săcevei. Elă a măi făkătă mi doț
Măpăstiri marī, Bistrița mi Moldovița. Iar în partea civi-
lă a sistematisată orăndăeala kărmăirei mi a klasifikată ie-
rarxia boerimeī, în kănlă ărmătoriă:

1). De aice înainte istoria se face măi pŕeșă mi măi sigărlă. Nămele
mi datele mergă măi konformă kă kronika seriôșă a lăi Șinkai.

(Traducătorulă).

2). Astôrălă mi aice grememte: ne *chelă Mare*, či *chelă Bășă s'a* nămită
Aleksandră Vodă. —

(Traducătorulă.)

Dəpъ асeаstа regele Poloniei а trimisъ њn dьrьntъ ne os-taniі Moldoveni kь mьlte mьldьmiri mi darьri pentrь Dom-nisъ lorъ Aleksandrъ. — Amicia kare s'a kontraktatъ њntre а-чешti doi sьverani, s'a strinsъ apoi mi mai tare; kьчi A-leksandrъ Vodъ, mergъndъ њn persьonъ ka sъ visitese ne La-dislaъ, а њnsrаtъ ne fiisъ seъ Piamъ Vodъ kь sora regelъi nъmitъ Sofia ¹⁾.

Їntra асeste, њntorkъndъse de la Viena Andronikъ Па-George Francis. } leologъsъ, fiisъ lъi Mansilъ њmpьratsъsъ Konstantino-polii, mi ginere al њmpьratsъsъ Austriei, а trektъ prin Moldova. Aleksandrъ, fьkъndъ-і marі onori mi черemoniі, l'a petrektъ nъnъ la Galaцi. Dьpъ асeаstа, Andronikъ а-ајungъndъ а se sъi ne tronъsъ њmpьrъdiei, а trimisъ lъi A-leksandrъ Vodъ diademъ (корьнъ) њmpьrъteaskъ њmpьreнъ kь alte darьri, iar Mitropolitъsъ Moldovei sakъ mi mitrъ pre-kъmъ mi ikьona fьkьtьre de minъni а maіchei Domnsъsъi, ka-re se aflъ mi astъzi њnbrъkatъ kь argintъ la Mъnъstirea Neamъsъsъi.

Maі tьrziъ њnsъ, њn зrma њncelegerilorъ зrmate њntre Aleksandrъ Vodъ mi Sfridigelъ kneazъsъ Ukrainei, karele de mi frate dar era mi inemikъ neњmpьkatъ kь Ladislaъ, Dom-nisъ Moldovei а rьntъ пачea kь regele Poloniei. Знъ њn-semnatъ nъmъrъ de omъtiri Moldovene, њntръndъ њn Polonia, аъ jefisitъ Kamenida mi mai tьtъ Podolia; darъ ne kъndъ se њntorчeaъ mi voeaъ sъ treakъ risъsъ Nistrъ, omъtile lъi Ladi-slaъ аъ lovitъ гzarda din зrmъ а omъtirei mi, спьргъndъso, аъ lъatъ spoliele (jafьrile) че rьniserъ њn Polonia. N'a tre-ktъ њnsъ mьltъ dьpъ асeаstа, mi а msritъ Aleksandrъ Vo-dъ, dьpъ че а domnitъ trei zechi mi doi ani, lъsъndъ doi fi, ne Piamъkъ mi Stefanъ, dintre kari а nъmitъ monъtenitoris, nъnъ а nъ mъri, ne чelъ њntъiъ nъskatъ.

1). Шinkaі ziче kь sogia че а lъatъ Piamъ Vodъ era Maria sorъ kь So-fia, че а fostъ а natra sogie а regelъi Poloniei Iagelone.

DOMNUL XI și XII.

Илиашу Vodă II și Stefană Vodă II.

Дѣпъ mórtea Ісі Aleksandrъ Vodъ, lănd stăpînirea tronslăi Иіашъ Vodъ, fratele seș Stefanș s'a dășș la Dragъ Vodъ Domnslă derei Măntenemti mi i-a черстѣ ajstoră ka sъ goneaskъ ne Иіашъ. Dragъ Vodъ, îndșulekîndș-se la асeasta, i-a datș șnș nșmerș însemnatș de omțirî de a intratș kș ele în Moldova. Иіашъ Vodъ îi emi înainte kș tóte pșterile salle la loksl kare se kіamъ Lolotnіa ¹⁾, mi akolo fьkîndș-se bъtłie mare mi sîngeróștș între чеi doі frađi, s'aș alesș viktorіa în partea Ісі Stefanș. Атșнче Иіашъ a alergatș la Vladislăș regele Poloniei kș răgъminte ka sъ-lă ajște a-mi rekъnъta tronslă, ama prekșm mi dșпъ întűietatea namterei mi dșпъ alegerea tatłsl seș, se sokotea a avea drentșrî; промигъndș'ї nentrș асeasta rekъnomtinъtș mi vassalitate ne toatș viаа.

Stefanș Vodъ, kș tóte kș avea ajstorăslș mi alianđa Ісі Dragъ Vodъ, nș s'a lăsatș însъ nșmaі în reazъmıslă асeasta: чи trimise mi elș solі la Vladislăș, de-ї art-tarъ kș попорăslș Moldovei, dșпъ пгerea generalъ, ne dînsłđ ilș voemte de Domnș, iar ne Иіашъ Vodъ деара nș-lă șsfere, mi-lă șremte. Vladislăș, de mi era інкșmъnъitș kș Иіашъ Vodъ, a gъsitș kș kale, konsłtîndș sokotinъa mi a tștșroră boerilor Polonі, ka sъ rъmъe totș Stefanș Vodъ ne tronslă Moldovei, de bșпъ oarъ kș este іșbitș de деаръ. A пропșșș însъ Ісі Stefanș Vodъ ka sъ dea fratelăi чеle de keltșіalъ ne anș mi șnș đinstș (distriktș) în Moldova, șnde sъ trъeaskъ liniștitș kș familia sa Иіашъ Vodъ, nemșlгъmitș kș асeasta, a adșnatș omțire de Polonі mi intrînd în Moldova, s'a bъtștș de a doa órъ kș frateseș la lokslă че se keamъ Дьгмъnemti: dar mi astș datș rъmînd інvinsș, s'a întorsș earъmî în Polonia. Vladislăș, neімкșvîinđndș

1). Шинкаї зиче *Lolomnikș*, iar Letonisegele Moldovei *Lolonі* mi *Loneuti*.
(Traducătorulă.)

fanta aచasta, preferândș amicitia lui Ștefanș Vodș pentru vrednicia și eroismulș seș, și vșzîndș cș Liamș earșmî are de gîndș sș adșne omîi ka sș meargș asupra fratelșii seș, a ordonat de l'aș inkisș în cetatea Siretșliș, aproape de rishș Barta, împresș cș Dômnna și cș fiîi seî, rîndșindș-î și pazș bșrș de soldașî. Pentru aచeasta Ștefanș Vodș a mșldșmitș nrea mșltș lui Vladislăș, și i-a promisș a-lș askșlta și a-î fi totș-deașna aliatș nedespșrșitș. Nș tîrziș a venitș timpșl ka sș dovedeaskș cș alianșa lui Ștefanș Vodș a fostș folositore Poloniei; cșcî skșlîndș-se Tștariî și intrînd în Polonia, Ștefanș Vodș a kșzștș fșrș de veste asupra lorș și, fșkîndș-le mari strikșșșni, i-a alșngatș pe toșî. Pe lîngș aచeasta a lșatș și cetatea Brailav din stșnînirea lui Șfidrigelș și a dat'o lui Vladislăș. Îar la anșl 1434 a mșritș regele Iagelone, dșpș 49 de anî de domnie, lșșndș în tronș pe fișlș seș Vladislăș III. Atșncș aș mersș mai mșlșî boerî Polonî la regele și l'aș rșgatș ka sș libereze pe Liamș Vodș de la inkisorea cștșrșii. Regele însș nș askșltș rșgșminșele aచește, fiîndș cș șosiserș și solîi lui Ștefanș Vodș cș darșrî kștre noșl rege, și înoirș amicitia și alianșa cș avșsesș cș tatșlș sșș. Liamș Vodș dșpș aచeasta, gșșindș timpș îndemșnatekș (din nepaza cștșrșei, prekșmș se krede) fșgi din cetate, și intrînd în Moldova, atrase kșrș-va boerî în partea sa și, cș pșdînș omîire adșnatș, s'a bștștș de a treia ôrș cș fratele seș la lokșlș cș se kîamș Podraga; rșmîndș însș învinsș și akșma, a trekștș îndșrștș în Polonia și mai adșnînd kîteva cete de ostamî, a venitș înkș odatș și de a patra ôrș îlș învinsș ¹⁾ Ștefanș Vodș. Jșnele Vladislăș atșncș, ka rșdș cș era cș Liamș Vodș, veni la mijlokș ka sș faktș pache între frașî, și în cete de pe șrmș isbști de împșrșî Moldova în doș: Ștefanș Vodș ouri țeara de josș cș cetatea Albș (Akermanslș),

1). Dșpș Șreke, bștșlia aచeasta s'a șrmatș la Pîrșremî în 4 așgșstș 1435, și se mai vede cș și de a cîncea ôrș aș venitș Liamș Vodș, cșcî nșmitșlș istorikș citeazș cș s'aș bștștș la 8 Martie înt'o joi a anșlș 1437.

Kilia mi altele; iar lsi Iliamš Vodz îi dete deara de sssš kx
Xotinsl, Sŕceava mi altele. Dŕpŕ aŕeasta Iliamš Vodz mer-
se îndatŕ la Liouŕ kx boerii stŕi, mi mslŕsmindŕ lsi Vladi-
slaŕ a fŕkŕtŕ jŕŕmîntŕ înskrisŕ kŕ'i va fi amikŕ, aliatŕ mi
totŕ deaŕna sŕpsŕŕ; totŕ odatŕ a promisŕ sŕ-i dea pe fie-
kare anŕ ŕna sŕtŕ kaî, patrŕ sŕte boî, patrŕ sŕte baîbaraŕe,
saŕ xaîne romîi, mi ŕinŕi¹⁾ kŕmine de Morŕnŕ pentrŕ bŕ-
kŕtŕria regeaskŕ (aŕeste însŕ nŕmai ŕnŕ anŕ s'aŕ datŕ); pe
lŕngŕ aŕeste a întorsŕ lsi Vladislaŕ mi ðinstŕlŕ [distriktŕlŕ]
Œŕeninslŕi²⁾ în drentŕlŕ strikŕŕiŕnilorŕ ŕe fŕkŕse Aleksan-
drŕ Vodz, tatŕlŕ seŕ, kîndŕ pŕŕdase Podolia. Dŕpŕ aŕeste
aŕ petrekŕtŕ fraŕii în bŕnŕ paŕe, fŕkŕndŕ tokmealŕ kx jŕ-
ŕmîntŕ între ðinmîi. Îar în anŕl 1438³⁾ pŕŕdndŕ Tŕtariî
Podolia, în întoarŕerea lorŕ aŕ venitŕ pŕnŕ la Botomanî mi
aŕ datŕ fokŕ tîrgŕslŕi. În alŕ doilea anŕ s'aŕ întinsŕ earŕmi
pŕnŕ în Moldova de josŕ, mi aŕ arsŕ oramele Bŕrladŕlŕ mi
Vaslŕlŕlŕ. Dar ŕninds'mî amŕndoî fraŕii pŕterile, i-aŕ alŕn-
gat din ðearŕ.

Pe timnŕlŕ aŕela, dŕpŕ stŕŕsingele lsi Sŕltanŕ Mŕratŕ
II aŕ mersŕ soli din partea Elisabetei, reginei Œn-
gariei, kŕtre Vladislaŕ, kx propŕnere ka sŕ o ia<sup>Cromer
Cart XXI.</sup>
pe ðîlsa de sogie mi sŕ pŕiimeaskŕ mi korŕna Œngariei.
Vladislaŕ se opŕnea la aŕeasta, fiindŕ kŕ ea era mi bŕ-
trînŕ mi grea kx bŕrbatŕl ŕelŕ din tîis Albertŕ; dar fi-
indŕ kŕ magnatŕi Poloni aŕ gŕsitŕ kx kale sŕ se faktŕ
kŕŕŕtoria aŕasta, Vladislaŕ a trebsitŕ sŕ se xotŕraskŕ
a o faŕe; mi pentrŕ aŕeasta s'a pŕsŕ kondiŕiŕne kŕ, da-
ka Elisabeta va namte fiŕ, Vladislaŕ sŕ îngrijeaskŕ des-

- 1). Œreke sŕŕne de 200 kamine. Dar ŕe sŕ fie ŕare kaminele?
(Traducŕtorulŕ).
- 2). Aŕeasta se nŕmea mi Pokŕŕia, mi fŕsese sŕb stŕpînirea Moldovei ka
amanetŕ pentrŕ ŕnŕ îmmŕsmŕtŕ de bani ŕe fŕkŕse Aleksandrŕ Vodz
regelŕi Poloniei. — (Traducŕtorulŕ).
- 3). Aiŕe astorsŕlŕ gŕeamte data, kŕŕi dŕpŕ Œreke se vede kŕ ŕea întŕi
lovire kx Tŕtariî a ŕmatŕ la 28 Noemvrie 1439 iar a doa, în alŕ
doilea anŕ la 12 Dekemvrie, 1440. Aŕeste trebsŕi sŕ fie positive, de
vreme ŕe le însemnŕ ama de sigŕŕŕ. — (Traducŕtorulŕ).

pre elș mi sã-lș fakt rege alș Boemie, iar Ţngaria sã-ı rãmie de monștenire. Astfelis Vladislăș s'aș inkoronatș rege al Ţngariei; dar nș țirziș, plekınd în espedișione asșupra lși Amșratș, în bștșlia de la Varna tș sșisș. Atșnși Ţngșrii mi-aș alesș de rege pe Ladislăș fiisłș lși Voirex Albertș, kș kare fșse grea Elisabeta, prekșm s'a zisș mai sșsș. Dar fiindș kș așesta atșnși era în vșrstș nșmaı de çinși anı, a rșmasș sșb epitronia maıkș-sei, kare kșrmșea regatșlș Ţngariei. İar în Polonia alegındș pe Kazimirș Kneazșlș Litșaniei, alș doilea frate al sșisșlși Vladislăș, l'aș inkoronatș rege.

Amșndoı Domniı Moldovei aș domnitș impșreșnș șap-te anı; dar în cele de pe șrmș Stefanș, voidș a rãminea singșrș Domnitoriș, a trasș pe Piamș intr'o kșrsș mi i-a skosș okii, dșpș kare a mi mșritș ¹⁾. Dșpș așeasta Stefanș Vodș a domnitș singșrș inkș çinși anı, mi a mșritș sșisș de nepotșlș seș Romanș, fiș alș doile alș lși Piamș Vodș.

DOMNULU XIII.

Romanı Vodı

Dșpș mırtea lși Stefanș Vodș, a rșmasș șnș fiș alș
 D. Chr. 1445. } seș nșmitș Petrș, mi doı fiı ai lși Piamș Vodș, A-
 Chronolog. } leksandrș mi Romanș. Așestș de pe șrmș (karele
 vechia a } era mi mai mikș de kștș frate-seș) nepștșndș mis-
 Tietei } tși simșirile de rșsbșnare çe nștrea pentș mırtea ta-
 tșlși seș, s'a șnitș kș o seamș de boeri kari nș mai pș-
 teaș sșferi kșșzimile mi neomeniile lși, mi a tșeatș kapșlș
 lși Stefanș Vodș. Nș domni insș mai mșltș de șnș anș, mi
 vșrșlș seș Petrș, fiisłș lși Stefanș Vodș, l'a gonitș din
 tronș. Romanș dșpș așeaa a trekștș în Polonia kș mș-
 mș-sa Dımna Sofia, sorș a regelși Vladislavș, mi akolo

1). Șniı istoriși șnșnș kș elș arș fi sșisș mi kiarș pe mșmș-sa.

mări înveninată (otrăvită) prin mijlocirea vărșilă seă Petru Vodă.

DOMNULU XIV.

Petru Vodă III. celă Bună.

Petru Vodă, prenzmită mi celă Bsnă, alngndă pe vărșilă seă Romană Vodă kă ajătorăilă boeriloră mi ală (D. Chr. 1446. Vechia Chronolog. a Tserf. lăi Ūniade gvernatorăilă Transilvaniei mi înveninând' lăi prekămă s'a zisă, s'a ssită pe tronăilă Moldovei, mi a depssă omăgiă kă jărmăntă lăi Kasimiră regelă Poloniei ¹⁾). Acesta ară fi dată lăi Petru Vodă mi partea de lokă kare se kiamă *Kamnsă Ūngsreni*, nă se ntie însz pentruă ce felă de kassă. În timpăilă acestăia aă maiă kălkătkă Tătarăiă țeara de aă făkătkă mară strikăviziă; dar Petru Vodă i-a alngată kă păterea. Dăpă yinçy ană de domnie însz a mărită.

DOMNULU XV.

Stefană Vodă III.

Dăpă mărtea lăi Petru Vodă, a kăpătată tronăilă, prin păterea Poloniloră, Stefană Vodă III, nepotăilă de soră ală Domniloră Pliankă mi Stefană. Nă domniă (D. Chr. 1451. Chronicle Polone. însz maiă măltă de snă ană, mi snă fiă fireskă ală lăi Aleksandră Vodă I, anăme Bogdană, a venită mi l'a gonită din Domnie ²⁾).

- 1). Acestă jărmăntă (dăpă Kromer) se vede kă l'a depssă la Xotină, unde aă venită patră solă din partea regelă Poloniei la anăilă 1448. Acestă jărmăntă a avătkă de skonă desființarea alianței ce Petru făkăse kă Ūngsrii. Kă tôte aceste Engel zice kă Petru Vodă a dată Ūngsriiloră țetatea Kilia din Basarabia. (*Traducătorulă.*)
- 2). Despre essistința acestăi Domniă este îndoeală. Dlăgomă, citată de Hlinkăi, păne la anăilă 1450 mirăilă Domniloră Bogdană mi Aleksandră. Kă tôte aceste Letonisegele Moldovei pomeneskă de acestă Ste-

DOMNULU XVI ȘI XVII.

Bogdană Vodă al II și Alessandru Vodă II.

D. Chr. 1452. } Acesta abia apskase Domnia, mi a venită asșpra
 } lăi Aleksandrъ Vodъ, fișlă lăi Hiamkъ Vodъ, ajstată
 de Poloni. Bogdan Vodъ însă l'a bătătă mi l'a învinsă kă
 totălă, șçigândă mi patră Xatmanî Poloni. Nș țărziă dș-
 pă ačeasta a venită earșmî Aleksandrъ Vodъ kă altă ajș-
 } toriș de Poloni, mi astă dată a învinsă ne Bogdană,
 } i-a lșată mai mșlte țetșji mi kiară kapitala. Dar
 } readșnândșmî nștarile, Bogdană a bătătă earșmî ne
 Aleksandrъ Vodъ mi l'a gonită din tronș. Kș asemine lște-
 te, Bogdan Vodъ a domnită doi ani, din kare kătă va timpă
 a domnită mi Aleksandrъ Vodъ, karele în țele de ne șrmă
 a fșgită în Polonia. Dșpă ačeste skălândșse Petrъ Vodъ
 IV, nșmită mi Aaronă, s'a bătătă kă Bogdan Vodъ mi, în-
 vingândă'lă, l'a șçisă ¹⁾.

DOMNULU XVIII.

Petru Vodă IV numitū și Aaron.

Ačestă Petrъ Vodъ a avătă lște neînțetate kă Alek-
 sandrъ Vodъ, karele nș înțeta de a se renezi din
 D. Chr. 1454. } Polonia kă oștirî asșpra Moldovei, dar karele rș-
 } După chro- } mînea totă deașna învinsă. În țele de ne șrmă,
 } nice locale } dșpă doi ani de domnie, a venită din țeara Mșnte-
 și Polone. } neaskă Stefan Vodъ nșmită țelă Bșnă kă oștirî țe i-a dată

fană Vădă, șșindă kă dșpă o lșntă ară fi domnită nșă Țișbărg-Vodă,
 karele apoi a fostă gonită de Bogdană II.

(Traducătoriulū.)

- 1). Bătălia a șmată la satălă Rășsenii, din josă de țărgălă Șçețevi. A-
 čestă Bogdană Vodă a fost tatălă lăi Stefană Vodă țelă Mare. —

(Traducătoriulū.)

Radsl̄ Vod̄ ȳel̄ Fr̄mos̄, mī ĩvinḡnd̄ ne Petr̄ Vod̄
la gonit̄ din tron̄, de a f̄git̄ ĩn Transilvania 1).

DOMNULU XIX.

Stefan̄ Vod̄ IV cel̄ Mare.

Acesta a fost̄ fīs̄ l̄si Bogdan̄ Vod̄ II, nepot̄sl̄ l̄si
Aleksandr̄ Vod̄ II, str̄nenot̄ l̄si Piam̄ Vod̄ II, {
mī restrenot̄ l̄si Aleksandr̄ Vod̄ I ȳel̄ B̄-
tr̄n̄. K̄p̄t̄nd̄ domnia p̄rinȳeask̄ prin̄ ajstor̄sl̄
om̄tirilor̄ M̄ntenem̄ti, prek̄m s'a zis̄, a ar̄tat̄, {
de la ȳel̄ ĩnt̄ī an̄, k̄ era s̄ fie om̄ r̄sboinik. Prii-
mind̄se k̄ m̄lȳm̄irea general̄ mī k̄ ȳks̄ria t̄t̄ror̄ bo-
erilor̄ mī a popor̄sl̄i, se z̄nse de k̄tr̄ Teoktist̄ Mitropo-
litsl̄ Moldovei; d̄p̄ ȳeast̄a ĩdat̄ ĩȳep̄ a spori om̄tirea
mī a r̄nd̄si k̄nitanī vredniȳi, k̄ kari, ka z̄n̄ adenv̄rat̄
erō, a ĩtins̄ mar̄inele p̄rei maī m̄lt̄ de k̄t̄ top̄i pre-
decesoriī sei, a ĩvins̄ ne Poloni, ne T̄tari, ne Œnḡri, ne
M̄nteni mī kīar̄ ne s̄ltansl̄ Meemet̄ II, S̄aĭma Egronei
ĩntregi.

ĩn an̄sl̄ 1461, al ȳinȳelea al domnieī sale, aȳicat̄ de
maī m̄lte kas̄e, a trek̄t̄ k̄ t̄t̄ p̄sterea om̄tirilor̄ sale
ĩn Transilvania mī, p̄r̄d̄nd̄-o. s'a ĩtors̄ ĩnd̄r̄t̄. D̄p̄
ȳeast̄a, la an̄sl̄ 1465, ad̄nd̄nd̄mī t̄te p̄sterile, s'a d̄s̄
as̄pra ȳet̄gilor̄ Kilia mī ȳetatea alb̄ (Akerman) kare ĩn
tim̄sl̄ Domnilor̄ de maī nainte k̄z̄ser̄ ĩn m̄nile Oto-
manilor̄, mī b̄t̄nd̄le le-a l̄tat̄ mī a k̄r̄pit̄ p̄ara de
p̄ȳ̄i 2). D̄p̄ ȳeast̄a a ĩȳep̄t̄ a zidi mī M̄n̄stirea

1). ĩn an̄sl̄ 1453 l̄z̄nd̄ T̄r̄vī Konstantinople, ā ĩȳep̄t̄ a ameninȳa
mī derile Rom̄ne. Petr̄ Vod̄ la 1456 a trimis̄ sol̄i la Moamet̄ II
mī a f̄k̄t̄ p̄ȳe, s̄p̄s̄nd̄-se a da tribut̄ de 2000 galbenī ne an̄.
Аша скрие Кромер̄. (Traduc̄torul̄.)

2). La an̄sl̄ 1462 s'a ĩȳerkat̄ ĩnt̄ia ōr̄ s̄ ĩa ȳet̄gile ȳeste, dar
k̄p̄t̄nd̄ o ĩmp̄shk̄t̄r̄ la z̄n̄ piȳior̄, n'a maī ĩnaintat̄ r̄sboisl̄.

Петrei¹⁾. Dar Petru Vodă Aronș, karele era emigratș în Transilvania, prekșmș s'a mai zisș, împreună kș znelș Berendei, karele se zicea a se trage din neamș domneskș, dșkândșse în Polonia, aș ȳerstș de la regele Kazimirș ka sș le dea ajștoriș sș rekanete tronșlș Moldovei: întîmpinândș însz refșșș din partea lși Kazimirș, fiindș kș ačesta fșkșse alianțz mi tratatș de pace kș Stefanș Vodă, aș alergatș a ȳere ajștoriș de la Mateeami regele Ţngariei. Ačesta pentru kășse anteriore, mi mai alesș pentru pșvșlirea mi jefșirea ȳe fșkșse mai înainte în Transilvania, prekșmș s'a mai zisș, a gșsitș de motivș rșgșminșele ačestora mi, adșnșndș'mi pșterile, a trektș kș o omțire fôrte nșmeroasș peste mșndi în Moldova mi a înȳenștș a pșda tôte lokșrile pe znde treȳea, dșndș mi fokș oramșlși Romșnș. Stefanș Vodă, kșmș a prinsș de veste desure ačesta, pe de o parte a ȳerstș zșș ajștoriș pșternikș de la Kazimirș, iar pe de alta pregătindș'mi mi omțirile sale proprii, a ajșnșș într'o zi kștrș searș la lokșlș ȳe se nșmente Baea²⁾. Akolo inemicii petreȳeăș fșrș niȳi o grijș, dedađi la beđie mi la neorșndșele. Stefanș Vodă, kșlkândș-i fșrș de veste kș pșterea lși de kșlșrime mi infanterie, faȳe zșș mȳȳelș înfrikomatș, zȳigândș peste zȳe mi de Ţngari, între kari a kșzștș mi însșmi Berendei. Regele Matiamı, rșnitș în trei lokșri, abia a șkșpatș peste mșndi kș kșđi va soldađi kredinȳomi; iar rșmșșida omțirei, însșimșntatș mi sfșrșmatș, s'a rșșimștș, apșkândș drșmșlș sșre Transilvania, gonitș neinȳetatș de strșjile lși Stefanș Vodă. Petru Vodă de akolo aș fșgitș sșre Polonia. Stefanș Vodă însz, dșne ačeastz viktorie n'a rșmasș în linimte, ȳi intrândș în Transilvania, a pșdatș deara mi a rș-

Dșpș ačesta la anșlș 1463 s'a însșratș kș Dómna Eșdokia, sora (iar dșpș alȳii fiika) împșratelși Simeonș de la Kievș. —

(Traducștoriulș.)

1). Ačesta s'a înȳenștș la anșlș 1466, Islie 10, dșpș Ţreke.

(Traducștoriulș.)

2). Baea, kare este astzı zșș simlș satș, era ne atșnȳe oramș întemeatș, prekșmș mșrtșriseskș rșinile ȳe essistș pșnz astzı.

(Traducștoriulș.)

splenditǎ în totǎ loksǎ foksǎ mi sabie spre rǎsbznare rege-
lǎi Matiamǎ; dǎpǎ ayeasta s'a întorsǎ îndǎrǎntǎ kǎ linimte.
Dar nǎ dǎpǎ mǎltǎ trechere de timpǎ ayeamtǎ doǎ Domnitori,
vǎzǎndǎ kǎ Otomanǎ, inemiciǎ krestinǎtǎdǎi, din zi în zi
fǎceaǎ progrese mari mi se întindeaǎ aspra derilorǎ lorǎ, kǎ
skopǎ ka sǎ le îngiǎpǎ, aǎ fǎkǎtǎ între ei legǎtǎrǎ de pace
mi alianǎ kǎ jǎrǎmǎntǎ, dǎpǎ kare Matiamǎ a vedatǎ lǎi
Stefanǎ Vodǎ doǎ cetǎdǎ în marginele Transilvǎniei, nǎmite
Balta mi Țicheșlǎ. Aszindǎ de ayeastǎ Kazimirǎ, regele Po-
loniei, mi bǎnsindǎ ka nǎ kǎm va alianǎ ayeastora sǎ fie
în kontra sa, a trimisǎ mi elǎ soli în anǎlǎ 1466 mi aǎ îno-
itǎ pacea mi alianǎ kǎ Stefan Vodǎ. Totǎ atǎncǎ Kazi-
mirǎ a fǎkǎtǎ pace mi kǎ Megligerei Xanǎlǎi Krimcei.

Dǎpǎ ayeaste koborǎndǎse o mǎlǎime de Țǎtari din spre
apa Volgǎi mi kǎlkǎndǎ marginele Moldovei, a mersǎ Ste-
fanǎ Vodǎ kǎ oștirea sa în kontra lorǎ, mi, kǎlkǎndǎ-i în-
tr'o pǎdǎre nǎmitǎ Linnida aprǎne de apa Nistrǎlǎi, i-a lo-
vitǎ kǎ atǎta fǎrie în kǎtǎ i-a sfǎrǎmatǎ kǎ totǎlǎ, svigǎndǎ
o mǎlǎime din ei mi prinǎndǎ kǎiar ne fișlǎ Xanǎlǎi Maǎ-
nakǎ, karele i komǎnda. Pentrǎ ayeasta tatǎlǎ seǎ a tri-
misǎ soli la Stefanǎ Vodǎ kǎ darǎri mi kǎ rǎgǎ-
minte ka sǎ-lǎ libereze; dar soli, adresǎndǎse kǎ
ssmedie mi kǎ ameniǎgǎri, Stefanǎ Vodǎ a skosǎ
ne fișlǎ Xanǎlǎi înaintea lorǎ mi i-a tǎeatǎ kapǎlǎ;
apoǎ ne soli i-a trasǎ ne Țeapǎ, afarǎ de șnǎlǎ singǎrǎ, ne
kare l'a liberatǎ tǎindǎ-i nasǎlǎ mi șrekile. Dǎpǎ ayeaste
isbǎnzǎ fericite, ne kare nǎ le atribǎea niǎi încelenǎicnei
niǎi vitejei sale, Ți nǎmai ajstorǎlǎi urovidenǎialǎ, a sfu-
ditǎ mi Mǎnǎstirea Pǎstna kǎ Țeremonie mare, fǎkǎndǎse
șnta letǎrgie de kǎtrǎ șese zȚi Arximandriǎi mi Egǎ-
meni împureșnǎ kǎ Teoktistǎ Mitropolitǎlǎ mi kǎ Tarasie E-
piskopǎlǎ.

Stefan Vodǎ, dǎpǎ ayeaste, prepsindǎ kǎ Vladǎ Vodǎ
Țeneșnǎ, Domnǎlǎ derei Mǎntenemǎi, s'a șnitǎ kǎ Țǎrǎi
în kontra sa, a plekatǎ kǎ oștirile sale mi, intrǎndǎ în Țe-
ra Mǎnteneaskǎ, a încenǎtǎ a o pǎdǎ (anǎlǎ 1474.) Țene-
șnǎ Vodǎ atǎncǎ adǎnǎ mi elǎ oștirile sale mi-i ese îna-

Dlugosh
Cromer și
Mehovie is-
toriei Po-
loni.

inte la Rîmnîkîlş Sîratş. Akolo şrmîndşse bîţlie kş mare înverşnare în kersş de mai mşlte zile, Stefanş Vodş în fine a învinsş şi prinşndş ne Ţepelşmş, î-a tşeatş kapşlş. Atşnce a prinsş şi mai mşlşu boerî Mşntenî dşntş ce şnş însemnatş nşmşrş aş kşzşţş în bîţlie. Dşntş ayeasta viindş şi okşpîndş Oraşlş Bşkşreşti, a aşezatş în tronş ne şnşlş Vladş, karele se nşmea Kşlşgşrşlş, şi astfelş s'a întorsş în Moldova.

Dar Radş, fişlş lşî Ţepelşmş Vodş, karele fşgise neste Dşntşre, lşndş ajştoriş de omşiri tşrşemş şi trşgîndş în partea sa şi o seamş din omşirile nşmîntene, a isbtitş a kşpşta tronşlş pşrinşeskş în anşlş 1475. Iar Domnşlş rîndşitş de Stefanş Vodş, dşntş o fórte skşrtş domnie, skşpîndş kş mare nevoe din mşnile lşî Radş Vodş, a fşgitş, în Moldova. Nişte Tşrşî, trimiş de Radş Vodş, l'aş fşgşritş pşntş la Bşrladş, de şnde, nekştezîndş a merge mai denarte, s'aş întorsş pşrdîndş tóte lokşrile ne şnde kşlkaş. Stefanş Vodş atşnce, sure rşsbşnare, se skóţ kş omşirile sale şi, intrîndş în ęeara Mşnteneaskş, pradş tóte marginile şi dş fokş kşarş Bşrllei. Atşnce a tşeatş la Vaslşiş şi trei boerî de ai sei, bşnşiş de trşdtori, şi anşme ne Isaiea Vornikşlş, ne Negrea Paşarnikşlş şi ne Alekse Stolnikşlş. Dşntş ayeaste însş gştîndşse şi Radş Vodş kş pşternikş nşmşrş de omşire, a intratş în Moldova; ajşngîndş la lokşlş kare se kşamş Souchi, şnde se gşsea Stefanş Vodş, s'a fşkşţş o bîţlie fóarte înverşnatş dîn amşndoş pşşşile, kare a şinşţş neîntre-rşntş mşnte zile. În ęele de ne şrmş, kş kşragişlş şi eroişmşlş seş, Stefanş a învinsş ne Radş Vodş şi l'a alşngatş din ęearş, fşkîndş marî strikşşişni în şirşrile omşirei Mşntenemş; atşnce a prinsş mai mşlte kortşrî şi priso-nierî, ne kari fşrş deosibire î-a trekşţş sşb sabie, afarş de Stanş Logofşţşlş şi Mirşea Komişşlş, ne kari î-a adşşş kş sine vii.

Nş tşrşiş dşntş ayeasta întorkîndşse de a doa órş a-
 Dupa chro- } mşndoş Domnii, Stefanş Vodş şi-a aşezatş tabş-
 nicele mun- }
 -tenesci } ra ne apa Milkovşlş, iar Radş Vodş ne lokşlş ęe
 se kşamş Kşrsşlş Apeî. Akolo înşepîndşse bîţlia, a şr-

matš trei zile kš mšltš vřrsare de sřnge; a patra zi s'a fřkstš břtaea generalš, řn kare amřndoř přřpile aš desvřlitš mare vitejie. řn fine Radš Vodš se řvinse mi, přřsindš'mř tabřra, fřgi la Břkřremtř. Stefanš Vodš řlš lřš pe řrmš kš čea mař mare grřbire, mi, ajšngřndš-lš, řnkřngiřř oramřlš. Radš Vodš abia přřš sř skape neste nřnte singřř, mi trekš neste Dřnřre la Třřčř, lřšndš řn mřna inemikřlř seř ģeara, tronřlš mi familia. Stefanš Vodš, adoazi, intrřndš řn Břkřremtř, se fřkš střpnřš neste třte: lřš třte provisřnile tabereř, 28 de stindarde, o mřłime de jafřř, třtš averea miřkřtřre a lřř Radš Vodš, o mřłime de prisionierř notabilř; prınse mi křarš pe Dřmna Vokřřa, sođia lřř Radš Vodš, mi pe fikřsa Maria, pe kare le trimise la Moldova; řar pe Maria mař tırziš o lřř de sođie, překřmš se va sřřne mař řnainte ¹⁾.

Radš Vodš, karele a fostš fřgitš ueste Dřnřre, lřšndš de la Sřltanřlš Meemetš ajštoriš de 12000 Třřčř, a intratš řn ģeara Mřnteneaskš. Stefanš Vodš, neavřndš destřlš pštere ka sř se oņe, a přřsitiš tronřlš ģerei Mřntenemř mi s'a trasš řn Moldova, ka sř přegřteaskš omtiri mař mřlte. řn řma lřř, Radš Vodš a okřpatš Břkřremtř mi a řnčenšř a organisa omtirile din ģearš, pentř ka sř meargš kš pšteri mař serioase asřra inemikřlř seš. řn

- 1). Břřliile aveste dintre Radš mi Stefanš, neste kare astoriřlš aš trekřř fřrte repede řn istoria ģrei Mřntenemř, sřntš mřrtřsitate mař řn kongřssire de křtre Kronikariř Moldovenř mi strřni. Totřmi sřntš mřlte laksue, desne kare mř simřš datorř a vorbi čeva.

Mař řntřis enisodřlš břřlielř kš ģenełšř, př kare astoriřlš řlš pšne mi řn istoria ģerei Mřntenemř [Tomřlš II.] řuiderea lřř mi pšnerea lřř Vladš Křlšgřřřlš řn lokř-ř, nř este arřtatš ničř de kroniřile Moldoveř ničř de řinkař. Se vede kř astoriřlš s'a řatš dšpř vre řnš dokřmentš gremitš: ačasta mař ales se lřmřrehte křar din asserđřneea lřř Fotino kř Radš din botezš se nřmea Vladš. Adoa la křnř řnsemnatš este kř Stefanš Vodš, křndš a gonitš pe Radš mi ř-a přinsš familia, a pšřš Domnš pe řnš Laiřtš Bassarabš. Fotino nř zive nimika desne ačasta; řar řinkař mi alřř řtoriřř aratš kř pe ačasta, dšpř o lřnš, Radš a venitš kř Třřčř mi řa gonitš pšnš la Břřladš.

(Traducřoriřulř.)

timpiulă acesta Ștefan Vodă cere ajutoriș de la Kazimirș, regele Poloniei. Acesta, pe de o parte dă ordinș guvernatorului Podoliei ca să-și șnească oștirile kă ale lui Ștefanș Vodă, iar pe de alta, îndelegândș interesul kă Domniului Românii trebșe să fie avangarda sa înaintea Turcilorș, a sokotitș ka să fakă kinș să-î împacș. Pentru acesta elș a trimisș soli la Radș Vodă, dar nimikă n'a isprăvitș.

Radș Vodă, kă tôte kă-și înkinsise o oștire destulă de nșmerosă, totș nș kșteza însă ka să se mșșore kă vi-tejia lui Ștefanș Vodă; de așee a șerștș de la Șaltanulș Meemetș ka să-î mai dea și altș ajutorș. Șaltanulș, voindș ka să rșnșe pe Ștefanș Vodă, karele se fșkșse șupșimșntș-torș, a mai trimisș lui Radș oștiri, ordonândș și Xanșului de la Kșmș ka să pșșaskă asșupra Moldovei. Astfelș oștirea aliats de Turci, Tștari și Mșnteni se șșia la nșmșrș de 120 mi, pe kândș așea a lui Ștefanș Vodă, kă ajutorș de 2000 kșlșregiș șe kșpștase de la Kazimirș regele Poloniei și kă 5000 de la Mateaș regele Șngariei, kă kavalerie kă infanterie kă totș nș se șrka mai mșltș de kștș la 45 mi de ostăș. Ștefanș Vodă însă, kă tôte kă-și vedea nșterile ama de nșginș analoge, nș nerdă kșragișlș de felș. Mai întșș a rșdikatsș toșii loksitorii și a kositș tôte kșmșniile, pentru ka dșșmanulș să nș gșșeaskă în kalea sa niș șnș mijlokș de nștrimentș. Dșșnș așeasta, prin felșrite ștrategeme, s'a îngrijitș ka să atragș pe inemiș în loksri ștrîmte, pșnș din șșș de Bșrladș, în kodrii Rakovei. Kșmș a vșzștș pe inemiș în loksriile așeștea, Ștefanș Vodă a pșș de a șșnatș din trșmbișe din tôte pșșșile și a datș șemnalșlș de bștae. Moldovenii kă Polonii și kă Șngșrii aș înșenștș atșnșe kă șșnete și kă vșșete a lovi pe dșșmaniș din tôte pșșșile. Turci, Tștari și Mșnteniș, așzindș vșșetele așeștea, șșnetele trșmbișelorș și șșnetele omenșști, kșplemiș fiindș și de o negșrș kșșmliș în kștș nș se vedeaș șniș pe alșii, aș kșzștș înt'o șșaimș grozavș, sokotindș kă șșntș impresșraș de o oștire îndoiș mai nșmerosă: așeșta adșșe o kșfșșie și o neorșndșealș, în kștș tôte mișșrile s'aș amestekatș, și aș înșenștș a fșgi kare înkotro,

счизндѣсе свиі пе алѣи. Stefanš Vodъ атѣче се репе-
 де кѣ маі мѣлтѣ кѣрагѣ ми фаче ін инемичі о мѣчелѣрие ін-
 фрикшатъ. Radъ Vodъ кѣ Mъntenii, де ми s'a ѣинстѣ кѣтѣ-
 ва тимпѣ кѣ маі мѣлтѣ бѣрбѣдїе ми а фѣктѣ маі мѣлтѣ
 strikѣѣисне Moldovenilorš, totъmi n'a пѣtatš сѣ се опсе пѣ-
 нѣ ін fine ми а кѣstatš сѣ фѣгѣ ми елѣ кѣ чеі-l-алѣи, Ast-
 felš, ін челе де пе згмѣ, Stefanš Vodъ а рѣmasš інvingѣ-
 torš ми trismѣtoriš, ми ін zioa ачѣea а lъatš neste о sѣtѣ
 де stindarde, tôte provisiōnile tabereі, о мѣлѣime де arme,
 маі мѣлѣи prisonieri пе kari маі пе згмѣ і-a trasš ін деа-
 пѣ, афарѣ де Isa Паша, пе kare l'a liberatš, ми кѣлѣи-va маі
 інsempaѣи, пе kari і-a trimiš presentš aliadilorš sei Kazi-
 mirš ми Matiamš, інpresнѣ кѣ маі мѣlte stindarde ми ja-
 fѣri преѣiōse, ka frѣktš алѣ eroismѣlš sei ми ka dovadъ а
 viktorieі sale. Iar пе кѣmpѣlš рѣsboіlš аѣ рѣmasš neste
 50 miі де оmenі счимі 1), din kari чеі маі мѣлѣи s'aš счисš
 інtre sine, ми інtre ачѣentia ми patrѣ Памі. Stefanš Vodъ,
 де ми а рѣmasš інvingѣtorš, кѣ tôte ачѣeste а перdѣtš мѣлѣи
 оmenі din аі sei; dar дѣпѣ ачѣesta а statš пе lokš patrѣ
 zile, ін kare тимпѣ атѣtš елѣ кѣtš ми tōtѣ оmtirea а postitš
 нѣmaі кѣ пѣіne ми апѣ, ми а datš lasdъ lѣi Dъmnezeš pen-
 trѣ viktoria че а репѣrtatš. Iar Тѣгѣиі імпрѣmticаѣи prin
 пѣdѣrі, abia s'aš adъnatš din diferite lokъrі ін jъdeгѣlš Тѣ-
 toveі, знде аѣ мѣлѣтѣmitš зrsitei lorš кѣ аѣ skѣpatš де pei-
 rea totalѣ, де kare fѣseserѣ ameninѣaѣи. Stefanš Vodъ інсѣ
 нѣ і-a lъsatš сѣ-ми маі fakъ planъrі, чи а trimiš оmtirі де
 і-a аlъngatš пѣнѣ аѣ trekstš Siretѣlš пе la satѣlš Ionъshemtiі,
 знде ми пѣнѣ astъzі se нѣshemte Vadъlš Тѣгѣilorš. Дѣпѣ
 ачѣesta, інtorkѣndъse viktoriosš la Sъчѣava, а ziditš biserika
 sѣntѣlš Prokonomie la satѣlš Вѣдѣлѣи. Dar маі інainte де
 ачѣesta а фѣктѣ ми ін Vaslѣх о biserikъ, kare essistъ ми

- 1). Strikofski skrie ін kroniѣile sale кѣ пе la аnѣlš 1575 кѣлѣtorindѣ елѣ
 інсѣmi пе la lokъlš знде а fostš нѣmita бѣtѣlie, а вѣzstѣ кѣ okiі sei
 treі kѣсѣi де neatrѣ ми moviіlі де оse ми tikve де оmenі, ми snъne
 кѣ дѣпѣ tradigiōni а азitš snъindъ-se кѣ нѣ 50 де miі dar neste
 100 miі аѣ kѣzstѣ akolo din імbe пѣгѣile. Ачѣesta о аdevēremte ми
 Kromerš.

пънъ астьзі кѣ съrbarea сѣнтслѣ Іоанѣ Mergѣtorsлѣ-înainte, în onórea învingerilorѣ че а кѣпѣtatѣ. Totѣ la Vaslѣix а-тѣнчѣ а фѣкѣтѣ ши kase domneshѣ în kare de mѣlte orѣ а loksitѣ 1).

Dar Sѣltanлѣ Meemetѣ, nepѣтѣndѣ сѣferi атѣте даъне ши striкѣчиѣни че а фѣкѣтѣ Stefanѣ Vodѣ în oштѣrea sa, nepѣтѣndѣ сѣferi de а vedea четѣpile Kilia ши Akermanлѣ în мѣnile Moldovenilorѣ, s'a dechisѣ сѣ pleche elѣ în persónѣ а-сѣnра Moldovei. Deчѣ, адѣнѣndѣ о оштѣре nenѣмѣратѣ, s'a apropiatѣ de Дѣнѣре. Атѣтѣ ѣнгѣриѣ кѣтѣ ши Polonii, nis-mѣindѣ gloria лѣ Stefanѣ Vodѣ, асть datѣ n'aѣ voitѣ сѣ'i dea niчѣ знѣ аѣstorѣѣ, чѣ, вѣзѣndѣ miшkarea лѣ Sѣltanѣ Meemetѣ ши-аѣ адѣнатѣ оштѣрѣле ши le-аѣ пѣсѣ ne marginea ѣerilorѣ lorѣ снре observare. Stefanѣ Vodѣ атѣнче се repede пѣмаѣ кѣ оштѣрѣле Moldovene ши се пѣне la Дѣнѣре а аѣнѣра tre-чerea Тѣрчилорѣ. Dar ne кѣndѣ се афла elѣ în аѣнѣrare, de odatѣ се поменеште кѣ мѣлѣimea Тѣтарилорѣ кѣ-лѣ амерѣнѣлѣ а-лѣ lovi ne dindѣрѣntѣ. Атѣнче се întóрче кѣ tótѣ пѣтереа sa асѣнра lorѣ, ши, învingѣndѣ-ѣ кѣ зѣнѣрѣнѣлѣ, ѣ-а gonitѣ пѣ-нѣ ѣ-а trekѣтѣ peste Nistrѣ. În ачестѣ intervalѣ Sѣltanлѣ Meemetѣ а гѣsitѣ timпѣ сѣ treакѣ Дѣнѣrea ши сѣ се знеаскѣ кѣ armata лѣ Radѣ Vodѣ.

Întorkѣndѣsse атѣнче Stefanѣ Vodѣ ши вѣзѣndѣ мѣлѣи-

1). Аѣче аstorѣлѣ are о mare lakѣнѣ. Kronikariѣ Moldovei снѣнѣ кѣ, дѣ-пѣ învingerea ачеста, Radѣ Vodѣ s'a маѣ întorsѣ асѣнра лѣ Stefanѣ. Ачеста атѣнче а trimisѣ ne кѣмнатлѣ сеѣ Xatmanлѣ Шендреа ка сѣ-лѣ resningѣ. Dar Шендреа кѣзѣndѣ în бѣтѣlie, viktoria а гѣmasѣ лѣ Radѣ Vodѣ. Дѣнѣ ачеста s'a дѣсѣ însѣmѣ Stefanѣ ши, бѣтѣndѣ-se din сѣсѣ de kimmikѣ, а învinsѣ ши а datѣ voѣ оштѣlorѣ sale de аѣ пѣрѣdatѣ trei zile đeara Mѣnteneaskѣ. Атѣнчѣа s'aѣ пѣсѣ ши хотарѣлѣ ne Milkovѣ, кѣчѣ đeara Mѣnteneaskѣ пѣнѣ атѣнче disnѣta тѣрѣмѣлѣ пѣнѣ în апа Trotsмѣлѣ.

Pe lѣngѣ ачеста аstorѣлѣ маѣ treчѣ сѣб тѣчѣре о altѣ бѣтѣlie че авѣ Stefanѣ Vodѣ кѣ niште Kazavѣ, kare venise сѣб doѣ Xatmanѣ аѣ lorѣ ка сѣ пѣrade đeara, Stefanѣ ѣ-а бѣтѣтѣ; а прѣnsѣ ne Xatmanлѣ Lobodѣ, iar Xatmanлѣ Nelivaikѣ s'a înekatѣ în Nistrѣ, împreчѣнѣ кѣ маѣ мѣлѣ Kazavѣ, în fѣгѣрѣ goniѣ de Moldoveni.

(Traducѣtoriulѣ.)

mea de Търчи, Търтари ши Мъntenі че veniserъ асѣмра Іsі, кѣ o мълѣime nenѣмѣратъ de тѣнѣrі, s'a konsלטатъ кѣ boerіі seі, ши s'a гъsitъ кѣ kale сѣ se retragъ la lokъrі strimnte ши grele de trekъtъ, іntъіѣ pentрѣ ka сѣ pоtъ аѣтра Moldova de сssъ іn orі че eventsalitate, ши al doilea ka сѣ nъ se pоtъ іntinde мълѣimea іnemічилоръ ши сѣ іnkonjоre пѣѣіnsлъ lorъ нѣмѣръ din tоte пѣрѣile. Ast-feliѣ, retrѣгъndъse кѣтръ мѣнѣі, Stefanъ Vodъ s'a аѣinstъ la Valea Albъ, іntr'ъnъ lokъ kare de atъnche ши пѣнъ astъzі se нѣmешte Рѣsboenіі. Sosind ши Sѣltansлъ Meemetъ кѣ armata sa, la 26 Іsіie 1), s'a datъ o бѣтѣlie іnfrikomatъ ши сѣngerоsъ, іn kare мѣltъ tіmpъ іnvingerea нъ se кѣnomtea іn kare parte va гѣmіnea. Търчиі, авъndъ іndѣрѣптслъ lorъ мѣltъ оштire, іnoeaѣ neіnchetatъ ne ачеі че se osteneaѣ саѣ se ѣѣіdeaѣ іn бѣтѣlie, ши кѣ kіpsлъ ачesta kіar бѣтѣlia din orъ іn orъ se іnoea; іar bieѣіі Moldovenі, fiіndъ фѣръ alіaѣі ши neasemѣnаѣі la нѣмѣръ кѣ мълѣimea іnemічилоръ, se іѣптаѣ singъrі пѣнъ la чеa de ne ѣrmъ рѣсѣflare, ши кѣdeaѣ маі мѣltъ de oboealъ de кѣтъ de lovіtъrі. Atъnche ши Stefanъ Vodъ, renezіndъse ka o fіarъ ши vѣrъndъse kіar іn mijlokъslъ рѣsboіslъ, perdъ kalslъ de сssб dъnsslъ ши кѣzъ la пѣmіntъ; нъ сѣferі іnsъ nimікъ ши skъпъ ka mіn mіnsne dѣmnezeeaskъ din мѣnile dѣmmаніlorъ. Іn fine кѣтръ searъ Stefanъ Vodъ, vѣzъndъ кѣ нъ are perspектiva ka сѣ kapete vіktozia, s'a retrasъ іn lokъrі маі neаnпonіate, лѣsъndъ trіzmfslъ kompletъ ne seama Sѣltansлъ Meemetъ. Totъ кѣmpslъ бѣтѣlieі гѣmase kopерітъ de kopъrіle ѣѣise ale Moldovenіlorъ, іntre kari o мълѣime de boerіі Moldovenі din чеі маі de frъnte s'aѣ sakrifіkatъ іn zelъslъ patriotismslъ lorъ, ши аѣ datъ kapъtъ vіeѣeі lorъ, фѣкъndъ іnsъ ши маі dъrne іn шіrъrіle іnemічилоръ.

Търчиі ши Търтариі, іntinzъndъse кѣтръ distріktsлъ Сѣचेveі, аѣ arsъ орашslъ кѣ asemіne нѣme ши s'aѣ іntъrnatъ аръzъndъ ши jѣfsіndъ totъ че le кѣdea іn kale. Stefanъ Vodъ

1). Astorіslъ vіtъ a ѣіta anіі. De ачea іnsemпѣmъ кѣ бѣтѣlia de la Rakova se ѣrmъ la 17 Іанъarіs 1475, іar ачea de la Valea Albъ la 26 Іsіie 1476.

atsenye aș trimisș soli kŕtrŕ Sŕltanslŕș mi a fŕkŕtŕș pache, dŕndŕș Tŕryilorŕș yele doș yetŕdŕi, Kilia mi Yetatea Albŕ (saș Akermanslŕș), prekŕmŕș mi mai o treia parte din Moldova de josŕ, kare vine sŕre sŕdŕlŕș Basarabiei mi se keamŕ pŕnŕ astŕzi Bŕgeakŕș, sitsatŕ asŕpra Mŕrei Negre ¹⁾. Dŕpŕ ayeasta Sŕltanslŕș Meemetŕ a plekatŕș; iar Stefanŕș Vodŕș, viindŕș la lokŕlŕș bŕtliei, a pŕșŕ de a fŕkŕtŕș o grŕmŕ mare, în kare a arŕnkŕtŕș kornŕrile kreŕtinilorŕș sŕimi mi a fŕkŕtŕș deasŕpra o Movilŕ mare, iar în auroniere o beserikŕș, kare a nŕmit'o Rŕsboeni ²⁾. Dŕpŕ ayeasta, mergŕndŕș la Tekŕvŕiŕș, a statŕș trei zile okŕpŕndŕșse de trebile derei într'ŕnŕș kortŕș pe o movilŕ mare, fŕkŕtŕș înadinsŕș. Akolo i-a venitŕș ŕtire kŕ vine Radŕ Vodŕș kŕ ŕutire în Moldova. Atsenye Stefanŕș Vodŕș a înçepŕtŕș îndatŕș sŕ-mi adŕne ŕutirea, kare era fórte pŕçinŕș, mi sŕ o pŕe în rindŕealŕș de bŕtae. Totŕș odatŕș

- 1). Ayea astŕorislŕș komite o erŕre. Niçi ŕnŕș istorikŕș nŕ vorbŕnte de sŕre pache ayeasta, niçi desŕre darea yetŕdŕilorŕș. Sŕltanslŕș Meemetŕș a pŕŕsŕitŕș Moldova, kŕçi de mi învingŕtoris la Valea Albŕ, însŕ dŕpŕ ayea a fostŕș neînçetatŕș xŕçyŕitŕș de Stefanŕș Vodŕș. Iar Kronikarŕlŕș ŕreke sŕne kŕ la anŕlŕș 1478 a înçepŕitŕș Stefanŕș Vodŕș a zidi yetatea Kiliei: vrea sŕ zikŕ kŕ nŕ o dase Tŕryilorŕș.

(Traducŕtorulŕș.)

- 2). Ayeastŕș biserikŕș essistŕș mi pŕnŕ astŕzi. De asŕpra ŕmei are o peatŕș kŕ inskriçyŕșnea ŕmŕtŕre [în limba Sŕrbeaskŕș.] „Stefanŕș kŕ „mila Iŕi Dŕmnezeŕș Domnŕș derei Moldovei, în anŕlŕș de la zidirea Iŕmei 6954 saș dŕpŕș Kristosŕș 1476, în alŕș doș-zecelea anŕș alŕș Domniei nŕstre, pŕternikŕlŕș înpŕratŕș alŕș Tŕryilorŕș Meemetŕș kŕ tŕte pŕsterile Asiiei mi kŕ Radŕș Bassarabŕș Domnŕlŕș derei Mŕntenemŕi kŕ tŕte pŕsterile sale, venit'aŕș pe pŕmŕntŕlŕș Moldovei, pŕnŕș aiyi la Valea Albŕ. Iar noi Stefanŕș IV, înpŕezŕș kŕ fiŕlŕș noŕtrŕș Aleksandŕș Vodŕș, Iŕpŕndŕș-ne pentŕș deaŕș, dinŕ'amŕș mare bŕtlie la 26 ale Iŕi Iŕlie, în kare s'aŕș învinsŕș kreŕtiniŕi de kŕŕe dŕșmanii pŕçŕni. Drentŕș ayea rŕdikat'amŕș biserika ayeasta în nŕmele Arxangelŕlŕi Mixailŕș, sŕre a se rŕga Iŕi Dŕmnezeŕș pentŕș elŕș mi Dŕmna Maria mi pentŕș fiŕi mei Aleksandŕș mi Bogdanŕș mi sŕre pomenirea kreŕtinilorŕș ye aŕș kŕzŕtŕș aye. În anŕlŕș de la Krist 1496, la 20 Sent.“

În anŕlŕș ayeasta se vede kŕ s'a fŕkŕtŕș sŕnçyirea biseriyii ayeŕteia.

a sosit̃ mi Xatmansl̃ Șendrea, fratele m̃mei sale ¹⁾, karele r̃m̃sese îndr̃p̃nt̃, prek̃m̃ mi Kosteia Παχarniksl̃, karele f̃sese trimis̃ d̃p̃ o seam̃ de Τερχι ce r̃m̃sese din arier-garda S̃ltansl̃ ²⁾. Βκ̃r̃nd̃se Ștefañ Vod̃ de sosirea acestor̃ aj̃tore, a renezit̃ îndat̃ pe Xatmansl̃ Șendrea k̃ p̃g̃iñ optire ka avan-gard̃ as̃pra M̃ntenilor̃. Αχευtia îns̃ fiind̃ m̃lt̃ maĩ ñmerom̃, aș sf̃r̃mat̃ mika om̃ire a Moldovenilor̃ mi a s̃is̃ k̃iar pe Xatmansl̃ Șendrea. Dar Ștefañ Vod̃, trek̃nd̃ îndat̃ Siret̃sl̃ mi întim̃iñd̃se k̃ optirea l̃i Rad̃ Vod̃, s'a închet̃ l̃nta k̃ mare înver̃snare: m̃lt̃ tim̃ viktoria ñ se alegea în kare parte va r̃m̃nea, mi se s̃uideaș Moldovenĩ k̃ M̃ntenĩ în cea maĩ mare f̃rie; dar în fine Moldovenĩ aș învins̃ mi aș îm̃r̃tiat̃ armata M̃nteneask̃ ³⁾.

At̃nc̃ Ștefañ Vod̃ a dat̃ voe optirei sale ka s̃prade k̃t̃ va ñstea în țeara M̃nteneask̃ în k̃rs̃ de trei zile. Dar st̃nd̃ el̃ akolo ññ s̃ se ad̃ne la lok̃ optirea, aș venit̃ la el̃ maĩ m̃l̃i boeri M̃ntenĩ, mi al̃i s'aș ad̃s̃ de k̃tre ostam̃i ka prisonieri; tot̃ odat̃ viind̃ mi maĩ m̃l̃i boeri Moldovenĩ, s'aș ñs̃ la kale între ei ka s̃ mijloc̃eask̃ a se îm̃p̃ka Domnĩ mi s̃ încheteze l̃ntele dintre d̃ñm̃i, kare ad̃cheaș strik̃t̃isni am̃ndorog̃ ȃerilor̃. Astfel̃ îndeleg̃nd̃-se, s'aș f̃k̃t̃ ñche între Domnĩ mi s'a amezat̃ xotar̃sl̃ între am̃ndor̃ ȃerile pe ana Milkovsl̃, în j̃degl̃sl̃ Slam-Rimniksl̃, m̃in oram̃sl̃ Fokmanĩ, l̃nd̃ Ștefañ Vod̃ cetatea K̃r̃t̃isna din s̃s̃ de Milkoṽ k̃ tot̃ j̃-

- 1). Șendrea a fost̃ k̃m̃nat̃ l̃i Ștefañ Vod̃. Αμα m̃r̃t̃risesk̃ Kronikarĩ Moldovenĩ.
(Traduc̃torul̃i.)
- 2). O kronik̃ Moldoveneask̃ s̃z̃ne k̃ întork̃nd̃-se S̃ltansl̃ Meemet̃ d̃m̃ Moldova s'a renezit̃ Ștefañ Vod̃ as̃pra l̃i mi, la treyerea D̃ñprei sf̃r̃m̃nd̃-i t̃t̃ arier-garda, i-a l̃sat̃ t̃te ñzile; dar nimenĩ alt̃sl̃ ñ nomenem̃te des̃ne ayeasta. [Αstor̃is̃l̃].
- 3). Ñ m̃tiș̃ d̃p̃ ce izṽre Fotino ñne episod̃sl̃ ayeștei b̃t̃l̃ii aize; k̃t̃i, d̃p̃ k̃m̃ ar̃tai în notele p̃cedente, b̃t̃l̃ia ayeasta a l̃i Ștefañ k̃ Rad̃ s'a ȃmat̃ în ȃma b̃t̃l̃iei de la Rakova, iar ñ în ȃma ȃei de la Valea Alb̃. Αyeasta o m̃r̃t̃risem̃te mi Șreke mi Miroñ Logof̃t̃sl̃ mi Kronikarĩ Poloni, kare îi ñstem̃ avea s̃b ok̃i.
(Traduc̃torul̃i.)

deglă Păstnei, pentră kare pănă atșnye fșese țeartă neîn-
 țeată între mai mălji Domni. Totș odată Stefanș Vodă
 aflăndș-se vădșvș de kărândș, a țeștș ka să ia de soție
 ne Maria fata lși Radș Vodă, ne kare o aveă róbă înpreș-
 nă kă mămăsa Dómna Voikija, prekəmș s'a zisș mai în
 șrme.

Astfelis împăkăndș-se Domni, s'a întsrnatș fie kare la
 Chronolog. } ale sale. Dar atșnye Stefanș Vodă priimemte veste de
 Terei. } la distriktăș Sorokți kă o seamă de Kazachi sșb do
 Xatmani, Lobodă mi Nelivaikă, intrăndș în țeară, s'aș pșș
 ne pradă. Deçi, fșră a perde timpș, s'a repezitș într'akolo
 kă kăț oștire s'a întmplatș să aibă ne lăngă sine mi,
 kăzândș asșpra lorș, prekəmș eraș împreșștieji dșpă pșzi,
 i-a sfărmatș kă totăș prinzândș mi ne Xatmanslăș Lobodă
 robș; iar kăji aș skăpatș de șidere, alergăndș să treakă
 peste Nistră kă Xatmanslăș Nilevaikă mi kă șnș polkovnikș,
 s'aș înekatș în riș. Dșpă ațea, întorkăndș-se Stefanș Vo-
 dă, s'a oșritș la Iamș mi a înțeptș să zideaskă biserika
 Sântșlși Nikolae, înaintea Kșrșei Domnești ¹). Atșnye (a-
 nșlăș 1477) s'a kăștatș mi kă Dómna Maria, fiika lși Radș
 Vodă țełș Mare, trimițândș ne mămăsa Dómna Voikija kă
 mare țeșemie mi oșre la soșlăș ei, domnășlăș țereș Mșn-
 tēnemti.

Pe timpășlăș ațela Sșltanslăș Meemetș, trimițândș arma-
 Istoria } ta ne Mare a gonitș ne Genovezi din peninsula Kri-
 Caatemiru } meeș mi a lșatș Kafa mi alte țetșji țe ștăpăneăș
 ei. Dar dșpă ațeașta, pșegătindș-se să meargă kă o nenș-
 mărătă oștire ka să kățereaskă Egintășlăș mi să șpăe insula
 Rodosș, a kăzătș la bóbă grea mi a mșritș la anșlăș 1481 în
 alș 53-lea anș alș împășșșiei sale, lșșândș moștenitoris
 ne fișlăș seș Baiazetș II.

Așzindș Stefanș Vodă de țereșea din vīajă a Sșlta-
 George } nșlăș Meemetș, s'a skălatș la anșlăș 1482 mi a lșatș
 Franceș. } îndășrătș țetșșile Kilia mi Țetatea Albă, șvizăndș o
 Stricofski.

1). Biserika ațeașta essistă mi pănă astăzi lăngă veșea Kșrte Domneaskă,
 kare astăzi este Palătășlăș Administrativș. (Traducătorulș)

mășină de țărni. Dar viindș mai pe zrmș Seltanșlș Ba-iazetș asșna lși, iarșmī a lșatș ȳetșpile; n'a nștștș însș sș meargș mai nainte, temșndș-se de kșrșele lși Stefanș Vodș, karele nș emīa la kșmpș mī voea sș-lș tragș la lokșrī strșmte, — ȳi s'a întorsș indșrștș, lșudș kș sine la Konstantinopole bșrbașmī mī femeele ȳe robise în ȳetșpī (anslș 1484.) Pe timpșlș aȳela Stefanș Vodș a înȳenștș a zidi mī ȳetate de la Romanș, ȳe se kīamș Smerodava ¹⁾. Iar în anslș 1486, pe kșndș se lșnta în alianșș kș Kasimirș în kontra Tștarilorș, a intratș Xroīotș kș oaste Ŭngșreaskș în Moldova, mī a înȳenștș a nrșda tôte lokșrile ȳe kșlka. Stefanș Vodș, emīndș-ī înainte, sfșrșmș ne Ŭngșrī mī, prin-zndș kīar pe Xroīotș viș, ī tștș kanșlș.

În anslș 1492 a mșritș mī Kasimirș, regele Polonieī, dșnpș ȳe a domnitș 45 de anī mī a trșitș 64. Asemine în anslș 1490 a mșritș Mateeamī regele Ŭngarieī mī Ioanș, fișlș împșratslșī Moskveī, karele era nepotș lși Stefanș Vodș. Dșnpș aȳeasta la anslș 1496 a mșritș mī Aleksandrș fișlș lși Stefanș Vodș, întșmplare ȳe a kassatș mare întristare în sșfletșlș tatșlșī seș, fiindș kș avea marī kalitșpī.

Kasimirș, regele Polonieī, dșnpș moartea sa a lșsatș patrș fī. Din aȳemīa Ioanș Albrextș a rșmasș la ^{Cromer și Stricofski.} tronșlș seș pșrīndșeskș; Vladislavș s'a alesș rege alș Ŭngarieī; Kneazșlș Aleksandrș s'a fșkștș Kneazș alș Litșanieī; iar alș patrșlea frate Zigmonș (saș Sigismondș) prinȳine alș Transilvanieī. Albrextș mī Kneazșlș Aleksandrș, īnșelegșndșse ka sș obșre pe Stefanș Vodș mī sș nșe pe fratele lorș Zigmon la domnia Moldoveī, aș intratș în Moldova în anslș 1498. kș mēnte-zęȳī mī ostamī zikșndș kș mergș în kontra Otomanilorș, mī trimīșndș resnșnsș lși Stefanș Vodș sș-mī zneaskș omțirea sa kș a lorș; dar īndatș ȳe aș ajșnsș la Șȳeava, aș īnkșngīratș ȳetatea mī aș īnȳenștș a o bate, sșperșndș kș vorș nștea-o lșa īndatș. Garnisona din lșnștrș īnsș se omșnea kș młtș inimș, mī

1). Aȳeastș ȳetate nș mai essistș astșzī. Nșmaī temelīlle eī se kșnoskș de abīa. (Traducștorīulū.)

răspunde la fozurile inemichiloră kă vitejie. Stefană Vodă asemine, emindă din țetate, mi-a adnată psterile din tôte pțigile, mi-a țerștă mi la Radă Vodă de i-a trimisă ajstorisă de ostami Măntenî; nă s'a pșă înșă la răsboisă kă Poloniî în kămpă deskisă, çi a înkisă tôte drămsrile mi strămtorile, în kăță inemichii nă mai pșteaș kăpșta provisiznile țe le era de neapșrată trebsinș. Oștirea Polonă, vșzândă se esipșă a mări de fôme, înçenă a mărștra la revoltă în kontra lăi Albrextă. Iar Vladislavă regele Ţngariei, înkredinșndăse de perikolsă fratelă seă mi a oștirei sale, a trimisă solă kătre Stefană Vodă mi aș stată de s'aș împkăță kă Albrextă. Dăpă ațeasta, Albrextă șrmăndă a pleka kă oștirea sa, n'a apșkată drămsăș pe kare intrase în Moldova, çi pe altăș. Stefană Vodă atșnçi i-a trimisă răspsnsă kă tokmeala a fostă ka șă easă pe șnde aș intrată, kă drămsăș țe l'aș apșkată este mai lșngă, greș mi plină de pădșri mi mșnși, mi kă lăksitorii țe șntă în pțigile ațele, fiindă șșpșrađi mi înğreșeađi de kătră Poloni, îi voră lăa de inemichii mi voră fache vre o ostilitate în kontra loră, în kăță niçi elă singșră nă-i va pștea opri. Albrextă nă-mi skimbă plansăș, nă askșltă kăvintele Domnășă, mi șma ațeșamă kale. Stefană Vodă mi de a doa óră îi trimise răspsnsă ka șă se întórkă, dar nimikă nă isbăti.

Așfelis Albrextă, șrmăndă kalea țe a apșkată, a ajșnsă în a patra zi într'o pădșre mare nșmită Kodășă Kosminășă, karele are vșrfșri 'nalte kă rșni mi kă pșpșștiî din tôte pțigile mi este konerită kă pădșri dese mi arbșri șrieșă; iar drămsăș era strămtă, nepraktikabilă mi noroiosă. Akolo mai întăis aș intrată karele împșrștemti, apoî regele Albrextă kă gșarda sa, mi pe șrmă oștirea șmórs dăpă kare venea tođi generalii nobili Poloni, karrele kă mșniçiszni mi provisizni, mi tôte oștirile Polone mi Rșșemti în necrăndșeală, fșră țea mai mikă înğrijire, ka kăndă se aflăș în kăpșile loră. Kă kinsăș ațesta înaintăndă-se karșle țele greș înkărkate pșnă în inima ațestei pădșri îmfrikomate, eată kă de odată o mșlçime de șțeni Moldoveni, s'aș renezită din toate pțigile, înarmađi ței mai mșlçii kă sekșri, kă kóse

mi kə ʧiomege, mi kə rɛknete ɪnfrikomate, kɛzɛndə asɛpra
 miɾilorə ʧe kɛltoreaɕ fɛrɛ de niɕi o grijɛ, aɕ ɪnɕenstə a
 ʧide fɛrɛ de milɛ mi a rɛmi lɛkrɛrile de prin karɛ, stri-
 gɛndə mi rɛknində: *ʧideuɕi, ʧideuɕi pre vrɛjmaɕii noutrii!*
 Iarɛ strigɛtele aɛestora, ɪnmɛlɛindɛ-se prin resɛnetɕlɛ pɛdɛ-
 rilorə mi a mɛnɕilorə, fɛɕeaɕ atɛta vɛetɛ ɪn kɛtɛ se kɛtre-
 mɛraɕ kearə fearale selbatice. Ūniɕi din Moldoveni tɛeaɕ
 arborii, kariɕi kɛdeaɕ kɛ mare sgomotɛ ɪn tɔtɛ ɪntinderea
 drɛmɛlɛi, mi kassaɕ mare pɛdekeɛ mi sɛpɛrare tɛtɛrorə o-
 mtirilorə, kɛɕi atɛta se ɪnkɛrkase nintre arbori mi karɛle
 mi vitele mi ómenii, ɪn kɛtɛ niɕi ɕei din nainte nɛ pɛteaɕ
 sɛ ajɕte pe ɕei din ɛrmɛ, niɕi ɕei din ɛrmɛ sɛ se ɛneaskɛ
 kɛ ɕei din nainte. Atɛnɕea de odatɛ se arɛtɛ mi Stefanɕ
 Vodɛ kɛ o mɛlɕime de omtire, kavalerie mi infanterie, re-
 pezindɛ-se asɛpra Polonilorə ka ɛnɕ leɕ mi kassɛndɛ-le stri-
 kɛɕiɕni ɪnfrikomate. ɪntre aɛeste, neste kɛtɛ-va timpɛ, pɛ-
 indɛ-se mi Polonii ɪn óre-kare rɛndɛealɛ, se lɛptaɕ kɛ mɛltɛ
 kɛraɕ mi vitejie; dar aɕtɛndɛ-se fɛrɛ ordine, fɛrɛ Xatmani,
 fɛrɛ ofiɕeri komandanɕi, neaɕzindɛ-se ɛnɛlɛ pe altɛlɛ din
 kassa rɛknetelorə Moldovenilorə, din kassa vɛetɛlɛi kɛderii
 arborilorə, din kassa vɛetɛlɛi armelorə mi a resɛnetɕlɛi pɛ-
 dɛrei, kare mɛltinlika ori ʧe sgomotɛ, desɛrɛndɛ-se de la
 ɛnɕ timpɛ, aɕ ɪnɕenstɛ a arɛnka armele, mi pɛrɛsindɛ ka-
 rele kɛ provisiɕni mi mɛnɕiɕni, aɕ ɪnɕenstɛ a fɛgi kare ɪn
 kotro pɛteaɕ, kɛzɛndɛ mai mɛlɕi sɛb ɕekɛrile Moldovenilorə.
 Regele Albrectɛ kɛ kɛɕi va din magnanɕii sei abia aɕ pɛ-
 tɛtɛ emi din pɛdɛre la lɛminɛ ɪntr'ɛnɕ satɛ nɛmitɛ Kozmi-
 na. De akolo elɛ a trimiɕ gɛarda sa mi kɛɕi ostami viteji
 mai eraɕ pe lɛngɛ dɛnɕlɛ ɪn agiɕtoris ɕelorə ʧe remɛsese
 ɪn ɛrmɛ; ear elɛ a statɛ pe lok ɪn astɛntare. Dar Stefanɕ
 Vodɛ, kɛzɛndɛ mi asɛpra aɛestora kɛ fɛrie, i-a rɛsiniɕ fɛ-
 kɛndɛ mare mi esemlarɛ strikɛɕiɕne ɪntre ei, kɛɕi ori pe
 kɛɕi ɪi prindeaɕ Moldovenii ɪi ʧideaeɕ fɛrɛ milɛ. ɪn fine
 Polonii mi Rɛmii, kɛɕi aɕ pɛtɛtɛ skɛpa de prin toate pɛr-
 ɕile, aɕ agiɕnɛɕ la Kozmina, ɛnde de doɛ zile aɕtɛnta Re-
 gele Albrectɛ, ɪnsɛ abia pe giɕmɛtate era omtirea. Astfelɛ
 emindɛ din pɛdɛri, aɕ ɪnɕenstɛ a-mi ɛrma kɛltoria. dar a-

Mehovie
Cartea IV.
Cromer. } stă dată, fiindcă că căpătase o lecție ne atâră de în-
fricoșată, mergeaș că mare băgare de seamă mi
că pază, avândă-mi kolónele restrinse mi gata de răsboiș.
Ear Moldovenii n'ăș închetată de a-i șrmări lăptândă-se că ei
mi înjărdndăi că reknete mi că strigări înfricoșate. În a
dosa noante Polonii amțzândă-mi tabăra pe șnă căpnă,
m'ăș făkătă întăritări de frikă. Dar Moldovenii, kare nă-i
slăbăia din șrmă, aș dată fokă la niște klăi de fănă ce eraș
din șșș de lagără, mi vântălē dăkândă fămălē asșpra Po-
niloră kătă pe ce era șă le amțnză tabăra mi șă-i înche.
De akoso a dosa zi aș plekată iarămi că rândăeală de re-
sboiș; iar Ștefană Vodă, înșirândă-mi oștirea pe marginea
Prstălsă, se așinea pentă ka șă dea inemăiloră lovăra cea
de pe șrmă. Albrextă însă, șosindă la Černășă, se oșri
trei zile înkășă în întăritări, pentă ka șă se restăzeze o-
știrea de osteneală. Atănce de odată se rășpândemte vor-
ba în tabără că viindă trei mi de Poloni călăređi în aș-
toră, Ștefană Vodă i-ar fi întălnită mi i-ar fi sdrobită. O
șmaimă grozavă intră în inimile tătăroră, mi tođi încheș a
cere ka șă se nă pe făgă. Albrextă tótă nóntea se pre-
șmblă că lampe prin kortările ostăniloră, îmbărbătândă-i mi
înkrédindăndă-i că știrea era minășnóșă. Ačeastă intră a-
devără a doa zi se verifikă, kăci de dimineadă se vără vi-
indsle în aștoră o kavalerie nămeróșă trimăș de Kneazălē
Aleksandră. Că tótă ačeste, Ștefană Vodă, n'ă închetată de
a cărăci pe inemăi la trecerea Prstălsă, că tótă că n'ă nă-
tătă șă-i oșreaskă; dăpnă ačeastă i-a măi bătătă mi la Ši-
ningă mi nă i-a lăsată în pace pănă ce aș trekătă Năstrălē
la Šneatină, în kătă Albrextă s'a întorsă la Krakovia că o
rășine mi o perdere nedekrintibilă.

Šniă din istorăiă Poloni șnășă că kășsa ačestei nenó-
ročite espedăișni a fostă șnă óre-kare Filină Kalimăș. A-
česta, fiindă originăř Italiană din Florenđa, de profesăne
profesoră, venise în Polonia de măi mltă timpă mi așnsese
la atăta favoare pe lăngă kărtea lăi Albrextă, în kătă se fă-
kăse konsiliărlă seș întimă; mi fiindă că elă îndemnăse pe
rege șă făkă răsboișlē ačesta, fă gonită din Polonia. Ač-

mi l'a pssš pe fsgb. Ns tərziš dšp̄ ačeastā, f̄k̄k̄nd̄sse alianp̄ între Vladislavš, regele Œngariei, Albrextš regele Poloniei, Aleksardr̄ Kneazslš Litsaniei, mi Zigmondš Prinčipele Transilvaniei, k̄ skopš ka s̄ se d̄sk̄ în kontra T̄r̄çilorš s'a pssš la mijlokš Vladislavš, mi a înp̄katš pe Stefanš Vod̄ k̄ fratele seš Albrextš. Ns trekr̄ m̄ltš îns̄ mi la anslš 1500, a m̄ritš Regele Albrextš mi s'a alesš în lokš-ı la tronslš Poloniei fratele seš Aleksandr̄, Kneazslš Litsaniei.

În anslš 1502 Stefan Vod̄, intr̄ndš iar̄mi în Polonia, p̄sse st̄pn̄ire pe Pok̄çiea, (lokš între Nistr̄ mi între m̄n̄i) s̄b k̄v̄ntš k̄ din înv̄kime ačeast̄ parte era a Moldovei; dar k̄m a plekatš Stefanš Vod̄ de akolo, Poloni aš pssš iar̄mi st̄pn̄ire pe ea.

D̄sp̄ ačeast̄ ekspediciune, Stefan Vod̄, întork̄nd̄sse

Dupe
chronice
locale
și altele.

în kapitala sa, învinsš de d̄șerile podagrei, ap̄satš de aniı vr̄stii mi obositš de l̄ștele neîncetatorš resb̄oie, a presimșitš k̄ sosește terminslš vieșii sale. De ačeea, v̄z̄ndš progesele çele marı ale Otomanilorš mi sl̄bicișnea Polonilorš, a Nemșilorš mi a Œnḡrilorš, mi tem̄nd̄sse ka ns k̄mva p̄np̄ în fine s̄ kaz̄ țeara la nevoie mi s̄-mi nearz̄ libertatea ka Greçiea, a kematš pe fiislš seš Bogdanš, pe kare ilš l̄șa momtenitorš, mi pe Boeri, mi le-a rekomandatš ka s̄ ap̄çe înainte s̄ s̄p̄șe țeara la P̄orta Otoman̄ de b̄șp̄ voie, çer̄ndš privilegișri ka țeara M̄șteneask̄. D̄sp̄ ačeastā mi-a datš trib̄tslš kom̄nš în al 47-lea anš al domniei sale, fiindš în vr̄st̄ de 71 ani; iar înmormîntarea l̄și s'a f̄k̄ktš la m̄n̄știrea P̄ștnei.

Se înseamn̄ k̄ ačestš Domnš mai înt̄i a av̄tš de sogie pe sora l̄și Simeonš împ̄ratslš R̄șiei (șniı istoriçi Poloni zikš k̄ arš fi fostš fiika ačestșia) de la Kievš, anș-me Esvdokiea: mi al doilea pe Mariea, fiika l̄și Rad̄ Vod̄ çelš mare, Domnslš țerei M̄ștenemșii ¹⁾

1). Șniı istoriçi șp̄șk̄ k̄ Stefanš Vod̄ a fostš de çinçi ori îns̄ratš.

(Traduc̄torul̄.)

DOMNULU XX.

Bogdanŭ Vodă III.

Dăpă mórtea Isî Stefanş Vodă celş mare, a rŭmasş momtenitoriş tronslş seş, kş primirea generală a boerilorş, fişlş seş Bogdanş III, karele era înzestratş mi kş kalitşile pŕrintelş seş. Ačesta, dăpă testamentslş mi ordinşlş tatşlş seş, a trimişş kşpŭ va boerŭ, ne Tŕstş Logofŭtslş mi alŭiŭ, la Sŭltanşlş Baŭazetş II kş dăreŭ, mi aş ŭnkinatş đeara de bşnş voŭe, promiŭndş a dakŭte zece pşngŭ de bani ne anş, ne kari ŭ-aş adşsş kş eŭ. Sŭltanşlş de mare bşkşrie mi mşlşzmire pentŕ ačeastş sşpşnere de bşnş voe a đŕri, a datş ŭn datş Xatixşmaismş, saş xrisovş ŭmpŕŕteskş, prin kare a ŭntŕitş dăpă čererea Moldovenilorş privileđŭrile če sş pŕzeskş mi pŭnş astşzi. Ear Domnslş ŭ-a trimişş semnele de domnie, pŕekşmş se trimeŭteaş mi Domnslş Mşnteneskş, adikş: xainş ŭmpŕŕteaskş, če se nşmea Kabanŭŕ, Sangeakş, saş Stindardş, Sabie, Tonşzş mi dosŕ tsisŕi; ear *nainş*, saş gradş, ŭ-a datş de trei tsisŕi ka mi vizirilorş sŭre distikŭişne de gradşlş Domnilorş Mşntenemŭi, fiindş kş đara Romşneaskş se sşpşse prin pştere earş nş de bşnş voe ka Moldova ¹⁾. Sŭltanşlş, ne lŭngŭ ačeasta, tribştlş anslş ačelsia ŭa đŕsitş Logofŭtslş Tŕstş, karele ŭntorkŭndş-se ŭn Moldova, a fŭkştlş o biserikş kş baniŭ ačemŭia la satşlş Bŕilemŭiŭ ŭn jşdeđŭlş Sŭčevŭ, kare eksistş mi pŕnş astş-zi.

- 1). Astorslş de bşnş seamş nş avea ŭtiŭngŭ esaktş desne ačeastş epokş a istoriei; de ačeea ničŭ data trimiterŭi Logofŭtslş Tŕstş la Konstantinopole nş o ŭnseamş. Deskoneririle kare s'aş fŭkştlş dăpă stşđii serioase arştlş kş nş sşb Sŭltanşlş Baŭazitş, či sşb Sŭltanşlş Selimş, şŕmŕtorisłş ačestşea la anşlş 1513 s'a ŭnkeatş traktatş formalş kş Tŕčiea ŭn 13 artikoli, ŭntre kare celş đşne şŕmş zice: „Đara nş este ŭndatoratş kŕte Poartş de kŭtş kş şnş darş [nemkemş] anşalş de natŕ miŭ galbenŭ. Ačestş traktatş sşb-skrissłş ŭlş va adşoga ŭntre čele-l-alte la kolekŭişnea Astorslş.

(Traducŭtorulŭ).

Acestă Bogdanș Vodă era zătită mi avea nămaî un o-
 Chronolog. } kîs. Elș cherîndș întrs însorigire pe Elisabeta sora
 Polonă
 și locală. } reșelsi Poloniei Aleksandrș, ea n'a priimitș din ka-
 ssa slăgeniî lși, mi regele i-aș rșnșnșș kș mșma ei nș o-
 lasș a se depărta de ea. Nș tîrziș mșrîndș mșma ei a tri-
 misș Bogdanș earșmi sș țearș pe Elisabeta; dar mi atșnși
 la refșsatș atîț Aleksandrș kîțș mi sorșsa. Konsiderîndș
 refșsșlș ka insultș, Bogdanș îndatș îmi adșnș oștirile, in-
 trș în Pokșșiea, mi gșsîndș țetșșile țrș oștirî, îndatș aș
 pșșș stșnînire pe ea. Poloniî, nenștîndș sșferi asemenea
 perdere îndatș aș plekatș kș patrș miî de Rșmi nșimîșî, mi
 dșnș țe aș lșatș provinșiea îndrșrîțș mi aș gonitș pșșina
 oștire Moldoveanș țe rșmșese sșre pazș, aș intratș în
 Moldova mi aș nrșdatș țeara pînș la Botșani. Moldoveniî
 reșezîndșse așșura lorș, îndatș i-aș risînitș mi aș prinsș
 dșoi Generali robî, kariî adșmi fiîndș înaptea lși Bogdanș
 Vodă ațesta îi oșîndi la moarte. Ațemti Generali fiîndș
 kș era niște persoane foarte însemnate mi din familiî strș-
 lșcite, moartea lorș kassș o întristare generalș în toatș na-
 țîșnea Polonș. De ațeea sșre rșsbșnare, în kșrîndș intra-
 rș Poloniî în Moldova mi ajșngîndș pînș la Xotin aș lșatș
 țetateea ațeasta kș marî pierderî din partea Moldovenilorș mi
 Mehovie
 Varovski,
 istoriei
 Poloni. } a șșisș kiarș pe Pîrkșlabșlș de akolo, în kîțș Xat-
 mșnșlș Kognatîș abia aș skșpatș din mîna lorș. A-
 țșnșea mînzîndș mai mșlșî boeri în robie mi adș-
 kîndși la Kamenîța, le-aș țeatș kapetile la toșî în fșriea
 reșbșnșri lorș nentș nșmîșî dșoi generalî Poloni. Dșnș a-
 țeea Bogdanș Vodă aș trimisș la regele Aleksandrș solî ka
 sș fakș pace, țerîndș de a treia oarș pe Elisaveta de so-
 ție. Dar solî s'aș întorsș țrș de nițî șnș reșștatș, fiîndș
 kș Aleksandrș înbolnșvindșse de paralisie a mșritș, mi în
 lokșî s'a nșmitș fratele seș Zigmnoș, prinșipele Ardealșlș 1).

- 1). Dșnș ațeștș faktș, aștorîșlș țrețe kș vederea a pșne în mirșlș isto-
 rieî șnș rșsboîș țe mai avș Bogdanș Vodă kș Radș, Domnșlș țereî
 Mșntenemti. Ațeștș rșsboîș este nearștatș de kronikariî Poloni, dar
 nș este îndoalș kș a șmatș; kșțî Kronikarșlș Moldovei. Șreke, a-
 ratș kiarș data lși la anșlș 1507, Okt. 28. Bșțlș'a ațeasta s'a țr-

Bogdanș Vodă trimise mi kătră Zigmondș să cheară pe sorăsa; dar întîmîndș mi de astă dată refusă, în anulă 1510 mi adăru oștirile toate, mi intră earșmi în Polonia ka s'ămi resbăne: trekîndș Nistrăslă, a jăfăitș toatș Kamenița, mi a trekătș săb fokș tótș Podolia; ajăngîndș pînă la Liovă, cetatea ačeastă nă aș năstă'o lăa, dar toate chele-l-alte de prin prejără le aș rasă din fada pămîntăslă. De akolo aș lăatș mi șnă klonotș mare, pe kare adăkîndș-lă la Moldova kă întărcerea sa, l'a păsă la Mi-^{Miron.} tropolia Săchevi. Totă de odată robîndș mai mălăi^{Logofetulu.} boeră mi pōnoră de rîndș, i-a așezatș în mai mălte părăi ale Moldovei. Zigmondș dăru ačeastă a înčenătș a se gătă ka să treakă în Moldova kă oștiră Polone mi Ră-^{Stricofski} semtă, dar fratele seă Vladislavă, regele Șngariei, a trimisă la elă solă ka să-lă îndemne a se împăka kă Bogdanș Vodă, adăkîndș-i aminte strikăcișnile che a săferitș fratele seă Albrektă de la Stefan Vodă mi kă interesăslă che ka să se împăche, kăci dakă de asemine răsăbăe ar slăbi săș s'ar năstăi Moldova, kare este sentinela Polonei în kontra Otomaniloră, atănche țeara sa ar rămînea deskisă despre tôte părăile la năvălirile Tărciloră mi ale Tătariloră, mi prin șrmare mi Șngaria. Zikmondș însă nă askăltă konsiliările fratelă seă, čă, fiîndș kă se afla bolnavă, dete ordine lăi Nikolae Kamenecki Voevodăslă Krakoviei, karele era Xatmană generală ală Polonei, ka să se păpăre pētră espedițișne în kontra Moldovei.

Ama dară plekîndș Kamenecki mi trekîndș Nistrăslă, a înčenătș să ară mi să păde țeara, dăru pînăndș distriktele Černăvăi, Dorohoiăslă, Botomanii mi Hotinăslă, ajăngîndș mi kăiar pînă la Săcheava. Bogdanș, aflîndșse nepăparată, (fiîndș kă dăru întărcerea sa din Polonia dedese drămsă ostășiloră pētră ernatekă), a eșită din kapitală

kătă la movila Kăeata, lăngă Rîmnikă, mi viktoria a fostă a lăi Bogdană. Șnă Kălăgără Maksimiană atănche a stată mizloitoră de s'ăș împăkată Domniă Romăni.

(Traducătorulă.)

și a încheptă a adăna oștire. Iar Poloniî, dăpă ce aș bătută mai multe zile cetatea Sucevei fără a o pstea lăa, lăndă mtiindă k Bogdană Vodă nă e akolo și temăndăse de vre o kărsă, aș abandonată assediă și aș încheptă a se retrage kă pțzile și kă robii ce prinsese. Dar ne kăndă trecea Nistră și trekăse jămătate din oștirea Polonă, s'a renezită o cheată de Moldoveni asăpra oștirii ce rămăseese dinkoa și de rîș: s'a făktă o bătălie kăntă și tărbată din ambe părțile, și fiindă kă Moldovenii eraș foarte pșini s'aș învinsă de kătre Poloni și s'aș plekată ne făgă. Atănci între alți prizonieri s'aș prinsă și kîpă-va boeri, dintre kari cei mai însemnați aș fostă Postelnikă și Kîrjă, frațele și Medelnicheră și Stefană, K șcheră Patrici Doroteiă, kari adskîndă-se înainte lăi Kamenecki, ačesta a ordonată de le-aș tăiată kapetele zikîndă kă ast-felă făcea și tatălă lăi Bogdană Vodă kă prizonierii Poloni; dar țerea kapeteloră se făkă kă sekărea ear nă kă sabiea.

Întorkîndă-se Kamenecki învingătoră din Moldova, kă multe pțzi și prizonieri, aș găsită ne rege la Liovă foarte bolnavă. Atănci aș venită eară și soli de la Vladislavă regele Șngariî, mizlocitori ka să se făkă pace între Zikmonă și Bogdană Vodă. Soliea astă dată reză, pacea se făkă kă kondișione ka Bogdană Vodă să întoarkă toți prizonierii, să plăteaskă keltăelile reshoiă și, și strikăcișnile ce aș făktă în Podolia și Răsiea, ear regele Poloniei aseminea să întoarkă prizonierii și să plăteaskă strikăcișnile ce făkăse în Moldova.

În anulă 1510 Betgerei Xană și Krimei a pșvălită de o dată kă o mșdime de Tătarî și intrăndă în Moldova prin trei lokări, a pțdată deara de la Orhei și pîna la Dorohoiă, și a dată fokă și orașă și Iasi. Bogdană Vodă, adăndă-și oștirile, a bătută ne Tătarî în mai multe lokări și i-a învinsă în kăntă aș făgă din deargă fără a pstea lăa nici robii nici pțzile ce făkăse, și dăkăndă ne Xană loră foarte răă rănită de șgeată, în kăntă neste pșină aș mșrită.

La anulă 1511 a mșrită și Doamna Maria mșma lăi Bogdană Vodă și fiica lăi Radă Vodă celă Mare, Domnă și dă-

ri Măntenemți, pe care aș înmormîntat'o la Măntestirea Păstnii lîngtă soșul ei Ștefanș Vodă.

În acesastă anș earșmî aș năvzlitș Tătari din Krimea mî aș intratș în Moldova; darș pe kîndș se găttea Bogdanș ka sș meargtă asșupra lorș, Tătari asșzindș kșmș kș alți Tătari Nogaî aș năvzlitș în Krimea mî o pradă, aș pătșisitș ekspedicișnea lorș mî s'aș întorsș 1).

La 1516 aș mșritș mî Vladislavș regele Șngariei, rșmîindș moștenitorîș fișlș seș Lădovikș, ū vîrstă de zece ani. Îar în anulș 1517, dșpș o Domnie de doi-sure-zece ani mî noșt lșnî, a mșritș Bogdanș Vodă în orașulș Xșmîi, de unde fș transportatș mî înmormîntatș la Măntestirea Păstnei lîngtă mormîntșlș tatșlș sșș.

DOMNULU XXI.

Ștefanș Vodă V, prenumitș celș Tēnerș.

Acesta a fostș fișlș lși Bogdanș Vodă, kșpătîndș tronșlș prin moștenire mî alegerea Boerilor. În alș doilea anș alș domniei lși elș s'a dșșș kș toate pș-terile sale asșupra Tătariilorș, care intraserț în dea-
D. Chr.
1517.
Chronolog.
Moldovei.

rș mî jefșea sșbș Albșgerei Xanșlș lorș mî i-a risinitș kș mare pagșbș.

Acestș Ștefanș Vodă fiîndș Domnș kșrdș mî vșrstatorș de sînge a tșeatș pe Xatmanslș Arbșre împreșnș kș doi fi nevinovađi, Teodorș mî Nikita, sșb kșvîntș kș l'arș fi aflatș în viklenie. Boerîi însșrîmîntîndș-se de acesasta s'aș ridicatș kș tođi asșpșrș-î în revoltă fșđișș. Bogdanș Vodă însș ridicîndș poporșlș asșupra lorș i-a împreșntiatș mî a

1]. Astorîlș așea nș înseamnș șnș fantș. Kronicele Moldovei șpșșș kș în alș zecelea anș alș Domniei lși Bogdanș la 1514 fevrșarie 27, a venitș șnș aventșrariș ansme Trifailș kș oaste Șngșreaskș, zikșndș-se a fi fiș de Domnș mî vîndș a destișta pe Bogdanș. Moldovenî l'aș împreșratș la podș în josș de Vaslșis mî prinșzndș-lș viș l'as dșșș înainte lși Bogdanș mî i-aș tșeatș kaplș.

fsigitș fie-karē inkztr'o nștea. Dintre Boeri rebeli nșmaī postelnikslș Parne a fsgitș în Polonia, iar cei mai mșlji kșzindș în mīna lși Stefanș Vodș, li se tșearș kapitile în tīrgslș Romanșlș; între viktime se înseamnș Kosteș Pīrk-lablșlș, Ivankș logofștșlș și Sima Vistierșlș.

La anșlș 1526 Stefanș Vodș a intratș în țearș Romș-neaskș kș oaste în ajstorīslș lși Teodosie Vodș fișlș lși Neagș Basarabș și a șnkisłi seș Preda în kontra șșr-natorșlși Rads Vodș; dar ajșngșndș nīnș la Tīmorș și aș-zindș de moartea lși Preda și de fșga lși Teodosie Vodș, și totș de o datș de venirea lși Mexmetș Beiș de la Nikopoli kș omșiri, s'a întorsș în Moldova predșndș lokșrile pe șn-de aș kșlkatș.

Intorkīndș-se natrș miī de Tșrși din Polonia, și kōborīndșse prin Moldova, le-a emiș Stefanș Vodș înainte și lovīndș'i pe Valea Prștșlși, atīta de tare ũ-a șfșrīmatș în kștș nșjini aș nștștș skșpa de moarte. Elș a fșkștș și traktatș de pace kș Zikmonș regele Poloniei, stīnșlșndș între ei ka Polonīi șș poatș face negouș în Moldova kș toatș libertatea, și Moldovenīi asemīnea în Polonia.

În anșlș 1526 a intratș și Sșltanșlș Sșleimanș alș III în Șngaria, și kșzīndș regele Lșdovikș în rșsboīș, Tșrșiī aș stșnīnitș Bșda și alte țetșjī. Șngșriī aș nșmitș de odatș în lokșlș lși Lșdovikș pe Ioanș Zapoliea, karele. bștșndșse kș Tșrșiī, a kșpștatș Bșda indșrștș. Dar mai pe șrmș, īnșelegșndșse Șngșriī kș Marieș șogīea regelșī șșisș, aș alesș rege pe Ferdinandș I. Dșpș așeasta īnșș Ioanș Zapoliea, kș ajștorșlș lși Sșltanș Sșleimanș, iarș și kșpștș tronșlș Șngariei, și Ferdinandș se destītș.

La anșlș 1530 Stefanș Vodș, aflșndșse în țetatea Hotīnșlși, de odatș mșri, īnvenīnatș de īnsamī Doamna sa, kare nș mai nștea șșferi atīta vșrsare de șșnge omeneskș¹⁾.

În intervalșlș așeșta a mșritș și Zikmonș regele

1). Nș mtiș dșpș țe date Astorīslș īnșemneazș moartea lși Stefanș la 1530, kșndș kronīcele Moldovei oușnș la 1527.

Poloniei, râmîndŝ la tronŝlŝ seŝ moŝtenitorŝ Aŝgŝstŝ Zikmonŝ.

DOMNULU XXII.

Petru Vodă, prenumitŭ Rareŝu.

Dŝnŝ mórtea lŝi Stefanŝ Vodŝ, adŝnîndŝ-se boeri, aŝ alesŝ Domnŝ ne ŝn Petru nŝmitŝ Rareŝŝ, koborŝ-torŝ din sŝmînda lŝi Stefanŝ Vodŝ ȳelŝ mare. Pe atŝnȳea aŝtndŝse în Polonia mi Ioanŝ Zapolia, karele de kŝrîndŝ se distitsase dŝne tronŝlŝ Ŭngariŝ, preksm s'a zisŝ, a trimisŝ skrisori lŝi Petru Vodŝ, rŝgîndŝlŝ kŝ sŝ meargŝ în kontra regelŝi Ŭngariŝ Ferdinandŝ, mi promiȳndŝi kŝ, de se va restabili elŝ pe tronŝ, îi va da ȳetatea Bistriȳei mi alte lokŝri din Transilvania, înveȳinate kŝ Moldova. Dŝnŝ aȳeste îndemnŝri, Petru Vodŝ a intratŝ de doŝt ori în Transilvania fŝrŝ împedikare mi a jefŝit'o, prinzîndŝ mi mai mŝlȳi din boeri robi. De mi Ferdinandŝ dŝnŝ aȳesta a trimisŝ akolo omŝiri de apŝrare, dar Petru Vodŝ a intratŝ mi de a treia oarŝ mi sŝrŝmîndŝ omŝirea nŝmitŝ, a lŝatŝ ȳetatea Bistriȳei, în kare a mi nŝsŝ Ispravnikŝ, mi anoi s'a întorsŝ adŝkîndŝ kŝ sine mŝlte mŝzi.

Sŝmegîndŝse Petru Vodŝ în viktoriile kare le-a kŝpatatŝ în kontra Ŭngŝrilorŝ, a sokotitŝ kŝ norokŝlŝ îi va fi totŝ d'asna în ajstorŝ. De aȳea a trimisŝ soli kŝtre Aŝgŝstŝ Zikmonŝ regele Poloniei, ȳerîndŝ sŝ'i întoarck nŝmîntŝlŝ Pokŝȳiei, ne kare îlŝ vîndŝserŝ strŝmoŝilorŝ sei regiŝi de mai nainte ai Poloniei. Soli, întorkîndŝ-sŝ fŝrŝ de niȳi ŝnŝ rŝŝnŝnsŝ, Petru Vodŝ, aprinsŝ de mŝnie, fŝrŝ a perde vreme, a strŝnsŝ oaste mi intrîndŝ în Polonia, a mŝdatŝ mi a arsŝ Kolomea, Sneatîns, Tismeniȳa mi alte orame mi sate nŝnŝ la Xalîȳiŝ; dŝnŝ kare, lŝsîndŝ oaste de nazŝ în Pokŝȳiea, s'a întorsŝ îndŝrŝtŝ trismfŝtorŝ. Kŝm a lŝatŝ ŝtire despre aȳesta Aŝgŝstŝ Zikmondŝ, îndatŝ a trimisŝ ne Xatmanŝlŝ Tarnovski asŝura Pokŝȳiei. Totŝ de o datŝ mi Petru Vodŝ, aŝzîndŝ de venirea Polonilorŝ, a trimisŝ îna-

inte mease miî de Moldoveni în ajstorulî garnizoanei din Pokșșiea. Se fșkș bștșlie între așemșiea mi Hatmanslș Tarnovski; mi Moldoveni, fiindș mai pșșini nșmeroșii, fșrș învinșii. Dar eatș kș Petrș Vodș soșemte fșrș de veste kș doșș-zeyi de miî de oamenî mi tșșrî. Atșșuea Poloniî se kșșrindș de groazș mi vorș șș pșrșșeaskș tabșra împreșș kș tșșșrile ka șș fșgș. Dar Hatmanslș Tarnovski preferș șș moarș kș onoare de kîțș șș tșrșeaskș fșșindș kș rșșmine. De așee se mi întreșemte kș șanșșrî adînci mi kș alte mizloașe, ușindș-se în defensivș. Petrș Vodș, viindș așșpra lorș, i-a împreșșratș din toate pșrșșile mi a înșeșștș a'-i bate neîncetadș kș oștș tșșrî. Moldoveni se învîrșeăș în totș felșș nentș ka șș poatș trage pe Poloni afarș din șanșșrî, dar așemșia staș neklintîși. Atșșuea Petrș Vodș se șotșrșșemte a da așaltș: dșndșșe ordinșlș, Moldoveni se reșșdș așșpra șanșșșrîlorș, mi se fașe șșș resbelș înfrikomăț kare șșine șșș ore. Hatmanslș Tarnovski, kșșș a vșzștș kș Moldoveni aș anșkatș șanșșșrile mi kș aș isbștitș a-șii fașe o intrare, a emițș îndatș mi elș pe de altș parte kș kavaleriea mi a kșzștș așșura lorș pe dîndșrștș kș toatș fșșiea. Atșșuea bștșliea se fașe generalș mi în kșrșș de doșș ore din ambe pșrșșile se fașe o vșrșare de șșșge înfrikomăț. În fine Moldoveni pierzșndș rîndșeala kș okasiea așaltșșși, mi ne mai pștșndș-se îndreșta, s'aș întorșș la fșgș. Petrș Vodș, karele sta șșșș pe o moviș, vșzșndș pierderea rșșboișși, a fșșitș mi elș kș grabș. Ear Poloniî aș rșșmașș șșșșini pe toatș tabșra, pe provișșini, pe tșșrî mi pe kșșșșș rșșboișși, șșde eraș neste patrș miî de șșșș. Hatmanslș Tarnovski dșșș așeastș viktorie s'a întorșș la rege, lșșșndș parte din oșșirile sale în Pokșșiea șșre apșrare. O șeatș de o mie de oamenî din garnizona Polonș s'aș înkșșșemțatș șș între în Moldova ka șș rșșde, dar oșșirile lși Petrș Vodș aș șfșrîmat' o kș totșlș. Dșșș așeasta o altș șeatș de Poloni s'a înaintatș pîșș la Șernșșși, a datș fokș așeșși oramș mi a pșșdatș mai mșlște sate din distriktșlș Botomanilorș. Petrș Vodș, kș toate kș era timpș de earș, a adșnatș mi elș kșșș a

petstē omīrī, a intratē în Podolia mi aš rēspēnditē în totē lokslē fokē mi sabie. Regele Poloniei trimite îndatē nū-meroase omīrī asēnra lēi; dar astē datē Polonii se învingē, pierdē o mēlīme de oameni, mi Petrus Vodz se întoarce kē o mēlīme de robī mi pēzī.

Atēnuea regele Poloniei a skrisē la Konstantinopole Sēltanslēi, plēngēndē-se de daznele ce îi fēchea Petrus Vodz. Sēltanslē Sēleimanē intrē kē o mēlīme de omīrī în Moldova, lēkrē ce vēzīndē Petrus Vodz mi nebizzīndēse a se opēne, a trekstē în Transilvania mi s'a retrasē în țetatea Țicheslē¹⁾. Sēltanslē kē omītirea sa a înaintatē pēnē la Sē-

- 1). Țetatea Țicheslē din Transilvania, era datē de regele Mateeamē lēi Stefanē Vodz celē Mare, dēnē ce se împēkase amēndoī; mi, la orī ce întēmīlare grea, în țetatea ațeasta se retrēgeaē Domnii din Moldova kē familiile mi averile lorē. Iar desnre trecerea ațeasta a lēi Petrus Raremē, astfelē skrie Kronikarēlē Đreke: „Vēzēndē Petrus Vodz kē l'aē impressratē vēzjmanī de toate pēzjile, mi ai sei l'aē pēzēsītē togī, lēsāt'aē skazēslē, mi s'aē datē snre mēnđī, znde kē noskēndē kē niči akolo nē se va pētea mistēi, aē sokotitē sē treakē la đearē Đngsreaskē. Ili ama aflēndē-mī kalea deskisē prin tērgē prin Piatrē, aē trekstē nre lēngē Mēnēstirea Bistriđii, mi lēsēndē-se ka sē poatē țevamī odixni în mēnte de asēnra Mēnēstiriī, vēzē-t'aē ka znlē roīē din toate pēzjile inkonjratē Mēnēstirea ka sē'lē poatē prinde Deçi kēnoskēndē elē ațeste, aē inklēkatē nre kalē, mi singurē aē fēgitē sē xlēndēaskē, în 18 zile Sentemvrie, intrēndē în mēnte într'adēnkē. Fēzē drēmē, fēzē povadē, aē datē la striutorī ka ațele, de nē era niči de kalē niči de pedestrē; ce i-aē kēțtatē a lēsā kalēslē. Ili ama în mēse zile invēlsīndē-se prin mēnte, flēmēndē ml trēditē aē nemeritē la znlē pēzēē în josē, aē datē de nimate peskarī, kariī daka i-aē lēatē seama kē dragoste lē aē pēimitē. Earē Petrus Vodz infrikomēndē-se de ei s'aē supēmēntatē; earē ei kē jēzēmēntē s'aē jēratē înainte'i kēmē kē îi vorē fi kē drep-tate, mi nimikē sē se teamē. Earē elē le-aē datē lorē mēnte-zēçi de galbenī banī de așrē; mi vēzēndē ei galbenii kē bēkērie i-aē lēatē mi l'aē dēsē la ofakēslē lorē, de l'aē ospētatē kē pēīne mi kē nemte frintē, ozpēđē peskēreskē de ce mēnka mi ei. Ili daka aē inseratē l'aē imbrēkatē kē xaine proaste de ale lorē, mi i-aē datē komēnakē în kanē, mi l'aē skosē la Ardealē. Ili fiindē oaste Đngsreaskē de streajē la margine, i-aē întreatē nre dēnșii ce oameni sēntē; ei aē zisē: Sēntemē peskarī. Ili ama aē trekstē prin streaja Đngsreaskē, mi niminea nē l'aē kēnoskēstē. Deçi peskarī l'aē dēsē la

Vodъ Stefanъ, dъpъ kare s'a întorsъ. Îar Petru Vodъ dъpъ aceasta, emindъ din Transilvania mi mergъndъ la Konstantinopol, s'a îndrentъditъ kъtre Soltanlê mi ađ kъpъtatъ ertare.

DOMNULU XXIII.

Stefanŭ Vodă VI.

Acesta proklamъndъ-se Domnъ alъ Moldovei totъ prin Soltanlê Suleimanъ, 'l-a akompaniatъ la întoarçere pъpъ çe ađ trekъtъ Dъpъrea. Kъ nsmirea sa mъ- rindъ-se tribetlê ansalê pъpъ la zeye mi galbeni, dъpъ xotъrîrea Soltanlêi, a însъrçinatъ ðeara kъ mълte birgri.

D. Chr.
1539.
Chronolog.
Țierei.

Pe lъngъ acestea era mi fôrte vъrsъtorъ de sъnge; a ççisъ mълpî oamenî mi a tbeatъ kъpî-va kîarъ kъ mъna lъi. În zilele achestia a fostъ mare fomete în ðearъ, din kassa lъksstelorъ kare mълkarъ tôte semъnъtsrile pъpъ în faða pъmъntlêi¹⁾. Dar dъpъ doî anî de domnie, kъpî-va din boeri mi ansme Gъneștîi mi Arbъreștîi, Logofetlê Trotoșanъ, Mixъ Xatmanъ, mi alpîi, ne mai pъtъndъ sșferi tiraniile lъi, ađ komplotatъ mi l'ađ ççisъ kîarъ în kamera sa de nônte, în çetatea Sççevî.

DOMNULU XXIV.

Alecsandru Vodă III, Cornea.

Dъpъ ççiderea lъi Stefanъ Vodъ, boeriî adșnъndъ-se ađ rđdikatъ Domnъ ne zъș Kornea Portarъ karele era omъ din neamъ prostъ mi servъ pe lъngъ Mixъ Șpъtarlê. Acesta ajъngъndъ a se façe portarъ alъ çe- tьpîi Sççeava, kъndъ s'a fъkъtъ Domnъ s'a nșmitъ Aleksandru Vodъ. Rъspъndindъ-se pîtirea kъ Soltanъ Suleimanъ

D. Chr.
1540.
Dupе chro-
nice locale.

1). Din kassa aceasta Domnlê rъmase kъ nșmele de Lъksstъ Vodъ.

(Traducetorulŭ).

dege, kꝛtš mi în dreptatea jꝛdekꝛdilorš, kꝛtš mi în askꝛlta-
rea strꝛmbꝛtꝛdilorš. Dar dšne šente anŭ din a doša Do-
mnie, a mšritš mi s'a înormntatš la Mꝛnštirea Pobrata,
lšzndš doi fi, Piamš mi Stefanš.

DOMNULU XXV.

Piamš Vodă III.

În zma morșei lš Petꝛ Vodꝛ, boeriŭ aš rꝛdikatš la
tronšlš dꝛeș ne fișlš seš Piamš, kꝛ confirmarea mi
a Porșei Otomane. Ačesta a fostš bꝛtšiosš ka mi
tatšlš seš, kꝛvŭ, lšptꝛndšse kꝛ Poloniŭ, a zvișș ne
Xatmanšlš Varting. Pe lšngꝛ ačesta, intrꝛndš în Tran-
silvania dšne ordinslš Porșei avꝛndš mi ontiri tꝛçemti, a
fꝛkštš maŭ strikꝛvŭșni mi pꝛꝛdꝛvŭșni. Dar, dšne trei anŭ
de domnie, anlekꝛndš-se la legea lš Moametš, a lepꝛdatš
kredinga kremtineaskꝛ mi s'a dšșș la Konstandinonole de s'a
tꝛçvitš. Ajsngꝛndš însꝛ la înfšingꝛ ne lšngꝛ Sšltanslš, mi-a
fꝛkštš rivali, kari l'aš pꝛꝛkštš kꝛ nꝛ pꝛzeme rꝛndselele kre-
dingei Otomane; dšne kare Sšltanslš Sšleimanš a ordonatš
de l'aš zvișș 1).

DOMNULU XXVI.

Stefanš Vodă VII.

Tꝛçindš-se Piamš Vodꝛ, Pórta, dšne çererea boeri-
lorš, a rꝛndzitš Domnš ne fratele seš çelš maŭ jš-
ne Stefanš. Ačesta dintꝛ înçerștš s'a arꝛtatš for-
te dreptš, blꝛndš mi generoșș, în kꝛtš a mtersš din
memoria sꝛnșșilorš sei reaoa repꝛtꝛvŭșne a tꝛçitšlš seš

1). O rektifikare. — Kroniçele dꝛeșei, niçŭ pentꝛ Piamš Vodꝛ niçŭ pentꝛ fra-
tele seš Stefanš, nꝛ vorbeskš de *Konfirmarea Porșei*. Pꝛnꝛ ne tim-
nslš ačesta alegerea Domnšlš se fꝛçea de çtre boeri.

frate mi a înoiteș memoria cea бѣнѣ a fratelui seș Rareș. Acesta a alungatș din țeară pe toți erezicii, în kțăș mșlji din ei, pentră ka sѣ pótъ rēmneea, s'aș botezatș. Dar mai țerziș s'a datatș la mare desfrnare, strikndș în tóte zilele fechiore, mi violndș femeii mșritate. Boerii, ne mai pștndș sșferi fantele lși cele mșșavē, s'aș komplotatș mi l'aș șcisș sșb kortslș seș, dșpș trei ani de domnie.

DOMNUL I și XXVII.

Alecsandru Vodă IV, Lăpușneanu.

Boerii, kari aș șcisș pe Stefan Vodă, îndatș aș prokie-
 D. Chr. } matș Domnș pe șnș óre kare ce se nșmea Joldea.
 1557. } Dar alji boeri, emigraji mai dedemslțș în Polonia,
 Chronolog. } viindș de akolo kș omțire, aș prokiematș Domnș
 a Țerei. } pe Stolnikslș Petrea, pre kare l'aș prenșmitș Aleksandrș
 Lăpușneanș; iar, pe Joldea prinșndș-lș viș, i-aș țeatș na-
 sșlș mi l'aș inkisș într'o Mșnșstire. Aleksandrș Vodă dș-
 pș așeasta s'a însșratș kș Rșksandra, fiika lși Petrș Vodă
 Rareș 1) kș kare a fșkștș doi fi, Petrș mi Bogdanș.

Kștrș alș ținchelea anș alș domniei sale șnș Despotș
 Vodă, intrndș kș omțiri Polone, a venitș așșura lși. A-
 leksandrș Vodă, fiindș nepregțitș pentră rșșboiș, fșrș pș-
 teri analoge, pșrșsitș de boeri, a fșgitș mi a trekștș la Kon-
 stantinopole. În domnia sa însș elș a ziditș Mșnșstirea Sla-
 tina mi Pșngșraji,

DOMNUL XXVIII.

Despotu Vodă Iacobș.

Așestș Despotș Vodă Iacobș mai nainte se nșmea Va-

1). Așeasta fșșese logoditș kș Joldea Vodă, karele fș prinsș tokmai kșndș se gțtea de nșntș.

silie. Ūniū zikš kŕ era din insola Samos, alŕiū din insŕla Kreta; dar mai probabilš este kŕ era din Serbia, ŕnde, fiindš gramatikš ne lŕngŕ ŕnš strŕnenotš alš Despoūilorš Serbiei ŕe se trŕgeaš din familia ŕmpŕrŕteaskŕ a Romanilorš, a frŕatš dŕpŕ mŕrtea aŕestsŕa dokŕmintele familiei, Dŕpŕ aŕeasta, dŕkŕndŕ-se la Arxidŕ-ŕele Aŕstriei Ferdinandš, karele era ŕi rege alš Ūngariei, s'a ŕnfŕuŕmatš, nŕ ka gramatikš, ŕi ka Kneazš koborŕtorŕiš din familia Despoūilorš. Kŕ asemenea ŕmpelŕŕisne elš kŕ-ŕŕŕŕŕ ajŕtorŕiš de omtiri ŕi de la Ūngŕri ŕi de la Poloni, ŕi intrŕ ŕn Moldova, ŕnde bŕtŕndš ne Aleksandrŕ Vodŕ, ŕlš sili sŕ frŕŕ la Konstantinopole. Dŕpŕ kinŕrile kŕ kare a kŕpŕtatš domnia, ast-feliš a ŕi gŕvernato; a ŕnkŕrkatš ŕeara kŕ birŕri mari; a despoeatš sŕntele bisericŕi ŕi, lŕndš vasele sakre ŕi ornamentele ikŕnelorš, a frŕkŕtš bani, kŕ kari ŕlŕtea lefele ostamilorš ŕe adŕnase ne lŕngŕ sine; ŕi din monetele ŕe bŕtŕse, a trimisš ŕi Sŕltanzŕi mŕnte mŕi galbeni. Boerii, ne mai ŕŕtŕndš sŕferi de la ŕnš timpš nelegŕsirile ŕi rŕŕŕŕŕile lŕi, aš organisatš ne sŕb mŕnŕ omtire ŕi aš trasš ŕn partea lorš ŕi ne Xatmansŕ Tomŕa, karele se afla desŕre Nistrŕ kŕ omtire. Konjŕrŕŕisnea se frŕ- kŕ atŕtš de sekretŕ, ŕn kŕtš Despotš Vodŕ nŕ simŕi nimirŕ pentŕ ka sŕ se gŕteaskŕ sŕ o ŕntimpine. Dar kŕndš komplotŕlš se dete ne faŕŕ, Despotš, ne de o parte ŕerŕ ajŕtorŕiŕlš regelŕi Poloniei, iar ne de alta se ŕnkise kŕ omtire- rea sa ŕŕimitŕ ŕn ŕetatea Sŕŕevei. Xatmansŕ Tomŕa bŕ- tŕ mai ŕntŕi ne generalŕlš Polonš Viŕnoveski ŕe venea ŕn ajŕtorŕiŕlš lŕi Despotš; dŕpŕ aŕesta, prokŕemŕndŕse Domnš, ŕŕŕi asŕŕra Sŕŕevei. Akolo atŕta se strimŕtori Despotš, ŕn kŕtš emi ŕi kŕzŕ la niŕŕŕrele inemiksŕi seš. Dar Tomŕa ŕlš ŕŕise, frŕŕ a i da niŕi o askŕltare, dŕpŕ o domnie de doi ani.

D. Chr. 1562. Chronolog. Moldovei ŕi a Serbiei.

DOMNULU XXIX.

Stefanŭ Vodă VIII, Tomșia.

Acestă Stefanș Vodă ne are lăngă domnie. Pôrta, D. Chr. } înștiințundăse despre cele întămplăte, a rëndsitș
1564. } îndată Domnș pe Aleksandrș Vodă Lăpușneanș,
Chronolog. } karele se afla la Konstantinopole, trimițundă-lă în
Tierei. } țeară kă omțire țărceaskă. Stefanș Vodă Tomșia, neavundș
destăle nștere ka să se omșe, a fșgitș în Polonia, dșpă o
skșrtă domnie de doșă lăni ¹).

A doa domniă a lui Alessandru Vodă Lăpușnicanu.

Aleksandrș Vodă, viindș de a doșă ôră în Moldova D. Chr. } kă domniea șii nșrtundș patimă pe boerī nentș ne-
1564. } kredința ce-ī arștaseră în cea dintăi domnie, a vșr-
Chronolog. } satș măltă sșnge. Dșpă ce s'a amezatș pe tronș a
Tierei. } kiematș la o zi însemnată tótă boerimea la kșrte, șii akolo
îndată se inkiseră șșile, șii sbiriī Domnșlăi omorșră 47 de
boerī măi însemnașī, afară de alșii măi miçī ²). Din kassa
aceasta s'a împărșiatș tótă țeara, șii aș rșmasș țetșpile
desherte ³), afară nșmăi de Xotinș. În această țetate afln-
dă-se Domnșlăș șii bolnșvindă-se de môrte, a țerștăș să-lă
kșlșgșreaskă, lșkră ce s'a șii fșkștăș; dar dșpă ce s'a în-
drentatăș țeva, a înçenștăș să ameninșe pe ței țe l'aș kșlș-

1). Tomșia Vodă a țrekștăș în Polonia înmșrșnă kă trei boerī însemnașī: Mogołkș Vornikșlăș, Veveriç Postelnikșlăș șii Spançiołkș Sņțtarșlăș. Dar regele Poloniei, dșpă țererea lăi Lăpușneanș, șii ka să nș se striche kă acestă, a nșșș de i-aș țçisș. (Traducștoriulă.)

2). Assira acestei fante, D. K. Negrșșii a skrışș șnș episodș admirabilș, modelș de prosă în limba romșneaskă. *Vezi Pșkatele tinereçelorș!* (Traducștoriulă.)

3). Astorișlăș aiçe e konșusș. — Aleksandrș Lăpușneanș, dșpă țererea țărçilorăș a strikatăș tôte țetșpile, nșindș în ele lemne șii dșndă-le fokș. De atșnce aș anșșș nșterea armelorăș Moldovei!

(Traducștoriulă.)

гъриѣ. Dómna Ręksandra, temęndęse sę nę їnчеапъ ea-
гъші a vęrsa sęngele ómenilorę, ľa otręvitę, їn anęlę alę
čınchelea alę domniei a doa.

DOMNULU XXX.

Bogdanŭ Vodă IV.

Męrindę Alessandrę Vodę, dępę čererea boerilorę mi
a попорęлї, a ręmasę momtenitorę alę Domniei fi-
їslę seę Bogdanę Vodę. Dar fiindę nevęrstnikę, se
kęrmęsea ęeara de męmę-sa Dómna Ręksandra, ka-
re era męzere vrednikę. Ačeasta їnsę męrindę peste ęnę anę
mi kęteva Isni, Pórt a ręndsitę Domnę ne Ionę Vodę.
Nevęrstnikęlę Bogdanę Vodę atęnče a trekętę їn Polonia,
ęnde avea doę sęrori męritate kę Knezı Poloni.

D. Chr.
1569.
Chronolog.
Tierei.

DOMNULU XXXI.

Ionŭ Vodă I.

Ačestę Ioanę Vodę nę se mtie bine alę kęfi fiis aę fostę
mi din čine se trage. Kronikarslę Moldovei Vornikslę
Đreke zıče kę arę fi de vıęę Armeanę. Ɔnslę din isto-
ričii Poloni sęsne kę arę fi fostę fiis natęralę alę ęnsi
Stefanę Vodę. Istorikslę Gęagni la kronologia Poloniei Kartea
XXI sęsne kę elę e de vıęę Polonę, din Mazovia Polonę mi
kę arę fi fostę kıarę їn servičislę Voivodslę Krakoviei. Kęnos-
kętorę de mai męlte limbı, s'a dęsę ne lęngę ambasadorelę Po-
loniei ka Dragomanę la Konstantinopoli. Akolo petrekęndę mai
męltę timę, a intratę kę їnčetslę їn dragostea oamenilorę infl-
inęi, mi a aęnsę sę se fakę mare Dragomanę alę Poręii Oto-
mane; dar fiindę intrigantę mi amestekęndę-se їn trebile Mol-
dovei, ľa essilatę la insula Rodosę. Mai tęrzıę Sęltanslę Selimę
alę II, aęzindę de nekęviinčoasele ęrmęri ale Isi Bogdanę

D. Chr.
1570.
Chronolog.
Tierei.

Vodz, kꝛ m'aș mꝛitatăș sꝛorile în Polonia, kꝛ are sꝛ se însoare mi elș kꝛ o Polonz, kꝛ are nꝛmaî Polonî konsiliariî pe lꝛngꝛ dꝛnsșlș, întrebșințꝛndș-î în fșnkꝛișnile țereî mi desprețșindș pe Boeriî nꝛmꝛntenî, s'a îngrijirș ka nꝛ kꝛmva sꝛ se șneaskꝛ kꝛ regele Polonieî mi sꝛ se deslineaskꝛ de partea Otomanz. De ațeoa l'a mi destitșatș mi adșkꝛndș din insșla Rodosș pe nșmitsłș Ioanș, l'a rꝛndșitș Domnș mi kꝛ omțiri Tșrçemșî 'l-a trimisș sꝛ se așeze în tronș ¹⁾. Ațesta a statș mai mare tiranș de kꝛtș toțî tiraniî kꝛșî aș fostș înaintea lșî. Pe Mitropolitșlș Grigorie, fiindș kꝛ era bogatș mi voea sꝛ'î îea avșșia. l'a inkriminatș kꝛ nꝛkatșlș sodomiei mi 'l-a arsș de viș. Asemenea mi Mitropolitșlș Teofanș n'arș fi skꝛpatș de elș, daka n'arș fi fșgitș neste mșșșî în Ardealș. Înkisorile eraș pline de Kꝛlșgꝛî; mșlșî Boeri onemșî î-a șuisș kꝛ felsrite kasne ²⁾ mi întrșnș kꝛvꝛntș a statș mai kꝛmplitș de kꝛtș toțî tiraniî ței mai nelegișșî mi șlbatetșî.

Dșnz trei ani de domnie, Pórtz Otomanz 'l-a destitșatș mi a rꝛndșitș pe Petrz Vodz nșmitș Șkionșlș. Ioanș Vodz atșnțea adșnțndș omțire mșltz a bꝛtștș pe Aleksandrz Vodz Domnșlș țereî Mșntenemșî, karele dșnz ordinșlș Porții venea kꝛ omțiri ka sꝛ așeze pe fratele seș Petrz pe tronșlș Moldovei. Bꝛtșlia țea mai mare s'a fꝛkștș în jșdeșșlș Slam-Rimnikș. Șî învingꝛndș Ioanș Vodz, Petrz fșge la Bꝛșila mi de akolo la Konstandinopoli, iar Aleksandrz Vodz la oramșlș de Floțî din Ialomitș. Dșnz ațeasta așkꝛndș mi tronșlș țereî Romꝛnemșî, a așzatatș Domnș pe șnș boerș Moldoveanș nșmitș Vintilz, rꝛndșindș mai mșlșî boeri Moldoveni pe lꝛngꝛ dꝛnsșlș; apoî a lovitș kꝛ fꝛie țetatea Bꝛșilei, șçigꝛndș pe toțî Tșrçi de akolo, bꝛbațî mi femeî, fꝛz sꝛ lase nițî șșfletș de kopilș; dșnz ațeasta a lșatș din mꝛna Tșrçilorș mi țetșșile Kiliea mi țe-

- 1). Bogdanș Vodz, lșndș ajstorș de Polonî a voitș sꝛ'mî die Domniea; Dar șmbolnșvindș-se de okî s'a dșș la Moskva șnde a mi mșritș. Elș domnise șnș anș mi trei lșni. (Traducțoriulș.)
- 3). A îngropatș de viî pe Veveritș, pe popa Kosma mi pe Molodețz Kꝛlșgꝛz. (Traducțoriulș.)

tatea Albă. În urma sa însă Aleksandr Vodă, readunându-mi oștirile mi viindă asupra lui Vintilă Vodă, l'aș învinsă mi l'aș șchisă, iar pe boerii Moldovenii i-aș gonitș.

Sultanul Selimă ală II-lea, văzândă rebelisnea lui Ioană Vodă, a trimisă pe șnă Пашă Seraskeră, saș Generalisimă, mi pe Xanulă Krimeei, kă oștire foarte numeroasă asupra lui. Dândăse răsboiăș paternikă, Ioană Vodă mi astă dată învinge mi șvide o msljime de Търчи 1). Dar în cele dăne șrmă, nenorocitșă, trădată fiindă de kătre Boerii, a kăzstă viă în măinile Seraskerășlă Търчeskă, mi ačesta a ordonată de i-aș legată nișioarele de kozile a doă kămilă, pe kare dislegândăle l'aș sfimieată mi aș mșrită 2).

Ačesta celă întăiă a strămstată skaznășă domniei la Iamă. Domnia lui a prelăngită nămaș mēnte ană. Iar dăpă ce l'aș șchisă, Търчării aș făkăstă mare pradă mi robie, în kătă mare parte de ăeară a rămasă păstie.

DOMNULU XXXII.

Petru Vodă VI Șchiopulă.

Dăpă șciderea lui Ioană Vodă, Poarta a trimisă Domnă pe Petră Vodă Skionă, karele era fiăș lui Mirčea Vodă mi nepotă de soră lui Mixnea Vodă din ăeara Romăneaskă. Viindă kă Domniea, elă a grăsită ăea-

D. Chr.
1570.
Chronolog.
Tierei.

1). Eszenie Bălgărășă la biografia lui Săltană Selimă zice kă Ioană Vodă l'ătăndă-se kă Търчиă a amternăstă la pământășă într'o zi neste 100 miă. Dară nōte preskitorășă din gremăz a adăogată o năză lăngă nămărășă zeye.

2). Văzăliea ačesta kă Търчиă a fostă fōrte seriōză. Ioană Vodă avea trei-zeci miă oștire regslată mi vre o mēse miă de Kazaci kare i-aș venită în ajătoră. Aș fostă loviră mai mēlte în kare Ioană Vodă aș arătată minsni de vitejie. Dar în fine, nămărășășă Търчилorășă însăpăimăntăndă ne Boeriiă ce komanda oștirea, ačestiea s'aș dăssă de s'aș inkinatășă lui Petră Vodă. Ioană Vodă de mi abandonată mi trădată, totămi kă păđină oaste se fortifikă lăngă șnă sată Romkaniă. Търчиă mai mēlte zile l'aș imăressratășă mi elă de sete s'a pzedată.

(Nota Traducătorului)

ra rșinatъ mi într'o stare miserabilă; kș toate ačestea mșltă timpș n'a rșmasă în pace. Peste șnș anș s'a skslatș șnș Kazakș anșme Ivanș Potkoavъ mi viindș asșpra lși kș omșt-re kșzъčeaskъ, l'aș gonitș mi s'a fșkștș stșptșnș ne Domnie. Petrș Vodъ, fșgșndș, s'a întorsș kș șnkisłș sșș Mixnea Vodъ mi kș omștiri Tșrșeștș mi aș gonitș ne Kazaci. Dar kazakșlș Potkoavъ impresnъ kș fratele seș Aleksandrș, a mai venitș de doșș trei ori mi aș anșkatș Skasșnșlș Moldovei, în kștș Petrș Vodъ în 4inș ani aș avștș lșptș neinșetats kș dșmș. În 4ele dșptș șrmъ Pșrta Otomanъ, destitșșndș'lș, l'a essilatș la Xalenș, mi a rșndșitș Domnș ne șnș Sakson anșme Iankș karele era de ritsłș lșteranș.

DOMNULU XXXIII.

Iancu Vodă Sasulă.

Ačesta viindș kș domniea în Moldova mi fiindș de na-

<p>D. Chr. 1581. Chronolog. Tierei.</p>	}	<p>tșra sa omș lakomș mi rșnitșrș, ne mșlși aș omș- rștș pentrș ka sș le ea avereș; ne lșngș deosebite dșri grele 4e a pșșș asșpra 4erși, a impșșș mi le- gea de a lșa din zere boi șnșlș. Asemenea rele ne mai nștșndș-se sșferi, boerș Lșșșșneni aș prokiematș Domnș ne șnș Ioan Vodъ nșmitș Lșngșlș, earș ne Iankș Vodъ l'aș gonitș). Dar în intervalșlș ačesta Ioanș Vodъ Lșngșlș s'a inșkatș din întimnlare trekșndș Prștșlș, mi Sasș Vodъ ea-</p>
---	---	--

- 1). Ačesta a fostș nșmai o revoltș. Ioanș Lșngș în adevrș se proklamъ Domnș, dar Sasș Vodъ sșgșșmъ revolșșșnea; Lșșșșneni se reșinirș mi kansłș lorș se inșekъ fșgindș neste Prștș. Ear desne karaktersłș lși Sasș Vodъ, Vornikșlș Șreke faue șrmștoarea deskriere: „Mște lșkrșri sșșrkate fș4ea Iankș Vodъ în domniea sa; în kștș de rșlș lși tștș 4eara mi boerș lși se o4erșa, kș legea kreștșineaskъ nș o ișbeș; la avere lakomș mi pșșdștorș; 4eara kș dșrșle o ingreșia, mi alte lșkrșri sșșrkate mi nșșșferite, fș4ea; kș era kșrvarș neste seamъ, kș nș nșmai afarș 4i ni4i din kșrtea sa nș se fereș, kș pre jșpșșesile boeilorș sși, de la masa Dômnei sale, le

rъши аѣ rъmasъ Domnъ; дѣпъ kare boerii, импрезпъ кѣ Mitropolitslъ, аѣ fsgitъ вѣ Polonia. Имтииндъndъ-se Pорта despre miseriea ми грестъpile дъrei, прекъмъ ми despre fsga Mitropolitslâ ми а Boerilorъ, а destitatzъ ne Sasъ Vodъ дѣпъ trei ани ми шѣnte lъni de domnie ми а rъndsitъ еа-ръши ne Petrъ Vodъ Skionlъ, ear Sasъ Vodъ fsgъndъ вѣ Polonia, regele Stefanъ Batori l'a prinsъ ми i-a tbeatъ kaplъ.

A doa domniâ a lui Petru Vodă Șchiopulă.

Aчesta дѣпъ че а venitъ de а doâa оаръ la Domniea Moldovei, fъ priimitъ кѣ mare бѣкѣrie de кѣtre тодѣ boerii. Kazavi имъ n'аѣ linsitъ de а fache пѣvъliri вѣ деаръ, ne kare Domnлъ le имтѣpinъ кѣ vitejie ми sъkчesъ. Им алъ treilea аnъ алъ domniei lъi а имсратъ ne знъ nepotъ алъ сеѣ Vladъ, fис fratelъi сеѣ Milomъ, кѣ fika fostlъi Domnъ алъ дъri Romъnemti Mircea Vodъ. Fъkъndъse nъnta ачesta la Tekvuiъ, аѣ venitъ аkolo ми Mixnea Vodъ кѣ тодѣ boerii дъrei Romъnemti ми s'аѣ fъkстъ veselii ми петречѣri deosebite. Дѣпъ ачesta Pорта Otomanъ а ridikatъ pretендѣnea de а спорi darea аnъalъ а дъrii. Petrъ Vodъ neingъdsindъ а се sъpъne la о asemenea kълkare de dreпъ алъ дъrii, а preferatъ а-ми пѣrъsi domniea ми а treче вѣ Polonia, лъndъ деара ми boerii вѣ mare вѣtristare ми вѣngrijire. Domnъ ka ачesta n'a statъ ал-тлъ вѣ деара Moldovii, niчи mai dreпъ, niчи блъndъ, niчи mai generosъ; kъndъ jъdeka прочessele, еlъ аѣа лъngъ sine totъ

D. Chr. 1584. Chronolog. Moldovei și a țerei Românești.

„skotea ми le rъmina. Ачеста tôte nepъtъndъ sъferi boerii, mai vъr-
 „tosъ Movilemtii, Vlâdika Georgie, Ieremia Vorniklъ, karele mai tъr-
 „ziъ аѣ fostъ ми Domnъ, ми frate-sъѣ Simeonъ Paxarniklъ, ми Bali-
 „ka Hatmanlъ, s'аѣ sfъtsitъ вѣ tainъ, ka sъ pribegeaskъ; kare имtъis
 „ш'аѣ fъkстъ прilejъ kъ voia lъi ka sъ meargъ sъ sfиндеaskъ Mъnpъ-
 „stirea Sъчeviga, de unde mai apoi аѣ trekстъ вѣ деара Lemeaskъ, ал-
 „дѣi la Tъrui, алдѣi la Mъnteni, алдѣi вѣtr'alte дѣri. Pentъ аѣаa mer-
 „гъndъ jalbъ la импѣрдѣ de risinea дѣrei, l'аѣ mazilitъ; ми аѣ datъ
 „domniea iar lъi Petrъ Vodъ Шkionlъ. (Traducъtorulъ)

d'asna o pângă kă banî, din kare plătrea datoriiile sbrăciloră
 ce era trami în jădekate; de ačea se mi nămea pbrintele
 tătloră.

Ačestă Petră Vodă a fktă Mbnstirea Galata în a-
 proniere de Iami. Elă astă dată aș domniță mēnte ani mi
 jsmtate, eară în totslă doi spre-zече ani.

DOMNULU XXXIV.

Aronă Vodă I.

Plekndă Petră Vodă din țeară, Poarta Otomană a
 trimisă Domnă ne Aronă Vodă, karele s'a îndatorită
 kă mslă banî la Konstandinople nentă ka să ka-
 pete Domniea. Dăpă ce a venită în Moldova, afa-
 ră în țară fčea maiă rpniră kă dările ce impnea;
 eară în lăntă în orăș petrečea totă d'asna kă jokări mi
 kă felărite deșfntă silničindă ne sočile čele mai oneste
 ale boeriloră. Elă a rēndsită o dare ka fiemte-kare omă
 să dea kăte ză boă. Dările le adăna prin Zaučii, saă slăj-
 bană Tăgăi. Ačeste rele ne mai pttndă-le sșferi boerii Lă-
 pșneni, Orxeeni mi Soroceni, s'aș skslată kă revoltă asșpra
 lă Aronă Vodă sșb kondčerea ză Ionașkă nămită mi
 Bogdană, ne kare-lă proklamase Domnă. Aronă Vodă însă
 învinse ne rebeli mi zčise o mslăime de Boeri nă nămai
 din čei kšpemi, dar mi ne algiă sșb kăvntă de ingelegere
 kă ei. Poarta, inkredindă-se desure ačeste, l'a destitsată
 dăne ză ană de Domnie.

Dar kreditorii se de la Konstandinopoli, fiindă oamei
 inflinși, kămă aș aszită de destitsirea lă, aș alergată la
 Marele Viziră mi s'aș rēgată ka să nă'lă skoapă nentă ka
 să nă niarză banii čelă imrsmstase. Vizirlă, nentă xa-
 tirlă ačestora, isbăti s'ă înocaskă Domniea prin porșnkă
 impbrteaskă, ne kare i-o trimise pbnă a nă sosi elă la
 Konstantinople. Aronă Vodă, kămă a priimită înoirea Do-
 mnice, întorkndă-se de nre drsmă, a trimisă înainte ne O-

D. Chr.
 1591.
 Chronolog.
 Moldovei și
 a țerei
 Românești.

prea Arșamans kș ordinș sekretș ka sș aresteze mai mșlđi boeri. Așeștiea însș simđindș, aș emigratș în Polonia. Dș-
 pș ce s'aș așezatș pe tronș, Aronș Vodș a apșsatș ęeara
 kș mai mșltș asșprime mi tiranie de kștș mai nainte, mi în
 ęele dșne șrmtș revoltșndș-se în kontra porđii Otomane, s'a
 legatș în alianęș în kontra Tșșuilorș, kș Mixai Viteazș Do-
 mnș ęeriđ Romșnești, kș Batori Zikmonș prinęinele Tran-
 silvaniei, mi kș Rodolfș impșratorșlș Așstriei.

Sșltanșlș Mșratș III a datș ordinș lși Kazanș Girei
 Xanșlș Krimeei ka sș intre kș toatș ęsterea sa în Moldova
 mi ęeara Romșneaskș. Aronș Vodș kș Ťngșrii ęe avea de
 ajstorș învingșndș pe Xanșlș, 'l'aș gonitș kș mari ęierderi.
 Dșpș așeasta Aronș Vodș, fiindș bșnsitș de trșdștorș alș
 alianșilorș, Batori Zikmonș trimise pe Xatmanșlș Rșzvanș
 mi'lș ridikș fșrș de veste adșkșndș'lș în Transilvania. Ako-
 lo mșri în inkisoare, dșpș trei ani de Domnie. Īar în lo-
 kșlș seș rșndsi pe Stefanș Radș Vornikșlș.

DOMNULU XXXV.

Ieremiea Vodă Vintilă.

Pe timpulș așela șnș boerș mare din Moldova, anșme
 Ieremiea Vintilș ¹⁾, se afla emigratș în Polonia. Kșm a
 așzitș de destitșirea mi areștarea lși Aronș Vodș, mizloęi
 a kșpșta ajstorış de oștiri Polone sșb komanda Xatmanșlș
 Zamoięki mi plekș sș vie ka sș apșęe Domnia. Pșrta
 Otomanș, așzindș de așeasta, a ordonatș indatș
 lși Kazanș Girei Xanșlș Krimeei ka sș vie kș Tștarı
 mi Ienięeri sș respingș oștirea Polone mi sș pșe
 Domnș în ęearș pe ęine va sokoti. Īntșlnindș-se
 ambele oștiri la Țșșdora (pe valea Țșșii) se fșkș
 bștșlie mare kare ęinș trei zile fșrș a se pștea
 xotșri viktoria. Ie-

D. Chr.
1595.
Chronolog.
Moldovei și
a Poloniei.

1). Aștorışlș se înșalș: în lokș de Vintilș trebșe sș zikș Movilș.

remiea Movilă, îngrijindu-se de rezultată războiului, totu de o dată prevenindu-l că în dăruirea noastră să aducă totu pierrea Otoman în contră-i, închipu a trata de pace cu Xanul mi isbăti a o realiza. Atunci Domnul acesta de te în stăpânirea Xanului înainte sate din Moldova, care mi până astăzi se kiamă satele Xănului, adică ale Xanului; totu-d'odată promise ca să-i dea mi pământuri anuale. După asemenea tokmele, Xanul isbăti să aducă Hatixmazismul de la Săltanul pentru întărirea lui Ieremiea Vodă la Domnie, dându-i-o încredere mi de menținere familiei sale.

Principalele Transilvaniei Batori Zikmonș a trimis eșarșii Chronolog. } ne Stefan Vornikul cu Hatmanul Răvanș mi cu Ungariei. } mitiri ca să pre stăpânire pe Moldova în numele lui Aronș Vodă. Lăundu-mi Ieremiea Vodă despre aceasta, se scrisă îndată cu omțirea către avș, ca să întămine pe inemici, scriindu mi starostelui de la Kamenița ca să-i trimidă ajutorul de Poloni. După aceasta întănuindu-se cu Stefan mi cu Răvanș Hatmanul, s'a făcut o bătălie foarte învierșnată, din care Ieremiea Vodă a eșit trismfător. Stefan mi Răvanș, pierzându-mi omțirea, își căuta scăparea prin fugă; dar dăruii sătenii i-aș prins mi i-aș adus la Ieremiea Vodă, carele pe Stefan l'a tras în deapă, eș pe Răvanș Hatmanul l'a descurșănat¹⁾. Batori Zikmonș, aflându despre pierderea omțirii sale, peste căzându intră cu pierrea mare în Moldova mi se puse a bate cetatea Sucevi din toate părțile. Ieremiea Vodă, noșise pe Xanul Crimeei ca să-i dea ajutorul; aceasta sosise cu mult oaste Trărească, mi se făcea războiul, însă nu cu serioși-

1). Bătălia aceasta a fost în anul 1596 Decembrie în 5 pe valea râului Moldovei despre Siret. Omțirea țigărească era în număr de două-spre-zece mii. Hatmanul Răvanș, care era de origine Ungară, fusese destinat să se facă Domn, mi nu era acompaniat de Stefan Vornicul fiind că acesta căzuse în disgrația lui Batori. Răvanș Vodă se luptă cu mare eroism; dar Ieremiea Vodă, după ce l'a învins, i-a tăcut capul mi apoi l'a pres în deapă pe o moviță ce este în drumul Rusiei de lângă Fălcieni, care mi până astăzi se kiamă movila lui Răvanș.

tate, i nma k xrziri mi, kare mpedika peraci-
nile decisive a le ngrilor n kontra etrei. Batori Zik-
mon ns voi a xotri btaea; dei lznd o parte de o-
mtire n asedil etri, lovi k toate psterile sale omti-
rea Ttreask, o nvins mi o risini. Dp aeasta ntor-
knd-se ari la etate o bt trei sptmni fr ne-
tare; dar tznd k n-o pte loa, se ntrse ndrt n
deara sa. Ma tri Ieremiea Vod se ni k Batori Andrei
Prinipele Transilvaniei ka s goneask pe Mxai <sup>Istoria ge-
neral i
Moldav.</sup> Vod din deara Romneask. Dar Mxai Vod, tre-
knd ma nti în Transilvania, sfrm toat psterea li
Batori Andrei mi pse spnire pe dr; dp aeasta b-
tnd mi pe Ieremiea Vod, pse spnire mi pe Moldova.
Dar Ieremiea Vod karele fgise în Polonia, ntorknd-se
k Xatmansl Zamoiski mi k mlte omtiri Polone, a lo-
vit omtirile de garnizon ale li Mxai Vod mi, dp
mlt vrsare de sânge din amndoz przile, le-a risinit
mi a akat eargmi skasnlș Domniei. Dar dp doi ani
din a doa Domnie, Ieremiea Vodă a mrit. Aesta a f-
kt Mpstirea Sevia.

DOMNULU XXXVI.

Simeon Vod I Movil.

Dp mrtea li Ieremia Vod, tronl domniei a tre-
kt la frate-se Simeon Vod Movil. Aesta, <sup>D. Chr.
1600.
Chronolog.
Moldovei.
i a erei
Romnesci.</sup> km a azit de mrtea li Mxai Viteaz, Dom-
nl derei Mnteneti, a adnat omtire de Moldo-
veni mi Poloni mi, intrnd n deara Mnteneask,
a pdat tte monastirile mi pe toți boerii pe kp a p-
tt pne mna; ntrn kvnt a jefsit ma tt deara.
Dar fragii trei Bznti, vznd infamia aeasta, s'a sk-
lată k omti de la Kraova mi, viind asura li Simeon
Vod, l'a nvins mi l'a gonit k rshine în Moldova, a-
pknd mi tte pzile e fkse el. Ma tri, aliat

кѣ Ханѣлѣ Krimeei, Domnѣлѣ ачеста а маї intratѣ в пѣара Msnteneasкѣ; dar, вnvinsѣ ми astѣ-datѣ de Шербанѣ Vodѣ, s'a вntorsѣ. Вн челе де пе зрмѣ, дѣпѣ ontѣ анї де domnie, otrѣvitѣ де кѣmnatѣ-sa, Dѣmna lѣї Ieremia Vodѣ, kare voea sѣ fakѣ Domnѣ пе fiѣлѣ eї Konstantinѣ, а msritѣ.

DOMNULU XXXVII.

Constantinŭ Vodă I Movilă.

Ачеста era fiѣлѣ lѣї Ieremia Vodѣ. Elѣ а кѣпѣtatѣ tronѣлѣ дѣпѣ mѣrtea знкїslї seѣ, прекѣмѣ s'a zїsѣ маї sѣsѣ. Elѣ маї avea ми алїї doi fraѣї, Aleksan-

{	D. Chr.
	1608.

 drѣ ми Bogdanѣ. Dar знкїslѣ seѣ Simeonѣ Vodѣ,

{	Chronolog.
	Tierei.

 lѣsѣndѣ чїnчї fiї, Mixailѣ, Gavrilѣ, Пѣtraukѣ, Moise ми Ioanѣ, а venitѣ mare nїsmѣire ми neїnѣelegere вntre eї pentrѣ tronѣ. La neїnѣelegere vїndѣ ми boerїї, s'aѣ вnpѣrїїtѣ ми eї вn doѣt: зnїї eraѣ pentrѣ kasa lѣї Ieremia Vodѣ; алїїї pentrѣ ачееа а lѣї Simeon Vodѣ. Ачептїї дїn зрмѣ аѣ fostѣ проklamatѣ де Domnѣ пе Mixaї fiѣлѣ lѣї Simeonѣ Vodѣ. Dar Kostandinѣ Vodѣ, lѣsѣndѣ ajstorѣ де la Polonї, а вnvinsѣ пе Mixaї Vodѣ ми а rѣmasѣ стѣпѣнѣ пе tronѣлѣ пѣrinteskѣ, кѣ mѣлѣgmїrea пѣrїї вntregї, kare spera кѣ elѣ va fi fiѣлѣ demnѣ алѣ tatѣlї seѣ ми кѣ влѣ va зрма вn fantele lѣї челе frѣmoase. Пѣара вnsѣ се вnshelѣ, кѣчї elѣ s'a dedatѣ вn кѣrѣndѣ la desfrѣnѣrїle tinereѣelorѣ, neїngrijїndѣ trebile пѣrїї. Pentrѣ ачеаста, де ми дѣпѣ пѣrinteskѣлѣ Xatїxѣ-maїsmѣ avea drentѣ де momtenire assїpra tronѣlї, Пѣrta Otomanѣ дѣпѣ зnѣ анѣ ми кѣte-va lѣnї, влѣ destїtѣz ми nѣ-mї вn lokїї пе Stefanѣ Vodѣ VIII прѣnsmitѣ Tomѣa.

DOMNULU XXXIII.

Stefanŭ Vodă Tomѣa.

Ачеста era drentѣ Moldoveanѣ дїn satslѣ Otentїї (de

ne valea Рѣкѣтълсі) din distriktul Пстнеі. Elă se
 afla de mai multă timpă la Konstantinople ne Іѣн-
 гѣ Канскехеліе Domniei; akolo însinînd-se ne
 Іѣнгѣ oameniі infsingi ai імперѣіеі, кѣлѣт Domniea mi
 veni în Moldova. Konstandină Vodă kă fratele seă Alek-
 sandră, vѣzîndă ne rivalii loră kă intră în deargă kă ptere
 de Тѣрчи mi de Тѣтарі, авѣрă rekărsă la Polonia, de unde
 se întorseră kă omtire ka sѣi rekanete tronălă. Deçi fѣ-
 кѣndă-se răboiă, Tomша Vodă învinse. Шѣлă din kom-
 mandantiі тѣтѣршиі urinse viă ne Konstandină Vodă, mi
 voinďă a-lă dăce kă sine la Xanălă, s'aă inekată amăndoi
 trekăndă apa Nинѣлсі. Aleksandră Vodă імпрезă kă Ge-
 neralălă Poloniloră Potofski, кѣzîndă iarăшī în mănile Ісі
 Stefană Vodă, fără trimiă la Konstantinople. Akolo A-
 leksandră Vodă se тѣрчи, iară Potofki se liberă prin răskămp-
 пѣrare. Totă de odată кѣzîndă în măna Ісі Tomша Vodă
 mi тоѣ boeriі Ісі Ieremiea, fără pedensiі kă mórte. Vѣr-
 sarea de sănge, інченѣтă kă Domniea Ісі Stefană, Vodă se
 перпетă пѣлă în капѣтă: la ama gradă ajănsese tirania, în
 кѣтă fie kare din boeri în totă minătlă trebăea sѣшī pre-
 vază mórtea. Kă toate ačeste boeriі aă organisată şă kom-
 plotă, în kare aă trasă mi şă mare нѣмѣлă de Slăjitori;
 dară Stefană Vodă kă omtirea çe îi rămăsesse kredinçiósă
 îi învinse, mi pedensi kă moartea ne тоѣ çei çe кѣzără în
 mîna Ісі ¹⁾. Mai тѣrziă însă Doamna Ісі Ieremiea Vodă
 імпрезă kă fişlă seă Bogdană, veni kă ajstoră de omtiri
 Polone mi goni din deargă ne tirană. Ast-feliă dăpă çinçi
 ani de Domnie, Stefană Vodă făgi la Konstantinople.

1). Boeriі konspiratori eraă Beldimană Logofătălă, Vѣrboiă Vornikălă, Bo-
 slă Vistiărlă mi Stărza Xatmanălă. Pentră întreami dată se vede
 familia Ісі Stărza jăkăndă rolă în istorie. Răboiălă a fostă aproa-
 ne de Іami la satălă Kăkăteniі. Dăpă învingerea rebeliloră, Vѣrboiă
 çelă bătăndă fă trasă în deapă mi fişlă sѣă спѣzărată; iară Beldi-
 mană, Boslă mi Stărzea făgiri în deara Romăneaskă.

(Traducătorulă).

DOMNULU XXXIX.

Bogdanu Vodă V.

Doamna Isi Ieremiea Vodă, impresnu kă fiislă seș Bogdanș, aș gșvernăț Moldova șnș anș, ajstagi de oștiri Polone. Dar Poarta Otomană a trimisș pe Skenderș Pașa kă oștiri ka sș ameze la Domniea Moldovii pe Radș Vodă I, fostslă Domnș alș ȕrrii Rșmșnesci. Acesta, pșrchezând sș vie în Moldova, și-a fșkștș datoria ka Kreștinș de a skrișș Doamnei Isi Ieremiea Vodă ka sș fșgș. Ea însș de o dată nș s'a îndșnplekatș; dar dșnș ce a vșzștș kă Tșrșii se apronie, a apșkatș drșmșlș sș fșgș șnre Polonia. Oștirea Tșrșeaskă ce akompaniea pe Radș Vodă șrmșri pe fșgari mi ũ ajșnse. Doamna Isi Ieremiea Vodă kă fiislă seș kșzș în mșnile Tșrșilorș; dșnș ce sșteri totș felslă de insșlte mi batjokșre rșșinoase, fș dșșș la Konstantinopole, șnde șnș Tșrkș o lș de kadînș iar fiislă seș fs tșrșitș kă sila.

DOMNULU XL.

Radu Vodă I Michnea

Acesta, statornicîndș-se la Domniea Moldovei de kștre Skenderș Pașa, pșrekșm s'a mai zisș, dșnș trei ani mi kște-va lșni kșpștș o boală de oki. Dșrerile Isi fiindș grozave, 'l-aș fșkștș de aș abandonăț tronșlș mi a se dșce la Konstantinopole șnre kșștare, fșrș sș'lș prigoneaskă s'aș sș'lș destitșe çine-va.

D. Chr.
1616.
Chronolog.
Moldovei.
și a țierei
Romănesci.

DOMNUL XLI.

Gasparŭ Vodă.

Поarta Otomanъ, дъпъ abdikarea lăi Rads Vodъ, a rъndsitŭ Domnŭ ne знŭ Gasparŭ de ritslŭ dogmelorŭ апъsene. Ачеста, афъндъse mare dragomanŭ алŭ им- прѣдѣи ми конскрѣндŭ la інкеerea прѣеи dintre Порта Otomanъ къ Polonia, a кѣпѣtatŭ domnia Moldovei, ка rekompensъ pentrѣ serviѣurile sale. Dar, кѣмŭ s'a фѣкѣтŭ Domnŭ, i-a venitŭ ін гъндŭ ка сѣ se reskole ін kontra Тѣрѣилорŭ. Порта Otomanъ, індатъ че а simѣitŭ, а trimisŭ ne знŭ Skiemn Agasi ¹⁾, сѣб кѣвѣнтŭ de deosebite trebѣ ми кѣ ordine sekrete ка сѣ'лŭ destitѣse. Gasparŭ Vodъ інсѣ prinse ne fonkѣionarslŭ тѣрѣкŭ ми'лŭ зѣise, інпрезѣнъ кѣ тодѣ чеи de ne лѣнгъ елŭ; дъпъ ачеста індатъ інченъ а се прегѣти de рѣsбоиŭ, адѣкѣндŭ ми доi Хатманѣ кѣ оштѣre de Poloni. Skender Паша кѣ Ханслŭ Krimeei нѣ інтѣрзѣеаръ а intra ін Moldova ми, бѣтѣндъse кѣ Gaspar Vodъ la Пѣсгора, илŭ інvinserъ кѣ totslŭ, prinзѣндŭ ми ne амѣндоi Хатманѣи Poloni, Jolkovski ми Koneпnolski. Gaspar Vodъ інсѣ гѣси timпŭ ми kinŭ de фѣгъ ка сѣ skane de perikolŭ; dar boeri sei Хатманслŭ Шентѣлиѣ ми Postelnikslŭ Гоia илŭ prinserъ ми'лŭ зѣiserъ. Domniea ачestsia прѣлѣнги нѣмаi доi ани.

DOMNULU XLII.

Aleksandru Vodă V Piasŭiŭ.

Дъпъ мъртеа lăi Gaspar Vodъ, Порта Otomanъ а rънд- dŭsitŭ Domnŭ ne Aleksandrъ Vodъ V fiislŭ lăi Pli- амѣiŭ Vodъ ми nepotŭ lăi Petrъ Vodъ Rareшŭ. Ачеста індатъ а тѣеатŭ капетеle зѣигамѣилорŭ lăi Gas- пар Vodъ, Хатманслѣи Шентѣлиѣ ми Postelnikslѣи

D. Chr.
1621.
Chronolog.
Moldovei
și a țerei
Muntenești.

1). Аша се кламъ фѣнкѣionarѣи импералѣи че нѣ аŭ фѣнкѣиѣни ми се tri- mitŭ ін дѣрѣle Romъnemѣti ка сѣ instaleze ne Domni.

Goia. Peste cărândă Sultanelă Osmană I, a rădikată o espedițiune că mară psteri de omțire asșura Polonie: cămă a sosită în Moldova, a venită mi Radă Vodă din țeara Românească că omțire de Mănteni, care s'a îmleznată că acea Tărcăască. Ajungândă la Hotină, s'a întălnită că omțirea Polonă, s'a înčenstă lăpta mi pănă în 40 de zile viktoria era nealeasă din amândoă părgile; că toate aces-tea Polonia a sferită măltă strikăciune din partea Tătarilor, kari îi ardea mi pără totă ce le cădea în cale. Dăpă aces-a făcândăse pache între ambele psteri, Aleksandră Vodă a căzstă săb ărgiea Sultanelă, fiind că nă îngrijise desure provisăniile omțiriloră mi desure podăriile dărmăriloră; — de aces-a se mi destită dăpă șnă ană de domnie.

A doua domnie a lui Ștefanu Vodă Tomșa.

Sultanelă Osmană atșuche a răndsită de a doza óră Domnă pe Ștefană Vodă Tomșa. Aces-a, astă dată, se arăță fórtă skimbată de ceea ce făse măi năainte: cărmăea țeara că blăndeje mi că drep-tate, mi către boeri se pără că respektă mi delikateă. Pe lăngă alte mălte fante frămóse, elă a făcstă mi Biserika Cărgi, Mănestirea Solka mi altele. Eară Radă Vodă Domnășă țerei Măntenemă, dorindă să kanete tronășă Moldovei, n'a linsită a pșne în lăkrare tóte mijlócele; întră aces-a isbătindă prin Kană-kexaielile sale de la Konstantinopole, Pără a destitășă pe Tomșa Vodă dăpă șnă ană de domnie, a transmstată pe Radă Vodă în lokă-i la Moldova, mi a răndsită la Domnia țerei Măntenemă pe fiășă seă Aleksandră Vodă că a doăa Domnie.

În timurășă aces-a s'a revoltată la Konstantinopole Ier-niceri, mi aș destitășă pe Sultanelă Osmană săb căvănășă

kъ n'a dirigiats bine rъsboisls în kontra Polonieî, mi sчи-
zъnds-lъ aș ridikats la tronș pe Seltansls Msstafa I 1).

A doua domnie a lui Radu Vodă Michnea.

Acestș Radș Vodș era bърbatș plinș de înțelepciune
mi de eksperienцъ. Pe boeri îi onora mi îi trata
kъ dragoste; iar la jșdekъdî era atъts de drentș în
kъts jșdekъtorii ilș aveaș ka lege skrișъ. Kъ tôte
avestea, ka omș, avea mi defektele sale; îi plъcea
prea mълts mъreцiea; de aчeaa kърtea sa era plinъ de ómenî,
mi servitorii чеi mai de rъndș la masa sa serveaș îmbrъkaцî
kъ хаîne skъmne mi kъ kaftansrî. Avestea tôte чerъndș
mълte keltseli, mare greștate kъdea ne чearъ, în kъts din
zi în zi loksitorii se risiceaș.

Voindș a însșra ne fiisls seș Aleksandrș Vodș Dom-
nșls чerei Mъntenemti kъ fiika sнsî însemnatș boeris Kon-
stantinopolitanș, ansme Skarlatș Чelemș Bama (Beilikuiș)
a fъkșts nșnta la Tekъчis în Moldova. Akolo Domniî amъn-
dororș чerilorș, tatъ mi fiis, kъ toцî boerii lorș s'aș dedats
la veselii, la jokșrî mi la petreчerî, stъndș la masъ Moldo-
veniî în dreanta mi Mъntenii în stъngъ. Apoî aș venitș mi
solî din Transilvania, Șngariea mi Poloniea kъ darșrî, ka-
ri lъndș parte la veselia nșndii, aș petrekșts doșъ sъntъ-
tъmъni kъ mare mълцъmire mi strъlsчire, dșпъ kare s'aș
întorsș în чerile lorș. Nș tърziș dșпъ aчeasta aș arsș din-
întъmulare mi palatsls domneskș din Iamî. dșпъ kare Dom-
nșls s'aș mștatș la Хърлъș, snde a mi mșritș dșпъ trei anî
de domnie.

1). În zilele aчestș Domnș s'a deslimitș kъ totșls Moldova despre Polo-
niea, kare eksersa sнș felș de sъpremaцie asъpra trebilorș politice ale
чeri plъъ atъчue.

DOMNULU XLIII.

Mironŭ Vodă Barnovski Movilă.

Msrindă Radă Vodă, boerii s'aș adănată mi aș alesă
 D. Chr. 1626. } Domnș ne Xatmanșlă Barnovski Movilă. Ačesta
 Chronolog. } vărândă kă țeara ajnsese la nevoe mi lăkșitoriș se
 Moldovei și } risiniș, a rândșitș ka nșmaï o dată ne anș sș se
 a Poloniei. } dea o singură dare; dșpt kare în kșrândă a înče-
 ptă poporșlă a se adăna mi împoporarea a krește. Fiindă
 din natșra lșï omș bșnș mi blândă, kșrșmea țara kă ml-
 tă drentate mi filantropie. Dar nș țrziș Pôrta Otomană a
 țerștă șnș adaosă la tribștălă anșală de 40 de nșngi de bani.
 Mironș Vodă nevoindă a înkșrka șfletșlă seș kă pșkatslă îm-
 povșrșgiș poporșlăi mi a kșlkșrși drentșrilorăș țerși, a pșefe-
 rată sș abdiče de bșnș voe de kștă sș se sșșșe la țererea
 Porșii; de ačea dșpt patră anș de domnie a trekștă în Po-
 loniea.

Ačesta a ziditș mi Mșnșstirea din Iamș kare pôrtaș nș-
 mele seș; ne lșngă alte biseričï mlte a terminatș mi Mș-
 nșstirea Dragomirna, kare fșșese înčenștă de Mitronolitșlă
 Krimka.

DOMNULU LXIV.

Moisi Vodă.

De la ulekarea lșï Barnovski, Pôrta Otomană a rșn-
 D. Chr. 1630. } dsitș Domnș ne Moisi fișlă lșï Simeonș Vodă. Dar
 Chronolog. } inemičii seï de la Konstantinopole, pșrșndă-lă la îm-
 țierei. } pșratslă kă voește sș se înkine Poloniei ka Bar-
 novski Vodă, Șșltanșlă a trimișă în Moldova ne Kantemirș
 Pașa, karele destitșndă-lă dșpt șnș anș de domnie, 'l-a
 trimișă la Konstantinopole ¹⁾.

1). Kronikarșlă Mironș Krostinș dșpt Barnovski Vodă nșne ne Aleksan-
 dră fișlă lșï Radă Vodă din țeara Romșneaskă karele arș fi domniț
 maï nșgină de șnș anș. (Traducătorulă).

A doșa domnie a lui Aleksandru Vodă Plișu.

Pórta rëndșindș de a doșa órș pe Aleksandrș Vodș Plișu, mare întristare mi tșrbșrare s'a fșkștș în tótrș țeara. Boerii, mtiindș relele sale plekșri de la cea din tșis Domnie, aș încheptș zniș a emigra, earș o seamș s'aș dșșș la Konstantinople sș dea plňngere la împșratslș mi sș arate kș nș'lș priimeskș ¹⁾. Vizirșlș însș îi omri de a da plňngere mi le înkezyșiri din partea Domnșlș kș nș va sșpșra pe nimeni mi kș va kșrmși țeara kș blňdețe mi dreptate. Dșpș ordinșlș Vizirșlș, Domnșlș fșkș jșrșmșntș Boerilorș pentrs tóte înkezyșirile Vizirșlș, promițândș înkș mșlte fante frșmóse. Dar dșpș ce a venitș la tronș, sșfletșlș seș țelș reș, denarte de a șita țele trekte, nștría rșsbșnare mi șcidere, adșkňndș-mi aminte de nșrtarea de mai nainte a boerilorș kștre dňnsșlș.

În intervalșlș ačesta, Abaza Pașa, komňdantșlș marginilorș Dňpșrei. vňzňndș abșșșrile lși Leonș Vodș Domnșlș țerei Mňntenemti, l'aș nșrștș la Pórtș mi l'aș destițsatș. Aleksandrș Vodș kș mșltș dare de bani isbști a lșkra ka Domniea țerei Mňntenemti sș se dea fișlș seș Radș. Boerii țeri Romňnemti, îndelemi mi ajștađi de Abaza Pașa, proklamase Domnș pe Mateiș Vodș Bassarabș ce fșsese mșltș timpș emigratș în Transilvaniea pe lňngș prinținele Georgie Rakođi.

Ačesta, dșpș ce a venitș în țarș, s'a dispșrșițș boerii în dozș tabere; o seamș din ei, kș toate omștirile, s'aș grșpatș împșrejșrșlș lși Mateiș Vodș; iar o seamș karı nș ilș vocaș aș fșgitș neste Seretș în Moldova. Ačemti din șrmș, kșm a sositș Radș Vodș de la Konstantinople, s'aș znitș kș elș mi aș intrat în țeara Romňneaskș kș omșiri de

1). Însemnșmș aicé nșmele boerilorș ce s'aș dșșș la Konstantinople. Ačestia eraș: Lșpș Vasilie Vornikș, ce aș fostș mai pe șrmș mi Domnș, Čexanș Vornikșlș, Savinș Xatmanșlș, Kostinș Postelnikșlș, Šreke Șnștarıșlș, Bșxșmș Vistierıșlș, Fșrtșnș Komisłș, Bamotș Logofștșlș mi alđi mai miđi pňnș la nșmșrș de ontș-zevi.

(Traducėtoriulũ, dșnș M. Kostin).

A doua domnie a lui Moise Vodă Movilă.

Acesta, kəm a sosită în Moldova, a priimită ordină ka să zneaskă omțirile sale kă Abaza Паша mi kă Mateiș Vodă Domnălă derei Românești, ka să meargă în kontra Poloniei. Pe kândă achemi aliagi bŕ-teaș cetatea Kameniga, boerii Moldoveni aș răspondită vorba kă vine asupra lorș o mslume de omțiri de Kazaci, în ajstorălă Polonilorș. Abaza Паша, înspeimântândușe, lăș asediălă mi plekă de akolo împreșnă kă Domniă îndrăță; dar ne șrmă, kənoskândă minvina mi înșelăvina boerilorș Moldoveni, mi bənșindă kă ačeasta era fanta Domnălă, skrise în kontra lăi la Poartă, kare ilă mi destitsi. În loklă seș se rëndzi Vasilie Vodă, earș elă s'a dășș la Konstantinople.

DOMNULU XLV.

Vasilie Vodă I.

Acesta era de origină Albaneză, mi ajnsese în Moldova la dregătorii însemnate mi la ranglă de Voronikă mare. Pe kândă se destitsa Moise Vodă, elă se afla la Konstantinople nentă diferite priini ale derei mi prin dare de bani găsi timă a kăpăta domniea. Pe timnălă ačela toate interesele Porței Otomane se fčeăș prin doză persone, prin Silixtară Agasi [Protospătarălă Săltanălă] mi prin Kăzlară Agasi [Eșnăkălă păzitoră ală Xaremlă], kare avea mare înfășnă asupra Săltanălă. Vasilie Vodă din Moldova avea ajstoră mi protektoră, mi totă de o dată era omă de kasă ală Vizirălă; iar Mateiș Vodă din țara Românească avea de protektoră ne Silixtară Agasi. Ama dar Vasilie Vodă, dăpă țe a sosită în Moldova a lăkrată prin Kăzlară Agasi mi Vizirălă ka să rëndziaskă ne fișlă seș Ioană Vodă la Domniea derei Românești. Pe lăngă protekăvina țe avea în Konstantinople, elă mai avea de ajstoră mi ne dăoi gineri ai seș, Xmilniș

diatŝ cetatea Sŝcevei, ŝnde se afla Doamna Iŝi Vasilie Vodŝ kŝ fiŝlŝ seŝ Stefŝnŝnŝ mi kŝ toatŝ averea sa. Sŝpre apŝrarea Cetŝii era mi ginerile seŝ Timŝŝ kŝ ontŝ mi de Kazavŝ; ačesta emindŝ în toate zilele mi lŝntŝndŝse kŝ Stefanŝ George Vodŝ, îi fŝcea mare mi mlŝtŝ strikŝvŝsne. Aŝediŝlŝ a ȝinŝtŝ trei lŝni. Întrŝna din zile, pe kŝndŝ se afla Xatmanslŝ Timŝŝ ŝŝb kortŝlŝ seŝ, s'a întŝmplatŝ ka o bombŝ de tŝnŝ de la Ŭngŝri ŝŝ loveaŝkŝ într'o ladŝ ce se afla ŝŝb kortŝ; lada ŝpŝrgŝndŝse, o bŝkatŝ din ea a lovitŝ pe Timŝŝ neste ŝnŝ ničiorŝ din kare i s'a trasŝ mi mŝrtea. Atŝnŝe Kazavŝi alegŝndŝ altŝ Xatmanŝ, aŝ fŝkŝtŝ pače kŝ Stefanŝ George Vodŝ, mi predŝndŝ'i cetatea Sŝcevi aŝ plekatŝ. Domnŝlŝ atŝnŝe a rŝmasŝ ŝtŝpŝnŝ pe cetate, avŝndŝ între prizonieri pe Doamna mi pe Stefŝnŝnŝ fiŝlŝ Iŝi Vasilie Vodŝ, prekŝmŝ mi pe fratele seŝ George Xatmanslŝ; iar Vasile Vodŝ, neavŝndŝ kŝnoŝtinŝ deŝpre ȝele întŝmplate, a alergatŝ kŝ mlŝte rŝgŝminŝii la Xanŝlŝ Krimeei ka ŝŝ'i dea ajŝtorŝ de oŝtire, ŝŝ meargŝ la Sŝceava, ŝŝ libereze de akolo pe doamna sa, pe fiŝlŝ seŝ mi averea kare o avea. Xanŝlŝ Krimeei, îndŝnlekatŝ de rŝgŝminŝile sale, 'i-a datŝ doŝ-zȝei mi de Tŝtari. Vasilie Vodŝ, venindŝ kŝ oŝtirea pŝnŝ la Prŝtŝ mi aŝzindŝ de tristele nenorŝiri ale familiei sale, de moartea ginerelŝi seŝ, de predarea ȝetŝiei, de robirea doamnei a fiŝlŝi, mi fratelŝi seŝ mi de jetsirea averii sale, s'a întorsŝ plinŝ de întristare la Xanŝlŝ. Xanŝlŝ prinŝndŝ-lŝ l'a pŝŝ îndatŝ în lanŝri mi l'a trimiŝ la Konstantinople; akolo din ordinŝlŝ Sŝltanslŝ Meemetŝ IV, fŝ inkisŝ în ȝele mŝnte tŝrnŝri, de ŝnde mai tŝziŝ liberŝndŝ-se, a mŝritŝ în miserie. — Vasilie Vodŝ, a domnitŝ noŝ-sŝpre-zȝe ani. Elŝ a ziditŝ în Iamŝ mi doŝz minŝnate mŝpŝstiri, a Goliei mi a ŝfinŝilorŝ Trei Ierarŝi. Pe lŝngŝ ačeste a adŝŝ mi relikvele Sfintei Paraskive, kare se aflŝ mi pŝnŝ aŝtŝzi la Trei-Ierarŝi.

Iar George Stefanŝ Vodŝ întorkŝndŝ-se de la Sŝceava, învingŝtor mi triŝmfŝtorŝ la Iamŝ, a trimiŝ ŝŝulikŝ din partea boerilor la Pŝrtŝ în favŝrea sa, adŝogŝndŝ mi elŝ ŝŝ-

punere mi askiltare din partea sa. Дѣпъ ачеаста Сѣлтанылѣ
 інтрѣндѣ-і Domniea, і-а trimisѣ дѣпъ обичеѣс ми semnele
 Domniei.

DOMNULU XLVI.

George Stefană Vodă IX.

Ачестѣ Stefană Vodă, ајѣнгѣндѣ ла Domnie prin mijlă
 chele lăi Mateis Vodă mi Rakoѣi, ш'а trasѣ dragostea
 derei prin pѣrtarea mi kѣrmѣirea sa. Iar дѣпъ ор-
 динлѣ Порѣи а интратѣ ми елѣ ін ȳeara Romѣneaskѣ
 импрезѣ кѣ Rakoѣi prin chele Transilvaniei ін кон-
 tra Seimenilorѣ mi а Dorobanѣilorѣ kari se revoltaserѣ ас-
 pra lăi Konstantină Vodă Bassarabă. Дѣпъ ачеста інтор-
 кѣндѣ-се ін Moldova, Ханлѣ Krimeiі, дѣпъ патима че авеа
 ін контра lăi, fiindѣ кѣ аѣнгасе пе Tatarі din ȳeară, l'а
 пѣрѣтѣ ла Pórtă. Ачеста атѣче і-а trimisѣ ordină ka sѣ
 vie ла Konstantinopol, sѣ se інкine ін persónă Sѣltанылѣ
 mi sѣ priimeaskѣ semnele Domniei de akolo. George Ste-
 fană Vodă інсѣ, temѣндѣ-се de vre-o kѣrsѣ, ш'а trimisѣ
 demisisnea дѣпъ патѣ ані mi кѣте-ва lăni de domnie, mi
 apoi а trekѣтѣ ін Ţngariae.

Ачеста а фѣкѣтѣ Мѣлѣstirea Kaminslăi ін distriktlă
 Bakѣslăi.

DOMNULU LXVII.

George Vodă Gica I.

Ачеста era de origină Albaneză. Пѣринѣи сеі ілѣ адѣ-
 serѣ de konilă ла Konstantinopol mi дѣпъ че'lă de-
 terѣ ла skólb ka sѣ інведе пѣгдинă karte, ілѣ пѣсе-
 рѣ ла о пѣрѣвlie зnde се vindea varză. Dar пе
 кѣндѣ ілѣ адѣчеаѣ din Albania, елѣ era akompaniată de зѣлă
 altă бѣеатă de religiea Moametанă, karele се нѣмеа Mee-
 metă mi кѣ karele intrase ін legѣtrile de amicie. Ачестѣ

D. Chr.
 1654.
 Chronolog.
 Moldovei
 și а țierei
 Muntenesti.

D. Chr.
 1658.
 Chronologii
 diverse și
 locale.

de pe ʒimʒ, ajstatʒ de kʒtre konnaɟionaliʒ seʒ, a ajʒnsʒ la palatslʒ Sʒltanslʒi, mi iŋcʒtʒ iŋcʒtʒ kʒ mʒrirea vʒrstei lʒi a ajʒnsʒ la mari demnitʒiʒ iŋmʒrʒtemti. Iŋtrʒna din zile kʒnoskʒndʒ ne kamaradslʒ seʒ de kʒlʒtorie George, karele adʒcea iŋ tʒte zilele varʒ la palatslʒ seʒ, ilʒ lʒʒ ne lʒngʒ sine, mi'lʒ rekomandʒ ne lʒngʒ agentslʒ Moldovei de atʒn-
 cea Vasilie, karele era mi elʒ Albanesʒ. Dʒnʒ aʒcea Va-
 silie, ajʒngʒndʒ a se face Domnʒ la Moldova, a lʒatʒ mi ne
 George (iŋ limba Albanesʒ Gika) kʒ sine mi dʒnʒ ordinlʒ
 protektorislʒ seʒ Meemetʒ Kʒʒnrʒli, ka komratiotʒ alʒ seʒ,
 lʒa rʒdikatʒ la ʒele maʒ iŋalte dregʒtorii, lʒa iŋsʒiatʒ, mi a-
 poi lʒa trimisʒ la Konstantinonole ka sʒ fie Kapʒ-kexaea din
 partea ʒeri. Dʒnʒ destitsirea lʒi Vasilie Vodʒ a rʒmasʒ Kapʒ-
 kexaea totʒ George Gika mi sʒb domniea lʒi George Stefanʒ
 Vodʒ. Domnʒlʒ aʒesta, kʒ nemergerea sa la Konstantino-
 polʒ ka sʒ se iŋkine Sʒltanslʒi prekʒm i se ordonase, pro-
 vokʒ mʒniea Vizirʒlʒi Meemetʒ Kʒʒnrʒli, mi aʒesta dete
 domniea lʒi George Gika. Deminisionatslʒ Domnʒ, voindʒ
 sʒ treakʒ iŋ Transilvaniaea mi temʒndʒ-se a nʒ fi maltra-
 tatʒ de ostamiʒ ʒerei, a rʒndʒsitʒ lokotenentʒ alʒ Domniei ne
 Aga Grigorie fiʒslʒ lʒi Gika Vodʒ; mi astfelʒ sʒb protek-
 ʒiʒnea aʒestʒea, a skʒpatʒ de maltratʒri mi a trekʒtʒ iŋ si-
 gʒranʒʒ kʒ tʒtʒ kasa sa neste mʒnʒi.

George Gika Vodʒ, viindʒ iŋ Moldova, a iŋcʒenstʒ sʒ gʒ-
 verneze ʒeara kʒ iŋcʒelepʒiʒne. Nʒa rʒmasʒ iŋsʒ mʒltʒ timʒ
 iŋ liniʒte; kʒʒi George Rakoʒi prinʒipiele Transilvaniei, de-
 klarʒndʒ-se rebelʒ iŋ kontra Porʒei mi ʒnindʒ-se kʒ Mixnea
 Vodʒ din ʒeara Romʒneaskʒ, xotʒrʒserʒ sʒ aʒeze Domnʒ
 iŋ Moldova ne Konstantinʒ Vodʒ Bassarabʒ, karele se afla
 atʒnʒe emigratʒ iŋ Transilvaniaea. Ama daʒ Rakoʒi pʒindʒ
 la dispoziʒiʒnea lʒi Konstantinʒ Vodʒ mʒse mi ostamiʒ Œn-
 gʒreni, iar Mixnea Vodʒ alte mʒse mi de Romʒni koman-
 daʒi de kʒmnatslʒ seʒ Sʒʒtarislʒ Dimitrie Sʒrʒʒ mi de
 Vornikslʒ George Bʒleanʒ, a plekatʒ sʒ iŋtre reŋede iŋ
 Moldova. Gika Vodʒ, neavʒndʒ ouʒtire analogʒ kʒ kare
 sʒ se pʒtʒ opʒne la pʒsterea ʒe venea aʒnʒra lʒi, a lʒatʒ kʒ
 sine ne toʒi Boeriʒ, kʒ femeʒ mi kʒ komiʒ, mi a trekʒtʒ ne-

ste Prstě la Цѣдора; iar la Iamî a lăsatě nămaî pădina omtire ce avea sėb mēnē pentrē apărarea orașelăi. Konstantině Vodē, viindě asăpra kapitalei, a kăzătě kă fėrie peste mēna de ómenî kare o apără, mi învingēndă-î a intrătě trismfătorě la skăznělă Domniei. Iar din omtirea Moldove-neaskē o parte a rămasě mi s'a sėnsesě kăcheritorăelăi, iar o parte a trekătě la Цѣдора peste Prstě. George Gika Vodē, lăndě lămărire despre cele întămlate, a plekatě îndătă kă tođi boerii mi kăkónele mi s'a koborătě la Tigina, sađ Benders. Akolo se afla Galga Săltaně de la Krimeia. Ačesta, priimindě ordině de la împăratăelă, a venitě kă doxzevii mi de Tătarii la Iamî, mi s'a întălnitě kă omtirea lăi Konstantině Vodē din josě de orașē pe valea Vaslăiselăi. Închepēndă-se o bătălie înverșinată, măltě timpě părea kă viktoria va fi a Romănilorě; dar în fine ačestiea ne maî nătăndě sșferi fėriea Tătarilorě, kare erađ mi îndoitě maî nămeroșii, ađ închepătě a se împărtăiea în neorăndăealē. Tătarii, grămădindă-î kătre găra Baxlăiselăi peste kare nă era kăpă de a trece din kăssa noroiselăi, ađ sșvisě peste doxzevii de infanterie Romănē mi altě atăta nămărě de kavalerie Romăno-Đngarē. Ađ lăoatě pe lăngă ačeste peste trei mi de prisionieri. Restăelă omtirei învinse, apăkăndě kalea prin kodri kătre đeara Romăneaskē, fē sșmărătě mi sdrobotă fărē de kăpăre; iar de la sșnă timpě desăpăgindă-se în dox, Kostantině Vodē kă fórte pădini óamenii a skăpatě în đeara Kazănilorě mi Săltarăelă Dimitrie Sărbē în đeara Romăneaskē; însă Vornikăelă George Băleanē, kăzândě prisionierě, fē transportatě la Krimeea.

George Gika Vodē dăpă ce s'a amezatě iarășii la skăznělă seđ, a priimitě ordině împărtăteskă ka sē între kă Săltană Galga mi kă Tătarii în đeara Romăneaskē. Mixnea Vodē atăncă, văzândě nenătinđa de a se opăne la atătea păterii ce venea în kontra lăi, a fėgitě în Transilvania. Dăpă ačesta Săltană Galga kă Tătarii s'a întorsě în đeara sa; iar George Gika Vodē, dăpă ce domnise în Moldova dăoi ani, se orăndăi de kătre Pórtă la domniea đereii Romănemti pentrē ka sē regăleze mi sē organizeze đeara.

DOMNULU XLVIII.

Stefanŭ Vodă X.

Dăpъ strămstarea lăi George Gika Vodъ în țeara Româneaskă, Pôrta a nămitș Domnș în Moldova pe Stefanș Vodă fișlș lăi Vasile Vodă. Ačesta nă se a-șezase înkъ bine la domnie mi s'a pomenitș kъ Konstantinș Vodă Bassarabș intrъ în țeară kъ Kazachı. Ačestș rivalș însъ mi astъ datъ învingândș-se a fșgitș.

D. Chr.
1660.
Chronolog.
Moldovei
și a țerei
Românești

Pôrta Otomanș, voindș a nedensi revolta lăi George Rakođi, principele Transilvaniei, mi trimidândș pe Seidi Ali Pașa asșpra lăi, a ordonatș mi lăi Stefanș Vodă ka sș trimitș oștire nentș ačeastъ espedițiune. Stefanș Vodă a trimisș unș kornș de ómeni armađi sșb komanda Serdarș lăi Leashko. Dăpъ ačeastă șrmândș-se rșboiș în Transilvania, Tșrchiı aș învinsș, Rakođi s'a șchisș mi în lokșlș seș s'a nămitș prin alegere Ambeli Mixailș. Nă țrziș Stefanș Vodă priimindș earșmi ordinș împărtesekș ka sș kompanieze pe Xansłș Krimei mi pe alđi Pașmi țe imi distaș niște țetđi de pe lșngъ Niprș, a plekatș sș'șmi implineaskă datoriea, dar pe drșmș s'a imbolnșvitș mi sosindș la Benderș a mșritș ¹⁾.

DOMNULU XLIX.

Eustrate Vodă Dabija.

Boeriı din Moldova, vșzândș skasnelș domniei vđđvș đăpъ mórtea lăi Stefanș Vodă, s'aș adșnatș mi kș țrerea generală aș alesș Domnș pe Vornikșlș Eșstrate Dabija, karele erea de originș drentș boerș

D. Chr.
1662.
Chronolog.
Moldovi.

1). Istoria Вълъченекъ face karakteristika lăi Stefanș Vodă.

„Fiindș Domnș mi țlăgș se desmerda mi fșcea lăkrși kopi- lșrești mi nebșemti; nă kța trebile domniei ți kșrvile, mi nă nă-

Moldoveanș, mi karele în fine, дѣпъ Arzș Magzarslș cerei, кѣпѣтъ confirmarea Погѣи. Aчesta din natșra sa era omș kș sșfletș fôrte bșnș mi drentș, dar era dominatș de pati-ma begiei. De doșъ ori pe zi fъcea divanș pentrș jșdeka-rea proceșelorș, dar divanșlș de дѣпъ прѣнзș нѣ плъча boerilorș. În zilele lși s'a fъkstș monetșrie la четatea Sș-чеvi, mi se тѣea monede de aramъ. Aчestș Domnș a aчe-zatș întѣea datъ погонѣritșlș, adikъ darea pe пѣмѣнтșlș viilorș, afarъ de zecișeala frѣktslși. Aчesta a fъkstș mi monastirea че se нѣмеште Birnova.

Priimindș ordinș sъ mѣrgъ kș Grigore Gika domnșlș cerei Romъnești дѣпъ oștirile Тѣрчешti în Ţngaria, Dabija Vodъ a lșatș parte la espedișisnea aчeasta; kare la четatea Levicș se terminъ kș mare pierdere din partea Тѣрчилorș. Vezirșlș, дѣпъ aчeastъ katastrofъ, ordonаше Domnilorș ka sъ stea la Belegradș. Grigore Gika însъ s'a întorsș în пе-аръ fъгъ de voe, дѣпъ kare temъндșse de vre-o șrgie a fș-gitș în Așstria; iar Eșstrate Dabija sșпșindș-se la ordinșlș че priimise, a кѣпѣtatș lasda Sșltanșlși, kaftanș импѣрѣteskș mi înoire de Domuie.

Dar дѣпъ patrș anî de domnie Dabija Vodъ îmbolnъ-vindș-se greș a mșritș.

DOMNULU L.

Duca Vodă I.

Aчesta era de originъ Albanezș. Din frageda konilъ-

D. Chr.
1666.
Chronolog.
Tierei.

rie, kreskъndș în kasa lși Vasilie Vodъ, pe timpșlș Domniei aчestșia se îmaintase la o mikъ boerie. Дѣпъ aчeasta însșrindș-se kș o fatъ a Doamnei

mai kș partea femeeskъ чi mi kș partea bѣрѣteaskъ, kș kokoniî Mol-dovenilorș чеi frșmomî. Къндș emîa la пѣfimplare mi la vъnatș, пѣnea pe boeri pe kaî тѣрчешti mi apoi porșпchea de lșa frъnele, în кѣтș le fъcea primejdie de môrte. Era lъngъ kasele domnești șnș xeleshteș mare mi deasșpna șnș foimorș. De akolo pe mșlgi boeri îi arșnka în апъ mi apoi ridea, mi skogindș-i îi imbrъka în хаîne domnești.

[Дѣпъ Шинка].

Dafni sojiei lsi Vasile Vodz, ajnsese mi mare Vistierz. Dszp mórtea Domnslsi, boerii ilz aleserg ne elz mi Poarta ilz întri.

Acesta se arzta a fi omz bznz mi virtosz, dar fiindz kz domniea lsi n'a dzinstz de kztz jzmtate anz, nz az avstz timpz a se deosebi în ce-va.

DOMNULU LI.

Iliasz Vodz IV.

Acesta era fiislz lsi Aleksandrz Vodz al cincelea. Aflndzse la Konstandinopole mi ajzngzndz în mare (D. Chr. 1667. Chronolog. Moldovei.)
 miserie, a datz szplikz Szltanzslsi Meemetz mi azes-
 ta îi dete ka de milz Domniea pzrinteaskz, rzndz-
 indz-lz în lokslz lsi Dzka Vodz. Elz era omz foarte drentz,
 blndz, mi întrz atzta de generosz, în kztz dakz cine-va
 se ozndea la inkisoare pentrz datorii elz plztea îndatz din
 pznga sa; ne lzngz azeste fzcea în toate zilele kzte o mi-
 lz s'az o fantz frzmoasz. Elz întzmpina însz mare difikzl-
 tate în împlinirea intenznilorz sale, fiindz kz nz kznzstea
 limba nazionalz de felz. În zilele lsi însz a domnitz mare
 sechetz mi foamete în toatz zeara.

Dszp dzoi ani mi mease lsni de domnie Poarta l'a skimbatz mi a rzndzitz în lokz'i iarzmi ne Dzka Vodz.

A doa domniã a lui Duca Vodz.

Îndatz dzp ce az venitz Dzka Vodz kz a doza Do-
 mnie la Moldova, a flkztz mznzstirea Czetyzgia. (D. Chr. 1669. Chronolog. Moldovei.)
 Darz totz de o datz fiindz kz inkzrkase zeara kz
 mlte mi grele dzri s'a rzdikatz Stolnikslz Dszrakz
 kz tozii Orheenii, Lzpszmenii, Sorochenii mi alzi komplo-
 timi mi l'az gonitz din tronz flkzndz'lz sz fsgz. Dar dzp
 azeasta înzlegzndz-se kz Poarta, s'a întorz iarzmi în zearz

kă omțire de Търчи ми Търтаї, a bătută ne rebeli mi ne konspiratori, mi aș zăisă o mășime de oameni vinovați mi ne vinovați. Dar întămplăndse ka Săltanslă Meemetă IV să treakă prin Moldova la Kameniț, boerii, apărății mai kă seamă de kătre Grigore Vodă Gika, aș părăș ne Dăka Vodă pentră mălte răsății, de kare Săltanslă găsindă'lă vinovată era ne aproape să'lă osăndeaskă kă moartea; dar kă mălte dare de bani a skăpată de perikolăslă vieții mi s'a destitătă în ală treilea ană ală domniei sale.

DOMNUL LII.

Stefană Vodă XI, Petreceicu

Săltanslă Meemetă Ia întoarčerea sa din ekspediciunea Kameniți, aflăndse la Xotină, a zisă boeriloră ka să'mi aleagă Domnă dintre ei. Atăncea kă alegerea tătăroră se nămi Domnă zăă boeră nămită Stefană Petreceikă de origină pămănteană. Ačesta avea defektăslă kă era prea bșă mi fără activitate, din kare kășșă nimeni nă se temea de elă.

Poarta Otomană, aflăndse earămi în răsboiă kă Polonia, a plekată Karaimăș Pașă Seraskerăslă, lăndă kă sine, dăpă ordină imperială, mi ne Petreceikă Vodă kă Grigore Gika Domnăslă țeri Romănești. În bătăliea țe s'a făkătă la Xotină, Domniă s'aă îngelesă în sekretă kă Sobieuki regele Poloniei ka să se skășre de jăglă Otomană mi să se zneaskă kă elă. Din ačesta a resătată kă viktoria a emită în partea Poloniloră. Atăncea Stefană Vodă, karele abiea domnise zăă ană, a trekătă în Polonia, zăde a mărītă; iar Grigore Gika Vodă, kăindse de țeaa țe făkăse, s'a mărțrisită Vizirăslă mi îndrentăgindse s'a întorsă la skășnăslă seă.

DOMNULU LIII.

Dumitrașcu Vodă Cantacuzino.

Ksmš s'a aszitš la Konstantinople despre desertarea lsi Petrecheikš Vodz în Polonia, agentxlš seš, ka-
 rele era Grekš Konstandinopolitanš, alergz îndatz { D. Chr.
 1674.
 Chronolog.
 Tierci
 la oamenii infșingii ai Porzi mi kš dare de bani kz-
 pztz Domniea Moldovei. Ačesta era znš omš nestatornikš,
 frikosš, lakomš mi rpnitorš, mi în timpslš seš deara ajzense
 se în cea de pe zrmz slzbicisne mi miserie. Pe lțngz a-
 česte, fiindš kz Tzrcii nš se împzkaserz înkz kš Poloni,
 elš, de frikz ka sz nš fie sșrurinsš, adșse o msljime de Tz-
 tari, kariu petrekzndš earna în dearz, aš kassatš o mslji-
 me de rele mi nenorociri, aš tortzratš mi aš robitš o msl-
 jime de oamenii.

Ačestš Domnš aš fostš zelš întzi karele a skosš Kzr-
 zile pečetlsite mi alte dzri grele în dearz. În intervalslš a-
 česta, Słtanxlš Meemetš, trekzndš în deara Kazacilorš, a bz-
 tztš četzpile lorš mi le-a rasš de pe fața pzmzntslsi ka sz
 spargz kšibslš lorš. Dșpz ačesta Sismanš Ibraxamš Pașa
 împresz kš Selimš Gereiš Xanzlš Krimeei aš plekatš kš
 oștiri asșura Polonei. Dar dșpz ze s'a fzkzš pače, Sis-
 manš Ibraxamš Pașa, întorkzndșse prin Moldova mi prii-
 mindš mslte plzngeri din partea deari, a ridikatš kš mare
 zrgie pe Dșmitramkš Vodz kš sine mi l'a dșșš la Konstan-
 dinople în alš doilea anš alš Domniei sale.

DOMNULU LIV.

Antonie Vodă Roșeti I.

Ačesta mai nainte se nșmea Kiriu Drzganš. Elš a
 înoitš biserika Sfzntslsi Nikolae din Iamii. Fındš kz { D. Chr.
 1676.
 Chronolog.
 Moldovei.
 era omš foarte nițosš, bzň mi generosš, a între-
 irinsš mi alte fante bșne, pentrz kare împrejzrșile

timnăsi n'aș ertatș ka sș kapete mēlșmirea mi rșsult-tirea din partea boerilorș mi a ponorșsi. Vizirșlș Kara Mēstafa Papa, dșpș ce sșrpase cetatea Taxri în țeara Kazailorș, întorkēndșse prin Moldova, mi priimindș niște mīri adșdate de kștre fostlș Domnș Dșka Vodș, aș destitșatș fșrș de niči șnș kșvntș pe Antonie Vodș, karele domnise abiea patrș ani.

A trea domniă a lui Duca Vodă.

Dșka Vodș, viindș de la Domniea țerei Romēnemti de

D. Chr. }
1679. }
Chronolog. }
Moldovei. }

a treea oarb Domnș în Moldova, veni investitș kș o aștoritate nemșrginitș din partea Porși, pe lșngș kare era în mare favoare. Nestrșmstatș de fireaska sa izbire de argintș mi de dorskș de a se înavșđi, a arșnkatș așșpra țeri o mēlșime de dșri grele. Atșncea șni din boeri, konșrēndșse kș Lșpșșneni Orșeieni mi Soroșeni, s'aș konșertatș ka sș skape țeara de asemine tikșlosș. Dșka Vodș însș, simșindș de așeasta a prinsș pe kani komplotșsi, mi anșme pe Tșxtș Vistierșlș, Bogdan Jignierșlș mi Lșpș Slșgerșlș, mi le-a tșeatș kapetile, iar pe ței mai mēlșđi din boeri i-a arșnkatș în inkisori, profitēndș de okasisne ka sș'i globeaskș mi sș le iea bani. Vistierșlș Șrsake, șnșlș din viktimele așeasta, dșpș ce dete o mēlșime de bani kș șperanșș ka sș'mi skane viadș, înș aflș moartea în inkisoare. O mēlșime de boeri de starea întșiș gemeaș în lanșșri prin inkisori; femeele lorș eraș legate la stșlni mi batșkorite în kinslș țelș mai neomenosș. Toate inkisorile gemeaș de bșrbađi mi de femei, mi daka vre șnșlș skșpa din ele, înș lșsa șoșiea mi komii mi fșgea de rșsșșnarea așestș tiranș. O mēlșime de kase de boeri s'aș stinsș, kșçi tirania așestș Domnș apșsa pe toatș țeara ka o șrgie Dșmnețeășkș pentrș pșkatele ponorșsi. Dar provedenșa kare adese ori îndreantș relele mi sșferinșele, pșșș în țele dșpe șrmș, a rșsșlștitș mi tiranalș așestșia: Omitirile

Polone, întorkândse trizmîstoare de la Viena ¹⁾, Petrecheikъ Vodъ karele komanda o parte de omtire, intrândş în deargъ l'a prinsş la satslş Domneşti. Ast-feliş dsne çinçî anî de Domnie, Dşka Vodъ, dşsş findş în Polonia, plşti relele sale kş moartea.

A doa domniă a lui Dumitraşcu Vodă Cantacuzeni.

Açesta, viindş kş a doa domnie în deargъ, a înçenştş iarşmî a adşce mari greştşmî mî sşpşrşrî assura {
 derei. Kşmî va vşzşndş atşta nevoe, aş trekştş prin {
 deara Romşneaskъ la Vizirşlş Sşleimanş Папа, ka- {
 rele atşnçea se afla la Oblşçina, mî kş ajştorslş lşî Шербанş Vodъ Domnşlş derei Romşneşti, aş datş plşngere a-
 sşmra lşî Dşmritraшкъ Vodъ. Atşnçea Vizirşlş le-a datş
 voe ka sş aleagъ şnş Domnş dintre dşmşmî iar ne Dşmi-
 traшкъ Kantakozino, dşpş şnş anş de domnie, l'a destitşatş.

D. Chr.
1684.
Chronolog.
Moldovei.

În timnşlş açestăi Domnş s'a întşmplatş în totş deara Moldovei o foamete înfrikomatş, în kştş pşçinş linsea a se mşnka omş ne omş.

DOMNULU LV.

Constantină Vodă II Cantemiră celă Bětrănă.

Dşpş konçesiznea che le s'aş datş, boeriî aş alesş Domnş ne bştrşnşlş Konstantinş Kantemirş. Açesta se {
 trşgea din pşrindş promşti lşksitorî din satslş Fşlçiş. {
 Maî întşiş elş a fostş în deara Romşneaskъ şnde {
 a ajşnsş çeaszş de Sşpştrie, apoi Kşpitanş mare, {
 mî maî apoi s'a înaintatş la rangşlş de Klşçerş mare. În-
 torşkşndş-se în Moldova, elş ajşnse la chele întşiş dregştoriî

D. Chr.
1685.
Chronolog.
Moldovei şî
a şierei
Romşneşti.

1). Dşka Vodъ a fşkştş parte, kş omtile din deargъ, în espediçiznea memorabilş a Tşçilorş din anşlş 1683 assura Vienei, impreşnş mî kş Шербанş Vodъ Kantakşzenş diu deara Mşnteneaskъ. În linsa lşî, Petriçeikъ Vodъ okşnase Moldova kş Poloni, fiindş kş açemtia sşb-
 rşmaserş ne Tşçmî sşb Viena. Dşka Vodъ întorkşndş-se din espedi-

tóte kinsrile de i-a arestatš mi apoi i-a trimisš la Moldova; Domnšlš însz ns le-a fškstš niči znš reš. či inkz liberzndz-i, le a plztitš mi keltzelele ce fškse în kzlťtoriae la Konstantinopole. Între ačestĩ dšoi Domni Romzni a fostš ama de înveršnatz sz, în kztš s'arš fi zmatz bztlii în-frikomate între imbele nopóre, dakz ęerile n'arš fi fostš în-konjzrate mi kzlťate neinčetatš de mslųimeea omťirilorz Tzřčestĩ, kare eraš în rzsbois křndš kř Austriae křndš kř Poloniae 1).

În ęele din zrmz, dzpř outš ani de domnie, Kantemirš Vodz a reposatš în škasnzlš seš.

DOMNULU LVI.

Constantină Vodă Duca.

Msrindš bztřnzlš Kantemirš Domnšlš Moldovei, boerii s'aš adznatš mi aš alesš ne fiislš seš mai mikš de mountenitorš domniei, dzpř kare aš mi skrisš lsi Samdarabzš Ali Viziršlš ęe se afla la Andriano-
D. Chr.
1693.
Chronolog.
Tierei.

pole, ka sz mijločeaskz a se întřri de ktre Sslťanzlš mi a i se trimite investitura domniei. Dar Konstantinš Vodz Břnkoveanzlš, karele pńdea timnzlš mi okasisnea pentř ka sz use Domnš ne fiislš lsi Dřka Vodz ęe era logoditš kř fiikz-sa Mariea, a skrisš îndatz agenųilorš mi amičilorš sei, kariu, alergřndš la Viziršlš, aš isbtitš a fače ka

1). Astorišlš treče kř vederea znš fantš însemnatš alš istoriei ne timnzlš ačesta, dzpřre kare krežš kř trebze sz fakš o însemnare:

Regele Sobieųki, bizzindz-se în nsterea mi smrijnzlš lsi Leonoldš I impřratšlš Austriaei, mi krežndš kř dzpř viktoriile ęe reņertase a-szura Třřvilorz va pńta sz-mi întemečeze dinastia, a proektatš sz fakz din ęerile romzņestĩ znš regatš pentř fiislš seš. Dečĩ la anšlš 1691 a pńvľitš în Moldova ka sz o křprinz. Kantemirš, ajstatš de Třťari, i-a dispstatš kalea, fřř a se pńne în bztľie reglatz. În ęele de ne zrmz Polonia, redšmi la nevoe din linsz de provisizi, se întórsert fřř niči znš resłtatš.

(Traducťoriul.)

să se dea domniea lui Konstantin Dăca Vodă. Dăcu acesă s'ariseși a venit la Moldova și Kanșgi-bașa împărateskă mi, rădikândă pe Dimitrie Kantemiră alessă derei, 'l-a dășă la Konstantinopol, unde de mai nainte se afla mi frațele seș celă mai mare Antioxă. Iar Konstantin Dăca s'a grăbită să vie rănede la Moldova kă skopă ka să prinze pe Xatmană Bogdană ginerele lui Kantemiră, mi pe Vistieră George fișă Kanarăsi; insă n'aș năstă isbăti, kăci achemia kămă aș prinsă de veste aș fegită în Polonia. Dăca Vodă atșucă a konfiskată avereă lui Kantemiră Vodă, a boerilor emigrăi mi a tătloră partisaniloră derei: acesă averi le vindea pe slige, iar pe femeile loră le batjokorea în totă felă, inkizândă-le în temnițe, lăkră fără eksemplă năpă atșuce în Moldova. Pentru acesă fante, kare nă'ă năneaș mai pre josă de karakteră tătăsi seș, boeri mi poporășă ajănseseră a fi fôrte nemășămișă 1). Dăca Vodă pe lăngă acesă, katexisată de konsiliriile Brănkoveanăsi, a skosă în țeară darea Văkărităsi mi a'te dări mai grele șnele de kăță altele.

Pe timpășă ațela Poloniă a okupată țetatea Neamăsi. Între Poloni se află mi boeri emigrăi, mi anșme Vistieră George, Xatmană Bogdană, Serdarăsi Moisi, Slăgerăsi Manole mi alșii. Dăcu nănerea la kale a ațestora, Serdarăsi Moisi a lăată și korpă de omțire Polonă mi viindă la Iai și nită kă Potgeazi (și felă de ostămi Moldoveni) mi kălkândă orășăsi fără de veste, aș șcisă pe și Kanșgi-bașa împărateskă, mi pe și Bangi-bașa ală Xanăsi Krimעי mi alșii Tșrăci kare se aflaseră în Iai. Kă acesă stratagemă aș voită să fakă ka Pôrta Otomană să akșse pe

1). Istoria Brănceneșkă adaogă:

„Dăma lui Konstantin Dăca, Marica, șmeșindă-se kă are pe tătăseș Română Măntenekă, a înșepătă a neșinsti gîșănesele boerilor; mi într'o zi de Pamă viindă o gîșăneasă kă imlikă, dăcu kămă le este otășășă mșeriloră boeremi a părta în kană, Dăma i-a lăată imlikășă dîn kană mi l'a bğată în fokă zikândă: Kă nșmaș Dămneloră se kade a părta imlikă, iar nș gîșăneseloră.“

(Traducăturiulă.)

Domnș ka nekanabilș de a-șii pșzi tronșlș mi sș'lș destitșe. Totș odatș mi boerii Moldoveni aș inkredingatș pe Salinș Gerei Xanșlș Krimeei kș Polonii kș mțirea Domnșlși aș fostș fșkștș mșchelșlș de kare s'a vorbitș. Salinș Gereiș, skriindș Sșltanșlși despre așeasta mi mijlocindș în favórea lși Kantemirș, kș kare era în strșnse legțșri, Pórtã a trimisș zniș fșnkționarș Tșrșesksș mi a rșdikatș pe Dșka Vodș, karele domnise trei ani.

DOMNULU LVII.

Antiochũ Vodã Cantemirũ.

Așeasta era fișlș çelș mai mare alș lși Konstantinș Vodș Kantemirș. Kșpștșndș Domniea, prekșmș s'a arștatș mai sșsș, îndatș çe a intratș în Moldova boerii lși Dșka Vodș aș trekștș îndatș în ðeara Romșneaskș. Fiindș neinsșratș, elș a çerștș pe zna din fetele lși Șherbanș Vodș Kantakșsenș, kare se aflaș kș mșma mi kș fratele lorș George în Transilvania. Konstantinș Vodș Brșnkoveanșlș, kare era vșrș, a întrebșingatș tóte kipeșrile de a împedikatș kșștória așeasta. Antioxș Vodș atșnșea a alesș o fatș tare frșmóșș a zniș boerș Dșmitramkș Çeazș, mi s'a kșșnatș kș ea. Dșpș așeasta, fiindș kș Konstantinș Vodș Brșnkoveanșlș, prin bogșșpile sale, a-vea pștere de a skimba pe Domnii Moldovei, Antioxș Vodș a trimisș la elș pe Xatmanșlș Bogdanș de aș fșkștș pa-çe între ei, kș jșrșmșntș de a nș se amesteka zniș în domniea alțsia. Kș tóte așeste Konstantinș Vodș Brșnkoveanșlș, kșlkșndș-șii jșrșmșntșlș, a keltșitș mșlși bani mi a isbțitș sș destitșe pe Antioxș Vodș dșpș çinçi ani de domnie în favórea ginerełși seș Konstantinș Dșka Vodș.

D. Chr.
1696.
Chronolog.
Moldovei.

A doa domnie a lui Constantină Duca Vodă.

Acesta, ca totdeauna mi-a reamintat domnia prin mijlocul
 D. Chr. } carea socrului se, s'a arătat înșă nerecunoscutor
 1701. } către dănsul; căci a fost mi elș zădărnice dinte in-
 Chronolog. } mică lși Brankoveanșă, kari aș întărită pe Vi-
 Moldovei. } zădărnice Ramiză Măstafa Паша pentru ca să lș kieme la Kon-
 stantinopol mi să lș destită. Pe lângă aceste, Konstantinș
 Dăca Vodă prin pătririle sale cele nekăvintăose atăte re-
 voltase pe boeri în kontra sa, în kăte o mare parte din ei
 aș trektă în țeara Romănească, mi acolo în înțelegere ca
 Konstantinș Vodă Brankoveanșă, aș lșkrată ca să dea dom-
 niea lși Mixai Vodă Rakovișă. Konstantinș Vodă astă dată
 domnise trei ani.

DOMNULU LVIII.

Michai Vodă Racovișă.

Acesta era de origină Romănșă, avea dregătorie de
 D. Chr. } Sătaris mi se țrăgea de pe valea Rakovei din jș-
 1704. } deșă lș Vaslășă. Nămirea lși la domnie s'a făctă
 Chronolog. } dăne alegerea boerilor mi s'a întărită de către Să-
 Moldovei. } tansă Ahmetș III. Din natura sa, elș era omș ca inimă
 deskisă, kiema pre totă pre năme, mi șmile kasei sale eraș
 totș-deasna deskise făr grije săș băneală. Acesta a mă-
 rită biserika Kărgiș mi a făctă din noș biserika de la vamă.
 Domniea lși înșă aș fostă škărtă căci nă înmulinise înkă zădă
 anș, mi Părta Pa destită.

A doa domnie a lui Antiochă Cantemiră.

Antiochă Vodă, viindă de a doa ătră ca domniea, se
 D. Chr. } părta către boeri mi către попорă ca mătă drago-
 1705. } ste mi sinceritate; către klerș era generosș, în jș-
 Chronolog. } dektă fôrte drentă, mi semăna în totș ca tatăș
 Moldovei. }

seș. Kândă judeka ne zăb boeră kă zăb omă de rândă, mă alesă nentru vecinătate, mă totă-deasna se arăta favorabilă nentru omă de rândă. În această domnie, elă a făcătă mănăstirea Mira ne Milkovă. Elă țelă întăre a skosă Vădrăritsă, adică darea ne vină kăte doă bană vadră asemenea mi Fămrăritsă, adică darea ne kărcăsmile mi kărcăsmariă din țeară. Dăpă doă ană de domnie, pămăndă ordină împăreteskă, elă s'a dășă la Benderă, nentru lăkrarea țetăței, săb ordinile Saraskiersăi lăssăfă Паша. Iar dăpă îmulinirea de trei ană, Părta l'a destitătă.

A doua Domnie a lui Michai Racoviță.

Michai Vodă Rakoviță, viindă de a doă oarbă kă domnia, a strikată vecea orăndăială a Văkrăritsăi, mi a păsă o dare generală preste mare mi preste mikă. De mi ridicase Văkrăritsă kă jărcămăntă mi afărisenie, kă toate ačestea însă mă țărziș iarămi elă l'a întrodășă. Elă a mă adăogată inkă trei-țeci parale la Pogonărită, karele pănă atănce era kăte zăb leă de pogonă de vie; asemenea mi kăte doă bană inkă la Vădrărită, în kăte s'a făcătă patră bană de vadră. În timpsă ačesta Petăr Alikieviciă împărată Răsiei a învinsă la Benderă ne Karolă XII regele Sveției mi ne Xatmansă de Kazaci Mazena, karele țădase ne împărată Petăr mi se zănise kă Sveții. Dăpă koborărea ačestora la Benderă, zăb generală nămită Ioană Savidovskiă impresă kă kăpă-va Sveții s'aș fostă amțzată la Černășăi ka să erneze; dar zăb brigadiră Răseskă lovindă fără de veste, ne zăni 'i-aș zăisă iară ne algiă 'i-aș lăată prisionieri. Dăpă ačesta, răsăndindăse vorbă kă prin întăingărea lăi Michaiă Rakoviță Rășii aș fostă făcătă mățelă ačesta, Părta l'a destitătă kă mare țergie mi, adăkăndă lă Koastantinopole, l'a inkisă în țele mēnte țărnări. Din norăirea sa însă, întămulăndăse atăncea Viziră Normană Păma Kășnăli, l'aș liberată de la inkisoare.

D. Chr.
1570.
Chronolog.
Moldevei.

DOMNULU LIX.

Nicolae Vodă Mavrocordată.

Aceasta era feișorșlă lăi Aleksandrs Mavrokordată karele fșse mare dragomană ală împărrădiei Otomane. Măma lăi Săltana era nepoată lăi Aleksandrs Vodă Piamă ce se trăgea din vekia și memorabila familie a lăi Aleksandrs Vodă celă bătărănă. Dăpă moartea tatălăi seă, făkândăse elă dragomană ală Porției, ačeasta, dăpă amestekările karele eraă în țerile ačeastea, 'lăă rândăită ne dănsălă, ka omă kă kredinț kătre poșidăneă și interesile sale. Elă era șnă omă foarte instrăită în filosofie și Istorie și kănoskătoră de toate kăte se kăvine a ști șnă domnitoră. Pe lăngă ačeastea avea măltă devoișne kătră mănăstiri; era generoșă kătre șărači, părinte îngrijitoră pentru orfană și vădăve, și foarte drentă în jădekădă, în kăteș cei măi mădă dăpă ce se înfădășă la dănsălă emăă imăkădă. Țeara era în genere foarte mădășmită; nimenea nă se plăngea de nimikă, afară de kădă-va boeri nerekănoskători. Dar avăndă inemikă ne Davletă Girei Xanălă Krimiei, karele atăncea se afla la Konstantinopole, se văză de o dată destăită, dăuă șnă ană de domnie.

DOMNULU LX.

Dumitrașcu Vodă II Cantemiră.

Dăuă mizloșirile Xanălăi Krimiei, s'a nămită Domnă Dămitrașkă fișlă lăi Konstandină Vodă Kantemiră karele a venită în Moldova kă mare grabă ka kărieră, dăne instrăkădășnile și ordinate kare avea. Kămă s'a amezată în Domnie, întămplăndăse a se răne pačea între Țărcieă și Rășieă, elă a intrată îndată în înțelegere sekretă kă Petru celă mare împărrătlă Rășiei. Konstantină Vodă Brănkoveană Domnălă țerei Romăneștă se

D. Chr.
1710.
Chronolog.
Moldovei.

păsese în asemenea relaționă, dar elș ikonomisea lskrălș, arștândșse fșđimș kș kredinș kștre Tșrși, iarș în sekretș înșelegândșse kș Rșmi. Dșmitrankș Vodș însș, kșmș a in-tratș Rșmi în Moldova, îndatș atr ekștș kș toate provisio-nile mi oastea sa în partea lorș. Vizirălș Baltagi Mexmetș, karele komșnda oștirile Tșrșemti, intrândș mi elș în đear-ș s'a lovitș kș Rșmi la Stșnilemti. Lșnta a đinstș trei zile mi viktoră era însș nexotșrítș. Împșratșlș Petrș, vș-zândș oștirile sale młtș mai pșđinș nșmeroase de kștș a le inemikłsł, pentș ka șș skape din perikolș s'a grșbitș a înkeea pașea; însș kș mare pagșbș, kșrși a vedatș ęeta-tea Azofłsł mi sșrșmarea șneł alte ęetșđđi desșre xotarele Krimeeł. Dșpș înkeerea pșrși, s'aș întorsș oștirile Rșșemti în đeara lorș, iarș Kantemirș Vodș, atștș de tare kompro-misș, ne mai pștșndș sta în đearș, s'a retrasș împșreșș kș eł đșne șante lșni de Domnie, đkșndș kș sine toatș fa-milia sa mi mai młđđi oamenł de kasș ¹⁾. Dșpș așeasta Tștarił rșșpșndindșse în đearș a jefșitș satele mi orașele de totș ęe aș grșsitș. Skakșnlș Domnieł rșmșndș pșstış, a venitș șnș Kșrtș Pașa de s'a așezatș ka kaımakamș fș-rș șș aibș nięi o îmșșternięire, karele în timpș de zeęe zi-le, a datș mai młte rangșrł mi kaftanșrł mi a rșpitș kștș a pștștș.

- 1). Kantemirș fșkșse kș Petrș ęelș Mare tratatș formalș în șmșștorele kondiționł: „Đeara Moldoveł kș Nistrălș șrși fie xotarsł, mi Bș-„geakșlș mi kș tôte ęetșđđile totș a Moldovieł șș fie; nșmał de o datș „prin ęetșđđi șș așeze Mșskalił oșteni, pșșș s'a întemeia đeara; iar „apoł șș linșeaskș óștea Moskięeaskș. — Birș șș nșđdea đeara nięi șnș „banș. — Pre Domn șș nș'łș mazileaskș împșratșlș pșșș la mórte; „mi pre șrșș đin fił lși șș fie pre karele mi-arș alege đeara. — Nea- „młłș lși șș nș iasș đin domnie; nșmał kșndș s'arș xainł, saș kșndș „mi-arș lepșda legea, atșșęe așela șș linșeaskș mi șș nșe đin fraņđi „lși. — Pre boerł șș nș'ł mazileaskș Domnșlș đin boerie pșșș la mór- „te, saș kș mare vinș șrși skótș. — Vama Okneł mi a altorș țergșrł „șș fie venitșlș Domnilorș, iarș altș dare șș nș fie. — Mazilił mi Mș- „pșștirile șș mi stșpșneaskș oșinile, momıile, mi veęinił șrși; mi șș-mł „la mi desesinș de stșni, mi de maskșrł, mi de gomșnș de oł de pre „momıile sale. — Zeęe mił de ște șș fie totș gata în đearș, mi im-

Dșpъ ачеста а venitș din ordinșlș Vizirșlș Kaïmakamș Vornikșlș Lșpъ, dar fiindș kъ niчi ачеста нș s'a прѣtatș bine а trimisș Vizirșlș de l'a ridikatș în langșri kъ mare srgie împрезнъ kъ Antonie Jora mi kъ Postelnikșlș Maksutș mi l-a trimisș în înkisoare la Varna. Iar la domniea Moldovi а trimisș îndatș ne Ioanș fratele lși Mavrokordatș karele atșnчea era mare Dragomanș alș împѣръciei, kъ însѣrчinare de а kърмиi пѣara пѣнъ Sșltanslș va рѣndși sнș altș Domnș. Atșнчe попорșlș împѣршiatș а îнчепстș а se adșna ne la vetrile sale, mi speranșa а мѣнгѣiatș toate ini-mile kъ sнș viitorș mi о soartș mai бșнъ.

A doa domnie a lui Nicolae Vodă Mavrocordată.

Dșpъ rebelia lși Dșmitramkș Vodъ, Sșltanslș Axmetș а kïematș ne Nikolae Mavrokordatș ka omș de kre-
 dinъ mi i-aș înkredingatș domniea pentрș а doa óръ. D. Chr.
1711.
Chronolog.
Moldovei.
 Ачеста plekъndș din Konstantinopole ka sъ vie îн пѣаръ, s'a întșlnitș kъ Vizirșlș Baltagi Паша mi kъ Devletș Girei Xanslș Krimeei auróne de Andrianopole mi, рѣгъндъ-se lorș, а liberatș ne boerii înkimii la Varna mi mai мșлѣi ómenii robiiѣ чe eraș îн табѣра Тѣрчeaskъ. Îн пѣаръ era mare тѣрбșrare pentрș рѣpirile чe Тѣрчii фѣчeаș neîмчetatș lъ-kșitorilorș; Domnșlș а avștș mare anevoiнѣ kа sъ îмпачe

„пѣръдѣа sъ le dea lefi din Visteriea îмпѣрѣteaskъ Stolиѣ. — Din „Moskalі sъ нș se amestice la boeriile Moldovei, niчi sъ se însóre îн „пѣаръ, niчi momii sъ нș kșmpere. Domnșlș пре boeri sъ нș fie „volnikș а-i perde ori чe greșalъ arș face, fъръ sfatș'ș tștșlorș, mi „fъръ de iskъlitsra Mitronolitșlș. — Kъtre ачестea i-aș datș mi titș de „domnie sъ se skrie mai de чinște mi mai sșsș dșpъ kșmș se skriș „Domnii de akșmș; iarъ ama era: „Seninatșlș Domnș alș пѣrei „Moldovei, Samodergezș (adikъ singșrș стѣпѣnitorș) mi kolegatorș, „(adikъ prietenș) пѣrei Moskiчemti; iar нș robș sșnșsș, kare ачestș „nșme este нșггiнș óre kșmș mai de josș de kъtș а sнși Kraiș kare „se kiamъ latinemte, Serenissimș, iar Slavonemte Predsfealnime; iar „lememte Zmniosingșnii. —“

(Traducētorulū, după Ioanș Neculcea).

neînțelegerile mi s'au apere pe lăksitori de jafșrile la care erau ekspuzi din partea Tătarilor Nogai. De mirare lăkră este, că după totă miseria în care se afla țeara, o parte din oștirea Polonă a ernatș în partea de susș s'au genera-lăși Xališki. Atșncu mi regele Stanislavș a venitș skim-batș în caine la Iamș mi s'a înfășinatș la Domnă-lă făr a șpune cine este; dar Domnă-lă kșnoskândș-lă i-a fărătș ma-re onore mi priimire împărtășeaskă.

Ka guvernatorș, Nikolae Vodă a ikonomisitș greșă-le țeri mi țererile împărtășiei făr s'au împășe niț o dare no-șă; ba înkă a desființatș mi mărte dăr abșsive, prekșmăș pogonșritș, țigășnăritș, ței dșoi banī de la vădrăritș, vă-kăritș de la boeri mi alte; pe lăngă ațeste a ridikatș da-rea Arxiereilorș, a preoșilorș mi a mănștirilorș, legăndșle kș testamente întărite, kș jșrămintē mi afărșenī prin dșoi Patriarșī kari atșncu se aflaș în Iamș, Samsilș alș Alek-sandriei mi Xrisantș alș Ierșsalimșlăi. Era pe lăngă ațe-te darnikș la mănș, mi țăbdătorș la kșvântș; onora pe bo-eri mi niț o strămbățate nă fărcea la ței țărațī. Pentră ațeasta era mi țeara în genere mărșmitș, mi prin voin-ță providențială pământșlă a prođșș fărkte mi grăne kș îmbelșăgare. Pe timpșlă ațela Tărci aș ziditș țetatea Xo-tinșlăi. Anti Pașă Seraskierșlă mi Xanșlă Krimēi voea s'au șneaskă mi distriktșlă Soroçi kș kșprinsșlă Xotinșlăi; dar Nikolae Vodă kș mare greș a isbătītș a împedika lăkrșlă ațesta. Dar după natră anī mi natră lșnī de domnie, Poar-ta Otomană șure a țășulțti servicișrile sale l'a mătătș l'a domnia țeri Măntenemti ¹⁾.

1). Aksinte Đrikarșlă, karele a skrișș pre largș istoria ațestăi Domnă, șpune între altele că ațesta a fărătș o tipografie mi skole în Kărtea Bisericei Șfântșlăi Sava, introdskândș limba Elină, Grețeaskă mi Sla-voņă. Din timpșlă ațesta a înțepătș țivilizaținea Fanariotikă.

A treia Domnie a lui Michai Vodă Racovița.

Aceasta aș venitș de a treia oarș kș domniea tokmai
 D. Chr. 1716. Chronolog. Moldovei. } kșndș Tșrçii aș rșptș pacea kș Aștria. Atșnce
 kșđđi va din boerii pșmșnteni, Stolnikșlș Vasile
 Țeasrș mi alđđi, îndemnađđi de kșgete rele, aș
 trekștș în Ţngariea mi akolo adșnpndș o sșmș de ka-
 tane, sađ ostamș, împreșnș kș șnș kșnitansș nșmitș Fe-
 renđđ, aș intratș în țearș mi aș anșkatș țetșđile Neam-
 đș mi Kaminsłł. Dșpș ațee a rșșpșndindșse în țearș aș
 venitș mi kiarș așșpra lșđ Mișai Vodș kș șperanđș ka
 șłłș prinș. Dar Domnșlș, kiemșndș în ajștorș omșire
 de Tștari, i-a lovitș mi i-a invinsș; iarș ne kșnitansłł
 Ferenđđ prinșndșłłș, i-a țeatș kanșlș ¹). Dșpș ațeasta
 Mișai Vodș a rșșpșnditș Tștariđ în toatș țeara, pentrș ka
 șș goneaskș ne Transilvani mi ne katane din țetșđi; kș
 ațea împreșșrare Tștariđ aș pșđatș nenoroțita țearș din-
 koațe mi dinkolo de Sirețș, lșndș în robie mi mai mșlte
 miđ de oamenı. Dșpș ațeasta însș a trekșlș mi Mișai Vo-
 đș în Ţngariea kș Sșltanș Șeraskierșlș mi kș ostire Tștș-
 reaskș mi aș fșkștș mșđđime de strikșțisni mi pșzı. Dșpș
 toate ațeste nenoroțiri, Domnșlș, neavșndș de șnde mai a-
 đșna banı, a șkosș o mșđđime de đșri kare nș mai fșșese,
 pșekșmș sekșritslș, morșritslș, kșrșșmșritslș mi kiarș vș-
 kșritslș kare se ridıkase kș jșrșminte mi așșriseniı; ne lșn-
 đș ațeste a lșatș mi o mșđđime de banı kș dobșndș de la
 negșđđtorı mi de la boeri. Atșnce kșđđi-va boeri din țea-
 ra Romșneaskș, țșgindș în Moldova, Nekșlae Vodș Mavro-
 kordatș ũ țerea mi Mișai Vodș nș voea șłı dea. Nekolae
 Vodș, pșrșndșłłș pentrș ațeasta la Poartș, ne lșngș kare a-
 vea mare inřșingș mi kredinđș, isbști de ałłș destitsa kș

2). Ațeasta a fostș o adevșratș revolđđisne. Mișai Vodș, karele fșșese
 de mai mșlte ori în perikolș, a inřșntș revolța ațeasta kiarș în
 marginea Iamșlși; așșzi inkș eksistș Krșțea nșșș ne lokslș șnde
 s'aș șmatș bștaıa, mi movila nșmitș a lșđ Ferenđđ.

firmanŭ împărbteskŭ. Ast-felŭ Mixai Vodŭ Rakoviŭ, dŭpŭ
 3n-3nre-zeye ani de Domnie, în anulŭ 1727, se înlokŭ prin
 Grigore Vodŭ II Gika III.

În timpŭlŭ aceŭta toatŭ ȝeara Moldovei a fostŭ infes-
 tatŭ de o ȝarmŭ înfrikomatŭ, kare a seȝeratŭ o mŭlȝime de
 sŭflete.

DOMNULU LXI.

Grigore Vodă II Gica III.

Aceŭta era fiizŭ lŭi Beizadea Mateiŭ (ȝika mi nepotŭ
 alŭ lŭi Grigore Vodŭ Gika I mi strŭnenotŭ alŭ lŭi D. Chr.
1727.
 George Vodŭ Gika I. Mŭma lŭi era fikŭ lŭi Alek-
 sandrŭ Mavrokordatŭ. Aceŭtŭ Domnŭ, aflŭndŭse în kŭrsŭ
 de 3n-3nre-zeye ani Dragomanŭ ne lŭngŭ Pŭrta Otomanŭ,
 dŭpŭ ȝe a kŭpŭtatŭ Domniea Moldovei pentrŭ serviqŭzile
 sale, a fŭktŭtŭ ne fratele seŭ Aleksandrŭ Dragomanŭ în lo-
 kŭlŭ seŭ.

Grigore Gika Vodŭ, dŭpŭ ȝe a venitŭ la tronŭ, prin
 înȝelenȝisnea sa mi prin bŭnele orȝndŭeli ȝe a întrodŭsŭ în
 gŭvernarea ȝerei, liniŭti mi mŭlȝimi atŭtŭ ne poporŭ kŭtŭ
 mi ne boeri. Nŭmai Tŭtariŭ Nogai eraŭ nemŭlȝimiqŭ de elŭ
 fiindŭ kŭ se pŭrta asprŭ kŭtre dŭnŭmi; mi pentrŭ aceŭta
 în totŭ timpŭlŭ Domniei sale avŭ sŭpŭrbŭri din partea lorŭ.

Pe atŭnȝe revoltŭndŭ-se ȝnŭ Sŭltanŭ Galga Ardelŭ
 Gireiŭ kanŭlŭ Nogailorŭ în kontra lŭi Miglinŭ Girei Xanŭlŭ
 Krimeei, s'a întinsŭ lŭutele dintre dŭnŭmi pŭpŭr ne pŭmŭn-
 tŭlŭ Moldovei. Nogai învinŭ, se rŭspŭndirŭ în ȝete mi lo-
 ksitorii de frika lorŭ fŭgea kare înkotro saŭ kŭdea sŭb lo-
 virile mi pŭzile lorŭ. Atŭnȝe mi kŭpŭ-va boeri, prekŭmŭ
 Xatmanŭlŭ Dŭmitraŭkŭ mi Stolnikŭlŭ George, se ȝniserŭ
 kŭ Tŭtariŭ mi kaŭsaŭ o mŭlȝime de tŭrbŭrŭi, ne speranȝŭ
 ka Pŭrta Otomanŭ sŭ destitŭse ne Grigore Gika. Dar Dom-
 nŭlŭ, prinȝndŭ ne Stolnikŭlŭ George, 'i a tŭeatŭ kanŭlŭ ka
 ȝnŭi trŭdŭtoriŭ mi rebelŭ. Dŭpŭ aceŭta Domnŭlŭ, miimindŭ
 ordinŭ împărbteskŭ ka sŭ pleȝe kŭ omŭtore în kontra No-

gailorș, a ajunsș pînă la Kodrș, unde sosise mi Xanșlș Krimeei kș omțirile sale; dar Nogaii, sșpșindș-se fșrș a se bate, s'a întorsș fie-kare la ale sale în liniște.

Acestș Domnș a skșpatș mi o parte din Moldova, kare de mai mșlși ani fșsese împressratș mi stșpșnitș de Benderlii mi de Tștari, așșzșndș kș mșltș anevoinșș xotarslș prekșmș era mai nainte. La alș çinçilea anș alș domniei lși, Eniçerii de la Konstantinopole revoltșndș-se mi destitsindș pe Sșltanslș Ahmetș, aș înșlșatș pe Sșltanslș Maxmștș V. Atșnce a emițș la mijlokș șnș mșțelarș anșme Bșgiganș, karele, în pșterea stșrșinçei lși Patrona kanșlș revolçșișnei, s'a fșkștș Domnș Moldovei, mi s'a îmbrșkatș kiar kș kaftanslș înaintea Vizirșlși. Domniea a çestsia însș a çinștș nșmai çinçi zile, pînă kșndș s'aș liniștitș rebelii, dșpș kare șsnele Sșltanș a tșeatș kanșlș atștș açestsia kștș mi protektorslși seș. Îar Grigore Vodș Gika, rșmșindș liniștitș în domniea sa, a fșkștș mșlte lșkrșri bșne mi îmbsnșțșçiri în çearș: a fșkștș din noș biserika Sfincilorș Arșangeli, a fșkștș tșrnșlș desure poarta Kșççii domnești, a adșș mi ane înaintea açestși tșrnș. Dșpș șeute ani de domnie însș, împșrșçiea 'l-a mștatș la tronșlș çerei Mșntenemști, trimiçșndș în lokși pe Konstantinș Vodș Mașrokordatș.

DOMNULU LXII.

Constantinș Vodș Maurocordatș.

Açesta era fișlș lși Nikolae Vodș Mavrokordatș, mi

D. Chr. } fșsese șnș anș mi trei lșni Domnș în çeara Romș-
1733. } neaskș. Astș datș Poarta, skimbșndșlș pe elș la Moldova, s'a întșlnițș la Fokșani kș çșrșlș seș Grigore Vodș Gika mi a petrekștș împșrșș kș mșltș veselie doçș zile. O asemenea întșmulare de stșrșmștare de domnii nș se mai întșmulase pînă atșnçi. Kostantinș Vodș, viindș în

Moldova, a domnițǎ dsoi ani mi pǎse lǎni; dǎpǎ ayeasta destitǎndǎ-se, a venitǎ de a doza oarbǎ Grigore Vodǎ Gika.

NB. De aicea înainte, astorișlǎ pǎpǎ la anșlǎ 1812 inșirǎ nǎmǎrǎlǎ mi nǎmele Domnilorǎ, fǎrǎ a skrie nimikǎ mai mǎltǎ despre dǎșii. La ayeasta a fostǎ redǎșǎ negremitǎ din kassa lǎnșei de dokǎmente. Lakșna este inșemnatǎ, de mi epoka e tristǎ. Dintre kronikariĭ vekĭ, (pe kare ĭ-a datǎ la lǎminǎ mǎltǎ meritossǎși bǎrbatǎ M. Kogǎlnișeanș ĭn anșlǎ 1846 ĭn trei volșme) ței mai de pe șrmbǎ sǎntǎ: Șnǎtarĭșlǎ Ioanș Kanta mi Enaki Kogǎlnișeanș; țelș ĭntǎiș a tratatǎ istoria de la 1741 pǎpǎ la 1769; țelș alǎ doilea de la 1733 pǎpǎ la 1774. Dar pe ayești kronikariĭ, de bǎpǎ seambǎ kǎ Fotino nǎ ĭ-a possedatǎ.

De ațeeea krețș kǎ fakș șnș servĭțș țetitorilorǎ ayeștei tradșțeriĭ, adțogǎndș kompilǎrile mele asșupra ayeștei epoce, ĭntorkǎndșmǎ kĭarș la istoria lǎi Konstantinș Vodǎ Mavrokordatǎ, pe kare astorișlǎ o deskrie fǎrte pe skǎrtǎ.

(Traducǎtorĭulǎ.)

Ayeșta era fiis lǎi Nikolae Vodǎ Mașrokordatǎ, omș mikș de statșrǎ, kș kǎștǎșra ĭnkřșțimatz mi kș graișlǎ defektsosș, saș kșmș zikș kronikariĭ kș vor-^{D. Chr. 1733.} ba ĭnekatz, dar kș șșfletș bșnș mi blǎndș. Kș ayeștș Domnș aș venitș o mǎlțime de Grețĭ, kari aș anșkatș dregțtorĭile țerei. Elș trțta pe boeri kș distĭnkțisne: kș tǎte ayește nǎmai șnșlș din pǎminteni, Visternikșlǎ Tǎderș Paladi, ayea favorile sale; ței-l-așpĭ eraș desnpregșĭpĭ. Iar Grețĭi, prekșmș s'a zisș, okșpǎndș tǎte șnkțisnile, fǎțeaș o mǎlțime de abșșrĭ mi kǎpțtaș lefi ĭnșemnate. Pe lǎngǎ ayește toțĭ ĭnșrganțĭi mi ĭnșelțtorĭi, prekșmș mi vre o zețe țĭitorĭ mǎritate ale tatșlși seș kș bǎrbațĭi lorș, eraș ĭn dregțtorĭi mi pǎimeaș lefi din Visterie. Pentř kș sǎ pǎtǎ ĭntreținea atștea keltșeli, Konstantinș Vodǎ skotea neĭnțetatș la dșri, ĭn kțș adțogǎndș lĭnșa de prodșkte mi mortalitatea ĭn vite, țe aș șrmatș doi ani d'a rǎndșlș, așșnsese țeara ĭn țea mai mare miserie. Dșpǎ aseminea stare de lǎkrǎri, vǎ-

zândă kă nă mai pôte stôrce biata Moldovă, a încenptă a intriga la Konstantinopole prin agenții sei pentră ka să treacă earșii la domniea peri Româneștii. Iar domnia lui a prelungit dăoi ani și mese luni.

DOMNULU LXIII.

A doa domnie a lui Grigore Vodă Gica.

Acestă Domnă, strămutată iarșii la Moldova, prekmă
 D. Chr. } s'a zisă, fiindă kă'și strikase relațiunile mi inti-
 1736. } mitatea kă vărșlă seă Konstantină Vodă, viindă la
 Moldova, astă dată niči n'a voită să se întănească kă elă
 în kale; či ne kândă Konstantină Vodă Mașrokordată trecea
 anskândă drămslă Brăilei, Grigore Vodă trecea pe valea
 Siretslei, anskândă pe akolo drămslă supre Iamii. Kă tôte
 kă elă din natăra sa era omă blândă, însă din natima per-
 sonală ce avea asăpra vărșlei seă, a arșkată tôte ăra asăpra
 ómeniloră lui Mașrokordată. Pe dăoi boeri și anșme Vistier-
 rălă Paladi și Sandă Stărzea, bânșindă-i kă ară fi kon-
 krată la strămutarea lui, i-a păsă îndată la inkisóre săb
 pretekstă kă aș făktă abșșri în dregătoriale loră.

Acesta a încenptă iarșii a skôte dări năoi pe dearg:
 bani Steagălei, dări pe boeriă mazăli, pe preoți și pe bi-
 serici, kăte činči lei de kărcămă, kăte ăniș lei de kasă,
 kăte ăniș zlotă de vită și altele de ačestea, kare apăsaă kă
 mare greă pe biata dearg, stôrsă de atătea kalamității. Nă
 era destălă linsă și fómatea kare domnea înkă din timpălă
 lui Mașrokordată, și lăkșitorii îndată dăpă venirea ačestăi
 Domnă se însăimăntară de ăniș kăstremășă infrikomată
 kare a dărată mai ó oră, de ăismă și de felărite semne ce
 se arătaă pe ăeră.

Întămplândă se ka să se strice pačea dintre Pórta O-
 tomană kă Rășii, Grigore Vodă a priimită ordină ka să
 meargă la Kartală pe Dăpăre, ănde se afla Vizierălă. De a-
 kolo elă a fostă silită să rândăească felărite provisăni, pro-
 dăkte, kară, vite, kerestele, și alte malte nesfărmite angării

pentru trebsingele omŃirei. DŃpŃ ayeasta, ŃrmŃndŃ-se rŃs-boiŃlŃ kŃ RŃŃii, TŃrŃii aŃ fostŃ bŃtŃŃi nŃ nŃmai Ńn Krimeea dar mi ne lŃtŃrile Moldovei la XotinŃ. Grigore VodŃ Gika, kŃmŃ a vŃzŃtŃ kŃ RŃŃii vorŃ sŃ okspe deara, a rŃndŃitŃ ŃndatŃ Kaĩmakami mi a fŃkŃtŃ preparativele de plecare spre GalaŃi. RŃŃii, intrŃndŃ Ńn Iami la 3 Septembrie 1740 sŃb GeneralŃlŃ MiŃnxenŃ, aŃ fostŃ priimiŃi de kŃtre MitropolitŃlŃ mi tŃtŃ boerimea kŃ mare entŃsiasmŃ. DŃpŃ ayeasta RŃŃii aŃ oksnatŃ tŃtŃ Moldova, iar trebile derei se kŃrmŃea de kŃtre Kaĩmakami lŃsadi de Grigore Gika, kariĩ fŃcheaŃ eschŃŃŃi mi abŃŃŃŃi fŃrŃ niŃi o temere ¹⁾. Dar ne lŃngŃ RŃŃi se afla mi ŃndŃ fiŃ alŃ lŃi DŃmitraŃkŃ VodŃ KantemirŃ, KonstantinŃ; ayeasta, avŃndŃ patimŃ pe Grigore Gika ĩnkŃ pŃnŃ a nŃ fŃgi la MŃskalĩ, a fŃkŃtŃ pe GeneralŃlŃ de aŃ risiniŃtŃ KŃrŃile domnŃŃi de la FrŃmŃsa; dŃpŃ ayeasta a

1). RŃŃii aŃ ĩmpŃŃŃ KaĩmakamilorŃ mi boerilorŃ Moldoveni de aŃ sŃb-skrisŃ aktŃlŃ ŃrmŃtorĩ:

- 1° SŃ fie Moldoveniĩ kredĩnciŃmi kŃ tŃtŃ ĩnima ĩmpŃrŃŃiei RŃŃiei.
- 2° SŃ nŃ aiŃŃ Moldoveniĩ respŃndendie kŃ nemrietenii ĩmpŃrŃŃiei RŃŃiei.
- 3° Boerii pribegi kŃ Grigore VodŃ sŃ se ĩntŃrkŃ toŃi pŃnŃ ĩnrŃŃŃ aŃŃ; iar karele nŃ s'arŃ ĩntŃrŃe pŃnŃ la anŃlŃ sŃ nŃ aiŃŃ ertare.
- 4° DoŃŃ-zeci de mi de Ńste sŃ erneze deara mi sŃ o xŃneaskŃ, mi sŃ madŃ prin tŃrgŃri pre Ńnde s'arŃ sokoti.
- 5° Trei mi de salaxori sŃ nŃ ĩnseaskŃ neste toŃi anii, sŃ ĩskreze pre la cetŃŃi la Ńe arŃ trebsi.
- 6° Pentru Ńmeni de Ńste Ńe vorŃ fi bolnavi, sŃ keltŃeaskŃ kŃ dŃnmi la anlikŃ, sŃ le dea oŃetŃ mi ŃŃŃrois.
- 7° OfiŃerilorŃ Ńe vor fi kŃ ayele doŃŃ-zeci de mi de Ńste, iarŃmi sŃ le dea Ńe le arŃ trebsi.
- 8° MoskalŃ, GrekŃ saŃ alŃi Ńmeni strŃini, sŃ nŃ ĩncapŃ niŃi la o di-regŃtorie ĩn deargŃ; Ńi nŃmai kŃ negŃŃtorie.
- 9° KŃŃi boeri mi kŃŃi slŃjitori Ńe n'orŃ fi la vre-o dregŃtorie sŃ ĩncalŃe sŃ meargŃ kŃ toŃii la Ńste, mi leafŃ sŃ le dea ĩmpŃrŃŃiea. Iar birŃlŃ mi nevoea derei Ńe le-arŃ fi partea sŃŃi dea.
- 10° NoŃŃ zeci de pŃngi de bani, sŃ dea plokonslŃ lŃi MinixŃ.
- 11° O sŃtŃ de pŃngi de bani sŃ dea masa lŃi MinixŃ ĩn toŃi anii, kariĩ bani fŃchea doŃŃ-spre-zeci mi de galbeni de aŃrŃ ŃngŃreŃŃi, galbenŃlŃ Ńmba patrŃ lei pe ayea vreme.
- 12° Nime sŃ nŃ tŃrgŃŃeaskŃ bŃkate saŃ xaine, saŃ bani tŃrŃeŃŃi, saŃ gre-ŃeŃŃi kŃ kŃ kauslŃ vorŃ da seama.

păssă mîna pe averile Grecilor ce rămăseseră în țeară askăn-se prin biserică. În fine, kătre tómnă făkăndă-se pache în-tre Rșmî și Tșrçî, Rșmî s'aș trasă, iar fîșlă lăi Kantemiră a mai remasă în Iași kă pșpînă óste, abătăndă-se la felș-rite esceserî. Grigore Gika, înaintăndă-se spre Iași, a trimisă pe Tștariî ce'lă pchedaș și aș gonită pe Mșskali.

Kă retragerea Rșmiloră s'a dăssă și Mitropolită An-tonie, karele se vede kă se kompromisese tare kătre Tșrçî. Grigore Gika, sșpărată de ačeasta, pe de o parte a cherștă de la Patriarhie afșrisanie pe nșmele lăi, iar pe de alta a nșmită în lokș-î Mitropolită pe șnă Grekă anșme Nikiforă.

Dșpă ačeasta țetatea Xotînă lăi a rămăssă mai șnă ană de zile pășdie și în rșină. Tșrçîi însă, dșpă tóte ștărgin-șele Domnă lăi, totă nș o lșsară Moldovei; çî trimiseră pe șnă Kolčeagă Beî ka șă o restășreze și șă o okșne. Dom-nă lă trimise întră întămpinarea sa pe șnă boerăș Antoni Pșr-kălabă, kă ordină ka șă pórte de grijă de țele trebșitóre oștirei. Tșrkă lă, nemășpămită kă îndemășșurile çe i se pro-kșra, bătă pe Antoni la talpe, lăkșă çe însăpăimăntă tare pe Grigorie Vodă.

Dar intrigile Fanară lăi nș lșsară măltă timpă trebile Moldovei în pache. Mazilită lă Domnă Mișai Rakovișă, se-tosă de a se mai face domnă, arșnkă o mășșime de kalo-mnî asșșra lăi Grigorie Gika, de și era kăskri amăndoi. De ačeea în lășna sentemvri a ană lăi 1742 veni șnă kanș-gibama țărçeskă și rădikă pe Grigori Gika la Konstanti-nopole; kăçî Pórta mștă pentăș adoșă óră pe Konstantină Mavrokordată din țeara Mșnteneaskă la Moldova, răndșindă în lokș-î pe Mișaiă Vodă Rakovișă.

A doua domnie a lui Constantină Vodă Maurocordată.

De astă dată domniea lăi Mavrokordată nș s'a însem-nată de kăță kă óre kare reforme finanșiare. Kel-tșelele domniei eraș așă de nemășșrate, Grecii de

D. Chr.
1742.
D. I. Canta.
E. Cogălni-
cenu și
Neulcea.

pe lășngă Domnă așă de mășșă și așă de lakomă, greștășșile țereî așă de mară, în kăță pe tótă zioa

se inventaș sisteme finanțiare, care de care mai meștemșgite pentru ca să storkș avștslș lșksitorilorș sșteni. Greștșpile ce apșsaș pe țearș țșceaș pe ómeni de emigraș peste hotarș, saș smlaș fșgarı min mșnșı mi min kodri mi mșlșı perıaș de frigș mi de fóme.

Acestș Domnș a înkinatș sșntșlsı Mormântș Monastirile Taslșslș, Kaminslș, Soveja mi Pobrota.

Nș apșkș însș a imulini anslș, mi în 6 Iulie 1743 Pórtalș destitșș mi-lș adșse la Konstantinopole, iar în lokșı trimise pe fratele seș Ioanș.

DOMNULU LXIV.

Ionș Vodă Maurocordatș.

Kronikariı în domniea acestșsıa se mșrgineskș a însemna mai kș seamș đșrile cele grele ce se impșneaș pe țearș; în kștș lșksitorıı, de mșlte vșkșrıtșrı ce se skoteaș, imș sșideaș vitele pentru ka să skape de tirșniile implinitorilorș. „Iar boerilorș le pșrea bine (zișe Enake Kogșlnıșeanș), kșcı mșnka fiemte care mi avea rđdikștșrı de la acestș Domnș; mi ței mai mșlșı boeri de la acestș Domnș s'aș rđdikatș, alesș ței ce medeaș la țearș, mi de atșnșe aș fșkștș banı toșı boerii.“ Demoralisarea pșnș într'atșta perdșse sșfetele mi inimele boerilorș Moldovenı în kștș, departe de a se face modele de virtște mi apșștorı ai implıașilorș, rivalisaș kș Grecıı în mșnkștorıı mi desbrșkștorıı. Întrș adevșrș din timni așemștiea kanı s'aș stłnıı țerei aș înșenștș a eșerșita kșzımea așșura kompatrıılorș lorș sșteni; a-ı vinde ka pe robı, a-ı impșșı ka pe țıganı, desmșșındș pșrııđı de konı, a-ı treșe în zanıse mi în fı de zestre, a-ı lșa în kasele boeremș la slșjba lorș mi a-ı mșta de la snș lokș la altsłș, dispșnșndș de ei ka de robı.

Amoșındșse terminslș de trei anı, Ioanș Vodș trimise la Konstantinopole o depșșțșıșne de patrș boeri ka să

D. Chr.
1743.
D. I. Canta
și Enache
Cogolnicén

dskъ împărbuiei arătare din partea țerei къ elș e bxnș mi
isbitș, mi totș o datș sș țerțeteze mi keltzelele agențilorș,
findș къ țereăș bani neințetatș mi nș se mai sșțraș. A-
çestți boeri eraș: Xatmanslș Kostake Razș, Visternikslș
Radș Rakovițș mi Vornikslș Manolaki Kostake. Пънș sș
ajșngș la Konstantinopole mi пънș sș se înțdimeze la lo-
kșrile kșvenite, terminslș de trei ani s'a îmulinitș. Atșnçe
lokotenentslș Vizirslș kemândș-i îi întrebș de sântș mșl-
dșmидi de Domnș. Boeriі rșșpnserș afirmativș. „ — Dakъ-i
ama sș lșađi Mșkarelslș (firmanșlș înoitorș de domnie). —
Prea bine rșșpnserș boeriі. — Dar bani aveđi? — Bani
nș avemș, dar sș ni se пșe řn terminș mi mergândș în țea-
rș vomș trimite.“

Boeriі deterș zavisș mi, lșândș Mșkarelslș, venirș în
țearș. Domnșlș îi mșstrș kșçi řkșrș țeasta řrș știrea
sa. Iar kândș veni terminslș plșđei, veni mi șnș Bșmba-
mirș esekștorș. Domnșlș niçi într'șnș kinș nș voi sș plș-
teaskș baniі de la sine; çi пșse ne boeri la înkisóre, пънș
çe rșșpnserș tođi baniі.

Fanta țeasta mi altele ajștarș ne Agenții tostslși
Domnș Grigori Gika ka sș fakș intrigi la Konstantinopole
în kontra lși Ioanș Vodș, mi isbtirș a'lș destitșa dșnș trei
ani de domnie.

A treea domnie a lui Grigore Vodă Gica.

Grigori Vodș Gika. dșnș çe se destitșș la anslș 1742,
 D. Chr. 1747. } fs relegatș la insșla Tenedosș řrș permisie de a
 D. I. Canta } emi d'akolo. Îndatș çe a kșpștatș građiarea, fiisłș
 și Enache } seș Skarlatș fs îmbrękatș къ kaftanș în lokslș seș;
 Cogălnicén. } earș elș dșnș çe a venitș la Konstantinopole s'a înțdimatș
 la Пóртș mi a adresatș Vizirslși șnș diskșrsș de mșlđmire
 în limba țrșçeaskș, într'șnș limbagiș atșțș de řrșmosș în
 kșțș s'aș minșnatș tođi açei çe l'aș askșltatș. Dșnș țeasta
 řkșndșmi pregștirile, a plekatș kștre Moldova mi la 10 Is-
 lie a sositș în Iamі, șnde s'a întronatș dșne țeremoniea o-
 biçnșitș.

Keltŕelile esilŕlŕi seŕ, plata firmanŕlŕi de građiare ŕi dobŕndirea Domniei, insŕŕinase pe Grigore Gika kŕ o mŕl-đime de datoriŕ. İndemertŕ ęerkŕ elŕ ka sŕ stoarkŕ bani din ęearŕ kŕ impŕneri de felŕrite đŕri, kŕĉi ęeara era foarte stoarsŕ de predecesorii sei ŕi astŕ datŕ nŕ mai avea ęe lŕa. De aęeea lŕkrŕ prin toate mizloaęele la Konstantinopole, ŕi ĩn sfŕrŕitŕ isbŕti a kŕpŕta Domnia ęerei Romŕneŕti, kare era mai bogatŕ de kŕtŕ a Moldovei. Astŕ felŕ, đŕpŕ ŕepte lŕni de domnie, se skimbŕ iarŕŕi kŕ Konstantinŕ Vodŕ Mavrokordatŕ, karele era Domnŕ ĩn ęeara Romŕneaskŕ. Astŕ datŕ ĩmpŕkŕndŕse Domniŕ, s'aŕ ĩntŕlnitŕ la Fokŕani ŕi, đŕpŕ ęe aŕ petrekŕtŕ ĩmpresŕtŕ trei zile, a plekatŕ fiemte kare kŕtre tronŕlŕ seŕ.

A treea domnie a lui Constantinŕ Vodŕ Mavrocordatŕ.

Đŕpŕ ŕeŕe domniŕ sŕkŕesive, adikŕ natŕ ĩn ęeara Romŕneaskŕ ŕi dozŕ ĩn Moldova, Konstantinŕ Ma-
vrokordatŕ veni kŕ a treia Domnie. Istorikŕlŕ Fo-
tino ĩn istoria aęeasta n'a pomenitŕ nimika despre marea re-
formŕ kare aęestŕ domnŕ fŕkŕse ĩn anŕlŕ 1746 ĩn ęeara Ro-
mŕneaskŕ. Aęeastŕ reformŕ era emanĉiparea *Rŕmŕnilorŕ*, saŕ
a lŕkŕitorilorŕ plŕgarŕ kariŕ prin abŕsŕlŕ proprietarilorŕ a-
jŕnsese ka ŕi ęei din Moldova ĩn stare de robie. İn 5 Av-
gŕstŕ 1746 Kostantinŕ Mavrokordatŕ konvokŕ o adŕnare
generalŕ de boeri ĩn ęeara Romŕneaskŕ ŕi ĩnkeiŕ ŕnŕ aktŕ
kŕ jŕŕmŕntŕ pentru aęeastŕ fantŕ mare, kare indirektŕ da
sŕfletŕ ŕi tŕie naĉionalitŕđii Romŕne. Adŕnarea ęeri Ro-
mŕneŕti atŕnęe deklarŕ kŕ „Ea nŕ kŕnoaŕte mai greŕ ŕi
mai mare plŕkatŕ de kŕtŕ a avea pre fragđii nostri ęei ĩntŕ
Xristosŕ sŕb jŕgŕlŕ robiei nŕastre, de vreme ęe Sfŕnta E-
vangelia ne zięe: „*Isbeute nre anroanele tŕŕ ka ĩnssuŕi nre
tine.*“ Ka ŕŕmŕtori darŕ aęestei porŕnĉi, nŕ trebse sŕ ro-
bimŕ nre fragđi nomŕtriŕ; kŕĉi robia n'aŕ fostŕ de niĉi ŕnŕ
folosŕ, ęe ĩnkŕ ŕnŕ obiĉeiŕ de mare pagŕbŕ sŕfletelorŕ noa-

stre, r̄mas̄ find̄ de la str̄momi ka z̄p̄ blestem̄ as̄-
na kapetelor̄ noastre.“ Acheast̄i ad̄nare hot̄ri: „Maī
m̄lt̄ pent̄ z̄p̄rarea s̄fletelor̄ noastre, mi a p̄ringi-
lor̄, a momilor̄ mi a str̄momilor̄, ka oī la vine din
neam̄l̄ boeresk̄, sā la monastiri, vor̄ fi R̄m̄ni k̄ mo-
miile lor̄, momiile s̄ r̄m̄e la st̄p̄nirea noastr̄, s̄
st̄p̄nim̄ k̄m̄ mi p̄n̄ ak̄m̄; dar k̄t̄ pent̄ kapetele
R̄m̄nilor̄ f̄r̄ de monie, kare dintre noi va vrea din
b̄n̄ voinḡa l̄i ka s̄'i erte pent̄ a sa pomenire, bine va
f̄ce; ear̄ de n̄ va vrea s̄ f̄k̄ acheast̄ f̄cere de bine
s̄flet̄l̄i sē, s̄ aib̄ a f̄ce ahei R̄m̄ni k̄m̄ vor̄
p̄tea, mi s̄ dea ban̄ de fieste ce kan̄ k̄te taleri ze-
ce mi s̄ se resk̄mpere, mi k̄ voie de va fi st̄p̄n̄l̄i
sē, mi f̄r̄ de voie.“

Trei ani în șrm̄, în mease aprilie a an̄l̄i 1749, vi-
ind̄ achem̄ domn̄ în Moldova, konvok̄ iar̄m̄ o ad̄nare
general̄, kompon̄ de kler̄l̄ episkopal̄ mi eḡmenik̄, de
tót̄ boerimea, veliđi, a doa mi a treia stare mi de alt̄ *ob-
utie*, kare hot̄ri eman̄p̄nerea *veinilor̄* f̄r̄ r̄sk̄mp̄r̄are.

Dar ce erā ahei vein̄i?

Pent̄ ka s̄ fim̄ inḡel̄m̄, treb̄e s̄ ar̄t̄m̄ k̄ l̄-
k̄itorii agrikol̄i at̄n̄ce se im̄p̄r̄iā în trei klase: 1° *Roz̄-
m̄i*, *Knez̄i* sā *Mouneni*, karī im̄ p̄str̄r̄ proprietatea mi
libertatea; 2° *Latsraui*, *oameni sloboz̄i*, *oameni domneuti*, ka-
ri se b̄sk̄rā n̄maī de libertate f̄r̄ a avea proprietat̄: a-
chestia se kompon̄eā din r̄z̄m̄i ce-mi v̄nd̄ser̄ monia
f̄r̄ persóna lor̄, — din kolonistī ad̄m̄ de b̄n̄ voie, —
din kolonistī ad̄m̄ de b̄n̄ voie, — din ostamī kari se
liberā din servid̄; ei l̄k̄ziā pe momiile boer̄m̄i f̄r̄ s̄
fie lipiđi k̄ p̄m̄nt̄l̄, n̄mind̄se *Latsraui* adek̄ al̄t̄r̄i k̄
veini sā *xrisovoliui*. Pent̄ l̄k̄zinḡa mi lok̄rile lor̄
de xran̄, ei se invocā k̄ proprietarī prin b̄n̄ tokmeal̄;
iar maī t̄rzī se statorn̄i ka s̄ l̄kreze 12 zile pe an̄ mi
s̄ dea dij̄m̄; 3° *Veini* sā *uerbi*, a k̄rora kondiđis̄ne
era de a fi lipiđi k̄ p̄m̄nt̄l̄: ei n̄ p̄teā niđi o dat̄ a
se d̄ce de pe monie, mi partea b̄rb̄teask̄ era deap̄r̄-
rea în servid̄l̄ boerilor̄; iar prin ab̄s̄ aj̄n̄ese a fi tr̄-

tați ca robii; a fi lsați în casele bceremți sure slzjbz, a fi mstați de la znș lokș la altzslș dzpș plakzslș proprietarșlș, a fi vnzdzșii mi despzrșii koniș de pzrșii, amanetați mi trekșii în foi de zestre întokmaș ka ūiganii.

Aceastz de pe zrmz klasz fz emanșinatz de Konstantinș Vodz Mazrokordatș. Póte kz Domnșlș a fzkt'o în intenșione de a spori nzmrșlș kontributorilorș, póte kz a fzkt'o din simșzmentzslș de zmanitate, destzslș e kz s'a rzdikatz znș mare blestemș de asșura dzrei. Póte kz mșlșii din boeri, kondșmii de sniritzslș progresszslș mi alș potriotizmlzsl, aș kontribuitș la aceasta; dar mi mșlșii aș rzmasș nemșlșzmișii. Eatz kzș strșmomișlș infokatzslș apzrștorș alș kestiznilorș soziale de astz-zș, Enake Kogzlnișeanș, karele, ka mi strșnepotzslș seș Mixailș, a skriș parte din istoria dzrii, deskrie fanta azasta a lzș Konstantinș Mazrokordatș:

„Aș maș skornitș kz nz trebze boerii sz aibz vezini
 „în satele lorș, dzndș mțire pe la tóte ūinștrile pe znde
 „vorș fi vezini sz vie la Iamș ka sz se desbatz de vezinz-
 „tate, porzșnzndș mi boerilorș zelorș ze aș vezini mi sine-
 „țzri pentrz vezini sz vie, kzș ește ka sz se kaste aceastz
 „pzișinș kz divanzș. Iși strșngzndșse vezinztatea de pre-
 „țstindene la divanș kz o mare obrzșnzicie, kzș ūi fzkșse
 „Konstantinș Vodz de nz bzga pe nimeni în seamz, viindș
 „mi boerimea de pe afarz ze ūe avea vezini; kariș dzpș
 „ze s'aș strșnsș kz toșii s'aș ozndzșitș ka sz se faktz mare
 „saborș în Monastirea Trisfetitelz. Iși ama mergzndș do-
 „mnșlș kz toșii boerii akolo, aș înșenșțz a face mare zer-
 „zetare, de kzndș szntș vezini mi de la ține 'i-aș kzmpz-
 „ratș, mi înkzțz 'i-aș kzmpzratș. Atșnze aș rzșnzșș toșii boe-
 „rii, zikzndș: Noi nz i-amș kzmpzratș, ți i-amș gzșitș ve-
 „șini de la momii mi strșmomiș nostrii, mi'ș stzpnimș mi
 „noi; Iar a'ș vinde nz nzstemș ka sz'ș vindemș, ze'ș pnemș
 „kzte la o slzjbz a kasei de ne daș ajștorș. Atșnze aș po-
 „zrșnitș Vodz kz mare xozzrșze sz nz maș fie vezini de a-
 „șii în nainte, nzmaș pentrz kz medș prin satele boeremți
 „mi se xzneskș pe momiile lorș, sz lzkreze kzte 24 de zi-

„le într'znă ană boerilor vara mi eara, aș sã dea kãte
 „dsoi lei de fiente kare kasã mi sã lãkreze kãte 12 zile pe
 „anã vara mi eara. Și xotãrndã într'acestã kinã s'aș
 „mãlãmitã mi boerii, ñvãrãndã Domnãlã ka sã se dea ve-
 „chinilorã mi kãte o pãdãlã Domneaskã kã peçetie Gospodã,
 „arãtãndã kã de aice ñnkoace sã nã se mãi pomeneaskã
 „veçini, mi sã aibã a slãji açeile zile de mãi sãsã pomenite,
 „dãndã pe açeile pãdãle znã leã lãi Treti Logofãtã mi kãte
 „va parale Skriitorãlã.“

De la acestã Domnã se mãi çiteazã znã Xrisovã prin
 kare se skãteskã de dãrile kãtre statã boerii kariï nã mãi
 sãnt ñn fonkçionã. Acestã Xrisovã s'a gãsitã ñn Odesa, s'a
 kopiatã de D-lãi K. Xãrmãzake mi s'a timãritã ñn Arçiva
 Romãneaskã çe emã la 1845 sãb redakçionã D. M. Kogãl-
 niçeans. De mi poartã data din 1737, adikã pe kãndã era
 kã a treea Domnie ñn ðeara Romãneaskã, dar ñlã çitãmã açi
 ka o mãssãrã finançialã a timãrãlã.

Elã a mãi pãssã dãrã pe stãpi, pe maskãrã mi pe tã-
 tãrã, dãrã kare nã mãi fãseserã pãrã atãrãçe ñn Moldova.
 Ñntre alte mãssãrã de ñngrijire pãblikã, acestã Domnã a pãssã
 la oprealã mi pe mãierile ñerdste kare se spekãlã kã kor-
 pãlã lorã, mi nã le libera pãrã nã'mã gãsea bãrbaçi sã se
 mãrite.

Kostantinã Mavrokordatã a stãrãitã de a skosã znã
 Xatixmaismã ñmpãrãteskã prin kare s'aș depãrtatã pe toçi
 negãrãtorã Tãrçi kare fãçeã mãri neorãndãelã ñn ðearã.

Timãrãlã acestã Domnã s'a mãi ñsemnatã kã kalami-
 tatea veniri lãkãstilorã mi kã o fõmete ñnfrikomatã, ñn kãtã
 lãkãrãtorã tãrãeã kã pãine fãkãtã de koji de arbãrã saș de
 gindã.

Dar pe kãndã se afla ñntr'o zi de veselie, kãznãndã
 pe çna din fiçile sale kã znã fiș alã lãi Mixai Vodã Ra-
 kovã, pãrimi de o datã ñntire din Konstantinopole kã Põr-
 ta 'l-a destitsatã mi a rãndãitã Domnã pe Konstantin frate-
 le ginerelã sã; dãrã kare, fãrã mãltã ñntristare, s'a rãdi-
 katã kã toatã kasa mi a plekatã la Konstantinopole.

DOMNULU LXV.

Constantinū Vodā Racoviță Cehanū.

Acestŭ Domnŭ, дѣпъ че мѣ-a lŕatŭ firmanlŭ de rŕn-
dsire, a maĭ meztŭ la Konstantinopole ĩnkŭ vre o
treĭ lŕnĭ, trimiđndŭ ĩn lokŭ'ĭ Kaĭmakamŭ pe enŭ } D. Chr.
Sptariŭlŭ Iordake pentrŭ kŕmsirea trebilorŭ đeri; } 1749.
D. I. Canta
si Enache
Cogălniceu

ĭar la mēnte Dekemvrie a intratŭ ĩn Iamĭ. Dŕpŭ orđndŕ-
irea Ministrilorŭ mĭ a ispravnicilorŭ, a fŕkŕtŭ ĩndatŭ kon-
siliŭ kŕ tŕtŭ boerimea, mĭ a pŕsŭ la kale amezarea đŕrilorŭ,
pe kare le-a adđogatŭ mĭ le-a ĩmmŕlđitŭ pentrŭ ka sŭ-mĭ
skŕtŭ keltŕelele mĭ datorĭile che fŕkŕse la Konstantinopole.

Fĭindŭ kŭ Greĭĭ auŕkase tŕte trebile đereĭ, boerĭ pŕ-
mŕntenĭ, vŕzndŕ-se đapĭ la o parte mĭ fŕgŭ mijlŕche de a
se folosi de jafŕri mĭ kĭverniseakŭ, komplotarŭ ĩn kontra lorŭ.
Đeĭ konspirđndŭ ĩn sekretŭ, lŕarŭ hotŕgŕea de a pŕgŕsi
đeara; mĭ ka vre-o patŕ-zevĭ de familiĭ de boerĭ marĭ mĭ
bŕtŕnĭ s'aŭ rđdikatŭ fŕgŭ de veste mĭ aŭ plekatŭ peste
Pŕtŭ, hotŕgŕđĭ a se đŕche la Tŕtari.

Domnŭlŭ, ĩnsplĭmŕntatŭ de aĕasta, bŕnđndŭ resltate
sŕpŕtŕtŕre pentrŭ poziđiznea sa mĭ temđndŕ-se ka nŕ kŕmŭ-
va asemenea manifestajĭne sŭ nŕ'ĭŭ strĭche ĩn okiĭ Porđei,
a repezitŭ ĩndatŭ đŕoi Greĭĭ din ministri sei đŕpŭ ei, kariĭ kŕ
dĭbŕĭa lorŭ ĭ ĩndŕplekarŭ sŭ se ĩtŕrkŭ.

ĭn đeara Romŕneaskŭ fĭindŭ asemenea marĭ nemŕlđŕ-
mirĭ ĩn kontra Greĭilorŭ, agenđĭ ambelorŭ Domnĭ simđđndŭ
kŭ Porta pŕte voĭa sŭ ĩea mŕsŕri ekstraordnare, s'aŭ ĩnđe-
lesŭ ĩntre ei mĭ aŭ fŕkŕtŭ tŕte kĭnsrile de aŭ mijlocĭtŭ skim-
barea Domnilorŭ dintr'enŭ lokŭ ĩntr'altŭ, pentrŭ kŭ kŕ aĕea-
sta sŭ se sŕmpere zra pŕblikŭ.

Astfelŭ đepŭ o domnie nŕĭnsemnatŭ de treĭ anĭ mĭ ze-
che lŕnĭ, Konstantinŭ Vodŭ a trekŕtŭ ĩn đeara Romŕneaskŭ
mĭ ĩn Moldova a venitŭ Domnŭlŭ de akolo Mateĭs Gika.

DOMNULU LXVI.

Mateiu Gica Vodă.

Mateis Gika era ală doilea fiis ală lăi Grigorie Vodă, }
 D. Chr. 1753. } karele mai făsesse Domnă în Moldova. Elă a intrată
 D. I. Canta } în Iamă la Iălie 1753. Domnia lăi s'a însemnată kă
 și Enache } adrogirea nămrăslăi Greiloră; dar achestia, înșubă-
 Cogălnicén } mântăgă de suirităslă păblikă kare se revoltase în kontra
 loră, nă mai eraă atătă de săperbă mi niă se pnea ameste-
 kaă în trebile perei.

Mateis Gika era tănăgă mi neeksperimentată la tre-
 bile perei: la jădekăpă nă se pnea înpelegea, mi *ce zicea*
boeriă ama găsea mi Măria Sa ks kale. Elă era de natăra sa
 veselă, iăbea petrecherile mi măierile. De ačea adese ori
 făcea mese mari, la kare kiema din ordină domneskă pe bo-
 eriă tineri, mi kiăraă pe Evreiă kare aveăă femeă frămăse, mi
 dăpă ce se desfătaă kă felărite petrecheri, pnea mi făcea jokă.

Din birărie kare skosese în peară Mateis Vodă adă-
 nase măpă bană, dară i-ăă mănkată toăi Greiă kariă eraă pe
 lăngă dănsăslă, pentă kare, dăpă ce a emiăă din domnie a
 trebităă să se jădiche pe la tribănalele tăgăemă din Kon-
 stantinopole.

La anăslă 1755 viindăă mțire kă a mărităă Săltansăslă mi
 s'a făkstăă înpăratăă Săltansăslă Osmană, îndată a datăă ordină
 de s'a ilăminatăă oramăslă Iamă mi tôte tărgările de afară, fă-
 kăndăă se veselie păblikă în tôte părgăile, lăkră ce nă se mai
 făkăse pănă atămă.

Konstantină Vodă Masrokordată, karele se afla la
 Konstantinopole de mai măltăă timpăă mazălită, profită de skim-
 barea Senatsăslăi Tăgăesăslă mi prin intrigile sale isbăti a kă-
 păta iărgămiă tronsăslă perei Romănemă. Dăpă ačea, Kon-
 stantină Vodă Rakoviă, săb protekădisănea partikălară a Vi-
 zirsăslăi Măstafa Pașă, se strămăstă iărgămiă la domnia Moldovei;
 iar Mateis Vodă Gika, dăpă o domnie de dăoi ană mi mēse
 lăni se destităă.

A doua domnie a lui Constantin Vodă Racoviță.

Acesta veni în Moldova pe la Martie. Domnia lui nu se înseamnă de câtă vreme rădikarea dării vâkbritslîi, (ce se întrodăsesse înkă de Dăka Vodă celș btrrîndș) pentru care a adășș karte de blestemș sâb-skrisș de ceî patrs Patriarșii, la a kăreia cetire aș fostș fașș totș klerșlș mi boerimea mi kăte mēnte dbrani adșmî din fie kare distriktș. Dar kândș pe de o parte rădika o dare ka acesa, pe de alta se întrodăcea Konija mi altele; kăci kă tōtș bșna voinșș ce ar fi avștș șnș Domnș ka sș șșșreze dea-ra, greșșdile timpșlși cereaș keltseli neînltșrate.

Abia așkase a îmulini anșlș mi, întșmulndș-se a kădea din vizirie protektorșlș seș Mșstafa Pașa, destitșirea lui se xotșrî mi în lokș-i se rândși Beizadea Skarlatș Gika.

DOMNULU LXVII.

Scarlată Grigorie Gica Vodă.

Domnia acesșia nu s'a însemnatș de câtă vreme jafșrî mi miseriî. Iatș kșmș deskrie Enake Kogșl-niceanș epoka acesa:

„Rșșfertsrî mi așkătsrî nu se sokotea kăte lșa toșî în „tōte pșrșile, sfertsrî mi dșjdiî mai pe tōte lșnile, mi mai de „mșlte orî îndoite, avândș pe lșngș dșnșșrî ómenî Greșî, „la kariî apei de lokș nu kăsta prea bine, kă n'avea nișî o „kivernisealș. III așa kă mare strșșnișie petreșea așea „domnie; iarș zikștsrî, jokșrî, mi plimbșrî de agișnsș.”

Skarlatș Vodă Gika, îndemnatș de Greșii ce îlș înkonjșraș, a voitș sș strîșe legșșra ce se fșkșse pentru anșlărea vâkbritslîi. Mitropolitșlș mi kș episkopii se onșșerș kă toatș pșterea lorș. Dșnp așeașta Domnșlș avș rekșrsș la Konstantinopole, de șnde mi isbati a skoate șnș firmanș pentru reîntrodășcherea așemtiî dbrî ștrșișase. Nu așkă însș a se pșne în lșkrare mi veni mștire kă Pórtă Otomanș,

destituziunii pe Domnii din țeara Românească a rânduiri pe el în locu'i.

DOMNULU LXIII.

Ioană Teodoră Vodă Calimachă.

Eată ză domnă Română în epoca Fanariotilor. Ioană Teodoră Kalimachă era fiică ză Teodoră Kalmachă proprietară mikă din distriktul Orhei. Tatăl seș 'la trimiș de mikă la Liovă în Polonia, de zăde s'a întorsă kă kănoștină perfectă în limba Latină și Polonă. Tătarul Kalimachă fă imbrăciată îndată de Nikolae Vodă Mavrokordată, și trimișă kă Sekretară pe lăngă fratele seș Ioană Mavrokordată, ce era mare dragomană ală Porții la Konstantinopol. Akolo, zăpă ce Ioană Mavrokordată s'a făkșă Domnă în țeara Românească, Kalmachă (karelă și grecește nămele în Kalimachă), rămase lokotenentă ală seș vre-o zăștre-zeci ani. Dăpă ațeeă Kalimachă veni în Moldova pe timpușă lă Grigore Vodă Gika și, întrebândă fiindă în mai mălte dregătorii, ajăse renele la rangul de Medelnicheră; apoi fă trimișă iarăși kă Sekretară pe lăngă Aleksandră fratele Domnului Gika ce era dragomană ală Porții. Mărindă Aleksandră Gika, Kalimachă kă zălă ce se întorzese năntre oameni inflinși ai Porții, trase lăarea aminte a Vizirului și se făkă lokotenentă de dragomană, și dăpă ațeeă se întări kiară defenitivă, și servi astă-felă vre-o doză-zeci și doză de ani. Dăpă serviciirile lă kreskândă și konsideraținea, imbrătată și dăză kă domnia Moldovei.

Între oamenii ce adăse de la Konstantinopol kă sine Kalimachă Vodă, aveă și pe ză Grekă anăme Stăvrake, omă foarte kapabilă, însă vikleană și lakomă kă ză Fanariotă. Kalimachă nă se pătea dășpăru de elă, fiindă kă pe de o parte îi era rekomandată de Viziră, iară pe de alta fiindă kă îi era neapărată trebsitoră în trebile gșvernului,

ka omš inteligentš aktivš mi esperimentatš. Dar, dšpš kšmš sšnš kronikariš, Stavarakē, nsindš *banī ne boerī mi ne Mō-nstirī, mi ne Jsnōnese kai de Menzilš, Podeni mi Pogonō-rītš mi altele*, elš īmī atrase šra pšblikš mi boerīl čei marī īnčepšrš a mšrmšra īn kontra lšī. Stavarakē, pentrš ka sš se asigšreze, skrīse la Konstantinopole mi skoase šnš firmanš ka sš ekzileze ne boerīl čelš amerīnča. Astš-felš Logofštslš Ioanš Bogdanš, Logofšts Manolake Kostake, Vornīkslš Kostantinš Balmš, Vornīkslš Dšmitramkš Paladi, Vornīkslš Lšnš Balmš, Sšnstarīslš Filīnš Katargīš, Vornīkslš Ionīnš Stšrzea, Stolnīkslš Vasile Negelš, Stolnīkslš Konstantīnš Rīmkans, Nikolae Bšxšmš, mi Ionīnš Kšza, fšrš de o datš ridīkacijī de Arnšdijī mi Čeasmi īmpšrštšmšī mi transportacijī īn Asia la Samson-Kalīsi mi la Ionīkalīsi. Atšnčī boerīl čē aš ršmasš īn đearš s'aš revoltatš mi maī tare mi, profitšndš de okazīšnea šnei zile de tšrgš (šarmarokš) kšndš era o mšlđime de poporš adšnātš īn Iamī, aš adđatš o revolđišne pšternīkš. Stavarakē, kš Arnšdijī de gardš Domneaskš s'a barīkadatš īn kšrtea palatšlsī. Poporšlš tšrbatš, pšvčli kš šrlete, mi sparse porđile palatšlsī čeršndš kanšlš lšī Stavarakē. Ačesta īnsš, včzšndš kš kš kšdī-va oamenī ščīmī nš se īnsšnīmšnta poporšlš, kšštš de fšgš; mi, skīmbatš īn xāīne Tšrčmštī, se strekšrš pšn-tre mšlđime, mi prin Galacijī trekš la Konstantinopole. Poporšlš, dšpš čē kšlkš palatšlš, negšsīndš ne Stavarakē, se mšlđsmī a-mī ršsbšna kš kšte va īnsšlte asšnra čelorš-l-alđijī Grečī, mi dšpš ačesta īnčepš a čere de la Domnš ne Boerīl ekzilacijī. Domnšlš, promīđšndš kš va adšče ne Boerī, revolđišnea s'a astšmpšratš.

Ekzilacijī īn adevčrš nš tšrziš aš reintratš īn đearš, mi Domnšlš, aršnkšndš toatš vīna asšnra lšī Stavarakē, s'a īmpškatš kš eī.

Kalimaxš Vodš, gšsīndš finanđele đerīl īn prōstš stare mi, nenštšndš īntšmpīna čererīle Tšrčīlorš, kš toatš dragostea čē avea pentrš đearš, kš tōtš bšnštatea īnīmī mi pietatea sš-fletšlsī sšš, venī la xotšrīre ka sš reīntrodškš Včkšrītšlš. Mītronolītšlš Iakobš īnsš pferš amī da dimīsišnea de kštš sš

se învoacă la o mîsură legată cu blestemă. Atunci Domnii adrese pe fratele său Gavrilă, ce era Arxiereş la Salonică, mi lă făcu Mitropolită Moldovei. Dar mi acesta nici într'ună kină nu se zni la reintroducerea vîlcărităţii. Domnii atunci, făcîndă adunare de boeri mi arătîndăle greutăţile mi nevoile ţerei, ei aş kibzîţă ka să se scoadă o dare extraordinară numai pe ună ană sşb nume de ajstoringă: kăte 11 lei, cînci mi jumătate, mi 3 lei de komă (ogeakă) pentru fie kare kasă.

Dăpă aceste Kalimachă Vodă, kărmîi ţeara cu blîndeţe mi cu dragoste, atrăgîndă-mi isbirea generală. Dar dăpă împlinirea de trei ani, de o dată priimi ştire de la Aengenii săi din Konstantinople că destitşirea lui s'a determinată dăpă ştirşingele Domniloră mazilii de akolo. Elă nu se tărberă, kăci în vîrsta în kare ajşnsese, Domniea îi părea sarşină. Peste kărîndă însă priimi din noş ştire că Poarta, konsiderîndă servicişurile mi karakterăşă seş, aş numită pe fişlă seş Grigore Domnă ală Moldovei. Dăpă kare autentîndă venirea sa. L-a amezată elă singură în skăşnăşă Domneskă, lăkără ce nu se mai întămulase de kăndă ţeara s'a năşă sşb protekşiaşnea Tărciloră.

Astă-felă bătărnăşă Domnă a mai netrekăşă kăte va zile cu fişlă seş în Iamă, mi apoi dăndăi cea de pe şrmă bine kăvîntare mi cele de pe şrmă konsilişri, a părcesă mi s'a dăşă la Konstantinople.

DOMNULU LXIX.

Grigorie Ionă Calimachă Vodă.

Acestă Domnă, dăpă ce s'a amezată în domnie, a întărită în fşnkşionile loră pe toşă dregătorii ce ră-

D. Chr.
1761.
D. I. Cantă
şi Enace
Cogălnicén

măsesse de la tatălă seş. Elă fiindă ne eksperimen-

tată în trebile ţerei. ũmă lăşă tótă înkrederea în ei, mi din aveasta nu păşine nemăşşmiri se ridikără în ţeară;

кѣчи Гречїи lakomї fѣчаѧ че ле ераѧ voea ши skoteaѧ felx-rite дѣгї че апѣсаѧ пе lѣksitorї.

Grigore Vodѣ Kalimaxѣ, fiindѣ neїnsєratѣ, trimise la Konstantinopole ши adѣse пе filka lїi Aleksandrѣ Vodѣ Max-rokordatѣ, кѣ kare s'aѧ kєnєnatѣ aiї. Дѣпѣ о domnie de trei anї, їn kare nimikѣ їnsemnatѣ нѣ s'a petreksѣ їn ueara aceasta, intrigile Fanarїlїi isbєtirѣ alѣ destїtsa: Pьrta, rєndїndѣ Domnѣ пе Grigorie Aleksandrѣ Gїka, kїemѣ пе Kalimaxѣ la Konstantinopole.

DOMNULU LXX.

Grigore Alessandru Ghica III.

Acesta a kѣпїtatѣ domnia їn anїlѣ 1764 пе la fevruarie. Sosїndѣ la Galaцї, boerїi че ї-aѧ emїtѣ їnainte }
 'ї-aѧ vєzstѣ akompaniatѣ de faїmosїlѣ Stavarake, } D. Chr.
 dїl a kѣrѣea kaxzѣ se revoltase ueara їn timurїlѣ } 1764.
 bєtrєnїlїi D. Kalimaxѣ. Dar elѣ, vєzєndѣ mєrmєra gene- } Canta ѕї
 ralѣ a uerei їn kontra acestїi omї, їndatѣ їlѣ ши їntьrse la Cogalniceu
 Konstantinopole. Дѣпѣ aceasta viїndѣ їn Iamї, дѣпѣ че аѧ
 nєmїtѣ ministriї ши administratorї, le a datѣ mare porєnkѣ:
 „Ka sѣ fie кѣ mare drentate sѣracyilorѣ, neїngєdїndѣ пе ni-
 „mїnea ka sѣї kalche ши sѣї nѣпїstєaskѣ, kѣчи de va axzi
 „kѣtѣ de пєдїnѣ, кѣ аѧ пѣzitѣ хатѣrlѣ kєїva, ши va veni
 „vre єnѣ sѣrakѣ sѣ jѣlєaskѣ, atєnче кѣ mare pedeanѣ ї
 „va pedensi, fѣkєndѣ marї drentѣдї tєtrorѣ; arѣtєndѣ tєtє-
 „rorѣ boerilorѣ, ka sѣ se пѣzeaskѣ fiemte kare, de a lєa
 „mїtѣ de пе la sѣracyї, kѣtѣ de пєдїnѣ; ши de va veni la vєre-
 „kele Mѣricї sale, sѣ fie їn mtiingа tєtrorѣ, кѣ se va пе-
 „densi кѣ mare pedeanѣ, nekѣtєndѣ-ї niчї nikѣ de хатѣrlѣ,
 „de va fi ши boerѣ mare, orї ши rєdѣ, de vєreme кѣ Dєm-
 „nezeѣ 'ї-aѧ trimisѣ їntr'acestѣ пѣmєntѣ, ka sѣ пѣzeaskѣ пе
 „sѣracyї. ши sѣї fie milѣ de дѣnшїї.“

Acestѣ Domnѣ s'a arѣtatѣ perfektѣ їn tьte. Пе lєngѣ
 instrєkцїisne solidѣ, elѣ poseda ши o deosebїtѣ пїчєпєre

pentru administrarea herei. El a făcut lângă Mitropolia niște case mari și frumoase destinate pentru învățarea jurnimeii; pentru aceasta așeză și trei profesori ca leafă boier, pentru limba Elină, Grecească și Românească. El a cheltă în țară și chimele în oraș: una în porța Goliei, și alta în porța Sf. Spiridon. Pe lângă aceste tot el și cheltă în țară karele având ideea de a introduce fabricii în țară: făcând în apropiere de Iași, la Kinreștii unde se împresă Bărbăntă și Jijiea, o fabrică de postavă și meșteri aduși din străinătate.

Grigore Vodă Gika, văzând că între alte obiceiuri degredătoare domnia și mania lăcomiei între boieri; observând că pentru ca să nu îndestăleze o asemenea noștră nebinească, boierii să și pierdă avereă să și se dedă la abuzuri în serviciile ce li se încredințară; văzând și aceasta, soki ca să facă el însuși eksemplu de modestie. Deci într-o zi a emiță fărâ de veste la Divană îmbrăcată cu Libade și giubă de postavă făcută în țară, lăcră de kare forte se rășinară boierii ce erau strălucitori de haine scumpe; după kare tot și urmaș eksemplu Domnului kiară de a doă zi.

În zilele acestor Domni s'a zidit în Mitropolia cea veche din Iași Biserica Sf. George kare există și până astăzi.

La anul 1766 Așgăstă 12 elă liberă și Xrisovă, prin kare întări privilegiile boierilor, și îndă stavilă ómeniloră promiți de a intra în rândul boierimii. Dar după doi ani și noștră lăni de domnie, fiindă că n'ăș voită să keltăască și Măkarelă, Porța 'l-a destăsată, și îndă și în lokulă se și iarăși pe Grigore Vodă Kalimachă.

A doă domnie a lui Grigore Vodă Calimachă.

Kăpătândă Domniea de a doă oară, Grigore Vodă

Kalimaxh̄ im̄i l̄s̄ adio de la familia tatl̄s̄i seš̄ din Konstantinopol̄e, mī imp̄rezn̄ k̄ familia sa mī k̄ o m̄sl̄ime de Greč̄i din Fanar̄s̄ veni la Moldova. Aice boer̄ii, kari se p̄r̄viseř̄ k̄ ab̄z̄sr̄ile mī k̄ kor̄p̄dīs̄nea, il̄š̄ p̄rimir̄ k̄ m̄sl̄t̄ afek̄dīs̄ne, m̄tiind̄ k̄ Domn̄sl̄ este moale mī ne eș̄perimentat̄ mī k̄ o s̄'m̄i fakt̄ trebile d̄z̄ir̄ plak̄š̄.

D. Chr.
1767.
Canta și
Cogălnicea

Kalimaxh̄ ins̄ de ast̄ dat̄ voi s̄ se arate mai asir̄ k̄tre boer̄i. De ač̄easta z̄n̄i din eī nem̄sl̄uș̄miđ̄i k̄ n̄ li s̄'aș̄ dat̄ post̄r̄i, im̄ n̄m̄p̄r̄š̄ de out̄-s̄ure-z̄eč̄e, aș̄ emigrat̄ la T̄tari mī de akolo aș̄ ř̄k̄at̄ ar̄z̄r̄i (s̄s̄ul̄ič̄e) k̄tre imp̄p̄r̄dīe mī aș̄ trimiș̄ pe z̄n̄sl̄ din eī la Konstantinopol̄e. Nimik̄ ins̄ n̄'aș̄ is̄p̄r̄v̄it̄š̄, k̄č̄i Vizir̄sl̄, fiind̄ amik̄ int̄im̄ ał̄ l̄s̄i Grigore Vod̄, se m̄r̄gini a skrie Xan̄sl̄i ka s̄ trimiđ̄ pe boer̄i la z̄r̄ma lor̄š̄, iar D̄m̄n̄sl̄i ř̄ rekom̄nd̄ ka s̄ ik̄onomiseask̄ l̄sk̄r̄ile s̄ n̄ mai vie asemena p̄n̄ger̄i la Īmp̄r̄ats̄l̄. D̄p̄ ač̄easta emigradī se ĩntoarser̄, mī Domn̄sl̄ ř̄ p̄rimi k̄ on̄re mī ř̄ n̄se ĩn ř̄nk̄iș̄ni, p̄r̄k̄m̄š̄ le p̄č̄ea.

Īntre ač̄eș̄tea, p̄eara era f̄orte greș̄ ap̄sat̄ k̄ kelt̄ze-lile mī k̄ anḡr̄iile; k̄č̄i Polonia, aș̄nḡnd̄ a k̄dea ĩn m̄ș̄inele R̄ș̄nilor̄š̄, T̄r̄cia se temea s̄ n̄ s̄fere ač̄eș̄mi soart̄. De ač̄ea la Xotin̄š̄, la Bender̄ mī la Krimea se trimetea oș̄ti T̄r̄č̄em̄ti neĭnč̄etat̄š̄, d̄nd̄ mare s̄p̄r̄are Domn̄sl̄i mī lok̄sitorilor̄š̄.

Īnkeiand̄se an̄sl̄ domniei, Agenđ̄ii l̄s̄i Grigore Vod̄ is̄b̄tir̄ a k̄p̄ta M̄karels̄l̄ (firman̄sl̄ de ĩnoire) ĩn l̄s̄na l̄s̄i Īsl̄ie 1768. D̄p̄ ač̄easta boer̄ii Greč̄i, v̄z̄nd̄ pe de o parte ḡreș̄đ̄ile p̄ereĭ iar de alta k̄ Domn̄sl̄ se ser̄vea mai m̄sl̄t̄ k̄ boer̄ii p̄m̄nteni, aș̄ ĩnč̄enș̄t̄ a emigra mī a se d̄č̄e la Konstantinopol̄e, p̄ntr̄ ka s̄'m̄i ĩntinz̄ k̄rsele ĩn kontra Domn̄sl̄i.

Rel̄č̄iș̄nile dintre R̄ș̄ia mī T̄r̄cia strik̄nd̄se k̄ to-tsl̄, Katerina II ridik̄ o armat̄ p̄sternik̄ mī o trimise s̄b̄ kom̄nd̄sl̄ p̄riņip̄el̄s̄i Galigin as̄p̄ra Moldovei. Īn l̄s̄na l̄s̄i Am̄ilie an̄sl̄ 1769, R̄ș̄mi b̄t̄sr̄ la Xotin̄ z̄n̄ korn̄ de doz̄-z̄eč̄i mī T̄r̄č̄i, kari eraș̄ s̄b̄ kom̄nd̄sl̄ l̄s̄i Karaĭman̄š̄

Папа. Дъпъ ачеаста în Ізліе Галицинѣ бѣтъ анѣ алтѣ корнѣ де Тѣрчі ла Вѣскъѣѣ, деспре хотарелѣ нордикѣ алѣ Moldovei, ми о flotilѣ Тѣрчеаскѣ фс нимичитѣ анроане де Vozia.

Vizirul, rădिकъndу-se кă tôte пsterile Тѣрчіеі, аѣ treкtѣ prin ueara Romъneaskѣ în Moldova mi a тѣбѣritѣ пе valea Прѣтслі ла Movila Рѣбіеі. Akolo Domnslѣ 'i-a emитѣ înainte кă кѣѣ-ва боері ка сѣлѣ felicitе. Vizirul înст, а-ѣѣатѣ де intrigile Grecilorѣ din Fanarѣ mi, nemѣлѣmitѣ де molъtatea Ізі Grigore Vodѣ în прегѣtirea provizisnilorѣ, îndatѣ ілѣ псе în feare mi ілѣ trimise la Konstantinople, unde împresнѣ кă agentslѣ seѣ Nikolae Drakѣ (saѣ Sсyс) фс-рѣ спънзѣраѣ ка тѣдѣtorі kaszeі Тѣрчешті.

Acestѣ Domnѣ a amezatѣ darea Gомtinei (oeritslѣ) кѣ-te zече banі de oae, kare se іпчепъse інкѣ де ла Ioanѣ Маѣрокordatѣ mi kare kontribsi a імпъѣina foarte tare аче-te animale în ueарѣ.

A patra domnie a lui Constantinū Maurocordatū.

În grelele імпреѣсѣгі în kare se afla Hoarta Otomanѣ, D. Chr. 1769.
Santă și
Cogălnicean sokoti a trimite пе челѣ маі kredinчiosѣ omѣ алѣ seѣ la Domniea Moldovei. Kostantinѣ Maurocordatѣ, investitѣ де а патра оарѣ кă Domniea la 29 Ізніе 1769, pleкѣ îndatѣ la Moldova. Чea інтѣіѣ grije а sa фс де а проксѣра provizisni де пstritsѣрѣ, де kare Тѣрчіі aveаѣ mare neвоe. Terorismslѣ domniea în tôte ueara: інсѣмі Domnslѣ mergea din satѣ în satѣ кă slsjitorі mi кă занчії, mi апска кă mare тѣrie пе боері mi пе слтені ка сѣ arate gro-nile în kare пineaѣ askъnse grіslѣ mi orzslѣ де frika inva-zisnilorѣ.

Dar кă tôte пsterile нѣmeroase ale Тѣрчилорѣ, Мѣска-ліі orі unde s'аѣ інтълнитѣ кă еі 'i-аѣ бѣтstѣ mi 'i-аѣ zdrobotѣ кă totslѣ. În fine Vizirul кă рѣмѣшigele omтireі sale а sokotitѣ ка сѣ се retragѣ. Ачeastѣ minkare се mi ефектѣрѣ, mi пе ла канѣтслѣ Ізі Sentemvrie маі tôte Moldova се ко-принсе де omтile Рѣсемті. Konstantinѣ Vodѣ, karele се а-ла în arierѣ garda Тѣрчеаскѣ, інтѣрziindъse ла Galaуі кă

trecherea oștirilorōș peste Džņņre, fs lovitōș de kornōșlōș vountirilorōș Rșșemnti, mi, prinsōș ĩmpreunōș kē maĭ mēlđi Tșņĉi, fs transportatōș la Iamĭ. Aĭce, kē tōte kē fuse destōșlōș de bine tratatōș, dar pētimindōș de o ranōș ce kēpētase la Galađi, la 4 Dekemvrie a mēritōș.

Astō-felōș ĩmĭ terminōș zilele Domnōșlōș Konstantinōș Mașkordatōș, dșņņ ce domnise ĩn țeara Romņneaskōș 16 anĭ ĩn mēse rēndșrĭ, ĩar ĩn Moldova vanĭ ĩn patrē rēndșrĭ.

Interegnulū Rusescū.

Dșņņ ce aș kēirinsōș Galađi. Rșmĭ s'aș ĩntinsōș rene-de mi asșpra țerei Romņnemti. Ișndōș Brșila mi Bșksremtiĭ, prinzēndōș totōș odatōș mi pe Grigore Gika III Domnōșlōș de akolo. Partea Moldovei din Basarabia ĩnsōș nĭnōș ĩn pĭrimțvara anșlōș 1770 se okșna de Tșņĉi mi de Tșțarĭ; mi ĩn timulōș ačesta Tșțarĭi fșkșse o mēlđime de pĕđđvčisni mi robise peste 16 miĭ de sșflete, din kariĭ șniĭ se trimiseserē spre vņnzare la Konstantinopol, alđi se ĩnekarē, ĩar alđi se tșņĉirē pentrē ka sē skane kē vieadș. Dar faĭmoasa bșțlie de la Kaxelș ¹⁾ xotșrĭ de soarta Tșņĉilorōș: peste 120 miĭ de Tșņĉi se perdșrē ĩnekzndș-se ĩn lakșrile Meridionale ale Basarabiei mi ĩn trechere peste Dșņņre; tōte karele lorōș kē provizisni mi kē mēniđisni, tșņșrile mi kaiĭ, pĕkșmș mi o mēlđime de robĭ, kēzșrē ĩn mēșnile Rșșilorōș mi nșđini kēlșregi nșmaĭ aș skēnatōș fșgĭndōș ĩn četșdile de pe Dșņņre Ismailș, Kilia, mi Benderșlș.

ĭn Moldova okșmșirea țerei aș ĩșat'o generalșlōș Gorčakovș. Ačesta, orēndșindōș Jșdekțtorĭ mi Administratorĭ dintre boeriĭ pșmșnteni, le ĩnsemņōș mi lefe din venitșrile vșmei mi a okneĭ.

Atșta skrie xronografșlōș Enake Kogłnĭčeanș despre țele din pșșntē a le țerei. Niĉi o notș, niĉi o ĩnsemnare

1). Pe lokșlōș Bșțliei șntōș mi astș-zĭ dozș monșmente rđdikate de Rșmĭ. (Veđi kōłstoria ĩn Basarabia de G. Șion.)

desire rëndselile din noș introduse de Rșmî mi desure greștile ce aș amțsatș pe țearș.

Rșboisłș s'aș prelęngitș činčî anî aproape. La 17 Iulie 1774 abia s'a înkeeatș pacea faîmoasș de la Kîççkș Kaînargi. Traktatsłș de pace în art. 16 privorș pe Prinçinate kourinde șrmțoarele: „Rșssia dș Porçii îndșrțș Prinçinatele Moldoviei mi Romșniei kș ačeste kondiçionî. 1) Amnestie komptektș pentrș toçî, rștitsirea averilorș mi demnitșilorș çeloriș kompromișî în resbelș. 2) libertatea religioșnei kreștine în Prinçinate. 3) restitsirea averilorș biseriçențî mi private kare se okșnaserș de Tșrçî mi se adășșerș la regisnea (raia) Brșilei, Xotinsłș, Tiginei, etc; 4) Traktare omeneasș a klerșsłș; 5) liberș emigrșçisne kș toate averile în kșrsș de șnș anș de zile; 6) dșrî vekî sș nș sș çearș de la Prinçinate. 7) çî din kontrș sș se ierte tribțsłș nre doî anî din kasza dasnelorș întșmplate prin resbelș; 8) dșnș termensłș ačesta, Pôrta sș fie moderatș în pșnerea tribțsłș, kare se va da totș la doî anî, mi sș observe privelegisrile prinçinatelorș garantisate de Mașmedș IV; 9) Prinçinatele sș aișș agençii lorș la Pôrțș, kari sș fie resnektadi dșnș drentșsłș ginçilorș; 10) Ministerrșsłș Rșseskș de la Pôrțș sș aișș drentș de a înterçede pentrș Prinçinate; çarș Pôrta sș fie datoare a lșa în konderaçisne arșțșrile lorș.“

A doua domnie a lui Gligore Vodă Gika III.

În șrma traktatsłș de la Kîççkș-Kaînargi, de mi Romșni aveasș drentș sș revie la vekile lorș tratate kș Tșrçia, Poarta Otomanș însș, vșzșndș șlșbîçisnea lorș, profitșndș de neîndelegerile dintre dșnșii ce le fșcea șlșbîçisnea mi mai mare, nșmi iarșmi d'a drentșsłș pe Domni. Pentrș țeara Romșneasș, nșmi pe Dragomansłș Aleksandrș Insilante, iar pentrș Moldova pe Grigore Gika, karele dșnș ce se întorsese de la Petrezșrgș șnde fșsese ekzilatș, petreçea în Iamî ka privatș. Investitsra Do-

D. Chr.
1774.
După di-
verse note.

mnașii sosi la 23 Septembrie, 1774, cândă Rșniî înkă nă demertaseră kă totășă pământășă Moldovei. Domnășă găvernă ȕeara foarte îndeleptăte, să okșpă de îmbăntășăirea skoaleloră și a bisericiloră, și introdăse mai mălte rândușele bșne pentru administrarea drentășii.

Profităndă de cele din șrmă evenimente, de amăntăra și de slăbăcișnea Tărciloră, Aștria, în îndelegere kă Rșsia, okșpă partea nordikă a Moldovei, sșb protekșă de a apăra Galiciă despre păvălrile Tătariloră. Dșpă emirea Rșșiloră, atăță Pórtă kăță și Domnășă voiă a respinge oștirile Aștriace, dar fș indemertă. Aștria deskise negociașii dinlomatice la Konstantinopole, ȕerăndă de la Pórtă ka să'i dea Băkovina, pentru ka să'mi fakă trekătoărea între Galiciă și Transilvania. Pórtă Otomană. de și poate ară fi voiă a se opșne, de și poate rekșnoștea kă nă era în drentă a ȕeda pământășă streinăș, dar, obosă de rășboae, konȕedă în fine pământășă Bokovinei; și în 2 Iunie 1777 se skimbară aktele konvenșionale pentru amezarea xotareloră între Aștria și Tărcia.

O asemenea știrăbire de pământășă prodăse în ȕeară o impresișne dșreroașă. Jădegele, xotărite de a rămănea sșb posesișnea Aștriei, prekșmă și jădegele învechinate, se opășeră la amezarea liniei xotarsășă și la ezekștarea aktășă konvenșionei. Grigore Gika Vodă, nenătăndă niă elă mișăi în sșfletășă săă de Romăășă o asemenea nelegișire, sșpășe Porșei protestărice ȕerei, fiindă kă nă era în stare Moldova ka mai n'ainte de a protesta kă armele în măpă. Pórtă, sșpărată de manifestărice de nemălgășmire din ȕeară, imi deskărkă toată mănia ne Domnășă, șițiindă kă kă aȕeasta va notoli de sigșă oră ȕe revolte saă intenșii de lăkrare din partea Moldoveniloră. De aȕeaa trimișe la Iamă șăă Kapig-Bașă kă ordină ka să adăkă ne Grigore Gika viă s'aă mortă. Tărkășă, șosindă la Iamă, trase la Beilikă, niada în kare era palatășă destinată pentru oșmitalitatea fșkșionariloră Tărci; dșpă aȕeasta trimișe rășpășășă lă Grigore Gika kă e bolnavă și kă dorește să'lă vază.

Tradișișnea șășne kă Grigore Gika ară fi zisă să'i a

adskъ kalsiș de kâlrie ka sь meargъ la Tьrkă. Kalxiș adssș la skarъ maî întiș a îngenъkiatș mi apoi s'a kълkatș la pьmintș, nevoindș sь miimeaskъ a fi înkъlekatș. Familia mi toatъ kasa Domnxiș, pьnevъzъndș în aveasta zъș nenorocitș așgъrș, se skъlъ în niçoare mi kъ lakъrъmi rșgъ pe Domnș ka sь nș se dъkъ la Tьrkă. Domnxiș însъ, ne sșs-pektъndș vre zъș perikolș ama de mare, zise sь'i adskъ trъsșra ka sь eastъ. Intrъndș la Tьrkă, în nainte de a apъka a se așesa, elș rъkni la dъnselș kъ kъvъntelș de xai-nș mi kъ o figъrъ sinistrъ. Domnxiș atъncе fъkș zъș pasș îndъrъtș ka sь iastъ. Epîcherii însъ pșserъ mъna pe elș. Grigore Gika, fiindș omș kornslentș mi tare, se lъptъ kъte va momente, dar în fine kъzș sșb lovirele îataganelorș. Dъurъ aveasta kornslș Domnxiși fș arъnkatș pe fereastrъ în s-lipъ, iar kanzlș se trimise îndatъ la Konstantinople, srne a înkredinga pe tiranș despre lamitatea komisъ.

Ast-feliș peri Grigore Vodъ Gika dъurъ dșoi ani mi pșese lъni de domnie, plъnsș de tôtъ peara ka viktimъ a patriotismelși seș în nimate timni atъtș de nenorociri în kъtș nimeni nș nștea sь rъdîce mъkarș o statsъ în memoria sa, mъkarș zъș kъvъntș nentъ rșsbъnarea morșii sale.

Istoria a două-deci și cinci de ani.

Dъurъ zviderea lși Grigorie Vodъ Gika pe la kanzlșlș D. Chr. janslși 1777 Pôrta nșmi Domnș pe Dragomanslș seș 1777. 1812. (Konstantinș Mъrșzi. Neînsemnata lși domnie se pre-lșngi patrș ani mi ontș lъni, dъurъ kare destitъzъndș-se la 1782 se nșmi Aleksandrs Mașrekordatș, (nșmitș mi Delibei) fiislș fostelși Domnș Konstantinș Vodъ Mașrokordatș. În timnșlș domniei aveștia se nșserъ la Iamî mi la Bъksremiî agenșii kosslarî din partea Aștriei mi a Tьrçiei. La 1784 Pôrta Otomanъ, împinsъ de inflșingъ mi aștoritatea Rșsiei, dete zъș noș xatimeriș kșprinъtorș ka mi zelș datș în sъma traktatslși de la Kъçiskș-Kaînargi, kъ nș

va skóte pe Domnă fără dovezi kă sântă rebeli. Kă tóte ačeste nă lăsb înkă să treakă anslă mi destită pe Aleksandru Vodă Mașrokordată fără niči ză kăvântă valabilă dăpă dăoi ană mi trei lăni de domnie.

La anslă 1785 Pórtă Otomană trimită Domnă în Moldova pe Aleksandru Mașrokordată Firariș, vără kă omonimă seă Aleksandru Vodă Mașrokordată. Dăpă dăoi ană însă trimită Domnă pe Aleksandru Ipsilante. Atăncea începuăndă iarămi diskordiile între Răssia mi Tărcia, Aleksandru Ipsilante kăză în bătăcală kă ară fi înțeleșă kă Rășii. Pórtă atăncea a trimișă ză Tărkă ka săi i-a kapălă. Ipsilante însă, simțindă, făgi în Răssia.

La 1788 răsputăndă-se iarămi pachea între Răssia mi Tărcia, pământălă Moldaviei se fără iarămi teatrălă răsboiălă. Astă dată Aștria, aliată kă Răssia, iea parte în kontra Tărciloră. Doă-zeci mi Aștriacă săb Prinčipele Kobărgă, la 9 fevărare intră în Moldova mi okupă Botomanii, zăde se ză kă Generalălă Saltikovă karele komanda 12 mi de Rășii. Armata aliată atakă cetatea Hotinălă mi pe la kapătlă lăni lă Aăgăstă, dăpă ză asediă de patru lăni. o ia, trekăndă săb sabie tótă garnisona.

În primăvara anălă 1789 operăziunile resbelnice se înceă iarămi, prinčipele Kobărgă pleakă kătre Romănia; iar Rășii atakă cetatea Tigina de pe Dănege. La 1 Maiă Rășii okupă Galații; mi dăpă ačesta Kobărgă, zăită kă Sovarovă, bate pe Tărcă la 31 Iălie la Fokșani, la 22 Septemvrie la Martină mi la 6 Oktomvrie la Porčiană. În lăna lă Oktomvrie Rășii iăă cetatea Albă. În Noemvrie aliății se fakă stăpnă peste tótă țeara Romănească.

Peste iăpnă se fără înčerkări de împăkare; dar ačeste nekăpătăndă niči ză rezultată, kă începutălă primăverii anălă 1790 încevără iarămi a săna armele. Astă-felă, pe kăndă Franța se afla sgădăită de revoluziunea cea înfricomată, țerile Romăneșă se afla săb terorismălă a doăză oștiră pternice ce le okupăă pentru ză resbelă de kare nă eraă ele kassa.

Tótă vara anălă 1790 răsboiălă se zămăză: țele mai

talb închezur̃ iar̃m̃i a amenința liniim̃teu lor̃ș. La 1804 în 2 Dekemvrie f̃k̃k̃nd̃-se Napoleoñș Bonaparte împ̃rat̃ș al̃ș Franșesilor̃ș, deklar̃ r̃șboiș Austriei. R̃șm̃ii, voind̃ș a veni în ajstor̃șl̃ș Nem̃șilor̃ș, trekr̃ș m̃in Moldova în kontra l̃și Napoleoñș. Franșesii p̃r̃șrea înving̃tor̃i, b̃t̃șr̃ș m̃i pe Nem̃șii m̃i pe R̃șm̃ii; dar în fine la 24 Dekemvrie 1805 f̃k̃k̃r̃ș pa-
 че m̃in traktatsl̃ș de la Presb̃r̃g̃ș. — Între ačeste ambasa-
 dor̃șl̃ș Franșei de la Konstantinopole ad̃șda neînchetat̃ș pe
 Selim̃ș III în kontra R̃șsiei m̃i isb̃sti a'ș determina ka s̃ș
 sk̃ođ̃ș pe Domnii din Prinșinate, ka șniș țe đinea k̃ș R̃șm̃ii.
 At̃șñi P̃orta (Așg̃șt̃ș 1806) revok̃ș pe Aleksandr̃ș Mor̃șz̃ș
 m̃i trimise în lok̃sl̃ș seș pe Șkarlat̃ș Kalimax̃ș; tot̃ș odat̃ș
 în țeara m̃șnteneask̃ trimise pe Aleksandr̃ș Șșșș, iar Kon-
 stantiñș Vod̃ș Insilante, simđ̃nd̃ș k̃ș P̃orta xot̃r̃șse șb̃i tae
 kañsl̃ș, p̃r̃șsi B̃k̃șreștĩi la 16 Așg̃șt̃ș m̃i trekr̃ș m̃in Tran-
 silvaniea în R̃șsieu.

Ačeast̃ș l̃șkrare din p̃rtea Por̃șei, fiind̃ș kontrarie k̃ș
 Xatimerifl̃ș karele înt̃rea domniile pe 7 ani, m̃i k̃ș politi-
 ka R̃șsiei, p̃rodsse îndat̃ș r̃șnt̃r̃ș într'ačeste doșș p̃șteri.
 Șșșș m̃i Kalimax̃ș abia domniser̃ k̃ște zeye zile m̃i, pe la
 kañtsl̃ș l̃și Oktomvrie, p̃riimir̃ș ordine șș vie la Konstanti-
 nopole. Dar în demert̃ș P̃orta voi șș îndrente gremala sa
 đ̃nd̃đ firmañș de restabiliea Domnilor̃ș de mai nainte, k̃șși
 R̃șsia, ka șna țe într̃ș ačeasta ačea ñșmai șn p̃retekst̃ș,
 merse înainte k̃ș planșrile sale. Ast̃ș dat̃ș ea ñș țearea mai
 p̃șșiñș de k̃t̃ș Đ̃șșșrea d̃rent̃ș xotar̃ș des̃șșđitor̃ș între ea
 m̃i Imperișl̃ș Otomañș.

Ast̃ș-fel̃ș r̃șboișl̃ș se încheș. General̃sl̃ș Mixelsoñș
 ok̃p̃ș Moldova m̃i împ̃reșr̃ș țețđile des̃șre Đ̃șșșre. R̃ș-
 m̃ii ad̃șser̃ș între ei pe fostl̃ș Domñș al̃ș țerei Rom̃șnesh̃ti
 Konstantiñș Insilante m̃i il̃ș deklarar̃ș Domñș peste am̃ș-
 doșș Prinșinatele. Mixelsoñș tot̃ș odat̃ș la 16 Dekemvrie
 1806 p̃șblik̃ș șnș manifest̃ș în ñșmele împ̃rat̃șl̃și prin kare
 dek̃lar̃ș. „K̃ș armata R̃șșeask̃ș într̃ș în Prinșinate șșre a-
 „p̃șrarea religioșnei m̃i a d̃rent̃șrilor lor̃ș, m̃i se va p̃șrta
 „k̃ș tót̃ș disipliña.“ R̃șboișl̃ș șr̃m̃ș k̃ș mare înverșșnare,
 m̃i progresile R̃șșilor̃ș se f̃șșeăș din țe în țe mai simđ̃i-

tóre. Dar Rșșii, aflându-se totuș o dată în rșșboiș mi kș Franșesii, în bșștălia de la Tilđitș fșkșrș pace, prin kare se determină ka Rșșiea sș dea Prinșinatele Romșnești indrșrștș mi sș'șii retragrș omșirile. Kș tóte așestea kondiđișnea așeasta nș se pștea efektă fșrș unș deosebitș traktatș kș Tșrșia. Rșșboișlș inkș se șrmș, mi abia se ínkee pacea de la 1812 prin kare se stipuleazș kondiđișnile șrmștoare: „Prștșlș sș fie margine despșrđitoare între provinđiile Porđii Otomane mi între posesișnile Rșșești; Domniđ Prinșinatelorș Romșne se ínțreaskș pe kște 7 ani, mi sș se observe Hatimerișlș lși Sșltanș Seilimș III, prin kare se garanta drentșrile Prinșinatelorș.“ Așeștș traktatș fș o șșrșpizș pentrș Tșrșii. Pórtă, kș toate kș'lș șșbskrișe, dar oșndi ka ínșelștorii pe frađii Dimitrie mi Panaioti Marșzș kare fșseserș între delegađii seđ ínșrșinađii kș negođișrile, mi ordonș de ii țearș la Pșșmlă. Kș toate așestea nevinovata Moldovș perđș mai mșltș de jșmțtate din teritorișlș seș, din kare abia la 1856 dșpș rșșboișlș orientălș își rekșpștș o parte despre Sșdș.

La 24 Augșstș Pórtă nșmi Domnș, în Moldova pe Șkarlatș Kalimaxș mi în țeară Romșneaskș pe Dragomanșlș Ioanș Karagea.

Пъль аиче vine astorișlș kș Istoria sa.

FINE.

PARTEA V.

DESCRIERE GEOGRAFICA ȘI POLITICA

A

ȚIEREI ROMĂNEȘTI.

CAPITULU I.

Despre întinderea Teritoriului.

Țeara Românească împreună cu Banatulș Kraiovi se întinde în lungime între gradele 39 și 45, iar în lățime între gradele 43 și 45, după meridianulș Parisului.

Această țeară are figură lungtrecută, în lungime cu o întindere de 94 ore, iar în lățime cu 40 ore și în zile locale, precumă despre trecătoarea Kăinenilorș, cu cincizeci ore.

Mănjii karii se întindă de la Rășaritulș spre Apusș, deșpartă țeara aceasta de Transilvania și de Banatulș Temisianș alș Țngariei.

Risnorulș numitulș Milkovș, karele urcade din arștașii mănjii și deș în Siretș ceva mai înjosș de Fokșană, deșparte țeara aceasta de Moldova.

Deșpărea pănă la Găra Părisulșăi Bodicea, prekășge prin Banatulș Kraiovi, o deșparte de Bălgaria despre partea Sădikă.

În fine Țngariea, de la Țetatea Ormova (saș Adakalesi ce este pe o insulă a Dņņrii) pņņ pe marginele Mehadiei, o desparte despre apșș. zndе xotarglș pņņșemte Dņņrea mi apșkș spre Mņņđi, pņņ ce dș iarșni în xotarglș Transilvaniei.

CAPITULU II.

Despre Munți.

Mņņđi, kari se întindș de la Rșșritș spre Apșș mi despartș đeara Romņneaskș de Banatslș Țngariei mi de Transilvania, sșntș Karnaii. Aчешtia se asemņneazș kș mņņđi чеi mai mari mi mai nalđi din Еșropa: Țnele din vņřsrile lorș sșntș mai nalte de kștș norii mi adese ori koperite kș zņpadș. Aчешamș langș de mņņđi, sșb diverse nșmiri, desparte Polonia de Țngariea, Transilvania de Moldova mi trece prin Țngariea, Boemia, Silezia mi parte din Germania. Aчешti mņņđi sșntș zidslș челș mai tare de apņrare ce natura a datș đerei Romņnemti în kontra a oriचे pņņliri din partea ачееа. Aș преа пјđine trekъtori, mi ачееа foarte grele. Vņřsrile chele mai nalte despre đeara Romņneaskș sșntș trei: Sasselș, Bșчечislș mi Vņřřslș Kraislși.

Đeara Romņneaskș are 485 de mņņđi, din kare vre o doșș sște despre nordș, mi kare legaii între ei delimiteazș đeara Romņneaskș de Transilvania.

Ea are 114 dealșri, saș podgorii kș vii; 190 de dealșri despre poalele mņņđilorș, dar ne frșktifere, 570 de pđșri mari kș stejari; 25 de dșmbrъvi mai însemnate, аfаrъ de o mșđime kare sșntș fъrъ de nșme; 223 movili artificiale, kare se vede kș din vekime s'aș înlđgatș saș spre komemorizarea resboaelorș saș spre îmormъntarea șчimilorș.

CAPITULU III.

Despre Climatŭ.

Klimatslŝ este s̄ntosŝ mi dslce. Se deosibeskŝ ins̄ la nat̄r̄ lok̄rile m̄ntoase din cele k̄mpene: Cele m̄ntoase s̄ntŝ mai reĉi, iar̄ cele k̄mpene mai k̄ldsroase. Vara se int̄mpl̄ armige infrikomate k̄ t̄nete, f̄lgere, grin-dine, v̄rtejsr̄i mi tr̄snete. Earna este geroas̄, in k̄tŝ at̄tŝ p̄r̄bile mi elesteile k̄tŝ mi kiar̄ D̄n̄rea ingiaĉ̄ de potŝ treĉe ka ne ŝskatŝ karele cele mai grele. Prim̄vara mi Toamna s̄ntŝ tim̄ii ĉei mai fr̄momi ai an̄sl̄i.

Mai j̄m̄tate ĉeara Rom̄neask̄ este lokŝ de k̄mpie mi foarte prod̄ktivŝ, ad̄m̄nd̄se de o m̄l̄gime de p̄rae mi r̄zleĉe, mi inf̄p̄m̄ndŝ mi de livezi veselitoare. ĉeara Rom̄neask̄ are 3740 de mom̄ii, din kare 935 s̄ntŝ fr̄r̄ de sate; 26 de k̄mpii mari insemnate, 82 de poeni fr̄sk̄tiferere printre p̄d̄r̄i; optŝ l̄nĉi kare aŝ n̄mirile lorŝ d̄p̄r̄ r̄zr̄i, prek̄m̄, B̄z̄lŝ, Ialom̄iĉa, D̄imboviĉa, Arḡeŝ, Vede-a, Oltslŝ, Olteĉs mi Jiŝ, kare s̄ntŝ l̄nḡreĉe mi inḡste pe l̄nḡ marginile ailorŝ.

CAPITULU IV.

Despre R̄uri.

P̄ḡine ĉeri posedŝ ka ĉeara Rom̄neask̄ at̄tea P̄rae, Elestei mi Sorgente, kare gemŝ de f̄lsrim̄ de nem̄ti. In D̄n̄re este at̄ta m̄l̄gime de nem̄te, in k̄tŝ s'arŝ p̄rea k̄si-va fab̄l̄, dak̄ n'arŝ vedea k̄ okii. Pe la Mai mi Īnie, k̄ndŝ ninsoarea se tonem̄te de la m̄nḡi, s̄ int̄mpl̄ adesea mai r̄v̄r̄s̄r̄i de ape. Risrile ĉerii Rom̄nem̄ti, kare p̄ĉedŝ din m̄nḡii sei, saŝ se var̄s̄ din alte lok̄r̄i prin ea in D̄n̄re, s̄ntŝ 13: Siretslŝ, R̄m̄nikslŝ, B̄z̄lŝ, Praxova, Ialom̄iĉa, D̄imboviĉa, Mostim̄tea, Arḡeŝ, Vede-a, Olts, Lotr̄, Jiŝlŝ mi Topoliĉa. Cele mai insemnate din

acestea sânt 4: Siretălă, Ialomița, Argeșălă și Oltălă, care fiindă destălă de adăncă sântă și plătitoare. Răzăr mai mică sântă peste 140; despre aceste e de prisosă de a vorbi, iar despre cele mai mari sântemă datoră a spune câte ce-va.

Siretălă. Acesta din vekime se nămea Seretră. În elă se varsă rările din Moldova, Trotșălă, Bistrița, Brăladălă, (nămită din vekime Baraloxă) și altile. Elă părăde din Moldovița (din mănăi Băkovine) și în Jădețălă Rămnikălă se face xotară între țeara Româneaskă și Moldova; iar ce-va mai josă de Brăila se varsă în Dănețre.

Rămnikălă. Acesta din vekime se nămea Ramidava; părăde din Moldova și trece pe la plătălă Ţurgărălă în țeara Româneaskă vărândăse în Siretă.

Băzălă. Părăde din Transilvania și trekândă prin jădețălă Băzălă se varsă în Siretă aproape de Măksineni.

Praxova. Părăde din mănăle Predeală și se varsă în Ialomița, din săsă de podălă lăi Kirană. —

Ialomița. Părăde din mănăi Xodoisălă Dist. Dămboviți și trekândă prin Dist. Ilfovăsi, intră în jădețălă Ialomiți, și de akolo se varsă în Dănețre în drentălă Țetăgei Xirsova.

Dămbovița. Părăde din mănăi Groanele Vasalătă și prin satsălă Bădești se varsă în Argeșă.

Mostiștea. Părăde din jădețălă Ilfovăsi de la Satsălă Greți și se varsă în Dănețre aproape de satsălă Koriacelă.

Argeșălă. Părăde din mănăi Arifăsi și trekândă prin jădețile Argeșălă, Vlașka și Ilfovă sev arsă pe la Oltelnița în Dănețre în drentălă Țărtșkaei.

Vedea. Părăde din jădețălă Argeșălă, și trekândă prin jădețălă Teleormană și Vlașka se varsă în Dănețre mai din săsă de Țărgisălă.

Oltălă. Acesta din vekime se nămea Alsta. Elă părăde din Transilvania și; sărăgândă Karnăi pe la Kăineni, intră în țeara Româneaskă și kărgă printre jădețele Vă-

cea, Argemș, Romanai și Oltul vârsându-se în Dâmbovitza, aproape de orașul Târnăvelele în fața cu Nikopol.

Lotru. Prinde din județul Argemș, și trece printr-un județ al Vâlcea se varsă în Olt lângă satul Brezoaia.

Jiu. Prinde din Banatul Timișoarei, și trece printr-o regiune Simbile și Târnăveni intră în județele Gorj și Dolj; acolo se desparte în două râuri, din care una pe la Orașul Nedaia, și alta pe la Orașul Obaniș, se varsă în Dâmbovitza, în dreptul cetății Raxova.

Topoliza. Prinde din munte Domoklit, și pe lângă Orașul Cherni se varsă în Dâmbovitza.

Afară de râurile acestea, mai este Borzeana, o râuri a Dâmbovitzei, care desprindându-se în două în dreptul Silistrei pe o margine din județul Ialomița și vine pe aproape de Orașul Călărași, în plasa Likireștii, de unde își îndreaptă drumul la vale; apoi curgând mai pe lângă toată marginea de sus a Dâmbovitzei așezându-se în Dâmbovitza la satul Skrofeni, în fața cu cetatea Xirsova. Borzeana însă este un adevărat râu mare cât și Dâmbovitza, în care plutesc corăbii. Iar Dâmbovitza, în care se varsă din dreapta sa indirect toate râurile așezându-se în Dâmbovitza, este un râu din cele mai mari fluvii ale Europei, și pe lângă Oltul are mai înălțime lege de lărgime. În această fluvie sunt o mulțime de insule, unele locuite, altele cultivate, și ornate cu cele mai frumoase pășuni. Nici unul din râurile Europei nu este mai vesel și mai folositor decât acesta. Acesta are toate calitățile de îndemnată pe tot ce are nevoie pentru a se ridica și pentru a se ridica. Mai toată întinderea în lărgime a țării Românești este pe lângă râul acesta: intrând de la Ungaria, el încheie a se da toată partea stângă a sa pe la Dist. Mehedințului, și trece pe lângă județele Dolj, Romanai, Oltul, Teleormanul, Vlașca, Ilfovul, Ialomița, și Brila, de unde printr-un curs în sine se alătură râul Siretului este din țara Românească; de acolo trece printr-o regiune și Moldova, intră în Marea Neagră printr-un râu, care împreună se chiamă Sulina. Bo-

gază, Indrile-Bogază și Kapî-Bogază. Prin aceste guri intră și ese corăbii de oară ce mărime, care plutesc pînă la Xîrsova, fiindcă la Dăneștea pînă aici are adăncime de la 18 pînă la 16 picioare, iar de la Xîrsova în sus plutesc vase mai mici fiindcă și adăncimea mai scade.

Deoarece Românească are încă 15 Rîșlețe care esă din pământ și se perdesă iarăși în pământ. 202 Isoare; 93 de bălți care se nască din Dăneștea; 150 de elemtesă că mărime de pământ; și 67 Fântîni pe lângă drumuri mai însemnate.

Apa tîrșoră Rîșrilor și Rîșlețelor este în genere bună de băut; iar a Dăneștii este ceva camă sălcie înșă sîntătoasă. Toate rîșrile aș mărime de pământ foarte gîstomă, urecămă Mornă mari, Păstrăvi, Nisetră, Viză, Cegă, Somnă, Șală, Krană, Skămbrii și altele mai multe care se deosebesc la gîstă din pământ de mare. Pe lângă acestea sîntă și molșăce, urecămă skoșce și răci.

Apa din elemtesă are în genere gîstă metalică și sălcie. Pe lângă mărimea pământilor, sîntă desure pîșle de mîntă și o mărime de Păstrăvi și Loștrige mari pînă la 7 oka, și foarte gîstoase la mînkare; asemenea în locurile de cămnie sîntă Mixalți care se aseamăna ce-va că Xeli de mare și aș mare renșădăne.

CAPITULU V.

Despre Pămîntă.

Prodăktibilitatea naturală a pămîntăsi că fôrte pîșă mînkă și silindă rîșnăște pe agrikătorășă Romăă că felărite frăkte și grăne.

Pășănilă și livezile se făcă de mîșne, în cătă se nătrescă și se îngrahă că pîșă osteneală, o mărime de vite, boi, cai, oi și porci. Cămniile sîntă atăta de bogate în cătă și lăcătorii învechină trimită în dearea Romănească

mii de mii de vite atătă pentră ernatekă kătă mi pentră vbratekă.

Adese ori gъsehte vine-va kringări întregi de arbori roditori, prekămă meri, perii, çireni, năci, mi mai alesă prăni. Mai în tôte pьrpile derei Romъnemti viea se kăltivă, iar la pôlele mănșiloră, vinsă se face mai repătată, mi mai tôte lăngimea derei Romъnemti, pьrpile desure mănte sântă adornate kă kăltăra viiloră.

Mănșii derei Romъnemti mi o parte din lokșrile de kămpie sântă pline de pьdări mari mi frămóse kă arbări minșnăđi de konstrăkđione, afară de kămpia desure Dănpere, pьpă în patră çinçi ore departe de la răă, șnde greă se gъsehte çelă mai mikă lemăă săă piatră.

În pьdări mi în mănșii sântă o măđime de animale pentră vbrătore, prekămă Kanre sălbatică, Çerbii, Çeste, Miștređi, Enări, Șrăi, Lăni, Răni, Vălni, Çeakali, Veveriçe, Nevăstsăçi, Kakomă, Viezări, mi altele de açesteă; iar desure marginea Dănprii se gъseskă mi kăni de apă săă Vidre.

Generea pьșriloră întrece în măđime pe açeeă a animaliloră: milióne de Preneliçe, Kărstei, Tărtărele, Bekăđi, Porsămbi, Fasani, Pelekană mi altele nensătrate: iar privegietorile sântă mai desfăttore, mi mai pșterniçe la voce de kătă în ori kare altă deargă.

În băđile Dănprei sântă iarăși o măđime de pasări de apă, prekămă raçe, gъhte, lebede mi altele. Asemenea se gъseskă mi pasări răpariçe; prekămă Văltări, Șli, Eređi; iar în pьrpile de msute sântă mi Șoiăi, de kare eraă datorii vțamăi de plășri kă să prină o kătime çotărtă, mi să adăkă Dămăslă, așă prekămă între kondiđionile tribătlăi sta kă să se trimiđă îmăratslă la Konstantinopole în totă-anăă kăđi-va Șoiăi.

Albinele sântă fôrte nșmeróse atătă în pьrpile de kămpie kătă mi în çele de mănte, mi prodăkă miere fôrte măltă mi bșnă.

CAPITULU VI.

Despre Metale,

Mănjii pereii Românești, dăruț semnele vederate kare se kănoskă, aș totă felsislă de metale, prekăsmă așră, argintă, aramă, fieră, argintă viă, păcôșă, sare, katrană mi alte. Mine de metale nă eksistă, kăci lăksitorii de frika stăpnitoriloră nă deskoperă asemenea avăjii, pentră ka nă din kassa ačestora să niarză mi păpinele rămășige de libertate țe lea-ă mai remasă; iar stăpnitorii, din privire politikă, pentră ka să nă arate vechiniloră kă în plășrile ačestea se află metale prețioșe, nă se apăkă să le eksplôteze. De ačeea nămai trei mine de sare se eksplôatează; ăna nămită Okna mare, aprône de oramăslă Rimnikă Jădețislă Vălcăi; alta la satslă Slănikă în Jădețislă Săkseni; mi a treea Okna de la Telega în Jădețislă Praxovei. În mănjii Jădețeloră Fokșani, Bșză mi Dămbovița sântă mi alte lokșri de ănde s'ară skôte sare, dar fiindă kă țeale trei okne prodăkă neste 20 miliône oka sare pe aň, nă s'a simțită trebșingă a le eksplôta.

Păcôșa se găsește în Distriktele Mășvelă, Argemă, Dămbovița mi Săkseni, dar nă se eksplôatează.

Katranăslă se găsește în mălte lokșri de mănte mi mai kă seamă pe lăngă Okne aprône de sare; elă ese din vinele pământăslă mi se skôte prin pășri făkăte aňme, stăndă d'ășșira apei ka ăntă de lemnă.

Așrăslă țe se eksplôatează este prin nisășrile rișriloră Oltă, Topologă, Argemă mi Dămbovița. Țiganiă Domnești kare în genere se okăpă kă messe de a-lă kășta, mi kare se mi nămeskă Așrari, sântă îndatorăđi a adăče pe fieme kare aň kăte trei patră dramări, de fie kare omă la Domnie (karele oste venitslă Dômnei) iar restăslă, daka gășesăkă mai măltă, ilă văndă la ori mi ține ka proprietatea loră.

Argintăslă se găsește în mai mălte lokșri dar mai kă seamă în dăoi mănji din jădețislă Bșzăslă; să însă neck-

exploatată. În mănăstiri Buzănești se găsește mi aur, kivi metalurgici care s'au înfrumusețat și produsă Guvernului ca să le dea voie mi ajutoare alți eksplorați, kă kondiționare ca să dea Statului kăte 50 lei de okaoa de argintă mi kăte dăoi lei mi jumătate pentru dramăle de aur.

Argintăle viș se găsește în județele Gorjului dar nu se exploatează.

Arama se exploata odinioară lângă orașele Cerneți din Distr. Mehedinții, unde mi pentru astăzi lokală se găsește Bacia de Aramă; dar de multă timpă această bacia nu mai există.

Fierăle 'l-aș fostă deskonerită Nemții în județele Gorjului; dar astăzi mi această nu se mai exploatează.

CAPITULU VII.

Despre Producte.

Produsatele principale ale țerei Românești sântă diversile feluri de semănături, precum: grânelă, porumbăle, orzle, mlaiale săă meiale, ovzle, mi altele care să semănă; însă mi kănele le kăltivă numai pentru treburile private ale lokșitorilor.

Una din cele mai mari avruri ale țerei sântă vitele, precum: cai, boi, oi, kapre, porci, care tôte sântă foarte bune mi adăkătoare de venită mi kiar prin pieile, virvimele, seale, mi lăna loră. Mai kă seamă kășkavalele de la Kîmina mi Penteles sântă vestite mi se face mare eksportăție în Turcia.

Lemnărie (kerestea) de totă felăle mi foarte bună se eksportează o multime.

Sarea este unul din cele mai însemnate produse care se eksportează în Turcia.

Vinle eate foarte gătose mi nesăse la strikășne.

Răkile de pâne se face în mare kătime mi foarte bună.

Mierea se eksportează iarăși în mare kăntitate.

Mătasea iarbii de kîpî va ani a învenstă a se kăltiva mi va merge în progresă prin plantarea Dăziloră.

Pieî de epăre, de vsuî, de lăni, mi altele se esportază fôrte málte în Polonia mi Germania.

Пъкэра, saă katranslă pămăntslă, este iarbii zăă prodăktă fôrte însemnătoră.

În ačeastă țeară prodăktivă sântă mi alte prodăkte minșnate, kare însă nă se kăltivă kă destăslă interesă din partea lokșitoriloră; kăci năștra țare kă a ambiționătkă kă să înăvățeaskă țeara ačeasta kă tôte țele neșesariî pentră năștrimentslă mi îndemănarea vieđii omenești.

CAPITULU VIII.

Despre caracterulă locuitoriloră.

Romăniî în genere sântă năđi la statăre, bine făkăđi, frămoșî la figără, kă málte inteliginđă, mi kă konstătușne sântoasă. Boalele între ei sântă rarî: ațele epidemice kare infestează imperislă Otomană atătkă de kămălită, nă vină între ei de kătkă fôrte rară, mi prin omștirile șăbine.

Este întristătoră lăkră kă o țeară atătkă de bșăă mi frămoasă, zăă pămăntă atătkă de prodăktivă mi kă zăă klimătkă atătkă de sântosă, să fie atătkă de păđină lokșită. Sântă sigșă kă elă ară pștea să năștreaskă kă îmbelșăgare o populașne de çinçi mi mēse ori măi maro de kătkă țea de astăzi: mi țe e măi tristă este kă din zi în zi țeara măi máltkă se devastează.

Kășzele devastării sântă málte: înainte de toate rășboalele țele dese ale Porđii Otomane kă Rășsia mi kă Austria, grăștkădile nemășșrate kare anășă așșna lokșitoriloră din partea omștiriloră șăbine, kare nă păzeskă niçi disçiplină niçi ordine, çi kalkă în niçoare mi religie mi șmanitate, pe lăngă ačestea boalele epidemice kare se întrodăkă, kontrăbse fôrte máltkă la stingerea mi la desertarea lokșitoriloră, mi prin șrmare la devastarea țereî ačestiea. Nășmăi vor-

beskŝ despre ale gŝvernŝlŝi, i zikŝ nŝmai, kŝ în starea în kare se gŝsehte astŝzi eara Romŝneaskŝ trebŝehte nŝ gŝvernŝ stabilŝ i de mai mŝlji ani, pentŝ ka sŝ ajŝngŝ sŝ poatz adŝce eara n vekia ei strŝlŝchire, sŝ rŝdiche din rŝine atŝtea orame e ekzistaŝ din vekine, i sŝ restagreze atŝtea sate mpozlate, din kare astŝzi la fie-kare pasŝ nŝ vede ineva de kŝtŝ nihte triste rŝmŝiŝe.

CAPITULU IX.

Despre Datine.

Datinele Romŝnilorŝ sŝntŝ în genere primitive i simple; ele mai mŝlte le aŝ mpŝrŝstatŝ de la dominatoriŝ lorŝ Otomanŝ. Ei sŝntŝ oameni foarte bŝni liniŝtiji, sŝ-nŝŝi, i rŝsboitori virtŝoŝi; kŝ toate aestea astŝzi rarŝ dintre dŝnŝii ntrebŝindeazŝ armele; dar la vŝntorie, mai alesŝ lokŝitorii de mŝnte, sŝntŝ foarte dedai i foarte dibaci.

Romŝnii kŝ toate kŝ sŝntŝ liberi nŝ aŝ nsŝ i sentimentele libertŝjii. Aeasta nŝ vine de la natŝrŝ, i de la servitŝtea kŝ kare aŝ fostŝ apŝsai i de la dominarea de kare aŝ fostŝ smiligi. Rarŝ s'asde n eara Romŝneaskŝ de xodii, siderŝ i alte rele; dakŝ kiar se ntŝmplŝ kŝte eva fapte rele, elle se komitŝ de Bŝlgari, de Sŝrbi i de igani.

Romŝnii eranŝ se imbrakŝ kŝ kŝmŝŝi de nŝ, kŝ mantale albe de lŝnŝ, i arna, din kasza gerŝlŝi, ntrebŝindeazŝ kŝisle i kojoace de pieŝ de oaie. Femeele, kare în genere sŝntŝ frŝmoase, albe kŝ pŝrŝ galbenŝ i kŝ okii frŝmoŝi, poartŝ i arna i vaa o kŝmashŝ, nŝ nemŝimanŝ nŝmitŝ de elle fotŝ kŝ kare se nvŝleskŝ de la brŝŝ n gŝoŝ, i o skŝrteikŝ fŝrŝ mŝnii nŝmitŝ Tevelekie, nele din elle pŝrtŝ i rokie; ar ne kanŝ o pŝnzŝtŝrŝ sŝpŝire i albŝ. Fetele sŝmblŝ kŝ kanŝlŝ golŝ, kŝ koadele împletite ne kanŝ i legate kŝ o palglikŝ.

Măncarea loră este kəmnpătăt; preferă mai multă legumele de kătă kərnrile, mai alesă fasole, varză akră, laute mi frăkte pəstrəmərī mi peşte.

Plănea loră običnītă este mămliġa, kare se face de faină de porumbă [пшеница] mi de meiă pəindă-o într'ănsă vasă kə apă mi kə pədină sare, amestekəndă-o (pe kəndă ferbe) kə ună făkăledă pəpă să îngroaşe: atənce rəstoarnă vasă deasupra unei skəndăre, mi mămliġa rəmăne ka o mikstără, de se mămknă ka plănea, kə ori ăe felă de sđtără.

Kasele loră sđntă făkăte pe pəmăntă din gardă din nsele, limate pe din lăntre mi pe din afară kə lătă frămăntătă, mi koperite kə trestie de bldă; ănele sđntă koperite mi kə skəndărele sđbđrī nămite mindrile, kare se amează ăna peste alta kə mēmteșġire; ăele mai multă însă sđntă făkăte în pəmăntă mi se nămeskă bordee. Iar kasele bogănilor sđntă zidite kə kărămizī mi vară, komfortabile, mărge pe mi înalte, — kə kərđi întinse mi reglate, — kə pívniġe adăvī mi marī, în kare se pəstrează vinărele mi alte obiekte de menaġis.

Romăniī în genere se arătă leneși, fiindă kə nă îngrijeskă să mənăeskă mai multă de kătă le trebănte ka să-mi plăteaskă darea mi să-mi prokăre ale viġsirei. Aăeastă însă nă e ună defektă nătrălă la ei: ei nă kastă a se îmbogăđi, vărđndă kə totă ăe dobăndeskă li se rəpemie sđb diverse nretekste. Ei din nătră sđntă beđivī mi simđsalī. Femeile mi fetele loră nă le đină askənse, ka în ăele-l-alte pərđi ale Tărciei; aăeastă datină ađ kontraktatō mai kə seamă đăpă venirea Nemđiloră mi a Rșniloră, kari ađ okupătă ăerile aăeste în timpăle rosbóeloră loră kə Tărcii.

În tótă întinderea ăerei Romănemti, kăltorīi, din kassa linsei de otelări, staă de se odixneskă pe la kărăime saă pe la kasele đeraniloră, kare sđntă fórtă ospăttorī.

Karakteristika datineloră, desure kare amă vorbită, se redăăe mai kə seamă asăupra đeraniloră sđteni, iar nă asăupra tăstăroră Romăniloră. ăei mai marī dintre ei, kărtisanī mi bogăđi, imitează kə deosebire pe

Otomanī atātš la îmbrăkăminte kătš mi la împodobirea kaselorš, la mese, la mëlđimea bskatelorš, la ceremonii, la rëndsele, la mëlđimea servilorš, la lăksš, mi la altele mëlte. Kș tóte ačeste, dșpș okșpșčisnile Nemđilorš mi a Rșșilorš, aš înčepștš a-ī imita pe dșnmiī. Astfelis vede čineva o amestekătșrđ de datine Eșropene mi Tșrčeshtī, mi la mesele lorš mi la kostomëlš femeilorš mi la konfortabilšš kaselorš lorš.

Afarđ de boerii marī če amš kșnoskătš în čeara Romșneaskș, onestī la karakterš, virtđomī, religiomī, ospătștoriī, mi în adevșrš nobilī atātš dșpș vekimea mi strșlșčirea familieī lorš kătš mi dșpș serviđșrile strșmomiilorš lorš kătșre patrie, — nobleđa čelor-l-aldī este falsș mi dateazș nș-mai de la îmbrăkarea kaftanelorš, întrodș-se de Domnī dșpș datina Tșrčilorš; mi kare le-aš kșpștatš nș dșpș serviđșri personale saš dșpș vekimea familieī, čī dșpș favorī saš mijločirile boerilorš čelorš marī, saš prin dare de bani kătșre ómenī de pe lșngș Domnī.

Boerii Romșnī aš tóte simptomele despotismșlșī, mi se pórtș absolșđī mi aspri pe la momiile lorš kătșre lăksitoriī mi kătșre sșpșșmiī lorš. Ačeasta însș nș o zikš despre tođī; mi kassa e kș jșnimea krește inkșngīřratš de điganiī lorš robī mi de servitoriī fórtē rșī, kș kare se deprindš a porșnčī în lokš đe a askșlta.

Pe lșngș ačeste mi tinerīī din familiī nobile, kari aš spirištș mai desvoltatš, dșpș če ajșngš la vșrșta de činčispre-zecē anī, saš čeva mai mșltš, ūmī pșrșseskš invșđștșrile, mi nș se okșpș ničī se gșndeskš la alta de kătš la kaftansrile de la Kșrte; mi daka čineva mșstrș pe vre-ș-nšš de če nș-mī řrmeazș stșđiile, rșșșznde kș n'are sș se fakt, daskłī fiindš kș este nobilš, — ka kșndš invșđștșra nș póte fi folosítore la nobiliī če ajșngš boerī mi jșdekštoriī aī poporșlșī, mi ka kșndš daskłīī če possedš utiingele sșntš mēprisabilī. Ar fi însș mșltš mai lșđdabilš mi mai folositorīș ka mi řna sș fakt mi čeeal-altș sș nș o lase.

CAPITULU X.

Despre Arte.

Istoria smiritelăi omenească a stată negreșea a ceea ce am. Vârsta primitivă a zădărniciilor este totă deasna plină de prejudece și de barbarie. Filosofia vine încet, dar înăvzire și prosperitate; dar îndată ce se introduce într'una popor, îl răpăntă de lanțurile care-l răpăntă: ignoranță, minciună, și mai puțin susținută și domni acolo lăminele s'au răpăntădită. De deara Românească e încă denarte școlară filosofiei: nici meseriile, nici artele liberale n'au făcută progres între păcănteni, ca și în tute provinciile de sub guvernul Otoman.

În adevăr se găsește bărbăni erudiți în stădiile Elene, în litere, în filosofie, în matematici, în științe și în cunoștințe limbistice și medicale, dar atenția s'are în genere străni, iar nu păcănteni. Este tristă de a vedea că neva că în deara asta minșat, mai liber de cătă ce-l alte provincii țărăni și guvernate de Domni ortodoksi instrucțiunea este atătă de abandonată și nu mai există emslăgăneea a cea strămoșă Romană pentru cultivarea Măselor. S'are, în adevăr, cădi-va din boeri, care puțin în kaseje lor profesori pentru kreșterea fiilor și a fiivelor lor; dar învățările se mărginesc mai mult în cunoștința limbelor Elene și Franceze, și nu se întindă asupra klaselor inferioare.

Rară găsește cineva printre boeri, care se citească opere politice sau morale; dară s'are cădi-va ce școlară limba franceze, ei și mărginesc lektura în Române și alte limbi superficiale. Aici ce școlară limba Românească nu citească nici scriș alta de cătă cărțile bisericesti ale religiei răpăntene, în ale căreia dogme se încă.

CAPITULU XI.

Despre Messerii.

Lăksitorii din țeara Românească foarte puțin se ocupă de messeriile folositoare. Numai Nemții, Armenii și Evreii posedă privilegii ale acestor ocupațiuni. Iar Români, ca totdeauna, au sămănătorie naturală și dibăcie pentru a imita, însă nu au anekare ca să se ocupe de lucruri ce cer străduință, grije și reflecțiune. Aceasta însă nu provine din defekțiositatea naturală a caracterului lor, ci poate din neînțetata subjugare și servitate, prețuită se vede și în Grecia, unde atâtea spirite vii se stingă fără nici o căutare sub jugul servitutei.

CAPITULU XII.

Despre Comerțiu.

Cândă cineva aruncă privirea asupra Duniștii, acestă riș însemnată atâră pentru lăngimea și lărgimea sa câtă și pentru îndemnarea comerțului cel mai îndelungat dintre Asia și Europa; cândă vede rîurile Olt, Ialomița și Siretului ce cărgă prin țeara Românească și sîntă plătitori, se încredințează că această țeară a căpătată de la natură totă înlesnirea comerțului, pe care alte țări le căpătează ca multe osteneți și ca multe keltse. Totă țara țeară Românească, prin mijlocul acestor rîuri, are ptea să căstige comerțul cel mai folositor; căci avîndă către răsărită Konstantinopol, kapitala unei mari și bogate monarhii, iară către apăsă attea orașe mari și strălucite, ce au înperfekțiune totă felă de arte și meserii, priimitore de ori ce felă de skimbă, înțelege la ce gradă de înavîșire are ptea să ajungă țeara Românească.

Din învekime eraș câte va orașe comerciale, prețuită de ekzemplă Orașului de Floci, ce era către țara Ialomița

kare odinioarǔ era în mare înflorire, iarǔ în zilele noastre în rǔinǔ komplektǔ, kǔcǔ în anulǔ 1842 pe kǔndǔ eramǔ ispravnikǔ jǔdeǔulǔ Ialomija, abia i-amǔ grǔsitǔ ȕrmele.

În genere vorbindǔ, komerǔulǔ în ȕeara Romȕneaskǔ totǔ d'azna a statǔ adormitǔ; kǔcǔ Romȕnii niǔi o datǔ n'aǔ arǔtatǔ spiritalǔ aȕela de dibȕcie de stȕrǔindǔ mi de mȕnkǔ kare este baza komerǔulǔ.

Kaȕzele însǔ mi despre aȕeasta sǔntǔ altile, iar nǔ pre-kǔmǔ zniǔ pressȕnǔǔ din lene saǔ din o stingȕcie fireaskǔ. Astȕzi Gȕrgisǔ mi Brȕila sǔntǔ depozitele mȕrǔsrilorǔ; pe aȕce se face esportȕiznea prodȕktelorǔ prin Dȕnȕre mi Mareea Neagrǔ la Konstantinopole, prekǔmǔ mi importȕiznea mȕrǔsrilorǔ strȕine în ȕearǔ.

Prodȕktele prinȕipale kare se skotǔ din ȕearǔ sǔntǔ aȕele despre kare amǔ vorbitǔ la kapulǔ preȕedentǔ, adikȕ: boi, kaǔ, oi, pȕstrȕmȕri, sezri, vinǔ, miere, zntǔ, lȕnǔ, piȕi de vite mi vȕnatsȕri, lemne, sare mi altile. Kaiȕ ȕerii Romȕne-ști aǔ mare kȕȕtare în lokȕrile Tȕrȕești pentȕ agerimea mi frȕșșeȕea lorǔ. Boi aseminea, atȕtǔ pentȕ mȕrimea mi pȕsterea lorǔ prekǔmǔ mi pentȕ dȕlȕeada kȕrniȕ lorǔ, se kastǔ în pȕrȕile anșșene, mi se espoartǔ pȕnȕ prin Silezia mi alte provinȕii ale Așștriciȕ. Otomanii preferȕ kȕ deo-sibire oile din ȕeara aȕeasta pentȕ dȕlȕeada kȕrniȕ lorǔ, de aȕeaa mi eksporteaȕ în totǔ anulǔ o mȕlȕime în ȕeara Tȕrȕeaskǔ. Aseminea se trimitǔ o mȕlȕime de pȕstrȕmȕri la Konstantinopole mi în alte pȕrȕi ale imperisȕlȕi Otomanș. Șntȕlǔ, kamkavalȕlǔ, mierea, lȕna mi piȕile ȕe se vȕndǔ în pȕrȕile Tȕrȕești sǔntǔ zntǔ mare komerǔulǔ aǔ ȕeri. Kȕ toate kȕ agrikȕlȕra, dakȕ vomǔ kȕȕta bine, este mi astȕzi prekǔmǔ aǔ fostǔ totǔ d'azna foarte neȕngrijitǔ în ȕeara Romȕneaskǔ, însǔ se face destȕlȕ esportȕizne, de grȕș orzǔ mi ovȕzǔ atȕtǔ pentȕ Konstantinopole kȕtǔ mi pentȕ alte ȕȕri.

Nenșmȕrata mȕlȕime de penști din Dȕnȕre arǔ fi pȕ-tȕtǔ șȕ se fakȕ ȕelǔ mai însemnatǔ komerǔulǔ aǔ ȕeri; dar nesȕrȕitȕlǔ; ka mi alte meserii de dibȕcie mi mȕnkȕ este abandonatǔ mi neȕngrijitǔ. Kȕ toate aȕeste se face oare-ka-

re vnzare înlzentrz deri, mai alesz de pemte sbratz karele se vinde ne la msnzi, mi kiarz în Transilvania. Prodsktela alese, kare în klimatzlz acestz feriqitz se fakz fbrz de nizî o silingz, arz merita mai mltz kltzrtz sure a prodzce znz folosz mai mare: Vinslz este prea bnz, mi se face pzzlz la 20 milioane de vedre kndz e anslz bnz: se bea însz în gearz, mi foarte pdinz sz esporteaz în Œngaria, Transilvania, Polonia mi Œkraina. Daka însz s'ar întrebznga mai mltz grijz la kltora viilorz, mi la fabrikarea vinslzî, negremitz kz s'arz prodzce mi mai mltz, mi în bnzitate arz întrece toate vinsrile din marea neagrz: kzî dzp observarea ce amz fktz în krsz de mai mslzi anî, m'amz înkredingatz kz vinslz deri Romznenzi, pzstratz kz ce-va îngrigire mai mslzi anî, este bnz pentru stomaxzrile cele mai delikate mi întrece toate vinsrile din pzziile E-zronii mi din Marea Albz.

Pdzrile szntz pline de arbori de totz felslz, kare în altz gearz szntz atatz de kzstazi, atatz pentru klzdirî ktz mi pentru konstrkziuni de vase plstitoare. În geara Romzneaskz însz, nz serveskz de ktz de azilz fiarelarz szlbati-ze. Arbzri frsktiferi, prekzmz alznî, nzî, zimz, kare se katz în alte deri pentru lskzri de obiekte fine, în geara Romzneaskz n'az nizî o kzstare. Abia de kzzi-va anî s'az înfingatz vre-o zimz mase morî pentru tzeatzlz skzndzrilorz, darz mi azeasta se face kz mare neîngrijire. Din azeasta poate zimz-va sz'mî înkînzaskz kz znz poporz kare nz'mî îngrijante de komerzislz szz, nz poate sz fakz progresz nizî în Indsztrie. Odinioarz era în Bzkzrenzi o fabrikz de postavz, zna de dzsztri de mztase [de malzri mi germesitzi] dar s'az strikatz fiindz kz n'az pztatz prospera.

Din cele zise mai szsz se dovedemte kz geara Romzneaskz nz nzmai kz are porî pentru ka sz fakz znz kamergz întinsz stabilz mi folositorz, dar kz mi kiarz natzra î-a datz o poziziune kz toate îndemznrile pentru a se face frsktiferz mi înavzuzitz.

Komerzslz, karele în sekslzlz aktzalz s'a doveditz kz este fznzina prinzipalz a înavzuzirii mi a psterii statzrilorz,

mi totș o datș stșdislș strșitorș alș spiritelorș ȳelorș mai kșltivate, este abandonatș într'o țearș pe kare natșra o ajștș kș fertilitatea mi kș toate mizloaȳele sale. Dar aȳeastș adinkș litargie, kare adoarme șnș poporș, nș este o boalș frș de kazștș: Ea este konsekșinșa șnș despotismș indelșngatș, karele kș inȳetș seakș toate isvoarele vieșii, stașioneazș mi impediștș toate organile șșfletșlși, mi ajșnge in ȳele dșne șrmș de a adșȳe o stașionare mortiferș in totș kornșlș șocialș.

Așș-feliș este starea aktșalș a țerei Romșnemșii. Șșb despotizmșlș in kare se aflș, poporșlș nș poate niȳi șș se inavșȳeaskș, niȳi șș prospereze. Skimbșrile ȳele dese ale Domnilorș, neinșdelegerile dintre impșrșșii, rșsboaele dintre strșini șrmate pe ȳmșntșlș aȳesta, aș adșșș țeara in aseminea stare. Aseminea mizeriș aș inșșflatș frikș mi lipsș de simșiminte in șșfletele șnși poporș, karele din afarș n'are niȳi șnș șrișinș, mi in lșșntș niȳi o ȳtere; aȳeste mizeriș aș frșkștș din țeara aȳesta o vitș șmilitș mi frikoasș.

Așș-feliș este șrsita mi skimbarea lșkrșrilorș omeneștii! Strșnepoșii faimomilorș Dași mi Romanș, impșreșș kș libertatea mi kș karakterslș lorș rșsșitorș, aș perdsș mi amorșlș kștre indșstrie mi arte. Șșvenirile șnorș ama strșlșȳiș strșmomș nș fakș ȳea mai mikș energie in șșfletile șmilite din kazșa servitșdei, mi, departe de a mai adșȳe simșiminte de mșrire mi de glorie, inșșnekș ori-ȳe nobile instinkte.

PARTEA VI.

IMPARTIREA POLITICA A ȚIEREI ROMANEȘTI.

CAPITULU I.

Țeara Românească se desparte în două prin rîul Oltul: Partea despre rîu formează România proprie, iar partea despre apus Banatul Craiovei, saș România mică.

România mare se împarte în 12 distrikte, afară de raialele cetărilor Brila, Țirgoviș, și Tîrnab; iar România mică în cinci județe. Cele 12 județe ale României mari sînt: Slan-Râmnic, Buză, Săceni, Praxova, Ialomița, Ploveni, Dâmbovița, Vlașka, Teleorman, Măneșt, Argheș și Olt. — Iar județele Banatului Craiovi, sînt Romania, Vlcea, Dolj, Gorj și Mehedinți.

Din aceste județe 10 sînt Nordice și 7 Sădiche. Cele Nordice sînt: Argheș, Măneșt, Dâmbovița, Praxova, Săceni, Buză, Râmnic, Mehedinți, Gorj, și Vlcea; iar cele sădiche sînt: Olt, Teleorman, Vlașka, Ploveni, Ialomița, Dolj, și Romania.

Afară de distriktele nămite, sînt și alte patru pe numărul României, ca mai multe sate, care se numesc raelele cetărilor oknate de Tîrni.

Raiaalele ačeste se stăpănescă de către Nazirii четъци-
loră prin kadii și Voievozii, după sistemele guvernărilor O-
tomană.

Raiaoa Brăilei se desparte prin zăbă semnă de judecări
Rămnicești și se întinde până în Dâmbove; iar despre Mol-
dova se desparte prin râul Siretului.

Raiaoa Giurgăului se oțrește cu judecări Vlașca și
se întinde până în Dâmbove.

Asemenea Raiaoa Târnăului se desparte de judecări Ol-
teului până în Dâmbove, în care se varsă zăba din gârele Ol-
teului, despre Târnă.

Iar o parte din Raiaoa Brăilei, ce se numește odoa
Vizirului, să Vizir Kislasi, cu xotare deosebite, se stăpă-
nește de Domnău pei Românești prin zăbă ispravnică (vezi
biografia lui Skarlat Vodă Gika).

Cele 17 judece ale pei Românești, pentru înlesnirea
Administratorilor, se săb împartă în odoale, din care cele
despre cămine se numesc Плъши, iar cele despre munte
Плашри. La plăши se oțrădesc de către Ispravnicii За-
пчии (Săbкърмштори), cari clasifcă dărele pe sate și le a-
dăpă după oțrădelele Ispravnicilor, îngrijesc pentru bē-
na răndăeală și pentru împăcătirea sătenilor, și observă
micele lor neîndelegeri ca să nu se asărească zăbi pe al-
ții. Iar la Плашри se răndăesc de către Vornicii (Ministri
din lăntre) Vatașii, cari păzesckă intrările trectorile Кар-
пацiloră; vegiază și păndăesc xocii; îngrijesc ca să nu
treacă nimeni prin potecile măncilor în Ardeală să în Țu-
garia; ieă seama să nu se kalce xotarele de către vecini;
klasifcă și adăpă dărele prin sate, dăndă seamă Ispravni-
ciloră; judeckă, xotăresckă, pedănescckă și arestează.

Însemnămă aici împăcătura ačestoră 17 judece cu plă-
șile și satele loră cu lăcătorii loră, și cu toate cele ce
se află în ele, după katagrafia făctă în anul 1815 săb Do-
mnia Măriei sale Domnăului Ioan Karagea.

CAPITULU II.

DISTRICTELE MUNTENE.**1. SLAM-RIMNICŪ.**

Acestŭ Distriktŭ, dŕpt geografia lŕi Ptolemeŭ, se numea din vekime Ramidava dŕpt oraŕŕlŭ seŭ, kare se numea astŭ-feliŭ de la snŭ riŭŭ ŭe kŕge prin elŭ mi karele astŭzi se numente Slam-Rŕimnikŭlŭ, pentru anele sale sŕrate ŭi vinŭ din mŕngi de sare. Ast-feliŭ s'a numitŭ mi oraŕŕlŭ Rŕimnikŭlŭ mi totŭ jŭdeuŭlŭ.

Se otŕemte la nordŭ kŕ mŕngi Bŕzŭlŕi desure Transilvania; la rŕŕvitŭ desure mŕnte kŕ jŭdecele Moldovei Pŕtina, Tekŭŭlŭ mi Kovŕlŕlŭlŭ; la sŭdŭ kŕtre kŕmpie kŕ raŭoa Brŭilei, mi la apŭsŭ intr'o mikŭ parte kŕ jŭdeuŭlŭ Ialomiga, iar ŕn ŭea mai mare parte kŕ jŭdeuŭlŭ Bŕzŭlŕi.

Afarŭ de riŭlŭ omonimŭ Slam-Rŭmnikŭlŭ, jŭdeuŭlŭ acesta are ŕnkŭ 10 Pŕrae: Balŭa, ŭe pŕcede de la mŕntele Baleanŭ mi dŭ ŕn Rŕimnikŭ; Baba, ŭe pŕcede de la Bŭbeni mi dŭ ŕn Rŕimnikŭ; Kakova ŭe pŕcede de la isvorŭlŭ Topliŭeniŭ mi dŭ earŭŭi ŕn Rŕimnikŭ; Regka mikŭ, ŭe pŕcede din sŭsŭ de Bŭbeni mi dŭ ŕn Rŕimnikŭ; Kregŭlŭlŭ, ŭe pŕcede din mŕngi Kŕkŭlŕi mi dŭ ŕn Rŕimnikŭ; Oriavŭlŭ, karele pŕcede totŭ de akolo, mi dŭ earŭŭi ŕn Rŕimnikŭ; Mŕnteneŭlŭlŭ, ŭe pŕcede de la Dimitremŭi din Dealŭlŭ-romŭ mi se varŭ ŕn Rŕimnikŭ; Valbali, ŭe pŕcede din malŭlŭ Kaprei mi dŭ ŕn Milkovŭ; Rikovŭlŭ mare, pŕcede din mŕngi Kogira, mi se varŭ ŕn Milkovŭ; Rŕimna saŭ Milkovŭlŭ, ŭe pŕcede din mŕngi Mŕntimovŭ, apoi pŕŕsece ŭandŭlŭ la Gioliŭa mi dŭ ŕn Rŕimnikŭ, iarŭ o ramŭrŭ formeazŭ xotarŭlŭ ŕntre Moldova mi ŭeara Mŕnteneaskŭ.

Acestŭ jŭdeuŭ se sŭb ŕmparte ŕn 10 plŭŭi mi snŭ Plaiŭ kŕ 144 sate, mi anŭme:

1° Plassa Bŭlŭei kŕ 10 sate: Pŕŭinteŭi, Kikineniŭ,

Totarslš, Slšjitorii Albotemti, Bърbъtemti, Stanka, Zъvó-
ele, Šlmslš, Vadslš Veiņii, mi altš Vadslš Veiņii.

2° Plassa Gradimtea kš 14 sate: Drogslš, Amarslš, Vađanii, Ssršgiīi Oveđeni, Maraloišlš, Vivanii, Domniđa, Kъinenii, Kotslš Farlšslš, Piskš Isi Nigrš, Frigšrósа, Ple-
moišlš, Rakoviđa saš Kameniđa, mi Gradimtea.

3° Plassa Maksinenilorš kš 10 sate: Gьrgšeđii, Kor-
bslš, Maksinenii, Slcbozia Blexanei, Belčisgslš, Tъtaršlš,
alđi Maksineni, Rimničeni, Bolboka, mi altš Bolbókъ.

4° Plassa Mijlokšslš kš 14 sate: Kodremtii, alđi
Kodremti, Voetinslš, Čioremtii, alđi Čioremti, Bogza, Sixlele,
Bъlemtii, Gьdemtii Šngšri, Šngšrenii ot Retezani, Miخالđe-
nii, Šngšrenii de la Kъiata, mi Mъrtinemtii.

5° Plassa Belegeđii, kš 15 sate: Čьgšeđii, Sočii,
Malšrile, Xiglemtii, Obilemtii, Beslegeni, alđi Čьgšeđi, Pa-
raskeveni, Limotemtii, Gologranš, alđi Limotemti, Mъndre-
mtii, Borčelešlš, mi Baxnele.

6° Plassa Milkovslš kš 14 sate: Pentegemtii, alđi
Pentegemti, Vъlčelele, Adšnađii de la Olteni, Paraskeveni,
Virtiskoišlš, Faraónele, Gъtejšlš, Bъlkъneasa, Pribeagslš,
Bromteni, Pitšlšma, Osebiđii, Andreišamšlš.

7° Plassa Mъņđilorš kš 20 sate: Rasla, Podš-lakšslš,
Děslš-lšngš, Bьdemtii, Dъlxъđslš, Gьra Kaliđii, Poenile,
Frasinslš de ģiosš, Kirligile, Lakšlš Isi Bombanš, Ponemtii,
Golemtii, Vasele Koisei, Odobeaska, Frasinšlš de sššš, Dra-
gosloveni, Tъtъrani, Kotegii, Šrekemtii, Blidarii.

8° Plassa Rimnei kš 14 sate: Kindemtii, alđi, Kin-
demti, Brodemtii, Tъmnoemtii, Gьrboveni, Slimnikšlš, O-
bregiđa, Adšnađii, Koroteni, Tigogišlš, Olereni, Zidenii din
vale, Tъbъkarii.

9° Plassa Rimnikšslš de sššš kš 14 sate: Dedslemtii,
Bъbenii, Dьrgoemtii, Rъdьchemtii, Tonličeni, Zgъrchemtii de
ģiosš, Zgъrchemtii de sššš, Kъrstieni, Gьmъnšlš, Fьndšri-
le, Zenlami, Fъntana Tьrkšslš, Pštrede, Mokanii.

10° Plassa Rimnikšslš de ģosš, kš 21 sate: Tьrgslš
Rimnikšslš, Obedemtii, Štšsbeišlš, Fotinslš, Galbenslš,
Xъrtopa, Kšfsriđii, Nikšlemtii, Bagdatšlš, Odaea Babanslš,

Sokariņiī, Spēļčeanš, Bēļčōra, Kostieniī de sēsš, Kostieniī de josš, Ploniī, Boldslē, Rēbla, Mēļčiniī Grekslē, Pšemtiī, Makrina.

11° Plaīslē Rimnikslē kš 8 sate: Bēda, Bšgemtiī, Dšņlemtiī, Bičemtiī, Kiozdeniī, Dimitremtiī, Zitiģia, Šlemtiī.

Nšmitslē Plaīš se pžemte de sņš Vētafē, karele mīveģiazь хоҗиле. Nš are niģi o potekь, kьči nš se xotьramte kš Transilvania. Īn ačestš jšdeģš sntš doь orame: Fokšaniī, skažnslē Ispravničilorš, prin kare treče o ġrlē din Milkovš че face xotarslē ĩntre Moldova mi đeara Mēnteneaskь; ačestš oramš se ĩmparte ĩn шente sšbrbiī (mahalale) mi are o Mēļčstire a Sēntslēi Ioanš mi mēse biseriči de neatrь. Aļš doilea oramš este Rimnikslē kš o Mončstire nšmitь Rimnikslē mi činči biseriči de neatrь.

Ačestš jšdeģš are o Polkovničie mi sņš Bēčisķē (sņš ordinš kš jsmčtate tšis; vezi la reforma lšī Konstantinš Vodь Masrokodatš).

Are noь kēpitēniī, mi anšme: Vērtiskoī, Belčisģata, Maksineniī, Mērtinēmtiī, Ģradimtea, Šntērsōsa, Rimnikslē, Kšģčea Komisōei, mi Albotēmtiī.

Are patrь Monastiri: Bēbeniī, Dēdslemtiī, Maksineniī mi Bordēmtiī.

Are xšnprezeče Metoame: Pošana Mēļslē, Skitrь, Koliska, Borčēmtiī, Bogđnēmtiī, Dēlxčēģiī, Vēļčzremtiī, Ģrbovii, Treisteniī, mi Šerbanš; ĩar biseriči 68, aģarь de čele din orame.

Ačestš jšdeģš are o singьrь trekčtoare kš Vamь la Fokšani kьtre Moldova; ĩar despre Dšņre are trei, ĩnsь nš d'a drentslē či prin raģaoa Bēžlei: Šna din sēsš de четате prin o ġrlē a Dšņreģi treče dinkolo la Mēčiniš; a doša la satslē Bertēmtiī din Ialomijь, departe ontš ore de Bēžila la ġģra Bēļčei, ne sņde se treče ĩaršmi la Mēčiniš; mi a treea la satslē Ploniī din Ialomijь došь ore departe de Bertēmtiī treče la satele Tšģčēmti de dinkolo.

Džmslē komšnš de la Bēkšremti la Fokšani este de

zece postii: Pindrilita, Movilița, Țrzičenii, Mărgineanș, Klmădșii, Bșzș, Klnș, Rimnikș, Kkș mi Fokșani.

Acestș jșdeș are 7681 familii mi anșme:

5074. Birnișii, sșpșșii la dșri mi Angșrii.
 24. Postelnicșii, skștișii kș skrisori Domneștii.
 60. Neamșri. } Priveligeașii kș skrisori.
 179. Kompanitșii. } Domneștii mi sșpșșii.
 70. Mazili. } la Angșrii.
 7. Rșntamșii, kș deosebitș dare la Visterie.
 560. Skștelnicșii, kș deosebitș dare la boeri mi Mlnșstiri.
 785. Poslșjnicșii, rșndșjișii la boeri mi Mlnșstiri.
 253. Slșjitorișii, rșndșjișii la Isprșvnicșii.
 159. Preoșii, kș dare la Mitropolitș mi Episkopiș.
 11. Diakonșii, asemenea.
 291. Șngșrenșii. } Kș deosebitș dare la Visterie.
 81. Bșlgarișii. }
 127. Bișe de sșrșgișii, fșrș dare în serviciș.
 7681.

2. BUZEȘ.

Dșpș geografia lși Ptolemeș, acestș jșdeș se nșmea Nauska. Asemenea nșmire pșrta mi rislș mi orașulș, kare astșzi se nșmeskș Bșzșlș. Despre Nordș se hotșrește kș Transilvania; despre rșșritș kș o mikș parte din jșdeșlș Pștna alș Moldovei mi în tôteș întinderea d'alșngș kș jșdeș Rimnikș; despre sșdș kș jșdeș Ialomița mi despre anșșș kș jșdeș Sșksenii.

Afarș de rislș omonimș Bșzș, are înkș ontș pșrae mi anșme: Țirșea șe pșrșede din Slșnikș mi dș în Bșzș; Sșrșșelș din Mșntele Iovșnșș mare mi dș în Bșzș; Klmădșii șe pșrșede de la pșdșrea Kșpere mi dș în Dșnșre; Klnș, din mșșiiș Kșrșmșșra-Omșșorșlși mi dș în Bșzș; Mișanșlș din Mșntele Podșre mi Modea mi dș în

Вєзлѣ; Зѣбалеа, din Чєдлѣ Transilvaniei mi дѣ în Кѣлнѣ; Слѣникѣлѣ, din Мѣнтеle Мѣша mi дѣ în Вєзлѣ; Вика сѣратѣ, din Мѣнтеle Лѣкѣеуѣ din Transilvania mi дѣ în Вєзлѣ mi Іalomіуѣ.

Ачєстѣ јѣдеуѣ се сѣб-імпартє în трєі плѣшї, mi доуѣ плѣсрї mi ачѣме:

1. Пласа Кѣмпнєлї кѣ 24 сатє 1).
2. — Пѣштеа-Вєзлєлї кѣ 23 сатє.
3. — Сѣрѣуєї кѣ 17 сатє.
4. Плаїлѣ Слѣникѣлї кѣ 25 сатє.
5. — Пїрсконѣлї кѣ 28 сатє.

Ачєстє дє пє зрмѣ доуѣ плѣсрї се пѣзєскѣ дє кѣтрє дол Vѣтамї. Елє аѣ доуѣ потєчї: потєка плѣслї Слѣникѣлї інчєпє дє ла сатєle Мѣнѣштїї mi Лонѣтарї; іарѣ а Пїрсконѣлї дє ла сатєлѣ Вѣѣштїї, mi прїн мѣнтєle Пѣнтєлѣ трєкѣ амѣндозѣ în Transilvania.

Орамѣлѣ дє резїдєнѣуѣ алѣ Ісправнїчїлорѣ се нѣмєштє Вєзлѣ. Аїчї єстє знѣ сказнѣ дє Епїсконїє mi доуѣ Мѣнѣс-тїрї, Банѣлѣ mi Епїсконїа; мѣсє Бїсєрїчї, кѣ мѣсє енорїї, зна Гречєаскѣ, зна а Тїргѣлї mi алтє патѣр. Ін ачєстѣ о-рамѣ ін тотѣ ачѣлѣ ла 24 Ізнїє се фачє знѣ тїргѣ марє карє се нѣмєштє Дѣгѣаїка. Ін ачєстѣ јѣдеуѣ сѣнтѣ патѣр кѣпї-тѣнїї: а Сказнєлї, а Паланїї, а Рѣсєєлї mi а Тїргѣлї. Кѣ-пїтанїї се рѣндѣскѣ дє кѣтрє Сѣрѣарѣлѣ чєлѣ марє. Маї єстє mi знѣ Кїрк-сѣрдарїѣ (Колонєлѣ) карєлє прївєгаїзѣ пєн-тѣрѣ їѣкѣторї дє рєлє.

Маї арє о Мѣнѣстїрє карє се нѣмєштє Нѣчєтѣ mi онѣ Мєтоашє: Vнтїлѣ Vodѣ, Берка, Знгѣрєїѣ, Пїрсконѣ, Ісво-ренїї, Чєлєѣ, Варѣѣ mi Гѣѣана.

Афарѣ дє бїсєрїчєle din орамѣ, ін ачєстѣ јѣдеуѣ сѣнтѣ мѣнтє-зєчї mi трєі.

Трєкѣторїle пєстє Дѣнѣрє сѣнтѣ тотѣ ачєлє карє лє-амѣ спѣсѣ mi ла јѣдеуѣлѣ Слам-Рїмнїкѣ.

1). Нѣмєлє сатєлорѣ амѣ сокотїтѣ дє прїсозѣ а лє інмїра дѣпѣ текстѣ.

(Traducătorulї).

Avestă judegă are 5334 familii mi anume:

- 2706. Birniçi.
 - 26. Postelniçi.
 - 40. Neamșri.
 - 2. Kompanimfi.
 - 139. Mazli.
 - 128. Rântamî.
 - 1198. Skștelniçi.
 - 650. Poslșmniçi.
 - 125. Slșjitori.
 - 154. Preođi.
 - 41. Diakonî.
 - 30. Ţngșrenî.
 - 24. Bșlgari.
 - 71. Sșrșgii de pomț.
-
- 5334.

3. SĂCUENI.

Avestă judegă se delimitează desure nordș kș Transilvania, desure rșșșritș kș judegșlș Bșzșșlș, desure sșdș kș alș Ialomigii mi desure anșș kș alș Praxovii.

Niçi șnș rîș însemnatș nș trece prin judegșlș avesta. Totșmi sșntș vre-o 17 nîrșeame kare pentrș neînsemnatșatea lorș nș le mai nșmimș.

Avestă judegă se sșb-împarte în vînci plșmi mi doșș plășri, kș 186 de sate mi anume:

- 1. Plasa Kîmșșlș kș 21 sate.
- 2. — Toxanilorș kș 21 sate.
- 3. — Krikovșlș kș 18 sate.
- 4. — Potgorii kș 12 sate.
- 5. — Skșenilorș kș 23 sate.
- 6. Plăș Teleajșnșlș kș 26 sate.
- 7. — Desure Bșzșș kș 49 sate.

Plaişrile ačeste sânt administrate de katre Vŕtamî. Plaişlş Teleajŕnslş are ontş poteci de trekŕtoare în Transilvania, mi anşme:

Pe la satşlş Bŕtrînî prin mşntele Brezeanş;
 pe la satşlş Őireşş prin mşntele Pisekşka;
 pe la satşlş Mŕneştiî prin plaişlş Bŕtrînilorş;
 pe la satşlş Isvoarele prin plaişlş Mare;
 pe la ačelamş satş prin Teleajŕnş;
 pe la satşlş Stefŕneştiî prin mşntele Őrsoaea;
 pe la satşlş Berta prin plaişlş Şerbanş Vodş;
 pe la ačelamş satş prin mşnŕiî Vşlpea, Skŕrişoara
 mi Lstş Romş.

Iar plaişlş despre Bşzşş are mşnte poteci trekŕtoare iarşmi în Transilvania la vama Bşzşşlş mi anşme:

Pe la satşlş Starkiozş prin mşntele Kŕşgŕriî,
 pe la satşlş Kiozdi prin mşntele Biska,
 pe la satşlş Pŕltineniî prin mşntele Pitikş,
 pe la satşlş Nevoeamş prin plaişlş Bşzşşlş,
 pe la satşlş Biska-Rşmiî prin mşntele Arsile,
 pe la satşlş Nevoeamşlş prin mşntele Kalaşka,
 pe la satşlş Biska-Rşmiî prin mşntele Tega.

Jşdeşlş ačesta are dozş orame şnde este rezidenŕa ispravničilorş: Bşkovşlş kş dozş bisericî mi enoriî;

Vşleniî de mşnte kş trei enoriî, o mşnşstire, mi dozş bisericî. Mai este şnş oramş nşmitş Slşnikşlş, şnde este okna de sare, Skaşnşlş kşmşramilorş, kş trei enoriî mi kş trei bisericî.

Sântş patrş kşnitşniî: a Skaşnşlş, a Starkiozi, a Mŕgineanşlş mi a Gŕgenilorş. Pe lingş ačeste mai este mi o Polkomničie.

Sântş dozş Monşstiri, Bradşlş mi Kornşlş; asemenea 11 metóme: Vşleniî, Iordşkianş, Apostolake, Vorbila, Barbş, Zanfira, Bşdeniî, Alşnişşlş, Tşfaniî, Mişŕileştiî mi Skeatşlş.

Sântş 187 Biseriçi afarş de chele de prin orame.

Trekŕtoarea prinçipalş este pe la Vşleniî de mşnte prin Karnai, şnde este mi vamş, drşmşlş se întinde de la Vşleni, prin satşlş Őireşş peste vîrfşlş Kraislş, de şnde dş-

пъ нозъ ore de кълѣtorie ајснге la vama Вързълси în Transilvania.

Јздегълъ acesta are 10,892 familii mi anşme:

5992. Birniçi.

61. Postelniciei.

97. Neamşri.

1. Kompanimti.

17. Rşntamii.

1987. Skştelniciei.

935. Poslsjniciei.

176. Slşjitori.

388. Преопци.

162. Diakonii.

834. Şngşreni.

339. Mazilii.

75. Sşrgiui.

10,892.

4. PRAHOVA.

Јздегълъ acesta se delimiteazъ desmre nordş, kş Transilvania, desmre rşşritş kş јздегълъ Sşkşeniui, desmre sşđş kş јздегълъ Ialomija, mi desmre anşşş kş јздегълъ Dimboviça.

Afarъ de rişlş pşinçinalş karele se nşmemite Praxova, mai şintş vre-o 17 mşrieame kş totşlş neinşemnate kare pşreçezindş din Mşnçii se varsъ în Praxova mi în Teleajenş.

Açestş јздегълъ se sşb şmparte în çinçi plşmii mi şlş plaiş kş 112 sate mi anşme.

1. Plasa Kşmpşşşlş kş 13 sate.

2. — Rifovşlş kş 20 sate.

3. — Tirmorşlş kş 17 sate.

4. — Plasa Filineimtilorş kş 27 sate.

5. — Telegiui kş 16 sate.

6. Plaişlş Praxovei kş 19 sate.

Plaiulă ačesta, pëzitiă iarămi de zăă Vătafă, are no-
ză potečii de trekătoare spre Transilvania mi anăme:

Pe la satsulă Breaza prin Măntele Tărgseata.

pe la Măntăstirea Sinaea prin măntele Fărnika.

pe la satsulă Komarnikă prin măntele Gărbova, pe zăde
dă la Vama Timișulăi din Transilvania mi la Săcele, aproape
pe de Brașovă;

Pe la satsulă Săkarii prin măntele Steiasa.

pe la satsulă Tesila prin măntele Prisora.

pe la satile Trestrienii prin măntele Orjogă.

pe la Posada prin măntele Parakle.

pe la Kămpăria de podări prin măntele Mășia.

pe la Tesila prin Doftana.

Săntă doză kămităni: a Skăznulăi mi a Măntăstiriloră,
o polkomnăcie mi o vătămie de Arabăii.

Maă are Monastirea Mărginenii, mi noză Metoașe; Si-
naea, Lespezile, Poana, Brebă, Mislea, Tămoră, Prăxoviă,
Brezoaea mi Korlăteștii; iară Biseriții ontă-zeci mi mēnte.

Ačestă jădeță are trei orașe: Șoemții skăznulă is-
pravničiloră, o biseriță Domnească, mi alte ținți; Filipenții
doză biseriții; mi Kămpăna, kă măntăstirea Lăponiloră, mi do-
ză biseriții. Maă este mi orașulă Telega, zăde este oknă
de sare mi skăznulă kămpărașulăi.

Ačestă jădeță are 7132 de familii mi anăme.

3139. Birniții.

35. Postelniči.

36. Neamări.

16. Mazili.

244. Răntașii.

1606. Skătelniči.

1113. Poslăjniči.

121. Slăjitori.

194. Preoții.

21. Diakonii.

330. Ţăgărenii.

264. Bălgarii.

13. Sărgii.

5. DĂMBOVIȚA.

Județul se hotărâște desure nordă к Transilvania, desure răsărită к județul Прахова, desure sădă к județul Ilfov, mi desure anșă к județele Машчелс mi Влашка.

Afară de rîulă omonimă Dămbovița, în adestă județ sntă înк wase p̄rae destă de vii: Sabarsă ce dă în Argemș; Kolintina, Ialomița mikă, Glavoceni, Bratea, kare daș în Dămboviț; mi Ilfovă, ce p̄rchede din sată Doicemti mi dă în Dnege.

Adestă județ se srb înparte în optă plăși mi doză plășri к 168 sate.

1. Plasa Ialomița к 24 sate.
2. — Kornăcielsă к 15 sate.
3. — Bolintinsă 23 sate.
4. — Mijloksă к 13 sate.
5. — Vlăkremștiă к 23 sate.
6. — Kirchinovă к 11 sate.
7. — Dămbovița к 19 sate.
8. — Deală de sșă к 13 sate.
9. Plăș Dămbovița к 11 sate.
10. — Ialomița к 11 sate.

Din adestă județ p̄rchedă zече noteci s̄re Transilvania, mi anșme.

De la sată Breaza prin m̄ntele Пдăskioss.

— Мъnstirea Sinaea prin m̄ntele Fărnikă.

De la Пърăлă Пm̄чoгъ prin M̄ntele Ssrlele;

Pe la Krligă;

pe la M̄ntele R̄tsnda;

pe la sată Pietromița prin plășă Dobesksă;

pe la B̄deni prin M̄ntele Migoarele;

pe la Пърăлă Albă prin M̄ntele Breb;

pe la Pzeni prin Plășă Sșkeni;

Totă pe akolo prin M̄ntele Marginea Domneaskă.

Orășelș de residinș alș Inșpravnıciilorș este Tșrgoviștea, odinioarș fôrte mare mi kș cetate tare. Așeasta din vekime (dșnpș Lazıș) se nșmea Tiriskș mi Terșisș, saș Tarosș. Aıci era a treia residenș a Domnilorș kariı, de la anșlș 1833 înkoache iarua se dșșeas de petreșeas la Bșkș-rești; mi nșmaı de la 1716 aș înșetats de a resida vara la Tșrgoviștea.

Palatsrile Domnești, kare sșntș înkș în rșine, se restarșe mi se înșrșmșșegase în domnia lși Grigore Vodș Gika II; dar pe timșelș domniei lși Konstantinș Masrokordatș în timșelș rșșboișlși kș Așstria, Tșrșii le-aș arsș kș totșlș.

Așeșș orăș are trei Mșnșstiri: Mitropolia, Stelea mi Polnișa. Eksistș înkș mi șnș tșrnș înaltș în kșrtea palatslși Domneskș. Afarș de așeasta maı sșntș 22 biserici din kare trei pșstii mi șinși fșrș de nșme.

Jșdeșlș are șase Kșnitșniı; a Skasșelși, a Kazaci-lorș, a Vșlenilorș, a Kornșelșelși, a Florenșilorș, a Brezoaci mi a Țoro-Șrli; pe lșngș așeste mi o polkovnișie,

Ear mșnșstiri sșntș patrș: Mșnșstirea Dealslși, Nșșetș, Bșskș, mi Golgota. Afarș de așesteș înkș șeșe Me-toame: Vșlkana, Dșkșleștiı, Viforita, Țetșșșeș, Rștois mi Șșiseniı. Bisericiile din jșdeșș, afarș din șele din orășș sșntș la nșșrș de șna sștș trei zeci.

Jșdeșlș așesta nș are niși o trekștoare kștre Tranșirvania, afarș de așeș a Kșșnenilorș pe la Kșrtea de Argemș.

Împoșorarea nșșrș 11,937 familii mi anșme:

- 7129. Birniși.
- 23. Postelnișei.
- 13. Neamșri.
- 22. Mazili.
- 179. Rșntamı.
- 2036. Skștelniși.
- 1330. Poșlșjniși.
- 266. Slșjitori.

305.	Преопі.
69.	Diakonī.
432.	Ѕngsrenī.
69.	Ѕr̄rgiī.
<hr/>	
11,937.	

6. MUȘCELŪ.

J̄depeļš ačesta se m̄rgineinte despre nordš k̄ Transilvania, despre r̄sr̄itš k̄ j̄depeļš Domboviņa, despre s̄dš k̄ j̄degele Vlaška mi Teleormanš, iar despre apsš k̄ j̄depeļš Argemeļšī.

Nivī žnš rīš īnsemnatš n̄ treče prin j̄depeļš ačesta afar̄ de vre-o 9 p̄r̄ceame f̄rte mičī,

Se s̄b-īmparte īn m̄ese pl̄mī mi dožt̄ plaīrī k̄ 121 sate mi an̄me.

1. Plaīz D̄mboviņa k̄ 15 sate.

2. — N̄skmoara k̄ 12 sate.

3. Plasa Argemeļšī de s̄sš k̄ 10 sate.

4. — Rišl̄ D̄mni k̄ 23 sate.

5. — Br̄tianš Bsga k̄ 24 sate.

6. — Argemeļš de josš k̄ 16 sate.

7. — Dealšl̄ k̄ 7 sate.

8. — K̄r̄cinovl̄š k̄ 14 sate.

Din ačestš j̄depeļš s̄ntš 10 potevī trekt̄ore īn Transilvania mi an̄me:

Pe la satsl̄ Čet̄genī prin M̄ntele Sleasa.

pe la satsl̄ B̄deni prin Valea B̄denī.

pe la satsl̄ Dragoslaele prin M̄ntele Gimnaš.

pe la satsl̄ R̄k̄r̄s prin plaīšl̄ T̄r̄k̄sl̄ī, prin ḡra v̄zī Tamameļšī mi prin Zibadia.

Pe la satsl̄ Nemeatz prin plaīšl̄ Xođl̄šī.

pe la satsl̄ N̄skmoara prin plaīšl̄ Petrovš.

prin M̄ngiī N̄skmoareī mi K̄lb̄nemtiī.

pe la Pl̄imorš la satsl̄ Pinda mi S̄mb̄zta prin M̄ntele Seps.

Pe la satsl̄ Verivoemtī, prin m̄n̄gī Karpanteans, Fr̄gels, Voivoda, mi P̄ltinet̄.

Afar̄ de ačeste mai este mi o skel̄ k̄ trek̄tore mare mi k̄ vam̄, kare se koboar̄ de la satele R̄skars mi Moegī mi in̄ k̄rs̄ de m̄se ore ajs̄nge la Bransl̄ F̄rḡra-
wsl̄i prin Transilvania.

J̄deūsl̄ ačesta are oram̄sl̄ K̄mp̄-L̄nḡ de residin-
den̄ al̄ Ispravnicilor̄. Aič̄ a fost̄ Skaz̄sl̄ čel̄i in̄t̄is
D̄om̄n̄ Rad̄ Vod̄ Negr̄, karele a f̄k̄st̄ palats̄i dom-
nem̄ti, kare ast̄zi s̄nt̄ in̄ r̄ine, mi M̄n̄st̄irea n̄mit̄
K̄mp̄-L̄nḡ. Oram̄sl̄ este in̄p̄r̄it̄ in̄ 13 maxalale k̄ a-
čelam̄ n̄m̄r̄ de Biseriçi, mi in̄k̄ zna Latin̄.

J̄deūsl̄ are trei K̄nit̄ni: a Skaz̄sl̄i, a V̄n̄torilor̄,
mi a Baskovsl̄i; ne l̄nḡ ačeste mi o Polkovnicie.

In̄ ačest̄ j̄deūsl̄ este mi M̄n̄st̄irea Vierem̄ mi 11
metoame: Aninoasa, R̄ngazovsl̄, R̄dom̄tī, Valea-mare,
K̄l̄ḡreii, Pisk̄lem̄tī, Doberem̄tī, Valca Pom̄i, Golemt̄i,
Çokansl̄, mi Çoka.

Afar̄ de bisericile din oram̄š, j̄deūsl̄ n̄m̄r̄ in̄k̄ o
s̄t̄ trei-zeci de biseric̄i.

Ear̄ in̄ totsl̄ j̄deūsl̄ ačesta se n̄m̄r̄ 6291 de fa-
milii mi an̄me:

3313. Birnicī.

14. Postelnicī.

25. Neams̄i.

110. Mazilī.

300. R̄ntam̄i.

1092. Skstelnicī.

661. Posl̄jnicī.

156. Sl̄jitorī.

286. Preodī.

167. Diakon̄i.

132. Œnḡren̄i.

35. S̄r̄gī.

6291.

7. ARGESŪ.

Judeșul ăcesta se delimitează desure nordș kș Transilvania, întinzândușe mi neste Oltș pșnt în judeșul Gorjiș, desure rșșritș kș judeșul Mșștelș, desure sșdș kș judeșile Oltșlș, Teleormanș, mi Vlașka, iar desure apșșș kș judeșul Vlșea.

Afarș de rișlș omonimș Argemș karele din vekime se nșmea Ararosș, mi afarș de rișlș Lotrș, karele pșrșede din judeșul ăcesta, elș mai are ontș rișri mai miș: Dșmboviskș ăe dș în Neazlovș; Neazlovșlș mi Baskovșlș, ăe daș în Argemș: Vadișă ăe dș în Vedeă; Kotmana, kare din vekime se nșmea Tiarantș, dș în Dșnpșre; Vșlkanșlș, Topologșlș mi rișlș Vadșlș ăe daș în Oltș.

Judeșul ăcesta se sșb împarte în ontș plșși mi dozș plășri, kș 172 sate mi anșme:

1. Plășa Sșneșii de josș kș 16 sate.
2. — Oltșlș de josș kș 17 sate.
3. — Kremenarilorș kș 12 sate.
4. — Oltșlș de sșșș kș 17 sate.
5. — Topologșlș kș 21 sate.
6. — Argemș kș 11 sate.
7. — Pitentilorș kș 23 sate.
8. — Valeanșlș kș 15 sate.
9. Plășlș Arifșlș kș 20 sate.
10. — Loviștei kș 20 sate.

Plășlș Arifșlș are noșș noteș, dșkștoare șure Transilvania:

Pe la satșlș Selatrșkș prin mșntele Mșntimorș; pe la satșlș Arifș prin plășlș Oisș.

Pe la satșlș Korbeniș prin mșntele Korbeniș;
 pe la satșlș Brștieniș prin mșntele Brștieniș;
 pe la satșlș Vșlșșeniș prin plășlș Snișlș;
 pe la satșlș Titemtiș prin mșntele Mșrgineniș;
 pe la satșlș Vșșmoara prin mșntele Zșnoga.
 pe la satșlș Glșvșntiș prin mșntele Kocși,
 pe la satșlș Kșineniș prin mșntele Zanoga.

Îar plaișlș Lovimtiî trece podslș Oltșlșî mi desparte
jșdeglș Vŷlșei pŷŷ șnde se șnește kș jșdeglș Gorjiș.

Elș are ținçı poteci kștre Transilvania mi anșme:

Pe la satșlș Robemtiî prin mșntele Mșrgamș;

pe la satșlș Brezoaea prin mșntele Klșbșçets;

pe la satșlș Troeniî prin mșntele Robș;

pe la satșlș Mŷlaiș prin Dealș Negrș;

pe la satșlș Voineasa prin mșntele Pokŷŷbeans;

Jșdeglș așesta are dozș orame: Pitemtiî, skasŷslș
Ispravniçilorș kș ontș Biseriçiî mi Enoriî; mi kșrtea de
Argemș, șnde era a doza rezidinçș a lși Radș Vodș Ne-
grș, kș kșrte mi palatsiî Domneștiî, a le kșrora șrme mi
pŷŷ astș-zî se kșnoskș. Așestș de pe șrme oramș are ținçı
Biseriçiî, din kare șna se nșmește Biserika Domneaskș, șn-
de este mi mormentslș lși Radș Vodș Negrș. Pe lșngș a-
șestea este mi faîmoasa Mŷŷstire a Argemșlși, ziditș de
Neagș Vodș Basarabș, edificîslș çelș mai frșmosș mi mai
monșmentalsș çe ekzistș pŷŷ astșzî în çeara Romșneaskș.
Amșndoșș așeste orame din învekime aș fostș rezidinçe
Domneștiî.

Așestș jșdeçș are patrș kșnitșniî: a Skasŷslși, a Vŷ-
ŷtorilorș, a Baskovslși mi a Lovimtiî; pe lșngș așestea
mi o Polkovniçie.

În jșdeglș așesta șentș mi trei mŷŷstiri: Kotmana,
Tștana mi Vŷleniî; asemenea ținçı-șure-șeçe metóșe: Kor-
nets, Fedeleșoiș, Berislșvemtiî, Bșliga, Brșdetșlș, Brștș-
șemtiî, Robaîa, Tșrgș, Kotemtiî, Teișmslș, Flșmșnda mi
Morsŷglavș. Mai șentș mi 174 de biseriçiî afarș de çele
din oramș.

Așestș jșdeçș are 10,744 de familii:

7382. Birniçi.

18. Postelniçei.

46. Neamșri.

50. Mazili.

403. Rșntamî.

842. Skstelniçi.

731.	Послѣжнѣи.
231.	Слѣжторѣ.
374.	Преоцѣ.
289.	Диаконѣ.
279.	Ѣнгсренѣ.
99.	Сѣргѣи.
<hr/>	
10,744.	

Districtele Cămpene despre Apus și Sud.

1. IALOMIȚA.

Acestă județ se hotărâște despre nordă кэ județele Сѣкхенѣи ми Прахова, despre гърбитă кэ județele Вѣзѣѣ ми Сламă Римникă, despre Мѣазѣ-зи кэ Дѣнѣгеа ми гаѣаоа Врѣ-илѣи, ми despre аиѣсă кэ județулă Пфовѣлă.

Прин ачестă județ trece rișă Ialomița, karele din ve-kime se нмеа Nanarisă ми s'a нмитă маѣ тѣзиă Ialomița дѣнѣ нмеа омоимă алă орамăлăи distriktulă, kare se ve-de кэ era odinioară akolo unde astă-zi este орамăлă de Флочѣ. Афарă de rișă ачеста маѣ este грă rișă нмитă Retetăлă de josă kare пѣрчедѣ de la satăлă Bordonani ми дѣ în Прахова.

Județulă ачеста se сѣб împarte în 7 пѣшѣи кэ 127 de sate.

1. Пласа Likirintiloră 16 sate.
2. — Stelniki кэ 18 sate.
3. — Орамăлăи кэ 26 sate.
4. — Sloboziei кэ 20 sate.
5. — Gîrboviloră кэ 16 sate.
6. — Jilăvii кэ 11 sate.
7. — Dridălăи кэ 20 sate.

Județulă ачеста are мѣнте кѣнитѣни: а Сказнăлăи, а Likirentiloră, а Stelnici, а Орамăлăи Sloboziei, а Grindă Фѣгѣ-рамăлăи; а Фѣндă Danăлăи, ми о Polkomnăcie.

Афарă de Мѣнѣстѣгеа Slobozia лăи Enake, în județulă ачеста нс este ниčѣи о мѣнѣстѣге ми ниčѣи снă metokă; iar bi-sericiă сѣнтă 79 афарă de чѣле din орамă.

Orășelș principalș alș ačestș jșdeșș este orășelș de Floș, pe așroape de gșra Ialomșș, șnde odinioarș era mare mișkare komerșialș; dar ispravnișii șșdș la Tirgșșorșelș Șrzičeniș șnde este o singșrș biserikș ¹⁾.

Afarș de skelile Bertemș mi Șlonș desșre kare amș vorbitș la jșdeșșelș Rimnikșelș, în jșdeșșelș ačesta șntș patrș skelș însemșștoare :

Čea întșș pe la orășelș de Floș, patrș ore departe da la Bertemș, șnde este gșra Ialomșș mi vine în fașș kș țetatea Čърșovi.

A doșa la Stelnika kare este patrș ore departe de o-ramș mi se koboarș prin Borčea mi intrș în Dșșșre prin gșra Ialomșș.

A treea pe la Timșșremș, departe kș patrș ore Stelnika se koboarș prin Borčea la gșra Vali mi de akolo treče Dșșșrea la țetatea Silistriș.

Čea de pe șrmș, pe la orșșmelșelș Kълъramș din plasa Likiremșilorș, treče îndatș prin Borčea în Dșșșre la Silistra. Jșdeșșelș ačesta are 6256 familii mi anșme :

2835. Birnič.

38. Postelničei

35. Neamșri.

1. Kompanistș.

75. Mazilș.

59. Rșntamș.

701. Skștelničș.

546. Postelničș.

269. Slșjitorș.

168. Преодї.

21. Diakonș.

366. Șngșrenș.

899. Bșlgariș.

243. Sșrșgiș.

6256.

1). Astșș nič șrmele orășelșelș de Floș nș se kșnoskș; iar rezidșșa ispravnișilorș, este la Kълъramș. (Traducștorulș).

2. ILFOVULŪ.

Judeușlă ačesta se mărghinește despre nordă kă judeușlă Dîmbovița, despre răsărită kă judecele Прахова și Іalomіța, despre sudă kă Dănrэа, și despre apăsă kă Vlașka.

Afară de rîzlă Dîmbovița, karele trece prin judeușlă ačesta, mai sîntă înkă ontă rîsri mai mici și anume, Влггтеуș, kare dă în Dănrэ; Verbołoasa țe dă în Kolintina; пггг-Valișteа, țe dă în balta Кълдърэші; Перішэ, Paserea și Dăgreșті, țe daș totă în balta Кълдърэші și Țigoroșrla kare dă în Sabară.

Judeușlă ačesta se săb împarte în 12 пльші kă 208 sate.

1. Паса Чокънештіloră kă 15 sate;
2. — Obileșті kă 22 sate.
3. — Măștișteа kă 17 sate.
4. — Gergiți de josă kă 17 sate.
5. — Znagovs kă 18 sate.
6. — Gergiți de săsă kă 25 sate.
7. — Sabarэ de săsă kă 25 sate.
8. — Sabarэ de josă kă 16 sate.
9. — Dămbovița de săsă 13 Sate.
10. — Dămbovița de josă kă 16 sate.
11. — Negoeshті kă 14 sate.
12. — Oltelniți kă 10 sate.

În ačestă judeușă este ună orășelă kare se numește Gergița kă trei bisericі și Enoriі. Dar orășelă prinčipală, karele astă-zі este kapitala Țori Romăneșті și Skasneșlă Domniloră, este Băkăreșті. Înaintea lăi Mircea Vodă, Domniі șiі aveăș rezidengele prin alte orame преkămăș s'a mai vorbită. În anulă 1383 numitelă Mircea Vodă a zidită aіce Kărtea veke kare ekzistă și пълă astăzі în Băkăreșті, și săkчesoriі seі аă întemeiată orășelă преkămăș se vede пълă astăzі.

Aічі însă Domniі petrecheăș nămai earna, iar prinčeva-ra se sseaș la Țărgoviște; dar de la anulă 1716 аă інчetată de a mai merge akolo.

Bskremtīi dēpъ limba ponorslī īnsemneazъ orashlъ bskriei, mi se ziche kъ Mircea Vodъ 'l-a fēdatъ de bskria viktoriei че a renertatъ ne lokslъ ačesta, īn kontra lāi Sultānъ Baiazetъ Ilderimъ.

Ačestъ orashъ este mare mi ponelatъ; ashzatъ ne o kъmnie fōrte īntinsъ prin mijlokslъ kъria treče rislъ Dъmbovița. Elъ kъprinde noъ mъnъstirī marī domneštī mi anșme:

Mitropolia, serbarea Sf. Īmpērađī Konstantinъ mi Elena, ashzatъ ne o movilъ kъ o posiđisne minșnatъ; Rads Vodъ kъ serbarea Sf. Treimi; Sf. Spiridonъ čelъ noъ; Domna Bъlasha kъ serbarea Īnъlđuriī; Kolpea kъ serbarea čelōrъ trei Ierami; Sъrindarъ kъ serbarea Adormirei Mačuii Domnslī; Arximandritъ kъ Serbarea Sf. Apostoli; Mihaīl Vodъ kъ serbarea Sf. Nikolae; mi Antimъ kъ serbarea tъtșorō Sfinđilorō.

Pe lъngъ ačeste maī sșntъ īnkъ ontъ mъnъstirī marī kari aș īn kърtea lorъ mi xanđi: Sf. George čelъ mare, Sf. Ioanъ; Stravopolissъ; Greui; Zlътariī; Sf. Spiridonъ čelъ vekis, Xanъ Kolđui; mi Șerbanъ Vodъ.

Maī sșntъ zeče mъnъstirī de klasa a dođa; Sfъnta Ekaterina, Stelea, Rъzvans, Odrikanī, Sf. Lefterie; Eniskomia Rimnikslī; Sf. Sava; Kregъleskъ; Skits Kъlsgъrilorō, mi Spirea.

Ear biseriči sșntъ mēnte-zevi mi doъ. Īn plasa de jesъ sșntъ: Sf. Atanasis; Sf. George čelъ vekis, Sf. Ionikъ; Sf. Nikolae; Profetslъ Ilie; Sf. Nikolae din đigъnie; Bъrbъteskъ; Alekse; Flъmъnda; Slobozia; Bronteniī; Kъrъmidariī de jōș; Anostolake; Dobroteasa; Tabaii; Poneskъ; Olteniī; Bradъ; Foișorъ; Sf. Troiđъ; Čeasniъ Rads; Lъkaii; Sf. Stefanъ; Xagis; Deals-noș; Deals-vekis; Pona Nans; Iankъ; Oborъ vekis; Sf. Mantelimonъ; Olariī; Pona Soare; Mъntșleasa; Negъstoriī mi Sf. Paraskiva.

Iar plasa de sșș: Biserika lāi Pitarъ Momъ; Silivestrъ; Prekъneđiī vekī; Pona Petre; Čeasniъ Davidъ; Boteans; Batiștea; Ogetariī; Pona Rșș; Kaimeta; Sevilele; Skaznele; Pșhkъria; Șelariī; Bъlъčeanъ; Dōmna; Biserika

Eni; Biserika dintr'o zi; Moldoveniï; Brezoeanș; Попа Коз-
ма; Stejarș; Biserika Albș; Sf. Vasilie; Попа Радș; Fън-
тъна Вoslș; Skits Vistierșlș; Pods de пѣмѣнтș; Gorganii;
Postъvariï; Кѣрѣmidarii de sșșș; Amza; mi Sf. Dimitrie,
Episkonie a Bșzъlșlș.

Întънтъ Bșkșremtilorș, sșntș mi 17 Paraklise; a lșlș
Banș Gika; a lșlș Skarlatș Gika; a skóli Gречештi; a lșlș Ra-
kovidъ; a lșlș Manolake Bрѣnkoveanș; a lșlș Grigore Bрѣn-
koveanș; a Dрѣгъneskșlșlș; patrș alc Kolçii, a lșlș Stravopo-
lișșș; a lșlș Sf. George; a Mitropoliei; a Dómnii Bъlamii; a
Zlștarilorș mi a Sъrindarslșlș.

Maï sșntș ne la marginile Orășlșlș vre-o 25 de bise-
riçii de lemnș.

Ear biseriçii de alte ritșri sșntș patrș: a Panistamilorș;
a Lșteranilorș; a Armenilorș, mi a Evreilorș.

Xansri marï fъгъ biseriçii sșntș шѣnte: Manskș; Kon-
stantinș Vodș; Panazoglș; Goleskș; Gabroveniï; Zamfirș mi
Filineskș.

Xansri maï miçii пѣste doșъ-zeçii mi ontș.

Bлi patrș.

Fънтъni saș çimmele doșъ-zeçii mi doșъ.

O skoalъ domneaskъ kș шѣse profesori pentрѣ învъдъ-
tșrile filosofice mi literare, afarș de skoalele private kare
sșntș îн orăș mi prin kasele boerilorș.

O altъ skoalъ, kș dșoi profesori de limba romъneaskъ,
kare s'aș respektatș de kъtre toçii Domniï, çe aș fostș dșпъ
timпș.

Spitalçri sșntș patrș, șnlș la Kolçea, fъkștș de Spъ-
tarïslș Miçaiș Kantșkșzenș pentрѣ rъniçii, mi alte felçri de
bóle, kș așternçtșri, mъnkare mi servitori kș șnlș doktorș,
șnlș xirșrgș mi o sniçerie.

Alș Sf. Pantelimonș, fondatș de Grigore Vodș Gika II
pentрѣ bolnavi mi rъniçii, kș șnlș doktorș, șnlș xirșrgș mi o
sniçerie.

Șnlș altș spitalș la Skitslș Sf. Visarionș, pentрѣ çș-
mamï, ne kare l'a reziditș mi l'a mъritș Aleksandrș Vodș
Msrszș.

Ши алтс маї бснѣ ши маї регслатѣ де кѣтѣ тѣте ла Изворслѣ лѣи Маврогени ¹⁾).

Чиркоферинга ачестѣи орамѣ есте апрѣне де чинѣи оре; ачестѣ интндере есте, дѣпѣ лѣргимеа кѣргилорѣ каселорѣ боерентѣи ши мѣлтеле грѣдинѣи каре инфѣримеазѣ орамѣслѣ ачеста ка о пѣдѣре mare, песте 16 миї де кесе импѣргите ин атѣтеа енориї пре кѣте мѣнѣстирѣи ши бисеричѣи сѣнтѣ ин орамѣ; iar импоргара се сокотеште песте 100,000 сѣфете.

Афарѣ де боерѣи де тѣте класеле, де комерганѣи де тотѣ фелслѣ де рѣсетѣри ши иснаѣи, стрѣинѣи саѣ пѣмѣntenѣи де diverse месерѣи ши професизнѣи, сѣнтѣ ши alte familii де локѣиторѣи ин орамѣ ин нѣмѣрѣ де 5535, адикѣ:

1500. Стрѣинѣи кѣ dare кѣтре Vornicia Oramѣslѣи.

79. Postelniceї.

113. Neamѣri.

56. Companimѣti.

25. Mazilї.

638. Rѣntamї.

217. Skstelniceї.

1172, Poslѣsuniceї (Servitorї.)

- 1). Ачесте суиталѣри нефиндѣ индестѣлѣтѣре дѣпѣ инмѣлгиреа локѣиторилорѣ ши а боалелорѣ, не ла аналѣ 1811, докторслѣ Константинѣ Karakamѣ а фикѣтѣ пропѣнере Vornikѣslѣи Grigore Bѣleanѣ, кarele атѣнче era Agѣ, ка сѣ индемне не боерѣи ши не негѣдѣторѣи ла о сѣбскрипциѣне пентрѣ фѣндареа знѣсї суиталѣ маї mare. Пропѣнереа пѣиндѣ-се ин лѣкраре, с'аѣ инфингатѣ знѣ суиталѣ афарѣ дин орамѣ знде era о датѣ фабрика де поставѣ. Ачестѣ суиталѣ кѣ инчѣтслѣ с'аѣ мѣритѣ пѣнѣ ла 200 де креватѣри, ши ла ауслѣ 1717 Домнѣслѣ Ioanѣ Grigorie Karagea ла dotатѣ кѣ деosebite венитѣри sure а се пѣтеа сѣспине, ши азнме: 25 де skstelniceї, 10 сѣлаше де Диганѣ, 25 де lei де fie каре Isparvnikѣ ноѣ, 10 lei де fie-каре Samemѣ ноѣ, 2 lei дин fie-каре пѣнгѣ а хѣзметѣрилорѣ, че се vindea не анѣ, ирекѣмѣ дѣимѣритслѣ, винѣритслѣ, вѣмиле, ши oknile; не лѣнгѣ ачесте i-а дедикатѣ ши мѣнѣстириле domnemѣтѣ дин Јѣдегѣслѣ Vѣлчеї, Grovora, ши Arnota. Eforїи ачестѣи суиталѣ сѣнтѣ Преа sf. Eniskonѣ алѣ Bѣзѣѣslѣи Konstantie, Banѣslѣ Grigore Brѣnkoveanѣ, Banѣslѣ Radѣ Goleskѣ, Vornikѣ Grigore Bѣleanѣ, Logofѣтѣслѣ George Goleskѣ; Xatmanѣ Konstantinѣ Goleskѣ, Klѣчѣers Konstantinѣ Brїloїѣ, Stolnikѣ Geanѣ, ши алѣи кѣлѣи-va. Iar инainteа тѣтѣлора, докторслѣ Konstantinѣ Karakamѣ, кarele а лѣкратѣ дин инчѣнѣтѣ ла фѣндареа лѣи.

1401. Slajitori (dorobanji, gendarmi.)

280. Preoji mirenj.

54. Ssrsgii.

5535.

Kz kaji-va ani mai înainte eraş afarş din Bskreştiş mi fabriči de mansfakturş, prekşmş de postavş, xrtie, şelşri, germesitşri, kare eraş în mare progresş; dar de la şnş timnş s'a desfiingatş linsite de ajştoriş mi protekşione. Nş-mai o fabrikş de testemelşri mai este la Mşrkşia; afarş de aceasta fakş mi pşmşnteniş nşmijş Postovariş prin kasele lorş şnş feliş de postavş (pşnşrş) gróşş nentrş đeranş.

Acestş jşdeđş are zece kşnitşniş: a skaşnşlsi, a Gagş-lşi, a Ţiokşnemşilorş, a Podş Pitarslsi, a Obileştilorş, a Koptşenilorş, a Pasereş, a Oltenişei mi a Ţrzişenşei. Aşmine doş Polkovnişii, şna a jşdeđşlsi mi alta a Vlşiei.

Mai are mi 11 Mşlşstiriş: Vşkşreştiş, Kotroşeniş, Zna-govşlş, Kşldşrşşaniş, Panteleimonşlş, Pşmbşsita, Negoşmiş, Pşlşreşmiş, Balamşkş, Kodreniş mi Tinganş. Iar Metóşe 15: Kşlsiş, Maşinş, Pşrlita, Titireşiş, Grşgiş, Malamşka, Mşrkşia, Chernika, Rşntşra, Ţşrbaniş, Ţigşnemşii, Dobrote-mşii, Vornişeasa, Vşiteniş, mi Samşrkşnemşii, skitş de kşlş-rişe. Iar biseriçi, afarş de cele din kapitalş, şntş 120.

Mai are mi trei trekştori şaş skeli kştre Dşnşre: şna pe la Ţiokşnemşii, deaparte kz patrş ore de la Kşlşramiş, tre-kşndş printřşnş krakş alş Dşnşreiş şpre Silistra pe la Kş-lşramiş veki; a doşa pe la Kornşđelş mi Zbanşiokş, pe şnde kşndş şntşş anele miçi, se treşe neste Dşnşre de-adrentşlş: mi a treia pe la Oltenişa, kz 14 ore deaparte de Ţiokşnemşii din josş de gşra Argemşlsi, trekşndş dinkolo la Ţşrtskaia.

Dşrmşlş komşnş de la Bşkşreştiş la Oltenişa este de 12 ore; iar avela alş kşrierilorş e de trei poste: de la Bş-kşreştiş la Tinganş, la Negoşmiş mi la Oltenişa.

Afarş de lşkşitorii kapitalei, jşdeđşlşş acesta pşmşrş 11,773, familiş mi anşme:

3150. Birniçi.

24. Postelnişei.

13. Neamşri.

13.	Mazili.
17.	Rantani.
1807.	Skstelnici.
2133.	Poslujnici.
465.	Slsjitori.
509.	Preoci.
32.	Diakoni.
1110.	Ŗngreni.
2232.	Bslgari.
268.	Serugi.
<hr/>	
11,773.	

3. VLAŖCA.

JzdeuŖlŖ ačesta se oțreute despre nordŖ kŖ jzdegele MŖșchelŖ mi DŖmbouida, despre rŖșbritŖ kŖ DŖmbouida mi PfovŖ, despre sŖdŖ kŖ raiaoa GișrgslŖ mi DŖnrŖea mi despre apssŖ kŖ jzdeuŖlŖ TeleormanŖ.

NŖmaŖ doț nrŖae mičŖ trekŖ prin jzdeuŖlŖ ačesta: Kilnimtea ce se varsŖ în ArgemŖ, mi GlavaciokslŖ aseminea.

ElŖ se sŖb Ŗmparte în noț plŖșŖ kŖ 120 sate:

1. Plasa Kobie kŖ 15 sate.
2. — GŖlŖmeștilorŖ kŖ 17 sate.
3. — IsvorslŖ kŖ 12 sate.
4. — GreșilorŖ kŖ 11 sate.
5. — OgrŖzenilorŖ kŖ 11 sate.
6. — Kilnimtei kŖ 20 sate.
7. — FrŖsineslŖ kŖ 9 sate.
8. — Xodovoii kŖ 10 sate.
9. — BŖlciŖ kŖ 15 sate.

SingrŖslŖ orășŖ din ačestŖ jzdeuŖ este satslŖ GŖemtiŖ skaznslŖ IspravnicilorŖ, kŖ o singrŖ biserikŖ.

Are 9 KŖneteniŖ; a GŖemtilorŖ, a BașislŖ, a PodslŖ DŖmnei, a FŖlŖstŖcei, a KŖlŖgŖrenilorŖ, a Degei, a Xodivoei, mi a KakaleșilorŖ; ne lŖngŖ ačeste o singrŖ Polkovnicie.

Are trei Mънѣstiri: Glavačiocklă. Късичѳра ши Koma-na: iar Metoше 5: Babele, Poenarg, Kobia, Libъremtiі ши Negrъ Vodъ, iar biserică în totъ jъdeцlă sъntъ 214.

Are trei skeli la Dъnъre: zna ne la четatea Gіsrgslă, 12 ore departe de Търtskaia, trece printr'o gъrlă a Dъnъrei nъmitъ Rama-dana, din josъ de четate, la satslă Slobozia lăi Чelembaga, de akolo prin Dъnъre la четatea Ръшчѣskslă; a doa ne la Slobozia lăi Чelembaga, o оръ departe de Gіsrgis, trece Dъnъrea de-a drentslă la Ръшчѣskъ; ши a treia ne la satslă Petromaniі, mēse ore departe de Gіsrgis, trekъndъ dinkolo la niște sate тъrчешti.

Drъmslă de la Bъksremti la Gіsrgis este de 12 ore; iar poste sъntъ чинчѣ.

Aчestъ jъdeцъ are 7036 familii, ши anъme:

4206.	Birničѣ:	641.	Poslъnničѣ.
13.	Postelničѣi.	471.	Slsjitori.
17.	Neamъrѣ.	430.	Преoцѣ.
29.	Mazilѣ.	8.	Diakonѣ.
3.	Ръntamѣ.	372.	Bъlgari.
558.	Skstelničѣ.	268.	Sъrъgiѣ.
		<u>7036.</u>	

4. TELEORMANŪ.

Aчestъ jъdeцъ se отъраште desne nordъ къ jъdeцile Argemъ ши Мънчелă, desne rъsъritъ къ jъdeцlă Vlaska, desne sъdъ къ Dъnъrea, ши desne aчssъ къ jъdeцlă Oltslă.

Afarъ de rislă Vedea, че se nъmea din vekime Vъnъta, mai are dozъ risrѣ mai mičѣ: Teleormanslă че дъ în Vedea, ши Őrlslă че дъ în Kotmana.

Elъ se sъb ѣmparte în 10 плъшѣ къ 137 sate:

1. Пласа Vezei къ 12 sate.
2. — Kotmaniі къ 21 sate.

3. — Teleormanș de sșsș kș 16 sate.
4. — Teleormanș de mijlokș kș 12 sate.
5. — Mijlokslsī de josș kș 7 sate.
6. — Mijlokslsī de sșsș kș 12 sate.
7. — Sirgșlsī kș 15 sate.
8. — Teleormanș de josș kș 11 sate.
9. — Margineī de josș kș 15 sate.
10. — Margineī de sșsș kș 16 sate.

În jșdeșlsș ačesta este șnș singșrș oramș, Rșmiī de Vede, skașnșlsș Ispravnicilorș kș 2 biseričī.

Are 7 kșpitșniī: a skașnșlsī, a Kotmaneī, a Xșmaleī, a Balayīzlsī, a Čiolsșneștilorș, a Rakeī, a Petrei, mi a Zemničeī. Pe lșngș ačeste, o Polkovnicie mi o Vștșmie de Arabagiī.

Niči o mșnșstire, afaș 2 metșme: Dșrgșneștiī mi Dșdiegiī; iar biseričī 190 în totș jșdeșlsș.

Are o singșrș skele pe la Zemničea, činči ore departe de Gișrgiș, koborșndșse mintr'șnș krakș alș Dșnșreī ce se varș în bșlgiī mi trekșndș de čeea parte la Sistovș.

Ačestș jșdeșș are 12,146 familiī mi anșme:

9007. Birniči.	535. Poslșjniči.
8. Postelničeī.	357. Slșjitoriī.
22. Neamșri.	385. Preođi.
43. Mazili.	264. Diakonī.
183. Rșutaniī.	927. Bșlgariī.
245. Skștelniči.	170. Sșrșgiī.
	<hr/> 12146.

5. OLTULŪ.

Ačestș jșdeșș se otșreinte desne nordș kș jșdeșlsș Argemșlsș, desne rșșritș kș alș Teleormanșlsī, desne sșdș kș Dșnșreā, mi desne apșsș kș jșdeșile Romanagiī mi Vșl-čea, de kștrș kare se desparte nrin rișls Oltșlsī.

Afară de omonimul rîu Olts (din vechime numit Al-ta) karele sînt toate întinderea în lungime a auestăi judecî, are mi patră pîrae mai mici; Kîlmîrciș, ce dă în Dînrre; Xîrlăș, ce dă în Olts; Jiș, ce dă în Oltimorș; mi Oltimorș ce dă în Oltș.

Elș se sîb împarte în 8 plămî kă 141 sate:

1. Plasa Oltșlă de sîsș kă 18 sate.
2. — Bezei kă 28 sate.
3. — Pîlîni kă 20 sate.
4. — Mîjlokșlă kă 20 sate.
5. — Șerbînemtilorș kă 15 sate.
6. — Kîlmîrcișlă kă 9 sate.
7. — Margenei kă 14 sate.
8. — Oltșlă de josș kă 17 sate.

Skășnlăș Ispravnicilorș este în orășlăș Slatina, karele are patră biserici.

Auestă judecî are o Polkovnicie mi mese kănităni; a Skășnlăș, a Pogănlăș, a Șerbînemtilorș, a Îpotemtilorș, a Șngreslăș mi a Șdei; Mîncștirî doș: Klokoșkșlăș mi Gilmeile, iar metoșe mēnte: Ștreșăia, Deliniș, Plăvîeni, Gerișii, Gobroteniș, Șapotș, mi Komaniș; iar biserici, afară de vele din orăș 151.

Prin auestă judecî este o singră trektoare peste Dînrre pe la cetatea Tîrnslăș, 7 ore departe de Zemnicea, dîndș de cea parte la cetatea Nikopol.

Drășnlăș de la Băkrēmți la Slatina este de 36 ore, iar alș kărierilorș de 9 pomte.

Auestă judecî are 6220 familii mi anșe:

4379.	Birnici.	237.	Poslșșnici.
7.	Postelnici.	252.	Șlșjitori.
10.	Neamșri.	310.	Preoșii.
43.	Măzili.	255.	Diakoni.
97.	Rșntani.	252.	Șngreni.
293.	Skștelnici.	85.	Șrșșii.
		<u>6220.</u>	

Rimniksli, a Potirei, a Katanilorŝ lŝi Marks, mi a Oltegs-lŝi. Elŝ mai are 6 monastiri: Kozia, Arnota, Monastirea din tr'ŝnŝ lemnŝ de Kŝlŝgŝrige, Bistriga, Xorezŝ, mi Govora. Afarŝ de aŝeste mi 12 metoame: Stŝnemtiŝ, Dobrocea, Ţe-tŝdeniŝ, Stŝgŝcinemtiŝ, Arxangelŝ, Slŝtioara, Bonchemtiŝ, Vŝ-lenii, Neteda, Mŝnŝilemtiŝ, Vŝbenii mi Romanŝlŝ; iar bise-riŝi, afarŝ de cele din orame, 446.

Dŝrŝmŝlŝ komŝnŝ de la Rimnikŝ în Transilvania este pe la Kŝineni, kale mai de 10 ore.

Aŝeŝtŝ jŝdeuŝ are 12,014 familii de lŝksitori:

7826.	Birniŝi.	1010.	Skŝtelniŝi.
14.	Postelniŝei.	668.	Poslŝmniŝi.
75.	Neamŝri.	374.	Slŝjitori.
110.	Kompanimtiŝ.	1378.	Preoŝi.
248.	Mazili.	163.	Diakonŝ.
89.	Rŝntamŝi.	222.	Bŝlgarŝ.
		<u>12,014.</u>	

2. GORJIŬ.

Jŝdeuŝlŝ aŝesta se otŝreŝte despre nordŝ kŝ Transilvania, despre rŝŝritŝ kŝ mŝnŝii Jŝdeuŝlŝi Argemŝlŝ mi aŝ Vŝlŝei, despre sŝdŝ kŝ jŝdegele Doljiŝ mi Mexedinŝii, mi despre anŝŝŝ iarŝmi kŝ Mexedinŝii.

Riŝlŝ ŝelŝ mai însemnatŝ ŝe treŝe prin jŝdeuŝlŝ aŝesta, este Jiŝlŝ, karele din vekime se nŝmea Sigetŝlŝ mi nŝr-ŝede din oramŝlŝ Sigetŝ din Ţngaria. Afarŝ de aŝesta mai are vre o 20 riŝlege mai miŝi neînsemnate.

Jŝdeuŝlŝ aŝesta se sŝb împarte în 8 plŝmi mi 2 pla-ŝri, kŝ 230 sate, mi anŝme:

1. Plaiŝlŝ Novaciilorŝ kŝ 16 sate.
2. — Vŝlkanslŝ kŝ 34 sate.
3. Plasa Tismeniŝ de sŝŝŝ kŝ 21 sate.
4. — Tismeniŝ de josŝ kŝ 14 sate.

5. — Jiisłǎ de sǎsǎ kǎ 24 sate.
6. — Jiisłǎ de josǎ kǎ 19 sate.
7. — Čilortǎsłǎ de sǎsǎ kǎ 24 sate.
8. — Čilortǎsłǎ de josǎ kǎ 25 sate.
9. — Xamrezi de sǎsǎ kǎ 22 sate.
10. — Xamrezi de josǎ kǎ 25 sate.

Потечеle jǎdeǎsłǎ ačestǎia, din kǎssa mǎnčilorǎ, sǎntǎ fǎrte greǎ de trekǎtǎ.

Skǎsǎsłǎ Ispravničilorǎ este în orǎsǎsłǎ Tǎrgǎsłǎ-Jiisłǎi, karele are 4 biseriči; afarǎ de ačesta mai este mi orǎsmelǎsłǎ Kǎrbǎnǎstii, kǎ o biserikǎ.

În ačestǎ jǎdeǎǎ sǎntǎ 5 kǎpetǎnii: a Slǎjitorilorǎ Skǎsǎsłǎi, a Potirei, a Katanilorǎ Tismanei, a Xaidsčuilorǎ Pre-
dači, mi a Xamorezilorǎ.

Maı sǎntǎ 3 mǎnčstiri: Tismana, Krasna mi Strimba. Asemine 3 metǎme, Čioklovina mi Polovračiı mi zǎnǎ Skitǎ. Iar biseriči în totǎ jǎdeǎsłǎ sǎntǎ 193.

Trekǎtǎgrea saǎ skelea ȳe dȳe în Transilvania este pe la Vǎlkanǎ: iar drǎsmǎsłǎ komǎnǎ de la Tǎrgǎ-Jiisłǎi, pǎnǎ la xotǎrǎsłǎ Transilvaniei este mai de 12 ore.

Lǎkǎitorii ačestǎi jǎdeǎǎ se nǎmǎrǎ la 10,522 familii mi aȳme:

6701. Birniči.
20. Postelnici.
43. Neamǎri.
191. Kompaniıti.
338. Mazili.
114. Rǎntamı.
257. Skǎtelniči.
1077. Poslǎmniči.
256. Slǎjitori.
399. Preođi.
208. Diakoni.
768. Bǎlgari.

10,522.

3. ROMANAȚI.

Judecșul acesta se întinde despre nordș kș judecșul Vrlchei, despre rșritș kș judecșul Oltșul, despre sșdș kș Dșnșrea, mi despre apșș kș judecșul Doljș.

Afarș de rislș Oltșul, karele kșrge în tótș întinderea dé-lșngșlș judecșul acesta, mai sșntș doș risleșe, Beika mi Olteșul, kare se varș în Oltș.

Judecșul acesta se sșb împarte în 9 plșmi kș 124 sate.

1. Plasa Brlhei de sșș kș 8 sate.
2. — Brlhei de josș kș 13 sate.
3. — Oltșul de josș kș 20 sate.
4. — Oltșul de sșș kș 16 sate.
5. — Olteșul de sșș kș 19 sate.
6. — Olteșul de josș kș 17 sate.
7. — Teslșlșlș kș 19 sate.
8. — Kșmnșlș kș 17 sate.
9. — Mijlokșlș kș 15 sate.

Skakșulș Ispravnicilorș este în orășulș Karakalș, kare odatș se nșmea Bșridava mi s'a nșmitș ama dșnș cetatea șe a fșkștș șeva mai din sșș împșratșlș Antoninș Karakala în anșlș 216 dșnș Kristș. (Vezi tomșlș I alș așestei istorii.) Așestș orăș are trei biseriși.

Așestș judecș are 6 kșpeteniș; a Kșlșramilorș Skakșulș, a Potirci, a Islazșlș, a Șarșlș, a Belșșlș, mi a Čeleișlș.

Elș are doș Mșnșștiri: Bșnkoveniș mi Xotșraniș, iar metoșe patrș: Greșeniș, Bștșișlș, Katalșlș, mi Balniș; iar biseriși afarș de șele din orăș, sșntș 166.

Trekștoriș despre Dșnșre sșntș doșș: șna ne la satșlș Islazș din sșș de șetatea Tșrnșlș kș 2 ore, in fașș kș satșlș Barnogș; mi șeșe-l-altș ne la satșlș Čeleiș, din sșș de Islazș kș 6 ore, printș'șnș krakș alș Dșnșrei emișș din bșlși, în fașș kș orășelșlș Plevna.

Drșmșlș de la Karakalș la Čeleiș este de 7 ore, iar la Islazș de 10 ore.

Judeșul ăcesta are 7396 familii și anume:

4545	Birniči.	596	Poslušnici.
23	Postelnice.	232	Slsjitori.
21	Neamșri.	338	Preoți.
93	Kompaniști.	348	Diakoni.
25	Mazili.	717	Belgari.
156	Rșntani.	26	Sșrșgii.
276	Skstelnici.	<u>7396.</u>	

4. DOLJŪ.

Ăcestș judeș se ătrănte despre nordș kș judeșele Gorjșlș și Vlșea, despre rșșritș kș Romanajii, despre sđđ kș Dșnlșea, și despre apșș kș Mexediniș.

Elș ns are alte rșșri de kștș Jișlș, karele pșgcede din judeșlș Gorjș, și prin judeșlș ăcesta se kobórb și đș în Dșnlșe.

Elș se sșb-împarte în 10 plșși kș 146 sate:

1. Plasa Kșmpșlși kș 15 sate.
2. — Vlșei de sșș kș 8 sate.
3. — Vlșei de josș kș 11 sate.
4. — Dșmbrșvei de josș kș 14 sate.
5. — " " sșș kș 14 sate.
6. — Jișlși de josș kș 17 sate.
7. — " " sșș kș 13 sate.
8. — Hamrezlș de josș kș 24 sate.
9. — " " sșș kș 19 sate.
10. — Čilortșlși kș 11 sate.

Orășlș prinčinalș din ăcestș judeș este Kraiova (saș Kraiș-Iova), alș treilea skaznș alș Bșniei. Elș s'a fșndatș de Kraișlș Iova (împșratșlș Ioanș) alș Belgaro-romșnilorș în anșlș 1285, karele a fșkștș și biserika astșzi nșmitș Bșneasa, kș sșrbarea marelși Martiřș Dimitrie. Ăcesta se prokiemase Domnș Macedoniei și Tessaliei și împșratș alș Romșnilorș și alș Belgarilorș (Vezi Partea III tomșlș I

alș ačestei Istorii); mi atșnue se vede kъ s'a strēmstatș mi skasnlș Bъniei de la Strexaia în ačestș oramș. Elș este onoratș mi kъ skasnlș Episkopsi, karele kъte odatъ ma-de la Rîmnikș șnde este propria sa residenț, mi kъte-odată la Краioвa, șnde este mi skasnlș Banși.

Astъzi însъ în lokș de Banș este lokotenentsiș (Kaïmakamși) țe se rъndșemte de Domnș; iar Banși residъ în Bșkșremti.

Aițe sântș mi deosebite dregъtorii: Polkovnikșiș Ka-laramilorș, Logofъtsiș alș treilea, Armamșiș alș doilea, mi Portarișiș, dregъtori țe se nșmeskș de kъtre Domnș prin rekomandarea Kaïmakamșiș. Mai sântș mi trei Logofъцi de Divanș, șnș jsde șșuremș mi șnș Staroste de negъцъtori.

Ačestș oramș are în lъntrșiș seș patrș kъpitъni: a Katanelorș, a Armșșeilorș, a Mazililorș mi a Slșjitorilorș.

Aițe este mi șnș Divanș, șnde se kaptъ proçesele mi jsdekъpile ȳelorș ȳinȳi jsdeçe dъ kъtre Kaïmakamșiș mi boerii mari divaniști de akolo; iar aȳele mai îpșemnate se șșpșnș deslegъrei mi xotъirei Domnșiș prin intermedișiș Banșiș, karele mēde de-a nșrșrea la Bșkșremti.

În ačestș oramș este mi residenȳa Ispravniȳilorș, kari se okșpъ kъ trebile administrative mi kъ strъngerea dърilorș.

În lъntrșiș oramșiș sântș 8 monastiri: a Obedeans-lși, a Gъneskșiș, St. Sergie, St. Dimitrie, St. Nikolae, a Vlъdoianșiș, a Dъdșiș, mi Profetsiș Ilie; afarъ de ačeste mi ȳinȳi biseriȳi de neatъ: a lși Petъș Boȳiș, a Stirbóȳei a sъntșiș Ioan, a Șngșrelșiș mi a Jieanșiș; iar biseriȳi de lemnș sântș 33.

Mșltele mi mari kase boeremti, tъrgșiș întinsș mi ma-re, isnașrile de negъцъtori meseriamș strъini mi nșmъnteni, împonorarea kare treçe de 25 mi lokșitori, mi posiȳișnea minșnatъ a ačestși oramș, represintъ o adevъratъ a doa kamitalъ a Romъniei.

Aițe este o skólъ pъblikъ Elineaskъ mi șnș sșitalș minșnatș ziditș la anșiș 1811 șșb-kъimъkъmia feruitsiși întъș nomenire Vornikș Manolake Laxovari, șșb-gșvernșiș provisoriš alș Rșșilorș.

Afarǎ de boeri mi negǎjitorī, în ačestǎ orăș̃ mai sǎnt mi 1129 familii de lǎksitorī:

167 Kompaniștī.

400 Rșntamī.

465 Poslșmnīčī.

97 Preoșī mirenī.

1129.

Afarǎ de kǎnitǎniile orăș̃lșī, mai sǎntǎ činčī ale jș-deș̃lșī: a Skaznșlșī, a Potirei, a Gidigșlșī, a Čiobanslșī mi a Prodilei.

În ačestǎ jșdeș̃ sǎntǎ doș monastiri: Bskovșdșlș mi Jiteanșlș; aseminea mi 6 metoșe: Segarșa, Sadova, Čiștora, Tșrnovșdș, Róba mi Grečestīi; iar biseričī, afarǎ de čele din orăș̃, 161.

Kǎtre Dșnșre are činčī trekștorī: șna ne la satslș Čiolpanș, din șșș de Čeleiș kș 8 ore, șnde dș Jișlș în Dșnșre, drentș satslș Basklikioi alș orșmelșlș tșrčeskș Ra-xova; a doa ne la satslș Nedeia, din șșș de Čiolpanș kș trei ore, drentș în fașș kș Raxova; a treia ne la satslș Bistriga, kș o orș din șșș de Nedeia, trekșndș Dșnșrea nintre bșlđi la Čimbrș Palega; a patra ne la satslș Gidiga, din șșș de Bistriga kș činčī ore, dșndș min șnș rışmorș în Dșnșre, drentș satslș Lomș; mi a činčea ne la satslș Zdeglș, činčī ore din șșș de Gidiga, dșndș nintre bșlđi în Dșnșre la Palanka Aksarș.

Afarǎ de loksitorīi orăș̃lșī, jșdeș̃lș ačesta mai nș-mșrș 10,315 familii:

6151 Birničī.

1087 Poslșmnīčī.

11 Postelničī.

374 Slșjitorī.

62 Neamșri.

322 Preoșī.

297 Kompaniștī.

173 Diakonī.

122 Mazili.

921 Bșlgari.

841 Rșntamī.

124 Sșrșgii.

830 Skstelničī.

10,315.

5. MEHEDINȚI.

Acesta este celăl din ȣrmă jădeuă ală ȣerei Romăneștî și mai mare de kăță tôte. Întinderea lăi în lăngime, din mănđii Карпаđi despre nordă și spre sădă pănă la satălă Ȣisnelniđa, are o kale de 35 ore și mai bine. Elă se o-țramte despre nordă kă Banatsălă Temimórei din Ţngaria, despre răsărită kă jădegele Gorjă și Doljă, despre sădă ia-răși kă Doljă, și despre apăsă kă Dănețrea, șnde de ȣea parte este Bălgaria și mai din săsă Serbia.

Afară de răsălă celăl mare Dănețrea, karele șdă doț treimî din lăngimea ațestăi jădeuă, mai ȣirăkălă înkă 12 răsăi mai micî.

Jădeuăălă ațesta se șsb-împarte în 11 plășii și 1 plăiă kă 293 sate, și anșme:

1. Plasa Jilyălăi de săsă kă 38 sate.
2. — — josă kă 22 sate.
3. — Dămbrețviă de săsă kă 28 sate.
4. — — josă kă 24 sate.
5. — Kămpnelăi de josă kă 23 sate
6. — — săsă kă 21 sate.
7. — Blaxniđa de săsă kă 16 sate.
8. — — josă kă 17 sate.
9. — Okolălăi de săsă kă 30 sate.
10. — — josă kă 23 sate.
11. — Baea kă 27 sate.
12. — Plăiălă Klomaniă kă 24 sate.

Ațestă plăiă se pțzemte de șnă vțtafă și are 33 de poteții trekățóre în Ţngaria. Dar trekățoriă mai însemnate șșntă doț: șna pe la Vama Ȣernețiloră ȣe dă la Mexadia; și alta pe la Vama Baxnei (șnă sată în ațestă jădeuă) dăndă prin Plăiălă Lăngă la satălă Tșfară din Banatsălă Mexadieă.

Ațestă jădeuă are doț orașe: Ȣerneții în față kă Kladova, skașnelă Ispravnițiloră, și kă o Moșastire și doț biseriții; și Kalafatsălă în față kă Vidinălă, kă ȣinții bi-seriții.

Апрóне де Чернеці есте Търнэлэ Северинэ, знде ера о-
диниорэ ши орашэлэ Северинополе (не зне шесэ че се кямэ
Кърнэлэ Северинэлі) зидитэ де Северэ императэлэ Ромей,
ін тимпэлэ еспедицинеі sale аспра Гоџилорэ. Де ла ачелэ
императэ а Іsatэ нэмре ши дгара дин Олтэ пэнэ ін Дэнбре
Комитатэлэ Северинэ; ачестэ комитатэ се гвверна де кэtre Ко-
мигі (саэ Бані ін лимба попларэ), каріі дин векиме іші
авеаэ сказнэлэ ін Strexaea ¹, де знде апоі І'аэ стрэмстатэ
ла Северинополе ши маі тэрзиэ ла Крайова.

Ін дренселэ Търнэлэ Северинэ се вэдэ ін Дэнбре ши
гэмшигіле фамоселі подэ алэ Ісі Трајанэ. Маі ін сссэ де
аиче сэнтэ ши катарактеле Істрэлэ, каре тэчеште се кямэ
Гердангі ши Demirkani; ши чева маі дин сссэ есте четатеа
тэчешкэ Оршова десре ріслэ Черна, че есте хотарэ дес-
пэгіторэ інtre Banatsэлэ Темішóreі ши Banatsэлэ Крайовеі.

Оршова веке есте не малэ Дэнбреі сзб стэпэнеа
Астриакэ; іар Оршова ноэ есте ін апроiere не о инселэ
некэбилэ, каре се кямэ Ada-Kalesi ши е сзб стэпэнеа
Тэрчилорэ

Јздецэлэ ачеста аре 7 кпнеріі: а Сказнэлэ, а Кала-
фатэлэ, а Потреі, а Черчэрилорэ, а Простолэлэ, а Вреі ши а
Vodiceі.

Елэ аре ши патрэ Monastiri: Motрэ, Циндэрені, Топол-
нига ши Strexaia; метóше нэ аре; іар бисерічі 179.

Десре Дэнбре аре чінчі трукторі: зна не ла Кала-
fatэ ла Vidinэ, а доа не ла сатэлэ Salcea, патрэ оре дин
сссэ де Kalafatэ притре бэлці, есе ла оршелэлэ Florenti-
ни; а treeа не ла Чорборені, прін Balta verde, дин сссэ
де Salcea кэ патрэ оре, тече динколо ла сатэлэ Праова;
а патра не ла Чернеці ши Търнэлэ Северинэлі, чінчі оре
дин сссэ де Balta verde, тече ла Fetislam, саэ Kladova;
а чінчеа не ла Рэпанава чінчі оре дин сссэ де Чернеці, ла
четатеа Ada-Kalesi.

1). Strexaia астэзі нэ маі е орашэ; дар не рсінеle sale Mixais Vodэ
Viteazэлэ а зидитэ о Monastire инкэпсратэ кэ зидэ, інainte де а се
face Domнэ.

În judecșlă ačesta sântă 14,376 familii:

11,427.	Birniči.
14.	Postelničeī.
50.	Neamșri.
205.	Skștelniči.
1125.	Poslșșmniči.
233.	Slșjitori.
373.	Preođi.
30.	Diakoni.
372.	Bșlgari.
146.	Sșrșgi.

14,376.

CAPITULU III.

Despre clerulă țierei Romănesci.

Nșmitele 17 judece din țeara Romăneaskă se împartă șii bisericește în patru Eparxii: a Mitropolitșlăi șii a Episkopiloră de Rîmnikă, Bșzeș șii Argemă.

Първ la domnia lăi Radș Vodș țelă mare, în țeara Romăneaskă era nșmai șnă Arxiereă. Nșmitsă Domnă, pe la începătălă sekolăslă XV, adăkindă pe Nifonă Patriarxălă Konstantinoplei țe era eksilată la Andrianonole, l'a pșșă în lokălă Mitropolitșlăi, ală țrăia postă era vakantă. Dșnp kombinarea ačestăi Patriarxă, Domnălă a kreată Episkopatsrile de Rîmnikă șii Bșzălă. (Vezi biografia lăi Radș Vodș țelă mare la tomșlă II ală ačestei opere.) Dșnp ačeea în zilele noastre, șbă întăia domnie a lăi Aleksandrș Vodș Mșrșzi, s'a înșingătă șii ală treilea Episkopă de Argemă. Astfelă Eparxia Mitropolitșlăi kșprinde ménte judece; adică: Slam-Rîmnikălă, Прахова, Іalomіца, Іфова, Дѣмбовіца, Влашка șii Teleormană; ačeea a Rîmnikăslăi, judecele de peste Oltă; a Bșzălăslăi trei judece, Bșzălă, Săksenii șii Mșșțelă; iar a Argemăslăi, Oltălă șii Argemălă.

Pe Arxierei mi pe Esgzmeni ii rëndzeme Domnsl̄. Semnele demnit̄zei lor̄ s̄nt̄ deosebite: Mitropolitsl̄ are Pateriç̄ saș toeaḡ p̄storesk̄; Episkopī aș Hazran̄ (k̄tr̄j̄ k̄ kap̄ de argint̄) iar egzmenī k̄r̄ji maī simple mi maī miçi de k̄t̄s ale Episkonilor̄. Açeste semne se daș în m̄nile lor̄ k̄iar de k̄tre Domnsl̄ k̄nd̄ ii instaleaz̄.

Iar rëndzeala, k̄ kare se d̄çe Mitrouolitsl̄ la skas̄nsl̄ seș d̄p̄ çe i-ea Pateriça de la Domn̄, se face în k̄p̄sl̄ çrm̄teris̄:

Merḡș înainte: K̄p̄itansl̄ de Dorobançi, k̄ Polkovniksl̄ oramsl̄i k̄l̄r̄i, k̄ zapçii mi ómenī lor̄ș pe jos̄ș.

D̄p̄ș açestia Aga, k̄ Zapçii mi ómenī seī.

Vel K̄p̄itansl̄ de Lefegii, k̄ Vam-Balskbama, mi k̄ toçi Seimenii S̄p̄t̄riei.

Portarsl̄ çel̄ mare, k̄ tót̄ s̄sita Port̄riei mi k̄ șe-se Postelnicei.

Patr̄ Logofeçi de taīn̄, din kari doi Logofeçi trei îmbr̄kaçi k̄ kaftansri.

Patr̄ zapçī de Divan̄ș.

Postelniksl̄ aș treilea, k̄ Pitarsl̄ aș doi'ea.

Doi trei-Logofeçi din țeara de s̄sș mi de jos̄ș.

Logof̄tsl̄ aș doilea din țera de jos̄ș, k̄ Postelniksl̄ aș doilea.

Pitarsl̄ çel̄ mare, k̄ Logof̄tsl̄ aș doilea din țeara de s̄sș.

Protononii k̄ toçi p̄çoçi ne jos̄ș în doț mir̄ri.

Arxidiakonsl̄ k̄ Pateriça.

Doi boeri mari, Logof̄tsl̄ de țeara de s̄sș mi çel̄ș de țeara de jos̄ș, k̄ Mitropolitsl̄ în kareț̄.

Шêse fastanī k̄
tember̄rie.

4 Чioxodari.

Logofeçi de Divan̄ș.

Kareta Domn̄s̄i
k̄ șeșe kai.

4 Чioxodari.

Logofeçi de Divan̄ș.

Шêse fastanī k̄
tember̄rie.

Îar rîndseala, k̄s kare se trimitē Episkopsl̄s de la K̄rte la sk̄sn̄sl̄ seș, se face în k̄n̄sl̄ s̄rm̄tor̄is:

K̄n̄itansl̄s de Doroban̄ci, k̄s Polkovniksl̄s or̄ansl̄s mi k̄s t̄ođi ōmenii seī.

Logof̄tsl̄s alș treilea din țeara de josș, k̄s Logof̄tsl̄s alș treilea de t̄ain̄t̄.

Logof̄tsl̄s alș treilea din țeara de s̄sș, k̄s Pitarsl̄s alș doilea.

Arxidiakonsl̄s k̄s Xasransl̄s.

Doi Logof̄ci alș doilea din țeara de s̄sș mi de josș în karet̄ k̄s Episkopsl̄s.

Trei Țiohodari.

Karet̄a Domneask̄s
k̄s m̄se kai.

Trei Țiohodari.

Logof̄ci de Divanș.

Logof̄ci de Divanș.

Mitropolitsl̄s mi Episkopii aș p̄medinḡa în ad̄n̄rile generale. Aчeптiа, în ep̄arhia sa j̄dok̄ kler̄sl̄, p̄riimesk̄ đ̄rile de la p̄eod̄i mi ŗe aș plat̄ pent̄r̄ xirotonii. Eī kap̄t̄ fol̄ose mi de la laīci, pe botez̄ri, pe k̄nsn̄ii, mi altele; mai aș momii k̄s sate, țigani, robi, sk̄stelnici, Posl̄sm̄nici, k̄te 12 mari Monastiri, mi k̄te o k̄r̄q̄ism̄ în Bsk̄rem̄ti, libere de or̄i țe dare. Mitropolitsl̄s, Episkopii mi Monastirile k̄s don̄q̄isnele lorș, s̄ntș libere de Vin̄ritș, Dijm̄ritș mi Oeritș.

Mitropolitsl̄s este s̄nsș tron̄sl̄ patriark̄alș din Konstantinopol, k̄rsi-a i se s̄pn̄ș spre dezlegare mi xot̄r̄ire k̄ssele spir̄itale țeale mai însemnate. N̄mirea Mitropolitsl̄si o rekomand̄ Domnsl̄ p̄rin înțelegere mi snire k̄s Episkopii mi k̄s boerii ței mari; totș Domnsl̄s îi đ̄ în m̄n̄ mi Paterița, mi-lș trimitē la Mitropolie k̄s țereonie. p̄ek̄sm̄ ș'a zisș mai s̄sș, înm̄tiinț̄ndș n̄smai pe Patriark̄sl̄ despre r̄ndsirea sa. Mitropolitsl̄s îns̄ trimitē Patriark̄sl̄s țe va dar̄ri spre sem̄ș de s̄nsnere, đ̄ne kare îndat̄ i se trimitē konfirmarea đ̄n̄ obiceis.

În kas̄ de vakant̄, Episkops̄l̄ Rîmniks̄l̄i are drep-
t̄l̄ a fi înaintat̄ la demnitatea skașn̄s̄l̄i Mitropolieî.

Episkopiî se fak̄ prin mtirea Domn̄s̄l̄i mi prin ale-
gerea Mitropolit̄s̄l̄i mi a boerilor̄. Mitropolit̄s̄l̄i îi xirotone-
mte mi Domn̄s̄l̄ le d̄ în m̄nt̄ Xasrans̄l̄ [saș k̄rja].

Din Monastirī s̄nt̄ șnsse Mitropolit̄s̄l̄i mi Episko-
nilor̄, iar altele tron̄s̄l̄i Antioxieî, Aleksandrieî, Ierșsalim-
s̄l̄i, m̄ntel̄i Sinaea mi Atos̄, mi altor̄ lok̄rî sfinte din
imperis̄l̄ Otomanș. Egșmeniî aștora se r̄ndșesk̄ de k̄-
tre Patriarhiî respektivi, mi se rekomand̄ Domn̄s̄l̄i mi
Mitropolit̄s̄l̄i șnre rekșn̄mte mi instalare. Iar Egșmeniî
Monastirilor̄ p̄m̄ntem̄i se rekomand̄ la înt̄rirea Dom-
n̄s̄l̄i de k̄tr̄ Mitropolit̄s̄l̄i mi Episkopiî prin Logof̄t̄s̄l̄
șel̄ mare.

Sokotelele de venis̄rî mi keltșele ale Monastirilor̄
șnt̄ șnsse lok̄rilor̄ sfinte din imperis̄l̄ Otomanș, se
șerșeteaz̄ de k̄tre epitron̄s̄l̄ r̄ndșit̄ de k̄tre skașnele
respektive mi de k̄tr̄ Logof̄t̄s̄l̄ șel̄ mare; iar sokotelele
Monastirilor̄ p̄m̄ntenem̄i de k̄tre Mitropolit̄s̄l̄, Episkopiî
mi marele Logof̄t̄ș.

În t̄te j̄degele șnt̄ Protonoī nșmiî de Mitrono-
lits̄l̄ mi Episkopiî respektivi ai eparxiilor̄.

Preoiī t̄tșlor̄ biserivilor̄ din dearḡ se xirotonesk̄
de k̄tre arxiereî fi-k̄rî eparxiî: Eî în totalș șnt̄
10,278, mi a nșme:

3430. Preoiī. } Șsb Mitropolit̄s̄l̄.

478. Diakonî. }

2907. Preoiī. } Șsb Episk. Rîmniks̄l̄i.

932. Diakonî. }

828. Preoiī. } Șsb Episk. Bșzșs̄l̄i.

370. Diakonî. }

684. Preoiī. } Șsb Episk. Argșșs̄l̄i.

544. Diakonî. }

10,278.

CAPITULU IV.

Despre Țiganii din țear'a Românească.

În totuț țeara Românească se află o msluime de Țigani, sklavi domnești, boerești și monastirești.

Eatb nsmbrulb lorb:

700.	Așarai saș Rșdari.	} Domnești.
100.	Vșeamı așarai.	
1000.	Șrsarai nsmnteni.	
800.	Lingșarai.	
700.	Lșemi țerarai.	
20,000.	Vatramı boerești și Monastirești.	
<hr/> 23,300.	Sșlame saș familii ¹ .	

CAPITULU V.

Despre frontierele țerei Românești.

Dșpb kominderea Xșdștnamelelorb, (saș xotbgnicia țerei fșkștb dșpb pașea de la 1741) limitele țerei Romnești se înșepb de la Rșșava, șnde se desparte de Serbia țarșeaskb prin Dșnșre și de Germania ² prin Banatșlb Temıșoareı. Semnele nșse, înșepșndb de la jșdeșlb Meședınșii, șșnt șrmștoarele:

- 1). Așb fi fostb lokșlb aș ka aștorșlb șb fi vorbitb țe-va maı prelargb despre istoria, limba și datinile aștorșlb lokștorıb țe saș limitb de nșmșntșlb noștrș.

Sșre știında nosteritșdeı înșemntșb, kb mslușmitb progressısi çivilizașıneı între Romșni, aștbı sklavi nș maı este ne nșmșntșlb noștrș. Țiganiı Domnești și Monastirești saș emanșinatb inkb în anșlb 1846; iar țeı boerești la 1854, adekb în șrma Revolușıneı de la 1848, kare prokemase prinșıpslb emanșıptșreı lorb.

(Traducștorıulũ.)

- 2). Aștorșlb prin așestb kbvșntb voemte șb zıkb *Austria*, lbșndș-se dșpb gergșlb nșșlarıș, karele prin kbvșntșlb *Nemșı*, înșelege și ne Aștriakș și ne Germanș.

[Traducștorıulũ.]

Mehedinții.

- Nsmele mounilorș* De la gura rîslei Vodiga ce se varsă
mi alș monrieta- în Dșnre, în șes pînă la o movilă.
rilorș lorș.
- Paхna Monastirei Șnde rîmne apa Vodigei în deara Romb-
 Tismana, mi Lo-neaskă, kătre kâlmea mîntelsi Darashk
 vița totș a aței saș Daraninslș, șrmează din vîrfslș mînte-
 Monastirei, lsi Dșrans Meterezslsi, între doș pîetre pș-
 se pe xotarșlș vekis, atșnči kîndș s'a fîkștș
 pachea, șnde s'aș înlîțatș mi doș movile.
- De akolo trece prin despîrgirea mîn-
 telsi Irtane saș Giertanti, mi șrmează: kă-
 tre vîrfslș mîntelsi Dșmkslta saș Dșn.ș-
 klets;
- Къмина Комое- Кătră vîrfslș mîntelsi Kerkița;
 nilorș. Кătră vîrfslș mîntelsi Piatra kîne-
 lsi, kare de lokșitori se nșmentte Pelinița
 mare;
- Горводица lsi Кătre vîrfslș mîntelsi Pelinița mare
 George mi Tră-la pîrșslș Chesna, șnde se varsă în Черна;
 ilă kă ai sei.
- Прасна lsi Ioanș De la apa Черна pe din șesș pînă la
 mi Kărșisnș kă ai apa Kraiovîța, șnde se varsă în Черна;
 sei.
- Isvarna lsi Geor- Trece xotarșlș peste apa Черnei mi
 gis mi Lonîa Кă rîmîne achestă pîrș în dearș; șrmează pe
 nitanslsi kă ai sei. șșb poalele mîntelsi Kobant, saș Kapîno, mi
 se întinde:
- Merimentii lsi Pe la vîrfslș mîntelsi Dșmbravslș;
 Konstantinș Stoî-
 nesks.
- A Предмтиlorș. Pe la vîrfslș mîntelsi Tștov;
 Pe la vîrfslș mîntelsi Tștsla (Satslș
 Kloșaii).
- a Frăдемтиlorș. Pe la vîrfslș mîntelsi Nesekș saș Sekș
 (satslș Vienii).

Ai ce se termină județul Mehedinți și începe județul Gorj; și în Austria se termină xotarul Banatului Temișoarei și se începe al Ardealului și al Transilvaniei. În Xrdstnamea se cunoaște, că de aici nu s'au pssut alte lemne de xotar, ci au rmas dnt xotarle vekle ale Moșilor; kaci atats din partea derei Romneshii, kats și din partea Transilvaniei, s'au mltumit amndoz pndile ka s'au mearg pnt în apa Riel Vadului, karele se vars ktre podul rielului Olt. Pe lng aceste lmsrehte și semnile kare s'au aratat pe xotar de ktre proprietarii de akolo, de unde se începe județul Gorj, și km se delimiteaz k Transilvania nnt în rielul Oltului.

Gorju.

Vrfelul mntelui Strel, unde face xotar de vale în apa Jiel Romnesk, karele ese din dsoi mngi ai derei Romneshii, unul nmit Șerbile și altul Trencheni, kare au krtre Ramii Retii, pe srb mese mngi nmi:

Tismana.

Tarzeneasa!

Osla;

Moșnenii Trencheni.

Ndelea;

și Frdeshii.

Rostovansl;

Piatra Tanasii și

Arkansl:

De aci ese xotarul ktre riel, și face disngirea desre Transilvania. Apoi xotarul merge pe srb zece mngi nmi:

Segrisl;

al Bengeshilor.

și Briloiș și

Geanogl.

Mmcl;

al Frdeshilor.

Kornile!

al Skit. Stneshii.

Negrile!

al Klneshilor.

alš Vateskiilorš.
 alš Xsnegenilorš.
 alš Br̄iloiilorš.
 alš Monnenilorš.
 alš Pl̄šiamilorš.
 alš Vslkanilorš.

M̄tslš;
 F̄staislš;
 Balkanslš;
 Dr̄goišlš;
 M̄gdile;
 Kindekslš.

Aveast̄ ap̄ se întinde apoi p̄n̄ în
 apa Jisl̄i, desne kare am vorbit̄ mai s̄s
 mi zrneaz̄ xotarš m̄ntele n̄mit̄ Gr̄s̄
 Gardsl̄i, neste alš k̄rsia kremtet̄ trece
 p̄n̄ znde se znepte apa Jisl̄ Rom̄nesk̄
 k̄ Jisl̄ Œngresk̄, karele vine din Ardeal̄
 din m̄ntele n̄mit̄ v̄rf̄l̄ l̄i Petr̄, mi k̄
 n̄mirea de Jīs se var̄ în ueara Rom̄neask̄.

Xotar̄l̄ trece dinkolo de Jīs pe din
 jos̄, p̄n̄ znde se znepte mi d̄ în apa
 n̄mit̄ Polotimtea de s̄s, kare vine din trei
 m̄n̄i n̄mīi:

al Arbsbentilorš.
 al Berlentelorš.
 al St̄n̄c̄entilorš.

Palatimtea;
 Prilonile;
 Œem̄narīi:

De aīe zrneaz̄ xotar̄l̄ pe s̄kat̄
 pe la loksl̄ n̄mit̄ K̄rm̄tsra, pe s̄b cin̄i-
 sure-zече m̄n̄i n̄mīi.

al St̄n̄c̄entilorš.
 al M̄sh̄t̄entilor.
 alš Radelorš.
 alš Polinilorš.

Stoanīa.
 Deal̄ Isvor̄sl̄i.
 Badiš.
 Ḡra Plaisl̄i.

alš Tibanilorš.

Slima.
 Sl̄višl̄.
 Kimtea Rom̄.

alš Xsl̄benilorš.
 alš Br̄ikoenilorš
 mi Kinipantilorš.

Œibansl̄.
 Groana seak̄.

al Rod̄shenemti-
 lorš.

(Tot̄ din k̄rm̄tsra kostimsl̄i)
 B̄rta.
 Provacis.

alș Razilorș mi Kinstemtilorș. —	Поeana Mșerii.
alș Vlșdenilorș.	Saxanikle. Sxomoisłș.
alș Beremtilorș.	Xotarșłș de aıce șrmeazș pe vırfșłș a șante mșngıı nșmiıı:
alș Beremtilorș.	Larga din Bștrına; Larga din Pırırlș feti; Larga din Grșıș;
alș Beremtilorș.	Balșłș; de aıce ınıenș semnile de xotar. Saravııırlș Grıvelorș; Din Mijlokș. Xırșemtiı.
Argeșiu. Totș a Beremti- lorș.	Aıce se terminș jșdeııłș Gorjıș mi ın- ıenș mșngıı Lotrșrlșı din jșdeııłș Arșemș- rlșı; ear xotarșłș șrmeazș pe ontș-sure-ze- ıe mșngıı nșmiıı:
	Gotega; Streșa; Xłıneskș; Vırfșłș Gronilorș. Balıntșłș. Strikatsłș. Vırfșłș Nedi. Dobronșłș; Zidșłș; Xotansłș. Bșıegırlș. Voınegș.
aı Moșnenil. din Voınea mi Malaıș	Toate vırfșrile mșntelșı Negrș.
a Skıtșl. Kornet.	Voıneșııa.
a Olșneskșrlșı.	Mındra.
a Moșnenilorș	Șerbinsłș. Pırkrlabłșłș.
Kłınenı.	Koasta Kıınenilorș.

Din aचेastъ koastъ a Kîinenilorъ ese ana rîslъ Vadslî, despre care se vorbesce mi în Xêdstmane, prekъm s'a zisъ mai sês mi aचेastъ anъ жrmeazъ ka xotarъ pînъ la podslъ Oltslî.

Aचेste sânt semnele ce s'ađ datъ lîi Skarlatъ Vodъ Gika dъnpъ cheretarea ce s'ađ fъkstъ în anslъ 1766.

De la podslъ care s'a nъmitъ mai sêsъ, xotarslъ trece peste ana Oltslî, totъ în jъdeцslъ Argemslî.

totъ a Kîinenilor.

Xotarslъ trece prin valea Frate, mi жrmeazъ pe vîrфrile mъngilorъ nъmîi:

Prionъ.

a Grъblemtilorъ.

Prikslme.

Mъntele kolцslî.

alъ satslî Pano.

Vîrфslъ Voi.

a Or. Pitemti.

Skъrimoara.

a satslî Arifъ.

Xotarslъ de aci жrmeazъ pe plaislъ Arфemslî, pe la Obîrmie, pe la Topologъ, pe la vîrфslъ Mъntelî Чokanъ, pe la Kълme mi pe la vîrфrile Pazilorъ earъmî în Kълme pînъ la Boltъ.

a Arifslî.

De aici trece pe la Vîrфslъ Obîrmîi Kapa Rече, pînъ la Obîrmia anei Bъda, care snitъ kъ Kapa Rече formeazъ rîslъ Arфemslî.

idem.

Жrmeazъ pe la vîrфslъ mъntelî Simчis Fъгъramslî mi pre vîrфslъ Mъntelî Moldoveanъ, pînъ la Obîrmia anei Valsanъ, unde se terminъ jъdeцslъ Argemslî mi incene jъdeцslъ Mъmчelslî.

Mușcelū.

De aici trece xotarslъ prin mъntele Valea Lъngъ mi жrmeazъ prin mъngîi:

Skъrimoara.

Шъimorslъ.

Galbenile.

Ală Monastiriei Argemu.	Valea Rea. Băda din kare ese rîslă Doamnei, Tindora,
idemă.	Măștaskă, Boraiislă, Piskăslă Leotii, Valea, Cîrna, Malamorăslă, Piskăslă Nepotăslăi,
a Mst. Cămpu- lăngă.	Brătîla, Mădărioarăslă,
a Mst. Aninoasa.	Piskăslă Nepotăslăi,
a Mst. Cămpu- lăngăslăi.	Brătîla,
idemă.	Măntele Gromile, karele este în fața kă Făgărașu mi din kare kerge apa Bra- tea; măntele Valea Dealăslăi, din kare se în- cheie plaiăslă Dîmboviței, de znde ese apa Kîmpu-Lăngăslăi între dsoi mănji; Perivoentiă, din kare se varsă apa Dîmboviței din mănji Lăcile.
aî Isă Balotă, a satăslăi Răkăslă.	Prin dsoi mănji aî komissăslăi Olăres- kă; Xogetă Kaprei.
idemă.	Tomamăslă ăelă mare, Pandemăslă mikă, Piatra Isă Kraiă, Făndășrile, Căerile, de znde părădele apa Dîm- boviței;
A satăslăi Drago- slăveniă.	Măntele Konjiă, znde e drăsmăslă Ba- năslăi; Măntele Făndata; Măntele Sekarele; mi măntele Sintălia.

Dimbovița.

Aiçe se terminъ jъdeцъlъ Mъшчелъlъlъ, шî încепе jъdeцъlъ Dъmbovidei, de la lokъlъ че се kîamъ Marginea Domneaskъ шî зrmeazъ :

ne la mъntele lъi Laiotъ ;

ne la Slemne ;

ne la mъntele Mачeazъlъ ;

ne la Petrele Albe ;

ne la mънцii Slemnei шî Kълmei.

шî ne la mъntele Dъdъlъlъ.

Aiçe se koboazъ la Obîrșia Brъtois-lъi шî se sse îн vъrfelъ Kotekizlъlъ prin mijlokъlъ Stringei, din Slimnъ пънъ îн margine, шî зrmeazъ ne la Obîrșia Ialomidei.

De la Slimnъ пънъ îн marginea Kodorъ-lъi : ne la Balele, шî ne dîndosъlъ Bъчегizlъlъ.

Aiçe se încee jъdeцъlъ Dimboviței, шî încепе jъdeцъlъ Праховеi ; rъмъне mъntele Bъчегizlъ îн деаръ шî хотаръlъ зrmeazъ ne dънъ Bъчегizlъ Slemnei la mъntele Плаiъlъlъ.

Шî eаръшî ne Slemnea пънъ la Kъчe ne la Predealъ, de зnde ece apa Праховеi шî se varъ îн деаръ, шî apa Temișlъlъ че kъrge спpe Transilvania.

Шî eаръшî Slemna, ne la mъntele Ss-saislъ.

ne la mъntele Peatra ;

шî eаръшî Slemna.

ne la mъntele Valea Neagrъ.

ne la Sasъlъ Плаiъlъlъ пънъ la Gebrștii.

Aiçe se terminъ jъdeцъlъ Праховеi шî încепе jъdeцъlъ Sъkșenii, ne la плаiъlъ Teleajenъ, зnde зrmeazъ хотаръlъ :

ne la mъntele Grotișlъ îн Slemna ;

ne la Bobъl mare, зnde se tae apa

Teleajenъlъlъ ;

Prahova.**Săcuenii.**

Alъ lъi Radъ Bъr-kъneskъ.

alъ Mst. Mъrgi-nenii.

alš Vѣtafělsī
Miklea.

alš Stolnikělsī
Skarlatš.

alš Megiamilorš.
alš Isī Panъ Fi-
lineskš.

ne la Bobslš mikš;

ne la Slemnea în muntele Babemslš;
mi earšmī Slemnea muntelsī Aratovī;
mi în Slemnea muntelsī Teigois;
mi în Slemnea muntelsī Ksl-Romš;
mi în Slemnea Vѣsei Stegilorš.

Din mēnđi aчestia se adēnъ apa Bz-
zъslsī mi se varsъ în Transilvania. Xota-
rslš ōrmeazъ Slemnea ne la kŕrmъtra Kŕ-
rslš-Pŕmīntslsī, ese în manđš; de akolo
prin Slemnea pъnъ în muntele Tŕtarslš.

Iar de la muntele Tŕtarslš încene
Slemna din чela-laltš plais alš aчestsī jŕ-
deđš, pъnъ în kŕrmъtra Kraseī, mi în josš
pъnъ la vŕrsъtra Kraseī în Bzъš.

Апа Bzъslsī.

Ші Piatra Keeī, de ōnde rъmīne apa
Bzъslsī în деаръ, ear хотарslš ōrmeazъ prin
dealslš Keeī nīnъ la despŕrgirea Nemgilorš,
ōnde se keamъ Xerdskš, mi nīnъ la Isvo-
rslš Xerdskš, din josš de Piska-manđš;
mi nīnъ în apa Besчiī, mi în josš nīnъ la
хотарslš Bzъslsī, în apa Piska-Romīi.

Buzău.

A Kindemtilorš.

Aiче intrъ хотарslš din jŕdeđslš Bzъz-
lsī mi treче apa Biska-Romīi ne la xota-
rslš Sŕkŕenilorš ne līngъ koasta muntelsī
despre деаръ, mi de akolo se koboarъ nīnъ
la isvorslš Tŕmъшoīslsī ōnde se знеште къ
Bŕkъlīца.

Ōrmeazъ ne kŕrsъslš nŕmitš Isvorš ne
dŕpъ muntele Karsīslsī, karele rъmīne în
деаръ.

idemš.

De la despŕrgirea Muntelsī Bŕbeskъ
хотарslš se sŕe nīnъ în vīrfš mi se koboarъ
în altъ апъ kare se nŕmeште Piska.

Апа Mogerbŕkŕš karele se депŕtea-

ZĒ mēltš pēnš se koboarš la Isvoršlš Gērgislsī.

Ši de la ana Gērgislsī totš pe ačestš isvorš pīnš la kērmētšra mēntelsī ačestšia, karele remīne totš īn ņearš.

Aiče še terminš xotaršlš Transilvaniei mi īnčene xotaršlš ņereī Romēnēmtī kš Moldova.

idemš.

Xotaršlš ačesta īnčene de la poalele mēntelsī Čirčiš.

Ačestš mēnte fiindš kš se abandoneaz de kštre Moldovenī, se īnsemnš xotarš de kštre boeriī īmbelorš pēnšī.

De aiče šrmeazš xotaršlš kštre Slemne pe vīrslš mēnšilorš :

a lsī Panš Grš-
mētiks.

Mšsa,

Fērslš,

Ši Mēntioršlš.

Rimnicu -
Sāratū.

De aiče se īnčene jšdeņšlš Rīmniks-
lsī-Sēratš.

De la mēntele nšmitš Mēntiorš, se des-
parte ana Milkovslšī, kare merge ka xotarš
pīnš la mošia Vīrteškois.

De la Vīrteškois remīne ana Milkovs-
lsī īn ņearš mi se fače xotarš manšlš īn
kare kšрге ana Milkovslšī. Ačestš manš
treče pīnš oranslš Fokšanī mi se dšče ka
xotarš pēnš la Mēksinenī šnde dš īn Siretš.

Ana Siretslsī se fače xotarš pīnš šnde
īnčene xotaršlš konrinslšī Bršileī.

Din rīslš Siretslsī, šnde se desparte
xotaršlš Moldoveī mi alš ņereī Mēntenesčī
se īnčene xotaršlš Bršileī.

Pe marginea Siretslsī s'a fēkstš xo-
tarš de la sine o movilš, mi din movilš pī-
nš la Palčivna s'a pēšš nīatrš.

De akolo la Zadna snre podslă Badea s'a fâkstă movilă; mi de akolo în lănkă, pe marginea Tărlăiței s'a fâkstă movilă, mi pe drămslă țelă vekîș în lănkă s'a păsă piatră; mi pe dinaintea odăi lăi Sar-Xai-Ali-Çelibi în katlă desne sădă sa păsă piatră; mi pe drămslă Baldovineștiloră desne răsărită s'a păsă piatră; mi pe lokslă biserică de la Baldovinești, între dsoi stîlmi de piatră s'a păsă mi altă piatră; mi de la Baldovinești snre sădă este o altă movilă.

De aci mai nainte sânt alte trei movili, mi pe vîrslă znea din ele s'a păsă, piatră; mi pe movilele de la Çemeni znde se întinde drămslă între movili, este altă piatră; mi la odaia lăi Sari-Sleimană pe alățari kă sată, este o piatră albă veke, mi în față kă piatra ațea o movilă, mi în satlă Çataçii la movilă, znde se îngroapă țarçii, este xotară vekîș; mi pe la odaia lăi Sleimană-Aga znde este o piatră veke, în drentslă ei s'a fâkstă movilă; mi pe la odaea Oenemi este o movilă în vîrslă kăria s'a păsă piatră; mi desne partea nordikă a Tăsslăi znde era o piatră veke s'a mai păsă zna noză; mi pe koasta Ançii znde este movila Dălăiș mi o piatră veke romie s'a fâkstă movilă; pe movila Săpatlă desne koasta Ançii, znde este o piatră albă veke, s'a fâkstă aproape de ea movilă.

Și Silimtea lăi Steriană este totă a țerei Românești; ear la podă mi pe lokslă inslelă lăi Emiră este o movilă kare să keamă Leminata; mi pe vîrslă movilei este o piatră mi la Iovaneli sântă trei miçi movile pe vîrslă znea din ele s'a păsă piatră mi aproape de ațea s'a mai fâkstă zna. Odaea Vizirslă pănă la çinçi Gorganî este totă pe partea țerei Românești znde este xotară vekîș, mi din ațeste çinçi movili zna este pe la mijlokslă Kărgiî Odăii, mi pe movila Kălsli s'a păsă piatră, țîndă-se movila în doză mi rămîndă jsmătate a Tărgiei mi jsmătate a țerei Românești; movila din koasta satlăi Kăntoră s'a păsă piatră; de akolo înainte merge nînz la lokslă znde se keamă Nisinsrile, saș Solină, pănă la lokslă znde se kiamă Orășni; mi de akolo merge la satlă Boslă saș movila Boslă, znde kiară

pe xotarșlăș derei Româneștii a ziditș sputarșlăș Mihaïș Kontakșzenș o biserică.

De aci înainte se întinde xotarșlăș pînă la marginea Dneștii mi de la oadaa lăi Iasigi Ssleimanș pînă la pșulș Țiganișlăi, șnde este o movilă kș kșrbșni; de aci pînă la pșulș Batoisłăi șnde este earșmi o movilă kș kșrbșni mi de akolo se întinde iarșmi pînă la movila Katirșlăi șnde este altă movilă kș kșrbșni; mi se întinde înkă pînă în drșmșlăș Brăilei, șnde maï este o movilă kș kșrbșni.

De aci înkolo Dneștea se face xotarș derei Româneștii, kare dșpă Hatixșmaizmslăș împșrșșii merge kiar pe matka rîșlăi peste kare țșrșii nș aș voe ka șă treakș; pe lșngă ačeste mi inșșlile kare șntș în mijlokslăș Dneștii, șnele vinș în partea derei Româneștii iar altele în partea Țșrșiei, ștșmînite de Nazirșlăș.

Kătre kapștșlăș jșdeșșlăș Fokșani otarșlăș merge pe la momia mare în kare se konrindș mșlte nșmiri a le mareșlăș boerș Vistierșlăș Mihaïș Kontakșzenș.

Ialomita.

	Șrmează xotarșlăș pe marginea Dneștii pe la momiile șmștoare.
Vlădoeni.	a Monastirei St. Ioanș din Bșkșreștii
Făkșeni.	a lăi Bana Eni Dimitriș.
Lășeni.	a Monastirei Kșșșoarele.
Bordomanii.	a Brățșanilorș mi a Kindeștilorș.
Țigani.	a lăi Bana Kreșșleskș mi a Meșiamilorș.
Piskșlăș Enșre.	a Megiamilorș.
Stelnika.	a Monastirei Kolșii.
Fștemti.	a Monastirei Argemș.
Dșdeștii.	a Monastirei Sinaea.
Timșreștii.	a Brînkoveanșlăș.
Piatra.	a Monastirei Șlșmbșșita.
Brînzeșii.	a Monastirei Dealsłăi.
Dikisemti.	aï Episkoniei Bșzșșlăș mi aï Mariei I-poneaski.
Xotarșlăș.	a Monastirei Radș-Vodș.

Xiremborǎlǎ.	a Banskǎi Kreǎzleskǎ.
Trîmşaniî.	a Monastirei Radǎ-Vodǎ.
Kreǎeniî saş }	
Mǎgǎreniî }	indemş.
Likireştiî.	a Monastirei Kǎldǎrşaniî.
Kakamei.	a Monastirei Radǎ-Vodǎ.
Hfovulǎ.	
Gǎlbǎziş.	a Monastirei Tǎtslorş Sfinǎilorş.
Çokǎneştiî.	a Monastirei Mihaî-Vodǎ.
Vǎrşetiî.	a Monastirei Vişorîta.
Kornǎdele.	a Işî Dǎmitraşkǎ Rosset.
Keleşetǎ. }	
Stoicheniî. }	a Monastirei Radǎ-Vodǎ.
Spançovǎ.	a Monastirei Radǎ-Vodǎ şî Znagovǎ.
Tatinile.	a Spǎtarǎlǎi Mihaî Kantakşzen.
Tâtorile.	a Işî Konstantin Tǎrşanş.
Ştişbeişlǎ.	a Monastirei Vǎkǎreşti.
Şimele.	a Işî Kantakşzen.
Olteniǎa.	a Kantakşzinemtilorş.
Krişemtiî şî }	
Zmoleanǎ. }	a Monastirei St. Pantelimonş.
Bozonişlǎ.	a Mariei Poneaskiî.
Kataliş.	a Monastirei Kotroçeniî.
Kǎşçoarele.	a Şǎrdarǎlǎi Obedeǎş şî a Işî Dan
	Nona.
Krişǎlǎ.	a Mariei Poneaski.
Vlaşca.	
Fǎndaea.	a Mitropoliei.
Greaka.	a Monastirei Mislea.
Valea Barbi.	a Işî Enake Mexţǎpçis.
Prǎntǎ.	a Işî Rakoviǎ.
Prǎeniî.	a Monastirei St. GG.
Piţrele.	a Monastirei Kotroçeniî.

Aice hotǎrşlǎ pǎrşemte momiile de pe malǎlǎ Dǎnǎrii, şî şrmeazǎ pe şkatş despǎrşindş pǎmǎntǎlǎ ðereî de înprejmuirea Gişǎrşlǎi.

De la marginea Dņņrii merge la satlđ Branitea, la satlđ Штѣbeix, mi la mo-
mia Пѣрѣнешті aproape de знђ lakђ, de
akolo ѓn drђmђlђ Banђlђi la зђgazђ, зnde
este xotarђ movila Xodivoђei, kare se нѕme-
nte a lђi Muxnea Vodђ; ne la matka nђrђslђi
пђнђ ѓn baltђ mi iarђmђ din baltђ drentђ ѓn
mалђlђ Dņņrii la gђra girlђi Glavokђlђi, зnde
este o movilђ нѕmitђ Xisarlikђ aproape de bi-
serika Glebochenilorђ, devale de via Vornikђ-
lђi la groapa lakђ Pђrvђlђi; Pe din dosђ
Branitei, balta Bочilorђ, зnde este mi знђ
satђ romђneskђ; valea Sђkђeniђ; Petroiђ ѓn
drђmђlђ Banђlђi; Derevea Komovanilorђ, зn-
de este niatrђ xotarђ; kanalђlђ чимmelelorђ
mi earђmђ trei pietre ѓn mirђ ne momiile
Кђлђraшilorђ lђi Stoean din Xodivoea.

Xodivoaea a Sf.

Pantelemon.

Parainanslђ.

Moara Xodivoђei ѓn зђgazslђ lђi Ginea.

Drђmђlђ че merge la satlђ Dђrgђche-
niђ пђнђ la movila Циганђlђi зnde este sa-
tlђ Dђrgђcheniђ.

a Mst. Radђ-

Vodђ.

De aci drentђ ѓnainte la zalxapaoa Nђ-
kђlђi; mi earђmђ aua Dņņrii este xotarђ
пђнђ la зђgazslђ Tђrnђlђi, kare se нѕme-
nte Kђlesђ, mi este la kapђlђ jђdeђlђi Ol-
ta. Momiile ale kђrora marginђ mergђ nђ-
нђ ѓn Dņņre :

a Mst. Radђ-

Vodђ.

a D-ђi Bђlamђ.

Teleormanђ.

Petromaniђ.

Rђchenђ

Parainanslђ

Gђitaniђ.

} totђ знђ xotarђ.

Jђdeђiђ.

Поаштђ.

Zimnicea.

A Stolnikђlђ Bђлђcheanђ, a Monastireђ
Kotmana mi a Paхarnikђlђ Nikolae.

a Stolnikђlђ George.

a lђi Banђ Fierђskђ.

a Monastireђ Kotrochenђ.

Zimnicea Țlms-	a Banșlîi Konstandin Kreșleskș.
lenii.	
Fîntînelile.	a Pașar. Nikolake.
Sșxaca.	a Monastirei Klokočovș.
Viișoara.	a Stolnikșlîi Ștefan mi a lși Radș
	Gșliano.
Kșkșnșlș, }	a Klșcherșlîi Slștineanș.
mi Lisa. }	
Sekarea.	
Țoara.	a Banșlîi Konstantin Kreșleskș.
Țșraia.	a Monastirei Vșkșreștîi.

OLTULŪ.

Despre kapștșlș jșdeșlși Oltș, xotarșlș încene din marginea Dșnșrîi desșșrșindș împrejmșirea Kșlei de Țeta-tea de pșmîntș; de la Traianș ne șskatș trece pe aproape de o moviș che este pe marginea Troianșlși; de akolo merge la alte doș moviș totș pe marginea Troeanșlși mi iarșmi la a treia moviș totș pe marginea Troianșlși, de șnde merge pe drșmșlș nșmitș al Banșlși, drentș în șșșș la apa nșmitș Xîrlșș, mi se întinde pîntre vii pînt la biseri-rika che era pe șnș satș desșșindatș alș derei Romșneștîi.

Xotarșlș șrmeazș pe Mșșșșș, pîntre viile Țșperșeni-lorș, din kare jșmștate rșmîntș la Kșla mi jșmștate în de-ara Romșneaskș. Se întinde de la Mșșșșș pe drșmșlș Vie-rilorș pînt la alte mșșșșș mi iarșmi pînt la gșra Rșșșșș-kșlși, mi la Negșra de la Gșnoisłș-dșșmanș, totș pe drșmșlș Banșlși, întinsș la marginea moșiei lși Peklivanogłș șnre Kșla; earș moșia remîne în dearș, pînt în apa Xîrlșlși la moara Beilikșlși.

De la apa Xîrlșlși șnre Dșnșre pînt la moara Pașei, che este la satșlș Piskș, mi totș pe apa Xîrlșlși pșnt șnde se varșș în Oltș; de akolo trece dinkolo de rîșlș Oltș, din josș de Romanăși pînt la gîrla che se desșarte din Oltș șșb nșme de Oltșmorș, mi se varșș în Dșnșre; iar din josș de Izlazș se face Dșnșrea xotarș.

PARTEA VII.

Despre chipul moștenirii și ală Cărmuirei Domnilorū.

CAPITULU I.

Domnii țerei Romănesce erau de sine stăpînitori și autonomi. După moartea lor ei se înlocuiau săș prin dreptul moștenirii săș prin alegerea Boerilor; averea mai totă-dășna votaș pentru fii și radele mortuși Domnș, iar une-orī pentru șniș dintr'înșii. Această datinș s'a șrmatș pînă la înkinarea țerei către Poarta otomană, că toate că adesea-orī neînțelegîndș-se Boerii asupra persoanii Domnș-lș, fiește-kare partidș își alegea pe Domnș-lș șș. Poarta otomană în așa kazș întrea pe șniș din aleșii care îi venea mai bine la șokotealș; rîndșiala această s'a pșzitiș pînă la anulș 1730, la cea întiș Domnie a lș Konstantin Vodș Mavrokordatș.

Șșvernarea Domnilorș se făcea totș-d'ășna prin konsiltarea adșnșrei boerilor șș de kare niș o despozițieș generală și înșemnatș ne se întrodșcea: Ordinele se da după șotșrșrea mitropolitșlș și a șfatslș boerilor șș celorș mari, prinșipș karele se prescria în toate fermanile împșrșștăși atștș pentru domnie noș, săș pentru înșire de Do-

mnie ¹⁾ mi kare p̄nea îndatorire Domn̄s̄l̄i de a l̄kra în armonie k̄ boer̄i ²⁾. Ranḡrile se da de k̄tre Domn̄i d̄p̄ alegerea boerilor̄ ūelor̄ mar̄i la ūei mai nobil̄i mi mai demni pentr̄ sev̄ic̄irile k̄tre patrie mi virt̄șile personale; dar d̄p̄ domnia l̄i Konstantin Vod̄ Mavrokordat̄ în anul̄ 1739, instițșiḡnea boerism̄s̄l̄i s'a p̄f̄k̄t̄ k̄ tot̄s̄l̄ din ūea ūe era.

- 1]. Dintr̄ înūep̄t̄s̄ domnia se da pe viadr̄, dar mai t̄rzīș t̄rșii aș statornic̄it̄ș ka s̄ se dea n̄mai pe trei ani, d̄p̄e kare s̄ se skimbe s'aș s̄ se înocask̄. Mai t̄rzīș s'a p̄s̄ș la kale ka Domn̄s̄l̄i s̄'i i se dea în fie kare an̄ș înt̄r̄ire print̄'șn̄ș ferman̄ș imp̄r̄tesk̄ș ūe se n̄mea M̄xarel̄ș. Din aūeast̄ nestatornic̄ie a posiḡșnēi Domnilor̄ ūeara aș s̄ferit̄ș f̄rte m̄lt̄ș; forma din n̄zent̄r̄ a ḡvern̄s̄l̄i din timn̄ș în timn̄ș a l̄at̄ș fel̄șrite p̄f̄aver̄i; ūea d̄p̄ șrm̄ este reforma l̄i Konstantin Vod̄ Mavrokordat̄ kare a skimbat̄ fața t̄t̄șlor̄ or̄șnd̄șelilor̄ de mai nainte. M̄l̄te din or̄șnd̄șelele noi s'aș p̄f̄k̄t̄ș în meștemșgiri de a face ban̄i, mi argint̄s̄l̄ s'aș f̄k̄t̄ș mijlok̄s̄l̄ mi k̄mp̄na pentr̄ or̄i ūe l̄krare. Aūeast̄ amezare potriv̄nd̄-s̄ k̄ prinșinile st̄șnit̄șorilor̄, aș p̄ziț'o neap̄rat̄ș mi șrm̄șii l̄i Konstantin Vod̄ Mavrokordat̄; mi de at̄șūi t̄o te domniile mi p̄l̄ș at̄șzi n̄ s'aș sokot̄ș de k̄t̄ș n̄mte organe de șnek̄șlaḡșne.
 - 2]. Boer̄i se n̄m̄iãș [Vezi Kap. IV. din Tom̄s̄l̄ I. al̄ș aūestei op̄ere] toșii aūei kare aș fost̄ș mi s̄nt̄ș în dreḡtor̄ii; distik̄șiḡnea aūeast̄ este tot̄ș at̄șt̄ de veke ka mi aūeea a Domnilor̄; iar or̄șnd̄șeala kare s'a am̄zat̄ș pentr̄ ierarșiea lor̄ș s'a înūep̄t̄ș de la domnia l̄i Rad̄ Vod̄ ūel̄ș Mare în anul̄ 1482. At̄șūi d̄p̄ konsilișl̄ș Patriarșs̄l̄i de la Konstantinople Nifon̄ș, s'a organizat̄ș aūeast̄ instițșiḡne d̄p̄ model̄s̄l̄ș stat̄s̄l̄i immer̄is̄l̄i Bizantin̄ș din Konstantinople, n̄re k̄m̄ș se vede d̄p̄ n̄mir̄le ūe aș șnele boer̄ii, p̄rek̄șm̄ș Logof̄t̄ș, Șur̄tar̄ș, Komis̄ș mi altele. Ranḡrile de Șur̄dar̄ș mi Aḡș s'aș întrod̄șș mai t̄rzīș de domnia l̄i Rad̄ Vod̄ mi s̄nt̄ș imp̄r̄șm̄ștate de la T̄rșii. Asemenea mi ranḡs̄l̄ de Xatman̄ș s'a l̄at̄ș de la Polon̄i.
- Vot̄șl̄ș boerilor̄ din vekime av ea mare n̄tere la alegerea Domnilor̄; P̄rta otoman̄ș p̄imeea mi înt̄r̄ea tot̄ș-d'ãșna pe aūela ūe se alegea k̄ vot̄șl̄ în șnamitate. Ūel̄ș d̄p̄ șrm̄ esemul̄ș a fost̄ș alegerea l̄i Konstantin̄ Vod̄ Mavrokordat̄ din 1730; d̄p̄ aūeast̄ P̄rta mi-a l̄at̄ș d̄r̄ent̄s̄l̄ de a r̄nd̄si domn̄i f̄l̄ș întrebarea boerilor̄, mi în ferman̄s̄l̄ kare se d̄ș fie k̄rși noș domn̄ș k̄p̄r̄inde ka loksitor̄ii s̄'l̄ș rek̄șnoask̄ mi s̄ i se șr̄șșe șure im̄linirea imp̄r̄ștentilor̄ ordine p̄reskr̄ind̄ș mi Domn̄s̄l̄i ka s̄ dea protek̄șiḡne boer̄i

CAPITULU II.

Despre reformă sau Reorganizare.

Konstantinș Vodă Mavrokordatș în a doa domnie a sa a fâkștș Reforma, saș a reorganizatș toate orândzelele mi datinile țerei. Mai întzi elș s'a konsultatș kș mitropolitșlș kș episkopiî mi kș boeriî çei mari; pe șrmș a adșnatș pe arximandriiș mi egșmeni mari mi miçi, pe boeriî de starea a doa mazilî ¹⁾ mi pe çei-l-aldî, mi fâkîndș Divanș, a desfingatș orândzelele vekî mi aș amșzatș kș jșrșmîntș mi kș afșrisenie altele nșoi, prekșmș se va șpșne mai nainte:

a). A desfingatș đbrile tștșlorș monastirilorș din țearș, oprîndș mi milile ce așestea lșaș prin Xrisoave Domnști de la vșmî okne mi altele. A rșndșitș afarș de egșmeni mi epitropî deosebîđi pentrș pșzirea kș skșmpștate a amșțrîlorș ktitorîșentî. Egșmeniî, đșpș ce adșnaș venitsrile monastirilorș ²⁾ keltșiaș din ele mai întziș pentrș

lorș mi rașelilorș mi șș raporteze despre așei ce arș kșteza a nș se șpșne.

Fie kare boerș are fșnkđișne deosebîțș, mi togđ împreșnș șșntș konsiliari mi aștorî Domnșlș; în împreșțrî grave Domnșlș se konformș kș pșrerile lorș, prekșmș se vede din tonșlș porșșilorș mi alș xrisóvelorș kare konrîndș anșme: „Kș împreșnș îndelegerea a boerilorș nomtrîi mari mi miçi.“ Așentî boeri mari aș mi drentșlș de a rșșnșde în Divanș [saș Adșnare] kiarș fșrș a fi întrebadi mi a-șî da însșmî pșrerea. Domnșlș are pștere de a denșrta pe çine va voi din dregștorie iar a omorî, a eksila saș a întemîđa boeriî çei mari nș pôte fșrș știrca împșrșđiei mi fșrș firmanș.

- 1). Kșvșntșlș Mazilș este Tșrșeskș, mi iusemneazș boerș kare nșmai este în fșnkđișne; se nșmeskș astșzi mazilî mi kiarș strșbenodî ș-norș boeri, a kșroga familie n'a mai așșșș a se rđdika la dregștorîi boerșntî, prekșmș mai denșrte se va lșmșri.
- 2). Monastirile așestea pșimeaș mile đșpș xrisoavele domnilorș ce le înfingase de la vșmile mari mi miçi, de la vinșritșlș Domnșeskș, o kștime de bolovanî de sare de la okne, mi alte venitsrî kș kariî egșmeniî indenlineaș trebsîngele monastirilorș. Domniî ce aș venitș đșpș timnș aș nșșș birșri grele pe averile monastirilorș; kș tôte așestea

trezsinģele monastirentī ear restslš prin mtirea Domnslši se da in felsrite fačeri de bine, dšpš glšssirea testamente-lorš Ktitoričentī. ¹⁾ Elš a desfinģatš mi darea preođilorš ²⁾ preskriindš ka sš nš se mai fakš preođi neinšvđađi, pentrs kare a mi inšfinģatš skolī speģiale ³⁾.

b). Aš desfinģatš darea kare era pe boeri. ⁴⁾ mi aš fškstš alegere mi inšpšrģealš, nšmindši pe žnī inštī, pe alģi alš doilea mi pe fi lorš neamđri ⁵⁾.

ele totš priimeaš milele ršndsite prin xrisóve. La anslš 1734 Grigore Vodš Gika a sporitš predslš všmilorš, dšpš ačea žnorš monastiri le-aš tšeatš kš totslš milele iar altora le-a adžogatš inoindš-le xrisóvele. Asemenea a ašžzatš mi milele vinšritslši, kšči dšpš vekile xrisóve se lša dšoi bani pe vadřš iar Konstantinš Vodš Mavrokordatš Ğaš kresktš pšpš la 4 mi 5 bani. Astš-felš monastirile če dšpš xrisóve aveaš a priimi vinšritš, priimeaš nšmai čei dšoi bani, iar čei trei adžogiđi inra in kšmara Domnslši.

Milele če le aveaš de la okne le priimeaš nšmai monastirile a-čelele če aveaš xrisóve inoite. Konstantinš Vodš Mavrokordatš, vžžndš kš monastirile din kašsa dšrilorš kžžserež in datorii, prin reforma sa a ašžzatš ka de dšri sš fie skštite, iar milele dšpš xrisóve sš nš le mai kanete in kštš niči sš ea niči sš dea. Atšnči egšmenii fškšndš strigare kš li s'aš lšatš venitšrile, elš a ašžzatš enitroni inģrijitori pentrs kžstarea momiilorš, a viilorš, a điganilorš mi a altorš averi prekšmš mai nainte se va inšemna.

- 1). Žnele din monastiri s'a ziditš de kštre Domni mi s'aš inžestratš kš averi mi kš alte venitšri; iar altele s'aš ziditš de kštre boeri mi s'aš inžestratš asemenea. Dšpš testamentele deosebiđilorš fondatori, žnele sšntš ašezate ka kinovii kš mai mšđi kššģeri, altele ka skitšri, altele ka orfano-trofi mi altele ka sš mšrite fete sšrače; iar ačele inkinate la monastirile din đeara tšrčeaskš mai inštšš inš inkinšeskš trežsinģele lorš, alš doilea inš ničteskš dšrile mi alš treilea din prisosš daš milele oržndsite dšpš testamentele ktitorilorš. Astžži inšš ačeste monastiri aš inčetatš de a miłsi pe sšrači mi de a pžzi ršndšelele ktitorilorš fiindš kš kššģeri aš aržtatš kš monastirile aš kžžtš in datorii; kašsa inšš este lškomia mi abššrile nekontenite a-le kššģerilorš.
- 2). Ačeastš legisire žne-ori s'a pžžitš, iar alte-ori s'a desfinģatš.
- 3). Astžži skólele nšmai eksistš, mi preođi se fakš nšmai din ómenii neinšvđađi.
- 4). Ačeasta a kontribitš la refragerea boerilorš din miřrile omširei.
- 5). Ačestš Domnš a deosebitš pe stršnepođi boerilorš de starea inštšš mi

c). A desființată veniturile ce primeaș ka darș boerii mi kăkoanile, rëndșindș fiemte kăria leafă, potrivitș kă venitșlș de kare s'a linsitș; ne lăngă ačestea a rëndșitș mi lefi boerilorș ce nă aveaș dregștorii. ¹⁾

d). A rădikatș de la kăpitani pătorea mi stăpninirea ce avea de neste jșdegele din țeară, mi în lokșlș lorș a rëndșitș ispravnicii dintre boerii nobili pentrș fie kare jșdegeș, kă lefi din visterie potrivitș kă demnitatea lorș ²⁾.

e). A nșmitș ne strănepoții boerilorș mazili ³⁾ orindș-

a doza mi a făktș din ei o a treia klasă nșmitș neamșri adikș ó-
menii kaboritorii din nobili. Ačesttia prekămș mi mazilii, desne kare
se va vorbi mai nainte, aș rămasș skătiții de Vinșritș mi Dijmșritș,
nștindș nșmai Oeritșlș.

- 1]. Ačestă legisire mi se pare înțeleantș mi imitabilș. Ea s'a konser-
vatș pănă în zilele lui Konstantinș Vodă Insilantș, dar de la okșpađis-
nea de mese anii a Rșșilorș [1806—1812] a înșenștș a nă se res-
nektă; în kătș astăzi prea păgine persóne priimeskș lefi mi skătel-
nicii, ne kăndș mai înainte málte vădșve mi boerii, fărș fșnkđisni prii-
meaș lefi lănare, skătelnicii mi darșri la Pamte mi la anșlș noș dăpă
karakterlș mi ranglș lorș, pentrș ka s'ămi ikonomiseaskă greșțigile
kasei.
- 2]. Kăpitaniii ței mai mari din învekime eraș jșdektorii jșdegeilorș, atțtș
de dinkoače kătș mi de dinkolo de Oltș. Ței mai mari kanitani era
ței de la Fokșani mi Țerneții. Țeș de la Fokșani avea mi jșmăta-
te țeș [stăndardș kă o kóđă de kalș] karele mi astăzi esistș kă nă-
mele în ordinlș Kanitșniei de Fokșani, sșb nșme de Bșčískș, nșmin-
dă-se mi ței de sșb dănselș bșčískami. Toții Kanitaniii în genere a-
veaș mare nștere în partea militară mi administrativă. Dăpă desfiin-
țarea lorș s'aș rëndșitș ne lăngă ispravnicii mai málgi kanitani miții
kă kăte pșgini slăjitorii, sșb astoritătea Ștătarisli țelș mare, pentrș
paza de hogii, pentrș serviciilș de kărieri, pentrș adănarea dărilorș mi
alte esekđisni, dăpă ordinile ispravnicilorș.
- 3]. Înainte de Reformă toții boerii ce nă eraș în fșnkđisne se nșmeaă ma-
zili. Konstantinș Vodă Mavrokordatș aș făktș o distinkđisne; ne
boerii mari kare eraș în fșnkđisne i-a nșmitș Veligi, iar ne aței ce
eraș fărș fșnkđisne i-a nșmitș Biv-velș, adikș fomti boeri mari; ne a-
ței ce eraș nșmai kaboritorii din neamș de boeri kare nă fșseserș
niți de kămș în dregștorii i-a nșmitș mazili. Atțtș ačesttia kătș mi
aței ce se nșmeaș neamșri eraș datorii s'ăskreze la provisionarea țe-
lorș trebșnicioase în timpș de resbois.

indș ka sꝛ rꝛmie nesșpꝛađi de dijmrıtış mi vınꝛıtış, sș-
pșındși nșmaı la dare de natꝛ orı pe anș.

f). Brasla logofeđilorș de visterie, kare șpꝛdeaș afa-
rꝛ pe la sate a skimbat'o kș aꝛeaa a mazılilorș; asemenea
mi pe aꝛeaa a logofeđilorș de divanș ¹⁾ mi alte brasle
maı miçı.

1). Logofeđiei de Divanș se fꝛueaș dșpꝛ ereditatea familiei, înainte de Re-
formꝛ ei serveaș la Divanș pe rꝛndș fꝛꝛ sꝛ dea dijmrıtış mi vın-
rıtış; de atșnçı insꝛ s'aș sꝛpșșș mi ei la darea aꝛeasta.

Mazılı mi Kanitanii s'aș fꝛkștș breasle noi, inventate dșpꝛ Re-
formꝛ.

Kanitanii, kare aș fostș denꝛtađi din Kanitșnii, s'aș fꝛkștș mi
ei alte breasle.

Negꝛꝛtorii din Bșkșremșii eraș breasle veke: aꝛeasta maı pe șr-
mꝛ s'a mꝛrıtș pꝛpꝛ la 24 sșb șnș staroste karele o repꝛesinta.

Kompaniile Kraıovei, adikꝛ kompania mare mi mikꝛ konsista din
negꝛꝛtorii de peste Oltș. Aꝛeste din timpșlș domniei nemđilorș s'aș
nșmitș kompanii, avꝛndș xrisove domneshi mi privileđișri deosebite
de a le ȳelorș-l-alđi negꝛꝛtorii. Aꝛeshia aveaș in fie-kare jșdeđș kꝛte-o
kompanie deosebitꝛ mi imi șrmaș komerçıslș lorș.

Negꝛꝛtorii fșgari de peste Dșnpꝛe in đeara Romꝛneaskꝛ, sꝛntș o
altꝛ breasle in felslș kompaniei, mi se nșmeskș Arnasđi-Keislii, saș
loksitori de Albania.

Bramovenii, adikꝛ loksitorii din Bramovș ȳe aș pꝛȳvlii mi vii in
đeara Romꝛneaskꝛ formeazꝛ o breasle deosebitꝛ kș privileđișri, fșg-
rꝛndș inre ei mi alđi Bramovenii maı miçı, kare dșpꝛ timpș s'aș a-
mezatș kș totslș in đeara Romꝛneaskꝛ.

Rșntamii, sꝛntș breasle vekie, kare difera de đȳranı pentꝛ aꝛeaa
kș plꝛteskș darea d'a drentslș la Visterie.

Alemii, sꝛntș o breasle maı noș fꝛkștꝛ sșb domnia lși Grigore
Vodꝛ Gika, kare insꝛ astȳzi s'aș asimilatș kș klasa Rșntamilorș.

Kaloenii, sꝛntș doꝛ sate lșksite de Bșlgari, veniđi de peste Dș-
npꝛe in jșdeđslș Ialomıđii, mi sꝛpșșmi la dare deosebıtꝛ.

Armenii, sꝛntș altꝛ breasle sșb șn staroste ȳeı repꝛesintꝛ.

Evreii, asemenea.

Tođi aꝛeshia se nșmeaș Breasle mi aveaș privelegișri deosebite:
Șnii din ei imi predaș darea la Visterie, iar alđii, pꝛekșmș Kompani-
mii, Armenii mi Evreii, la kșmara domneaskꝛ. In ȳele din șrmꝛ ș-
nındș-se Visteria kș kșmara, tôte breaslele aꝛestea imi plꝛteskș darea
la Visterie, mi nșmaı starosti lorș se nșmeskș de kꝛtre Kșmꝛarashlș
ȳelș mare.

g). Elă a redsșă nșmțrș Slșjitoriloră, Șnșțrșreiloră, Armș-
șeiloră, Anroziloră și ală Ișoglaniloră (gșarzī de konș ai Dom-
niloră) đīndă la dare ne tođī avei țe s'aă desfiinđată ¹). Ase-
menea a řmșșinată și slșjitorii de la kșnitșniile de afară.

1). Ței măi aleși ostamī din vekime eraă dorobanđii. Fiii așestora mo-
șteninđă totă-d'azna de la pșringii loră virtștea rșșboinikă, eraă ama-
zikăndă Enișeriī saă Pretorieanii gșardieni ai đerei Romșnemti. Țea
măi mare parte era infanterie și artilerie. Dar fiindă kă adesea-orī
ei se revoltaă, șvideaă boeri, predaă monastiri și fșycaă miī de esve-
șșri řn đeară, Konstantină Vodă Kșrș Basarabă, a řnșență a řmșș-
đina nșmțrșlă loră: elă ři nșșese șșb komanda Agi, iar țnșrile le-aă
pșșă șșb Armășlă Țelă mare. Șșrbană Vodă Kantakșzino řn anulă
1688 măi kă totălă a desfăkată omtirea așeasta și pșđinī kșđi măi
rșmțșese dintre ei s'aă řmșșđită pșntre alte țețe de ostamī, prekșmă
Talni și Kazaii kare s'aă pșșă șșb komanda Agii.

Din řnvekime era řnkă řnă felă de ostamī kare se nșșnea Romii
de đeară, șșb komanda Pașarnikșlă Țelă mare; dar de la domnia řși
Konstantină Vodă Brșnkoveans s'aă desfiinđată.

Omtirea kompșș de streinī se nșșnea Seimeni [kșșvntă țrșșekă]
era șșb komanda řși Bașă-Belșbașă, karele era șșpșșă Șșțarșlă
Țelă mare.

Lefegii, era șșb komanda řși kanitană deosebită; iar Lefegii Șnș-
țriei, eraă șșb Țeășșlă Șșțarșlă.

Șșrđei și Skștelnișii, eraă kavaleria Băkșremșiloră, șșb kanitanī
deosebiđi, șșpșș Șșțarșlă Țelă mare; dar și așentia s'aă desfiin-
đată tođi.

Vșnștorii, eraă șșb kanitanii loră, șșpșș Agi.

Kazaii, eraă șșb Polkovnikșlă și se nșșșeăș pedestrami; așentia
eraă totă șșb Aga karele avea și kăłređi dintre đșnșii.

Linkanii și Kăłramii, kare eraă tođi kăłri, se aflaă șșb Pos-
telnikșlă Țelă mare.

Pșșkamii, kare pșșeăș pșșkșria, și Țșnariī, eraă șșb Armășlă
Țelă mare.

Anrozii saă řmulitorii datoriiiloră și řșierii Divanșlă, eraă șșb
Vțafșlă și Țeășșlă de Anrozī, șșpșș Postelnikșlă Țelă mare.

Ișoglanii, nșșđi řn limba đerei Konii de kasă, eraă gșardieniī
personalī ai Domnșlă; așentia pșrtaă și Șșndarșlă Domnșkă, ne
kare era marka đerei kă Șșinđi Konstantină și Elena ne o parte, și
ne de alta Văłțrșlă kă Kșșșe řn Țiokă: așentia pșrtaă și șșliđe kă
flamșre miđi řn doăș kșlori; nortșlă loră era poloneșă; ei pșrtaă și kăł-
re [tolbe] kă șșđei ne lșngă șșliđile řn kare eraă flamșrile.

h). Pe Spětzerei, Vistereii, Romii, Pěxhėrniceii, Postelniceii, Vizitei, Komineii, Štětzei, mi alții sšbalternii ai

Tóte omširile ačestea eraš neretribzite. Sšb Mirčea Vodz čelš bztěłš inšz fie-kare pñimeea kzte doi banii romii ne zi mi porzišne de karne mi mēlaiš de meiš, la Pamti o manta de postavš lemeaskz mi o kinvz ne kanš, iar čea-l-altz imbrėkz minte m'o fčea fie-kare de la sine. Sšb Mateiš Vodz Basarabš leafa lorš s'a zkatš pēz la ontš banii ne zi. Ačei če aš mai remaš dzp reformalsi Konstantinš Vodz Mavrokordatš pñimeaaš pēz la zšš timnš kzte trei lei ne lzp leafz, porzišnele de pñine mi de karne, mi postavšlš; dar mai tēziš tóte ačestea s'aš rđikatš, in kztš astzėi nē nšmaš kē nē li se dz ni-mika dar inkz li se ea kzte če-va nentz ka sē fie liberii mi neszp-radı de dzri.

Omširea regzlatz desnre kare s'a vorbitš mai sššš, kompēnea zšš kornš neste 30 miı ómenii mi anšme:

- 10,000. Dorobanđi pedestri, sšb Kėnitanzlš de Dorobanđi.
- 2000. Talpi } pedestri sšb Agz.
- 2000. Kazaci } pedestri sšb Agz.
- 2000. Seimeni sšb Vamš-Velšbama Spětzerei.
- 5000. Romii sšb Paharniklš čelš mare.
- 1000. Lefegii sšb kėnitanzlš de Lefegii alš Spětzerei.
- 500. idem sšb Čeasmlš Visteriei.
- 500. Štětzei } sšb Kėnitanii Spětzerei, kēlzri.
- 500. Skstelnici. } sšb Kėnitanii Spětzerei, kēlzri.
- 500. Vēztori pedestri } sšb Aga.
- 500. idemš kēlzri. } sšb Aga.
- 2000. Kazaci pedestri mi kēlzri kē zšš Polkovnikš sšb Aga.
- 1000. Linkani. } kēlzri sšb Postelniklš čelš mare.
- 1000. Kēlzraši. } kēlzri sšb Postelniklš čelš mare.
- 5000. Pēškani } sšb Armašlš čelš mare.
- 5000. Tēnari } sšb Armašlš čelš mare.
- 500. Anrozı kē zš Vētafš mi zš Čeasmlš, sšb Postelniklš čelš mare.
- 500. Konii de kasz sšb zšš deosebıtš Vētafš.

30,500.

Ačeastz omšire zne-orı se inmšlđea, alte-orı se impēđina, dzp voında Domnilorš, dzp imprejzėri, mi dzp nsterea đerei. Afaz de ačea-sta, eraš mi alte mai miči kornzri ostzmemti, sšpse nšmaš la Boeri kē rangzri ka gžarzi ai lorš, kare lsaš armele in timnš de resboiš.

Mai era o omšire de 18,000 ómenii sšb 18 Kėnitaui če lēzēaš prin jsdege, kare nē pñimeaaš leafz, či eraš sktėđi de dzri nentz ka sē iea armele in timnš de resboiš. Ačestia se nšmeaaš Kazaci Martalogi mi Kazaci Katarogı, kare adese orı s'a ilstratš in resboaie kē enemiciı đerei. Nikolae Vodz Mavrokordatš la anšlš 1716 a desfiin-

dregătoriilor k̄s avelan̄ș n̄șme, de kare eraș foare m̄slji prin sate, ia n̄șș la dare ¹⁾).

i). Pe d̄ranii kari era robii ²⁾ ai boerilor și ai monastirilor ia s̄nșș ne toji la dare general̄, dindș în lokș lorș drentș desn̄șgbire k̄te z̄nș n̄șm̄rș de sk̄stelnic̄i ³⁾).

gadș cea mai mare parte din om̄șirea acesa [kare p̄n̄ș at̄n̄cea r̄m̄șese mai j̄m̄tate;] iar fișlș seș Konstantinș Mavrokordatș a desfiingat̄ o mai k̄ totșlș, l̄șzndș n̄șmai p̄șini om̄eni, mi acesia nearmaḡi, pentr̄ serviz̄șrile administrative, prek̄mș se va s̄n̄șe mai înainte.

- 1]. Boerii de starea int̄iș mi a doșa acesă o m̄sljime de servitori, kari p̄rtăș n̄șmele d̄n̄ș rangșlș lorș : Aces̄ kare se afaș s̄b Șp̄tarslș se n̄șmeaș s̄n̄ștrei; ces̄ ce era s̄b Vistierslș visternic̄i, ces̄ de s̄b Postelnikș postelnicei, mi prin șrmare p̄șn̄șricei, komisei, șn̄ștrei, nit̄rei [saș vizitii] mi altele. Eraș sate întregi de aces̄tia, kare în timnș de n̄șce eraș nes̄șn̄șraḡi de ori ce d̄r̄i, iar în timnș de resboiș l̄șaș armele. Nikolae Mavrokordatș mi k̄ fișlș seș Konstantinș i-aș desfiingatș k̄ totșlș, l̄șzndș n̄șmai k̄șji-va Șp̄tarslș mi Agi pentr̄ serviz̄șlș din B̄șk̄reșni.
- 2]. Din învekime z̄ni din d̄ranii acesă propriet̄șile lorș, se n̄șmeaș Megiashi mi Moshnoi, liberi de at̄rnarea boerilorș. Aljii carș liberi l̄r̄ șz̄ aib̄ moshie, mi se n̄șmeaș Kl̄kashi, șz̄zndș ne moshile boerilorș mi ale m̄n̄știrilorș; iar ces̄ mai m̄slji eraș sklavi mi se n̄șmeaș vecini, [în starea ilodilorș din Lacedemonia.] Aces̄ liberi mi moshnenii p̄ltea d̄rile ces̄e mai grele; iar sklaviș saș vecinii p̄lteaș o dare mai mik̄ fiindș s̄b așz̄rarea șt̄n̄șnilorș lorș, kare acesă p̄ște-re absolut̄ de ai vinde impres̄ k̄ satele saș în familii desn̄șḡindș ne p̄r̄inji de konii mi ne konii dintre sine. Konstantinș Vod̄ș Mavrokordatș în domnia sa cea din t̄șis aș n̄șș la birș mi ne vecinii de o potriv̄ k̄ moshnenii, k̄ kl̄kashi mi k̄ sl̄șjitorii ces̄i desfiingase; iar în a doșa domnie k̄ndș a f̄kștș Reforma i-a liberatș ne toji k̄ voie mi f̄r̄ de vocea boerilorș l̄șzndș în lokșlș lorș ka desn̄șgbire k̄te k̄șji-va sk̄stelnic̄i, în analogia robilorș ce li s'aș l̄satș. De at̄n̄ce d̄ranii aș remaș n̄șmai în doșș klase, Moshnenii mi Kl̄kashi, moshnenii șezndș ne p̄șm̄ntșlș lorș de proprietate f̄r̄ șz̄ fie șșșșși la serviz̄șlș nim̄șși, iar kl̄kashi, șezndș ne moshile boerilorș a m̄n̄știrilorș, d̄ndș dijm̄ din tôte șem̄n̄șșrile mi altele mi l̄sk̄zndș 12 zile de klak̄ la ar̄t̄șr̄, la șevere, p̄șșilș, prek̄mș se va s̄n̄șe înainte mai nre largș.
- 3]. Sk̄stelnic̄ii n̄ș eraș milș domneask̄, ces̄ desn̄șgbire ce s'a f̄kștș prin Remorm̄, celorș ce acesă robii. Aces̄tia eraș f̄r̄ dare k̄tre Statș mi m̄n̄șeaș saș p̄lteaș șt̄n̄șnilorș lorș k̄te-șeva d̄n̄ș tokmeal̄.

j). A desființat̃ d̃rile ce eraș s̃b nume de ṽk̃r-rit̃, pogoñrit̃, peceșile, plok̃nsl̃ și altele.

k). A amezat̃ ka fie kare p̃ranș s̃ dea k̃te 10 lei pe anș în patr̃ termene, adik̃ k̃te doi lei și 60 bani la fie kare sfert̃, (tribsnie) și din zece oameñi șnsl̃ s̃ dea k̃te cinč̃ lei pe anș. Atșnce f̃k̃ndș katagrafie a g̃sit̃ 147 mi b̃r-baș̃i kare s'aș amezat̃ la darea general̃, afar̃ de Bresle.

l). A șnorit̃ venitsrile tesarșl̃i Domnesk̃, adșogindș la plata oeritsl̃i k̃te 16 bani, la viñrit̃ k̃te șase bani de vadr̃, la dijm̃rit̃ k̃te 13 bani de ștșñi și de pork̃ș; ṽ-șmile le'a l̃sat̃ d̃ș amezarea l̃i Grigore Vod̃ Gika; p̃-șl̃ ștrei de la Okne l'a m̃rit̃ k̃ firmanș im̃p̃r̃tesk̃, viñzindșse k̃te 180 bani șsta de oka, și ast̃ felș a șta-ștornit̃ vonitsl̃ șreș d̃ș vek̃sl̃ obic̃ei.

Ka Domnș astonomș și independentș de Kanș-ke-xaealile sale, elș a șnit̃ venitsl̃ k̃m̃r̃ii (kaseta sa priva-șt̃) k̃ venitsl̃ Visterĩ, f̃k̃ndș o șingșr̃ kas̃ din kare se pl̃tea tribșt̃l̃ k̃tre im̃p̃r̃șie, keltșelile k̃ magnaĩi Por-șii, darsrile ce se trimitea la Pașii, keltșelile kadiilorș d̃-ș margine, leșile, milele și alte keltșeli, iar rest̃l̃ r̃m̃i-șnea în foloșelș seș.

Kș kinsl̃ așesta, șeara intrase de o kam dat̃ în b̃șñ or̃ndșeal̃, și din zi în zi f̃șea progrese de șnorire, k̃și venea loksitori de neste, D̃șre din Transilvania și din Șn-șgaria, de im̃șșea ñm̃r̃sl̃ im̃ponoșr̃ei.

Asemenea șk̃telnișii s'aș dat̃ și m̃șștirilorș și kok̃nelorș ṽdșve și șilorș de boeri, kari nș eraș în f̃k̃nd̃ișii. Domniș ce aș șmat̃ d̃ș Mavrokordat̃ aș resnektat̃ or̃ndșeala șk̃telnișilorș dar din timnș în timnș s'aș im̃șșinat̃ din ñm̃r̃sl̃ p̃sk̃riș de Reform̃; k̃ t̃te așesta și p̃ș astzi eș eksist̃; șni pl̃tesk̃ o șm̃ de bani la ștșșñi lorș în doș termene a le anșl̃; alșii fakș diverse șervișșri d̃ș k̃mș se im̃voesk̃, p̃rekmș aș ce adskș șnș ōre-kare ñm̃r̃ș de karș de lemne se ñmeskș D̃șvar̃i, aș ce adskș o șș de raș pe șp̃șm̃ș R̃șkari, și prin șmare P̃șkari, Ștșnari, Ṽșkari, Morari, Pogonari, Ṽșeri și altele. M̃șș din așestia șntș șosłșnișii, neste ñm̃r̃sl̃ șk̃telnișilorș, pl̃tindș la ștșșñi lorș k̃te o șare anșal̃ la Șf̃ntș George și la Sf. D̃șmitr̃ f̃ș s̃ șerveask̃, șaș șervindș f̃ș s̃ pl̃teask̃.

Mixaiș-Vodă Rakoviț, vâzând fericirea achemii țerei, adăogi darea împărăției și peshkeshurile către oamenii înfăsenți din Konstantinople, și capăt Domnia. Atunci vindă în țeara Românească, a adăogită dărilor în kită țărării aș încheptă a fșgi iarăși peste hotară saă a se amesteka într'o konfuziune generală.

Acesta a skosă în țeară earăși Văkăritsă, adică darea pe vitele mari. Dar nemășumirea țerei ajungând la Poartă, și gândindăse earăși Konstatinș Vodă Mavrokordată, acesta aș ăerkată toate kășurile ka să îndrente lăkră-rile, dar 'i-a stată kă nenătină; kăci lăksitorii supăimăntăi de mășumea dăriloră fșgiseră în toate părțile, în kăț dăptă katagrafia ăe s'a făkstă în anulă 1745 nămărsă loră abia s'a sșită la 70 mi. Atunci a fostă silită și elă să ărmeze sistemă lăi Mixai Vodă Rakoviț.

CAPITULU III.

Căderea.

Dăptă nămita Reformă, kănd Domniă aș înăetată de a se mai face dăptă alegere și s'a desfiinăată vekii ostăși și boeri ai țerei kări apăraș patria kă zelă de rele și strămbățăi, țeara Românească a kăzătă în mare tikăomie și nevoe, kăci ničī din afară nă avea vre o protekăiune saă ajătoră, ničī din năntreă vre-o nătere saă apărare.

Poarta Otomană lășase în adăvără Domniloră oare kă-re privileăiși; nă se amesteka fășimă și direktă în administrăăiunea interioară; kă ăceastă politikă ea nă voea ničī pe Romăni să 'i atingă, ničī pe vecini loră să 'i nemășumească; ăi kă kăvăntășă de dăptate și kă nămele de protekătoare a poporășăi, imă făăea toate voile prin deasa skimbare a Domniloră. ăceasta măi kă seamă a provenită din kăzăa lăi Kostantinș Vodă Mavrokordată, kărele kă toate kă apăzase oare kăre bșne orăndseli în Domnia sa ăea din țășă, a făkstă însă măi măltă răă țerei de kăță toăi ăei

lalgi Domni; kꝑci la relile cele profunde mi invekite a le ġereĭ elŝ n'a întrebşngatŝ de kîţŝ nişte paliative mîngi-toare.

Ķelŝ întziŝ rꝑŝ ce a fꝑkţŝ a fostŝ desfiingarea omi-reĭ pꝑmîntemti, kare înġepşndş-se de tatălŝ seŝ Nikolae Mavrokordatŝ, s'a îndenlinitŝ de elŝ, mi astŝ-feliŝ nş nşmaĭ kꝑ a îndenlinitŝ skopşlŝ Tşzġiei, lşsîndŝ ġeara în diskreġişnea sa, dar a deskisŝ kalea tşlşlorŝ Tşzġilorŝ veġinĭ de neste Dşnş-re ka sꝑ fakꝑ totŝ felşlŝ de ekġesşri mi sşpşrşri lşkşitorilorŝ din ġeara Romşneaskꝑ. Pşnş la rşsboişlŝ alŝ doilé alŝ împşrştesei Ekaterinei II, înemġiġi de neste Dşnşre fşġeaŝ neîmġetate pşvşlirĭ fşrş de niġi o frikꝑ saŝ kşvşntŝ, nentş ka sꝑ kapete kş pşterea darşri de la Domnş, saŝ ka sꝑ se îmbogşġeaskꝑ din şpoliile bġeġilorŝ Romîni. Nşvşlirea lşĭ Pasvantoglis, mi a le altora despre kari s'a vorbitŝ în biografia Domnilorŝ ġerei Romşnemti, a fostŝ konsekşngda fşnestş a desarmşrii bravilorŝ ostamĭ kari anşra ġeara.

Alŝ doilca rꝑŝ ce a fꝑkţŝ ġerei a fostŝ kreşnterea tribştlşlş kꝑrş împşrşġie. Konstantinŝ Vodş Mavrokordatŝ, în lokŝ sꝑ fi ştşrşitŝ a redşġe sşma ce se lşa în kontra-vekilorŝ tratate mi Xatemerifşri, îndatş ce a vşzştlŝ kꝑ rivali seĭ îmbla sꝑ kapete Domnia, a kştatŝ sꝑ se întşeaskꝑ în posiġişnea sa, adşogşndŝ înkꝑ o mie de pşngĭ de banĭ la tribştlşlş anşalŝ kꝑtre Poarta Otomanş. Aġeastş fantş nepreġşgetatş a kşfşndatŝ nş nşmaĭ ġeara într'şnŝ kaosŝ de tikşlomiĭ; dar mi însşmi Domnşlş, i-a fostŝ fatalş mi kşşş de nevoe mi kşdere; kꝑci adşogirea tribştlşlş la înġepştlşlş fie kşriĭ Domniĭ a servitŝ nentş Tşzġi ka kşşş bine kşvşntatş şpre a skimba ne Domni kîţŝ mai desş mi fşrş de kşvşntŝ, nentş ka sꝑ poatş lşa kꝑtlŝ mai desş sşma de ş-na mie pşngĭ de banĭ; mi astŝ-feliŝ obġeşlşlş la Pórtş s'aŝ fꝑkţŝ lege, în kꝑtlŝ fşrş sşma arştatş niġi şnŝ Domnş nş pştea kşvşta Domnia. Mşşşra aġeastă a fostŝ îndoitŝ fatalş, kꝑci mi ġeara s'a împovşratŝ kş keltşeli nessferite, mi demnitătea Domnilorŝ s'a fꝑkţŝ nşlş: s'aŝ pşşş đrġi nemşşrate ne klasa lşkrştorilorŝ de pşmşntŝ, înkţŝ aŝ ajşnsŝ în ġea mai mare tikşlomie, mi kşndŝ se sşkġeda şnŝ

Domnș dbrile se înproșpătaș mi se adbrgeaș dbrș gbrștșlș mi voingra Domnșlșl.

E de mirare kbr niçl gnș Domnș n'a voitș sbr înçelea-
gr resslatitile açestșl nenorocitș obiçeiș pentru ka sbr çerçe
alș desfiingra. Dakbr dbrile s'arș fi ambrzatș ne prodsktele
pbrmbrntslșl iar nș ne kanște, vederatș e kbr la greștbrpile
çereï arș fi lbatș parte mi bogatșlș îmbrșșnt kbr sbrakșlș;
mi atșnçe însșmi Otomanii kare snekșl kbr prodsktele çereï
arș fi kontribșitș la greștatea dbrilorș kare se çereeaș.

Toatș lșmea astbr-zl mtie kbr darea indirektbr ne pro-
dsktele pbrmbrntslșl, kbrndș nș treçe mbrșșrile drentslșl, în-
tbrșente aktivitatea, îmșlçente prodsktele, kontribșe la spori-
rea poporșlșl mi la îmșlçirea vitelorș, stimsleazbr meseriile
mi komerçialșl, mi în totș kinsl dbr mișkare sniritșlșl ome-
neskș; din kontra darea ne kanș, aplikatbr din sniritș des-
potikș, sbrççente kbr totșlș ne lbrkșitorl, paralizaezbr agri-
kșlștra, lbrnççente mi îmbedikbr meseriile, timpente sniritșlșl
mi adbrçe toatș mșlçimea relelorș, kare fakș viktime kiar
ne gbrvernele çele mai konștiinçoase.

CAPITULU IV.

Despre Tributũ.

Tribștșlșl kbrtre Înalta Poartbr pbrnș la 1769 se da în
kinslș srmbrtorș:

500 lei saș 3000 bani Romii (Monedbr kare șmbla kîte
6 la leș) s'a datș în timușlș lșl Mirçea Vodbr çelș bbrtrînș
karele înkinase çeara la Otomanii în anșlș 1393.

40,000 lei saș zeçe mii de galbeni (kîte 4 lei galbenș)
s'a datș de Laiotș Vodbr în anșlș 1460 kbrndș de a doșa
oarș s'a înkinatș çeara.

125,000 lei s'a adbrgitș de Matei Vodbr Basarabș,
kbrndș s'a îmbrkatș kbr Tbrçii în anșlș 1640.

50,000 a mai adbrgoai Kostantinș Vodbr Brinkoveanș
la 1701.

100,000 lei a mai adrogatŭ Konstantin Vodŭ Mavrokordatŭ kŭndŭ a lŭatŭ chele cinŭi jŭdeŭe de peste Oltŭ de la Nemŭi la anŭlŭ 1739.

500,000 lei a mai adrogatŭ totŭ a chestŭ Domnŭ sŭb nŭme de Geaige, adikŭ dar impŭratslŭi în anŭlŭ 1761.

125,000 lei totŭ a chesta sŭb nŭme de Geaige Vizirŭlŭi.

2000 lei a mai adrogatŭ Ștefanŭ Vodŭ Rakoviŭŭ în anŭlŭ 1764 pentrŭ nimte inssle che i saŭ datŭ în drentŭlŭ Silistrei pe Dŭnŭre.

32,500 s'a mai adrogatŭ totŭ de a chestŭ Domnŭ sŭb nŭme de Șlokonŭ, saŭ dar de Baeramŭ.

25,000 lei a mai adrogatŭ Șkarlatŭ Vodŭ Gika kŭndŭ a lŭatŭ sŭb stŭpŭnirea sa Odaea Vizirŭlŭi. (Vezi biografia a chestŭi Domnŭ la Tomŭlŭ II).

Ast-felŭs tribŭtlŭ derei de la sŭma de 500 lei ajŭnse pŭnŭ la 1,000,000. Pŭnŭ la a treea domnie a lŭi Mihaŭl-Vodŭ Șŭŭ. A chesta fŭgindŭ în Transilvania dŭnŭ evenimente che kŭnoskŭte de atŭnŭea, boeriŭ emigraŭi impŭreŭnŭ kŭ Mitropolitslŭ Dositei ŭi kŭ episkopiŭ aŭ fŭkŭtlŭ Arzmagzarŭ kŭtre Poarta Otomanŭ, tŭngŭindŭse de miseriile derei ŭi arŭtŭndŭ nenŭtinga de a mai rŭspŭnde o sŭmŭ atŭtlŭ de essorbitantŭ. Atŭnŭe Șŭltanŭlŭ Selimŭ dete sŭnŭ Xati-Xŭmaŭnŭ (în anŭlŭ 1803) prin kare xotŭrŭi ka ŭeara Romŭneaskŭ, sŭ dea pe anŭ nŭmaŭ 619 pŭngŭi tribŭtlŭ, 180 pŭngŭi *edigié* ŭi 80 pŭngŭi *rikiabia* ¹⁾, ŭi pe lŭngŭ a chesta întŭri privilegiŭrile ŭi skŭtinge che derei kŭrŭinse în firmele de mai nainte, kare se vor arŭta la lokŭlŭ lorŭ.

1). În totŭlŭ 897 pŭngŭi, saŭ 439,500 lei, sokotitŭ kŭte 500 lei pŭnga.

CAPITULU V.

ADUNAREA VECHILORU HATI-HUMAIUNURI.

Hati-humaiunulă lui Sultană Baiazetă I Ilderimă din anulă 1393 dupe Christă.

Memleketslă (deara) Romăneskă karele akema s'a sș-
pssă neînvinșă ptereî năstre, 'lă amezmăș prin înalta năstră
milostivire ka sș se gșverneze dșpă legile sale promiă, mi
Eflak-Voevodasi (Domnăslă) sș aibă denlină ptere ka sș fa-
kă rșsboiș vechinilorș sei, saș sș înkee pace kândă va voi;
mi prin șmare sș aibă drentă de viață mi de mărte asș-
pra sșpșșilorș sei.

Kreștină kari, dșpă ce ar priimi legea lăi Moametă,
ar trece iarăși din ținștrile năstre în deara Romăneaskă
mi ar îmbrășșima iarăși křstianismăslă, nș vor nștea fi șr-
măriți saș sșpșșăți.

Kăpi din Romăni ar trece în vre-o parte din ținștri-
le năstre pentrs trebșindă partikșlare, vor fi nșșpșșăți de
xaraciș (kapitacișne) mi ne șerșetăți pentrs portăslă lorș.

Domniă kreștină se vor alege de kătre Mitropolităslă
mi de kătre boeri.

Dar pentrs înalta năstră milostivire, mi pentrs kă amă
înșkriș ne așeastă raăa (sșpșșă) în katalogăslă șeloră-l-ăpă
sșpșșă ai năștriă, elă va fi datoris a da la îmbrășteskăslă
noștră Miri (tesașră) în fie-kare ană kăte 3000 bani d'ai
derei, saș 500 lei de argintă în moneda năstră.

S'a dată așeastă în Nikonole la 805 în lșna Rabăsl-
evvel, mi s'a înșkriș în Křstăkșrile (kondicele) năstre ¹.

1.) Într-o însemnare veke a șnăi boeră Serdară Konstantină Křgoreană
amă gșsită pșskriș dșpă șnă xrisovă vekis, titlă lăi Mirșea Vodă
șelă bștrănă karele șelă întis a înkinată deara Romăneaskă Tșrși-

ESTRASŪ DURĒ

*Hati-humanulū luī Sultanū Meemetū II
din anulū 1460 dupā Christū.*

Acestē aktē, pe lēngz chele kourinse în celē citatē mai sssē adaoge mi ōrmātōrele :

Otomanī sē nē se amesteye ničī de kēmē întrē ale țereī, ničī sē aībē proprietȃrī ničī sē se pōrte prin țearē. Nēmai pentrē priimirea tribetșlai sē se trimiđē zņē omē impērteskē, mi prin mtirea Domnșlșī, sē treakē Dēņțrea mi sē vie pīnē la Tērgoviunte kē omē Domneskē, de znde pri-miņđē tribetșlș, sē se întōrkē iarȃmī kē ómenī Domnșlșī pēnē la Gișrgiș, znde nēmpērēndē de alē doilea baniī, kare trebēe sē fie zeye miī galbenī Sșltaninī kē pečetiea nōstrē, sē priimeaskē akolo ilamē (dovadē) de la kadiș, mi tre-kēndē la Rēșcișkē sē dea iarȃmī ilamē, pentrē ka sē rē-mēe țeara nēșpēratē daka s'arē întēmpla sē se piarzē ba-niī pe drēmē !

Daka vre zņē țerkē arē avea jșdekatz kē vre-zņē ro-mēnē, proceșlș sē se kaste la Divanșlș Domnșlșī, mi xo-țēțrea jșdekrēđiī sē se întēreaskē dēņē legile țereī.

Negēțtorīi Otomanī, kēndē vorē voi a venī kē marțē, nē vorē nștea fēțē de a da de mtire Domnșlșī din țe lokē se aflē; mi fēțē zēbavē sē kēmpere mi sē vēnzē lș-krșrī nemișkēțōre dēņē kare indatz se eastē din țearē.

lorē mi aș fēkēțē traktatșlș de mai sssē kē Sșltanșlș Bājazetē II-derimē. Titlē lșī Mițcea Vodē era astē-felē :

„Drentē kredinčiosșlș întrē Xristosē Dēņnezeē, niectosșlș mi ișbitorșlș
„de Dēņnezeē Mițcea celē mare, Domnē kē mila lșī Dēņuezeē mi
„singrē Ștēpēnitōrē a totē pēmpēntșlșī ōngro-Vlaxieī, mi de dinkolo
„de Mēņđiī Karnadī, pēnē în pēmpēntșlș Tēțteskē [Basarabia], Xer-
„dogē [Dyche] Almașlșī mi Fēțērașlșī, Domnē alē Banatșlșī des-
„șure Apēșē, Ștēpēnitōrē iμβelōrē lēțeri ale Dēņțrei pēnē în Marea
„Neagrē, mi Domnē țetȃđiī Dēștiorșlșī mi alē țatșlorē țerilorē mi
„Oramelōrē, pēnē în țotarele Andrianopolēi. Analē de la fațerea lș-
„meī 6901.“

- 1). Acestē modē de trimitere a tribetșlșī s'a ōrmatē pēnē la Șherbanē Vodē Kantakszino.

Otomanii nu aș vrea să i-a nici servitorș nici servitoré dintre Români; nici vorș avea deosebitș lokș pentru înkințâne.

Igzarș firmanș (ordinș de kemare) să nu se fakș nici șniș dintre pământeni; mi pentru nici o kasș nu se va rđika nimini din țearș ka să fie dssș la Konstantinopole saș la altș jșdeșș alș Tșrșiei. Datș în anulș 1822¹.

Arđtatele kondișioni s'aș stinșlatș mi în firmarele posteriore, kare s'aș trimisș dșntș vreme în țeara Româneasș adikș:

Firmanșrile întřitóre privilegșrilorș țerii dșntș vekile xatixmașșniș;

Firmanșrile ce șteazș totș-dășna legile țerei mi liniștirea ei din întrș;

Firmanșrile prin kare se stinșleazș șteklarea negșđtorilorș țrșii prin țearș, kș termenș xotșrștșș mi nșmaș în orășe, îndatorândș-se a'mi da marfa kș dearidikata;

Firmanșrile kare regsleazș ka româniș în țerile imperișliș Otomanș să nu fie șșptșrađi nici pentru dare nici pentru kostșmașșș ce poartș;

Firmanșrile kare onreskș trecerea mi petrecerea în țearș nu nșmaș a Tșrșilorș proștiș dar mi a Pamilorș celorș mariș;

Firmanșrile prin kare se onrește a se rđika din țearș pe șuș pământeanș sure alș dășce înaintea tribunalelorș țrșeștiș de peste Dșnșre;

Firmanșrile kare înștiinșdeazș kș alegerea Domnilorș să se fakș din partea Domnilorș pământeniș; pe lșngș așeasta tóte firmarele pșntș astșzi preskriș îndatorirea pentru boeriș de a fi șșptșniș Domnișliș, mi pentru Domniș de a se țerta kș dragoste kștre Boeriș; mi oriș ce proșeșș din

1]. Komrinderea așestorș dokșmente amș gșșito într'o kșrtinikș ce mi-a dato feritșliș întrș memorie Aleksandrș Vșkșreskș, karele o poseda de la tatșliș seș Banș Enake Vșkșreskș, karele mi așesta le-aș kșpștatș kș mare keltșialș de bani koniindș-le dșntș kondișile impșrșteștiș, pre kșndș se afla la Konstantinopole.

dearǔ sǔ se kašte mi sǔ se termineze kǔ konsiliǔlǔ boerilorǔ¹.

Firmanulǔ lui Sultani Meemetǔ IV. despre boeri. (Anulǔ 1663.)

Alesse dintre domniǔ seminǔiei lǔi Mesia, astǔzi domnule alǔ dǔerei Romǔnești Grigorie Vodǔ, sǔfǔruitsǔrile tale fie kǔ bine! iar voi lasda ȕelorǔ mai mari din seminǔia lǔi Mesia, boeri aǔ dǔerei, mǔritǔ fie sǔnǔnerea vǔstrǔ! kǔndǔ va aǔsunge aȕestǔ lǔminatǔ ordinǔ, kǔnoskǔtǔ sǔ vǔ fie, kǔ fi-

1]. Aȕea kreǔs de kǔviingǔ a pǔne sǔb okiǔ ȕititorilorǔ mi traktatsǔ Moldoveǔ inkeiatǔ între Bogdanǔ Vodǔ mi Sǔltansǔ Selimǔ in anulǔ 1513, ne kare astorsǔ se vede kǔ nǔ ǔa posedatǔ, dar kare este konstatatǔ de toǔi kronikariǔ Moldovenǔ mi de toǔi istoriǔi strǔini.

Art. 1. „Sǔltansǔ kǔnǔošte kǔ Moldavia de bǔnǔ voǔ, fǔrǔ a fi silitǔ, fǔgdǔsiemte askǔltare ĩmpǔrǔiei Tǔrǔești.

Art. 2. Naǔiea Moldoveanǔ rǔmǔne, ka mi mai nainte, bǔkǔrǔndǔ-se de libertǔgile sale, fǔrǔ ka sǔ fie in vre ȕnǔ kinǔ asǔnritǔ, mi fǔrǔ ka Pǔrta sǔ aibǔ ȕeva volnǔie a se atinge de aȕelea. Legile, dafinile, dǔrentsǔrile mi privileǔie de dǔerei rǔmǔnǔ pentǔ totǔ-dea-sua nevǔtǔmate.

Art. 3. Domniǔ vor gǔverna dǔera ka mi mai nainte neatǔrnatǔ fǔrǔ ka Pǔrta sǔ se amestǔze kǔm-va niȕi mijlǔitǔ niȕi nemijlǔitǔ.

Art. 4. Totǔ asemenea nǔ se va amesteka Pǔrta in niȕi o daraverǔ din inǔrs saǔ din afarǔ; ȕi desǔre aȕeasta va hotǔri Domnǔlǔ kǔ Senatsǔ seǔ, fǔrǔ ka Pǔrta, dǔndǔ-i-se nrileǔǔ, sǔ se inkǔmete a se amesteka in ele niȕi mijlǔitǔ niȕi nemijlǔitǔ.

Art. 5. Moldavia ĩmi va pǔstra graniȕele sale neatǔse mi in toǔtǔ ĩntregimea lorǔ.

Art. 6. Religia tǔrǔeaskǔ e omnitǔ in toǔtǔ Moldavia.

Art. 7. Niȕi ȕnǔ tǔrkǔ nǔ este ĩertatǔ a avea in Moldavia de proprietate pǔmǔntǔ, kasǔ saǔ pǔrǔvǔlie, niȕi sǔ netreakǔ in dǔearǔ neste sorokǔlǔ hotoritǔ de Domnǔ.

Art. 8. Negǔnsǔ Moldaviei va fi liberǔ pentǔ toȕe naǔie; toȕi in kǔmpǔrtǔoȕea prodǔktelorǔ dǔerei, negǔdǔtorǔi tǔrǔi vorǔ avea ĩntǔietate asǔpǔra altora de verǔ kare naǔie vor fi. Kǔ toȕe astea ei ĩmi vorǔ face la Galadǔ, Ismailǔ mi Kilia kǔ bǔnǔ tokmealǔ, ĩnvoingele lorǔ, fǔrǔ sǔ kǔteze a intra mai dǔeparte in dǔearǔ de kǔtǔ nǔmai kǔ ĩnadǔsa ĩnvoingǔ a Domnǔlǔ.

indăș kă țeara Românească este mounțenirea strălucitei mele împăratului și grănaris înaltei mele kapitale, kă kăviindă este să o întîmpinămă, să o păzimă și să o apărămă de fărțatori de rele, ce s'ară întinde asupra poporului seș, karele dăpă înalta noastră bătă-voină dorimă să samene și să sechere în pace și în ferichire. Kăci în vremele trecută

Art. 9. Titlu de neatrnată se va păstra pentru Moldavia și se va întrebănda în toate skrierile îndrentate din partea Porții către Domnă.

Art. 10. Tărcii trimisi de Pórtă kă skrisori către Domnă nu voră fi țerțați a trece peste Dăpăre. Ei voră rămănea pe celă de dinkolo mală ală răsări, și voră trimite de akolo stafetele loră către [administratori] părăklabăliș din Galați kare le va invita la Domnă, și va preda apoi și respunsurile la acele stafete la alergătorii trimisi de Pórtă.

Art. 11. Domni nației Moldovene se voră alege de către Obșteaska Adănare, și se voră reksnóute de către Pórtă, făr kă să se amestice ceva în alegere, saș să fakă vre-o împotrivire, ori vre-o grestate, ori priedikă la aceea.

Art. 12. Țeara va fi apărată de Tărcia în ori ce întămplare, îndată ce nația Moldoveană va cere ajutoris și reazimă.

Art. 13. Pentru toate aceste folose țeara nu este îndatorată către Pórtă de kăță kă ună dară [nemkesh] anșală de pată mi galbeni.

Pe lăngă acesta, reproducemă și următorul tratat de negoș înkeiată la anulă 1588 între Petru Vodă și Elisabeta Regina Angliei.

„Petru, kă mila lui Dămnezeș Domnă ală țerei Românești și ală Moldaviei, fațemă kănoskăță prin acesta la togi mila fie-kare kăroră se kăvine saș se va kăveni să utie, kă amă înkeiată kă marele domnă Geliemă Xarebornă, legată ală prea strălucitei și prea puternicei Dómnă, Dómnă Elisabeta, kă mila lui Dămnezeș, kăriasa Englițerei, a Franței și a Irlandei, akreditată la kărtea prea puternikăliș împărată ală Tărciloră, acestă tratată kare zmează.

De akămă înainte săpășimă și togi negoșătorii înălțimei Sale aș voă să trăiasă și să klătorească în țeara noastră, să kămpere, să vără, să kontrakteze și kă ună kăvântă să zneltească toate kăte se atingă de negoș și de viața privată, fără nici o priedikă saș onreală, săpășind-se kă toate acestea la drentăliș nostru de vamă de trei la sută. Acestea voimă a fi amezate și întărite prin tratatliș nostru. Săre mai puternikă mărtărie a acestora, amă păsă pețetea noastră. Fărță în tabăra noastră în ziua 27 a lănei lui Ađgăstă, anulă Domnăliș 1588.

Hakluyl Richard.

Londin, 1589, 3 vol. în folio.

(Traducătorulă.)

fie totu deasna în libertatea datinelor lor, mi kã propria lorã kãrmãire, desprãgite de aceea a împãrãtiei.

Firmanele cele mai moderne mai adaogã mi kãvintele: „*Mefruzum calem, ve mactuulã cadem*“ adekã magazinãlã Împãrãteskã.

Din acestea se vede tãria mi respektãlã vekilorã instituciãni a le ðerei, fãrã de kare n'ar fi pãtãtã pãstra ðe-ara Romãneaskã pãrã în timpi din ðrmã atãte privilegãri. Pe lãngã aceste mi konsideraciunea kare s'a arãtatã Domnilorã din vekime mi pãrã astãzi, dovedemte kondiciunea ðerilorã acestora kãtre împãrãtia Otomanilorã.

Firmanulã lui Sultanu Abdulã-Hamid cãtrã Nicolae Vodã Maurogeni pentru declararea resboiului cu Rusia, din anulã 1787 August 5.

Alesse dintre Domniã neamsãlã lãi Iiss, temelã celelorã marã din kompania lãi Iiss, astãzi Voevodã alã ðerei Romãneãti Nikolae Mazrogeni, peçetleaskãse sfãrãitãrile tale kã sãkcesã! Dãrã ce va soãi acestã împãrãteskã semuã itistã sã-ãi fie, kã ama prekãmã Rusiã nã s'aã sãtãratã de foloasele mi kãstigiãrile ce aã dobãnditã în artikoliã stãngãlãã prin tratãtlã de la Kaïnargi, mi fiind kã dãrã sfintele fetvale (kapete de legi) trebãe sã se fakã dãrã komãna îndelegere espediciune, este pãgãtire ka sã easã sangiak-meriã, mi kiar vekilãlã înaltã denlinã înpãsternicitã, marele konsiliarã, kãrmãitorã al lãmei, apãrãtorãlã popórelorã, E-nitronãlã meã Iassãf Pasha (a kãrsãia strãlãçire D-zeã s'ó ðie în mãlãã anã, mi sã mãreaskã pãsterea mi fericiãrea lãi)! mi toãã Ogeakliã, rigelãrile mi alte ordine ale omtãrilorã nóstre; mi kã ajãtorãlã lãi D-zeã momentãlã plekãrei lorã se va arãta prin împãrãteaska mea rãndãialã. Ama darã tã, karele emã Domnãlã ðerei Romãneãti, veã înfãããma a-çeastã împãreãrare boerilorã ðerei ka sã mtie kã înkredina-ãre toãã, kã nã se va face niãi o lovire în drentãrile lorã

din partea înalțelșî meș Devletș [Adnarea generală a țerçîlorș] mi min zmare sã fie toți statornîçî în centrelș sãnsnerei, sã nã aibã niçî o grije saș preussã, mi sã se sileaskã a îndenlini ordinele imperiale; mi fie-krãsia sã arãdî kã vorș fi kã sigsrandu mi pache sãb zmbra milei mele împãrteșitî; mi tã, Domnșlș derei Romãnemti nã linsi ne lãngã ačeste a te îndelepe kã seraskierslș Ismailșlșî, depinș împãrternîçitș mi înaltș konsiliarș, mi fostlș Eunitronș kãrmsitorîș Ali-Pașa, spre a zma întokmaî dșpã konsilielș mi ordinslș seș Prin zmare sã dai mi sã pãimemti înmîingãrî despre mîmkarea dșmmanilorș, pãrtãndste kã kredinã mi lșkrãndș dșpã ordinele ce se vorș da, raportãndș mi la Înalta Pãrtã ačele ce meritã a fi înmîingate. Drentș kare s'a mi datș ačestș ordinș împãrteskș alș meș.

Xati-xãmaïsnșlș întãritorîș vekilorș privilegîrî ale derei Romãnescî mi Moldovei, datș de Sultanslș Selim IV în anșlș 1803, ne tímpeșlș Domnîçî lșî Konstantinș Vodș Insilante în dșcara Romãnescã.

De îndatã ce s'a înkecatș pachea între Înalta mi eterna mea împãrteșie mi între împãrteșia Nemçilorș, împãrteșia mea komãrtimindș kã sãferinșele mi greșteșile ce aș trasș în tímpeșlș rãsboïșlșî loksitorîi derei Romãnemti, a datș ordinș sakrã pentrã skãtirea Xaravîșlșî, edigielesorș ¹⁾ rikîambîalelorș ²⁾ mi zaharelorș; asemenea ne la mijlokãlș lșnei Mãxaremêlșî a anșlșî 1200 s'a datș sakrãlș meș ordinș ka sã nã se strãmbãrteșeaskã bîeçii loksitorî. Venindș dșpã ačesta Magzarîș (sãnlika) Romãnescș mi Tãrçeskș din partea Mitropolitșlșî derei Romãnemti, a episkopilorș, a egșmenilorș mi a preoçilorș tãrçorș bisericilorș, a boerilorș, a kãnitãnilorș mi a tãrçorș zabetãrilorș, kã arãtare kã din kãssa pãvãlirilorș mi a resbólorș çei maï mãlçii din ei

1). Darçî ce se da la Pamîi de neste Dãpãre.

2). Împãnerî bãnemti.

'mi aș p̄r̄sitiș patria mi s'aș dep̄rtatș, în k̄tș l̄ksitorii aș venitș în starea cea mai miserabilș, mi k̄ r̄ḡtmint̄ ka s̄ se înocask̄ înaltșlș ordinș datș de mai nainte, atinḡtoris de privileḡsrire mi b̄na or̄ndsealș a p̄rei Rom̄nemi. Ats̄nea p̄r̄et̄ndș-se kondișile ce se p̄streaz̄ în înp̄r̄tesk̄lș mieș Divanș komrinz̄toare de ordinele ce se daș din timnș în timnș, ḡsindșse așele kare s'a datș p̄nt̄r̄ am̄ndos̄ p̄rile în anșlș 1188 (1774) pe la mijlokșlș l̄nei lxi Sevalș, p̄reskriș - într'șnș sakr̄ X̄ti-x̄maish̄nș, saș v̄zstș în șm̄toarea kom̄ndere.

S̄p̄șmii am̄ndros̄ p̄rilorș Valaxia mi Moldavia kare lok̄eskș p̄rile ce s̄ntș gr̄nare ale înaltei mele împ̄r̄șii mi pl̄teskș d̄p̄ starea lorș darea anșalș, saș xaraçilș, s̄ n̄ se s̄p̄ere p̄nt̄r̄ sokotelile m̄lte mi f̄r̄ de k̄v̄ntș, niçi p̄nt̄r̄ banî n̄m̄rađi, niçi p̄nt̄r̄ altș-çe-va; mi de s'arș întim̄la neînḡlegere saș între șnș t̄rkș mi șnș Rom̄nș, saș între doi Rom̄ni, o asemenea neînḡlegere s̄ o p̄r̄eteze Domnșlș p̄rei k̄ drentate mi s̄ dea fie k̄r̄ea cea ce i s'arș k̄veni; ear la p̄r̄etarea p̄oceselorș între T̄rçii mi kreștini, s̄ întrevie mi Divan Kiati-Pli ḡr̄m̄tikșlș T̄rkș alș Divanșlxi Domneskș) karele se aș pe l̄nḡr̄ Domnș, k̄ alđi exliislamî (t̄rçii); saș dak̄ prin așeas̄t̄ intervenire se va deskoperi k̄ n̄r̄đii saș n̄r̄itorii exliislamî aș av̄tș de skonș ka s̄ înșele s'aș s̄ str̄imb̄t̄șeas̄k̄ pe Rom̄ni, s̄ n̄ se înḡdșe niçi o așp̄ire mi s̄ se fak̄ k̄venita drentate; ear ekzek̄șisnea s̄ se fak̄ în p̄zença lxi Ḡrgiovș Kadisi (șdek̄torii de la Ḡrgiș) kare este datorș a privegea s̄ n̄ se fak̄ nimikș în kontra drent̄șii șne paḡba saș împilarea șr̄açilorș Rom̄ni.

Racalile (lokșitorii) p̄rei Rom̄nemi s̄ n̄ fie s̄p̄rađi saș kemađi la șdek̄atș în altș p̄earș.

F̄indș k̄ s'a datș Fetva (çirk̄larș șdeçialș) ka m̄r̄t̄ria șnș Raea așșra șnș Exliislamș s̄ fie p̄iim̄tș la șdek̄șile Vasigetșlxi (Testamentș) mi a Șn̄șnetslxi [Enitronie] s̄ se șr̄meze d̄p̄ kom̄nderea Fetvali.

Askerlii (ostamii) saș alđi din Exliislamî k̄ndș arș komite vre-șnș ek̄esș în l̄șnt̄r̄ p̄rei Rom̄nemi, s̄ fie

Fiind cъ pъnъ akъma zniî din Viziriî nomtri mi din Miri-miraniî (Пашî kъ dozъ tъisrî) nomtri trimiteaș în țeara Romъneaskъ ka s'шî kapete fъrъ prețș prodskte mi nъtrimentș nentъ oamenii mi vitele lorș, lъaș mi kaî de nomte, fъkъndș mi mai mълte sъpъrъrî bieșilorș lokșitori, de aчee kъ niçî zniș kinș de akъmъ înainte, impъrъteaska mea Mъrire nъ mai sșferъ ka sъ se fakъ asemenea pagъbe lokșitorilorș țereî Romъneștî din partea Vizirilorș, a Miri-miraniilorș, mi a Etkaelilorș (sșbalternilorș) lorș, kare s'aș abtștș din kalêa чea dreantъ kъ asemenea зrmъrî.

Tъtariî s'aș alçii kare se dșkș mi vinș ne latъrile aчelorș пъrçii nentъ trebșinçe neapъrate, nъ se vorș abate din drșmълș mare niçî vorș чere kaî de nomtъ mai mълçii de kъtș aчeî чe vorș fi koprinșii în menzilîrile (biletșrile de nomtъ) чe vorș avea în mъnъ. Aseminea mi Meemșriî (fъnkçionavî inferiorî Tъrçemti) kare vorș veni în țearъ nentъ deosebite kasse sъ nъ чearъ mi eî mai mълçii kaî de kъtș aчeî чe vorș fi koprinșii în menzilîrile чe vor avea în mъnъ; mi dakъ în lșkrarea aчestorș de mai sșșș (kare se kopindș în ordinele de mai nainte) pъnъ akъma s'a întъmplatș oare kare neîngrijire, de akъma înainte însъ se va nъzi kъ mare strikteșe arștatele sșrștșrî (privilegișrî); mi çine va kșteza sъ lșkreze în kontra aчestșî înaltș ordinș, sъ fie nedensitș fъrъ чea mai mikъ întъrziere.

Înaltele ordine de mai nainte preskriș kъ kъndș lokșitorii țereî Romъneștî vorș treçe în satele de neste Dșnъre nentъ vre-o trebșinçъ s'aș nentъ sșekșlaçii; sъ nъ fie sșpъraçii niçî de çaravîș niçî de altъ dare sșb niçî zniș kъkșvъntș, prekșmș niçî ômenii astoritșilorș de akolo sъ nъ pôtъ treçe în țeara Romъneaskъ sșb kșvъntș de зrmъrirea raîelilorș чe arș veni de dinkolo dinkôçî. Aчele înalte ordine le întъrimș mi akъma ka sъ se пъzeaskъ întokmaî.

Lokșitorii țereî Romъneștî sъ nъ fie sșpъraçii de kъtre niminea în libertatea portșrilorș lorș.

Lokșitorii din țeara Romъneaskъ kare arș îmbrъçișa religisnea Otomanъ nъ vorș nștea чere partea de klironomie de la пъringii mi rșdele lorș. Pentъ aчeasta чerъndș-se

konșiltarea jîridikî, s'a datș patrș Fetvale sakre în kșurindere: ȕea întȕis kȕ, daka Nazarineanșlș (kremtinșlș) dșpȕ ȕe va priimi Islamlș va mșri, pȕrintele seș fiindș Nazarineanș, nș va pștea momteni ne fișlș seș; a doșa kȕ, daka Nazarineanșlș va veni la Islamș mi femcea lși arș rȕmȕnea în legea eș, elș dșpȕ mȕrte nș o pȕte momteni; a treia, kȕ Nazarineanșlș ȕe a priimitș Islamlș nș pȕte momteni ne tatșlș seș karele arș fi remașș totș Nazarineanș; mi a patra kȕ, daka snș Zeimș Mșslimș va libera ne sklavlșș seș karele arș fi rȕmașș Nazarineanș, mi dakȕ aȕestș sklavș arș mșri fȕrȕ șȕ fi priimitș Islamlș, Zeidșlș nș va pștea momteni ne liberatșlș Nazarineanș. Ama dar kourinderea aȕestorș Fetvale se kșvine a se resnehta mi a se pȕzi dșpȕ spiritalș lorș.

Fiindș kȕ s'a regslatș mi s'a pșșș la kale ka șȕ se fakȕ Mșmbaia, mi șȕ se kșmpere în fie-kare zi oș din ȕe-ara Romȕneaskȕ, dșpȕ înalte ordine pentrș taînatsrile ȕmȕirei mi a le lokșitorilorș kapitalei, prin marafetșlș (agșstorșlș) lși Kasan-bașa (staroste de mȕȕelarș) de dșpȕ timpș, este de neapȕratȕ trebsinȕȕ ka șȕ se îndevlineaskȕ aȕeasta, mi de aȕeaa lokșitorii ȕereș Romȕnești șȕ nș mi askșnȕȕ oile, ȕi șȕ le vȕnȕȕ kȕ pȕeșlș korentș la negșȕȕtorii mi ȕelebii Otomanș, mi astș-felș kȕ Nazaretsłș (prevegiere) Domnșlș de dșpȕ timpș șȕ nș fakȕ smintealȕ kȕ trimiterea oilorș trebsinȕiȕe pentrș împȕrȕȕia mea; mi oile aȕeșta șȕ se vȕnȕȕ nșmaș negșȕȕtorilorș aȕelora kare aș, a le adȕȕe la împȕrȕȕia mea, iar nș așȕrea.

Memleketsłș ȕereș Romȕnești, fȕkȕndș parte din grȕ-narșlș împȕrȕȕiei mele mi șȕmȕndș a da zahereaa kare maș nainte se lșa șșȕ kșvȕntș de Mșkaeasi din tȕte felș-rile de prodșkte ȕe lșkreazȕ mi șeamȕȕ lokșitorii ȕereș Romȕnești, de akȕma vorș adȕȕe neinȕetatș destșle zaherele la skelele Dșnȕrei mi vorș vinde-o kȕ pȕeșlș korentș la Reizii (kȕpitaniș de kȕrȕbiș) kȕrȕbiilorș Kapansłș kare aș șȕ vie la Konstantinopole, iar nș în alte pȕrȕi. De aȕeasta lokșitorii nș vorș lipsi a se okșna de kșltșra pȕmȕntșlș mi nș vorș askȕnde prodșktele kare șșutș destinate mi pentrș

kъштиглѣ lorѣ mi pentrѣ îndestslarea kapitalei mele. Întrѣ aceste vorѣ p̄sne deosebitѣ стърсинѣ mi pr̄ivigiere atîtѣ Domnslѣ kъtѣ mi boerii.

Or̄i-kъte gremeli aș aḡisnș̄ a se face din partea boerilor ș̄ saș̄ loksitorilor ș̄ derei Romъnemt̄i mi ai Moldovei în timnsl̄ r̄sboisls̄i încetats̄, tôte s'aș ertats̄ kъ amnistie komplekts̄ de kъtre împ̄r̄b̄dia mea, kare nș̄m̄i va mai adș̄ce aminte niç̄i o dat̄ despre ele, niç̄i va mai sș̄p̄ra pre ni-men̄i despre fantele sale de mai 'nainte; mi într̄ kъtѣ va r̄m̄nea în çentrs̄l̄ sș̄p̄nerei kъtre p̄ternika mea împ̄r̄b̄die mi se vorѣ p̄rta dș̄p̄ k̄viinḡ k̄ niște sș̄p̄ș̄i, f̄r̄t̄ abatere, nș̄ vorѣ vedea alta din partea împ̄r̄b̄diei mele de kъtѣ milț̄ îndș̄rare mi komp̄timire.

Pentru neîndelegerea dintre Domnsl̄ derei Romъnemt̄i mi Nazirsl̄ Silistrei despre xotarele despre Dș̄p̄re, s̄ se ș̄meze kъ lș̄are aminte ordinsl̄ çe s'a dat̄ de a doș̄a oș̄t̄, karele kș̄p̄inde ordinele date din ansl̄ 77.

Fș̄nk̄dis̄nele p̄blive fiind ș̄ kъ trebș̄ea s̄ se dea mi la Greci mi la p̄m̄nten̄i, kare se vor sokoti mai kredinç̄iom̄i mi mai kapabili, de açeia s'a lș̄ats̄ în fakș̄litatea Domnilor ș̄ ka s̄ le atribș̄e dș̄p̄ kș̄mș̄ va kibz̄i, p̄ferend ș̄ pe boerii p̄m̄nten̄i pentru servič̄isrile administr̄dis̄nei interne.

K̄nd ș̄ vorѣ trebș̄i kerestele pentru çet̄b̄dile din Rș̄me-lia, s̄ se taç din mș̄nç̄ii derei Romъnemt̄i mi ai Moldovei mi s̄ se transporteze akolo ș̄nde se vorѣ çere, lș̄ndș̄-se adeverinḡ sigilat̄ de la Bina-Emini (Arxitekç̄ii) împ̄r̄b̄temt̄i, mi s̄ se pl̄teask̄ ț̄erea mi transportarea lor ș̄ din ș̄ma tribș̄tsl̄i ansal̄ f̄r̄t̄ s̄ se skaz̄ ș̄nș̄ banș̄.

Vitele loksitorilor ș̄ din çet̄b̄dile de pe Dș̄p̄re nș̄ se vorѣ mai inḡdș̄i a se paște în ðearș̄ niç̄i vara niç̄i iarna, pentru ka s̄ nș̄ se mai fak̄ pagș̄b̄ mi strik̄ç̄isne loksitorilor ș̄.

De akș̄ma înainte s̄ nș̄ se mai çearș̄ de la ðeara Romъneask̄ mai mș̄lț̄ de mēse ș̄te noș̄-ș̄ure-zeçe p̄ngi mi de la Moldova mai mș̄lț̄ de 135 p̄ngi mi 445 lei ș̄b̄ kș̄v̄ntș̄ de tribș̄ț̄ ansal̄, kare se va r̄ș̄nș̄de la înkeierea fie-ç̄rș̄iea anș̄ de-o-dat̄ mi f̄r̄t̄ ordine.

Kînd se vorş cere de la ambele pîri kerestele saş alte obiekte de kîndire, întîis sş se dea de ştire Domnilorş despre kantitatea cherşş, şi ast-felîs sş se adşkş cele cherşte la xotarslş ambelorş pîri, şnde rîndşidîi de a le primi vorş plşti pîedşlş şi kiria kş bani în nşmşşştoare kîar în mîna lokşitorilorş.

Asemenea kîndş se vorş cere de la amîndoşş aceste pîri vaş şi xarabale, sş se plşteaskş dşpş pîedşlş kşvenitş, fşşş sş se skazş o para şi fşşş nişî o întşrziere.

Afarş de negşşştoriî fermanliî, alşî lokşitorî de peste Dşpşre nş vorş nştea intra în aceste doşş pîri kş skouş de a face strikşşşne şi pagşşş boerilorş, nişî vor semşna, nişî vor ara lokşrile kşvenite lokşitorilorş, nişî vorş adşce vite pentş nşmşne şi nşşire; iar aelş ce va kşteza în kontra aştşşî ordinş sş fie pedensitş kş asprime.

Lokşrile nşmşntenilorş, kare s'aş okşpatş în timşşlş rşşboişlş, sş se întoarş la proprietariî lorş.

Kîndş nş va fi vre-o trebşşşşş şrgentş, sş nş se trimîşş în aceste doşş pîri bşmbaşiriî din partea înalteî mele împşşşşîi; şi kîndş se vorş trimate, ei nş vorş cere bşmbaşirşierî (ostenealş de nişorş) de la lokşitorî, nişî sşb pretekste diverse sş şi pîelşşgeaskş akolo petşşşere. Kşşî aceste toate privileşşşri se kşpîndş în cele de mai nainte, şi se vorş şrma kş nestrşmştare şi fşşş abatere; iar aelş ce arş kşteza sş faktş ce-va din kontra, sş fie adşşş la Înalta Pîrtş şure a-şî lşa nedeanş. Asemenea boeriî kare aş slşjîş kş kredîşşş înalteî mele împşşşşîi, şi sşntş sşşşşî Domnilorş lorş, sş-şî kanete rangşrile lorş, şi dreşşştoriile ce le-aş merităş înainte de rşşboiş; rşşşîndş şi sşşşşî ne moşşile lorş.

Fiînd kş şrmeazş ka aceste privileşşşri se rşşşş pentş totş d'aşna nestrşmşstate, moşşile boerilorş, kş kare nşşşşş a trşî nş vorş fi sşşşş la dare şi fie kare din ei se vorş bşkşra de foloasele lorş dşpş obîşşşlş nşmşntşslş şi dşpş rangşrile pşşşşilorş lorş, kş mşşşşş ka sş nş treakş kş vederea nşşş la şşş firş de nşşş de a nşne în lşkrare dşpş datorie sşşşşşş lorş la ordinile şi voîşşş

Domnilorș lorș, mi respektșlș kștre dșnșii. Kșndș ast-felș se vorș pșrta, sș fie ingrijire pentrș sigșranșa mi liniștea lorș, pșstrșndș-i privilegșrile lorș. În drentșlș așestei ingrijiri din partea gșvernilorș, boerii se vorș pșrșsi de la șererile lorș șrș de kșvșntș, mi mai alesș de la pronșnerile mi pretenșionile kare nș le potș întșmpina lokșitori din kassa miserii la kare s'aș redșșș din timnșlș rșsboișlș. İar daka vre șnșlș din ei nș se va șșșșne la ordinșlș așesta, mi înainte impșrștești mele voingde arș asșuri mi arș pșrșbi pe bieșii lșkșitori kș șererii nedrente mi kș impșnerii neste șelle legisite, saș kare va kșteza a fașe vre o șrmare în kontra voingdei Domnșlș seș, șni ka așentia vor fi șșșșși la pedensile kșvenite de kștre Domni kare aș toatș pșterea întrș așesta. İar darea anșalș sș se adșne kș analogie de la toșii lokșitori, pșrekșmș dșpș drentate va veni partea fie kșrșia, șrș a se ekșenta pe șni pentrș a se impșila pe alșii.

Dar înainte de toate sș fie lșzare aminte de a se pșzi drentatea totș d'așna; mi fiindș kș pentrș toate privilegșrile așeste a s'a datș ordinș sakrș în anșlș 1198 (alș nostrș 1784) în lșna lși Radışlș-Revelș pe timnșlș impșrșșdiei memorabilșlș mi mșltș gloriosșlș meș șnkış Sșltanș Xamidș karele s'aș gșșitș trekștș în kondișe, mi karele konrindē toate privilegșrile de mai șșșș atingștoare de imbșnșșșșișrea nșmitei șereii Romșnșști mi anșrarea de anșsare a lokșitorilorș, de așeea dșpș impșrșșteaska mea indșrare kștre toșii șrșmanii mi nevoișșii, șe este șna din kalitșșșile șrșșșite a le persoanei mele impșrșștești, s'aș fostș datș la anșlș 1206 (alș nostrș 1802) înaltșlș mieș Xatixșmaışmș karele kșrindē atștș pe așele din Anșlș 1088 kștș mi pe așela din 1198, fiindș kș impșrșșteaska mea mșrșire voește ka în zilele de drentate a le impșrșșdiei mele, așeste privilegșri sș fie respektate pentrș ka sș se indrente relele șrșșșilorș mi sș se șșoreaskș mijloașele șereii, întokmai dșpș ingeleshlș șrșșșitș alș înaltșlș mieș ordinș pentrș șkșștirea de doș ani a dșri lokșitorilorș.

Așeste așntș dar înaltele ordine date de mai 'nainte;

dar fiindcă kă kă timpurile s'au făcută abăsurî în unele din privilegiile ekspuse, mi fiindcă kă după tratatele armate între înalta mea împărăție, mi între împărăția Rusească, are dreptate acesă împărăție să intervie pentru drepturile țerei Românești mi a le Moldovei, de acesă pentru întărirea mi îndeplinirea nămitelor privilegii, ambasadorul ei din Konstantinople a înfrumășat prin takrirul (note) înaltei mele Porții ka din partea împărăției Sale kă se cere adăogirea zămitoarelor kaniturî la sssă nămitete privilegiu.

Ka de akum înainte Domniî să se nămească pe șapte ani. sokotindă-se terminul din ziua rânduiri lor; mi întră kăță nă se va arăta vre-o vină dovedită Domniei, să nă se destitue înainte de acesă termină; iar dakă în acesă intervală se va ivi vre-o bătălie de gresală, înalta mea împărăție să dea de știre Elcisli Rusei mi dovedindă-se gresala atăcea să se destitue.

Dările, avaturile mi impozitiunile, după sinetul de la anul 1198 să înțeteze de a mai avea lăkrare, mi pe acesă temei Domniul kă boeri va regăla dările sale anuale mi le va adăna după dreptate; mi pentru acesă Domni de după timp să i-a aminte ka să păstreze dovezî pentru konservarea privilegiilor komînse în acesă înaltă ordină, spre a servi ka dokumente la înștiințurile ce ar face Elcisli Rusei.

Să se rădăce mi să lănească abășul introdășă kă skătelnicî boerul, ka ast-fel să nă mai anese gresătea dărilor nămai asăna zănoră lokșitorî, și să rămăe skătișî nămai skătelnicî înskrimî la Visterie din învekime.

Fiindcă kă pentru plata lefiloră lănare a omșirei din țeara Românească este trebșindă a se da oare-kare agșitoră din partea Moldovei, agșitoră arănkăș pe niște dări deosebite, acesă să se efektseze kă dreptate mi Domniul kă boeri țerei Românești să îngrijască a se da regălată kătelile omșirei; mi fiindcă kă trebșinga arătatelor lefe reklamă ka să se adăne nămai de kăță banî trebșincomî, după ce Domniul va îndeplini acesă datorie, va skăti pe lokșitorî țerei Românești de dare zăș anul de zile.

Dispozițiunile ce se voră lua din partea înaltei mele împărății pentru aprovizionări de znotă, oī mi alte produse, se vor însemna kă lămsrire desure kantitatea loră în ordinele ce se voră da, mi ačeste înalte ordine se voră četi în azzălă boeriloră Divanălsăi derei Romăneștă; mi fiindă kă boerii aă să fie konsltați, dakă čele čerste, oī če ară fi, se potă face îndată saă mai kă prelăngire, din dgară saă de ațrea, de ačeea čererea ce le se va face prin Domnălsă loră să fie askăltată mi pssă în lskrare; iar predălsă nămiteloră orăndăele să se plăteaskă din partea împărățieiă fără întăzire dăpă predălsă kărentă, mi transportălsă să nă se fakă prin angărie. Domnălsă kompetentă se va sărgăsi kă kredingă ka zahareaoa kăvenită să se adăkă la skele, mi predălsă transportălsă să se plăteaskă kă analogie; iar înaltele ordine ce voră veni să se četeaskă în pəblikă la Divanălsă derei Romăneștă, mi dăpă četire să se treakă în kondičele derei.

Dregătoriale derei să se dea la pămăntenă, dar Domnălsă să aibă drentate a răndăsi mi din Grečă în dregătoriale ne ačei ce iar găsi mai onestă mi mai kapabilă; asemenea să aibă drentate ka să depărteze mi să pedenseaskă ne ačei ce s'ară abate la abăssări, fie Grečă fie Romăni, mi să-ă îndatoreaskă a întăre čeea ce kă nedrentălsă ară fi lăată.

Keltzelele kăte voră trebăsi neste ană pentruă dăneră posteloră, Domnălsă mi boerii de Divană le voră răndăsi mi le voră čotări, mi neste săma kare se va regăla odată să nă se mai čeară ničă znotă bană. Administrarea spitaleloră, a skolei, a drămsăriloră mi altoră amețăminte pəbliche ale derei să se regăleze de kătre Domnă mi boerii; mi averilă ce ară rămănea dăpă moartea Mitropolălsăi mi altoră kălăgări, să se adăne la znotă lokă ka să formeze o kasă pentruă săgăci, orfană mi alte fante pietăse; iar ale kălăgăriloră de prin monastiri, să rămăne ka venită a monastirei kătre kare ară fi înkinădi. Iar pentruă ómenii trebăitoriă snre paza derei mi a čotărloră, Domnălsă împăreșă kă boerii se voră kibăsi mi voră pəne la kale dăpă orăndăeală.

Lokările de proprietate ale lokăitoriloră derei Romă-

nemți mi Moldovei, kâte s'aș fâkstă mi kă nedrentsă se stăpneskă pe lăngă latsrile Giurgisăi, Brăilei, kă lei, de neste Oltă, mi pe lăngă raiaoa Hotinsăi, să se întorkă la adevrăciă loră proprietari; mi prekămă mai səsă s'a arătată bșna voindă a împărbăiei mele, să fie lăare aminte ka de akăma 'nainte, afară de negărbătorii fermantii, nimeni din lokșitorii de din afară să nă aibă dreptate a veni în imbele țeri, a lokși saș a face vre-o pagăbă pământeniloră. Înaltele ordine kâte de akămă înainte se voră trimitte în ačeste doșă țeri să fie totă d'asna konforme kă prinčiiile ačeste mi kă privilegierile garantate.

Tôte măsșrile atingătoare de administrarea, îmbărbăpirea mi linimțirea lokșitoriloră țe trăsă săb pragă în naltă ală împărbăiei mele să se îndenlineasă întokmai fără niči o abatere din țele preskrise în ačestă înaltă ordină, mi fără a se îngădă niči zăș pasă în kontra privilegieriloră.

De ačeea s'a dată ačestă înaltă ordină preskriptivă ka atăță ță, alessle Domnă ală țerei Romănemți, dăpă fireaska ta sadaka (kredindă) dreanta ta jșdekăț mi zelăș țăș kătre țele plăkste, prekămă mi boerii mi lokșitorii țerei, a pregăindă dăpă kăviindă privilegierile de kare v'ăpă fâkstă Domnă, mi sărgăindă-vă în adăčerea la îndenlinire ačeloră țerște prin 'naltele mele ordine, konformă kă țele preskrise mai səsă, să pșnedi toată stărbănda mi pșterea totă d'asna ka să arătați sșpșnere mi askăltare, mi să zmați țele de kăviindă mi kă kredindă, mi să fiți lățtori aminte ka să nă se îngădăse ase întămula vre-zăș lăkră kăță de mikă în kontra ačestă înaltă ordină, mi în kontra împărbăteștei mele voindă, pentă kare s'aș mi trimisă ačeastă.

Îpă ordonă dăgă, pșe alessle Domnă ală țerei Romănemți, ka să țetemți ačestă înaltă ordină în pșesenă Mitropolităsi, a Episkoniloră, a Arximandrigiloră, a Kălgăriloră, mi a Egșmeniloră, a Boeriloră mi a țățloră boeriloră pământeni, mi să faci păblikă împărbăteaska mea dreptate mi bșnă voindă, mi să inkredințezi pe toți, kă întră kăță boerii mi ței-l-ăpă lokșitori ai țerei Romănemți nă se voră abate din kalea țea dreantă, či voră lăkra țele

de kæviiŋdŋ kŋ sŋŋnere ŋi askŋltare întrŋ îndenlinirea înnaltelorŋ ordine date, vorŋ fi înn drentele zile ale înnpŋrŋdiei mele înn totŋ kiiŋslŋ protegiadi, ŋi înnpŋrŋtemtile mele mile se vorŋ rŋŋpŋndi neste todi pŋmŋnteniî ŋi sŋŋŋii, bolnavii ŋi nenŋtinçioŋii, ŋi vorŋ dobŋndi fŋrŋ smintealŋ ŋi pentru totŋ d'asna liniŋpte ŋi resŋflare nemŋrginitŋ.

Îar tŋ, alessle Domnŋ, ŋi açiŋ çe te vorŋ ŋrma, kŋtŋ veçi arŋta sŋŋnerea voastrŋ ŋi mŋlŋmirea kŋtre înnpŋrŋtemtile mele strŋlŋçite bine façerî, întrŋ kŋtŋ veçi ŋrma ŋi veçi îndenlini çele preskrise înn înnpŋrŋtemtile mele ordine mai sŋsŋ arŋtate, sŋ fiçi sigŋrî kŋ de nŋ se va arŋta vre-ovinovŋdie vŋditŋ înn kontra voastrŋ dŋpŋ kare sŋ meritaçi deŋŋrtare ŋi skimbare, nŋ veçi avea niçi o grijŋ de destiŋtare saŋ esilŋ, ŋi întrŋ kŋtŋ veçi sta înn kredinŋa ŋi înnçelçiiŋea voastrŋ, veçi rŋmŋnea la domnia çereî Romŋneshi, ŋi nŋ nŋmai kŋ se vorŋ pŋstra totŋ-dea-ŋna arŋtatele mai sŋsŋ privelegiŋrî, çi înnkŋ se va façe pŋnere la kale ka atŋtŋ mariî mei viziriî kŋtŋ ŋi strŋlŋçiiî emironi ai înnpŋrŋdiei mele sŋ privilegieze a se resnehta privilegiŋrile ŋi skŋtinçile kŋte s'aŋ datŋ pŋmŋntenilorŋ açesteî çeriî înnkŋ din timnslŋ nemŋritoriŋslŋ mieŋ strŋmŋŋŋ Seltanŋ Maxmŋdŋ Xanŋ (preste kare sŋ reverse Dŋmnezeŋ nemŋrginitŋ milŋ de ertare!) ŋi sŋ se itie de sigŋrŋ kŋ toçi exalii (konnaçionaliî) de neste Dŋnŋre de nŋin sŋrçatŋrî ŋi de nŋin alte pŋrçi mariî ŋi miçi, ŋi ori kare arŋ kŋteze a lŋkra înn kontra açestŋi ordinŋ, çniîka açestia, îndatŋ çe se va da itire desnre nekŋviiŋçioasa lorŋ ŋrmare, îndatŋ se vor nedensi kŋ kŋvenitele nedense.

Ама дарѣ публикѣндѣ ми ѣнкрединѣндѣ не тоди боерѣи ми чеѣ-л-алѣи локсѣторѣи деснре кѣнрѣндереа ачестѣи ѣналтѣ ordinŋ, tŋ, alessle Domnŋ alŋ çereî Romŋneshi, le veî ordona de sŋ se okŋne rŋgŋndŋ-se lŋi Dŋmnezeŋ pentru pŋelŋngirea vŋçiiî înnpŋrŋdiei mele, ŋi pentru întŋrirea mŋrŋreî mele, kŋ lŋzare aminte a nŋ se abate pentru nimika de la ѣnaltslŋ ordinŋ de façŋ. Dats-s'aŋ înn lŋna Gemagiŋslŋ Arxirŋ anslŋ 1217 (al nostrŋ 1803.)

PARTEA VIII.

Despre datinele proprietății.

CAPITULU I.

Proprietățile din învekime erau mai toate publice sau domnești. Domnii de dăpă timpuri, împărțindă pământul în moșii, au înzestrat și unele monastirile ce au fondat, iar pe altele le-au dăruit la persoanele private ce merita recompensa Statului, în câtă astăzi mai nu mai sunt proprietăți publice. Astăzi felis de gura Românească astăzi este împărțită în moșii boieresti, monastiresti, și moșnene (grăznenesti); iar țărani ce nu au moșii sunt datorii să lăkreze proprietarului pe a cărei moșie medă și se kivernisekă.

Din învekime lăkraș stăpânului moșiei la ori-ce lăkreș ară fi avut. Pe șmeș, dăpă ce jădegele Craiovei au kăzrăt șab stăpânirea Nēmșilor, ei 'i au șmeș a lăkra 48 de zile. Dăpă aceasta Konstantinș Vodă Mavrokordată prin Reformă aceste zile le-au mărșinită la 24. Mai țărziș Domnii moderni le-au redșș la 12 zile, prekșmș se șmează și pănă astăzi. La mărte moșii însă kare nu sunt destul de lokuite, proprietarii pentru ka să atragă pe lokitori i-au învoitș pănă la oută și mese zile.

Acei ce au vii pe moșii ștrăine, daș din 20 vedre

vinŝ zna stъpъnzlŝi momii, kare se nъmentе otomintъ; al-
 џii daŝ kъte 20 parale de pogonŝ, ŝi alџii kъte doi ŝi
 trei lei.

Nimeni nъ are voe sъ plъnteze ne momie strъinъ vie
 saŝ liveде de nomi roditori fъrъ ŝtirea ŝi voia stъpъnzlŝi.

Din toate semъntъrile se dъ din zече zna stъpъnzlŝi
 momii, kare se nъmentе dijntъ.

Nimeni nъ poate sъ peskъeaskъ prin gъrle ŝi bъlџi
 fъrъ ŝtirea stъpъnzlŝi.

Nimeni nъ are voe sъ kalче pъdъrea saŝ liveдеа de
 fъnŝ saŝ kъmpnlŝ de semъntъrî ne kare le-arŝ fi alesŝ stъ-
 pъnzlŝ momiei pentrъ sine.

Kъndŝ znŝ lokъitorŝ va pъrъsi ogorъlŝ sŝŝ pîntъ în trei
 ani, stъpъnzlŝ momiei nôte sŝ'lŝ dea kъi va voi.

Din fъneде proprietariî iaŝ doŝъ din zече kъi.

Чei че аŝ stъni, daŝ kъte noŝъ bani de fie-kare stъnŝ,
 ŝi din doŝъ-zечи roi znŝlŝ ne anŝ.

De fieste kare kapъ daŝ kъte 12 bani primъvara ŝi
 ŝeŝe iarna.

De la tôte tъrmele de oi se dъ kъte znŝ mielŝ ŝi
 brъnzъ dъnzъ învoialъ.

Pentръ porъi daŝ kъte 18 bani pentръ pъdъrea kare
 are gindъ ŝi este netrebъinчиoastъ stъpъnzlŝi momiei; iar în
 pъdъrea popritъ ne seama sa, niminea nъ are voe sъ vъre
 vite fъrъ tokmealъ ŝi învoire.

Niminea nъ poate sъ vъnzъ vinŝ rakiŝ ŝi alte de a-
 чestea ne o momie, аfarъ de proprietarslŝ ei; kъчи ачestea
 este znŝlŝ din чеle mai însemnate venitъrî.

Momtenii lokъeskŝ liberi ne momiile lorŝ, fъrъ a fi sъ-
 nъŝi la alte îndatoriri de kъtŝ la ale Domnslŝi. Nъ аŝ în-
 sъ voe sъ se mste în alte sate. Klъkashiî че nъ sъntŝ pro-
 prietari se notŝ msta de la znŝ satŝ la altslŝ, însъ kъ kъ-
 vъntŝ întemeiatŝ; iar kъndŝ se va strъmsta fъrъ kъvъntŝ,
 stъpъnzlŝ momiei are drentate sŝ'lŝ zrmъreaskъ ŝi sŝ'lŝ în-
 torkъ la satslŝ seŝ.

Aчelŝ че voemte sъ se strъmste de la o momie la alta
 trebъe sъ arate kъvintele sale prin sъnlikъ kъtre Domnŝ, ŝi

dăpъ черчетarea marelei Vistieră mi a Divanălei каптъ kar-te domneaskъ de strămătare.

Nă are însă niçi stăpănăișă monșiei voe ka să săpere pe lokșitorii dăpъ monșia sa peste orândzelele preskrișe че le-amăș enșmertaș mai sșșș.

CAPITULU II.

Despre Țigani.

Nămai ȃiganii sântă sklavi în țeara Româneaskъ. Eї se împartăș în domneștii boereștii mi monastireștii; чеї domneștii pórтъ felsrite nămiri mi profesiașni.

Rsdarii saș *Asrarii*. Aчешtia daș în lokș de dare къте trei saș patră dramșri de азгă pe ană la domnie, mi aș voe să'lă kșleagъ pe malsrile risriloră, Oltă, Topologă, Argemă mi Dămboviца. Кă ачeastă meserie findă mi ȃiganii Monastirii Koziei, domnia îi ia pe seama sa îndatorăndă-i a plăti la Monastire къте зăș leă de sълamă [familie]. Aчешtiea sântă пълъ la No. de 700.

Băcașii Asrarii. Aчешtia skotă азгăișă săpăndăș în pietre, mi sântă o sэтъ sълame.

Ȇrsarii. Aчешtia se pórтъ prin țeară кă згми імблănzici, pe kare îi joakъ pe la kase nentă kăștigă. Aчешtia іммăлădeskă mi katării. Eї daș къте 20 saș 30 lei la domnie pe ană, mi sântă sълame 1000.

Lingsrarii. Aчешtia fakă albii, кърбăni, mi alte lăkrșri de lemărie; daș dare ka mi чеї de sșșș mi sântă 800 sълame.

Lășii. Aчешtia sântă ferari mi lăkătsămi, în nămăgă de 700 sълame.

Aчешtia тоđi імпрезпă, прекăмă s'a zisă mai în згмă se зкă la năмăгă de 3,300 sълame. Тоđi sântă Nomazi, strămăstăndă-se din lokș în lokș săb kortșri mi sântă săb кърмășirea Armăмăișiei чelși mare.

ȃiganii boereștii mi monastireștii, se nămeskă Vă-

trămii. Ei sântă kă totslă lăsați în dispozițienea stăpăniloră loră, mi domnia nă are nimikă a face kă ei.

Ei lokăeskă prin sate saă prin orașe se okăpă kă toate meutemăgrile la kare îi anlikă, mi sântă foarte dibaci. Ei sântă întrebșingăți maī kă seamă de stăpăniī loră în diverse servicișri domestice. Fetele mi femeile sântă pentră trebșingele din lăstră ale kasii; koniī mi bărbăciī se întrebșingăză ka servi, băktari, brștari, vizitiī, kășkeri, ferari; mi măldi din ei sântă zidari, lembari, kroitori mi altele. Kă deosebire ei sântă fôrte îndemănaticiī pentră măzikă mi kăntă kă vióra. Kă kobza mi kă măskală [naīș]; întră a-čeasta ei întrekă ne ori kare altă nașisne mi kiară ne Permi, prekămă, aș mărțrisitiș mi însșmi Xanăș fratele Șaxăsi Persiei, karele trimișă la Napoleonă Bonaparte ka ambasadoră, mi întorkăndă-se din Franța prin țeara Romănească în anăș 1810, s'a minșnată de talentăș lăstăriloră điganī maī vărtoșă la Măskală. Ei kăntă mi din gără de minșne, mi fără avea o învăđțără oare-kare sistematikă komponăș mi kăntече fôrte dăci în kăț mi măzikăciī Eșronei îi admiră.

Vătramii boeremti mi monastiremti, kă tôte kă nă s'aș făktă niči o katagrafie desure ei, se pressăne inkă kă trebăe să fie neste 20,000 faniliī; șniī din ei sântă mi kortami, plătindă dare anșală stăpăniloră loră.

Despre istoriile Domnilor.

CAPITULU III.

Despre prerogativele Domniloră.

În statăș monarkikă ală țerei Romănemti, țea întăis persónă este Domnăș. Elă găvernează ka așonomă, mi are prerogativele șmătore:

a). Să așeze legi noi însă kă învoirea Mitropolitsăsi, a Eniskoniloră mi a Boeriloră. Să desfingăze legile vekī mi să îndrenteze ne avele țe șferă îndrentare; se adaogă

mi sã interpreteze pe acele ce sãntã întãnekóse mi ne lã-
msãrite.

b). Sã fie jãdekãtorãlã sãpremeã: tóte xotãrãrile xelorã-
l-alte tribãnale se terminã în cea de pe zãmeã instanãã, fãrã
apelã, la Divanãlã seã, adicã la tribãnalãlã seã.

c). Sã xotãraskã pedensile pe care legile nã le
prevãdã, sã mãreaskã saã sã modereze dãpeã trebãindã pe
acele prevãzãte de legi, saã sã graãieze pe vinovaãi.

d). Elã singãrã are dreptãlã a eksila mi a pedensi
kã Okna pe vinovaãi.

e). Elã singãrã are dreptãlã a xotãrã mórtea vino-
vaãilorã.

f). Elã proklamã mi întãreãte pe Mitropolitã mi pe
Episkopiã, ãnã kã akordãlã boerilorã; elã întãreãte pe Egã-
menii monastãrilorã; elã dekretã boeriile mi dregãtoriiile.

g). Elã dãreãte privileãiãrile, adicã nobleãea, skã-
ãrile de dare, milele, skãtelnicãiã, robii mi altele.

h). Elã grãndãreãte dãrile mi zecãselile, prekãmeã dij-
mãritãlã ¹, oieritãlã ², vãkãritãlã ³, vãmile ⁴ mi cele-l-alte.

CAPITULU IV.

Despre datoriiile Domnului.

Datoria Domnãlã este a se sãrgãvi sã se fakã dreptate,
sã adãkã pe fie-kare de la rãã la bine, saã prin ordine saã
prin pedense, sã opreaskã nekãviãndeãle, sã mãrgineaskã pe
fie-ãine ãn karakterãlã seã, sã se kãnóskã pe sine, sã nã
atingã zãnlã onórea altãia, sã respekteze onórea atããã a
arxieresãlã kããã mi a boerilorã, sã nã risineaskã averile nã-

1.) Dijmãritãlã se zãcea zecãseala ce se lãã din pregãlã maskãrilorã mi
alã stãnsãrilorã.

3.) Oieritãlã, asemine de la oi.

4.) Vinãritãlã, asemine de la vinãrã.

4.) Vãmile, asemine de la lãkrãrile ce se kãmpãrãã mi se vãndã.

blīce, s̄ se īngrijeask̄ desure liništea mi pačea ponorsl̄i, s̄ fak̄ dreutate īn j̄sdek̄t̄i, f̄r̄ s̄ arate p̄rtinire ničī čel̄i mare ničī čel̄i mik̄š, s̄ p̄zeask̄ datinile, mi s̄ n̄ aib̄ voe a p̄ne d̄r̄i f̄r̄ konsim̄d̄m̄nt̄sl̄ p̄blik̄; s̄ fak̄ Divan̄š¹ īn zile xot̄r̄te, ka s̄ n̄ se p̄lsngeask̄ j̄sdek̄t̄ile mi s̄ se s̄r̄t̄eask̄ čei če se j̄sdek̄š.

CAPITULU V.

Leguirile lui Alecsandru Ipsilante despre boeri.

Boerii treb̄e s̄ se īnainteze la ranḡš gratsit̄š, d̄nd̄ n̄maī avact̄rile običnsite mi alt̄š nimik̄š.

Boiersl̄š, karele ar̄ k̄p̄ta ranḡsl̄ k̄ dare de bani saš s'ar̄ p̄inde f̄r̄š, se p̄blik̄, se essileaz̄ mi se pedens̄te tr̄n̄em̄te.

Orī-če boer̄is saš ispravnik̄ treče din tr̄sn̄š j̄sdeč̄š īn alt̄sl̄ n̄ are dreutate a čere anḡrie (beilik̄š) de la lo-
k̄sitorii, čī va īntrešinḡa vitele mi kielt̄selele sale.

D̄sminečele mi serb̄torile boerii s̄nt̄š datori a čerčeta arest̄rile mi a se īnkredinḡa dak̄ arest̄ačii s̄nt̄š tratačii omenem̄te mi de kap̄t̄ īndest̄larea k̄venit̄š.

Ačei če se m̄rt̄risesk̄š s̄nt̄š dem̄i de societate, onoračii mi ap̄r̄torī ai dreut̄sl̄i; ačei se īnainteaz̄ la ranḡrile boerem̄i f̄r̄ ničī o dare; mi čel̄š če se va dovedi k̄ alsat̄ vre zn̄ r̄šfet̄š nentr̄ asemine īnaint̄r̄i, se va īndatori a pl̄ti la Visterie īndoit̄š de če a lsat̄š.

At̄t̄š boerii de Divan̄š, k̄t̄š mi j̄sdek̄torii de j̄sdege, s̄nt̄š datori īnainte de toate a se p̄zi de a lsa čel̄š mai

1]. Divan̄š se zīče k̄nd̄š īns̄mi Dom̄sl̄ k̄ Mitropolitsl̄š mi k̄ boerii se konstit̄e īn tribun̄sl̄. īn zioa mi īn kamera īnsemnat̄ ies̄š logofečii al̄ doilea mi an̄n̄č̄ p̄ocesele če s̄nt̄š sure k̄stare; apoi Postelnik̄sl̄ čel̄š mare an̄n̄č̄ k̄ Divan̄sl̄ e gata, mi at̄n̄vi vine Dom̄sl̄ de j̄sdek̄ mi xot̄ram̄te. Divan̄sl̄ se konvok̄ īn zile n̄mite, L̄nea, Mier̄k̄rea mi Vinerea.

mikš r̄smfetš, mi a se m̄sl̄d̄m̄i k̄š čee a če kap̄t̄z̄ din Visterie.

Niçi z̄n̄š boeriš n̄z va veni în kanital̄z̄ f̄r̄z̄ voie.

Oporile mi rangs̄rile s̄z se dea velor̄š če merit̄z̄; iar čei če kap̄t̄z̄ ačeste prin dare de ban̄i, se essileaz̄z̄, se desonoreaz̄z̄ mi se degradeaz̄z̄.

Boerii xoj̄i s̄z se dep̄r̄teze din dreḡtorii mi s̄z n̄z mai s̄pere a reintra niçi o dat̄z̄.

Ori-če boeriš, în ori-če dreḡtorie ar̄š avea, s̄z n̄z se abat̄z̄ la niçi z̄n̄š ab̄s̄š̄, mi s̄z se m̄sl̄d̄meask̄z̄ k̄š čee a če kap̄t̄z̄ din Visterie.

Boerii čei mai miçi treb̄ze s̄z arate k̄tre čei mai mari respekt̄z̄ mi deferen̄d̄z̄.

Boerii n̄z vor̄š da voie zap̄ciilor̄š Divans̄l̄i s̄z împli-neask̄z̄ mai m̄lt̄š de k̄t̄z̄ xot̄r̄ḡta zec̄iseal̄z̄, či s̄z-î onrea-sk̄z̄, mi de n̄z vor̄š ask̄lta, s̄z raporteze Domns̄l̄i.

CAPITULU VI.

Despre r̄ânduirea Domnilor̄.

K̄nd̄š este s̄z se r̄nd̄s̄iask̄z̄ čine-va Domn̄š în țeara Rom̄neask̄z̄ saš Moldova, k̄iar̄š de ar̄š fi fost̄š el̄š Domn̄š, este noftit̄š de k̄š sear̄z̄ de k̄tre marele Vizir̄š ka s̄z mear-ḡz̄ ne a doša zi la Paša-Kap̄si (palats̄l̄š împ̄r̄tesk̄š,) z̄nde se kast̄z̄ trebile administrative mi j̄dek̄toremt̄i ale împ̄r̄t̄ieii mi z̄nde se konvók̄z̄ Divans̄l̄š împ̄r̄tesk̄š s̄zb premedinga Vizir̄s̄l̄i, karele d̄z̄n̄z̄ or̄nd̄s̄ial̄z̄ se îmbračk̄z̄ k̄š kaftan̄š în zioa ačee. Dak̄z̄ kandidats̄l̄š este mare Drago-man̄š, fiind̄š k̄š el̄š se ḡr̄sehte în tóte zilele la Paša-Kap̄si, Vizir̄s̄l̄š îl̄š k̄iam̄z̄ îndat̄z̄ mi-l̄š proklam̄z̄; iar el̄š, înk̄ip̄nd̄š-se p̄nz̄z̄ la p̄m̄nt̄š d̄z̄n̄z̄ datina ts̄r̄ceask̄z̄ mi s̄z-r̄st̄nd̄š Sangeak̄s̄l̄š, [adik̄z̄ marginea am̄tern̄st̄l̄i ne kare sh̄de Vizir̄s̄l̄š, mi kare are an̄me lok̄š nentr̄z̄ s̄r̄stare] eso îndat̄z̄ de akolo mi merḡnd̄š la kasa sa, îm̄i r̄nd̄sehte mai înt̄iș Kan̄z̄-K̄chaialele mi a apoi încene a se meḡti.

În zioa aceea seara, pe la 4 saŭ 5 ore de nop̄te (de pe orologislŭ tŭrkeskŭ), Vizirlŭ ū trimate z̄nŭ Davegiŭ (invitorŭ) kŭ o barkŭ domneaskŭ v̄nsitŭ kŭ albŭ mi kŭ cinŭi v̄slamŭ. A doŭa zi se s̄ie int̄is Davegislŭ în barkŭ mi d̄ne elŭ predestinatŭlŭ Domnŭ kŭ Kapŭ-Kexaialele mi boeriŭ seŭ; mi apoŭ, trek̄ndŭ la malslŭ de la Bakŭe-Kap̄si, se kobor̄tŭ împres̄tŭ kŭ toŭi ū seŭ, z̄nde-lŭ ahteautŭ z̄nŭ kalŭ împodobitŭ, pe kare înk̄lek̄ndŭ Domn̄slŭ împres̄tŭ kŭ boeriŭ seŭ [kari aŭ kai p̄eḡtiŭi kŭ platŭ] se s̄ie la Paŭa-Kap̄si.

Vizirlŭ, mez̄ndŭ în Divanŭ kŭ toŭi magnaiŭ împ̄rt̄iciŭ, se înf̄diŭsheaz̄tŭ mi Domn̄slŭ kŭ k̄venita or̄nd̄sialtŭ, At̄nŭi Vizirlŭ ū s̄s̄ne k̄te-va k̄vinte de las̄dŭ pent̄re demnitatea sa mi pent̄re kredinŭioŭsele sale serviŭis̄ri, îndem̄nd̄-lŭ s̄-mi p̄zeaskŭ dator̄iile d̄ep̄ k̄viind̄tŭ, mi apoŭ îlŭ îbrakŭ kŭ kaftanlŭ, [manta asiaticŭ, k̄s̄stŭ kŭ firŭ mi l̄nḡtŭ, kŭ ḡz̄ri des̄ne z̄mere prin kare-mi sk̄ote m̄inele, iar m̄niŭele s̄p̄nz̄r̄tŭ p̄p̄ în p̄m̄nt̄ŭ.] Domn̄slŭ se înk̄inŭ iar̄mŭ s̄r̄z̄ndŭ z̄angeak̄lŭ Vizirl̄s̄i, mi apoŭ ese mi înkalekŭ împres̄tŭ kŭ toŭi boeriŭ seŭ, k̄rora li se ofer̄tŭ iar̄mŭ kai împodobit̄i. Înainte merḡs̄ pe josŭ toŭi Ian̄veri Ortalei (Divis̄nei) Xasam̄lorŭ, kŭ t̄ote st̄indardele lorŭ, p̄r̄t̄ndŭ în m̄ini bastoane mi pe kap̄ z̄nŭ fel̄s de kor̄one kŭ k̄rele ar̄ukate înd̄r̄t̄ŭ, în p̄m̄r̄ŭ de 200 mi mai bine. D̄ep̄ achem̄tia z̄rmeaz̄tŭ Xasas-baŭa (Divisionar̄islŭ) kŭ of̄erimea sa, s̄z̄baŭa (prefekt̄slŭ kapitalei) kŭ ŭoxodariŭ seŭ, mi ŭorbagislŭ [kolonel̄slŭ] Ortalei, toŭi k̄l̄r̄i. Pe z̄r̄m̄t̄ vinŭ kŭ t̄ote st̄indardele lorŭ: ŭeas̄mlar̄ŭ-Kolaz̄ŭ (k̄bitanlŭ de ŭeas̄mŭ) kŭ aŭ seŭ, ŭeas̄mlar-Doaḡisi kŭ alai-ŭeas̄mlariŭ [eralziŭ] seŭ, ŭeas̄mŭ-baŭa-K̄iesadari [lokotenent̄slŭ l̄s̄i ŭeas̄mŭ-baŭa] kŭ aŭ seŭ, Reisŭ-K̄iesaderi (lokotenent̄slŭ l̄s̄i Reisŭ-Efendi, ministr̄slŭ trebilorŭ din afar̄tŭ) kŭ aŭ seŭ, Beilik̄i-K̄iesaderi (lokotenent̄slŭ Beilik̄iŭsl̄i, ministr̄slŭ kancelariei împ̄r̄tem̄ti al Divan̄sl̄i) kŭ aŭ seŭ, Iŭioglanŭ-ŭeas̄mlariŭ (enistaiŭi servitorilorŭ împ̄r̄tem̄ti), mi apoŭ boeriŭ Domn̄sl̄i, mi Domn̄slŭ înk̄nj̄sr̄atŭ de ŭoxodari, de satiri, de ŭeas̄mŭ, mi alŭi servitori s̄r̄l̄ŭit̄ŭ îbr̄k̄agi.

Înainte de a se kaborî la kasa sa, tótz parada se o-
preşte înaintea porţii Fanarşlî. Domnşlş kş boerî seî nş-
maî, întrş în biserika mare a Patriarxieî. Akolo Patriar-
xşlş îmbrşkatş în vestmintele patriarkale mi kş evangelia în
mşnz kş archiereî preodî mi ierodiakonî, îmbrşkađî kş sa-
krele vestminte, kş fşkliî mi kş kşdelniđe, mi kşntşregiî
kşntşpdş *Vrednikş este*, îî ese în nainte; Domnşlş se înkinş,
se sşie pe tronş mi se îndenlineşte tótz ęeremonia. Daka
este ęea întşis domnie, îndatş ęe întrş în biserikş, îlş a-
nşkş de şmere Arxieresşlş Eraklieî mi altşlş kare va fi din
ęei de fapş, mi adşkşndşlş înaintea Patriarxşlş, kşntş în
glasş mare: *Bine kvinteazş pre ęelş ęe se înkinş ęie*. Pa-
triarxşlş, nşindş mşna pe kapşlş Domnşlş, zice în glasş
mare: *Darsş lsî Dsmnezeş prin smerenia noastră te înalęş
Domnş stşpnitorş alş tóteî ęereî Romşneutş*; mi şngşndşlş
kş sakrşlş mirş, Arxidiakonşlş deklamş faîma Patriarxşlş: "
Prea-sfnşitslş Patriarş alş tóteî lsmî [kştare] mşluî anî."
Atşnş Domnşlş se sşe pe tronş, mi îndatş se kşntş: "*Kş
vşrstş îndelşngatş sş fakş Domnşlş Dsmnezeş ne bine kredin-
şiosşlş mi drentş slşvitorşlş Domnşlş stşpnitorş alş ęereî Ro-
mşneutş [kştare] la mşluî anî*" Pe şgmş Diakonşlş înęene
rşgşşşnile, *milşeute Dsmnezeşle*, mi ęele-l-alte. Dşnz a-
ęeasta Predikatorşlş se sşe pe amvomş mi faęe kşvşntşlş
de laşđ. Terminşndş-se kşvşntşlş iarşmî înęeş şęşrile,
mi se faęe înkeşerea. Îar Domnşlş, şpîndş, se dşęe kş ęe-
remonia kare-lş amteantş akasş, şnde înęene sşî kşnte me-
terxaneaoa Vizirşlş.

Dşnz kşte-va zile, într'o zi hotşşşş, (kare trebşe sş
fie marđ), înainte de rşşşritşlş sórelş, Domnşlş se dşęe la
împşşşđie, kş doî-spre-ęeęe saş maî mşlđi bocş de aî seî
Intrşndş în kşrtea a doşa a palatşlş treęe într'snş kşoskş
alş Kapşgibamilorş (şmierîî împşşşşemş). Akolo se nşne o
masş înaintea Domnşlş, adşkşndş maî întşis de gşstare
ęiorba Ianşęerilorş, (kare însemneazş kş se prenşmşşş în
katalogşlş lorş) mi apoî alte bşkate felsrite. La masa a-
ęeasta serveazş Ięş-agalele (servitorîî din afarş aî Palatşlş),
mi împresnz kş Domnşlş mşpnkş Kapşgi-bamîî, Dragoma-

nslē čelš mare, saš mi vre-o altz rēdz, a sa če arš fi akolo; iar boerū Domnslī la o altz mazz in apropiere.

Dzēp če se terminz ačeastā, Vizirslē če mēde la Kalaba-Divanš, (lokzslē konsilislī sekretš), znde anšme trebse sč se afe in ora ačeea inprezē kč čei-laldī konsiliari, fače *tevlizš* (raportš kčtre inpratslš) kč a venitš Beislš. Ačestš raportš ilš dčče zņš Kanęgi-baņa saš zņš Kanęgilar-Kexaia, karele pōrtz semnele ofiāslī seš, adikz zņš Xasranš (bastonš de abanosš kč gzmēlia de argintš) mi čisme galbene. Džkēndš raportslš, inpratslš insemnē ne elš xatslš, adikz ordinslš de a veni. Trimislš, lēzndz-lš iarēmi, ilš čine in sšsš deasņra kanslī, mi emindš kč mare respektš mi bēzēndš mereš kč bastonslš in pēmēntš, nofemte respektšosš ne Domnš.

Atzņčea se infēđimeazē Męgzęr-aga (intendantslš inkisorilorš inprētemtī) mi Kaftangi-baņa (garderonistslš) inpratslī. Čelš intzē, lēzndš din kanslš Domnslī kččislā de samęrš, ű pēne in lokš Kzka, kare este fēz arinī mi in fornē piramidāl kč Kislafslš, imbrakatš ne din afarz kč katifea azrie; iar čelš alš doilea ilš imbrakz kč Kaftanš atzē ne elš kčč mi ne čei 12 boerī ai sei. Dzēp ačestea Vizirslē, emindš de la Kalabaoa Divanslī kč sč inre la inpratslš, salstz ne Domnš inkēzndz-mī kanslš če-va kčtre zmēzš; iar Domnslš ű rēzēznde kč temenele, adikz plekēndš kanslš, intinde mēna pēz la pēmēntš, o adčče la gęzē, o sęzēz mi o pēne la kanš, [dzēp salstarea Tęzčilorš.)

Dzēp če intrz Vizirslē la Īnpratslš, esš dšoi Kanęgilar-Kexaiaš, mi lēzndš ne Domnš, znlš din drenta mi altslš din stęnga (iar boerū lē remēzš departe afarz la s-mē), ilš adskš kč mare grabz de-lš infēđimeazē la inpratslš. Akolo staš de fajz, kč semnele lorš, marele Vizirš-Kēnitānš-Paņa (ministrz de marinē), Miralemslš (kanslš Kanęgi-baņilorš) mi marele Dragomanš alš inprēđieī. Īnpratslš mēde ne o sofa inaltz (kččī Tęzčī nē aš tronš) atzē de mikz in kčč abia inkane singęrš; elš este imbrakatš kč Kabaničz, saš mantz kęsēz in firš de azrē mi de

ratslă, pe care însuși o pregătente elă de akasă. Dăpă ayeasta Domnăslă, împereșnă kă boerii sâi, îmbrăcați mi ei kă kaftane, se koboașă pe skara împereșteaskă, în kanăslă kăria marele imbroxoră (komisă împereșteskă) îi oferează șnă kală împereșteskă karele se kiamă tablam-pașă, (yelă d'întâiă din staslă) kă frăă kăsstă în firă mi împodobită, avândă pe șea tonșă mi sabie. Akolo înkalekă împereșnă kă boerii sei, kăroga li se dă kă împereștemi, mi emindă se omrește kălare înaintea porții a dosa a palatslăi, pe șnde aș să treakă toate rigealsrile (konsiliari) kari se întimplă să fie la palată.

Atșnăea ese Enișeră-Aga (komandantăslă enișeriloră) împereșnă kă ai sei, apoi tonči-pașă (komandantăslă artileriei) kă ai sei. Apoi Ţempezi-pașă, (kolonelăslă artileriei) kă ai sei, apoi kămpara-pașă (intendantăslă arsenalăslăi), kă ai sei, apoi Siliktară-Agasi (protosnătarăslă) kă ai sei. Defterdară-Efendi (kontabilăslă vistierii imneriale) kă toată șșita sa, șșita șlemaleloră (klerăslă), Reiză-efendi, Kămitană pașă mi Vizirăslă kă șșitele loră. Toți ayeștia, trekândă pe dinaintea Domnăslăi, îlă felicită; iar elă îi salță kă temenele. Atșnăi mai vină mi doi Peiki (șșarzi de kornă ai Șșltanăslăi) pe josă, kari dăpă țe salță pe Domnă se ușnă în dreanta mi în stînga sa. Ayeștia poartă niște teassri nalte mi așrite pe kană, kă șșergășșiri de nene de pășnă rășșnde; aș niște șșligi lăngi în mină mi șșntă îmbrăcați nșmaș kă kaftanșri, ale kăroră șșoale șșntă rășșfrînte mi ridikate la brăă, mi șșntă închină kă brăe kăsstate, în firă kă xangere așrite, kă șșbii mișăi țe șșuinză de șșmere de șșnă kolană așrită de șșbșiori, mi kă țizme galbene ¹.

Se zice kă șșnă Domnă őre-kare (ține nă se mie) aflândă-se odinioră kă șșnă Șșltană în esnedișșne, făkăse atătea viteji, în kăță voină ai arăta mășșșmirea mi neavândă altă țe-va șșb mănă kă șși dea, a lăată de la șșnă Mășșșer-Agasi de lăngă elă kăka țe nărta pe kană, mi a năș'o pe kanăslă Domnăslăi. De atșnăi se zice kă s'a obișșșită a se da Domnăslăi mi kăkă între țe-le-alte șșemue de domnie.

- 1). Onoarea ayeasta de a se da Domniloră kăte dăoi șșarzi de kornă, e-șște țeă mai mare din tóte mi nă se face nișă Viziriloră.

Dăpъ че vinъ nămiņiї Peiki, tótъ parada se pۛne în mîrș dăpъ orđndșialъ întokmai prekșmș se fače kăndș Vizirșlș îmbrakъ pe Domnș kș kaftanș; kș atța diferinđъ, kș dăpъ Eņičerii mi fșnkcionariї che mergș înainte, șrmeazъ boerimea Domnșlși kълare, mergăndș kște doi, doi, pe kaї împodobinđi mi îmbrăkađi kș kaftane. Dăpъ ačeasta șrmeazъ trei edekșri, adikъ kaї kș frъe înfirate mi kș armale strъlșcite, fъrъ kълređi. Dăpъ ačeasta vinș đșoi Solavı, kare fakș parte din gșarzi de kornș aї împăratslși, mi mergș înaintea kalșlși domneskș pe josș. Astș-felis Domnșlș, avăndș la latsrile sale pe chei đșoi Peiçi, pleakъ înkongșratș de o mđđime de çoxodarı, satiramı, çeasmi, mi alđi de ačeastia strъlșçitș îmbrăkađi.

Kș asemenea paradъ strъlșçitъ trekăndș prin zliđa mare a Konstantinoplei, în vederea mđđimei lokșitorilorș de tôte nađișnile, Domnșlș pleakъ la kasa sa, șnde este iarșmi trimiș meterxaneoș (mșzika) Vizirșlși, kare iarșmi kълъ ka mai 'nainte '.

Domnșlș dăpъ ačeasta mai stъ kște-va zile în Konstantinople pълъ inđi fače preparativele de kълъtorie mi 'mi pۛne la kale interesele. Atșnçi la o zi însemnatъ trimitе la Паша-Капșsi pe vre șnlș din rșdele sale chele mai a-propiete, împreкъ kș boerii sei, mi îi adșkș tsіrile domniei (kare nș sșntș de kълș niște kozi de kalș (pe kare alemiї Domnșlși le çinș în mълъ kș mълъ respektș, akompaniađi pe drșmș de meterxaneoșă împărbъteaskъ. Domnșlș atșnçi se koboarъ la poarta din afarъ, șnde șnș Imamș (попъ Търкș) alș nalatslși çitemte șnș felș de rșgъçișne, dăpъ kare Domnșlș le pۛimemte kș rșgъçișni respektșoase, mi apoi le atъръ de sșligile lorș kare staș înfipte în pълmăntș drepte. Dăpъ ačeasta nefiindș ertatș a medea mai mълъ de trei zile, (pentș kare este îndatoratș a plъti kște çinçi sște de lei pe zi la bkълъria Vizirșlși,) inđi fače pregъtirile de a eui din Konstantinople. Dar ori kște zile arș me-

1). Se înseamnъ kș tođi magnađiї împărbъçiei, trimitș kaї mi alte darșri Domnșlși, kare li se rșșnsnde kș darșri mълъ mai pęçioase.

dea, meterxaneoa îi kântă neînchetată ka mi la kasa Vizirului.

După primirea țesăturilor, în aceste trei zile Domnului face mi trei divanuri la kasa sa, la kare asistă trei Peikii, trei divanș-časmlarî, trei Içiolanlar-Çeasmlarî, trei Xasaxir-Kaseleri, doi çoxodarî ai Isî Məgzər-Aga, Divanș-Efendi-Efendesi ală Domnului, mi toți boerii. Aceasta se face în kinsul ərmtorî: Toți cei de mai sssș staș în niçiore dșne orândăială sssș în sala Domneaskă, unde daka Domnului voește vine mi însș; iar de nș, achemtia pșș kșka în mijlocul șli pe șș skasș kuperitș kș mēxramă kssstă kș firș, mi apoi o sală kș ərș de mlș anî pentră pșternikșlă împtratș. În achestă intervală meterxaneoa Domnului kântă, mi dșpă ce înçetează pleakă kș toți. În aceste trei zile Domnului dș mi rangșrî la cei ce voește ai face boeri, denșmindș-i mi în dregștoriile ce voește ale încredinga în dearg.

Dșpă ce se face pregătirea, Domnului ese din Konstantinopole iarșli kș çeremonie ștrășçită mi mșeardșli toată kompșș de kremtinî. Această çeremonie pentră kș se arate mai pomșoș, oamenii Domnului gșseskș oameni pșimiçi kș zioa pe kare îi pșș în șirș pșpă kșndș ese Domnului la lokșlă însemnatș. Adese-orî ačeastă paradă se face foarte întinsă în kinsul ərmtorș :

Mergș înainte doșș mișrî lșngi de Tșrçî pe josă kș pșșçile pe ərșrî; dșpă achemtia șrmează ștandardșlă Katanelorș din dearg, pșșmatș de Aga pe șș kalș împodobitș împșșș kș ai sei toți îmbrșkajî kș ștrășçire; apoi șrmează ștegarî Agiei kș ștandardșlă ačestș postș mi kș alçii kșlșrî dșne dșșșlă, kare çinș toți în mșpă pșșșrî; apoi Bașș-Bemleaga kș toți Neferi sei înainte kșlșrî mi înarmajî; pe șrme kșlșramî mi Linkaniî Xștmșniei kșlșrî totș kște doi, Delii, Tșfekçii, Lagșmçii, mi alçii kș Odobamî lorș kșlșrî, înarmajî mi kș ștandardșlă Ogeakșrîlorș lorș; dșpă achemtia șrmează Postelnikșlă çelș mare kș ai sei mi ștandardșlă Xștmșniei; apoi parada Șpștarșlă çelș mare, Bççikșlă (jșmștate țșș) mi Șpștarșlă kș ai sei, dș-

Къларе пе калслѣ импѣрѣтескѣ, имбѣратѣ къ кабанѣа,
ми къ къка пѣ капѣ.

Пе згмѣ vine:

Spѣtarslѣ alѣ doilea	}	{	Vѣtarslѣ de Divanѣ къ
къ tonszslѣ ми			arkslѣ ми къкъра de sѣ-
sabiea Domnslѣ;			gejѣ a Domnslѣ;

Stindardslѣ Domniei къ sfingji Konstantinѣ mi Elena;

Sѣngeakslѣ (stindardslѣ) импѣрѣтескѣ инконѣсратѣ de маї
mѣlte прапѣре;

Кѣмѣрашслѣ челѣ mare — Гѣмѣтѣкслѣ челѣ mare

Ispravnikslѣ de kѣrte — Кѣпарслѣ

Kafegi-baѣa — — — Iѣi-ѣoxodarslѣ;

ми тоѣ ѣѣ маї миѣ servitori ми edeklii аї Domnslѣ. Ён
fine Mexterѣ-baѣa къ тоѣ Mexterii de sѣb elѣ, адикѣ ordi-
nslѣ мѣзиканѣилорѣ, tobomarilorѣ, trѣmbiaѣamilorѣ ми altora,
kari sѣntѣ тоѣ кълѣри ми kѣntѣ neѣnѣetatѣ къ organele lorѣ.

Тоѣ boerii marѣ аї Domnslѣ ми fѣnkѣionari de starea
a doѣa ми a trea, kari komпѣnѣ ѣѣeastѣ paradѣ, sѣntѣ им-
бѣркаѣи къ mѣltѣ strѣлѣѣire ми пе каї foarte импѣodobѣиї,
импѣрѣмѣтаѣи de la amѣiѣi lorѣ Тѣрѣѣ pentѣ ѣѣeastѣ zi. Пе
kѣndѣ Domnslѣ ese къ asemenea ѣeremonie, адѣѣe ori vine
Enѣѣerѣ-agasi къ ofѣerimea sa tentilѣ (degrѣisatѣ) la Poarta
Fanarslѣ, ѣnde ѣdatѣ ѣe inkalekѣ Domnslѣ, merge dѣnѣ
elѣ къ тоѣ аї seї, ѣnlѣtsrѣndѣ mѣlѣiѣeа попорѣslѣ din злиѣe
ми mergѣndѣ пѣntѣ la bariera de la Aivasѣ-Sari, de ѣnde se
ѣntoarѣe ѣndѣrѣtѣ. Domnslѣ, emindѣ ast-felѣ din Konstanti-
nopolе, se onreѣte la satslѣ Avѣsѣ-Keoii, ѣe este aproape
doѣѣ ore de oramѣ; akolo elѣ adese ori se onreѣte pentrѣ
kѣte-va zile ka sѣ'ѣi пѣe la kale interesele, ми apoi импѣ-
рѣ къ тоатѣ familia Domneaskѣ ми къ familiile boerilorѣ seї
aпѣkѣ kalea sѣre ѣeara Romѣneaskѣ.

Se ѣnemneazѣ къ dаkѣ ѣn kѣrsѣslѣ treѣerѣi Domnslѣ
prin oramѣ къ ѣeremonia arѣtatѣ, dаkѣ vre znlѣ din oto-
manѣ arѣ ksteza sѣ nѣlѣ sѣlste, elѣ pѣte sѣ'lѣ pedenseaskѣ
ми kiar къ mѣrte, adѣkѣndѣ nѣmaї la ѣtirea ѣмпѣratslѣslѣ
kasza. Onoarea ми ѣeremonia ѣe se fаѣe Domnilorѣ de
Moldova ми de ѣeara Romѣneaskѣ ѣn Konstantinopolе пѣ se

faché ničí Vizirilorő ničí altorő persóne sşperióre ale împă-
rădiei. Kasza kă li se dă doză tşigrî iar nă trei, este:
întîiş kă sântă kreştiniî mi legea otomană prescrie kă e pă-
kată a li se da trei; alş doilea kăčí provingiile ačestea fi-
indş oare-kəmş ačtonome mi vecine kă împărgăciile kreşti-
nilorő, li se dă înadinsă asemenea onóre ka să nă fie bă-
nsite de trădare.

CAPITULU VII.

Despre autoritatea noului Domnii.

Din zioa kîndş noşlş Domnş priimemte kaftanslş de
la vizirş, se face mi firmanş împărgăteskş prin kare se xo-
tăramte destitsirea çelşî de mai nainte mi întărireă çelşî
noş. Ačestş fermanş se trimite kă şně kaşnoglanş înadinsă
ka kşrierş în țeara Romăneaskă, Domnslş trimite boerilorő
çelorő mariî din țeară mi skrisori deosebite, prin kare rîn-
dsemte kaïmakami ka să priimeaskă psterea de la fostslş
Domnş mi să gşverneze țeara pînă va veni elş. Peste pă-
şine zile însă trimite mi şně deosebitş kaïmakamş dintre
boerii seî ka să konlşkreze kă boerii din țeară. — Kaş-
oglanşlş (saş omşlş Domneskş) ajšngîndş kă çea mai ma-
re grabă la Bskreştî merge întinsă la Mitronolie. Akolo
Mitronolitslş adşnă ne boerii pămîntenî, le çitemte skrisorile
Domneştî mi se dşce îndată la Domnslş aktsalş, în ori çe
oră arî fi, de îi vestemte destitsirea; dşpă ačeastă se în-
tórçe la Mitronolie. Apoi adşnîndş-se la Mitronolie Enisko-
niî kă boerii çei mari mi mičí pînă la Klçerş, atîtş fşnk-
çionariî kîţş mi partikslari, kă Mitronolitslş înainte, se dşkş
kă toşii la kşrte mi intrîndş la Domnslş se face çetirea
solemnelă a firmanşlşî de destitsire. Întorkîndş-se iarăş mi
la Mitronolie, Mitronolitslş, kă Eniskonii mi kă boerii de
starea întîis îaş kirma gşvernelşî țereî, destitşe ne fşnkçio-
nariî Domnslşî skosş mi rîndşeskş ne alçii provizoriş pînă
la venirea Domnslşî. La ačesté rîndşiri se preferă kă deo-

sebire boerii strachii mi nekivernisidii, pentru ka st se foloseasku mkaru 40 sau 60 de zile zne-orii mi kiaru trei lani, nint vine Domnulu. Iar Kaimakamulu Domnesku indatu ce soseste prekm amu zisu, konlzkreazu ku boerii pminteni, jsdeku, hotramte, srb-skrice impresnu ku dnuuu sentingele de procese, mi ceruteazu sokotelele mi veniturile de pe durile reglate, prekmu dijme, okne, vmi mi altele, kare se kvinu noslu Domnu, din zioa de kndu a priimitu kaf-tanlu de la Viziru.

Dea este datore st trimidii la Konstantinopole kare pentru bagagurile noslu Domnu, mi nu boeru insemnatu ka Mexmendariu, adiku ingrijitoru alu klutoriei, ku nu Vambalsbanu mi mai mluu Neferi arnuuu de pazu; totu odatu st dea mi Domnulu destitatu karu mi omeni pnu la Konstantinopole. kuu aesta e datoriu st pruseacku dea inainte de a intra velu nu; ese insu din oranu ku destul paradu mi onore din partea boeriloru pminteni.

In totu intinderea klutoriei sale de la Konstantinopole pnu in dearu, noslu Domnu merge ku stindardele sale deskise, ku tsirile rdikate, mi ku meterxaneaoa kntndu. Kndu ajunge la Dnuze ka st treaku pe la Tzrtskaia la Oltenu, se opreste pnu ii vinu karetele, bstcele mi karele, mi priimemte feliciturile boeriloru ce vinu intru intimpinarea sa. De akolo vine ku totu ssita sa la monastirea Vkkremtiu in marginea Bkkremtiloru, unde st kate-va zile pnu st se pregteasku alailu pereu; in acele pndine zile insu, elu vine prin Bkkremtiu pentru trebile domnieu, dar flru stindarde mi tsiru. Dnu ce se faku preparativele, in zioa insemnatu ese tote ordinele de boeri mi mlumea ponorslu forte de dimineazu, mi incheie parada de la monastirea Vkkremtiu.

CAPITULU VIII.

Ceremonia și întronarea Domnului.

Merge înainte stindardslș katanelorș de dearg, kș kș-titanii mi tôte katanele (rșmșmșide ale vekilorș ostauș de dearg) armađi mi kșlșrș.

Dșpș achemștia șrmeazș tođi isnașii țe sșntș sșb isridiđișnea Agiei kșlșrș, mi apođ Polkovnikșlș podșrilorș kș tođi podariđ înainte pșmș în doș mșrșrș ne josș mi kș sekșrile ne șmere.

Tođi Polkovniđii Agiei kșlșrș mi armađi.

Velș kșnitanslș Kazaiilorș pșmșnteni armatș mi kș stindardslș seș.

Talpi Dorobșndiei kș kiverile, ne josș, kș stindardslș lorș, mi kș mșsika lorș pșonrie.

Kșnitanslș de Dorobanđi kșlare kș zapđii sei înainte, kș kșđi-va din korporađia Armenilorș, mi kș stindardslș seș.

Kazaii de Agie ne josș, kș mșsika lorș.

Vșnștorii asemenea, kș șnș edekș alș Agși.

Kșnitanii de Agie armađi, imbrșkađi kș kapotșrș mi kșlșrș.

Čeasșslș Agiei, kș Polkovnikșlș de Tșrgoviște.

Polkovnikșlș vșnștorilorș, kș logofștslș Agiei.

Aga ne kalș frșmosș impodobitș, kș kșčișlș de samșrș mi kș kontșmș.

Stegarșlș kș stindardslș Agiei, kș mșlđi kșlșrș ne lșngș elș, điindș Pransre.

Ispravnikșlș de oramș kș ai sei.

Ordinulș Hatmaniei.

Vaș-beșleaga kș tođi Neferii sei armađi mi kșlșrș.

Kșlșrașii Xștmșniei kș zapđii lorș, kșlșrș totș kș-te dođ.

Delii mi Tșfekđii kș Odabamii lorș.

Velš k̄pnitanšl̄š } — { K̄š Polkovnikšl̄š
 Menzil̄srilor̄š. } { X̄t̄m̄niei.

III Postelnikšl̄š velš mare

Ordinulă Spătăriei.

Lefegiii k̄l̄r̄i k̄š stindardsl̄š lor̄š.

Velš k̄pnitanšl̄š de Lefegii k̄š zap̄cii sei.

B̄v̄išk̄sl̄š (j̄sm̄tatea de toiš) sp̄t̄riei k̄š tob̄š m̄
 tr̄mbid̄ deosebit̄, m̄i sk̄telnic̄ii sp̄t̄riei armađi.

Poteram̄ii tođi armađi, k̄l̄r̄i, k̄š xāine verz̄i deskise,
 k̄š f̄nde la Baretele lor̄š d̄in kan̄š, m̄i k̄š m̄ssika lor̄š.

Seimen̄ii armađi, k̄š xāine rom̄ii, k̄š f̄nde galbene la
 barete, k̄š stindards̄ mare, k̄š m̄ssik̄, m̄i dōš edek̄r̄i ale
 Sp̄tar̄sl̄i.

K̄pnitan̄ii de sp̄t̄rie k̄l̄r̄i, armađi, k̄š barete m̄i ka-
 pot̄r̄i rom̄ii.

Polkovnikšl̄š de potir̄, k̄š Čeaz̄m̄sl̄š sp̄t̄riei.

Polkovnikšl̄š de Seimen̄i, k̄š ačela de V̄p̄tor̄i.

Logof̄t̄sl̄š Sp̄t̄riei, k̄š baš-b̄sl̄skbaša.

Sp̄tar̄sl̄š velš mare.

Stegar̄isl̄š k̄š stindardsl̄š, lefegiii k̄š p̄rap̄rile, m̄i k̄š
 m̄ssicele lor̄š.

Zap̄cii de Divan̄i.

Ap̄rozii V̄t̄m̄ieii m̄i aī Čeaz̄miei, m̄i tođi Koūii d̄in
 kas̄ aī v̄t̄m̄ieii Divan̄sl̄i m̄i aī V̄t̄m̄ieii P̄x̄r̄nic̄eilor̄š.

V̄taf̄sl̄š de } — — { Vataf̄sl̄š de
 Vistīrie. } { P̄x̄r̄nic̄iei.

V̄taf̄sl̄š de aurozi, m̄i čeaz̄m̄sl̄š de aurozi.

Ordinulă Portăriei.

Port̄reii ne jos̄š k̄š stindardele lor̄š în mir̄.

Portar̄isl̄š al̄š doile, — m̄i al̄š treilea.

Portar̄sl̄š velš mare.

Neḡđitor̄ii p̄m̄inten̄i k̄l̄r̄i.

Neghitorii de kompanie kълъгі.

Starostele de neghitorii.

Linkanii kълъгі кълте доі кк капиі lorș.

Ші тоі boerii пэмінтені кълъгі кълте доі дэпъ karakte-
rslș lorș, de la Klъcherlș de Agie пълъ la Banlș чelș mare ¹.

Ordinulă Armășiei.

Armășiei ші Пшккашіі ne josș кълте доі.

Армашлș П — — — кк армашлș III.

Армашлș чelș mare.

Тоі лъстариі пэмінтені.

Mșsika Europeanъ.

Stindardele domnești.

Trъmbițele.

Tșisrile.

Ișrșkș-baerakslș.

Sakagiiі dэпъ orъndșealъ кк sakalele.

Salaxorii Kълъгълъșiei ne josș кк bastonele în мълъ.

Edekrile domnești trase кълте доі дэпъ orъndșealъ.

Komisłș П — — — — кк komisłș III.

Kълъгашіі — — — — кк Linkanii.

Vistierłș III — — — кк Postelnikslș III.

Logofțłș III — — — кк logofțłș III.

Logofțłș II — — — кк logofțłș II.

Пitarłș чelș mare — — кк Postelnikslș II.

Șnș mare Klъcherș — — кк șnș mare Kълminarș

Șnș fostș Spatarıș — — кк șnș fostș xatmanș.

Beızadelele (dakъ are).

Skiemn-agasi — — — кк Divanș-efendiș.

Șnș чeашлș. імперѣteskș — кк altș чeашлș.

Șnș keveliș імперѣteskș — кк șnș altș keveliș.

Ișzbama.

Trei satiramı — — — ші trei satiramı.

1). Boerii de starea întăі pörtъ kълъșle de samrș; iar чei de starea a
doa konteme ші kълъșle nalte ші rътъnde.

nilorș. Akolo sosindș cheremonia se oprește, mi Domnșlș kș toșŭ boeriŭ se kobórz ka sș între în biserikș. Mitropolitșlș kș Episkoniŭ ilș priimeskș la șmș, îmbrăkașŭ în vestimintele arhieremșŭ, kș Evangelia în mșnz mi kșntândș „Vrednikș este;“ mi lștândș-lș de brațe ilș vșrz în altarș mi fakș okolș șntei mese kșntândș „Isaia donusește“. Dșnz așeasta skouîndș-lș din altarș pe șma șea mare, Arxidiakonșlș deklamș faima Mitropolitșlșŭ:

„Prea sfingșŭlșŭ mi de Dșmnezeș bine kvintatșlșŭ
„Mitropolitș alș sfinteŭ Mitropolŭ a șerei Romanemșŭ, prea
„onoratșlșŭ Eksarșș alș plaișrilorș Șesarici mi Kanadocii,
„mșlșŭ ani.“

Dșnz așeasta așșzîndș pe Domnș în Tronșlș șșș, kîntșreșŭŭ îndatș înșenș a kînta:

„Viașŭ îndelșngatș șș dșvșŭaskș Domnșlș Dșmnezeș,
„drentș kredinșossłŭŭ mi isbitorșlșŭ de Xristosș Domnșlșŭ
„noștrș Ștșŭŭitorș alș tótei șerei Romanemșŭ
„împreșnz mi drentș kredinșóșei Doamne mi fiilorș lorș,
„Dóamne pșzemeș ŭ întrș mșlșŭ ani.“

Diakonșlș deklamș rșgșŭŭșnie, dșnz kare predikato-
rșlș îndatș se șrkș pe amvonș mi fașe diskursș de lașdș,
pe kare ilș terminș kș bine-kvîntarea Mitropolitșlșŭ. Dș-
nz așeasta Domnșlș rșșnznde kș șnș kvîntș de mșlșŭmire
kștre Dșmnezeș mi de lașdș kștre boeri; anoi înșenș a
se kînta Polixronismŭŭ mi se înșee șeremonia.

Domnșlș, șmîndș din Biserikș ŭarșșŭ kș toșŭ boeriŭ,
merge kș așeșmŭ paradș nînz la kșrtea Domneaskș. Ako-
lo se șșe într'o salș mare, fare se nșmește Șmșșrie, mi
aprouîndș-se de tronșlș Domneskș se oprește. În drean-
ta mi în ștșnga staș Mitropolitșlș, episkoniŭ mi boeriŭ de
toatș klasa; dar mai aproape de elș staș doi Peikiŭ din
gșarșŭ de kornș ai împșratsłŭŭ. Atșnșŭ fșnkșionarșlș împș-
rșteskș skóate firmanșlș dintr'șnș tokș asritș; Domnșlș ilș
priimește kș adînkș respektș mi kș înkîntșŭșni, anoi ilș
șșrșșș mi ilș dș în mîna lșŭ Divanș-efendisŭ. Așeasta ilș
șitește kș glasș mare în limba arabș. Dșnz așeastș șe-
tîre se deklamș mi o rșgșŭŭșne țerșeaskș kștre Dșmnezeș

nențr̃s̃ îndelungarea vieții și a z̃ñt̃z̃iĩ î̃m̃br̃at̃s̃ĩ, se
 daș̃ t̃ñr̃ĩ și î̃m̃br̃at̃s̃ĩ, și k̃î̃nt̃ meterxaneaoa în k̃r̃te
 k̃s̃ toate cele-l-alte m̃z̃ic̃ĩ. Domñs̃l̃ș̃, d̃ș̃ñț̃ ce se am̃az̃ă pe
 Troñș̃, p̃ostem̃te pe f̃ñk̃tionar̃s̃l̃ș̃ î̃m̃br̃at̃s̃es̃k̃ș̃ și î̃l̃ș̃ î̃m̃-
 brak̃ț̃ k̃s̃ x̃aî̃ñț̃ de sam̃r̃ș̃, asemenea pe cei doi Peîki, iar
 pe t̃r̃c̃iĩ cei mai mari î̃ î̃m̃brak̃ț̃ k̃s̃ kapod̃ș̃r̃ĩ. D̃ș̃ñț̃ a-
 ceasta Vistier̃s̃l̃ș̃ cel̃ș̃ mare al̃ș̃ d̃ș̃erei vine și c̃item̃te tra-
 d̃ș̃cherea firmañs̃ĩ în Rom̃ñem̃te nențr̃s̃ î̃ñdelegerea p̃r̃-
 m̃ntenilor̃ș̃. Î̃l̃ș̃ î̃m̃brak̃ț̃ și pe aceasta Domñs̃l̃ș̃ k̃s̃ blañț̃
 de sam̃r̃ș̃, și d̃ș̃ñț̃ aceasta, Arxiereĩ și Boerĩĩ cei mari
 ai d̃ș̃erei, s̃r̃z̃t̃nd̃ș̃ mai înt̃iis̃ m̃ș̃na Domñs̃ĩ, se am̃eaz̃ă la
 lok̃erile lor̃ș̃ d̃ș̃ñț̃ or̃î̃nd̃ș̃ial̃ț̃. Se d̃ș̃ c̃is̃b̃ek̃ș̃ Domñs̃ĩ;
 iar arxiereilor̃ș̃ și boerilor̃ș̃ d̃ș̃l̃cheaz̃ă și kafele. Î̃ñtr̃aceste
 salvele de t̃ñr̃ĩ și de p̃ș̃cĩ și k̃î̃nt̃cele meterxanelĩĩ p̃r̃-
 î̃ñceteaz̃ă. Domñs̃l̃ș̃ skimb̃ă k̃r̃te-va vorbe k̃s̃ arxierei și
 k̃s̃ boerĩĩ desure diverse l̃sk̃r̃ș̃ĩ și înt̃rese lokale, d̃ș̃ñț̃
 kare, sk̃l̃î̃nd̃-se tođi în p̃ĩcĩoare, salț̃ă pe Domñș̃ și ese,
 d̃ș̃k̃î̃nd̃-se fie-kare la ale sale.

Se înscam̃ă k̃s̃ daka Domñs̃l̃ș̃ ad̃ș̃ce k̃s̃ sine și pe
 D̃om̃na sa, se d̃ș̃k̃ș̃ t̃ôte kok̃onele cele mari la Monastirea
 Ṽb̃k̃r̃est̃ĩ de o salț̃ă. Iar d̃ș̃ñț̃ ceremonĩa Domñs̃ĩ, se
 face și a D̃om̃nei în k̃î̃ns̃l̃ș̃ ș̃r̃m̃tor̃ș̃ :

100 de Seîmeni polkovnicestî mergș̃ înainte k̃l̃r̃ĩ
 și î̃narm̃ađi.

100 Seîmeni Ṽș̃c̃îsk̃-b̃ș̃m̃est̃ĩ, asemenea.

4 Postelniceî k̃l̃r̃ĩ — — și alđi natr̃.

Ceas̃ñs̃l̃ș̃ Ș̃ñț̃r̃ieî — — ceas̃ñs̃l̃ș̃ Agieî.

Polkovniks̃l̃ș̃ pod̃ș̃l̃ĩ — — Polkovniks̃l̃ș̃ c̃oklilor̃ș̃.

Polkovniks̃l̃ș̃ Seîmenilor̃ș̃ — Polkovniks̃l̃ș̃ ș̃r̃m̃torilor̃ș̃

Ș̃ñ Ṽș̃l̃sk̃-bam̃ș̃ — — Polkovniks̃l̃ș̃ de oram̃ș̃.

Vel K̃ș̃nitans̃l̃ș̃ de Menzîl̃r̃ĩ — Vel K̃ș̃nitans̃l̃ de Lefegii

Komis̃s̃l̃ș̃ III — — — Armañs̃l̃ș̃ III.

Postelniks̃l̃ș̃ III — — — Armañs̃l̃ș̃ II.

Vorniks̃l̃ș̃ xarem̃s̃ĩ — — K̃ș̃nitans̃l̃ de Dorobanđi.

Gr̃m̃ș̃tik̃s̃l̃ș̃ II — — — Komis̃s̃l̃ș̃ II.

Logof̃t̃s̃l̃ș̃ III — — — Postelniks̃l̃ș̃ II.

Doi f̃om̃ti serdari.

Տը fostă Տըտարձ. — Արմաղէձ շէձ մար.

50 Նեմլի de Սօրտը ne յօձ կը կօտեմեւե յօրձ.

12 Բըտամի de իարեմձ կը Իը-բաղա յօրձ.

8 Կընտանի, 4 ճը Տեիմենի Տըտըրիւի մի 4 ճըն աի Ացիւի
ne յօձ մի ինարմալի.

10 Չիօխօճարի, սըրօսը de կարետա Ըօմնեի, ne սմընօսը
քըրլիւ.

Կարետա կը 6 տեղարի.

6 Չիօխօճարի սըրօսը de կարետա Ըօմնիւելօրձ.

Տըմեաըտը սնօի կարետեւե կօկօնելօրձ շելօրձ մարի, իւ-կա-
րե ճընը ռանցէձ մի ճըրձէձ տըձ.

Կը ստձ-ֆելիս de օընճիւսէձ վիւն Ըօմնա յաարեմէձ
(Ըիւնեւեւէձ) Կըրլիւ. Ակօլօ se սմեաըտը ne տընձ, մի կօկօնե-
լե շելե մարի վիձ ճընը ճընձէ մի իի տըրտը մընա, ճընը կա-
րե Լընճէ ճըլեւաըտը մի կաֆեա se ճըկէ ne յա կաշեւե յօրձ.

Արիւրիւի մի Բօերիւ, ճընը շե ինճընիւնէկէ շերեմօնիա
Ըօմնէսի քըրեմէձ s'a յիսձ, տըրէձ ինճտը մի յա Ըօմնա. Ա-
տընիւի եա տըրտը մընա Միտըօնիտիսէսի, se քընը իարըմի ne տընձ,
Բօերիւ իի տըրտը ճըրեաըտը, se ճը իարըմի ճըլեւաըտը մի կաֆեա, օ
սալտը տօլի մի եսձ.

CAPITULU IX.

Despre decretarea funcţiunelor.

Ինճտընը ռանցըրիլօրձ յա Բօերի մի օընճիւսիւնը ֆընկիօ-
նարիլօրձ աձ ստըրնաձ տօձ-ճ'աղնա de վօինգա Ըօմնէսի. Ըն
ինեկիմե ինճտընը ռանցըրիլօրձ se ֆըլեւա ճընը ռեսըկտիւնէ յե-
րարիւի; ճընը ին տիմնիւ մարի ճընը, Ըօմնի, նեմընը կա տը
մըլըսեմեաըտը ne Օտօմանի, ne Ըրեչի մի ne Րօմընի, աձ իմ-
մըլճիտի տիտըրիւնը մի յա-ձ ճընը յա յըրճիգալիտե մի յա շեի կա-
րե n'աձ օկընաձ ֆընկիօնի. Աւեաձա s'աձ ֆըկտէձ նեմընը կա տը
քօտը կընքտա նեմընէձ ճըրեմինաձ de սկտելնիւի, քըրեմինգա
ճընը ճըրձէձ ռանցէձի մի տօտե շելե-Լ-ալտե յըրիւրիւրի. Իար
նեմընընը սմեաձա se ֆաւը քըրնը ինըրեկարե de կաֆտանըրի.

de la elș Xasranslș, saș altș semnș alș rangslș seș, ese din sultarie, mechedatș de Postelnikslș ȳelș mare, karele proklamș în aszslș tștșlora nșmele rangslș, mare Baňș, mare Vornikș, mi ȳele-l-alte. / Îmbrșkatș kș kaftanslș intrș în Postelnicie, șnde pșnt se se gștcaskș parada i se face ȳeremonie din partea edekliilorș Domnslș, adikș ȳișbșkȳi-bana, Kafegi-bana mi alȳii. De akolo treȳe în apartamentslș boerilorș Veliȳi, șnde nșmiȳii kastș miȳinile mi jșdekȳiile; saș daka este Vistierș mare, treȳe în kșmara Visteriei mi înȳene a da ordinile dregștoriei sale la șbalternii mi logofeȳii seı.

Dșnt ȳe se gștente parada, dakș este boerș bștrșnș mi din ȳei măș însemnaȳi, i se adșȳe kareș Domneaskș kș mase kaı; iar de este din ȳei măș tınori, i se adșȳe kalș Domneskș frșmosș imnodobitș de inkalekș, nșrtșndș în kanș kșȳiș de samșrș mi kontemș; înaintea lșı mergș kșlșri fșnkșionarii ȳei miȳi șı Divanslș. Iar daka este Vornikș mare, mergș mi toȳi Vorniciı ne josș kș bastonele în mșntș; daka este Logofștș mare, mergș toȳi Logofeȳii; daka este Postelnikș mare, mergș 12 Postelniceı kșlșri mi toȳi Linkanii mi Kșlaramiı; daka este Vistieris mare, mergș toȳi skriitorii (saș dieviı) Visteriei; mi astș-felis eskortatș de ȳeamı, ȳiohodari, seımeni, mi alȳii nedestri, se dșȳe la kasha sa, șnde neste pșȳinș i se trimite meterxaneaoa Domneaskș de-i kșntș.

Daka insș densmitșlș este Sultaris, Agș, Xatmanș saș Armanș, atșnuı ȳeremonia se face măș pomnșș, ka pentrs niște postșri militare. Înaintea Sultarslș mi a Agșı se dșkș înainte ne josș toȳi zabegii de șșb ei, adekș Polkovniciı, Kșnitaniı, Bșk-bani kș Neferii Arnșșȳemtiı, mi toȳi ȳei ȳe nșmaı kș nșmele aș rșmasș din vekile oștiri romșnemtiı, prekșmș Lefegii, Seımeniı, Katane, Șlșjitoriı, Dorobanıı, Talniı, Vșnștoriı, Kazariı, mi alȳii, kș stindardele mi trșmbiȳele lorș; la Xatmanslș, toȳi Zariı Divanslș kș toȳi Kopii din kasș, adikș bșmbamiriı Domnemtiı ȳe se trimitș în ȳearș pentrs servigslș poliȳiei; iar la Armanșlș ȳelș mare, afarș de șbalternii Pșkșrieı, prekșmș Touȳii

(tșnarî) Пшканиî mi algiî, merge mi tôte lștșrimea pigș-neaskș din Bșkșrentî, kșntșndș din viore, kobze mșskalșri mi altele, kare face parada veselș.

Boerilorș de starea a doa, de la Serdarșlș ȳelș mare pșnș la Klșȳerșlș de Agie, li se face totș aȳea ȳeremonie la palatș; ns se dskș însș kș paradș pe la kasele lorș, dar li se trimitte meterxaneaoa. Asemenea se șrmeazș mi kș ȳei de starea a treia. Pe boerii ȳei mari pșnș la Șerdarș, Vistierșlș îi imbrakș kș kaftansri; pe ȳei de Starea a doxa de la Medșniȳerș înainte îi imbrakș Vistierșlș alș doilea, iar pe ȳei de a treia klasș, Vistierșlș al treilea. Asemenea pe boerii ȳei mari pșnș la Serdarî, Postelnikș îi întrodșȳe mi îi skoate, pe ȳei de starea a doxa Postelnikșlș alș doilea, mi pe ȳei de a treia Postelnikșlș al treilea. Asemenea pe boerii ȳei mari Domnșlș îi denșmente în Șitșrie mezîndș pe tronș; iar pe ȳei de starea a doxș mi a treia îi denșmente în odaca sa privatș kare se nșmente Babeine.

Kșndș se daș fșnkȳionile mi rangșrile arștate, aȳei ȳe le priimeskș nlșteskș oare kare dare de baniș xotșrștș, dșnș analogia gradșlși mi dșnș însemnarea Vistierii, ka prezentsri nentș servitoriî Domnșlși, nentș onoarea ȳe li șș face, nentș kareta saș armșsarșlș kș kare se trimitș pe akasș, mi nentș meterxanea; daș pe lșngș aȳeasta mi la kasa milelorș o sșmș determinatș, adikș ȳei de starea întșis kște natș sște lei, iar ȳei-l-algiî pșnș la 30 mi 20 lei. Asemenea Postelnikșlși ȳelș mare, boerii de starea întșis mi a doxa, îi daș kîte sn darș dșnș analogia gradșlși lorș; iar Postelnikșlș alș doilea mi al treilea aș asemenea avaetsri, saș rșmfetșri determinate.

Dregștoriele ȳele mari, Domnșlș le dș dșnș nlșȳere mi interesș, saș boerilorș pșmîntenî saș Greȳilorș; iar pe ȳele de gradșlș alș doilea le dș dșnș nofta sa, saș dșnș rșgșmîntea mi îndemnșl ministrilorș, saș mînș grayie. Dregștoriiile boerilorș de starea întși mi a doxa se daș nentș kasze mi kvinte felșrite; snîi se înainteazș fiindș kș aș servitș la algiî Domnî kș onoare; snîi nentș konsideraȳisnea familiî mi kanȳitatea lorș: algiî nentș kș sșntș rade

ca Domnului să ca boerii cei mari, mi alții pentru bătăniele lor; Acei ce nu sînt de o familie keroskă se înaintează după gloria lor capacitate să după vre un deosebită serviciu ce ar fi făcută Domniei. Dregătoriile le dau mi le schimbă Domnului după plăcuță: pe unii îi lasă numai un an în funcționile lor; pe unii îi destituie mai kărîndă s'au mai țerzi; pe alții îi lasă mi în totă karsală Domniei.

Insurancii, ce se rîndesekă kăte doi la fie-kare jdedeș, după lokălă de voevozi, ka în Țerzia, mi totă o dată de kadii. Ei jdekă mi hotărăskă, pedenseskă, arestează, amendează (globeskă), klasifikă dărule asșura satelor mi le adăpă, mi gvernează ca absolutismă, afară numai kă nu aș drentălă de moarte. Ei se rekomandă de kătre Vistierălă celă mare mi Postelnikălă celă mare, mi se întreskă de Domn; unii însă se rîndesekă după favoarea Domnului, unii după mijlocirea boerilor mari, mi alții pentru serviciu personale. Ei nu se îmbracă ca kaftaneri, kăci trebuie să fi mai fost boeri; ci kăndă se rîndesekă se potesekă la Kărte prin Vistierălă să Postelnikălă celă mare, akolo sîrșă mîna Domnului mi pleacă fie kare la jdedeș seș. Unii ka achemia îndată ce soseskă la taktălă lor, rîndesekă pe Zanții să enistății plămiloră, (săb administratori) kari după lokălă ka săb-Vanii în Țerzia. Funcționarii sabbalterni, prekămă mi Kăpităniile mi Vătămăile, se întreskă de Domnă după alegerea mi rekomandarea sșuperiorilor lor; adică Logofetii mari pronunță pe Logofetii ală doilea mi ală treilea: Vistierălă celă mare, Postelnikălă, Komissălă, Șerțarălă mi Aga pe cei de săb ei, mi cele-lalte.

Din învekime era 12 dregătorii însemnate, kare se citează prin firmane mi krisove. Din ačeste cele întăis eraș Banălă celă mare, Vornikălă, Logofetălă, Șerțarălă, Vistierălă mi Postelnikălă; cele de a doăa katigorie eraș Aga, Klăcherălă, Kăminarălă, Pașarnikălă, Stolnikălă mi Komissălă celă mare, Mai țerziă însă dregătoriile s'au adăogată mi s'au înmășăită. Cei mēse din țăis, de la Banăpăpă la Postelnikă, sântă ka Ministri, intră la Domnă în ori-ce timpă

aş vœe sã vorbescã, sã miazã înaintea lãi mi sã jãdece; iar
 œei œe vinş dœp Postelnikãlş întrã nœmaĩ kãndş sœntş ke-
 maĩ, respœndş kãndş sœntş întrebãĩ, mi medş nœmaĩ kãndş
 sœntş porœnçiĩ. Iar la adœnrile œele marĩ, saş la Divan-
 rile generalĩ ale œerei (kãndş se întãmblã trebşindã ka sã
 se konvóœe) medş înaintea Domnãlşĩ toĩ boerĩ de la Ba-
 nãlş œelş mare pãlb la Klœœerãlş de Agie, atãtş œei œe sœntş
 în fœnkũisnĩ, kãtş mi œei maziliĩ, adikœ destitœãĩ. Iar
 rãndşirea mi îndatoririle fie kãrãia se aratã la kapitãlş œr-
 mãtorĩ.

Se însemneazã kã în anãlş 1763, kãndş aş kãzãtş sœb
 œrgie împœrãteaskã Konstantinş Vodã Mavrokordatş, Pórtã
 Otomanã a fostş rãndşitş prin ordinş eksuresş pe sãnlş din
 boerĩ œerei kãrmãitorş provisorĩş, kã titlş de bash Boerş.
 De atœnçi aş œrmatş de a se da asemenea nœmire œnşia din-
 tre boerĩ œei mãĩ vekĩ, pe kare Domnãlş ilş îmbrakã kã
 œãinş de samœrş, mi fãrã a avea vre-o fœnkũisne preçidã
 Divanãlş dœp Domnş, mi kapãtã kãte odatã leafã de la
 1000 pãlb la 1500 lei pe lœnã.

CAPITULU X.

Despre atribuþiunile dregãtorĩilorũ.

OFICIULŪ I.

Marele Banũ de Craiova şĩ Caimacamũ.

Banãlş de Craiova din învekime era singœrş gœverna-
 torş alş œelorş œinçi jãdece de peste Oltş, mi avea o sim-
 plã sœpœnere kãtre Domnãlş œerei Romœneşĩ. Kã tóte kã
 Domnĩ de dœp timpş mi-aş întãritş astoritãtea mi akolo,
 dar Banãlş Kraiovei a rãmasş administratorş mi jãdektorş
 alş œelorş jãdece, mi ordinele Domnãlşĩ pentrã lokœrile a-
 œele se îndœplineaş prin mœna sa. Elş fãœea Divanş, ka

mi Domnșlă din Bskremți; avea srb elș snș Logofătș III de Divanș nentrs pricinile din lbntre, ka Logofătșlă de tainș din Bskremți; avea snș Polkovnikș de oramș (ka Aga din Bskremți) nentrs naza slișelorș mi a fokșlăi, mi nentrs Nartsrī, adikș fiksarea preșlăi lskrsrilorș vrbnt-tóre, — snș Iqī-bama nentrs netișnile țelorș țe aveaș pro-țese, — snș Armamș II nentrs Hșmkria de akolo, — snș Portarș III nentrs osnilitatea Tșrșilorș țe veneaș ka sș întlneakș ne Banslș, mi alș Logofetș de Divanș. Kșndș elș se întmpla sș se afe în Bskremți, jșdeka a kasț la sine; ne lbngț ațasta avea mi deosebitș sigilș, kș kare sigila hotăririle jșdekșilorș mi ordinele Volnișilorș.

Ear țererile mi pretenșionile țrș de kbvntș a le Tșrșilorș de ne lbngț Dșntre adresndș-se țrș întrețpere kțre elș, ka kțre snș emtronș alș Domnșlăi, aș fșkatș kș de la anșlș 1761 nș se mai trimite niu snș Banș la Kraiova, ți snș simuls boerș kș titls de kaĩmakamș, prekșmș se srmeaț pșnș astșzī.

Ațestș kaĩmakamș se bkșrș de tôte prerogativele mi de tôte venitșrile mi țoľasele bșnicē. Iar Banslș țelș mare, dșnș țe aș remaș mețtorș în Bskremți, avea kțte treī sate lei ne lbnt leafș mi venitșlș nșmitș Rșșra, adikș kțte o para de leș din venitșrile domniei; astșzī insș mi ațeste s'aș sșrimatș. Ne lbngț ațeste Polkovnikșlș, Logofătșlș III, Portarșlș III, Armamșlș II mi ței-l-alș fșnkcionarī ai Kraiovei, ũ da kțte snș prezentș, fiindș kș prin țrșnșlș ũmī nrĩmeaș dregțoriile. Kș kșș-va anī mai nante ațeste dregțoriī le vindea insșmī banslș kș preșș fôrte bșnș la ține voea, mi ațasta era venitșlș seș promiș. Astșzī insș le vinde Kaĩmakamșlș prekșmș voente, mi șne-orī ũnarte foloșlș kș Banslș, șne-orī mi'lș anronieaț, dșnș favoera de kare se bkșrș ne lbngț Domnș. Ațeste foloșe se sse la 30,000, șne-orī mai msltș, șne-orī mai nșșinș. Banslș din ũvekime avea mi venitșlș de la Bșnișori¹ kare jșdekaș șnele țerte mi neĩngelegerī a le ațelorș

1). Ațentia de bșnș seamș kș eraș administratorī jșdețelorș de neste Oltș.

vinuī j̄sdege; Dar Konstantin̄ Vod̄ Makōdat̄ a s̄mrimat̄ venitsl̄ ačestā, regl̄nd̄ ka Ispravnicū s̄ dea n̄smaī 500 de lei Ban̄sl̄i la n̄smirea lor̄. Kaiī kare se perdeā se a-ds̄veā la Ban̄sl̄, s̄nde se opreā p̄n̄ veneā st̄pn̄niī lor̄ de ű cerea; Ast̄zi īns̄ mi ačest̄ folos̄ este dat̄ Kaīmakam̄sl̄i. Ačesta j̄sdek̄ mi xot̄rahte k̄ denlinitate ori-če p̄ocese īn čele vinuī j̄sdege, afar̄ de ačelea če s̄nt̄ de kompetinga ispravnicilor̄, kare den̄nd̄ de Domn̄ mi de Vistier̄l̄ čel̄ mare.

Kaīmakam̄sl̄ se b̄k̄r̄ mi de Ńn̄ venit̄ mai modern̄ če se n̄smen̄te k̄im̄tk̄mit̄, p̄rimind̄ k̄te patr̄ lei de fie-kare vit̄ mare din ačele če trek̄ īn T̄rḡia. Ačest̄ venit̄ se sr̄k̄ adesea ori īni la 100,000 mi lei pe an̄. Īn sk̄rt̄ din zi īn zi mi din Domn̄ īn Domn̄ p̄sterea B̄niei a sk̄z̄st̄ mi ačea a K̄im̄tk̄miōi a kreskat̄. K̄ t̄ote ačestea auz̄tamentele ban̄sl̄i ast̄zi s̄nt̄ mai mai de k̄t̄ čea če erā mai 'nainte. Din vekime el̄ k̄p̄ta:

3600 lei leaf̄ pe an̄:

900 — venitsl̄ k̄te o para la lei din venitsrile Vistier̄i.

500 — de la B̄nīm̄ori.

500 — de la dekretele dreḡtoriiilor̄.

2820 — de la venitsr̄i īnt̄mul̄toare.

1680 — de la 70 sk̄telnicū k̄te doi lei pe l̄n̄

30,000 din Vistier̄ie.

Ast̄-zī īns̄ are:

12,000 lei leaf̄ pe an̄.

30,000 — d̄p̄ dekretele dreḡtoriiilor̄.

6400 — pentr̄ 80 sk̄telnicū k̄te lei 80.

48,400

Ačestea s̄nt̄ venitsrile Ban̄sl̄i de ast̄zi; dar dak̄ se b̄k̄r̄ de favoarea Domneask̄ not̄ s̄ se Ńr̄e mi mai s̄s̄.

Kaīmakam̄sl̄ are venit̄ neste 100.000 lei; iar daka se b̄k̄r̄ de favoarea Domn̄sl̄i, kap̄t̄ mai īdoit̄. Ispravnicū čelor̄ vinuī j̄sdege ale Ban̄sl̄i den̄nd̄ d'a dreḡt̄l de Domn̄ mi-ā misiunea de a ads̄na d̄r̄ile general̄i.

Banslă țelă mare, țelă d'ală doilea dăpă Domnă mi dăpă Mitropolită, elă țină pmedingă în Divană. La toate prezentărisnele elă pórta kăvălă de samărsă mi kontemă. Semnslă dregătoriei sale este hazranslă, adekă ună bastonă kă baga mi sidefă, ne kare îlă poartă mi înaintea Domnă-lăi. Elă asistă mi la kamera nămită a Veligiloră, împăreznă kă Mitropolitslă, kă Vornicii, kă Logofeciă mi kă ței-l-aldă boeră mară.

Se însemnează kă boerălă țe pmiimește skătelnică dăpă gradslă dregătoriei sale, se bskărtă de ei ne viață mi kiar dăpă țe ese din fănkăisne. Dăpă moarte, Visteria îi ia ne jsmătate, iar de jsmătate se băkărtă ne viață femeia mi kopii sei. Din învekime tođi boeră pntre skătelnică loră pmiimează kăte doi lei ne lăntă de snslă din Visterie; astă-ză însă fie kare boeră își pmiimește venitslă de la skătelnică sei dăpă învocală, kăte 70—80 saș 100 lei, în doșă termine la Aurile mi Oktombre.

OFICIULŪ II.

Mară Vornică de țeara de susă și țeara de josă.

Din învekime era ună singărsă mare Vornikă. Iar Konstantin Vodă Mavrokordată în anslă 1761 a maiă kreată inkă snslă, nămindă ne snslă de țeara de sșsă mi ne altslă de țeara de josă. Țelă de țeara de sșsă era Găvernatoră mi jădekătoră neste țele mēse jădege anăsene, Oltă, Argemă, Teleorman, Vlașka, Ilfovă mi Dămbovița; iar țelă de țeara de josă neste țele mēse jădege rășăritene, Fokșani, Băzălă, Săkăeni, Praxova, Mășcelă mi Ialomita. Maiă nainte eraă Vornică în toate jădegele, pkekăm Bănișorii în țele țină jădege de neste Oltă. Dar Konstantin Vodă Mavrokordată a desfiingată Vornică mi a răndăită Ispravnică jădekătoră.

Vătamă de plămă adekă de păzitoriă trekătoriloră despre Karuă, atăță de dinkoaye kăță mi de dinkolo de Oltă, sșntă kă astorităea Vorniciloră. Ei iar le ofereaă darsă kăndă se amează vătamă, mi eraă datoră să vănză

fie kare în vârtimia lui kâte o bntie de vinş în folosul Vornicilorş. Achestia avcaş mi jsmrtate din vama obore-luî mi a treea parte din vama Bekremtilorş; dar acheste privelegiuri le aş desfiinuatş Konstantin Voldr Mavrokordatş în Reforma ce a fâkrtş.

Veniturile principale a le Vornicilorş astzi sântş nă-mai vârtimile plâsnilorş. Celş de ueara de sşsş le vinde în kinsulş următorş;

4000 lei plâsîş Dîmboviçi.

3000 — al Ialomiji.

4000 — al Năkmoari.

3500 — al Arifelsi.

14,900 — al Kâinenilorş.

7000 — al Orezsî.

6000 — Novacilorş.

7000 — al Kozii.

4000 — al Bslakanelsi.

1000 — al Klomanilorş.

53,500

Acheste sune-orî kreskă, alte orî skadş.

Afarş de acheste mai are kâte çinçi sşte lei pe lşnz leafş kare face în totalş 66,000 lei.

Îar Vorniksulş de josş vinde:

14,000 lei plâsîş Praxovei.

15,000 — al Teleajensî.

12,000 — plâsîş desne Bzrtş.

12,000 — al Pîrskovsî.

7000 — al Slniksî.

3000 — al Rîmniksî.

63,000

Acheste iarşmi sune-orî skadş, alte orî şnoreskă.

Afarş de achesta mai are mi kîte çinçi sşte lei leafş pe lşnz kare în totalş komşne 69,000 lei pe anş; mi ontş-zeci skştelniçi pe d'asemra.

Amzndoi vornicii cei mari aş lokş înaintea Domnulsî la Divanş, mi prerogrative de a jşdeka mi pe la kasele lorş. Ei sşb-skriş krtgile de jşdekatş dşpn Bansulş celş

mare. Къндѣ se întămulъ прочесе pentră învecinări de kase, Domnăslă îi trimite pe dъnșii săre observarea neînjlelegeriloră la țara lokăslă. Fie-kară are kăte zăsl Logofătă, zăsl kondikară, mi kăte ontă Vornicei, kari la zile de paradă mergă înaintea lăi pe josă kă bastoane în mătă, kă kăcșle înalte pe kană, kă binășari mi kă barbe. Aчешti Vornicei se întrebăinjează mi ka bșmbamiri (ezektori de sentinje) în хотărirele neînjlelegeriloră desure хотare de kase. Aчешti boeri amăndoi portă konteșe mi kăcșle de samără. Semnăslă dregătorieiei loră este zăsl bastonă de argintă pre kare ilă poartă la zile de paradă mi în Divană kăndă jădekă înaintea Domnăslă.

OFICIULŪ IV.

Marele Vornicū III.

Dregătoria aчeasta s'a kreată sșb domnia lăi Aleksandră Vodă Morszi. Aчestă Vornikă ns are altă sarăină de kătă a jădeka în tribunăslă Velidiloră îmureșnă kă чeі-l-ălăi boeri. Elă are bastonă de argintă, leafă de 750 lei pe lănă, ontă-zeci skătelniči mi nată-zeci Vornicei.

OFICIULŪ V.

Marele Vornicū IV.

Aчestă ofičiă s'aă kreată o dată kă чelă de sșșă kă aчeleană prerogative, kă aчeșană leafă, aчeșană skătelniči mi Vornicei.

OFICIULŪ VI.

Marele Logofătū de țeara de susū.

Aчesta este kanăslă kančelarieiei Domnăslă. Prin elă se daă tôte dekretele desure administrarea țerei, kărdile de jădekă a le îmăricinașiloră, anaforalele, xrisóvele, kărdile de skăteală mi чele-l-alte. Aчesta klasifikă прочesele чe aă

a se înfrînga Domnslîi. Elş anostilează petiţiunile ce se adresează Domnslîi. Elş este emironş generalş alş Domnslîi în tôte urîinile Biserîcemtî: Elş îngrijamte despre monastirî. Mitropolitşlş mi episkopiî prin elş se rîndşeskş. Kîndş se rîndşemte în nostş, tôte monastirile de ęeara de sşşş sîntş datore ai da o filodoriş (prezentş), asemenea кантъ prezentsrî mi de la toęi egşmenîi noi. Elş face şente kondikşrii în şdeęele din ęeara de sşşş mi natrş Logofeęi alş treilea, adikş: ne Logofştslş Tribşnalslş Kriminalş, ne aęela alş tribşnalslş Departamentslş alş ontşlea, ne alş tribşnalslş Departamentslş alş şentelea, mi ne aęelş alş Departamentslş Kraşovei; Asemenea trei Logofeęi de tainş, adikş sekretari ai kanceleriei Divanslş; asemenea mi ne ęei şese şdeķtorî ai Divanslş Kraşovei, prekşmş mi ne şdeķtorîi aęelorş şente şdeęe de dinkoaęe.

Dşnt Reforma lş Konstantin Vodş Mavrokordatş venitşrile marei Logofeęii se komşneaş din 250 lei leafş ne lşntş mi 70 skştelnięi, kare în totşlş abia se sşia la 10—12 mi lei ne anş. Aęeste venitşrî însş astşzi s'aş şrkatş neşte imşştrîts, mi anşine:

6000 lei de la dekretele ęelorş natrş Logofeęii.

5000 — de la şente kondikşrii.

8000 — de la xşzmetşrile ce se vşndş, prekşmş dijşştrîtslş, oşcritşlş, vinştrîtslş, oknele mi vşmile ¹.

6000 — leafş kşte 500 ne lşntş.

25.000 — de la xavaetşrile monastirilorş. De la pečetia
50,000 ce se şşne ne sşşlice (kşte şntş leş) mi de la anaforalile sigiliate (de la zeęe pşntş la natrş-zęęi lei dşntş valoarea mişiri) de la xrisóvele noi mi altele.

Kîndş este Domnie noşş, fişndş kş în anşlş din tşiş se prenoeskş mi tôte kşrgile domnemtî, mi mai alesş xrisó-

1). Aęeste xşzmetşrî s'aş vşndştsş în anş trekşş kş doşş milíone lei, din aęemtia se iaş kşte trei lei de fie-kare pşngş de kştre logofeęie, kare komşnş 13,050 lei. Logofştslş ęelş mare priimemte sşma însemnatş mai sşşş, iar restşlş se đş prin analogie Logofştslş ęelş mare de ęeara de josş, mi ęelorş đşoi logofeęi alş doilea de ęeara de sşşş mi de ęeara de josş.

vele Monastirilorș de la kare kapътъ къте патрѣ съте, чинчї съте ми пѣнѣ la похъ съте lei дѣпѣ întinderea fie къреѡ Monastiri, атснчї venitslș ese mai îndoitș; Iar къндș se skimбъ saș moare Mitropolitslș saș vre знslș din Episkopi mi Egъmeni, атснчї капътъ кѣ мѣлтș mai мѣлтș.

Semnslș dregъtoriei sale este знș bastonș кѣ argintș. Elș are drentslș de a jșdeka împрезнѣ кѣ чеї-l-алцї boeri în tribъnalș Veligilorș, знде este privitș ka eforș. Elș jș-deкѣ mi akasъ la sine. Дѣпѣ ordinele Domnslsi elș se o-кѣпѣ mi de trebile monastiremtї împрезнѣ кѣ Mitropolitslș. Elș are съb sine знș Logofътș II mi dșoi Logofeđї de таїнѣ (sekretari) mi алцї Logofeđї de Divanș mai miчї. Elș съ-пъне Domnslsi petiđisnele mi anaforarele, къндș este съ se пѣе ne ele sigilisł domneskș, mi iarъmi elș le libereazъ съb-skriindъ-le ka mi Banslș челș mare mi boeri Vornicї. Elș mai are mi 80 skstelnicї.

OFICIULŪ XII.

Marele VornicŪ de Cutie.

Acestș postș нѣ esista din vekime. Aleksandrъ Vodъ Insilante, în timnslș primeї sale domniї, înfingъndș kasa milelorș a гъндsitș epitronї, ne Mitropolitslș mi ne алцї къцї-va anșme кѣ dekrete domnemtї ka съ adșne venitъrile гъндsite pentрѣ mile, прекъмș mai la vale se va arъта, пъндș-le în niște kstїї sigilate de къtre тоцї epitronї. Acele kstїї, prin mtirea Domnslsi, se deskidș la fie-kare trei lъni, de фадъ кѣ boeriї mi алцї гъндșidї аї Domnslsi. Epitronї ачешtia eraș datorї se факъ listъ despre persónele че мerita a primi милъ, прекъмș fete de boeri în върстѣ de мъритатș mi фъръ avere, стръинї къзъцї în съръчїе, mi alte fepe oneste къзсте în datorїї; аcele liste se înfъдїшаș Domnslsi, mi elș фъчea analogia șmelorș че treбșea съ se dea fie-къръѡ, дѣпѣ kare restslș se арънка iarъmi în kstїї sigilate spre пѣstrare.

Aleksandrъ Vodъ Morъzi че a șmatș дѣпѣ Insilante,

desfringândș epitropia ačeasta, a creatș postșlș de Vornikș de Kștie, însșmândș-lș între boerii de starea întșis. Dșpș ačeasta însș instișșisnea ačeasta a degeneratș în abșșș, kșci șniș din Vorniciș de dșpș timnș, în lokș de a întrebșingș cele adșnate dșpș skonș, mi-aș fșkștș din ele venișrile lorș; mi Domniș, nenștândș a-i prevegia, saș nevoindș a-i pedensi, în konsiderarea karaktersiș lorș, aș remașș sș-raciș fșrș ajștoriș.

Venișrile țe se destinase dintrș înșenștș prin xrișovș pentru kassa milelorș de kștre Domnișlș Insilante, eraș țe-le șrșmștșre:

lei.

6000, Șș dea Domnișa kște 500 lei pe lșnș.

500, Mitropolitșlș, la șrșbștșrea șntșlși Konstantinș

300, Episkopșlș Rșmnikșlș

200, — — Bșzeșlș

100, — — Argemșlș. } la șrșbștorile Episkopișloș lșrș.

500, De la Oknele de sare.

600, idem pentru Orfano-trofie.

1500, De la Vșmi mi dijme.

2440, De la boeriș kșnd primeskș kaftanele, de la 250 pșnș la 20, 10 mi 5 lei, fie-kare dșpș rangșlș seș 1.

280, De la dregștoriile Kșrșei.

80, De la țeale ale Krașovei.

500, De la boeriș jșdekștori ai Departamentșlși I.

180, De la 9 boeriș, jșdekștori la Departamentele II, III mi IV.

50, De la 5 jșdekștori ai Krașovei.

1700, De la Isuravniciș, kște 50 de șnșlș.

3600, De la monastirile țeale mariș, kște 20 de șna.

1000, De la țeale mișiș, kște 10 de șna.

500, De la Komerșanșiș, dșpș lista sigilatș.

15,000, De la toșiș preoșiiș din țearș kari aș rșmasș skș-tiș de oriș-țe altș dare, dșndșș nșmaș kște 3 lei

1). Ačeastș dare însș mai țrziș ș'a mai șnoritș, lșzndș-se de la ței de starea I mi pșnș la 400-lei.

pe anș, kari se daș jzmpătate pentră kstia milelorș.

30,000, S'aș mai adrogatș de la vnzarea Vornicilorș;
 65,120. ayeasta însz sz sokotemte predșirea strikčyșnilorș
 či fčyeaș vitele în ogórele mi semznpztrile din
 tótz țeara.

Pe lîngz venitzrile de mai sșșș, s'aș mai fčkzț mi
 altele întîmplótóre, prekzmp o dare oare-kare de la boerii
 titlarî, kare priimeskș rangzrî însz fčz dregțtorie; asemenea;
 1000 lei de la nozłš Mitropolitș kčnd se întroneazș.

250 — idem de la Episkopłš Rîmnikłšlî.

250 — — de la čelș de Bzzyș.

250 — — de la čelș de Argemș.

1750.

Pe lîngz ayeasta totș čelș če îmi face testamentłš,
 fie laikș fie klerikș, trebșe sz lase o parte analogz din a-
 vereea sa la kasa milelorș; iar kčndș va mzi fčz test-
 amentș, s'aș nșmi va adzče aminte desure ayeasta, de este
 klerikș i se ia a treia parte din avere pentră kasa milelorș,
 iar de este laikș mi fčz monștenitorș s'aș rzde, i se ia tótz
 averea, dîndș-se nșmai pomenile kčvenite pentră sșfletłš
 seș; iar de la čelș če are rzde se ia nșmai a treia parte.

De la ayeastz kasz de milz, Domnłš dzuz anaforaoa
 boerilorș xozțramte lefi lznare la kčkoane vđzve mi sz-
 rače, la orfanî mi skzpztađi, mi la alte persóne vredniče
 de milz; asemenea mi pentră îndestłzarea instittłslı de or-
 fanî, s'aș a kopilorș lenđdađi de pzrinđi lorș.

Acestș Vornikș are szb sine zňš kondikarș mi zňš
 logofłțș; este membrz în Divanzłš Veligilorș boerî; are
 ka semň de dregțtorie bastonș de argintș; priimeshte lea-
 fz de mese miı lei pe anș, mi pe lîngz ayeasta a zezea
 parte din averile če adznp de la morđi, kare prin elș se
 predaș la monștenitori; elș mai are mi ontș-zevı skstelnıčı.

OFICIULŪ VIII.

Marele Logofătŭ de Țeara de josŭ.

Logofeția ațeasta este o kreațiune mai modernă. Țelș
 țe se investemte kă ațeastă dregțorie are kște 500 lei
 leafă ne lșnă zeye kondikțrii în țele zeye jșdege din țeara
 de josș mi zñș logofătș III; priimemte xavațțri de mona-
 stirî, komponne jșdekțoriile din țeara de josș, eksamineazz
 priținele țe ese din kanțelarie kă sigilislș Domneskș; mi
 de la anaforale mi xrisoave priimemte oare-kare plată țe se
 zrkă nînt la 30 mi lei ne anș; elș mai are mi 80 skștel-
 nițî, e membrș Divanșlș Velișilorș, mi pörtă bastonș de
 argintș.

OFICIULŪ IX.

Marele Logofătŭ de obiceiuri.

Ațeastă dregțorie înkă este kreată de Aleksandrș
 Vodă Insilante în timpnșlș domniei sale a doșă, în țeară Ro-
 mănneaskă. Ațeastă fșnkțiune are înșzșținare de a ținea
 kondika rîndselilorș mi obiceișrilorș lokale în kare se în-
 skriș toate dispozitișnile politice mi klerikale, rețepțișnile
 persónelorș țelorș mari, mi altele de ațeștea.

Elș este membrș Divanșlș Velișilorș boeri, poartă
 bastonș de argintș, are sșb-dînsșlș zñș logofătș, are 80
 skștelnițî mi leafă de 500 lei ne lșnă. Domni țe s'aș sșk-
 țedatș 'i-aș mai datș mi alte mițî venișri de la rșșmatșri,
 kare împreșnă kă leafa lși se zrkă la 12 mi lei ne anș.

OFICIULŪ X.

Spătarulŭ celŭ mare.

Dregțoria ațeasta înainte de reformă era zna din țe-
 le mai folositoare mi mai însemnate, în raportș kă țele-

l-alte. Șuptarșlă era komandantșlă generalșlă alș tătlorș omștirilorș ȃereș. Fie-kare ofițerș, kând se fȃcea, ũ fȃcea șnș darș; mi kândș se fȃcea nozșlă Șuptarș, fie kare Slșjitorș ũ da kȃte o niēle de vȃlpe mi kȃte șnș karș de fȃnș pe fie-kare anș. Pe lȃngȃ așeste prezentșri, fie-kare slșjitorș era datorș ai da kȃte trei lei la fie kare șēse lșni. Astșfelis venitșlă Șuptșrieș se șēea pȃnȃ la 30 mi lēi pe anș. Astșzi, kȃ tȃte kȃ omștirile pȃmȃntenemși s'aș desfișnșatș mi n'aș remașș de kȃtș pȃșini Slșjitorș, Lefegii, Șēimeni mi Skștelniți, pentrș servitșlă Bșkșremștenilorș, venitșlă ũnș este destșlă de ũnsemnatș. Șuptarșlă ȃelș mare din ũnveki-me avea șșb askșltarea sa mi pe kȃpitaniș Menzilșrilorș mi pe Menzilgiș, prekșmș mi pe Velș-Kȃpitansłă lorș. Astșzi ũnș fiindș kȃ se rȃndșemște boerș deosebitș Postș-Maestrș, s'aș direktorș de Menzilșri, Șuptarșlă nȃ are niți o aștoritate așșnra lorș.

Șuptarșlă are șșb dȃnșslă șnș boerș Logofțș, mi șēse boeri Zanții, adikȃ pe kȃpitansłă de Lefegii, pe Velș ȃeasșș, pe Polkovnikș de poterș, pe Polkovnikș de Vȃnștori, pe Polkovnikș de Șēimeni mi pe Bașș-Bșlșk-bașa. Aȃentia șșntș rekomandajı Domnșlș prin trȃnșslă, mi se rȃndșeskș kȃ kaftanșri. Kȃpitansłă de Lefegii are șșb dȃnșslă 20 de Lefegii; Velș ȃeasșș 40 de Lefegii, mi amȃndoi aȃentia aș temnișe prin maxalale ũn kare ũnkidș pe vinoȃajii pentrș prițini miți. ũar Bașș-Bșlșk-bașa kare are 40 de Șēimeni, are temnișe la Kșrte, șnde ũnkarȃereazȃ dșpȃ ordinșlă Domneskș.

Șuptarșlă ȃelș mare are șșb komanda sa pe toșji pȃzitori de bariere, la kare șșntș stindardele ȃereș mi pe toșji Polkovniți mi kȃpitaniș din jșdeșe, kare kȃmpȃrș de la elș postșrile lorș kȃ tokmealȃ anșalȃ.

Elș are șnș logșfțș de rȃvașe de drșmș, kȃți elș trebșe șș utie kȃși oameni intrș mi esș din ȃeara Romșneaskȃ pentrș trebș saș komerșș. Elș ũngrijemște de prin-derea xojilorș mi a fȃkștorilorș de rele mi adese ori șmblș mi elș ũnșșmi kȃ zanții de șșb elș prin Bșkșremști pen-

tr̄s paza oram̄sl̄i. El̄s are drentsl̄s s̄t̄ j̄sdece mi akas̄t̄ la sine, x̄nde are inkisoare mi falanḡt̄.

Supt̄arsl̄s merge k̄tlare la paradele Domn̄sl̄i k̄s toat̄s ofiġerimea mi stindardele l̄s̄i. La zile de s̄tr̄bt̄or̄i însemnate, Domn̄sl̄s il̄s îmbrak̄t̄ k̄s kaftan̄s (ka mi Postelnik̄s vel̄s mare mi ne alġii Zabiiġi boeri) mi ġine topezeīs Domnesk̄s mi sabia, kare at̄rn̄t̄ de x̄m̄r̄s̄ s̄p̄nz̄erat̄s k̄s x̄n̄s kolan̄s as̄rit̄s de s̄sb̄ġior̄i, merge la biserik̄t̄ k̄s Domn̄sl̄s mi s̄t̄ aproape de tron̄s̄. El̄s ġine în m̄na dreant̄s mi o basma k̄s̄s̄t̄s k̄s fir̄s, pe kare Domn̄sl̄s dep̄ne k̄v̄īs̄la sa de sam̄r̄s̄ k̄nd̄s se înkin̄t̄; iar k̄nd̄s Domn̄sl̄s ese de la biserik̄t̄ mi se întoarġe la K̄rte, x̄nde se face ġeremonia mi parada de faġt̄ k̄s tot̄s Divan̄sl̄s el̄s s̄t̄ iar̄m̄i aproape de tron̄sl̄s domnesk̄s p̄n̄t̄ k̄nd̄s toat̄s boerimea s̄r̄ḡt̄ m̄na Domn̄sl̄i; d̄n̄t̄ aġeea, del̄x̄ind̄s sabia mi topeze, ese din Supt̄arie, mi desbr̄kk̄nd̄-se de kaftan̄s, se d̄ḡe la kasa sa k̄s toat̄s s̄vita sa. El̄s are s̄sb̄ d̄ns̄sl̄s mi x̄n̄s al̄s doilea Supt̄ar̄s̄ kare îi ġine lok̄sl̄s k̄s aġelam̄s̄ kin̄s la parat̄s mi ġeremonii mai miġi.

Supt̄arsl̄s are drentsl̄s a da mi kongedīs sl̄ġitorilor̄s ka s̄t̄ lipseask̄t̄ de la serv̄iġis̄l̄s lor̄s, l̄x̄nd̄s pent̄r̄s aġeasta k̄rte patr̄s mi ġinġi lei pe s̄nt̄m̄m̄n̄t̄. El̄s intr̄t̄ la Domn̄s̄ k̄s raports̄rile k̄n̄itanilor̄s de margine mi pent̄r̄s alte ġinġi înt̄m̄n̄l̄toare a le dreḡtoriei sale. La Divan̄s̄ el̄s are lok̄s de medere împ̄rezn̄t̄ k̄s Logof̄t̄sl̄s de obiceis̄r̄i. Venits̄rile l̄s̄i ġele mai însemnate s̄nt̄s̄ x̄m̄r̄toarele:

Lei.

- 6000 d̄n̄t̄ ġv̄amele de d̄r̄m̄s̄.
- 8000 de la k̄n̄it̄nia Lefegiilor̄s,
- 6000 — Vel̄s ġeaz̄mie,
- 7000 — Polkovniġia de poter̄t̄.
- 6000 — Polkovniġia de v̄n̄t̄or̄i.
- 3000 — Polkovniġia Seimen̄i.
- 2000 — Van̄s̄ V̄sl̄v̄s̄miei.
- 11,000 — V̄t̄t̄s̄ia de Arabagīi.
- 2000 — Steġria.
- 2200 — ġei patr̄s k̄n̄itan̄i de bariere, pod̄s Mogo-

		шоаеі, подѣ Тѣргѣлѣі де афарѣ, Шербанѣ Vодѣ, ми Калигі.
1000	—	доѣѣ komande de помпиегі.
400	—	патрѣ komande de Сеімені.
400	—	онтѣ Ваіракѣгі де skstelnicі.
4000	—	Јѣдеѣлѣ Slamѣ Рѣмникѣ; адикѣ de la ноѣѣ Кѣнитаниі, de la Полковничіе, ми de la Вѣчійскѣ.
3000	—	Кѣпитѣниіле ми Полковничіа Вѣзѣлѣі.
4000	—	Кѣпитѣниіле ми Полковничіа Сѣккенілогѣ.
3000	—	Кѣпитѣниіле Полковничіа ми Вѣтѣміа de Ага- bagіі de la Прахова.
7000	—	Кѣпитѣниіле ми Полковничіа de Іаломіѣѣ.
7000	—	Кѣпитѣниіле Ілфовѣлѣі.
4500	—	Кѣпитѣниіле ми Полковничіа Дѣмбовіѣі.
5000	—	idem de la Влашка.
10,100	—	idem — Teleormanѣ.
2000	—	idem — Мѣшчелѣ.
2500	—	idem — Argemѣ.
5000	—	idem — Олтѣ.
4000	—	idem — Романѣѣі.
3000	—	idem — Вѣлча.
4500	—	idem — Gorgіѣ.
5000	—	idem — Mexedіѣі.
<u>132,300</u>		

Ачесте venitzi, дѣпѣ импрејзѣриле тѣмпѣлѣі, дѣпѣ пер-
соана Спѣтарѣлѣі, ми дѣпѣ favoarea лѣі кѣтре Domnѣ, спо-
reskѣ саѣ skadѣ. Афарѣ de ачестеа, маі are venitzi інтѣм-
пѣтоаре, прекѣм зѣчѣсеала de la пѣрчинеle tribnalѣлѣі сеѣ,
mendele бѣнешіі a le темпѣіеі sale, ми алтеле kare trekѣ
песте 50 de миі, іар daka ајѣнге лѣкрѣлѣ la абѣсѣ, саѣ дѣ-
пѣ трѣчереа кѣ vederea a Domnѣлѣі pentrѣ favoře, саѣ дѣ-
пѣ лѣкоміа Spatarѣлѣі, атѣнче postѣлѣ ачеста пѣте сѣ про-
дѣкѣ ми песте 300 миі lei ne анѣ.

Спѣтарѣлѣ are ми 80 Skstelnicі.

OFICIULŪ XI.

Hatmanulŭ de Divanŭ.

Titlulŭ ačestei dregŭtorii este propriŭ alŭ Moldovei, mi este sinonimŭ kŭ Сулѣрія pereŭ Romŭneŭti. Parte din atribuŭiunile Hatmaniei ŭn deara Romŭneaskŭ eraŭ date Postelnikŭlŭi čelŭi mare, kŭčŭi ačesta era mi eforŭ de Menzilsŭi пѣнѣ s'a fŭkŭtŭ pentrŭ ačeasta ŭnŭ direktorŭ specialŭ. Dar prekmŭŭ ŭn Moldova s'a fostŭ ŭnfinŭatŭ dregŭtoria Vornikŭlŭi de Anprozi, karele era kŭpetenia Zapčiiilorŭ de Divanŭ mi avea sarcina de a ŭnfŭdŭma ŭn Divanŭlŭ Domnŭlŭi jŭdekŭdŭile пѣнѣ se hotŭraŭ, asemene s'a fŭkŭtŭ mi ŭn deara Romŭneaskŭ postŭlŭ ačesta, kŭ titlulŭ de Хѣтмѣнѣ.

Boersŭlŭ ačesta are la čeremonii lokŭ ŭntre Spatarŭlŭi mi Vistiersŭlŭi čelŭi mare, mŕde ŭnaintea Domnŭlŭi; iar kŭndŭ se fakŭ jŭdekŭdŭile ŭn Divanŭ, stŭ ŭn pičŭre aprŭne de ŭnpičŭinadi, kŭ bastonŭlŭ de argintŭ ŭn mŭnŭ, avŭndŭ mi votŭ ŭntre čei-l-alđŭ boeri Velidŭi. Elŭ are sŭb dŭnsŭlŭ ŭnŭ Samemŭŭ, ŭn stegarŭ mi ŭn tŭte Departamentele kŭte ŭnŭ Zapčiiŭ rŭndŭitŭ ka stŭ ŭnfŭdŭmeze pičŭinele.

Din vekime ŭn deara Romŭneaskŭ eraŭ mŕse Zapčii de Divanŭ, adikŭ Vŭtafŭlŭ de Anprozi, Čeasŭlŭ de Anprozi, Vŭtafŭlŭ de Divanŭ, Vatafŭlŭ de Пѣхѣрничеi, Vatafŭlŭ de Visterie mi Vatafŭlŭ de Kŭrte. La ačentia se rekomŭndaŭ de Domnŭ sŭnlichele reklamanđilorŭ de datorii, klironomii, zestrŭi, moŭii, kase mi alte, — mi apoi ei trimitŭ bŭmbaŭiriŭ, ŭn kapitalŭ saŭ ŭn jŭdege, de kŭamŭ la ŭnfŭdŭmare pe пѣrŭdŭi. Dŭnŭ hotŭrŭirea ŭnei jŭdekŭdŭi, Zapčiiŭlŭ če era ŭnsŭrčŭinatŭ stŭ o adŭkŭ ŭntre ŭmulinire primŭa a zecŭa parte din čee a če ŭmplinea. Dar dŭnŭ če s'a ŭnfinŭatŭ postŭlŭ ačesta, fŭnkđiŭnea Zapčiiilorŭ se ŭndenlinemte prin elŭ, mi totđŭ ačentia mi bŭmbaŭiriŭ lorŭ depŭndŭ de Hatmanŭlŭ, karele are ŭnŭ venitŭ, karele se sŭkŭ пѣнѣ la 30 mi lei pe anŭ. Hatmanŭlŭ n'are leafŭ lŭnarŭ, čŭ nŭmai 80 Skŭtelničŭi.

OFICIULŪ XII.

Vistierulŭ celŭ mare.

Acesta este tesaurarulŭ celŭ mare alŭ veniturilorŭ Statelor. Elŭ e kancelŭ kancelariei sotelilorŭ de venituri mi kiltzele mi de toate orândzelele atingătoare de finanțe. Elŭ cunoaște toate breslele mi daraverile atingătoare de dări. Elŭ liberează mi cărțile pentru adnarea dărilor. Elŭ dă instrăcțiuni Ispravnicilorŭ pentru îndepinirea serviciilorŭ financiarŭ. Elŭ face publicațiunile, care dăru ce treacă prin observarea boerilorŭ celorŭ mari, se sursă Domnului mi apoi se sigilează mi se trimite Ispravnicilorŭ de judece.

Elŭ are sub dărușulŭ sŭ alŭ doilea mi sŭ alŭ treilea Vistierŭ, sŭ Samemŭ ce ține sotelile dărilorŭ, sŭ grămătikŭ de Visterie, mi noșă kanŭ de masă, care sŭnt: alŭ Kanarulŭ, alŭ breslelorŭ, alŭ skstelnicilorŭ, alŭ postlșjnicilorŭ, alŭ ekstraktșrilorŭ, alŭ petițișnicilorŭ, alŭ xavalerilorŭ, alŭ slșjitorilorŭ, mi alŭ kondișilorŭ Visteriei. Afară de așemia înkr 18 sŭb Logofedŭ, mi 20 Logofedei mai mici: Sŭb elŭ sŭnt mi mese boeri de Visterie zarafi, dăru cele mese dărdii reglate, mi toate breslele din Bskremŭ mi din judece. Sŭb elŭ mai sŭnt mi toți Ispravnici mi Samemi de judece mi cele trei gazde saș lokotenentŭ ai Ispravnicilorŭ prekșmŭ mi vtafș ze Visterie, mi Jșdejiŭ, care adăru dăru rile de la Rșntami.

Acestŭ mare șnkțiionarŭ nŭ are niș sŭ semnŭ partiklarŭ distinktivŭ de dregtoria sa; elŭ intră adesea ori la Domnŭ făr semnŭ, pentru mișinile șnkțișniŭ sale. Venitulŭ sŭ din învekime era abia de 30 miș lei, între care intra mi 70 skstelnici; astăzi însă venitulŭ este mai 50 miș lei, mi așme.

Lei

24,000 de la fie care dădie kște 4000.
8000 — 2 semestrșri a le Menzilșrilorŭ.
6000 — trei trimistrșri a le breslelorŭ.

6000 — Xэsmetэrile dijмэritэlsэi oйeritэlsэi mi alэ vi-
nэritэlsэi; кэте доэт miі.

6000 — гэмэшигэrile дэрилорэ.

50,000

Iar venitэlsэi determinatэ se sэe peste 150 miі lei: кэчи кэндэ se face Vistierэ noэ тоцэ сэbaltэrnэi іi даэ prezentэри іn пропoгiisне кэ чеа че капэте еі; Asomenea mi Isprav-
nicіi mi Samemіi la гэндэirea lorэ. Iar іn anэlsэ 1-iэ alэ
Domniei, кэндэ se іndoesкэ печетlsitele skэtelnicіlorэ mi ale
slэjitorilorэ, прекэsmэ mi кэргіle breslelorэ прiveligiate mi
ne прiveligiate, venitэlsэi Vistierэlsэi se sэie peste 300 miі lei.
Elэ leafэ lэnarэ нэ are, чи нэмаі 80 de skэtelnicіi.

La іnkeerea fie кэргіa anэ, дэпэ ordinэ Domnesкэ se
adэпэ la Visterie Mitronolitэlsэ, Postelnikэlsэ mi boerіi чеi
marі, de eksamineazэ sokotelile Vistierэlsэi.

Aчesta are lokэ de medere іnainteа Domnэlsэi la so-
lemnitэцiі дэпэ Xatmanэlsэ, афарэ нэмаі дакэ нэ кэmэ-va
are titлэ маі mare de кэтэ Vistierэ. La јэdekэргіle Diva-
nэlsэi elэ нэ assistэ, чи se окэпэ нэмаі de trebile partikslare
a le Visterii, іn kamera sa.

OFICIULŪ XIII.

Marele Vornicū de politie.

Dрегэtoria ачеста інкэ este modernэ. Vornikэlsэ de
politie, саэ de orамэ, adэпэ darea strэinilorэ din Bэkэremіi.
Are sэb elэ знэ Samemэ, знэ Polkovnikэ de strэini, mi
vэтэшеi, саэ Zapчii de maxalale, kari adэпэ дэrile. Elэ
assistэ кэ чеi-l-aldі boerі marі la Divанэ, авэндэ mi bas-
tonэ de argintэ. Are leafэ de 250 lei ne lэпэ, mi Rэsэргэ
кэте 150 lei kare se adэпэ іn sэma згмэтоare:

Lei

4800 Rэsэргэ.

6000 de ne vэnzarea Polkovnicіeі.

20,000 de la Posлэjnicіi, de la strэini, mi altele іntэmплэtoэe.

30,800

Aфарэ de kare маі are 60 skэtelnicіi.

OFICIULŪ XIV.

Postelniculŭ celŭ mare.

Acesta este propriŭ zisŭ ministrulŭ trebelorŭ din afară alŭ Domnului. Elŭ e ceea ce este la Otomanŭ Kexaea-bei; de aceea mi totŭ-d'asna Domnii fakŭ Postelnikŭ pe unulŭ din Greii karele este mai intimŭ mi ilŭ grăseskŭ mai kaaabilŭ. Acesta stă totŭ-d'asna în nișioră dinaintea Domnului, pŕrtindŭ semnulŭ dregătoriei sale, kare este unŭ bastonŭ întregŭ de argintŭ lungŭ mi kă kapă mare ka tonșșș. Kăđi din boeri vinŭ ka stă întărneaskă pe Domnŭ saŭ supe amii lăa zioa bŕnă kăndŭ se dăkŭ afară, supe a pronșne ce-va, saŭ kăndŭ Domnului voemte a le pronșne ce-va, Postelnikŭ cel mare este mijlocitorŭ; asemenea kăndŭ șrmează a se da kăiva kaftanșri, prin acesta se pŕgăteskŭ, mi totŭ prin acesta se întrodskŭ la Domnŭ mi se skotŭ afară. Toate korespondinșele Domnului kă Konstantinopole, kă Pamiŭ cetășilorŭ dăne margine mi kă alte pŕșșii din afară, prin elŭ se trimitŭ, mi prin elŭ se pŕimeskŭ rășpănsșrile kare se dăș în măna Domnului. Pentră așeasta elŭ are sșb dănsulŭ pe Polkovnikulŭ de Kăłtrami adikă pe kapulŭ Kșrierilorŭ ce se trimitŭ la Konstantinopole, mi pe Linkŭ-Agasi kă mai mșșșii Linkani saŭ kșrieri Tștari din alte pŕșșii.

Toșii Agenșii ce se trimitŭ de Domnŭ în șirxatșrile de prin pŕeșșrŭ sșntŭ sșpșșii lăi mi prin elŭ se korespăndŭ pentră tôte pŕișșinile. Elŭ era sșb dănsulŭ unŭ alŭ doilea mi unŭ alŭ treilea Postelnikŭ, mi doș-supe-zecă Postelniceii. Elŭ intră la Domnŭ ori kăndŭ voemte ne anșșșatŭ, dăpă natșra trebilorŭ. Kăndŭ este Divanŭ, elŭ stă totŭ d'asna în nișioră anrăne de Domnŭ kă bastonulŭ seș, mi dăpă dănsulŭ staŭ Postelnikulŭ alŭ doilea mi alŭ treilea în mișș, pŕrtindŭ mi ei bastoane de Argintŭ, însă kă kapetile ce-va mai mișșii. Iar cei 12 Postelniceii staŭ desupe șme înșșirașii, kă bastoane mișșii mi negre, kare aș kapete de argintŭ ka xazranșrile.

Venitșl propriŭ alŭ Postelnikului este nșmai leafa de o

mie saș 1500 lei pe lănz. Dar afară de ayeasta toți cei ce se îmbracă kă kaftanșrî sșntș datori a'i da kște zñș prezentș analogș kă rangșlș ce prîimeskș. Elș se mai folosește însz mi de la alte mșlte prîicinî, ka zñșlș ce este mijlocitorș kștre Domnș întrș tóte. De ayeaa kșndș se bșkșrș mi de favórea Domnșlș, folósele sale se sșie mi pșrș la 100 miș lei. Adese-orî Domnșlș dregștoria ayeasta o lasz ayealiamî persoane mi dșoi mi trei anî, mi kïarș în totș intervalș domniei. Elș are mi 80 skștelnicî.

OFICIULŪ XV.

Marele LogofătŪ alŪ trebilorŪ din afară.

Predecessorșlș Domnșlș akștalș a adșogitș mi ayeastș dregștorie pe lăngz cele-l-alte de starea întzș. Logofătșlș trebilorș din afară are zñș tribșnalș specialș kă doî boeri șdektori, kă zñș kondikarș, zñș Logofătș mi zñș Drago-manș saș tradșktorș. La ayeastș tribșnalș se kăștrș toate proçessele internaționale dintre strșinî kă nșmșnteni. Ayeastș logofătș are rangș între boeri Veliçî la Divanș, bastonș de argintș, leafș de o mie de lei pe lănz, mi a treea parte din zeyizeala șdîçilorș ce se șdekt. Elș altș venitș nș are, çî daka este abșsivș póte sș ia mai mșltș de la cei ce șdekt. Elș mai are mi 80 skștelnicî.

OFICIULŪ XVI.

Aga.

Ayeastș boerș din vekime avea titlș de kșpitanș de Vșnștori. Fșnkçiznea sa era de a trimite în tóte zilele ómenî de sșb dșnșlș la vșnștóre șnre a prokșra cele trebșinçioșe pentrș masa domneaskș; iar vșnșatșlș ce prisosea îlș trimitea în țargș de 'lș vindea în folosșlș seș. De la ayeasta a provenitș mai țerziș astoritate mi așșpra pșçilorș din oramș, prekșmș mi așșpra pșçitorilorș de la ba-

riere. Din timp în timp dăndu-se mai mare importanță postului aचेस्था, s'a dat Agzi și komanda mai multor oștiri de infanterie пѣхотенъ. Astă-felă ajungând la dreptoria аचेस्था și persoane de familie strelçite, și rade de a le Domnilor, Domnăle Radu Mixnea în anul 1620 i s'a dat titlu de Agz, care dău ierarhia rangurilor Otomane respunde k rangle de Еничер-Агаси saș de Stambăle-Еfendis. Konstantin Vodu Basarabă Кърнăle, voindă să mikșoreze пстerea Dorobançilor, care se revoltaș neînчетатă, șçizândă boeri, прăдândă biseriçi și făkândă o mălimе de прăдчиșni în деар, le-aș огândăită săb komanda Agzi, імуреșнă k kănitansle lor; iar țenșrile че le aveăș le-aș dată în пстerea Арманăle çelsi mare. Шербанă Kantakuzenă în anul 1638 a desfăkășă mai k totăle oștirea Dorobançilor, și пе пçăini че аș mai remașă імпреșнă k kănitansle lor 'i-aș псșă săb komanda Agzi. Iar Konstantin Vodu Mavrokordată prin Reforma че a făkășă în anul 1738 a redsăș nșmersle oștirilor de săb komanda Agzi la nișră șrmătore.

110 Talni săb Kănitansle de Dorobançi.

120 Kazaci săb Polkovnikăle de Orăș.

120 Kazaci săb Polkovnikăle de Търgoviște.

120 Slșjitori săb stindardsle Agzi.

500 Slșjitori k 30 kănitani și 60 ofiçeri mai miçi.

Astăzi însă și аचेشيا s'a desfingăță și аș remașă nșmai преа пçăini pentră serviçisle Orășle.

Aga este komandantăle orășlele Băkșremti, îngrijindă și прivegindă despre paza bșnei ordine. Elă çotăramte преșle obiectelor de îndestălare în tôte oramele, прiveгазă kă să fie мășșrile drente, șmblă prin orăș kă vergi și kă falangă, de педенșente пе че се се abată de la ordine, și прiveгазă pentră амридері. Pentră ачеस्था zi și nónte nórtă dău dănsăle șнă kală gata de алергăță. Aga, întră kăță se află în postăle ачеस्था, nș nóte să făkă șнă pasă аfаră din orăș. Elă are streji prin maxalale și пе la bariere, kă kare șmblă și elă însăși șne-orі nónteа prin o-

rașă. Elș are inkisóre deosebitș mi tribunalș; kândș este Divanș înainte Domnșlș, elș ns ia parte la judekșii, či stș în nișóre afarș de Postelnikșlș celș mare, kș bastonșlș seș de argintș. Elș este alș doilea zabetș dșпъ Snștarșlș celș mare. De mșlte ori Aga din vekime era în konflikte kș Serdarș celș mare, kșчи ačesta îi dispșta erarxia. Astșzi însș de kândș Aga se sokotemte între boerii de starea în-tșis, konfliktele aș înčetatș.

Aga are sșb dșnsșlș pe kșnitanslș de Dorobanșii, pe Polkovnikș de Tșrgoviștea, pe Polkovnikș de orașș, pe Polkovnikș de vșnștori, pe logofștșlș Agiei mi pe stegarșlș, kari dșпъ propșnerea sa priimeskș investitsș de kaftane de la Domnș. Čeї че okșпъ postșrile ačestea, le kapștș prin dare de banı.

Venitslș Agșı kare din învekime era abia de 12 mi lei, astșzi s'aș sporitș la cifrele șrmștoare:

Lei.

10,000	—	Апроксимативș de la kșnitanslș de Dorobanșii.
7500	—	de la Polkovnikșlș de Tșrgoviștea.
6000	—	de la Polkovnikșlș de Orașș.
5000	—	de la Чеашșlș de Agie.
2000	—	de la Polkovnikșlș de vșnștori.
2500	—	de la Logofștșlș de Agie.
800	—	idemș Stegarșlș.
3000	—	dșoi Bșlskș-banı.
2000	—	Vștșmia neskarilorș.
600	—	Vștafșlș de arabagiı.
1600	—	doștș kșnitșnii de alaış.
1600	—	kșnitșniile de fokș.
90	—	18 kșnitani de respșntii.
700	—	Pșınari.
400	—	Zimlari.
700	—	Bakalı.
300	—	Simigiı.
400	—	Sșpșngii.
400	—	Mșngii (kșmșnșgarı).
700	—	Kșgçıșmarı.

600	—	—	Прекепедї.
400	—	—	Фѣinari.
100	—	—	Isgargii.
100	—	—	Ճleierı.
100	—	—	Tabacı.
30	—	—	Тгѣestari.
26,000	—	—	Апроксимativă de la tribunalslă seă mi de la inkisórea sa, ímpreună kă o parte din vama turgăslă de afară. Afară de acestea, póte mai capătă ceva de la geremele (globiri, infraşri, amende), de la okalele ce le ímparte pe la kărçime, [kare se sşie la 10,000 miı lei pe anş] mi de la alte lăkrşri íntămplátóre, dăne favórea de kare se bşkărtă pe lăngă Domnş, mi dăptă íşbirea de kăştigş a karakterşlă seş. Elş mş are mi 80 skştelniçı.
73,120			

Săb askăltarea Agăi mai sântă: Işs-başa de Divanş, Işs-başa de xaremş, mi kăpitanslă Nemçilorş (păzitorşlă porçilorş domneştı); dar de la achemtia nă kăpătă nimikş, fiindş ómenı domneştı. Săb stăpănirea sa Aga mai avea mi tóte kăştórele de păine din oraşş, de la kare se foloşia aprópe kă çinçı-zeyı miı lei pe anş; dar în kărsşlă anşlă kărentă Domnşlă a kreatş şşş postş specialş prin kaftanş, săb nşme de staroste de păinari, karele şmblă mereş prin oraşş, kăntăringş păinea mi pedepsindş pe çei kşlpenı kă mşşşri minçışnóse.

Тоцї boeriї, пълъ la Aga, în Divanşri pórtă kăçilı de samşrş, mi bastóne de argintş; iar na pórtă konteme de samşrş mi tótna kşmşşşşri de singeanş; iar prinçvara Domnşlă îı ímbrakş pe тоцї kă feregele de xaré.

Dregătorii de starea a doua.

OFICIULŪ I.

Clucerulū eelū mare.

În timpii ceī maī vekī, kândŝ Domniī împēryeaŝ por-
pūisni de pūine ostamilorŝ mi boerilorŝ, Klęcheriŝŝ celŝ mare
primīa banii din Visterie de kęmpęra prodęktele; era îngri-
jitorŝŝ generalŝ alŝ provisisonilor de resboiŝ, mi distribu
porpūisnile de la kale se folosīa prea męltŝ. Ssb elŝ eraŝ
toņi Jiknięerīi, saŝ magasionariī, boeri de starea a doŝa.
Dar dępę Reforma lęi Konstantinŝ Vodę Mavrokordatŝ, fęnk-
pūisnea aŝ încetată, iar titlęŝŝ nominalŝ a remaŝ, kę leafę
de 250 pe lęnę mi fęrę nięi o însęryinare. Klęcheriŝŝ ia
parte în Divansŝŝ Velipilorŝ boeri, însă fęrę nięi zņŝ semnŝ
distiktivŝ, mi are 40 skętelnięi.

Nsmirea aęestei dregętorii pare a fi koręntę: se zīce
Klęcheriŝ în lokŝ de Kręcheriŝ. Kęęi din învekime, la ser-
bętorile cele mari de peste anŝ, aęesta dęęea Kręęea îna-
intea Domnșŝŝi, mi de la elŝ lęręndę'o Mitropolitșŝ o dę
Domnșŝŝi sę o sęryte mi apoi o sfingęia; mi prin ęrmare de
la Kręęe se nșmia Kręęerīŝ, iar nę Klęcheriŝ¹.

OFICIULŪ II.

Căminarulū.

Aęeastę dregętorie nę e vekie; essista nșmaī venițșŝŝ,
kare se nșmia Kęminęritŝ, mi-lŝ priimīa Pașarnikșŝ celŝ
mare. Domniī modernī, sęrimęndŝ venițșŝŝ aęesta de la
Pașarnikŝ, aŝ înfingęatŝ kęminęria; astŝ-felīŝ Kęminarșŝŝ ia
kęte 5 lei de la fie-kare bętie kę vinŝ mi rakiŝ ce se vinde

1). Daka astorșŝŝ vorbęnte prin indękęisne, se înșmaiz: maī probabilŝ
este kę aęelŝ ce nęrta kręęea înainte la ręsboiŝ se nșmia Kręęerīŝ.

(Traducătorulū).

vanš ka sč weazč daka voemte, însč fčrč semnš distink-
tivš mi fčrč alte foloase.

OFICIULŪ V.

Comisulū celū mare.

Ačesta este îngrijitoršlš grajdšlš de kaī alš Domnšlš. Elš are sčbt dīnsšlš alš doilea mi alš treilea Komisš mi pe Rakti-
vanšlš, prekšmš mi mai mšlđi Komishei. Din vekime asista
mi elš la Divanšlš de įsdekatr alš boerilorš mari, astčzi
įnsč drentšlš ačesta i s'a ridikatš. Lši i se face de došr
orī pe anš ceremonie mare: la serbtórea Bobotezi, dšpč
aiasma čea mare, Domnšlš ilš imbrakč kč kaftanš mi kč
kččilč de samšrč, mi astš-felš inkčlikčndš pe kalšlš im-
pčrčteskš Tabla-bama įmpodobitš kč toate dekorččišnile sal-
le, mi črmatš de tođi sčbalterniī seī kčlčri įaršmi pe kaī
įmpodobitš, treče pe din naintea skčriī domnemti, čnde E-
niskopšlš ilš stonemte kč aiasmč, atčtš pe elš kčtš mi pe
boeriī če mergš inaintea lši, mi kariī sčntš kčlčri, imbrč-
kađi nšmai kč kaftansrile, pčrtčndš nšmai fesčrile mi fčrč
čisme, či nšmai kč mestiile įn skčri. Rčndšiala ačestei če-
remonii meritč sč o įnsemnčmš mai pe largš aice:

Dšpč če se face aiasma la lokalšlš įnsemnatš, įnčepš
a treče mai įntč Trčmbiđaniī domnemti, kč mšsikanđi
nemđi, mi dšpč ei črmeazč:

Tobowarslš.

Sšlaršlš.

Įrčskš-Bairaktarslš kč Įrčskš-bairakšlš kčlare.

Sakagiī, kčte čnšlš pe rčndš.

Telegariī domnemti, kčte doī.

Dšpč ačemtia vinš kčlčri, prekšmš s'a zisš, kčte č-
nšlš fčrč slšgi, či nšmai kč kčte čnš komisheš pe įošš,
čei črčtorī:

Ibriktarslš.

Peňkirgislš.

Sofragislš.

Bšxčrdangislš.

- Samdangislă.
 Шербегislă.
 Kredinçerislă.
 Чіsbçkçislă.
 Kaftangislă.
 Samasirgislă.
 Kafegi-bama kç ai sei.
 Raxtivanslă.
 Babeingislă.
 Pitarslă II.
 Diviktarslă.
 Mæxçrdarslă.
 Ічї-Чіoxodarslă.
 Kamaramslă II.
 Şırtarslă II.
 Gramatikslă II.
 Kçnarslă.
 Komisslă II. — Komisslă III.
 Kçnitani de Agie. — Kçnitani de Şırtçrie.
 Salaxori. — Salaxori.
 Alai-Çeazş. — Alai-Çeazş.
 Satiramı. — Satiramı.
 Sarayı-bama. — Ajstorıi sei.

6
Чіoxodari.

Komisslă çelş mare.

6
Чіoxodari.

Şi Mexter-bama kç ai sei kçntçndş.

Açentia, trekçndş toçı ne længç palatş, salçtç ne Domnş, karele şede la fereastrç; dşpç açeasta intrçndş iarçı ne altç pörtç în kçrte, se terminç çeremonia.

Adoşa çeremonie se face la serbçtçrea Şçntçslı George, kçndş se skotş kaii la iarç, dşpç asemçnarea çeremoniei kailorş împçrçteşti la Konstantinople. În zioa açeasta, dşpç çeremonia kafelei çe se dç boerilorş çelorş mari de Divanş, Domnşlş îmbrakç ne Komisslă çelş mare kç kaftanş,

karele se kobórb mí inkalekǔ ne kalš domneskǔ. Dǎpǔ ce se gr̄temte parada, ínchenǔ sǔ treakǔ ne rǔndǔ, maí íntǔis kaiií boerilorǔ Domnǔlsǔ; apoí kaiií ceí maí de rǔndǔ aí grajdǔisǔlsǔ domneskǔ, koperiǔí kǔ xarmale de postavǔ romǔ, kǔ fr̄ile ín gr̄rǔ, mí deasǔpra kanǔlsǔ kǔte znǔ sǔrgǔiskǔ. Fie-kare kalš este dǔssǔ de kǔte dǔoí komišeí ne josǔ. Dǎpǔ ačeasta vinǔ telegarií bǔtcelorǔ mí aí karetelorǔ Dómnei, Domniǔelorǔ, Beízadelelorǔ mí aí Domnǔlsǔ, koperiǔí kǔ xarmeale tarkate; mí apoí kaií ceí fr̄smomí de kǔlǔrie, kǔ sǔrgǔyǔisǔ ne kapete; mí maí la sǔrmǔ ímpǔrǔteskǔlsǔ Tablabasha ímpodobitǔ. Iar Komissǔlsǔ celǔ mare merge ín sǔrma ačestsǔa kǔlare, ínksǔnjǔratǔ de tótǔ parada domneaskǔ; iar dǎpǔ dǔnsǔlsǔ vinǔ kǔlǔrǔ, Komissǔlsǔ II mí III, Raxtivǔansǔlsǔ mí toǔí zanǔií de Divǔnǔ; ín cele de ne sǔrmǔ mǔsika, — mí astǔ-felǔs ese afarǔ din Bǔksǔremǔí la livedele de pǔmǔne, znǔde este znǔ kortǔ, ín kare ínrǔ mí se desbrakǔ. Akolo este mí stindardsǔlsǔ celǔ albǔ ce se kíamǔ Iǔrǔkǔ-Baírakǔ. Dǎpǔ ačeasta Komissǔlsǔ se íntórcǔe kǔ trǔssǔra sa proǔrǔ akasǔ, iar kaií remǔnǔ de pǔmǔneazǔ.

Ačeastǔ dregǔtorie este, prekǔmǔ s'a zisǔ, de klasa a doǔa, adǔkǔtóre de znǔ kǔmǔtigǔ ínsemnǔtorǔx, dǎpǔ orǔndǔzelele de fr̄nǔ mí de gr̄rǔnde ce se príimeskǔ la grajdǔisǔlsǔ domneskǔ mí dǎpǔ kíeltǔzelele ce se fakǔ prin elǔ. Pentǔrǔ ačeasta mí Domnií de dǎpǔ timǔ rǔndseskǔ rǔde saǔ kasniǔ de aí lorǔ pentǔrǔ kiverǔisealǔ. Din ínvekime ačestǔ postǔ nǔ avea maí mǔltǔ de 8000 lei pentǔrǔ fr̄nǔ, gr̄rǔnde mí alte kíeltǔselǔ ale grajdǔisǔlsǔ, 30 skǔtelniǔ mí ce-va de la sǔtele Komísheilorǔ; dar dǔne timǔ ajǔnsese a avea folóse neste 100 mí lei ne anǔ. Fostǔlsǔ Domnǔ ínsǔ íarǔmǔ a ímǔndǔinatǔ venítǔlsǔ ačesta, sǔpǔrimǔndǔ orǔndǔzelele de fr̄nǔ mí orǔǔ. Elǔ a regǔlatǔ a se da Komissǔlsǔ, banǔ ka se kǔmpǔre cele trebǔinǔíose pentǔrǔ dǔinerea grajdǔisǔlsǔ; afarǔ de ačeste:

12,000 lei leafǔ ne anǔ.

3000 — gratifikaǔisne la Boboteazǔ mí la Sf. George.

5000 — Ekonomíi ce remǔnǔ din kíeltǔsele.

20,000.

Acesta este ordinea dregătorilor, care odinioară pînă la Komisslă celă mare era de starea întăis. Astăzi însă în această klasă se sokoteskă numai cei 16 boeri de la Bană pînă la Agă; iar de la Klăcheris pînă la Komissă sînt de klasa II. Cei întăi pórta bastóne de argintă, kăviche de samăre, konteme, kombăre, mi faregele; cei ală doilea pórta numai konteme mi kăviche nalte rătende, afară de Komisslă kare, afară de bastonă, pórta tóte dekorăvibile. Toți înainte Domnăsi se înfășimăză deskoperiți, mi numai în fesăi.

Dregătorile de clasa doa.

OFICIULŪ I.

Sărdarulū celū mare.

Acesta din vekime era sșnerioră Menzilsrilor, mi îngrijitoră konakșrilor (gădsirilor) ostămentī. Elă avea sșb komanda sa o brigadă de omtire, Salaxori mi karele de provisioņi; avea leafă pe lănt, mi 20 skătelniči. Astăzi însă esistă numai titlă fără fșnkăisne, kă 14 skătelniči.

OFICIULŪ II.

Medelnicerulū.

Acesta din vekime era îngrijitoră mesei Domnăti; la ospețe marī, elă se îmbrăka kă kaftană mi skotea bșkate în taleră Domnăsi, mi din partea ačestăia boeriloră. Astăzi însă esistă numai titlă kă 12 skătelniči.

OFICIULŪ III.

Slugerulū.

Pînă înainte de Reformă, Slăgerăă avea sarcina de provisionăriș; elă primea banī din Visterie de kămăra vi-

te mi împăruia porcișni de karne mi lămînări la slăjitori mi la boeri, dăpă kare avea kăștigă însemnătoră. Dregătoria aचेasta însă s'a desființat, rămîndă nămaî tîtslară kă 10 skătelniči,

OFICIULŪ IV.

Pitarulū celū mare

Aचेasta vine îndată dăpă Komisălē celă mare în Kărtea Domnăsi. Elă îngrijește de trăsările, karetele mi bătăcele, mi de telegariī saă kaiī de xamă. Aचेasta nă are leafă, dar de la dressălē trăsărilor mi altele kăștigă pănă la 40 miī lei pe ană, mi se băkăre de 6 skătelniči.

OFICIULŪ V.

Armașulū celū mare.

Dăpă klasifikarea rangșrilor, Armașălē vine dăpă Pităre; dar fiindă kă Domniī, în serviciălē aचेasta, mai dese ori răndșeskă din rădele loră, fiindă kă este folositoră, are răndă îndată dăpă Komisă, Elă este Topči-bama (komandantă ală artileriei) generală; are săb askăltarea sa pe Armașălē II mi III, kari sântă boeri kăftăniči mi 40 Armășei, saă Bămbașiri, nentă esekătarea serviciăsi. Elă e komandantălē Pășkăriei saă inkisorei șăigăniloră, xojiloră mi a vinovăniloră. Pedensele mi essekășisnile de mărte prin elă se fakă; are șnă Iči-bama, șnă Vatamană mi șnă Čeasă de Pășkărie. De dănsălē atărnă Tănariī, Pășkămiī, Masalagiī Domnemi, măsika militară mi toți Lăștariī Domnemi. Elă are sșnăreșăia asșnă Păiganiloră Domnemi, de la kari adărnă așrălē ce sântă datori a da Dămnei. Săb elă sșntă baerăkșrile (stindardele) đereī mi tășrile Domnemi.

Din vekime Armașălē sta înaintea Domnăsi đindă, ka semnă ală dregătoriei sale, șnă tonsă de Argintă; asțăzi însă nămaī Armașălē II mi III nărte tonsări. Elă

este totu odatu prezidentu tribunalei kriminale, ce este kompusu inku din patru membri mi unu Logofatu II, numitu de Domnu ku kaftanu prin Logofatu cel mare.

Venitulu principalu alu Armeniei este tributu lu diganiloru, mi asulu ce se adunu de katre cei 700 digani asarari mi de katre cei 100 Biamu-asarari Romani, kariu dau kate trei mi patru dramaru pe unu de fie-kare. Asulu ce se adunu, se du Dohnei iar tributu lu Domnului. Elu insu afaru de ekonomiele ce mi inkupesute de la asulu mi de la tributu, are mi deosebute folose pentru sine, mi anume:

Lei

18,000	Plokone de la pevetlitatele Zapchiloru de digani.
800	idem de la ale Biamiloru Romani asarari, kate 40 lei de unu lude de la 20 lude.
10,000	Avactarile pentru katruu ce-i immsludesku Diganiu mi-i vundu.
8000	Vetmiile Shtariloru din Bekremtu mi din dearu.
3000	De la Ichi-basha, Cearulu mi Vetmansulu Pshkariu.
200	De la Srdaritululu, sa lu glaba viteloru ce intru prin viu in judecululu Rumnikulu.
750	De la Armenei pentru fanu mi lemne.
600	De la Armenei ce nu intru la vundu, mi plutesku kate lei 50 pe lunu.
12,000	Aproksimativu de la globe mi alte intmulutore folose de la Pshkariu, kate lei 1000 pe lunu.

Afaru de acestea, Armenu se bukuru mi de 20 sketelnici, mi daku este favoritu alu Domnului, se folosute mi indoitu. Astazi insu, fiindu ku venitulu Armenei s'a datu ka ananagiu Beizadeleloru mi Domnigeloru, s'a vundu in doz-sute miu lei imprenu ku totu dajdia; mi boerulu ce portu dregtoria aceasta se folosute de cea ce prisosute din cele 200 miu lei.

OFICIULŪ VI.

Portarulŭ celŭ mare.

Fŕnkdŕisnea Portarŕsŕi este de a priimi pe Otomaniŭ ce vinŕ ka sŕ ŕntŕneaskŕ pe Domnŕ, de a-ŕ ŕntrodŕce mi de a ŕngriji pentŕ ospŕtarea lorŕ. Elŕ are sŕb dŕnsŕlŕ sŕŕ alŕ doilea mi sŕŕ alŕ treilea Portarŕs, iar Portŕrei mai miŕi vre o ŕinŕi-zŕŕi. Semnŕlŕ dregŕtoriei sale, kŕnd intrŕ mi se ŕnfŕŕimeazŕ Domnŕsŕi, este sŕŕ bastonŕ mikŕ jŕmŕtate de argintŕ mi jŕmŕtate de abanosŕ; iar Portariŭ de sŕb elŕ aŕ totŕ bastŕne, dar mai miŕi.

Venitŕlŕ aŕesteŕ dregŕtorii este mai mŕltŕ ŕntŕmnlŕto-riŕ. Portarŕlŕ are ŕre-kare folosŕ de la keltŕelele ce se fakŕ kŕ tainŕrile ce se daŕ prin elŕ pentŕ Tŕŕŕi. Pe lŕn-gŕ aŕesteŕ are mi venitŕlŕ xotŕrniŕieŕ: kŕndŕ sŕntŕ jŕdekŕŕŕi pentŕ vŕŕinŕtŕŕi de kasŕ, se trimitŕ doi Bŕmbamiri Portŕrei kari adŕkŕ ŕn ŕnlinire xotŕrŕrile, mi de la aŕeste ŕ-ŕndŕse kŕte 6 parale de sŕŕjinŕ se foloseŕte Portarŕlŕ de ei. Elŕ mai are leafŕ de 250 lei pe lŕnŕ; ŕn skŕrtŕ veni-tŕlŕ se sŕŕe la 20 mi 30 mi lei, dŕpe ŕntŕmnlare mi dŕpe favŕrea Domnŕsŕi. Elŕ mai are mi 6 skŕtelniŕi.

OFICIULŪ VII.

Ŗietrarulŭ.

Aŕesta din vekime era ŕngrijitorŕlŕ metrelorŕ, saŕ kor-ŕrilorŕ Domnemi. Elŕ are sŕŕ alŕ doilea Ŗietrarŕs mi mai mŕlŕi Ŗietŕrei, kari astŕzi ŕnpŕezŕ kŕ Vŕtatsŕlŕ lorŕ sŕntŕ sŕb Ispravnikŕlŕ de Kŕrte. Mai nainte avea venitŕ pŕrtikŕlarŕ mi laefŕ lŕnarŕ; astŕzi ŕnsŕ nŕ are niŕi leafŕ, niŕi kortŕri, niŕi Ŗietŕrei, niŕi venitŕ, ŕi nsmai sŕŕ titlŕ mi 5 skŕtelniŕi.

OFICIULŪ VIII.

Clucerulŭ de arie.

Acesta din vekime era îngrijitorulŭ magazinŭrilorŭ de fânŭ mi grănzde ce se împărgiaŭ la ostani. Astăzi însz nŭmai titlŭ nominalŭ mi 5 skŭtelniŭi.

În aceastŭ klasŭ, înainte Klŭcherulŭ se nŭmtra mi Vornikulŭ de Tŭrgoviŭte, karele era jŭdekrŭtorulŭ jŭdegrŭlŭi Dŭmboviŭa; dar e de mlŭtŭ de kŭndŭ s'a desfiingatŭ mi dregŭtoria aceasta.

Despre Ispravnicŭi.

Ispravnicŭii se rŭndseskŭ prin kŭrgŭi domneŭti, fiindŭ kŭ aŭ rangŭri kŭ kaftanŭri de mai nainte. În fie kare jŭdegrŭŭ se trimitŭ kŭte dŭoi. Ei sŭntŭ administratori mi jŭdekrŭtori totŭ-odatŭ: jŭdekrŭ, xotŭreskŭ, pedenseskŭ, aresteazŭ, globeskŭ, fakŭ analogia dŭrilorŭ, le adŭnŭ, mi gŭverneazŭ absolŭrgŭi, linsindŭ-le nŭmai drentŭlŭ de mŭrte. Ei se fakŭ dŭne alegere mi sŭntŭ datori sŭ mie nŭmŭrslŭ lokŭitorilorŭ mi nŭsterea fie-kŭrŭi satŭ; ei adŭkŭ în înnlinire nŭntŭrile, saŭ Ʒirkŭlarele ordonanŭe a le Vistieriei. În aceste dregŭtorii intrŭ boeri mi din klasŭa întŭia mi din a doŭa mi din a treia, mi fie-kare are onŭrea kŭvenitŭ dŭnŭ gradŭlŭ rangŭlŭi seŭ. Dar din Logofeciŭi mi Vorniciŭi Ʒei mari nimeni nŭ se face Ispravnikŭ.

Mai înainte ei aveaf kŭte 4 parale la fie-kŭre leŭ din baniŭ dŭrilorŭ domneŭti. Îar astăzi aŭ nŭmai leafŭ de 500 lei pe lŭnŭ, mi 500 lei la fie-kare semestrŭ din adŭnarea Menzilxanelorŭ. Afarŭ de aceste, mai aŭ mi venitsŭri întŭmulŭtŭre, prekŭmŭ de la jŭdekrŭrgŭi, de la glŭbe, de la inkisori mi altele: Sŭma totalŭ a folŭselorŭ, nefindŭ fiksatŭ, nŭ se pŭte determina. Kŭndŭ se libereazŭ în jŭdece orgŭndŭsele, saŭ kontribŭciŭni de zaxerele în grŭŭ, orgŭŭ, fânŭ mi altele, atŭnŭi Ispravnicŭii se foloseskŭ pŭnŭ la 10 mi 30 miŭ lei, — dŭnŭ jŭdegrŭŭ, dŭnŭ timpŭŭ, dŭnŭ orgŭndŭsiele mi dŭ-

pe favoarea Domnului. Skatelnici nu au de cãtã dãpe rangul lor.

Fie-care Ispravnicie are câte o kancelarie, cu un Samemș, un Kondikarș, un Logofãtș mi alți Logofetei mai mici. Fie-care Ispravnikș are câte 2 Cheasni, 2 Stegari mi câte 60 Slãjitori ai scãzãnsii Ispravniciei pentru serviciul judecãrsii. În unele judece sãntã mai mulți mi în altele mai puțini slãjitori; așemia intrã în fie-care sentãmãnt câte pe jumãtate la rândș, de fakș serviciurile Ispravnicilorș.

Dregãtorile de Clasa IV.

Logofãtulã I. de Divanũ.

Acesta se numește întãiulș Logofãtș de tãinã, sekendaris Logofãtsii celsi mare. Elș sã totș-d'ãrna, zi mi nãnte, în pãiãre înainte Domnului, kãndș se okãpã de trebã. Kãndș se fakș jãdekãrã în Divanș, elș cetemte xãrtiele înpricinașilorș mi raportsrile celorș-l-alte tribunale. Prin acesta se daș înskriș tãte Bãisrdismele, saș rezolușiunile domnești; acesta komãne mi skrie tãte întãrilele Domnuluiș dãpe xãrtirile Divansii. De mi este subordonatș Logofãtsii celsi mare, are însã rangș de klasa a doãa saș a treia, skatelnici dãpe rangș. mi leafș de 150 lei pe lãnã, saș mai multș, dãpe plekarea Domnuluiș. Kapãtș însã folãse întãmblãtãre neste 20 mi lei pe anș, kãci elș este celș întãis sekretarș alș kancelariei Domnuluiș mi tãte kãrtile peçetsite, pentru kãsse mari saș mici, prin mãna sa trekș, mi din avãtãrile ce priimeskș Logofeteiș cei mari are mi elș o parte analogã. Elș serile cetemte Domnuluiș în partikularis sãplãcele, apelãrile, mi raportsrile ce au sã se întãmpeze pe a doãa zi la Divanș.

Se însemneazã kã persãna așestãia trebãe sã fie de unș karakterș kãnoskãtș onestș, ișbitoris de drentate, întãdatș în limba Romãneaskã, esserçitatș kã legile mi obiceiurile țerei. De așea, la fie-ce skimbare a gãvernã-

lăi, elș nș se skimbș, ți rșmșne pe tóts viața în fșnkșis-nea ayeasta, afarș nșmaș de nș se depșrteazș pentrș vre-o vi- nș, maș alesș dakș kșm-ya arș înșela pe Domnș în țe-va. Elș are sșb dșnsșlș șnș alș treilea Logofștș de tașnș, bo- erș kș kaftanș, karele este ajștorșlș seș, mi dșpș timșș in- trș în lokșlș seș.

Ceș dșoi Logofșș, Secundari.

Logofșșii țeș mari de ęeara de sșsș mi de ęeara de josș aș kște șnș alș doilea Logofștș. Ayeștia ęiteskș sșplșvele înaintea Domnșlși. Eș primeskș o parte din avaetsrile sșplș- ęelorș mi raportșrilorș țe esș peęetlșsite din kanęelaria Dom- nșlși, în kștș se foloseskș kște kș ęinęi mi meșe miș lei pe anș de fie-kare; iar în anșlș întșș alș domnieș, kșndș se înoșeskș kșępile de skștealș mi xrișóvele, kapștș mi înđoitș foloșș. Eș aș kște 6 skștelnięi.

Vistierulș II.

Ayeșta este ajștorșlș Vistierșlș ęelș mare, mi se o- kșpș de lșkrșrile Visterieș dșpș ordinele meșșlș seș. Elș pișmește jșmștate parte din venișrile țe are Vistierșlș ęelș mare de pe dșjdiile regșlate, kare fakș pe anș peste 25,000 lei. Elș se folosește mi maș mșltș, daka este favo- risatș de Domnșlș saș de Vistierșlș ęelș mare, are 6 skș- telnięi mi 80 lei leaș pe lșnș.

Postelniculș II.

Ayeșta iarșmi este sșb Postelnikșlș ęelș mare; are ka semnș alș dregștorieș sale bastonș kș kapș de argintș, dar maș mikș de kștș alș meșșlș seș; elș înđrodșęe la Domnș pe boerș de klasșa a treia mi a natra, kșndș se boereskș kș kaftane. În Divane, elș stș în nięióre kș bastonșlș în mșnș dșpș Postelnikșlș ęelș mare, mi assistș la tóte paradele. Elș are 150 lei leaș pe lșnș mi deosebitș foloșș întșmnlștorș

din darurile ce-î daş acei ce primeskş kaftanzri, kare se sşie pъъъ la 5—6 miî lei pe anş. Elş mai are mi 6 skştelniçî.

Spătarulŭ II.

Acesta se nşmeste mi Spataraki; este sekondarşlş Sпъtarşlşî, pórtъ tonşzş, mi şine sabia Domnşlşî, mergъndş dşъъ elş la tóte şeremoniile kşlare pe kalş Domneskş frşmosş împodolitş. În biserikъ mi în Divanş, elş şede aprópe de tronşlş Domneskş afarъ de serbştorile şele mari, kъndş şankşisnea ayeasta o faşe Sпъtarşlş şelş mare. Acesta are leafş kşte 100 lei pe lşъъ mi şnş venitş de la jşdegele Rimnikъ mi Bezъş, şe se nşmeste Parnarъ, kşte şnş leş de fie-kare bşte de vinş mi kşte 12 parale de fie-kare pştinъ de şrşşşri. Acestş venitş elş îlş vinde la Vinşrişeri saş dijşşitorîi vinşlşî. Totş folosşlş ayeştşia se sşie la 5—6 miî lei pe anş, avъndş mi trei skştelniçî.

Comisulŭ II.

Acesta este sşb Komisşlş şelş mare, karele-lş întrebş-îngeazъ kş şivigerea primirei şnşlşî mi grşşşşgelorş pen-şrş grajdşlşlş Domneskş, mi kş alte kşeltşele. Elş are 80 lei leafş pe lşъъ, mi trei skştelniçî; iar din ekonomiile kşeltşelelorş pъъъ la 5—6 miî lei pe anş.

Armaşulŭ II.

Acesta este ajştorşlş Armaşşlşî şelşî mare; pórtъ tonşzş de argintş, — înfşşşimeazъ Domnşlşî jşdekşşşile Armşşieî, — asistъ la essekştarea nedenselorş kş mórtе. Se foloseşte kşte kş şe-va de la vinovaçî kъndş îî libereazъ din Pşşkşrie; are venitşlş Parnarşlşî de la jşdeşşşlş Sşkşeniî, ka Sпъşreşlşlş, kare, împreşъъ kş leafa de 60 lei pe lşъъ, se sşe la 5 miî lei pe anş, — mi 3 skştelniçî.

Portarul II.

Acesta este sursă ordinelor Portarului celui mare, mi-lă ajută la keltelile găsirei Turcilor celor mai mici ce vină să întâlnească pe Domnă. Are mi acesta bastonă kă kană de argintă, dar mai mikă de kăță ală Portarului celui mare; are leafă 100 lei pe lănz, mi kă alte ekonomii de la keltsele, pōce se folosește pe ană kă 5—6 mi de lei. Are mi trei skătelnici.

DREGĂTORILE DE CLASA V.

Vistierul III.

Acesta deninde de Vistierul celui mare, mi este funkcionară ală Vistieriei. Elă kapătă pēnz la zece mi de lei pe ană din partea foloaselor ce are Vistierul II; are leafă de mai-zece lei pe lănz mi trei skătelnici.

Postelnicul III.

Acesta este iarămi sãbalternă ală Postelnicului celui mare. În Divană elă stă în nișoare kă bastonul în mînz dănz Postelnicul II. Elă întrodăce la Domnă pe funkcionarii cei mai mici kîndă șmează a le da kaftanșri, de la kare kapătă întimplătoare avățșri pînz la trei mi lei pe ană. Are leafă 80 lei pe lănz mi 30 skătelnici.

Armașul III.

Acesta este paznikulă Pșkăriei, mi asistă la lokșă de oșîndă kîndă se esekțează kriminalii. Elă are o parte din folosele întimplătoare ale Pșkăriei, leafă de 20 lei pe lănz mi trei skătelnici.

Comisuiŭ III.

Acesta îngrijamte grajdurile kailorŭ Domneuiti sŭb Komisslŭ chelŭ mare. Elŭ are leafŭ 50 pe lŭnŭ mi doi skŭtelniŭi, iar foloase intŭmplŭtoare foarte pŭzine.

Portarulŭ III.

Sŭb Portarlŭ chelŭ mare karele îngrijamte de grŭdsirea mi ospŭtarea Tŭrŭilorŭ, este mi acesta ka ajstorŭ alŭ seŭ. Elŭ priimemte leafŭ de 50 lei pe lŭnŭ, doi skŭtelniŭi iar foloase intŭmplŭtoare prea pŭzine.

Zapciŭ de Divanŭ.

Vŭtafslŭ de Aprozi, Chŭsmŭslŭ de Aprozi, Vŭtafslŭ de Divanŭ, vŭtafslŭ de Pŭxŭrniŭei, mi vŭtafslŭ de Vistierie se nŭmeskŭ kŭ kaftanŭ. Ei staŭ înaintea Domnŭslŭ la Divanŭ nŭntre impriŭinadi, pŭindŭ in mŭnŭ nŭntre mŭrŭiŭi ka de jŭmŭtate kotŭ de lŭngi kŭ nŭmnŭslŭ de argintŭ mi imbrŭkate kŭ katifea mi kŭ piele; kŭ aceste mŭrŭiŭi ei loveskŭ pe chelŭ chŭ arŭ kŭteza sŭ fakŭ nekŭviinŭe saŭ obrŭzniciŭi in Divanŭ, inŭnŭ dŭnŭ ordinŭslŭ Domnŭslŭ.

Fŭnkŭiŭnea acestorŭ zapciŭ este foarte folositoare kŭchŭ ei aŭ sŭb dŭnŭiŭi pe toŭi Aproziŭ, Kopii din kase, Pŭxŭrniŭei mi chŭi-l-aldŭi Bŭmbamiri chŭ se trimitŭ prin ŭearŭ pentrŭ adŭcherea in impunire a xotŭrŭrilorŭ pentrŭ datorii de bani, momii mi altele. Ei adŭcheaŭ la inŭfŭchimare pe impriŭinadi in tribunale, mi priimeasŭ a zechŭa parte din banii pentrŭ kare ŭrma proceŭŭ, mi oare-kare kontribŭiŭizni pentrŭ aŭele de averi neminkŭtoare. Dar dŭnŭ chŭ s'a inŭfingatsŭ Xatmŭnia, atribŭiŭiŭile lorŭ s'a mŭrginitŭ, mi ei aŭ nŭmaŭ intŭmplŭtoare foloase pŭnŭ la trei mii lei pe anŭ, fŭrŭ leafŭ lŭnarŭ.

Dintre Zapciŭ de mai sŭsŭ, Vŭtafslŭ de Divanŭ se nŭmea mi Vŭtafŭ de Kopii. Elŭ avea o sŭtŭ de Kopii din kasŭ sŭb ordinile lŭi, kŭ kare akompania pe Domnŭ la emirile lŭi de serbŭtoare, pŭrtŭndŭ arkŭslŭ mi tolba kŭ sŭgedŭi a

Domnului, prekmă mi standardul karele este ka de snt kotă în patră kolgri de mrtase romie, avndă pe de onarte ikoana Sf. George mi pe de alta Vltărlă kă Kpčea în okă; iar Komii din kasă poartă niște miči bae-rakri în formă de doă limbă de kșloarea romie mi gal-benă, de materie de mrtase.

Afară de aștia mai sntă mi alți zapci de Divană mai miči afară din oramă, anșe:

Kmpitanul de Dorobanți țe denindă de Aga mi are tonșă de argintă, inkisoare mi jădeșă deosebită, miimindă de la ței țe se jădekă a zetea parte.

Kmpitanul de Lefegii karele este sșb Spțarul țeș mare, avndă iarăși tonșă de argintă, inkisoare mi tribnală.

Polkovnikul de Agie, karele are tonșă de argintă mi 25 lei pe lșnă.

Țeășmul de Spțerie, kă tonșă de argintă, mi 20 lei pe lșnă.

Țeășmul Agii kă kışlgă de argintă mi 15 lei leafă pe lșnă.

Iči-bașa de Fștamii karele poartă mțikă; Bașă-bălkă-bașa, kșgia este inkredingată inkisoarea kșrii Domnemi, mi poartă tonșă de argintă kă 40 lei leafă pe lșnă.

Casa Răsurilor.

La kasa aștea se adșnă toți Baniii destinați pentru lefele boerilor șnkționari, miimindă-se kște patră parale la leș din dșrile generale. Peste aștea kasă este ingrijitoră șnlă din boerii de Klasa I, karele are leafă de 1000 lei pe lșnă.

Sșb aștea este sntă Samemă kă 250 lei leafă pe lșnă mi doi Logofegii kîte kă o sștă lei pentru ținerea sokotelilor.

Statulă Divanului.

Afară de Logofătul I de taină alș Divanului, desne

kare amș vorbitș, mai este mi zñș alș doilea Logofătș, karele ținente sșnlichele mi esne la tribunalslș Velișilorș anaforalile xotșrșilorș jșdekștoremti. Acesta, afarș de foloșe întșmplștoare, are 200 lei leafș pe lșnș.

Kondikarslș Divanslș, karele pșstreazș toate komile anaforalilorș mi a le xotșrșilorș Divanslș mi a le Domnșlș: Afarș de foloșele întșmplștoare elș are kște 150 lei leafș pe lșnș.

Șnș Logofătș III, kș kaftanș, kș 150 lei leafș pe lșnș, mi alte foloșe întșmplștoare.

Șnș altș Logofătș III, kș 100 lei leafș pe lșnș.

Logofătșlș III de tainș de țeara de sșșș, kș kaftanș, are 50 lei leafș pe lșnș mi altele întșmplștoare.

Logofătșlș III de tainș, de țeara de josș, kș kaftanș, leafș de 60 lei pe lșnș mi altele întșmplștoare.

Doi Logofeșlș de tainș fșrș kaftanșlș kște kș 40 lei leafș pe lșnș.

Logofătșlș III alș sșnlicheilorș are 70 lei leafș pe lșnș.

Logofătșlș, ajștorș Logofătșlș I de Divanș, are 30 lei leafș pe lșnș.

Logofătșlș ajștorș Logofătșlș II alș Velișilorș, are 30 lei leafș pe lșnș.

Trei-zeci mi doi sșb Logofeșlș de Divanș, mi patrș Logofeșlș ai obișșrșilorș, primeskș toșlș șmpresș 700 lei leafș pe lșnș.

Doi odșeamș kște zeci lei pe lșnș fie-kare.

Toate lefele de mai sșșș kșnșrșndș 1620 lei pe lșnș.

Statulș Vistieriei.

Logofătșlș kapanslș (mșchelșrșilorș), ține sokotelile pentș grșsimea, zntslș, brșnza, mi ori țe zaherea țe redikș Kapanslș din țearș pentș Konstantinopole. Acesta are 150 lei leafș pe lșnș, afarș de kșștigșrș.

Logofătșlș de skștelniș țe ține sokotelile skștelnișilorș are 50 lei pe lșnș afarș de kșștigșrș.

Logofătșlș ekstraktșrșilorș țe ține registrșlș raportș-

rilorș de pe la Isprăvniciei despre dăritele țereș, are 100 lei leafă pe lănz, afară de kăștigări.

Logofătălă de xavalele, kare ține sokotelele țererilorș din afară, are 200 lei leafă pe lănz, afară de kăștigări.

Grămătikă de Vistierie are 250 lei leafă pe lănz mi folóse întămplătoare.

Logofătălă răsărilor țe ține sokotelile ačestei kase, are 150 lei leafă pe lănz.

Logofătălă breslelorș, țe ține sokotelile deosebițilorș privilegiați kă kășții domnești kare nă sântă legați la dă-rile generale kă țerani, are țna sătă ținči zeci lei leafă pe lănz, afară de kăștigări.

Logofătălă de kondiți, țe ține tóte kondițiile Visteriei, are țna sătă lei leafă pe lănz.

Logofătălă răsănsărilorș la Isprăvnicii din partea Vi-stiersăi țelăi mare, are țna sătă ținči zeci lei leafă pe lănz, afară de țele întămplătoare.

Logofătălă de rămășnițari, țe ține sokotilele rămășni-țilorș de la dări, are țna sătă-ținči-zeci lei leafă pe lănz, afară de întămplătoare.

Logofătălă de slăjitori ai breslelorș, țe ține sokotelile nămițilorș slăjitori, are țna sătă-ținči-zeci lei leafă se lănz, afară de întămplătoare.

Logofătălă Poslăjnicilorș țe ține sokotelile ačestora, are țna sătă ținči-zeci lei leafă.

Logofătălă de jalbe, karele năimemte mi țitemte Vi-stiersăi jelbile țeranilorș, are lei 80 leafă pe lănz.

Logofătălă Sememieș are țna sătă ținči-zeci lei leafă pe lănz, afară de kăștigări.

Logofătălă Perilinsărilorș (inventarilorș) are 150 le-leafă pe lănz.

Înkă dăoi Logofeți kăte kă 100 lei leafă pe lănz.

Logofătălă partikălarș ală Vistiersăi are 70 lei leafă pe lănz, afară de kăștigări.

Trei Logofeți gazde, saă kănskexaele ai Isprăvnicii-lorș din țele 17 jădețe, din kare dăoi sântă ai țelorș 12 Isprăvnicii de dinkóțe de Oltă, mi țnălă ală ațelorș ținči

de peste Oltă, fie-kare kŕte 100 lei leafă pe lănz, afară de folóse întămplătoare.

Şése zarafí de Visterie, kare priimeskă banií che se trimită de kŕtre Ispravnicíi dănz chele mése dajdíi ordinare, aă kŕte o sŕtă lei pe lănz de fie-kare

Se ínseamnă kă tođi fənkđionarií de maí sŕsă sŕntă boeriđi kă kaftană de klasa III IV mi V; ei aă kŕte 10 mi 20 de skŕtelnicí, dănz rangŕile loră, dar folósele de din afară sŕntă de 40 mi de zăre orí maí ínsemnate de kŕtă leafa.

Chei 18 sŕb-logofeđi de Visterie priimeskă ímpreănz 1400 lei pe lăna.

Samemíi Ispravnicíiloră, kari priimeskă banií la jsdege mi íi trimită la Visterie, aă leafă lănară pe kare o priimeskă din Ispravnicíi, de mi depăndă de Visterie. Kăntigăslă ačestora rivalizează kă ală Ispravnicíiloră, mi afară de skŕtelnicíi legísiđi aă mi alđi dosiđi.

Lefŕile tŕtŕloră celoră de maí sŕsă kăprindă 4600 lei pe lănz.

Statulă Postelniciei.

Grămătikăslă Postelnicăslă celă mare are 80 lei leafă pe lănz.

Boerăslă che este așăpra kŕđiloră Domnemti che se daă pentră menzilŕi are 150 leafă pe lănz.

Polkovnikăslă de Kăłgrami, saă șefăslă Kŕrieriloră pŕmănteni che se trimită la Konstantinopole, are 30 lei leafă pe lănz.

Doi-spre-zăre Postelniciei, kari aă bastoane kă kapete de argintă ín felăslă Xazraneloră, aă ímpreănz 250 lei pe lănz.

Patră kŕrieri nămiđi Tŕtară, aă ímpreănz 170 lei pe lănz.

Kapă-kexaelile de Brăila, Silistra, Giŕrgă, Nikopole, mi Vidină aă kŕte 200 lei leafă pe lănz. Ačemtiă sŕntă Boeri kă kaftanŕi mi kă rangŕi, avănd fie kare skŕtelnicí dănz rangăslă seă; afară de leafă ei nă maí aă alte kăntigŕi.

Lefile țâțeloră ȕeloră de mai șșșă kșmîndă 1680 lei pe lșnș.

Despre Portarșă ȕeăș mare, mi despre ȕeăș ală doilea mi ală III s'a vorbită în șmș; iar ȕei mēse portărei pŕiimeskă împreșnș kște 60 lei pe lșnș.

Statulă Spătăriei.

Logofătșă III, de Spătărie pŕiimeshte kște 60 lei lea-
fș pe lșnș.

ȕeășșă de Spătărie kște 20 lei.

Polkovnikșă de Seimeni kște 30 lei.

Ваш-Вълк-Ваша kște 30 lei.

Polkovnikșă de poteră kște 30 lei.

Stegarșă Spătăriei kște 8 lei.

ȕeășșă Stegarșăi kște 4 lei.

Trămbișăi kște 16 lei.

Polkovnikșă de Vŕŕtoră kște 30 lei.

Doi Вълк-Ваші kște 20 lei

Doi Oda-bași kște 15 lei.

Doi ȕeășși kște 15 lei.

Doi Bairaktari kște 15 lei.

40 Neferi kște 12- $\frac{1}{2}$ lei fie kare.

Kșmitanșă de Seimeni kște 24 lei.

Ontă Oda-bași, 22 lei toșă împreșnș.

Ontă ȕeășși împreșnș 17 lei.

Ontă stegari împreșnș 13 lei.

Trămbișăi de Fokșani 15 lei.

Toate lefile de mai șșșă fakă 984 lei pe lșnș.

Statulă Agiei.

Logofătșă III de Agie pŕiimeshte 30 lei pe lșnș.

ȕeășșă 15 lei.

Stegarŝlŝ 6 lei.

Polkovnikŝlŝ de Vŝnŝtori lei 25.

Kŝnitaniŝlŝ de Nemŝii ce pŝzeme porŝile Domneŝti
kŝte zeye lei pe lŝnŝ.

ŝnŝ Vŝŝŝkaŝ kŝte 3 lei pe lŝnŝ.

ŝeasŝlŝ Stegarŝlŝi kŝte 2 lei.

Nemŝii de potery toŝi ŝmpreŝnŝ 25 lei.

Trŝmbiŝami toŝi ŝmpreŝnŝ 16 lei.

Doi Vŝlŝk-baŝi 60 lei.

Doi Bairaktari 24 lei.

45 Neferi kŝte 12 lei fie-kare.

Doi Oda-baŝi 30 lei.

Lefile tŝtŝlorŝ celorŝ de mai ŝŝŝ se ŝrkŝ la 786 lei
pe lŝnŝ.

Statulŝ Armŝŝiei

Doxotaŝlŝ pŝŝkŝriei, kare face masalalele, pŝimeŝte
5 lei pe lŝnŝ.

Gealatŝlŝ (karnefiŝele) kŝte 4 lei pe lŝnŝ.

Toŝi masalagii 144 lei.

Toŝi trŝmbiŝami 20 lei.

Stegarŝlŝ trei lei.

Odobaa pŝŝkŝriei kŝte 5 lei pe lŝnŝ.

Toŝi Mexteriŝ kŝte 260 lei pe lŝnŝ.

Statulŝ Pitŝriei.

Vizitii Domneŝti pŝimeskŝ toŝi ŝmpreŝnŝ 410 lei lea-
fŝ pe lŝnŝ.

Vŝtaŝlŝ de grajdŝ kŝte 5 lei.

Statulŝ Comiŝiei.

Saraci-Baŝa kŝte 25 lei leaŝ pe lŝnŝ.

Doi aŝtori ai sei 30 lei.

Bamș Salaxorslă kște 25 lei.

Ajstorii sei kște 20 lei ne lșnș.

Ișrkș Baraiktarslă kște 15 lei.

Nalbantș-bamș saș potkovitorșlă kailorș, kște 15 lei
ne lșnș.

Ajstorii lși 10 lei ne lșnș.

Seizș-bama Tșrkș kște 30 lei.

Seizș-bama Romșnș kște 40 lei.

Patrș Seizi ai grajđslși kște 20 lei fie-kare.

Vștafslă grajđslși kște 5 lei.

Seizslă lși Divanș Efendisı kște 15 lei.

Saka-bama kște 30 lei.

Ajstorii ačestora kște 10 lei.

Lefile tștșlorș țelorș de mai șșșș se adșnș 350 lei
ne lșnș.

Statulŭ Șătrăriei.

Xamalș-Bama are leafș ne lșnș kște 30 lei.

Doi xamalı kște 15 lei fie-kare.

Despre casa Domnului.

Kamaranșlă țelș mare este Eforșlă Kșrđi Domnemi. Ačesta pșimemte venițșrile kasei Domnșlși, mi observș
pocesele de daraversı dintre negșđitorii Silistrieni, Brașo-
veni, Armeni mi Ișdei. Prin ačesta se trimitș darșrile la
Otomani mi la alte pșrđi. Elș are venițșlă Kotșritslși, adi-
kș darea țe đș fie-kare negșđitorș țe întrebșinđeazș ko-
tșlă la vșnzarea mșrđi, de la kare pșimemte pșnș la zece
mii lei ne anș. Deosebitș de ačesta mai are folóse întșm-
plțóre de la pșeđșlă lșkrșrilorș țe se daș đin Kșmarș, ka-
re șșie pșnș la 50 mi 100 mi lei ne anș. Ačesta este kla-
sifikatș đșnș Aga; nș are niči șnș semnș distinkti-
vș de dregștorie, niči la Divanș nș intrș; elș mai are 40 skstel-
niči.

Ispravniksļš de kārte este ikonomsļš generalš alš palatslš domneskš. Elš ingrijemte desure pšinea mi alte kieltselš mērgente a le kasi, este mai mare neste toņi Dērvari domnemtī, mi insērginatš kē reparatsrile palatslšī. Din ačeste insērginēģī elš kēstigš pēnš la 20 mi leī ne anš.

Grēmētikslš Ispravnikslšī de kārte priimemte kēte 60 leī leafš ne lēnš.

Kēparslš ingrijemte desure vinsrile domnemtī; elš smple paharslš Domnslšī la masš, mi la biserikš ī oferš tava kē vinš mi anaforš. Venitslš seš este Kotēritslš bēģilorš, de la kare se folosemte pēnš la 15 mi leī ne anš.

Kredinčerslš este sēbordinatš Kēparslšī, avēndš ingrijiea pimmijī domnemtī. Venitslš de kare se folosemte este Vadēra adikš kēte o jsmētare leš de fie-kare bēte de vinš ēe se vinde īn Bēkēremtī; mai are mi 20 leī leafš ne lēnš.

Kētmērašslš Oknelorš mi Vamēnslš čelš mare se nēmeskš kē kaftansģī kēndš Oknele mi Vēmile nē se vēndš, ēi li se daš lorš īn kredinčē ne sokoteala Domnslšī; de ačēea mi ačēmtia se sokoteskš ōmenī de kasa Domnslšī.

Grēmētikslš čelš mare alš Domnslšī saš kantslš kancelariei pivate a Domnslšī are leafš de 1000 leī ne lēnš.

Grēmētikslš II are 200 leī, iar alš III 50 leī ne lēnš.

Proto-medikslš Kēģģī priimemte 1500 leī ne lēnš.

Kētmērašslš II ēe este mi gardiomistslš Domnslšī sēnēssē Kētmērašslšī čelšī mare, are 50 leī leafš ne lēnš.

Vēstafslš de Kārte are kēte 100 leī leafš ne lēnš.

Mēxērdarslš, karele pēne sigilislš domneskš ne tōte kēģģile domniei, kantsē neste 20 mi leī ne anš mi 40 leī leafš ne lēnš.

Deviktarslš, karele ingrijemte de kēlimērile Domnslšī, are ačēleamī folōse ka mi Mēxērdarslš mi 40 leī leafš ne lēnš.

Bēčerslš, karele are ingrijiea bēčislšī īn kare se pēstreazē a le mēnkēģēi priimemte 100 leī ne lēnš, afarš de folōse īntēmnlētōre.

Ičī-čiohodarslš ingrijemte de īnkēlģērile Domnslšī.

Тоді чисмариі ми вѣнзѣторіі де чісме сѣнтѣ сѣнѣмі Ісі, ми де ла fie-kare капѣтъ dare де вѣнѣ леѣ, kare се нѣмеште venitslѣ чіоходѣritslї.

Raxtivanslѣ љngrijemte де xarmelile ми де тѣте че ле trebzinciose ла kai domnemti. Кѣндѣ Domnslѣ vrea сѣ љnkalece, elѣ љ adѣче вѣнѣ skavnѣ пе kare kalkѣ, are leafѣ де 50 lei пе lѣnѣ.

Grѣmѣtikslѣ kѣmѣrii este сѣв Кѣмѣraшslѣ челѣ mare ми ѣine sokotelile lѣkrѣrilorѣ че intrѣ ми ese din Кѣmarѣ; пѣиеште 30 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Vѣtafslѣ Кѣмѣrii are 20 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Vѣtѣfslѣ Beizadelelorѣ пѣиеште 100 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Kaftangislѣ, karele љmpresnѣ kѣ Кѣмѣraшslѣ II љngrijeskѣ де gardiroba Domnslї, are 50 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Babeingislѣ че љngrijemte odaiea Domnslї are 40 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Vaшѣ-чіоходarslѣ saѣ шefslѣ tѣtѣlorѣ чіохodarilorѣ, are 50 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Чіsbѣkчи-bama kare adѣче чіsbѣkslѣ Domnslї, are 20 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Kafeги-bama, пе lѣngѣ leafa де 20 lei пе lѣnѣ се foloseмte ми де monopolѣ kafelei.

Шerbegи-bama kare дѣ шerbetslѣ ми љngrijemte де dѣl-челѣри are 20 lei leafѣ пе lѣnѣ.

Samdangi-bama karele љngrijemte despre lѣmѣnѣri пѣиеште 20 lei пе lѣnѣ.

Bxѣrdangislѣ че љngrijemte despre afѣmѣtorї пѣиеште 20 lei пе lѣnѣ.

Иbrikтарslѣ karele дѣ Domnslї де snѣlatѣ kapѣтъ 20 lei пе lѣnѣ.

Пешkerги-bama karele дѣ Domnslї пешkirslѣ пѣиеште 20 lei пе lѣnѣ.

Sofragи-bama karele љngrijemte despre masa Domnslї kapѣтъ 20 lei пе lѣnѣ.

Nargelegи-bama че дѣ Domnslї nerгеlea are 30 lei пе lѣnѣ.

Geamashirgi-basha karele are îngrijire de spălarea răfelorș, priimemte k̄te 20 lei pe l̄n̄.

V̄rbierș-basha karele rade pe Domnș priimemte k̄te 10 lei pe l̄n̄.

Toșii oamenii achemtia che s̄ntș în serviciisli Domnșli se n̄meskș Edeklii mi Orta-k̄saci.

Ei k̄ndș fakș serviciisł s̄ntș imbr̄kaci n̄maī k̄ kaftansri mi in̄chinș pe d'as̄upra f̄r̄ altș xaīn̄, p̄rt̄ndș n̄maī fes̄rile în kanș. S̄b d̄nșii s̄ntș mi alșii servitorii maī mīi în n̄m̄rș de 34, priimindș toșii im̄presn̄ p̄n̄ la 365 lei pe l̄n̄, mi se n̄meskș Iamak̄ri mi Içoglani.¹

Kavazș-Basha karele st̄ în pīiore afar̄ la z̄na Domnșli k̄ bastonș în m̄n̄ priimemte 10 lei leaf̄ pe l̄n̄.

Iamak̄rile saș ajstorii achestia k̄te çinçi lei leaf̄ pe l̄n̄.

Kexaiea are k̄te 20 lei leaf̄ pe l̄n̄.

Çiohodarii în n̄m̄rș de 20 priimeskș fie kare k̄te zече lei pe l̄n̄.

Dșoi Çiohodari ai beizdadelelorș priimeskș k̄te 20 lei pe l̄n̄ fie-kare.

Satirș-Basha k̄te 15 lei pe l̄n̄.

Kexaiea II k̄te 12 lei pe l̄n̄.

Patr̄ Satiramii k̄te 10 lei fie-kare pe l̄n̄.

Mataragi-Basha k̄te 15 lei pe l̄n̄.

Ajstorii achestia k̄te zече lei pe l̄n̄.

Vamș-çeaz̄nșlș T̄rkș k̄te 40 lei pe l̄n̄.

Alai-Vamș-çeaz̄nșlș, k̄ alșii dșoi çeaz̄ni, priimeskș toșii im̄presn̄ 95 lei pe l̄n̄.

Sniderșlș K̄rçii priimemte 150 lei pe l̄n̄.

Geraxlș K̄rçii asemenea.

K̄rierșlș privatș k̄te 200 lei pe l̄n̄.

Tr̄mbiçamii Nemçii k̄te 30 lei pe l̄n̄.

Vornikșlș de xaremș saș îngrijitorșlș apartamentelorș

1]. În genere t̄te f̄n̄k̄ișnile achestea se daș la p̄m̄intenii, mi k̄iar la oamenii çei maī p̄roșii, kare prin achesta ḡseskș kinș de a intra în klasa nobililorș, mi în dregatoriile çerei.

de femei, împrezună cu soția sa Vorniceasa mi cu toate fe-tele ce fakă sșita Dómnei, pñiemente o mie lei pe lșnș.

Вашъ-чѣходаршлș Dómnei kšte 20 lei pe lșnș.

Грѣмѣткшлș Dómnei kšte 200 lei pe lșnș.

Маї-марș-Ваша. (Архитектшлș domneskș) kšte 50 le pe lșnș.

Еѣстамш Divanшлш ми аї хaremшлш ш nșmșrș de 24 pñiimeskș 265 lei pe lșnș.

Lefile tștșlorș чelorș de маї sșșș kompșnș pñfra de 6717 pe lșnș.

Lefile gũardei domnești.

Lei.

1500 Тѣfekчѣ-Ваша ку 50 de Neferi.

1000 Deli-Ваша ку 30 de Neferi.

650 Gšlerș-Aga ку 18 Neferi.

650 Ťnș Вашъ-Вșлskș-bашъ ку 18 Neferi.

650 Kșrkș Serdarшлș asemenea.

650 Altș Вșлskș-Вашъ asemenea.

600 Altș Вșлskș-Вашъ asemenea.

400 Oda-Ваша ку 12 Neferi.

165 Вșлskș-Ваша Kșmșrш ку 3 Neferi.

50 Dșoi Neferi аї Beizdadelelorș.

250 Tșlșmbagi-bашa.

60 Topчш.

6625

Lefile Turcilorũ ce suntũ шn serviciũ.

Lei.

1000 Divanș-Efendisi.

150 Kiatinшлș (грѣмѣткș лш Divanș Efendisi).

60 Oamenш лш Divanș Efendisi.

1305 Вашъ-Bemleaga de Вșkșremтш, karele nedense-

ște pe Târcii ce fakș neorândveli, mi are sâb
dânșslă șnș Bairaktarș mi 70 Neferi.

4500 Bemlii ce sântș în fie-kare jșdeșș kște șnșlă,

7015 prevegindș asșna Târcilorș ce se pörtș în șerș
pentș komerșș.

CAPITULU XI.

Despre Tribunale.

Șea întșis instanșș jșdektoreaskș este pentș fie-ka-
re jșdeșș Ismâvnișia. Șelș ce nș se mșlșsmemte kș xo-
știrrea așestei instanșșei, fașe anelș la Domnș mi se adșce
proșesslș la Tribșnalslș șelș mare alș Velișilorș boeri din
Bșksremti. Afarș de Ismâvnișii, în fie-kare jșdeșș mai e-
ste kște șnș jșdektorș pentș prișinile mърșnte; dar așești
jșdektori nș fakș mai nișii o treabș çi kapșș kște 650
lei leafș pe lșnș ka de pomarș. Mai sântș mi 17 kondi-
karș, în fie-kare jșdeșș kște șnșlș, prișmindș fie-kare kște
20 lei leafș pe lșnș.

În oramșslș Bșksremtiș, afarș de tribșnalslș Velișilor boeri
mi de Divanșslș domneșkș, mai sântș înkș mēse tribșnale:

Departamentslș Strșinilorș. Așeșș Tribșnalș este pre-
zidatș de Logofștslș șelș mare alș prișinilorș din afarș. Elș
este komșșșș din alșii 3 boeri jșdektori çe prișmeskș toșii
împreșnș 700 lei pe lșnș. Komșetinșa lșii este de a kșș-
ta proșesele çe sântș între streinș, Rșșmi, Nemșii, Franșesi,
kș pșmъntenii. Între personalslș așeșșii Tribșnalș mai este
Dragomanslș karele are 250 lei pe lșnș; Tradșktorșslș kș
100 lei pe lșnș; mi Logofștslș III kș kondikarșslș çe aș 80
lei pe lșnș.

Toate lefile așestora, afarș de așeea a Logofștslși șelș
mare, se șrkș la çifra de 1230 lei pe lșnș, afarș de leafa
Logofștslși Prezidentș.

Departamentslș de ontș. Tribșnalslș așesta este kom-
pșșșș din ontș boeri din klasa II, III, IV, nșmișii saș pentș

knoștințele lor să pentru kiversial. Achestia jdektr
procese de interes komnș mi priimete fie kare leafr
dșnr rangslș mi karakterslș seș, adikr ktr 200, ktr 150
mi ktr 100, kare fakș în totalș pe lșnr 1400 lei. Iar
Logofștșlș III, mi kondikarslș priimeskș 50 lei pe lșnr.

Departamentslș de ūente. Achestș Tribșnalș este kom
pșș de mēte persoane ka mi celș de sșș, mi membrii
seī priimeskș 850 lei pe lșnr, adikr ktr 200, 150 mi 100
lei pe lșnr, fie kare dșnr rangslș mi karakterslș seș. Iar
Logofștșlș III kș kondikars 45 lei pe lșnr.

Departamentslș kriminalș. Achestș Tribșnalș jdektr pe
hodș, pe fșri mi toate deliktile kriminale. Elș este kompșș
de 8 persoane, din kare trei sșntș în genere oamenī spe
ciali mi kompetenș. Hotșrile achestș Tribșnalș se iaș în
revisișne de ktr Domnș mi çei-l-altș boeri Veligș, mi
saș se întreskș s'aș se desfinșeazr prin anafora din par
tea boerilor ktr Domnș. Achestia priimeskș impresnr 800
lei pe lșnr, fie-kare dșnr karakterslș mi rangslș seș. Iar
Logofștșlș III, kș kondikarslș aș 50 lei pe lșnr.

Departamentslș Sștșriei. Achestș Tribșnalș este kom
pșș din doi boeri jdektrori, kari jdektr prișinile çe vinș
la Sștșrie. Șnșlș din ei priimete 200 iar celș-l-altș 100
lei pe lșnr.

Departamentslș Agiei. Achestș Tribșnalș are iarșmi doi
boeri jdektrori pentru prișinile orșșanilorș. Șnșlș din ei
are 150 mi altșlș 90 lei pe lșnr.

Divanslș. Afarș de Tribșnalile nrșmite mai sșș mi
așela alș Veligilorș boeri; mi afarș de așesta, mai este
celș mai naltș mi de pe șrmș Divanslș Domnșlș. Achestș
Tribșnalș este sșperiorș peste toate çe-le-l-alte tribșnale mi
dregștorii çe aș raportș kș administrarea pșrei. Toate pro
cessele de ori çe natsr arș fi, trșșndșse în apelapie de
ktr imprișinapș, aș se eksamineazr mi se prekșrmș.

Achestș Divanș se konvokr de dozr ori pe sșptșmșnr
Lșnea mi Merksrea, șne-ori mi Binerea. Ședingele sșntș
pșblice pentru toatș lșmea. Domnșlș prezideazr, pentru ka
șr se pșzeaskr drentatea mai kș skșmpștate. Mitropolitșlș,

Episkoniū, (daka s̄nt̄š ĩn B̄sk̄remtī) Ńi boeriū čei marī n̄-
miđi Veliđi, Ban̄sl̄š čel̄š mare, Vorniči Ńi Logofeđi de đea-
ra de s̄s̄š Ńi de đeara de jos̄š Ńi Vistier̄sl̄š čel̄š mare, s̄nt̄š
membri kare kompon̄š ačest̄š konsilīš s̄np̄rem̄š. Afar̄ de a-
čemtia (prek̄sm̄š s'a ar̄tat̄š maī ĩn s̄rm̄š,) s̄nt̄š Ńi alđi
boeri maī miči kare aš drent̄sl̄š a asista la Divan̄š, dar a-
čeia s̄nt̄š maī m̄l̄t̄š pent̄r̄ form̄š, neav̄nd̄š vot̄š niči de-
liberativ̄š niči dečisiv̄š, Domn̄sl̄š poate s̄b ĩntoark̄š xot̄-
r̄irile boerilor̄ Veliđi, k̄nd̄š le ar̄š ḡr̄si falme Ńi ilegale
saš k̄nd̄š interes̄sl̄š seš propr̄iđ Ńi fantazia sa ar ḡr̄si k̄
kale s̄b se prejš̄diče ast-fel̄š. Aičea ĩn fine toate proče-
sele ĩaš xot̄r̄ḡrea čea de ne s̄rm̄š.

Divansl̄š Kraiovei. Ačest̄š Trib̄nal̄š k̄s toate k̄s se
se sokotemte tot̄š ka Divan̄š al̄š Domn̄sl̄š, dar k̄nd̄š či-
ne-va s'ar̄š nem̄sl̄đsmi poate apela Ńi trage proče-
sl̄š seš la xot̄r̄ḡrea Divansl̄š Domnesk̄ din B̄sk̄remtī. Aiči pre-
zid̄š Kaīmakam̄sl̄š Kraiovei, ka lokotenent̄š al̄š Domn̄sl̄š,
pent̄r̄ kare are Ńi leaf̄ de 1000 lei ne ĩn̄š. Membri kare
ĩl̄š kompon̄š s̄nt̄š ĩn n̄sm̄r̄š de m̄se Ńi r̄nd̄siđi d'a drent̄-
sl̄š de Domn̄š s̄b titl̄š de Divan̄imtī. Trei din ačemtia aš
k̄te 500 lei ne ĩn̄š, ĩar čei-l-alđi trei k̄te 250 saš 200.

La Divansl̄š ačesta este atamađ Ńi Portar̄sl̄š II, ka-
rele priimemte k̄te 30 lei ne ĩn̄š Ńi k̄sm̄t̄iḡr̄i ĩnt̄m̄pl̄-
toare; asemenea s̄n Logof̄t̄š III, k̄s 100 lei leaf̄ ne ĩn̄š,
Ńi ont̄š s̄b Logofeđi k̄s s̄n̄š kondikar̄š kare priimesk̄ ĩn-
prez̄n̄š 100 lei ne ĩn̄š. Maī s̄nt̄š Ńi doī B̄sl̄k-Bamī k̄s
k̄đi-va Neferi pent̄r̄ pričinile K̄m̄t̄k̄m̄ieī, kare tođi ĩn-
prez̄n̄š aš 400 lei ne ĩn̄š.

S̄b ačest̄š Divan̄š s̄nt̄š Ńi alte doš̄ trib̄nale s̄n̄sl̄š
de patr̄š, Ńi al̄š Krim̄inal̄sl̄š, s̄b Armam̄sl̄š II, de akolo.
Fie kare din ačeste aš k̄te s̄n̄š b̄sget̄š de 260 lei ne ĩn̄š.

Lefile t̄t̄slor̄š čelor̄š de maī s̄s̄š s̄nt̄š 4245 lei ne
ĩn̄š.

Īar lefile če se daš la Kap̄sk̄exaelile din Konstantino-
pole se s̄rk̄ la 27,000 lei ne ĩn̄š.

CAPITULU XII.

Despre veniturile țerei Românești.

Veniturile publice ale țerei Românești consistă în kanitațiune mi în darea pe pământ și pe vite.

Kontribuziunea pe cap și s'a plătită totș d'asna în bani, iar aceea pe pământ și pe vite s'a plătită în natură prin zerișeală. Din învechime kontribuziunea era foarte moderată, dar mai țerziș, mi mai alesș în zilele noastre, a ajunsș foarte aspritoare. Istoria țerei ne arată nișiri sistemșlș financiarș din timpșrile vekī, nișī prefacerile ce a lșatș în timpī mai modernī. Dar dșpș kștș pōte ține-va dedș-țe din șnile xrisōve de skștire ce aș datș Domniī din timpș mi timpș, se vede kș dșrile se imșșneăș sșb deosebite nișiri dșpș trebșinge mi imșșrejșrī.

Țea dintīis epokș de kșndș a înțenștș a se șnori veniturile financiale dșteazș de la Domnia lșī Kostantin Vōdș Brīnkoveans; iar a adosa de la domnia lșī Kostantin Vōdș Mavrokordat, karele a reformatș toate orīndșelile țerei. Dispozițiunele ce reglase Domnșlș acesta în privinga veniturilorș, nentș multe kvinte pștea sș fie, folositoare, dakș s'arș fi șrmatș ka nestrșmșrare; dar deasa skimbare a Domnilorș, mi lșkomia șnora, (ka sș ne zikș a țatșlora) a fostș kășza țatșrorș adșogirilorș nedrente ce s'aș fșkștș mai în șrmș.

Din vekime, adikș de la epoka întīia, veniturile se imșșșșeăș în ale Vistieriei, mi a le Kșmșrīī. Dșrile kștre Visterie se plăteăș de doșș orī pe anș, sșb nișire de șeama mare mi șeama a doșa: iar veniturile Kșmșrīī, saș a kasetei private a Domnșlșī, konsistaș în Okne, Vșmī, Oieritș Dījșmșritș mi Vinșritș.

Dșrile Vistieriei se reglăș dșpș înțelegerea komșnș a boerilorș, pe analogia mi pșterea fie kșrīī pșrșdī din țearș; iar partīciparea (saș țisla) o fșțeaș administratoriī de jșdețe prin nișkșlabiī satelorș.

Venitŕile Domnŕlsŕ se priimeaŝ saŝ vŕnzŕndŕse ŕn totalŝ, saŝ kŕŕtŕndŕse prin ŕngrijirea oamenilorŝ Domnŕlsŕ.

Епока а доза а reformei financiare dateazŕ, прекрsmŝ amŝ mai zisŝ de la Reforma lsŕ Kostantin Vodŕ Mavrokordatŝ. De atŕncea ŕmpŕrgeala primitivŕ а venitŕrilorŝ s'a desfŕngatŝ, mi atŕtŝ venitŕrile Visteriei kŕtŝ mi а le Kŕmŕrŕi saŝ adŕnatŝ la ŕnŝ lokŝ.

Kostantin Vodŕ Mavrokordatŝ, voindŝ а regŕla venitŕrile pŕerei mi а le face mai sŕterite, ŕn anŕlŝ 1739 а fŕkstŝ konskripiŕiunea lokŕitorilorŝ, mi а datŝ fie-kŕrŕia печедŕ, saŝ kŕrŕŕi sigilate, prin kare а dispŕsŝ ka sŕ dea fie-kare familie kŕte zece lei pe anŝ ŕn patŕr termine. De la аceasta se dedŕce nŕmele de sfertŝ, karele ŕnsemneazŕ а patra parte. La anŕlŝ 1741 Mixai Vodŕ Rakoviŕŕ а adŕogatŝ mi ŕnŝ alŝ ŕinŕi-lea sfertŝ. Dŕnŕ аceasta la anŕlŝ 1744 viindŝ iarŕmŕ la Domnie Kostantin Vodŕ Mavrokordatŝ а mai adŕogatŝ iarŕmŕ ŕnŝ alŝ mŕselea. Dŕnŕ аcentia Grigore Vodŕ Gika а mai adŕogatŝ dozŕ dŕrŕ, ŕna sŕb nŕme de Baŕramŝ-пешкешŝ, mi alta sŕb nŕmire de lipsa sfertŕlsŕ. Iar ŕn domniile lsŕ Mateŕŝ Vodŕ Gika, Kostantin Vodŕ Rakoviŕŕ mi Kostantin Vodŕ Mavrokordat (karele de mai mŕlte ori а Domnitŝ) sfertŕrile din zi ŕn zi se adŕogeaŝ, ŕn kŕtŝ аŝ аjŕnsŝ kŕ.пe fie-kare lsŕnŕ se skotea kŕte ŕnŝ sfertŝ, ba ŕnkŕ kŕte о datŕ se lŕa mi ŕndoitŝ.

ŕn anŕlŝ 1758, Kostantin Vodŕ Mavrokordatŝ, vŕzŕndŝ mŕlŕimea аceasta de sfertŕrŕi ŕntr'ŕnŝ anŝ, le-aŝ adŕsŝ iarŕmŕ la starea lorŝ primitivŕ mi le-aŝ nŕmitŝ sokoteli obutenŕti. Atŕncea elŝ а rŕndŕitŝ pe lŕngŕ Isuravniŕŕ deosibiŕŕ boeri prin jŕdeŕe ka sŕ konskrie satele mi lokŕitorŕi, ŕmpŕrŕgŕndŝ iarŕmŕ kŕrŕŕŕi печетlŕsite, kŕ preskrierŕ de а se plŕti darea la Visterie iarŕmŕ ŕn patŕr termenŕ. Sŕkŕesorŕlŝ seŝ Skarlat Vodŕ Gika, gŕsindŝ venitŕlŝ sfertŕlsŕ dŕnŕ arŕtata dispoziŕiune ŕn sŕmŕ de patŕr sŕte пŕngŕ pe anŝ, а skŕzŕtŝ kŕtimea konsrinsŕ ŕntr'ŕnŝ sfertŝ mi а skosŝ pe fie-kare lsŕnŕ kŕte ŕnŕlŝ, ŕn kŕtŝ kŕ kiŕnŕlŝ аceasta а isŕtitŝ а adŕna mŕltŝ mai mari sŕmŕ. Аceastŕ dispoziŕiune s'a menŕinatŝ mi de kŕtre Domnŕŕi ŕe l'aŝ sŕkŕedatŝ, kŕ toate kŕ din kassa а-

Ŗa îndoitş, mi în 1761 Ŗa întreitş. Domniî de mai din şrmş Ŗaş skşzştş la 5 bani vadra. Monastirile, Boeriî, Maziliî, mi alşî privilegiaî nş plşteskş.

În anşlş 1767 Vinşritslş adşcea 45,900 lei.

Pogonşritslş. Nikolae Vodş Mavrokordatş a fostş celş întşis Domnş ce a înfîngatş darea aceasta. Ea se aplika nşmaî asşpra viilorş aî kşrora proprietariî nş eraş pşmşnteni, lşzndş-se kşte 2 lei mi 8 parale de fie-kare pogonş.

În anşlş 1767 aceastş dare adşcea 2100.

Tştsnşritslş. Darea pe tştsnş este veke: se lşa kşte 4 lei mi 48 bani de fie-kare pogonş semşnatş kş planta aceasta, mi deosebitş 80 bani pentş Pokonş.

În anşlş 1767 din aceastş dare s'aş adşnatş 7950 lei.

Vşkşritslş. Darea aceasta, ce era pe vitele mari, boi, mi kai, mai mşlşî Domniî aş totş mşri'to, pşnpş kşndş de la 1741 pşnpş la 1751 a ajşnsş kş de la 10 parale se lşa pşnpş la 66 de fie-kare vitş. Pe timşnlş lşî Konstantinş Vodş Rakoviş la anşlş 1763 darea Vşkşritslşî s'a desfiîngatş kş firmanş împşrşteskş mi kş afşriseniî patriarkale. În zilele nşstre a voitş s'o mai skşşpş Konstantinş Vodş Xangeri, đrş pşn'a nş anşka sş o essekştese, i s'a tşieatş kapşlş la anşlş 1797.

Streiniî kari-mi ernaş vitele în deara Romşneaskş plşteaş Vşkşritş kşte 22 parale de vitş, mi li se đrşşia nşmaî doşş vite la çireadş, kare se nşmea *de ova*; iar vitele miçî, oi mi kapre, se nşmşraş doş drentş şna.

În anşlş 1767 aceastş dare a adşş 40,000 lei.

Oknele. Minele de sare sşntş în trei lokşri, la Telega în jşdeçşlş Pşaxovei, la Slşnikş în jşdeçşlş Sşkşeniî, mi la Oknele mari în jşdeçşlş Vşlçei. Venitşlş acesta din vekime era fşrte moderatş, kşçi sarea e prea effinş, se vindea çinçi oka de sare la o para, mi mai apoi trei, mi de aceea venitşlş totş abia se sşşia la 4000 lei pe anş. Đşnpş Reforma lşî Konstantinş Vodş Mavrokordatş, preçşlş sşrei s'a çrkatş prin firmanş împşrşteskş: sşta de oka se vindea pe 44 parale, apoi s'aş rşdikatş 50 par. Astfelş la anşlş 1768 oknele s'aş vşndştş kş 150,000 lei. Đşniş aceasta pşçinş kşte pşçinş

prețurile săreii s'a totuș urcatuș în-kuțuș astuțzi se vinde 7 lei ssta. Prețnoirea vânzăreii Oknelorș se face totuș-d'asna la 1 Ianuarie. Astuțzi se vânduș ku 500,000 lei.

Vămile. Se nămește Vămă darea ce se ia pe lăkră-rile ce intră saș ese prin barierele orănelorș ni ale frontierilorș. Mai nainte venitușă ațesta era prea moderatū: era obițeuș ku se plătea vămă nămai pentru lăkră-rile ce se vindeauș în orășele domnești; iar pentru mărfaș-rile ce se esportaș saș se importaș în țeară se plătea nămai kute 80 bani de karș, țără vămă-re. Grigori Vodă Gika în anulș 1733 a țăkătuș o nouă tarifuș, dăpă kare s'a sporituș venitușă Vămilor, ni s'a menținuț kiarș dăpă Reforma lăi Mavrokordatș. Elș a fostș statornicuț o kasă săb năme de Karvasara (dăpă kăvântăluș țărțeskă Kervană-Sera); aițe se deskideauș mărfaș-rile ce se importaș saș se esportaș din țeară, ni prin Vămășăluș țelș mare se lăa kute 3 la sătu dăpă prețuluș lorș de la negățitoruș; iar la țărgă-rile de pe a-fară vama se lăa îndoiț dăpă tarifuș. Doță-sură-zech sate înprejărușă Băkăreștilorș ni alte ontă înprejărușă altorș orășe, se țăkăse libere de ațeastă dare pentru ori-țe mărfaș-ri adățeauș saș skoteauș. În anulș 1768 venitușă Vămăi s'a rădikatuș la 115,000 lei; dar dăpă ațeastă, prin adățogireă ni kăreșterea prețurilorș tarifelorș, a ajănsă de se vinde ku 500,000 lei.

Venitū-rile arătate mai săsuș a le Domnilorș, în anulș 1768 abia erauș de 604,100 lei; dar dăpă okăpățăznea de mēse anuș a omțirilorș răsemti din 1806 ni mai pe șrămă, ele din anș în anș aș kreskătuș.

Oieritușă, kare era kute 12 parale de oae ni doi lei plokonsăluș, pe țimpușă Rășnilorș a ajănsă 21 parale.

Dijmărităluș de la 12 parale s'a urkată la 17.

Vinărităluș de le 10 parale s'a urkată la 20.

Pogonărităluș la 5 lei pogonăluș.

Țățănărităluș la 20 parale prăjina.

În anulș 1816 venitū-rile de mai săsuș s'aș vândătuș ku prețurile șrămătoare:

Neguziatorii pământeni dădă lăcătorilor de prin sate bani pentru obiecte, mi atenția ne având de unde da ceea ce aș vândăș ne sântă liberă a sokoti banii loră mai multă de câtă șnelă la zece, saș șnelă mi jămătate la răfșeală.

Intermezi (samsarii) sântă omii.

Vama ce dăpă obiceiș se lăa de Aga, de akșma înainte ne se va mai lăa.

Plata Oieritșăi ce este câte 16 $\frac{1}{2}$ bani de oaie, se skade la 12 bani; iar a Vinșritșăi la 5 bani ne vadă.

Altă Chrisovă despre Menziluri totă a acestui Domnă.

Topi kai Menzilșrilor ș se kămpere kă banii domnăi, asemenea mi nătrirea loră ș se fakă ne sokoteala Domnăi.

Menzilxanelele (kasele de postă) ș se fakă afară din sate, kă kărte, kă grajdășri, mi kă trei saș pată kamere pentru renaosăș trekștoriloră.

Sărgiș ș fie neinsărađi, nesășmi la dare, mi kă 90 bani leafă ne lăș. La fie-kare Menzilxană ș fie câte șnelă kăpităș kă Slăjitori; mi câte doi Beshli Tărci de pază; iar kăpitășă ș aibă tôte îngrijirea Menzilșăi.

Čine vine de afară kă Menzilă, va primi kai de la Kăpitani, kă plată de 10 bani ne oră de șnelă kală; iar de va avea firmană-inamă va lăa kai fără plată.

Čine va voi ș plece kă menzilă, trebă ș kanete karte domneaskă, însă kă plată.

Velă-Kăpitășă de la Menzilxaneaoa Băkreștiloră s'a pșă șb askăltarea Șătarășăi, karele s'a însărcinată kă tôte Menzilșrile din țeară, ăiindă kodikă de nămele tășroră ce mergă mi vină kă Menzilăș, pentru kare are mi șnelă Logofătă aștoră.

Kăpitani Menzilșrilor de ne afară voră ăinea kodice în kare voră înscrie nămele așloră ce trekă prin Menzilă-

rile lorș, дѣпъ kare vorș trimate estrakte în fie-kare сѣп-
тѣмѣнѣ la Velș-Kѣnitanslș de Menzilșri din Bѣkșremti, îm-
preșnъ kѣ banii че se vorș fi adșnatș peste сѣптѣмѣнѣ de
pe plata progonslș; mi Logofatslș Velș-Kѣnitanslși sѣ'i trea-
kъ în kodika sa ¹.

***Chrisovulŭ lui Alecsandru Vodă Ipsilante
pentru orânduiielele ce a introdusŭ
în țeară.***

Noi Alecsandru Ipsilante cu mila lui Dumnezeu Domnŭ și
stăpânitoriu alŭ tótei țerei Romanești.

Doringa de a face binele avândș fъръ smintealș de a-
jstorș pe Dșmnezeș, ațela че o are trebșe пѣнѣ în fine sѣ
ajșngъ la skonslș seș, mi o intențione generoșъ firește gъ-
sește okasișnev pentrș a face faute frșmóse. Aceste amъn-
doșъ. adikъ kșgetslș mi voingъ, kândș se șneskș, fakș rъ-
sboișlș țelș mai mare ori kърși obstakolș mi ori kърșei greș-
тѣđi, mi nenștinčiomilorș le đъ пștere mi înlesnire. În ma-
re gremealș kadș Domnitoriŭ, kari, avândș bșna intențione
mi libera voingъ, mi totș odatъ mi пșterea kare înlesnește
ori-че efektș, saș nș le пѣнș în lșkrare saș abșseazъ, kърѣ
kș ațeasta fakș пѣkatslș nerekșnomtingei fъръ de пștirea
lorș, дѣпъ пpечentslș inspiratslși ațelsia din Česaria karele
ziče, kъ ațela че póte sa fakъ, șnș bine mi nș-lș face este
vinovatș mi kassъ rъslși че n'a voitș a-lș stirni. Pentrș a-
țeasta darъ totș-d'asna de kândș Provedingъ ne-aș пșșș în
kapslș ațeștei țeri ģrentș kredinčioșe, amș sokotitș kъ пpе-
kșmș ne-aș đърșitș kș tronslș Domniei ne-a impșșș mi da-

- 1). Astșzi Velș-Kѣnitanslș s'a desfiingatș, mi asșpra Menzilșrilorș este
rândșitș șnș boerș, kș șnș kasierș pentrș sokotele. Ațeasta пpиime-
ște banii din Visterie mi face aprovizionърile de fърș mi grъșngъ. Elș
mai are mi alđi țovarșmi dintre boerŭ, saș dintre negșđitori. Beshliŭ
Tърѣi s'aș desfiingatș. Plata s'a rъđikatș la 20 parale de kalș pe orș,
mi пșmai de хатърș se đъ pe la șniŭ boerŭ kъte kș 10 parale.

(Autorulŭ.)

*

taria pentră bșna kșrnșire a poporșlși țerei nștre. Pe așestș temeș, înarmăți kș frika lși Dșmnezeș, amș xotșrștș șș mergemș pe kalea îmbșnșțoșirei țerei țe Dșmnezeș ne-a înkredingăț, pentră kare ne de o parte voinđș șș o adșcemș în ôre-kare stare lșșdabilș, în liniște mi îndrentare, iar ne de alta kșgetândș ka șș ȝșșimș mijlôcele țele mai efikașe șure îndenlinirea așestei foloșitôre dorinșe, amș xotșrștș de o kamdatș ka, ori kșndș în ori țe kazș vomș întimșina țeva ȝreșțși, șș le înlesnimș kș tôtș sirȝșinșa mi kș totș șșdșișlș, lșndș învșđțșrș de la așelș înșelentș Romanș (Seneka) țe zičea kș ori țe se învinge prin nestrșmștata sirȝșinș mi bșnș voinșș; mi mai de anșone îndemnăți de kșvintele kșvșntștorșlși de Dșmnezeș (Grigorie) ἀπό Θεοῦ ἀρχεσθαι καὶ εἰς Θεόν ἀναπαύεσθαι, amș înșenștș de la șfinteș așezșminte mai întșș, de la preoșii bisericei mi de la monastirile din țearș, mi vșzșndș ȝșlș obișeș de a fi șșșșș la dșrile Visteriei, amș desfingăț așeasta pentră totș-dășna prin șnș deosebitș xrișovș alș Domniei Nștre; dar amș ȝșndș-itș ka atștș monastirile kștș mi preoșii șș dea ôre-kare aștorș în lșkrși iarșmi pentră fante nșkște lși Dșmnezeș; mi a nșme monastirile șș dea la skôlele înșingate, iar preoșii la kassa milelorș, nșkșmș nșe largș în xrișovșlș așela se kșrșnde. Drentș așeș vșzșndș țeara așeșta kșemșneaskș linsitș de învșđțșrș, de mtiinșe mi de arte, kare lșmineașș mi foloșeskș ne poporș, amș înșingăț skoli kș professori kșnoskștorș de mai mșlte limbi, ȝșndșindș-le lefe mi dșndș aștorș mi îndestșlare skolalilorș. Dșnș așeșe înșș nș amș skșnatș kș vederea mi folôșele din afarș, înkșragindș aglikșlșșra mi komerșlș, mi tôte țele țe adșkș îmbilșșȝare mi proșneritatea lokșitorilorș țerei, organizândș pentră întemeșerea așestei foroșitôre șmșrși, afarș de komșnitatea akșsalș a negșșitorilorș nșmșnteni, înkș o k.mșnitatē de negșșitorș ștrșini kș staroște, ka șș țerțeteze prinșile negșșitorilorș, în kștș kș kinșlș așeșta ȝșșindș înlesnire fie-kare, șș se îndemne a nșaktika profesșioneș așeșta. Între așește kșgetândș mi la messeriile liberale, mi vșzșndș kș este mare linsă lorș așe, mi șșdekșndș Dom-

niea mea kь este də neapьratь trebsingь a se immьlji, amь rьndsitь o societate deosebьtь de ontь boeri kari sь se okьne de pričinile tьtьrorь meserilorь mi ale rьfьtьrilorь, mi ьndeosebь de ori ьe invenjisi noь mi orьndzele bьne ьe potь fi sьre folosslь mi podoba patriei, prekьmь podьrь, ьimele, mi alte lьkrьrь folositoare. Pe lьngь aчeste tote mai gьndindь, kь mьlji sьraчi mi nevoeьi sьntь lipsiь de ьele neapьrate pentrь viejьire, mi komi orfanь mi vьdьve sьraчe fьrь sь aьbь niчi ьnь ajstorь, mai alesь sьb o domnie ortodoksь mi religiось ka aчesta, amь sokotitь kь va fi plьkstь lьi Dьmnezeь sь se fakь o kasь la sьnta Mitropolie, sьb protekьisnea Mitropolitelьi, ьn grija aчelorь ontь boeri, desьre kari s'a zizь mai sьsь, mi amь porьnuitь ka sь se dea de la Domnia nostrь kьte 6000 lei pe anь ьn arьtatele ajstore.

Domnia nostrь, vьzьndь mi starea de mai nainte a Menzilьrilorь, apьsarea ьe adьчea lokьitorilorь, pagьba ьe se fьчea Visteriei, prekьmь mi greьtatea ьe sьfereaь kьlьtorьi, amь fьkstь tote kьnsrile mi amь gьsitь modьlь de vindekare, nьindь-le tote ьn bьnz rьndьiealbь, prekьmь anьme se kьurinde ьn testamentslь ьe amь datь pentrь aчesta.

Organisarea Slьjitorilorь din afarь mi din lьentрь gьsind'o ьnr'o stare fьrte vьчiosь, amь amezatь la lokьrile ьele mai ьmportante Kьnetьniь, kь Slьjitorь trebsitori pentrь paza frontierilorь mi pentrь ьinerea liniuntei пьblice, orьndьindь lefe la toьi dьnz kьviingь, prekьmь pre-largь se aratь ьn testamentslь nostrь pentrь sistema domniei nostre.

Иnainte de toate ьnsь, dorindь a ьntemea paza drentьei fie-kьrьia, am kibzsitь immьljirea jьdekьtorilorь, mi ast-felь pentrь ka sь arьtmь kьtь este de trebsinчosь amezьmьntslь aчesta pentrь respektslь bьnei mi a drentei viejьiri, amь amezatь aчi ьn oramьslь ьelь mai pьnчipalь alь Domniei noastre Tribьnale de jьdekьtori alemi mi de bьrbaдi praktьi dintre kredinчiomь boeri ai lьminatelьi Divanь alь Domniei noastre; aчestora le amь rьndsitь mi lefe bьne ka sь poatь kь ьndestlare a se okьna de drentatea fie-kьrьia, nьindьle ьnainte ka esemnlь ьnsьmь ostene-

la mi zelălă che înșămî Domnla noastră pâne întră paza drentărei, asistăndă înșămî de trei ori pe sputămănt la Divanlă generală. Amă rîndăită totă odată mi în fiemte kare jădeuă kăte ună Jădekătoră, făkîndă mi o lege dănt Inștitștile împărtămentî, kare s'a tradășă mi s'a tîpărită șure a se împărtă în toată țeara șure înlesnirea kăgetăslă jădekătoriloră mi paza drentărei.

Pe lăngă ațeasta, șure mă mare înlesnire a lăkătoriloră amă rîndăită pe lăngă fie kare jădekătoră din jădeuă, mi kăte ună Logofătă, pentrăka să die o kondikă, în kare să treakt toate protokoalele jădekătoriloră mi toate dokămentele che se înșășimează în proțese din partea lăkătoriloră din jădeuă.

Pentru ka să îndemnămă mă kă seamă pe kompartiođi a se okăna kă înșășirea viteloră, amă hotărătă, ka plata oșerităslă să se skază de la 16 $\frac{1}{2}$ la 12 banî, prekăm se vede în Domneșkălă nostră xrisovă che s'aș dată întră ațeasta. De ațeaa întrărimă mi prin xrisovălă ațeasta, hotărîndă șure folosălă pouoșlă mi ală nostră, mi oșăndăeala tătăloră boeriloră țerei, de la freanta țea mă mare pătă la țea mă mikă, mi amă regălată venitșrile generale, pentru ka să știe fie-kare che trebăse să kapete de la servitșlă seă, prekămă ansme se vădă skrışe mi hotărăte în kondikă deosebăntă.

Dănt ațeasta întorkăndă lăarea aminte așșura venitșriloră țerei Domnică mele, kă kare se sășșină toate trebășețele țerei, mi văzăndă neoșăndăețele kă kare se adăntă, înșășirea zfertșriloră mi înkărkățșra sokoteliloră, dănt kare sermanî kreștinî nă era skătiđi măkară o zi de săpărtăle taksidariloră (adăntătoři de banî;) văzăndă kă ațeasta așșense la o neomenie neșșerită, din kare țeara a așșășă în starea țea mă tristă mi tăngășibăntă; voindă deđ Domnia voastră ka să pănemă mi ațeasta în oare kare îndrentare, să înlesnimă pe tođi mi să măngățemă pe ței sermanî, șure îndrentarea mi prosperitatea țerei, mi șure večnikă noastră pomenire; șnerăndă totă odată kă se va îndrenta mi skădereaa nămărtăslă lokătoriloră prin înșășirea loră, domnește hotărăimă ka să nă se skoađă mă mlătă de

trei ori ne anș dare kŭte zŃș galbenș, mi o altz dare pen-
 trz tribzterile impzrŭtemŭ. Ačeste dzri sŭ nș se mai nș-
 measkŭ sfertzri, či sŭ se zikŭ semŭ, adikŭ Pervi-sama,
 Ftori-sama, Treti-sama, mi sama dzrilorz. Asemenea mi
 dzrile breslelorz, kare se respzndeaș totș d'azna kŭ o
 oare-kare deosebire de a le birničilorz, hozrŭmș mi a-
 kșma ka breslele sŭ plŭteaskŭ de doz ori ne anș pentz
 keltzelele dzrei, mi odatz ne anș pentz tribzterile impzrŭ-
 temŭ. Ačeste dzri sŭ se priimeaskŭ la Visterie kŭ kinslș
 ačesta, adikŭ: la fie kare patz lșni sŭ se dea kŭte o sea-
 mŭ, prekșmș s'a mai zisș; mi deosibitș de ačesta baniŭ tri-
 bztslși la timpelș kŭvenitș. Breslele sŭ plŭteaskŭ darea
 hozrŭtŭ la Sf. George mi la Sf. Dimitrie, iar darea tribztslși
 totș intr'zŃș timpș kŭ țeara. Toatz adșnarea banilorz sŭ
 se faktŭ în kinslș zrmŭtorz: Ispravniči de jsdege, ameazndș
 șșma banilorz dzplŭ nșmzrșlș loksitorilorz fie-kŭrșia satș,
 Ŭranii vorș face čisla între ei ka sŭ plŭteakŭ fie kare în
 analogie kŭ nșterea sa. Ama dar pentz ka sŭ se pŭblize
 în toatz țeara Domniei mele, mi ka sŭ se înčeapŭ tođi a
 se bșkșra de zșzŭrile pŭblize če s'aș fŭkștș, inkredingŭ-
 tz fiindș Domnia noastră kŭ toate hozrŭrile ačestea se
 vorș pzi kŭ nestrŭmștare, amș întzritș ačeastŭ Domneaskŭ
 hozrŭre prin testamentelș nostrz în formŭ de xrisovș, a-
 kreditzndș-o kŭ înșșmi sŭb semnŭțera noastră mi kŭ Sigi-
 lislș Domniei noastre; pentz kare rșzŭmș mi ne alđi întrz
 Xristos frađi, ne kare ŭ va învredniči bine voitorzlș D-zeș
 ka sŭ ajșngŭ la stŭpnirea dzrei ačestia, în nșmele prea
 sfintei mi nedeszŭđitei treimi a legi mi a kredinđi tzslorz
 drentș kredinčiomilorz kreștini ka sŭ o aibŭ totș d'azna în
 ajștorz în sekolșlș de fađz mi čelș viitorz, ka sŭ întzrea-
 skŭ mi sŭ pŭzeaskŭ ameazmintelș ačesta alș nostrz, pentz
 ka sŭ se învredničeaș mi Demnia lorz a li se pzi tes-
 tamentele mi rșndșelile de kŭtre zrmăși Domnilorz pen-
 trz totș d'azna. Sune întzrirea ačestși Xrisovș, če s'aș datș
 de la Visteria Domniei noastre, s'a trekștș în kondikŭ mi
 s'a datș la sfŭnta Mitropolie ka sŭ se pŭzeaskŭ pentz totș
 d'azna. Iar Domnia noastră amș pșș martori ne prea iz-

bigi nomtrii fi Konstantinș Vodă mi Dimitrie Vodă, mi pe
pe toji onorabili mi kredinomi boeri ai Divanului Dom-
niei noastre :

Pan Dămitraukă Gika mare Banș.

Pan Nikslae Dădeskă mare Vornikș de țeara de săsș.

Pan Radă Văkăreskă Vornikș de țeara de josș.

Pan Panș Filineskă Logofătș de țeara de săsș,

Pan Stefanș Părskoveanș Logofătș de țeara de josș,

Pan Stefanș Mișogă mare Șpătarș.

Pan Ioan Văkăreskă mare Vistierș.

Pan Skarlatș Karagea mare Postelnikș.

Pan Dămitrake Rakoviđ mare Klăcherș.

Pan Preda Prijbeanș mare Pașarnikș.

Pan Konstantinș Văkăreskă mare Stolnikș.

Pan Manolake Kreșleskă mare Kemisș.

Pan Dimitrie X: mare Slăgerș.

Nikolae mare Piitarș.

Eforș mi îngrijitorș este Domnia lui Enake Văkăreskă
mare Vistierș. Datșș'a testametslș ačesta în anșlș alș Dom-
niei noastre, în ținștitlș oraniș alș tronșlși nostră Băkă-
remști, în anșlș mănșsirei 1775 lșna Dekemvrie.

PARTEA IX.

Geografia politică a Moldovei.

CAPITULU I.

Țeara ayeasta se află între gradele 45° mi 49° mi 10 minste în lărgime, mi între 41° mi 47° grade mi 30 de minste în lungime. Despre nordș se hotăra din vekime kș Polonia, despre rșșritș kș Basarabiae, despre sșdș kș Dșnșrea mi kș țeara Romșneaskș, mi despre anșșș kș Ardealș seș Transilvania. Moldova din vekime se împșrțea în dozș, în țeara de sșșș mi țeara de josș. Țeara de sșșș se întindea de la Iamș sure Nordș, mi konpindea jșdegele: Bakș, Neamșș, Romanș, Sșcheava. Kșrligțșra, Xirlșș, Botmani, Dorohoiș, Chernșșșii mi Xotinș. Din ayeastea Xotinșlș se stșpșni mșltș timnș de kștre Tșrșii, kariș fșkșșerș mi faimoasa țetate țe pșrta asemenea nșme; Sșcheava mi Chernșșșii, jșdegele țele mai mari mi mai ponslate, dșnș Konvenșșșnea dintre Poarta Otomanș mi Imperișlș Așștriei, din Anșlș 1774, aș trekșțș în posesișșnea ței din șrmș pșterș, afarș de pșșinș parte țe aș rșmasș Moldovei din amșndoz din ayește jșdege. Iar Moldova de josș se întindea kștre sșdș, mi konpindea jșdegele Soroka, Orșeiș, Fșlșiș, Kșvirlșiș, Pșșna, Tekșșiș, Bșrladș, Vaslșiș, mi Kodrș. În Moldova de josș era mi jșdeșșlș Benderslși, dar șnș Domnș l'aș lșsatș Tșrșii-

lorș, kariî aș fâkștș faimôsa țetate kș ațestamî nșme pentrș apșrșarea xotarelorș. În Moldova de josș era mi partea de țearș dintre Nistrș mi Dșnrșre, kș o margine desnrșre Marea Neagrș, kare se nșmea Bșgeakșlș. Aicî era faimosșlș dezertș Sșitikș, kare mai ne șrșmș kș țetșșile Akermanș Kilia mi Ismails aș kșzștș șșb ștșpșnirea Tșrșilorș. Astșzî însș dșnrș traktatșlș de kșrșndș înkeeatș (1812) între Poarta Otomanș mi Rșșia, toatș Basarabia kș țințî jșdețe a le sale, adikș Soroka, Orșeışlș mi Lșpșșma, Xotșrșnițeniî Kodrș, Grețeniî, mi o mare parte din jșdețșlș Iamii, însprenrș kș țetșșile Xotins mi Benders, aș trekștș în ștșpșnirea imperișlș Rșșiei. De ațeoa Moldova aș ajșnsș foarte mikș, kôprinșndș nșmai 16 jșdețe mițî mi desnrșșindșse desnrșre rșșșritș de Basarabia miin rișlș Prștșlși.

Teritorișlș ațestei țeri desnrșre partea meridionalș, șnde șșntș jșdețile Pșțna, Kôvșrlșiș mi Fșlșiș, este mai mșlt Kșmpie întinsș: iar alș țelorș-l-alte jșdețe este mai variatș de dealșrî; ațeste dealșrî nș șșntș ama de nalte, în kșțș șș nș se pôțș kșltiva pșmșntșlș; nîntre ele șșntș șșșșri întinșe mi mșnôșe mi nșmai desnrșre Transilvania șșntș mșnșș petromî nekșltivabilî.

Pșmșntșlș ațestei țeri se șdș de kștre mai mșlte rișrî mi rișșe. Țele mai înșemnate șșntș doș: Prștșlș mi Siretșlș. Prștșlș s'a fâkștș faimosș în istorie dșnrș întșmularea bșțșliei țe a nerdtșș împșratslș Petrș bșțșndșse kș Tșrșii; elș akșma desnrșre Moldova de Basarabia; elș pșrșede din mșnșș Poloniș Austriache (Galiciș) mi, kșrșgșndș în lșngșlș Moldovei, se varsș în Dșnrșre țeva mai în josș de Galațî; ana sa este fôrte bșnrș, mi are o mșlșime de peshî gșstomî. Seretșlș (nșmitș în vekime Seretrș) este iarșmi șnș riș destșlș de mare; în elș se varsș mai mșlte ape înșemnate, pșekșmș Moldova, Bistrița, Trotșșlș, mi altele; elș se varsș earșmi în Dșnrșre din șșșș de Galațî, mi din josș de Brșila. Pe ațestș riș se kobôrș o mșlșime de kerestea pentrș kôrșbiile arsenalșlș împșrșteskș din Konstantinopole mi alte lemșșrii de țșmulțrie.

Odiniôrș Moldova posseda mi rișlș Nistrș, țe din ve-

kime se nămea Tiras; dar astăzi elă a rămasă ală Basarabiei, despărțind-o de Polonia Rusească; elă părăde totă din Polonia Austriacă mi se varsă în Marea Neagră.

Totă pământulă Moldovei este mănăsă mi prodăktivă pentră ori ce felă de sămănățări; are pădări întregi de arbori fructiferi ka mi țeara Măntenească, mi dealări (podgorii) de vii în mai mălte părăi, mi mai alesă la Odobentă în jădețulă Păstnei¹.

Afară de risă, Moldova posedă mi o mălțime de eleste nătrale mi artificiale, pline kă o mălțime de penșă gștomă la mănăcare.

Înr'șnă kăvântă, Moldovenii nă se potă plănge de ingratădisnea nătrei: ațeasta nă se zătă la ei ka la alte țeri kă șnă okă avară, ță-i face să se băkre, ka mi Mănteniă, de tôte țele ce trebăeskă pentră ferățirea loră.

Moldova esportăză pentră Țăruia mi Polonia totă ațele lăkrări ce le esportăză mi țeara Măntenească pentră Țăruia mi Germania.

În skărtă, tôte deskrierea ce amă frăkt'o pentră țeara Măntenească desne pășni, desne vite mari mi miči, domestice mi sălbatece, desne stăni, năseri, arbori, metale, mi minerale, amă năteao face mi desne Moldova, fără niči o diferință. Lokșitorii însă nă sântă în pronorșne kă băntatea mi întinderea teritorăslă; ei sântă prea părăină nămăroșă, mai alesă țeara de josă este ore kămă desertă, din kăssa deseloră răsbăe ce aș șmată între Țăruia, Așria, Polonia mi Răsia, ale kăroga teatră aș fostă mi Moldova ka mi țeara Măntenească.

Țea mai bănă parte de lokă a Moldovei a fostă ațea de neste Prăstă; dar mi ațea este părăină lokșită din kăssa Țătariloră mi a țetșiloră Țotinsă mi Bendersă, ce eraș săb dominarea Țăruiloră. De akăma 'nainte însă pôte se va pōnșla, fiindă kă a venită săb dominarea Rămiloră.

1). Astorsă se vede kă nă kănoștea podgoria Kotnariloră, kare prodăce vinsrile țele mai șneriōre.

Toți locșitorii sântș kreștini de dogma rșșriteanș, afarș de kete-va sate, țe sântș în jșdeșele Romanș mi Bșkșș, kare șrmearș ritșlș bisericei anșșene.

În oramșlș Iamii, mi în alte kște-va orame, sântș mi Armeni mi mai mșlșii Evreii, kari se okșpș kș totș felșlș de indșstrie mi komerșș.

CAPITULU II.

Districtele Moldovei.

§ 1. KOVȘRLȘIȘ.

Înștșlș așesta este ȝelș mai meridionalș; elș se ȝtramte desne Dobrogea prin Dșnșre, desne Brșila prin Șiretș, mi desne Basarabia prin Prștș.

Oramșlș de residenșș alș Isuravnișilorș, kare se nșmeskș Pșrkșlabi, este Galașii; elș este sitșatș în marginea stșngș a Dșnșrei între gșrile Șiretșlși mi Prștșlși. Aișe este mare skelș komerșialș, prin kare se importeazș totș felșlș de lșkrșri ȝe vinș de la Konstaniinopole prin gșra Dșnșrei Șșlina kș o mșlșime de korșbii mari mi mișii, kare se întorkș înkșrkate kș prodșktele Moldovei.

§ 2. FȘLȘIȘ.

Din șșșș de jșdeșșlș prenșmitș este desne rșșritș ne lșngș Prștș jșdeșșlș FȘlșișlș. Așesta are doșș orame: Șnșlș nșmitș FȘlșiș în marginea Prștșlși, mi aktșalș Xșmii șnde este Episkonie mi residenșș Isuravnișilorș. ȝeva mai în șșșș de așeșș oramș la marginea Prștșlși, se vede mi faimșsa Moviș a Rșbiiș, ne lșngș kare Petrș ȝelș mare a perđstș rșșboișlș kș Tșrșii.

§ 3. ІАМНІ.

Acestă ȳinștă se întinde dela Fьлчиș în sssă ne lъngь Prstă : cea mai mare parte însă a rьmasă neste Prstă în Basarabia. Aice este oramslă omonimă, kanitala mi Mitropoliea Moldovei, oramș fьrte vekis, dьnt Kantemiră, karele din rsine s'a ridikată de kьtre Stefană Vodă IV prenșmită ȳelș mare. Elă este sitșată doșt ore departe de Prstă ne malăslă rislăi Baxlăis, riș fьrte mikă kare înȳinge partea de josă a oramslăi mi infesteazь aerăslă în timpă de seȳetă. În oramslă ačesta este destărlă mișkare komercială mi așezări boeremti fьrte frămöse ne karele nôte asemьna ȳiveva kă zidirile din oramele Eзronene. Monastiri, Biseriȳi. xanșri mi alte edificăisri sșntă mai mșlte mьreде mi minșnate, iar lokșingele sьraviloră sșntă fьrlă de rьndșiceală mi ne însemnate. Edificăislă ȳelș mai mare mi mai însemnată însă este Kșrtea domneaskă zidită de akșmă oută ană de kьtre Aleksandră Vodă Morăzi¹. Понșlacișnea ačestăi oramș se sьrlă neste 60 mi lokșitori.

§ 4. DOROHOİȘ.

Acestă ȳinștă se întinde de la Іamă în sșșă desure Prstă. Residinga Ispravniȳiloră este în oramslă omonimă Dorohoiș, lъngь șnă lakă însemnată ȳe se formeazь din ișvóre.

§ 5. XERЦА.

Ačesta este șnă mikă ȳinștă, kă șeș oramș de residengь omonimă, șnde este mi skășnlă Ispravniȳiloră².

- 1). Kьtă desure Kșrtea Domneaskă astorăslă se înșeală : ea este mșltă mai veke mi Domnăslă Mșrszi nș fьkșe de kьtă a o restazra. Afară de ačesta elă treȳe kă vederea biserika monșmentală a Sfișșiloră trei Іerarini, fьkștă de Aleksandră Vodă ȳelș bșnă, kare în arxitektșra sa se nôte komșnara kă faimōsa Monastire a Argeshăisăi. (Traducătoriulă)
- 2). Dьnt rotsșnjirea fьkștă iu șma regelamentăslă ačestăi jșdeșă s'a deșfișșată, îmșșrșindș-se teritoriăslă sșă între Dorohoiș mi Botomani.

§ 6. БОТОШАНИИ.

Aceasta este un mic pînslă ală kărvica venită este destinată pentru Dómna. Orashlă omonimă în kare este mi residența Ispravniciloră este ală dšoulea dšp Galai mi are miškare komercială dšp Galai.

§ 7. ХЪРЛЪЩ.

Пінстлă' acesta este fôrte mikă, kă ună orash omonimă karele este residența Ispravniciloră ¹.

§ 8. КЪРЛИГЪТЪРА.

Пінстă fôrte mikă desure partea nordikă a Iamiloră kă ună orash nșmită Tărgș-frșmosă, skăsnlă Ispravniciloră ².

§ 9. ROMANȘLĂ.

Пінстлă acesta se află desure anșă de ală Kărlig-tșrei, pe lăngă rislă Siretșlă, kă orash omonimă pe ună lokă fôrte frșmosă pe marginea stăngă a rislă Moldova, de kare nș departe este mi rislă Siretșlă. Aice este skăsnă eniskonală mi residența Ispravniciloră.

§ 10. VASLȘIȘ.

Aceasta este înkă ună mikă pînstă desure sșdșlă pînstlă Iamii kă ună orșmelă omonimă, în drșmlă mare țe c-ste între Iamii mi Galai, ka mi șmștôrcle trei orame.

§ 11. ТЪТОВА.

Desure sșdșlă pînstlă de mai sșș este mi acesta

- 1). Acesta asemenea s'a desfingătă împărgindș-se între Iamii, mi Botomani.
- 2). Acesta s'a desfingătă împărgindș-se între Iamii mi Romanș.

[Traducătorului].

kæ ænþ oramþ nþmitþ Bþrladþ satsatþ ne lþngþ rislþ omonimþ Bþrladþ, ænde este mi skæsnlþ Ispravnicilorþ.

§ 12. ТЕКЪЧІЪ.

Sure sþdþlþ jþdeþlþi de mai sþsþ este mi aþesta kæ ænþ oramþ omonimþ þe este skæsnlþ Ispravnicilorþ.

§ 13. ПЪТНА.

Þinstlþ aþesta este desure anþsþ mi sþdþ de jþdeþlþ de mai sþsþ; elþ se întinde sure nordþ þþþþ în Transilvania. Oramþlþ de residenþþ alþ Ispravnicilorþ es.e Fokșaniþ, karele e komþnþ mi Moldoveþ mi þerei Romþnemþi, desþþrþindþ-se de o mikþ gþrlþ a rislþi Milkovþ.

§ 14. ВЪКЪЪ.

Jþdeþlþ aþesta se aflþ între Romanþ mi Þþtna, întinzþndþ-se þþþþ în Transilvanis. Oramþlþ de residenþþ alþ Ispravnicilorþ se nþmemþe totþ Bþkþþlþ, satsatþ ne malþlþ drentþ alþ rislþi Bistriþa, karele nþ departe se varþþ în Siretþ.

În aþestþ þinstþ mai este mi oramþlþ Tþrgþlþ-Okni de ænde se eksnloateazþ sarea, lþngþ rislþ Trotsmþ; asemenea mi orþmelþlþ Moineþi de ænde se esuloateazþ þþkþra.

§ 15. НЕАМЦІЪ.

Desure nordþlþ jþdeþlþi de mai sþsþ este mi þinstlþ Neamþlþi, karele se xotþramþe desure anþsþ kæ Transilvania. Aiþe este mi þelþ mai naltþ mþnte alþ Moldoveþ nþmitþ Þeaxlþþ. În aþestþ þinstþ sþntþ doþþ orame: Þiatra de a stþnga rislþi Bistriþa skæsnlþ Ispravnicilorþ; mi tþrgþlþ Neamþlþi ne lþngþ risþora Neamþþ, de ænde nþ de parte este mi faimþsa Monastire a Neamþlþi în kare sþntþ neste 400 monaxi; iar din sþsþ de oramþ se vþdþ mi rai-

uile znei четриi vekī ne o kōstē de mōnte, ksre este fūks-
tē din timnslēš Romanilorē.

§ 16. SŪČEAVA.

Jsdegslēš ačesta se întinde mai snre nordē de čelē de
mai sssē; kē tōte kē čea mai mare parte din elē a trekstē
sēb dominarea Aŷstriei, a rēmasē însē totēmī destslē de
mare mi de frēmosē. Oramslē de residenčē alē Ispravni-
čilorē este Fēltičeniī, sitsatē ns departe desnre apssē de o-
ramslē Sŷčeava če a rēmasē în Aŷstria; afarē de ačesta mai
este mi orēmslēš Bērdējēniī, desnre rēsbritē de Sŷčeavaī
ne partea stēngē a riēslē omonimē Sŷčeava ¹.

CAPITULU III.

Despre autoritatea Spirituală.

Aŷtoritatea Sniritualē a čerei depēnde de Mitropolitslē
karele mēde în Iamii mi are sēb dēnsēslē ne Episkoniī de
Romanē mi de Xŷmī. Mai 'nainte elē avea mi ne Episko-
nslē de Rēdēdē, dar eparhia ačestčea aŷtēndēse în Bŷsko-
nina, a rēmasē sēb dominarea Aŷstriačē. Mitropoltslē a-
česta ka mi čelē din čeara Romēneaskē, se alege de kētre
boeri mi se întērcēte de Domnē; iar dēnē ačesta kapētē
rečenoamuterea Patriarχslēi de la Konstantinopole, ne kare
Mitropolitslē ilē kēnoamte de Aŷtoritate.

În Moldova ka mi în čeara Romēneaskē sēntē o mēl-
čime de Mēlčstiri dotate de Domniī vekī kē averi însem-
nate; znele atērnē de Mitropolii mi Episkoniī, iar čele mai
mēlte mi mai bogate de Sf. Mormēntē, de mēntēle Sinaia,

1). Čele če amē vorbitē desnre karakterēslē lokzitorilorē, desnre datine,
industrie, Komergē, robii, Klerē, desnre momtenirea mi aŷtoritatea Dom-
nilorē, mi desnre organizaciēnea Administrativē, ačeleamī le rene-
tēmē mi pentē Moldova.

de Sf. Munte, mi de alte mēnēstiri din Tēruia, de unde din timpŃ în timpŃ se trimitŃ mi EgŃmenii.

CAPITULU IV.

Despre autoritatea civilă.

Forma gŃvernŃsŃ este Monarxiķ. ka mi aĉeea a ĉerŃ Mēntenemti: se distinge de aĉeea a MonarxiilorŃ EŃropene, nŃmaŃ prin aĉeea ķ DomnŃlŃ este sŃpŃsŃ SŃltanŃsŃi karele ori ķndŃ voemte 'lŃ skimbŃ saŃ 'lŃ destitŃse.

Nobili sŃntŃ aĉeia kari se tragŃ din boeri, saŃ kapŃtŃ dregŃtorii ķ kaffane. NorokŃlŃ se jŃķ mi aĉi ķ Ńmenii ka mi pe aĉrea: vede ĉine-va strŃnepoĉi de boeri mari, mi din familiile ĉele mai strŃlŃĉite a le ĉerŃ, ķ aĉia se ŃnvredniĉeskŃ a ķŃpŃta ķĉte o mikŃ dregŃtorie saŃ rangŃ, ķ tŃte ķ DomniŃ de dŃpŃ timpŃ aŃ atengizne deosebity pentŃ familiile ĉele mai vekŃ.

CAPITULU V.

Despre Curtea Domnului.

DregŃtoriile boerilorŃ mi rangŃrile KŃrĉei DomnŃsŃi sŃntŃ mai totŃ aĉelea Ń Moldova ka mi Ń ĉeara MŃnteneaskŃ, ķ Ńre-kare mikŃ diferinĉŃ Ń rŃndŃele mi venitsŃi prekŃmŃ se ŃnsemneazŃ:

DoŃ mari Logofeĉi. Aĉemtia sŃntŃ totŃ Ńtr'znŃ rangŃ mi fie-kare are ķĉte 750 lei pe lŃnŃ, mi Ńre-kare avaetsŃi din RŃssmatsŃi: dar ĉelŃ de ĉeara de josŃ are mi titlŃlŃ de PresidentŃ, mi ķŃntigŃri deosebite kare se ŃrkŃ la 70000 lei pe snŃ.

SŃb aĉemtia sŃntŃ Logofeĉii de DivanŃ, ķĉte ŃnlŃ de fie-kare jŃdeĉŃ pentŃ miĉinile respektive lokale, kari priimeskŃ lefi analoge de la kassa RŃssŃrilorŃ.

Doi mari Vornici de țeara de josș, mi doi mari Vornici de țeara de sssș, avândș fie-kare kște 750 lei leafș pe lșnș mi fșrș alte venitsri, afarș nșmaı dakș sșntș mi-tarnici.

Xatmansł Menzilsrilorș. Acesta libereazș inamșrile, mi are venitș Kșnitșnia Karantinei Prștșlș de la Skșleni, Vștșmiile de Arabagi din Iamı mi Galați, mi de la ței țe kșltșoreskș kș posta kște doș parale de kalș, afarș de inamșri. De la ačeste tôte are la 50 miı lei pe anș venitș. Postșlș ačesta este noș.

Vornikslș Obutei. Acesta este sșpravegetoıslș edifi-șisrilorș pșbliche; are sșb elș pe arhitektsłș, mi pe toți Dșlgerii, Petrarii mi Kșrșmidarii. Kșndș ține-va voemte sș zideaskș țe-va, se dșce kș meșterii țe a alkștsitș la Vornicie mi ađeveremte inșkrisłș, pentrș ka sș nș se pôte meșterii tokmi aișrea pșnș nș vorș sșvırmi lșkrslș. Vornikslș are mi kompetinđa xotșrniciilorș din kapitalș. Elș inșrijemte de kșrșđenia podșrilorș mi de inđrentarea șlige-lolș; elș kș oamenii sei aleargș mi la stșnsłș inčendiilorș ințșmplștore. Leafa sa este de 500 lei pe lșnș din kassa Rșșșrilorș.

Xatmansł ıelș mare. Acesta din vekime era Komșndantsłș generalș alș omștirilorș; astșzi are nșmaı fșnkșisnea Șnatarșlș din țeara Mșnteneaskș. Sșb elș sșntș kșnitș-niile de margine, pe kare le vınde kș anslș, kșptındș pe-ste 50 miı lei din ačesta. Elș gonemte xojii, kșndș se aratș șndeva; mi kșndș ũ mınde, elș se folosește de lș-kșrșile țe gșșemte la ei.

Postelnikslș-ıelș mare. Acesta are ačeleamı fșnkșisni ka mi ıelș din țeara Mșnteneaskș.

Vistiersłș ıelș mare. Acesta are asemenea fșnkșisnea de a regșla mi a inșlini đșrile, mi a privilegia de a nș se face abșșșri kș asșnșirea șșracilorș. Venitsłș seș regșlatș este Rșșșra Mazilo-rșntamilorș mi a Kompaniștilerș, de la kari ia mi kște șnș galbenș kșndș le libereazș kșrșile; asemenea are mi totș avaetsłș kșrșilorș țe se daș la Nea-

mări, prekmă mi leafă de 750 lei pe lăp. Foloasele Vi-
stierăi se potă sokoti păp la 80 miă lei pe ană.

Dregătoriile de mai săsă se sokoteskă de Klasa I.

Dăpă ačestea șimează ačelea de Klasa II, mi anșme:

Aga. Ačesta are toate înșșmirile mi șarșinile ka mi
Aga din đeara Romăneaskă. Kșștigșrile lăi se șrkă pîp
la 50 miă lei pe ană.

Șnătarăș. Ačesta este nșmaă titșlară șră șkăpșne,
fiindă în ierarșie dăpă Agă.

Vornikăș de Anroză. Ačesta are șkăpșnea mi înșșr-
șinșrile Hatmanăi din đeara Romăneaskă.

Banăș. Este nșmaă titșlară șră șkăpșne.

Komissă. Ačesta are foloase păp la 30 miă lei.

Dăpă ačestă șimează rangșrile de maijosă, kari șntă
iagășă nșmaă titșlare:

Kăminarăș.

Pașarnikăș.

Serdarăș.

Stolnikăș.

Medelnicherăș.

Klșcherăș.

Slșgerăș.

Șitarăș.

Șiknicherăș.

Șătrarăș mi ș. I.

CAPITULU VI

Despre diverse Clase.

Între nobilă mi birnăi șteă, în Moldova șntă ka mi
în đeara Romăneaskă, Mazălii kă ačeleamă nrivilegări. Iar
nșmășă loksitoriloră din toate ținștrile se sokotemte în
kinăș șrmătoră:

70 miă nșme de birnăi, dintre kari ței din săsă de
Iamă păteskă kăte 3 lei la trei lăni, mi la fie-kare leă kă-

În Moldova, ka mi în ȧeara M̄nteneask̄, s̄nt̄ mi ȧigani în mare n̄m̄r̄ş̄, în kondiȧione de sklavi Domneşti, Momastireşti mi boerem̄ti. Aȧei ȧe s̄nt̄ întreb̄singur̄i în serviciirile domestice ale st̄pn̄nilor̄ lor̄ş̄, se n̄mesk̄ V̄b-tram̄i; iar ȧei ȧe se okn̄ş̄ k̄ diverse mem̄tem̄ş̄ḡri mi sm-ble prin ȧear̄ ka nomazii k̄ kort̄rile, se n̄mesk̄ Ÿrsari, L̄eşi mi Modor̄ni. În kategoria ȧestor̄ de ne ş̄rm̄ s̄nt̄ ka 2000 salame (familii) ȧigani Domneşti, pl̄tind̄ fie-kare k̄te 50 lei pe an̄ la Nazir̄ş̄ lor̄ş̄, a k̄r̄ş̄ia f̄nk̄iş̄ne în ȧeara M̄nteneask̄ o p̄rt̄ Arm̄aş̄ş̄.

CAPITULU VII.

Despre veniturile Domneşti.

Venit̄rile personale ale Domn̄ş̄i, kare se n̄mesk̄ ale K̄b̄m̄reï, konsist̄, ka mi în ȧeara M̄nteneask̄, din Okne, V̄mi mi R̄ş̄sm̄at̄r̄i, an̄me:

Lei.

400,000	Oknele de sare.
230,000	V̄mile.
140,000	V̄dr̄ril̄ş̄ (saş̄ Vin̄rit̄ş̄).
100,000	Gom̄tina (Oierit̄ş̄).
120,000	Desetina (Z̄eş̄eala st̄nilor̄ mi a mask̄rilor̄ş̄)
200,000	Xorilka, ȧş̄ se treȧe în Polonia, mi pl̄tem̄te
1,190,000	k̄te 3 lei de vad̄r̄.

F I N E.

BUCURESCI.

Prinçipele Dimitrie Gika.	5
D. George Mixail Giga.	5
— Alek. Kostasck.	5
— Ioan Vladoean.	3
— Evgeniê Predesck.	1
— George Panazoglu.	6
— I. Prijbean.	3
— Kolonelsl.	1
— Konst. Gișvara.	1
— Lokoten. Sk. Ganesck.	1
— Maior N. Borznesck.	1
— Kol. Ioan Floresck.	2
— Konst. Steriade.	2
— Sk. Geanoglu.	1
— D. Ioanide.	5
— I. Skorgean.	1
— Melik.	1
— Xagionclo.	1
— Stefsn Bșrki.	2
— Gr. Filinesck.	1
— Gigz Kantakszino.	2
— A. Darvari.	1
— D. Dendriuo.	1
— Em. Laxovari.	1
— A. Oresck.	1
— Ioan Zalomit.	1
— Ioan Floresck.	1
— Ioan Potocuan.	1
— Sk. Panadonslo.	1
— Sotir Őtir.	1
— Dșmitrș Irgșlesck.	1
— D. Boreas.	1
— Kost. Angelesck.	1
— I. Kostantinesko.	1
— I. Kapna.	1
— K. D. Mșnesck.	1
— Dinkz Kșlinesck.	1
— Sk. Kokorșck.	1
— N. Rakoviș.	1
— Ő. Aleksean.	1
— I. Arion.	1
— K. Zosima.	1

D. D. Poș.	1
— Brezean.	1
— N. Andronesck.	1
— Sk. Stravolka.	2
— Amer. Aron.	1
— Mosck Amer.	1
— I. Brezoians.	1
— Egșmen de la Brebș.	1
— — Gșisean.	10
— Stareșș Sinaitș.	10
— Kol. N. Kșnesck.	1
— I. Rotesck.	1
— D. Germani.	1
— Radș Golesck.	1
— A. Kșlinesck.	1
— G. Germani.	2
— A. Darvari.	1
— Em. Kinezș.	1
— Ő. Abrozie Bozians.	1
— Xrist. Gizdean.	1
— K. Perdikars.	1
— D. Gerasi.	1
— A. K. Golesck.	1
— Kșnitau G. Manș.	1
— K. Kantakszino.	1
— G. X. Angel.	1
— I. Bșdșlesck.	1
— K. Eronim.	1
— I. Droșș.	1
— G. Patriș.	1
— A. F. Nșstor.	1
— G. Golesck.	1
— Anast. Șvșzlesck.	1
— B. Porșambar.	1
— K. Apostolesck.	1
— Firikidi.	1

GIURGIU.

Prin D. N. Iștesck.	
D. Nișș Georgiș.	1
— Filake Vasilesck.	1
— Alekș Basarabesck.	1
— K. Mateiesck.	1

- D. Irimia Кърнескѣ 1
- L. A Стѣнескѣ 1
- D. Antoniadi 1
- Gr. St. Boereskѣ 1
- Ssb. lokot. Gr. Имѣтескѣ 1
- K. Имѣтескѣ 1

ROMANATIŪ.

- D. Шербан Zianѣ 5
- T. Павловичи 1
- A. Kostantin. 1
- St. Soreazѣ 1
- I. Рѣдзлескѣ 1
- K. Вѣдзѣанѣ 1
- G. Gazan 1
- П. Stankoviči. 1
- D. Nenчѣ 1
- Anton Пѣрическѣ 1
- I. Рѣдзлескѣ 1
- N. Чѣсбскан. 1
- Radѣ Попа Istrati. 1
- I. Nikolesko. 1
- Ianake Чѣatalokѣlo. 1
- Barbѣ Varlam. 1

IALOMITA.

- D. A. Skѣrtѣ 1
- D. Komi. 1
- Nae German. 1
- П. Шербѣнескѣ 1
- Ioniчѣ Blebѣ 1
- Enake Konstantinide. 1
- G. Mѣssѣri 1
- N. Radѣ Zipeѣѣ 1
- D. Dimanчѣа 1
- Neagѣ Minkѣleskѣ 1
- N. G. Onran 1
- Trandafir Giѣvara 1
- A. Fanide. 1
- I. Ioneskѣ 1
- K. Morotea 1
- V. Paraskiѣveskѣ 1
- Grig. Polixroniadi 1
- Panait Mateieskѣ 1

- D. Take Tomeskѣ 1
- K. Ioneskѣ 1

JHULŪ.

- Prin D. Kons. Drѣgическѣ. 10
- D. Ioan Vladimireskѣ 1
- Ioan Konstantineskѣ. 1
- Gr. Mixzleпѣѣ 1
- Пѣrvѣѣ Кѣмѣrvѣшескѣ 1
- K. Vѣlneskѣ 1
- Aleks. Moise. 1

BUDĂŪ.

- Prin D. Sk. Voineskѣ. 20

CRAIOVA.

- Prin D. Barbѣ Вѣлческѣ.
- D. Teodor Павловичи. 1
- Ioniчѣ X. Dimitriѣ. 1
- Barbѣ Вѣлческѣ 1
- Gg. Vѣrvoreanѣ 1
- E. K. Korneѣti 1
- N. Mixail 1
- N. Mѣпѣstirичеанѣ 1
- N. Dobrichеанѣ 1
- Gg. Mѣческѣ 1
- N. K. Zѣtreanѣ. 1
- K. Kinezѣ. 1
- G. Kiчѣѣ 1
- Xristodor Margiloman. 1
- A. Mѣческѣ 1
- A. Aman 1
- Воичеа Radѣianѣ. 1
- Petre Onranѣ 1
- N. Greчеанѣ. 1
- B. Gѣrlimteanѣ 1
- Stefan Ioneskѣ 1
- Ioan Чѣrnѣteskѣ 1
- K. Пимакѣof 1
- Nae Dians. 1
- M. Petreskѣ 1

OLTU.

- D. Filin Nikolas 1

D. G. Zisides. 1	D. Enak. Vlaxă. 1
— V. Părjoleskă. 1	— Dim. Filineskă 1
— V. Giorgis. 1	— A. Tirikis 1
— N. German 1	— G. Fokşa 1
— Petrikă Mariu 1	— D. Krakti 1
— Gr. Bărseskă 1	— Maior Stărcăa. 1
— Gika Nikolaid. 1	— Em. Zalaris 1
— Niđă Nikoleskă. 1	— D. Berman. 1
— Konst. Kăparida 1	— D. Papadonşlo. 1
— Mixail Slăveskă 1	— D. Pastia. 1
— Mixail Deleană. 5	— Ioan Fătă 1

VĂLCEA.

Prin D. K. Laxovari. . . 18
D. Veniamin Dabija . . . 1

IASŢI.

D. Generatş K. Miličeskă 10	— Skarlat Tăţţ 1
— Evg. Alxazi 20	— Em. Lăşoni 1
— K. Alxazi 3	— D. Lăţţreskă 2
— G. D. Iamandi. 3	— A. Argironşlo 1
— An. Vapoţă 2	— V. Băxnea 1
— Petrake Karn 4	— Ioan Doniţi 3
— Paraskeva Teodori . . 1	— Lăd. Steege 1
— Prinçinele Gr. Stărza. 10	— Dim. Manolis 1
— — Al. Gika 2	— A. Văşţă 1
— Petre Mavrogene . . . 10	— Petraki Mană 1
— K. Balaim 2	— A. Doniţi 1
— N. Pavli 3	— Log. Vasile Gika . . . 10
— Dokt. Dim. Zisă. 1	— Dimitrie A. Stărza . . 10
— Nik. Mils. 2	— K. Xărmezaki 10
— Dimit. Negăliţi 1	
— A. Lăşană 1	
— Panait Doniţi 1	
— Nik. Dross. 1	
— Dimit. Kozadini. . . . 10	
— Laskar Katargis. 5	
— K. Xr. Çerkez. 1	
— Dim. Melegi. 1	

BĂRLADŪ.

D. Nikă Filinide 1
— Alekă Stărza 1
— Ioan Poneskă 1
— Iankă Paladi. 1
— Kostake Iamandi 1

